

PROSIDING KAJIAN PENGESANAN GRADUAN TVET POLITEKNIK DAN KOLEJ KOMUNITI 2019

GRADUAN TVET MEMENUHI KEPERLUAN INDUSTRI

PRAKATA

Prosiding ini merupakan koleksi kertas kajian yang dibentang pada Kolokium Kebolehpasaran Graduan 2019 yang telah berlangsung pada 4 September 2019, bertujuan untuk membentangkan hasil dapatan dari Kajian Pengesanan Graduan Politeknik serta program-program kebolehpasaran yang telah berlangsung di Politeknik dan Kolej Komuniti. Selain itu, kertas-kertas kajian yang dihasilkan juga memperlihatkan isu-isu pendidikan dan kesediaan graduan dalam melengkapkan diri untuk memenuhi pasaran industri sejurus tamat pengajian.

Semoga prosiding ini bermanfaat dan menjadi rujukan yang tidak ternilai kepada semua warga pendidik di Politeknik dan Kolej Komuniti serta pihak pengurusan dan pihak industri.

eISBN 978-967-2243-66-3

Panel Penyunting

Ts. Dr. Irdyanti Binti Mat Nashir

Intan Izyan Roslan

Farah Hida Mohiddin

No	Isi Kandungan	Muka Surat
1.	Tajuk : Kebolehpasaran graduan dalam bidang keusahawanan Nama penulis : <i>Azreen Bin Jafaar, Lenny Lai Mei Lan, Faridah Binti Musit</i> Tempat Kajian : Kolej komuniti Santubong, kolej komuniti mas gading bau, kolej komuniti miri	1-5
2.	Tajuk : Analisis deskriptif terhadap status kebolehpasaran graduan kolej komuniti negeri Sarawak Nama penulis : <i>Budi Alfahmi M. Zaid, Ahmad Baizuri Sulaiman, Amalina mahirah Junani</i> Tempat kajian : Kolej komuniti bentong, Sarawak	6-13
3.	Tajuk : Kajian impak carnival kerjaya terhadap kebolehpasaran graduan (suatu pandangan dari politeknik merlimau) Nama penulis : <i>Chiou Chin Gwee</i> Tempat kajian : Politeknik Merlimau	14-17
4.	Tajuk : Sijil terapi kecantikan dan spa – Peratusan graduan bekerja dalam bidang mengikut kolej komuniti di Malaysia Nama penulis : <i>Firdatul Akmar Binti Ismail</i> Tempat kajian : Kolej komuniti taiping, perak	18-22
5.	Tajuk : Tinjauan tahap kebolehpekerjaan di dalam bidang pengajian terhadap program yang ditawarkan di politeknik Nama penulis : <i>Muhamad Firdaus Bin Che Amat</i> Tempat kajian : Politeknik sultan haji ahmad shah, kuantan	23-27
6.	Tajuk : Pengalaman di politeknik – perspektif dari alumni politeknik 2018 Nama penulis : <i>Mohd hamdan bin Abd Razak</i> Tempat kajian : politeknik port dickson	28-31
7.	Tajuk : Kerelevanan program diploma teknologi maklumat politeknik Malaysia dalam memenuhi pasaran tenaga kerja industri 4.0 Nama penulis : <i>Isfa kamal Bin ishak</i> Tempat kajian : Politeknik sultan abdul halim mu'adzam shah, jitra kedah	32-35
8.	Tajuk : Hala tuju graduan kolej komuniti kuala langat selepas tamat pengajian Nama penulis : <i>Karimah Binti Umar</i> Tempat kajian : Kolej komuniti kuala langat, banting selangor	36-41
9.	Tajuk : Kesepadanan pemilihan pekerjaan graduan kolej komuniti di dalam industri perhotelan. Nama penulis : <i>Nor Khafizah Muhamad Saleh, Farah hida Mohiddin</i> Tempat kajian :	42-47
10.	Tajuk : Melestarikan pembangunan usahawan yang mampan dalam kalangan graduan kolej komuniti Malaysia Nama penulis : <i>Khairul bariyah Binti Masrakin</i> Tempat kajian : Kolej komuniti bandar penawar, kota tinggi Johor	48-55

11.	Tajuk : Tinjauan terhadap kesepadanan pekerjaan yang diceburi dengan bidang pengajian serta kadar pendapatan yang diperolehi oleh graduan kolej komuniti sungai siput perak Nama penulis : <i>Mazlini Mastura Yusof, Ahmad Syukri Ahmad Tajudin</i> Tempat kajian : Kolej komuniti Sungai Siput, Perak	56-61
12.	Tajuk : Tahap kebolehpasaran graduan sijil pastri kolej komuniti bayan baru Nama penulis : <i>Nursyamimi Mohd Radzhi</i> Tempat kajian : Kolej komuniti bayan baru, Pulau Pinang	62-65
13.	Tajuk : Impak bekerja dalam bidang terhadap pendapatan gaji graduan diploma politeknik sultan Ibrahim Nama penulis : <i>Mohd Noh bin Ahmad</i> Tempat kajian : Politeknik sultan Ibrahim, pasir Gudang Johor	66-69
14.	Tajuk : Kecenderungan gender dalam merebut peluang kerjaya berdasarkan bidang di politeknik sultan idris shah Nama penulis : <i>Muslimah Mustakim</i> Tempat kajian : politeknik sultan idris shah, Selangor	70-74
15.	Tajuk : Pengalaman semasa mengikuti pengajian di kolej komuniti bandar darul aman Nama penulis : <i>Abd Khalid, Nurnadia, Yaakob, Shakiroh</i> Tempat kajian : Kolej komuniti bandar darulaman, jitra Kedah	75-80
16.	Tajuk : Tahap kepuasan graduan sijil kulinari di kolej komuniti Nama penulis : <i>Noor Azuah Binti Abu Bakar</i> Tempat kajian : Bandar tenggara community college, Johor	81-87
17.	Tajuk : faktor pendorong graduan sijil pelancongan dan pengembaraan kolej komuniti menyambung pengajian Nama penulis : <i>Nor Hazalin Binti Abd Wahid</i> Tempat kajian : Kolej komuniti kota tinggi, Johor	88-95
18.	Tajuk : Kesepadanan bidang pengajian pekerjaan dalam kalangan graduan kolej komuniti Nama penulis : <i>Nor idayu Shafiza Mohamad Najib</i> Tempat kajian : Kolej komuniti pagoh	96-101
19.	Tajuk : Graduan sijil teknologi pembinaan bangunan, kolej komuniti jelebu lebih berminat mejnadi usahawan dalam bidang pembinaan Nama penulis : <i>Nur Farhana Mustahidin, Muhammad Aznor Abdul Aziz, Zaharilah Abdul Kadir</i> Tempat kajian : Kolej komuniti jelebu negeri Sembilan dan institut Pendidikan guru Seremban.	102-106
20.	Tajuk : kajian faktor yang mempengaruhi graduan sijil pemprosesan dan kawalan mutu makanan kolej komuniti jelebu memilih untuk bekerja dengan majikan berbanding dengan bekerja sendiri Nama penulis : <i>Nurriswin binti Jumudi, Siti Norzekhan bt Che Aziz</i>	107-110

	Tempat kajian : Kolej komuniti jelebu negeri sembilan, kolej komuniti segamat Johor	
21.	Tajuk : Graduan bekerja sebagai usahawan politeknik konvensional Sarawak Nama penulis : <i>Rohaliza bt Karim, Siti hudzimah bt Bujang</i> Tempat kajian : politeknik mukah sarawak, politeknik Kuching sarawak	111-116
22.	Tajuk : Faktor-faktor yang mempengaruhi graduan kolej komuniti negeri johor (kkjdt) lebih memilih untuk melanjutkan pengajian daripada menceburi bidang pekerjaan Nama penulis : <i>Rohayati Duasa</i> Tempat kajian : Kolej komuniti batu pahat, johor	117-122
23.	Tajuk : kebolehpasaran pelajar lepasan sijil kulineri kolej komuniti nibong tebal bagi tahun 2017 & 2018 Nama penulis : <i>Razarina Binti Ruslan</i> Tempat kajian : Kolej komuniti nibong tebal, pulau pinang	123-129
24.	Tajuk : Hubungan gaji terhadap kerjaya graduan bekerja di politeknik tun syed nasir syed ismail, pagoh (ptsn) bagi tahun 2018 Nama penulis : <i>Rusyidah bt Mat zin Boestami</i> Tempat kajian : Politeknik tun syed nasir syed ismail, muar johor	130-142
25.	Tajuk : kebolehpasaran graduan Tvet- satu perbandingan antara kk segamat 2 dan kk pasir Gudang Nama penulis : <i>Shaharizah jamaludin, Che Zakiyah Zainun</i> Tempat kajian : Kolej komuniti segamat 2, kolej komuniti pasir gudang	143-147
26.	Tajuk : Kebolehpasaran graduan sijil pengoperasian perniagaan kolej komuniti kementerian Pendidikan Malaysia tahun 2018 Nama penulis : <i>Syahir bt Md Desa, Norzi Bt Ngavi, Norhana bt Hanafi</i> Tempat kajian : Kolej komuniti jasin melaka, kolej komuniti bentong pahang	148-154
27.	Tajuk : Graduan sijil kolej komuniti sungai petani dalam mendepani arus revolusi terkini bagi menepati kebolehpasaran Nama penulis : <i>Shaiful Hazmir bin Shaifuddin</i> Tempat kajian : Kolej komuniti sungai petani	155-158
28.	Tajuk : Faktor yang mempengaruhi penilaian majikan terhadap pelajar kolej komuniti rembau Nama penulis : <i>Siti Aishah jalil</i> Tempat kajian : Kolej komuniti rembau , negeri sembilan	159-165
29.	Tajuk : Analisis kajian graduan jtmk di politeknik Sarawak yang bekerja bagi tahun 2018 Nama penulis : <i>Siti Hudzimah bt Bujang, Rohaliza bt Karim</i> Tempat kajian : politeknik Kuching Sarawak, politeknik mukah sarawak	166-170

30.	Tajuk : Kajian kebolehpasaran graduan sijil perakaunan di kolej komuniti, kementerian Pendidikan Malaysia tahun 2018 Nama penulis : <i>Siti Jariah bt Sahar</i> Tempat kajian : Kolej komuniti kulim kedah	171-176
31.	Tajuk : penglibatan institusi dalam meningkatkan kebolehpasaran graduan kolej komuniti tambunan Nama penulis : <i>Siti Nurjiah bt Abdullah</i> Tempat kajian : Kolej komuniti tambunan	177-182
32.	Tajuk : Graduan dan alam pekerjaan – Analisa perbandingan pengesanan graduan mengikut program yang ditawarkan di politeknik Kuching Sarawak Nama penulis : <i>Suraini mat Sabu, Noorhasmah Yahya, Siti Hudzimah Bujang</i> Tempat kajian : politeknik Kuching sarawak	183-191
33.	Tajuk : Graduan dan alam pekerjaan – Analisa perbandingan pengesanan graduan mengikut program yang ditawarkan di politeknik Kuching Sarawak. Nama penulis : <i>Suriani Mat Abu, Noorhasmah Yahya, Siti Hudzimah Bujang</i> Tempat kajian : Politeknik Kuching sarawak	192-200
34.	Tajuk : Persepsi graduan politeknik hulu Terengganu terhadap pengalaman semasa pengajian yang mempengaruhi kebolehpasaran graduan mengikut bidang pengajian Nama penulis : <i>Syuhairah Ghani, Sukarni Ab. Ghani</i> Tempat kajian : Politeknik hulu Terengganu, kuala berang	201-206
35.	Tajuk : Kajian kebolehpasaran graduan kolej komuniti Tanjong karang bagi tahun 2015 sehingga 2017 Nama penulis : <i>Wan Ena Suzira bt Wan Abdullah</i> Tempat kajian : Kolej komuniti Tanjong karang	207-212
36.	Tajuk : Trend kebolehpasaran graduan politeknik kuala Terengganu Nama penulis : <i>Wan Hamidah Bt Wan Abas, Napisah Bt Harun</i> Tempat Kajian : Politeknik kuala Terengganu	213-219
37.	Tajuk : Graduan dan alam pekerjaan – Satu tinjauan di kolej komuniti negeri Terengganu Nama penulis : <i>Wan Noraida bt Wan Musa, Mat Sukri Bin Mamat</i> Tempat kajian : Kolej komuniti kemaman, Terengganu	220-225
38.	Tajuk : Tinjauan kadar pendapatan dalam kalangan graduan kolej komuniti gerik Nama penulis : <i>Halizawati Bt Halim, Mohd Safirul Bin Md Zin</i> Tempat kajian : Kementerian Pendidikan Malaysia, gerik Perak	226-232

39.	Tajuk : Status pendapatan dalam kalangan graduan kolej komuniti Malaysia mengikut tahap Pendidikan dan jantina Nama penulis : <i>Zurani Buang</i> Tempat kajian : Kolej komuniti Ledang, Johor	233-239
40.	Tajuk : Hubungan gaji terhadap kerjaya graduan bekerja di politeknik tun syed nasir syed ismail, pagoh (ptsn) bagi tahun 2018 Nama penulis : <i>Rusyidah bt Mat Zin Boestami</i> Tempat kajian : Politeknik tun syed nasir syed ismail, Muar Johor	240-251
41.	Tajuk : Kebolehpasaran graduan kolej komuniti zon sabah dalam bidang keusahawanan Nama penulis : <i>Mohd Adzwanshah Bin Batide</i> Tempat Kajian : Kolej komuniti kota marudu	252-256

Kebolehpasaran Graduan dalam bidang Keusahawanan: Kajian Kes di Kolej Komuniti Negeri Sarawak

Azreen Bin Jafaar¹, Lenny Lai Mei Lan², Faridah Binti Musit³

¹Pensyarah,
Kolej Komuniti Santubong, Kuching, 93050, MALAYSIA

²Pensyarah,
Kolej Komuniti Mas Gading, Bau, 94000, MALAYSIA

³Pensyarah,
Kolej Komuniti Miri, Miri, 98000, MALAYSIA
azreenambi@gmail.com

Abstrak: Kajian Pengesanan Graduan TVET ini merupakan kajian tahunan bagi mengenal pasti status graduan setelah menamatkan pengajian seperti status pekerjaan dan pendapatan ketika musim konvokesyen Kolej Komuniti masing-masing. Kajian ini dijalankan bertujuan untuk mengenalpasti peratus graduan yang menceburi bidang usahawan dan pendapatan bulanan yang diperolehi mengikut bidang di Kolej Komuniti Negeri Sarawak. Instrumen kajian yang digunakan adalah soal selidik yang dilengkapi secara atas talian oleh responden dan dianalisis menggunakan perisian IBM *Statistical Package for the Social Science* (SPSS) Versi 23. Seramai 407 orang graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak tahun 2018 yang terlibat dalam kajian ini. Dapatan kajian menunjukkan bahawa peratus graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak yang menceburi keusahawanan adalah sebanyak 13.5% (55 orang). Secara keseluruhannya, kebolehpasaran graduan dalam bidang keusahawanan di Kolej Komuniti Negeri Sarawak adalah pada tahap sederhana dan perlu ditingkatkan. Para pelajar hendaklah bersedia untuk meneroka alam perniagaan mengikut bidang masing-masing seterusnya menjana pendapatan sendiri yang lebih tinggi.

1. Pengenalan

Kebolehpasaran graduan yang menceburi bidang keusahawanan merupakan perkara yang menjadi agenda utama negara sejak kebelakangan ini. Pelan Strategik Pendidikan Tinggi Nasional (2015) telah menggariskan bidang keusahawanan sebagai pemangkin transformasi negara daripada ekonomi berasaskan pengetahuan kepada ekonomi berpaksikan inovasi dalam mencapai aspirasi untuk menjadi negara berpendapatan tinggi dan maju. Sistem baharu pendidikan tinggi telah merangka perubahan besar dalam pengoperasian iaitu daripada pencari pekerjaan kepada penjana pekerjaan dan warganegara seimbang dengan minda keusahawanan. Aspirasi dalam sistem ini adalah bagi mencapai kualiti dengan kebolehpasaran graduan lebih daripada 80%. Malah, lonjakan pertama dalam transformasi sistem ini adalah melahirkan graduan holistik, berciri keusahawanan dan seimbang. Antara kaedah pemantauan perkembangan lonjakan ini adalah dengan menetapkan sasaran tahunan antaranya adalah 5% kadar graduan yang bekerja sendiri (Pelan Tindakan Keusahawanan IPT 2016-2020). Seiring itu, pelbagai usaha telah dilakukan dalam bentuk pendidikan, program dan aktiviti pembudayaan keusahawanan dalam kalangan pelajar Institusi Pendidikan Tinggi Awam (IPTA). Penglibatan pelajar dalam keusahawanan adalah perlu bertujuan sebagai persediaan selepas tamat belajar untuk menambahkan kompetensi diri.

Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej komuniti (JPPKK) adalah salah satu institusi pengajian tinggi awam yang bernaung di bawah Kementerian Pendidikan Malaysian. JPPKK juga terlibat secara langsung dan amat komited dalam melahirkan usahawan dalam kalangan pelajar dan graduannya bagi memastikan budaya keusahawanan dapat diwujudkan secara holistik dalam ekosistem pendidikan. Pelbagai inisiatif dilaksanakan termasuk di peringkat kolej komuniti melalui program pembudayaan secara berterusan seperti inkubator keusahawanan dan bulan keusahawanan Siswa, bagi memberi pelajar peluang membina legasi perniagaan sebelum tamat pengajian. Perkembangan positif ini dilihat menerusi Pelaporan Kajian Pengesanan Graduan Kolej Komuniti 2018 Kebangsaan Malaysia yang menunjukkan 13.9% graduan menjadi usahawan selepas tamat pengajian di Kolej Komuniti berbanding 11.8% pada kajian tahun 2017. Ia seiring dengan hasrat kerajaan Malaysia dalam memperkasa bidang Pendidikan Teknikal dan Latihan Vokasional (TVET) agar relevan serta memenuhi kehendak Revolusi Perindustrian 4.0 menjelang abad ke-21. Usaha ini bagi melahirkan modal insan berkualiti yang mampu bersaing seiring keperluan pasaran industri tempatan dan global bukan hanya untuk pasaran kerja, namun untuk melahirkan modal insan yang mampu membina negara bangsa melalui sistem

yang relevan. Kajian Separuh Penggal RMK11 (Tonggak IV: Memperkasa Modal Insan) turut menetapkan sasaran baharu sebanyak 85% lepasan TVET mendapat pekerjaan dalam tempoh 6 bulan selepas tamat pengajian.

2. Penyataan Masalah

Berdasarkan Laporan Kajian Pengesanan Graduan Malaysia (2017), peratus graduan perempuan yang menceburi bidang usahawan adalah lebih tinggi dari graduan lelaki bagi kolej komuniti sebanyak 60.3% berbanding institusi pendidikan lain. Selain itu, sebanyak 3.7% daripada responden 2017 menyatakan mereka bekerja sendiri (usahawan). Graduan kolej komuniti mencatat peratus tertinggi menyatakan mereka bekerja sendiri, iaitu 10.0%. Bagi graduan, IPT lain sebanyak 6.6% yang bekerja sendiri dan graduan politeknik sebanyak 5.6%.

Tambahan pula, sebanyak 53.6% graduan yang baru memulakan perniagaan menyatakan pendapatan bulanan mereka adalah RM1000 dan ke bawah, diikuti 27.2% memperoleh pendapatan dalam selang RM1001 hingga RM2000, 10.0% dalam kumpulan pendapatan RM2001 hingga RM3000 dan hanya 9.3% berada dalam kumpulan pendapatan RM3001 dan ke atas (Laporan Kajian Pengesanan Graduan Malaysia (2017)). Graduan yang memperoleh pendapatan yang tinggi iaitu melebihi RM5000 sebulan hanya sebanyak 0.2% sahaja. Walaupun sedikit, kejayaan ini perlu dipertingkatkan lagi agar lebih ramai graduan Kolej Komuniti yang dapat menjana pendapatan tinggi (Ahmad Rosli et al. (2017)).

Graduan yang menjadi usahawan dari Institusi Pendidikan Tinggi (IPT) menunjukkan peningkatan dari setiap tahun. Namun, terdapat perbezaan antara usahawan lelaki dan perempuan serta pendapatan yang diperolehi mengikut bidang. Kajian Noorazeela dan Rahmah (2016) mendapati wujud perbezaan upah jantina di Malaysia disebabkan daripada diskriminasi oleh majikan disamping modal individu sendiri (pendidikan dan pengalaman kerja). Tambahan pula, sebahagian besar pekerja memegang pekerjaan bukan mengikut pilihan tetapi disebabkan tidak mendapat pekerjaan yang mereka ingini.

Malah, pendapatan yang diperolehi oleh graduan juga dipengaruhi oleh bidang yang diceburi. Kenyataan ini disokong Rahmah, Zulkifly dan Syazwani (2012), mendapati pendidikan, latihan, tempat belajar dan kaum adalah signifikan dalam mempengaruhi upah lelaki dan upah wanita dalam sektor ICT. Dapatan Tan Miao Wei (2015) juga menunjukkan bahawa kesaksamaan jantina dicapai dari segi gaji dan membuat keputusan dalam sesuatu pekerjaan.

Justeru itu mengenalpasti peratus graduan menceburi bidang keusahawanan dan pendapatan graduan mengikut bidang masing-masing amat perlu untuk dijadikan panduan kepada pelajar dan kesedaran kepada warga kolej komuniti akan keberkesanan sistem pendidikan yang ada di kolej komuniti sebagai peneraju pendidikan TVET untuk terus melahirkan tenaga mahir tempatan yang berkemahiran tinggi dan meningkatkan kadar kebolehpasaran graduan.

3. Objektif Kajian

Bagi merealisasikan kajian ini, terdapat dua objektif kajian iaitu:

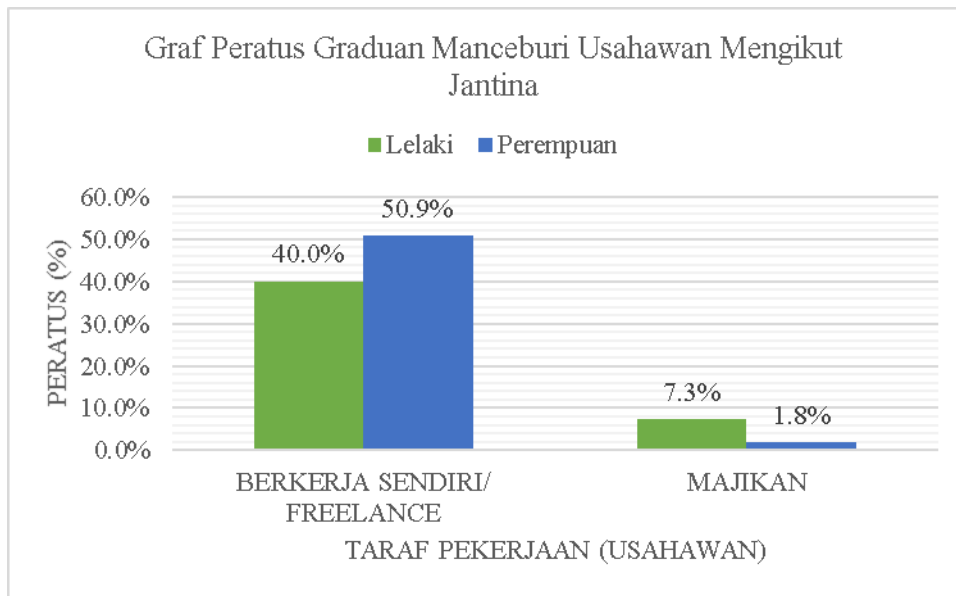
1. Menenalpasti peratus graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak yang menceburi bidang usahawan mengikut jantina.
2. Menenalpasti pendapatan graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak yang menceburi bidang usahawan mengikut bidang pengajian.

4. Metodologi

Kajian ini merupakan kajian berbentuk kuantitatif dengan menggunakan soal selidik instrumen kajian yang dibina oleh Bahagian Perhubungan Industri dan Pengkomersilan Jabatan Pengurusan IPT, Kementerian Pendidikan Malaysia (Siti Nor Hayati dan Karimah (2018)). Dalam kajian ini, pengkaji telah menggunakan borang soal selidik melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) TVET kebangsaan kepada 407 orang pelajar Kolej Komuniti Negeri Sarawak. Dapatan kajian ini diperolehi daripada borang soal selidik yang merangkumi soalan-soalan yang telah difokuskan jawapannya. Data dianalisis menggunakan perisian IBM SPSS Versi 23. Data yang diperolehi ditunjukkan dalam bentuk deskriptif (peratus).

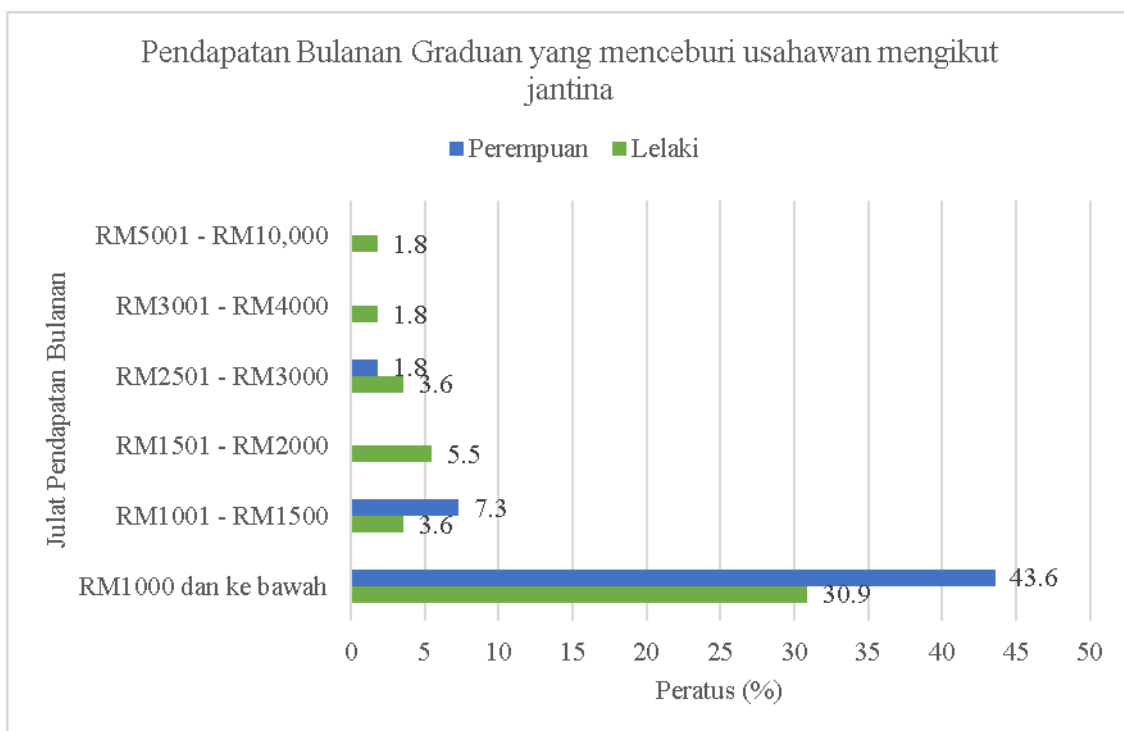
Populasi bagi kajian ini adalah para graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak pada tahun 2018. Dalam kajian ini, sampel yang terlibat adalah terdiri daripada graduan Kolej Komuniti Kuching, Kolej Komuniti Mas Gading, Kolej Komuniti Miri, Kolej Komuniti Santubong, Kolej Komuniti Betong dan Kolej Komuniti Sarikei seramai 407 orang. Daripada jumlah tersebut, 55 orang graduan adalah yang menceburi bidang keusahawanan iaitu graduan yang bekerja sendiri/freelance dan yang menjadi majikan.

5. Analisis Data Dan Perbincangan

Graf 1: Graf Peratus Graduan Manceburi Usahawan Mengikut Jantina

Seramai 55 orang graduan yang menceburi bidang keusahawanan berdasarkan taraf pekerjaan graduan yang terdiri daripada bekerja sendiri/freelance dan yang menjadi majikan. Berdasarkan Graf 1 menunjukkan graduan perempuan mencatat peratus tertinggi bagi bekerja sendiri/freelance sebanyak 50.9%. Walau bagaimanapun, peratus graduan lelaki yang menjadi majikan lebih tinggi iaitu 7.3% berbanding perempuan sebanyak 1.8%. Walau bagaimanapun, Dapatkan kajian Salmianti (2013) menyatakan tiada perbezaan bagi item yang mengukur kecenderungan keusahawanan berdasarkan faktor jantina. Bagi elemen keusahawanan, Mohd Yusof et al. (2015) menyatakan pelajar kurang berminat menceburi bidang keusahawanan disebabkan tiada pengalaman dan modal.

Graf 2: Peratus pendapatan graduan usahawan mengikut julat pendapatan

Berdasarkan Graf 2, peratus julat pendapatan graduan tertinggi antara RM3001-RM4000 dan RM5001-RM10000 masing-masing sebanyak 1.8% adalah graduan lelaki. Berdasarkan Laporan KPG 2017 turut menyatakan peratus graduan lelaki yang bekerja sendiri diperhatikan mempunyai pendapatan bulanan yang lebih tinggi berbanding graduan perempuan sebanyak 64.6%. Manakala, peratus julat pendapatan bulanan yang rendah pada julat RM1001 – RM1500 adalah graduan perempuan sebanyak 43.6%. Laporan KPG 2017 turut menyatakan sebanyak 55.4% graduan perempuan yang bekerja sendiri diperhatikan mempunyai pendapatan bulanan pada julat RM1000 ke bawah. Ini menunjukkan bahawa kadar pendapatan bulanan graduan yang menceburi bidang keusahawanan pada tahap yang rendah. Hal tersebut disebabkan graduan masih berada di fasa-fasa awal memulakan aktiviti usahawan dan perniagaan yang pastinya sangat mencabar.

Jadual 1: Peratus Pendapatan bulanan graduan mengikut bidang di Kolej Komuniti

Kursus (Bidang Pengajian)	Peratus Pendapatan Bulanan (%)					
	RM1000 dan ke bawah	RM1001 - RM1500	RM1501 - RM2000	RM2501 - RM3000	RM3001 - RM4000	RM5001 - RM10,000
1. Sijil Pelancongan Dan Pengembaraan	3.6	1.8	1.8	1.8	0	1.8
2. Sijil Landskap	3.6	1.8	1.8	1.8	1.8	0
3. Sijil Pelukis Pelan Senibina	1.8	0	1.8	0	0	0
4. Sijil Pemasangan Elektrik	1.8	1.8	0	0	0	0
5. Sijil Komputer Dan Sokongan	3.6	1.8	0	0	0	0
6. Sijil Rekabentuk Dalaman	3.6	1.8	0	0	0	0
7. Sijil Penyenggaraan Industri	1.8	0	0	0	0	0
8. Sijil Teknologi Maklumat	1.8	0	0	0	0	0
9. Sijil Komputer Dan Rangkaian	5.5	0	0	0	0	0
10. Sijil Asas Jahitan Kreatif	7.3	0	0	0	0	0
11. Sijil Kulinari	9.1	1.8	0	0	0	0
12. Sijil Fesyen Dan Pakaian	29.1	0	0	1.8	0	0
Jumlah Peratus (%)	74.5	10.9	5.5	5.5	1.8	1.8

Berdasarkan Jadual 1, didapati sebanyak 1.8% graduan memperoleh julat pendapatan RM3001-RM4000 dan RM5001-RM10000 iaitu Graduan Sijil Pelancongan & Pengembaraan dan Sijil Landskap di dalam Sektor Pertanian, Perhutanan dan Perikanan. Berdasarkan Laporan KPG (2017) juga menunjukan sektor Pertanian adalah antara 10 sepuluh jenis perniagaan utama yang diceburi graduan 2017 yang bekerja sendiri iaitu sebanyak 3.6%. Manakala, peratus graduan Kolej Komuniti Santubong dalam bidang Pemasangan Elektrik yang menceburi keusahawanan adalah 3.6% (2 orang) sahaja. Menurut Norfadzliah dan Nazelira (2017) kesediaan pelajar terhadap keusahawanan bidang elektrik adalah berada pada tahap sederhana.

Walau bagaimanapun, graduan bidang fesyen dan pakaian menyatakan pendapatan bulanan mereka adalah RM1000 dan ke bawah paling ramai iaitu sebanyak 29.1%. Hal ini selari dengan Statistik Pendidikan Negara, KPT (2017) menunjukkan bilangan keluaran pelajar bagi sektor Pembuatan (Sijil Fesyen dan Pakaian) dari Kolej Komuniti Kuching juga adalah tertinggi seramai 62 orang dan 58 orang tahun 2016 ke 2017 berbanding Kolej Komuniti Negeri Sarawak yang lain.

6. Kesimpulan

Kesimpulannya, mendapati peratusan graduan yang menceburi keusahawanan bagi Kolej Komuniti Negeri Sarawak adalah sebanyak 13.5% selari dengan peratusan graduan usahawan bagi Kajian Pengesanan Graduan Kolej Komuniti 2018 Kebangsaan iaitu 13.9% dengan peratus graduan lelaki yang menjadi usahawan sebanyak 47.3% dan graduan perempuan sebanyak 52.7%. Namun, pendapatan yang diperolehi graduan usahawan adalah pada julat yang rendah kerana masih dalam fasa permulaan perniagaan yang memerlukan modal dan sokongan dari banyak pihak dan hanya seorang graduan yang mencapai pendapatan tinggi melebihi RM5001 sebulan. Graduan perlu menceburi bidang keusahawanan berdasarkan bidang pengajian masing-masing sebagai pilihan utama kerjaya. Walau bagaimanapun, Kolej Komuniti mempunyai potensi untuk menghasilkan tekno-usahawan. Kajian Ahmad et al. (2017) memaparkan secara terperinci bukti kejayaan Kolej Komuniti dalam melahirkan graduan yang berpendapatan tinggi. Cadangan pengkaji agar dijalankan kajian lanjutan berkenaan hubungan antara status bekerja dalam bidang dengan pendapatan bulanan yang diperolehi graduan.

Penghargaan

Penulis mengucapkan ribuan terima kasih kepada pihak Bahagian Kolaborasi Industri dan Komuniti, Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti (JPPKK) atas penganjuran bengkel penulisan bagi menjalankan kajian ini.

Rujukan

- Ahmad Rosli Mohd Nor, Sahalani Bin Basar & Zuraidi Bin Md Tahir. (2017). Meneroka Faktor Kritikal Kejayaan Lulusan Kolej Komuniti Melaka Yang Berpendapatan Tinggi. *Politeknik & Kolej Komuniti Journal of Social Sciences and Humanities, Vol. 1*, 2017: 39-54.
- Amier Hafizun Ab Rashid, Datin Sakinah Mupit & Mohamad Afdzam Rahim. (2018). Kecenderungan Pelajar terhadap Keusahawanan di Kolej Komuniti Segamat 2. *BITARA International Journal of Civilization Studies and Human Sciences. Volume 1, Issue 3* : 31-42.
- Ida Nadia & Khairul Anuar (2016). Peranan Universiti Sebagai Pembimbing Terhadap Kecenderungan Keusahawanan Pelajar, *Journal of Global Business and Social Entrepreneurship (GBSE)*. 1(1) 48-54.
- Kementerian Pendidikan Malaysia (2014). Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi) 2015-2025. Laporan Kajian Pengesanan Graduan (2017), Kementerian Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi).
- Norazeela Zainol Abidin & Rahmah Ismail (2016). Pengasingan Pekerjaan dan Perbezaan Upah Jantina di Malaysia. *Journal Ekonomi Malaysia* 50(1): 53-66. doi.org/10.17576/JEM-2016-5001-05
- Norfadzliah Mohamad Yatim dan Nazelira A Rahim (2017). Kesediaan Pelajar Program Pemasangan Elektrik Kolej Komuniti Bukit Beruang Untuk Menceburi Keusahawanan Bidang Elektrik, *e Proceeding National Innovation and Invention Competition Through Exhibition (iCompex, 17)*.
- Rahmah Ismail, Zulkifly Osman & Syazwani A.Malek. (2012). Perbezaan upah mengikut jantina dan diskriminasi majikan dalam sektor teknologi maklumat dan komunikasi. *Jurnal Teknologi (Social Sciences)* 63(1): 41-50.
- Ringkasan Eksekutif Kajian Separuh Penggal Rancangan Malaysia Kesebelas 2016-2020 (2018). Unit Perancang Ekonomi, Kementerian Hal Ehwal Ekonomi, Kuala Lumpur, Malaysia.
- Salmianti Binti Mutalib (2013), Tinjauan Kecenderungan Keusahawanan Dalam Kalangan Pelajar Di Institusi Pengajian Tinggi Awam, UTHM.
- Statistik Pendidikan Negara, Kementerian Pendidikan Tinggi (2017). <http://mohe.gov.my/muat-turun/awam/statistik>
- Siti Nor Hayati M. Yusop dan Karimah Umar (2018). Kebolehpasaran Graduan Kolej Komuniti Kuala Langat. *BITARA International Journal of Civilization Studies and Human Sciences. Volume 1, Issue 3*: 43-52.
- Tan Miao Wei (2015). Workplace Gender Equality in Kedah: An Exploratory Analysis. Universiti Utara Malaysia.
- Zaliza Binti Hanapi (2015). Kesepadanan Latihan Terhadap Pekerjaan Dalam Kalangan Graduan Kejuruteraan Elektrik Di Kolej Komuniti. Universiti Teknologi Malaysia.
- Zaliza Hanapi, Mohd Safarin Nordin, Ridzwan Che Rus, Abu Bakar Mamat, Mohd Nazri b. Abdul Raji & Khairul Anuar Hasnan (2014). Penentuan Kesepadanan Bidang Pengajian-Pekerjaan Dalam Kalangan Graduan Di Kolej Komuniti. *International Seminar on Technical and Vocational Education 2014 (TVEIS 2014)*:695-702.

Analisis Deskriptif Terhadap Status Kebolehpasaran Graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak

Budi Alfahmi M. Zaid¹, Ahmad Baizuri Sulaiman², Amalina Mahirah Junani³

¹Pegawai Pendidikan Pengajian Tinggi,
Kolej Komuniti Betong, 95700 Betong, SARAWAK

²Timbalan Pengarah,
Kolej Komuniti Betong, 95700 Betong, SARAWAK

³Pegawai Pendidikan Pengajian Tinggi,
Kolej Komuniti Betong, 95700 Betong, SARAWAK

Abstrak: Kajian ini bertujuan untuk menganalisa status kebolehpasaran graduan, program lanjutan pilihan graduan samada di dalam bidang yang sama atau pun tidak serta kategori pendapatan bulanan keluarga graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak. Kajian berbentuk tinjauan ini menggunakan set soal selidik Sistem Kajian Pengesanan Graduan yang ditadbir oleh Jabatan Pendidikan Tinggi, Kementerian Pendidikan Malaysia. Populasi kajian melibatkan sejumlah 827 orang graduan dari 6 buah Kolej Komuniti Negeri Sarawak yang bergraduasi dalam tempoh 3 tahun iaitu 2015-2017. Analisis dijalankan menggunakan perisian Statistical Package for the Social Science (SPSS) versi 22 dengan kaedah deskriptif iaitu analisa kekerapan dan tabulasi silang (*crosstabs*). Dapatan menunjukkan di dalam tempoh 2015-2017, seramai 165 (19.9%) orang graduan meneruskan pengajian mereka ke peringkat seterusnya berbanding 662 (80.1%) yang tidak cenderung untuk melanjutkan pengajian. Daripada 165 orang graduan tersebut, 94 (57%) orang graduan meneruskan pengajian di dalam bidang yang sama atau berkaitan manakala 71 (43%) orang graduan di dalam bidang yang berlainan atau tidak berkaitan dengan program yang diikuti ketika di peringkat sijil. Secara keseluruhan, hasil dapatan kajian menunjukkan 80.1% graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak terus memasuki pasaran kerja selepas bergraduasi berseesuaian dengan dapatan yang menunjukkan 79% graduan berasal dari keluarga yang berpendapatan bulanan di dalam kategori B40.

1. Pengenalan

Dalam merealisasikan Wawasan 2020 iaitu Malaysia sebagai sebuah negara industri maju menjelang tahun 2020 (Mahathir, 1993; Mohamed Sheriff, 1991; 2003), modal insan yang berkualiti dalam pembangunan negara tanpa meminggirkan mana-mana golongan masyarakat termasuk mereka yang disifatkan berisiko untuk gagal adalah satu keperluan yang kritikal. Penubuhan Kolej Komuniti sebagai sebuah institusi awam di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia merupakan satu laluan alternatif kepada pelajar yang berisiko gagal atau berprestasi sederhana untuk menyambung pendidikan lepasan menengah (*tertiary*) yang memberi penekanan kepada pendidikan aliran teknik & vokasional (TVET), lantas menjadi satu platform terbaik untuk melahirkan modal insan yang berilmu dan berkemahiran tinggi seiring aspirasi ke arah negara maju berpendapatan tinggi (Amir, 2011).

2. Penyataan Masalah

Berdasarkan laporan yang dikeluarkan oleh Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD), didapati kadar purata enrolmen pelajar yang menyambung pelajaran ke aliran teknik & vokasional di peringkat tinggi bagi negara OECD adalah 44% berbanding hanya 10% di Malaysia (Noorazman Abd. Samad et. al., 2014). Dapatan Kajian Pengesanan Graduan Kolej Komuniti dalam tempoh 2004-2010 pula memberi petunjuk bahawa secara puratanya 84.5% lulusan Kolej Komuniti tidak menyambung pelajaran ke peringkat lebih tinggi bermakna hanya 15.5% lulusan yang mempunyai kecenderungan untuk melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya. Daripada jumlah lulusan yang terus bekerja selepas menamatkan pengajian peringkat Sijil, purata 0.2% sahaja yang mampu untuk memperolehi pendapatan bulanan melebihi RM5000, terdiri khusus daripada mereka yang menceburi bidang perniagaan sebagai usahawan. Bagi lulusan yang memilih untuk bekerja dengan majikan samada agensi Kerajaan atau pihak swasta, hampir semuanya memperolehi pendapatan berdasarkan kelayakan Sijil seperti yang diamalkan oleh industri di dalam pasaran kerja semasa.

Walaupun Kolej Komuniti menyediakan keperluan latihan dan kemahiran sebagai persiapan graduan untuk ke pasaran kerja namun rasa berpuas hati dan sudah memadai dengan bekalan kemahiran peringkat Sijil dalam kalangan graduan Kolej Komuniti serta memandang remeh peluang melanjutkan pelajaran ke peringkat lebih tinggi tidak harus menjadi satu isu yang patut dipandang ringan. Ini adalah kerana secara umumnya tahap pendapatan seseorang individu di dalam pasaran kerjaya semasa masih berkadar terus dengan tahap kelayakan pendidikan individu tersebut. Seandainya tiada keperluan mendesak bagi seseorang graduan untuk terus memasuki pasaran kerja, pilihan untuk melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi seharusnya diberi keutamaan sekurang-kurangnya bagi meningkatkan peluang mendapatkan pekerjaan yang berpendapatan lebih tinggi sesuai dengan kelayakan peringkat Diploma.

Pada masa yang sama, senario di atas juga berlaku dalam kalangan graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak. Berdasarkan pemerhatian awal, hanya sebilangan kecil sahaja dari graduan Kolej Komuniti di negeri Sarawak yang meneruskan pengajian ke peringkat diploma di Politeknik, IPTA atau IPTS yang lain. Melalui maklumbalas lisan para graduan, aspek kemampuan kewangan keluarga, aspek lokaliti institusi serta aspek tiada penawaran program yang sepadan dengan bidang yang dipelajari di peringkat Sijil adalah di antara sebab-sebab yang mendorong kebanyakan dari mereka untuk tidak melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya.

Atas dasar ini, kajian analisis deskriptif dijalankan bertujuan untuk menganalisa status kebolehpasaran graduan, program lanjutan pilihan graduan samada di dalam bidang yang sama atau pun tidak serta kategori pendapatan bulanan keluarga graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak agar langkah-langkah penambahbaikan dapat di rangka dan dilaksanakan dalam menyediakan pilihan akses yang lebih luas kepada para graduan Kolej Komuniti samada memasuki terus pasaran kerjaya berbekalkan set kemahiran yang mendapat pengiktirafan industri mahupun meneruskan pengajian ke peringkat seterusnya di dalam program-program TVET yang lebih berkualiti dan berakreditasi. Dapatan kajian ini juga dapat menyumbang sebagai usaha rintis kepada kajian lanjutan dan lebih mendalam berbentuk analisis inferensi untuk mengenalpasti faktor-faktor pendorong kecenderungan graduan Kolej Komuniti samada terus memasuki pasaran kerja ataupun memilih untuk melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya.

3. Objektif Kajian

Secara khusus objektif kajian adalah untuk:

- i. Menenalpasti kadar peratusan graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak yang melanjutkan pengajian dalam tempoh 2015-2017.
- ii. Membandingkan kadar graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak yang melanjutkan pengajian di dalam bidang yang sama atau berkaitan dengan yang bukan di dalam bidang yang sama atau berkaitan dengan program yang diikuti ketika di peringkat Sijil.
- iii. Menenalpasti kategori pendapatan bulanan keluarga graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak dalam tempoh 2015-2017.
- iv. Membandingkan kadar graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak yang melanjutkan pengajian di dalam serta di luar negeri Sarawak dengan kategori pendapatan bulanan keluarga mereka.

4. Sorotan Kajian

Untuk merealisasikan matlamat Malaysia sebagai sebuah negara maju berpendapatan tinggi, rakyat secara keseluruhannya bukan sahaja perlu komited dalam usaha-usaha menjayakan matlamat tersebut malah perlu turut memajukan kerangka pemikiran dan tindakbalas dalam semua dimensi termasuk pendidikan, sosial, ekonomi serta kualiti hidup. Kajian oleh Ishak dan Zulkifly (2010) menegaskan bahawa untuk mencapai matlamat tersebut, negara ini perlu berupaya untuk melahirkan tenaga kerja berkualiti tinggi yang bukan sahaja boleh menguasai ilmu dan set kemahiran yang tinggi malah sikap dan kemahiran sosial yang selari dengan kehendak pasaran kerja semasa. Justeru itu, pelaburan negara di dalam bidang pendidikan yang berkualiti tinggi bukan sekadar memenuhi tuntutan pasaran kerja yang semakin selektif malah lebih utama mampu untuk melahirkan tenaga kerja yang berupaya menjana ekonomi berteraskan pengetahuan pada masa akan datang (*k-economy*).

Berdasarkan Teori Modal Manusia (Becker, 1964; 1994), pendidikan serta latihan berterusan (re-skilling & up-skilling) memainkan peranan utama berbanding pertumbuhan modal fizikal dalam meningkatkan pendapatan seseorang pekerja. Justeru itu, di dalam pembentangan Rancangan Malaysia Ke-10, Kerajaan telah mengambil inisiatif mengarusperdanakan pendidikan teknik dan vokasional (TVET) bagi merealisasikan ekonomi berpendapatan tinggi. Transformasi Pendidikan yang berteraskan pemeraksanaan Politeknik dan Kolej Komuniti sebagai institusi pendidikan dan latihan teknik dan vokasional secara tidak langsung menjadi satu cabaran kepada institusi untuk meningkatkan kualiti kemahiran dan kompetensi lulusan ke arah memenuhi kehendak industri yang dinamik.

Sealiran dengan kajian oleh Belfield dan Bailey (2011), lulusan Kolej Komuniti di Amerika Syarikat di dapati mampu untuk menjana pendapatan tinggi berbanding lulusan sekolah tinggi dan seterusnya mampu melipatgandakan pendapatan dengan melanjutkan pengajian ke peringkat Diploma dan Sarjana Muda. Dapatan ini disokong oleh Attewell & Lawin (2007) di mana kajian mereka menunjukkan lulusan Kolej Komuniti di Amerika Syarikat mampu menjana

pendapatan yang tinggi dan menjadi pilihan pelajar lepasan sekolah yang berprestasi rendah sebagai satu platform meningkatkan kemahiran teknikal untuk memasuki pasaran kerja atau melanjutkan pengajian ke peringkat lebih tinggi.

Maka dalam isu ini, Kolej Komuniti Malaysia juga seharusnya mampu menjadi satu platform yang memberi pilihan kepada pelajar lepasan sekolah untuk samada melengkapkan diri dengan kemahiran yang diperlukan oleh industri mahupun menyediakan peluang kedua bagi membolehkan mereka melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya.

5. Metodologi Kajian

Kajian berbentuk tinjauan ini menggunakan set soal selidik yang diisi oleh semua graduan IPTA/IPTS melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan yang ditadbir oleh Jabatan Pendidikan Tinggi, Kementerian Pendidikan Malaysia. Kajian berbentuk deskriptif dapat memberikan hasil gambaran atau maklumat mengenai sesuatu keadaan pada suatu masa tertentu, di samping membantu untuk membuat perancangan pada masa akan datang (Wiersma, 1991). Kajian deskriptif hanya melibatkan punca dan akibat berdasarkan data yang diperolehi. Borang soal selidik digunakan sebagai alat untuk mendapatkan maklumat yang dikehendaki. Menurut Mohd Majid Konting (2000) pula, instrumen borang soal selidik adalah kaedah paling mudah dan cepat untuk memperoleh maklumat penyelidikan.

Populasi kajian melibatkan sejumlah 827 orang graduan dari 6 buah Kolej Komuniti Negeri Sarawak iaitu Kolej Komuniti Kuching, Kolej Komuniti Mas Gading, Kolej Komuniti Santubong, Kolej Komuniti Miri, Kolej Komuniti Sarikei dan Kolej Komuniti Betong yang bergraduat dalam tempoh 3 tahun iaitu 2015-2017. Analisis dijalankan menggunakan perisian Statistical Package for the Social Science (SPSS) versi 22 dengan kaedah deskriptif iaitu analisa kekerapan dan tabulasi silang (*crosstabs*).

6. Dapatan Kajian

Analisa data dimulakan dengan melihat kadar kebolehpasaran graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak secara keseluruhan dalam tempoh 2015-2017

Jadual 1 – Status Kebolehpasaran Graduan KK Sarawak 2015-2017

Status Kebolehpasaran	2015		2016		2017		JUMLAH	
	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%
Bekerja	195	76.8	207	77.2	212	69.3	614	74.2
Melanjutkan Pengajian	52	20.5	48	17.9	65	21.2	165	19.9
Menunggu Penempatan Pekerjaan	-	-	1	0.4	3	0.7	4	0.5
Meningkatkan Kemahiran	2	0.8	5	1.9	1	0.9	8	0.9
Belum Bekerja	5	1.9	7	2.6	24	7.9	36	4.5
JUMLAH	254	100.0	268	100.0	305	100.0	827	100.0

Dalam tempoh 2015-2017, seramai 165 (19.9%) orang graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak meneruskan pengajian mereka ke peringkat seterusnya berbanding 662 (80.1%) yang tidak cenderung untuk melanjutkan pengajian seperti yang ditunjukkan di dalam Jadual 1.

Daripada angka graduan yang menyambung pengajian, analisa seterusnya mengenalpasti samada graduan meneruskan pengajian mereka di dalam bidang yang sama atau berkaitan dengan program yang telah mereka ikuti pada peringkat sijil serta institusi yang dipilih untuk melanjutkan pengajian mereka menggunakan kaedah tabulasi silang seperti yang ditunjukkan di dalam Jadual 2a – 2c.

Jadual 2a – Program Lanjutan berkaitan Bidang * Institusi Pilihan (2015)

Program Diikuti Di Peringkat Sijil	Bil.	Bidang Sama/Berkaitan		Program Lanjutan	Institusi Pilihan
		Ya	Tidak		
KK Kuching					
a. Fesyen & Pakaian	2	1	1	Dip. in Occup. Therapy (1) Cert. in Dressmaking (1)	*tiada input *tiada input
b. Teknologi Senibina	31	3	28	Dip. Kej. Awam (28) Dip. Senibina (2)	PKS (22), PMU (6) PUO (1), PPD (1)

c. Pelancongan & Pengembaraan	6	4	2	Dip. in Ship Design (1) Dip. Peng. Pelancongan (4) Dip. Kej. Awam (2)	UniKL-MIMET PMBS PKS
KK Mas Gading					
a. Aplikasi Perisian Komputer	8	6	2	Dip. TM (Pengaturcaraan) (6) Dip. Peng. Perniagaan (1) Dip. Kulinari (1)	PKS (3), PMU (3) UiTM Sarawak SATT College, Kuching
b. Lanskap	1	1	-	Dip. Hortikultur Lanskap	PNS
KK Miri					
a. Rekabentuk Dalaman	2	1	1	Dip. Senibina (1) Dip. in OSH (1)	PPD Fajar Int. College, Miri
KK Betong					
a. Teknologi Senibina	2	-	2	Dip. Kej. Elektrik & Elektronik (1) Dip. Kej. Mekanikal (1)	PKS PKS
JUMLAH	52	16	36		

Jadual 2b – Program Lanjutan berkaitan Bidang * Institusi Pilihan (2016)

Program Diikuti Di Peringkat Sijil	Bil.	Bidang Sama/Berkaitan		Program Lanjutan	Institusi Pilihan
		Ya	Tidak		
KK Kuching					
a. Fesyen & Pakaian	1	1	-	Dip. Rekabentuk Fesyen & Pakaian	PIS
b. Teknologi Senibina	9	3	6	Dip. Kej. Awam (4) Dip. Senibina (2) Dip. Teknologi Senibina (1) Sijil Pastrri (1) Ting. 6 (1)	PKS (3), PKK (1) POLISAS Limkokwing Borneo Campus *tiada input *tiada input
c. Pelancongan & Pengembaraan	9	8	1	Dip. Peng. Pelancongan (6) Dip. Pelancongan & Hospitaliti (2) Dip. Pengurusan Ladang (1)	PMBS UiTM Sarawak *tiada input
KK Mas Gading					
a. Aplikasi Perisian Komputer	10	8	2	Dip. Tek. Maklumat (7) Dip. Sains Komputer (1) Dip. in Management (1) Dip. Kejururawatan (1)	PKS (4), PMU (3) UMP Methodist Pilley Inst., Sibu *tiada input
KK Miri					
a. Rekabentuk Dalaman	1	1	-	Dip. in Interior Design	Limkokwing Borneo Campus
b. Penyelenggaraan Industri	7	7	-	Dip. Kej. Mekanikal (6) Dip. Kej. Mekatronik (1)	PKS (3), PMU (3) PIS
KK Betong					
a. Teknologi Senibina	2	-	2	Dip. Kej. Awam (2)	PKS
KK Santubong					
a. Pemasangan Elektrik	9	9	-	Dip. Kej. Elektrik & Elektronik	PKS
JUMLAH	48	37	11		

Jadual 2c – Program Lanjutan berkaitan Bidang * Institusi Pilihan (2017)

Program Diikuti Di Peringkat Sijil	Bil.	Bidang Sama/Berkaitan		Program Lanjutan	Institusi Pilihan
		Ya	Tidak		
KK Kuching					
a. Fesyen & Pakaian	1	1	-	Sijil Fesyen & Pakaian	IKM
b. Teknologi Senibina	13	3	10	Dip. Kej. Awam (9) Dip. Senibina (2) Dip. Teknologi Senibina (1) Dip. Culinary Arts (1)	PKS (8), PMU (1) POLISAS (1), PMM (1) KKSB *tiada input
c. Pelancongan & Pengembaraan	6	5	1	Dip. Peng. Pelancongan (5) SKM Dandanan Tahap 3	PMBS *tiada input
KK Mas Gading					
a. Aplikasi Perisian Komputer	17	16	1	Dip. Tek. Maklumat (16) Cert. in Agri. & Aqua. (1)	PKS (14), PMU (2) *tiada input
KK Miri					
a. Rekabentuk Dalaman	2	1	1	Dip. in Landscape Architecture (1) Dip. Rekabentuk Dalaman (1)	*tiada input KKTMM Rembau
b. Penyelenggaraan Industri	4	3	1	Dip. Kej. Mekanikal (3) Sijil Kimpalan (1)	PMU *tiada input
KK Betong					
a. Teknologi Senibina	6	-	6	Dip. Kej. Awam (5) Dip. Peng. Maklumat (1)	PKS (3), PMU (2) IACT College, PJ
KK Santubong					
a. Pemasangan Elektrik	10	9	1	Dip. Kej. Elektrik & Elektronik (9) Dip. Kej. Mek. (Penyamanan Udara & Penyejukbekuan) (1)	PKS (4), PMU (5) *tiada input
KK Sarikei					
a. Kulineri	6	3	3	Dip. in Culinary Arts (2) Dip. Pengurusan Hotel (1) Dip. Peng. Sistem Pejabat (1) Dip. Kesihatan Persekitaran (1) Ijazah Sarjana Muda Pend. Awal Kanak-Kanak (1)	*tiada input PKK UiTM *tiada input UiTM
JUMLAH	65	41	24		

Jadual 2d – Ringkasan Pilihan Program Lanjutan Mengikut Kolej Sepanjang Tempoh 2015-2017

Kolej Komuniti Negeri Sarawak	2015		2016		2017		JUMLAH	
	Ya	Tidak	Ya	Tidak	Ya	Tidak	Ya	Tidak
Kuching	8	31	12	7	9	11	29	49
Mas Gading	7	2	8	2	16	1	31	5
Miri	1	1	8	-	4	2	13	3
Betong	-	2	-	2	-	6	-	10
Santubong	-	-	9	-	9	1	18	1
Sarikei	-	-	-	-	3	3	3	3
JUMLAH	16	36	37	11	41	24	94	71

Jadual 2d menunjukkan bahawa sepanjang tempoh 2015-2017, daripada 165 orang graduan yang memilih untuk melanjutkan pengajian, 94 (57%) orang graduan meneruskan pengajian ke peringkat diploma di dalam bidang yang sama atau berkaitan manakala 71 (43%) orang graduan di dalam bidang yang berlainan atau tidak berkaitan dengan program yang diikuti ketika di peringkat sijil.

Analisa tambahan ke atas data yang sama di atas menunjukkan sejumlah 57 dari 71 orang graduan yang melanjutkan pengajian di dalam bidang yang berlainan atau tidak berkaitan di dapati membuat keputusan tersebut kerana tiada program di dalam bidang yang sama atau berkaitan yang ditawarkan oleh IPTA lain di negeri Sarawak terutamanya di Politeknik. Sementara itu, terdapat 7 orang graduan lagi yang boleh dianggap tidak lagi berminat untuk melanjutkan pengajian di dalam bidang yang sama dengan program yang diikuti pada peringkat sijil berdasarkan pemilihan program diploma yang tidak berkaitan langsung dengan program asal yang diikuti di Kolej Komuniti.

Daripada 94 orang graduan yang melanjutkan pengajian di dalam bidang yang sama atau berkaitan pula, di dapati juga 16 orang daripadanya melanjutkan pengajian mereka ke IPTA atau IPTS di luar negeri Sarawak, menunjukkan tahap kecenderungan serta minat yang tinggi untuk melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi walaupun menyedari akan tanggungan kos yang lebih tinggi berbanding melanjutkan pengajian mereka di dalam negeri Sarawak.

Seterusnya analisa telah dijalankan ke atas data pendapatan bulanan keluarga para graduan untuk meninjau kedudukan kemampuan kewangan keluarga sebagai faktor pendorong kecenderungan graduan untuk tidak melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya.

Jadual 3a – Status Pendapatan Bulanan Keluarga Graduan 2015-2017

Kolej Komuniti Negeri Sarawak	2015				2016				2017				JUMLAH			
	B40		M40		B40		M40		B40		M40		B40		M40	
	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%
Kuching	100	84.0	19	16.0	97	78.9	26	21.1	81	77.9	23	22.1	278	80.4	68	19.6
Mas Gading	29	70.7	12	29.3	44	88.0	6	12.0	45	86.5	7	13.5	118	82.5	25	17.5
Miri	24	61.5	15	38.5	37	100.0	-	-	29	74.4	10	25.6	90	78.3	25	21.7
Santubong	11	34.4	21	65.6	29	80.6	7	19.4	28	90.3	3	9.7	68	68.7	31	31.3
Betong	15	65.2	8	34.8	20	91.0	2	9.0	22	78.6	6	21.4	57	78.1	16	21.9
Sarikei	-	-	-	-	-	-	-	-	42	82.4	9	17.6	42	82.4	9	17.6
JUMLAH	179	70.5	75	29.5	227	84.7	41	15.3	247	81.0	58	19.0	653	79.0	174	21.0
		254				268				305				827		

Jadual 3a menunjukkan bahawa 79.0% dari 827 orang graduan berasal dari keluarga yang berpendapatan bulanan RM3000 ke bawah, iaitu di dalam kategori B40 manakala selebihnya di dalam kategori M40 iaitu RM3000 ke atas. Analisa terhadap data pendapatan bulanan keluarga ini selanjutnya dijalankan secara tabulasi silang dengan 165 orang graduan yang melanjutkan pengajian untuk melihat latarbelakang kewangan keluarga mereka.

Jadual 3b – Kategori Pendapatan Bulanan Keluarga * Institusi Pilihan (2015-2017)

Kolej Komuniti	Kategori Pendapatan	Institusi dalam Sarawak			Institusi luar Sarawak		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
Kuching	B40	29	13	11	2	1	2
	M40	7	3	6	1	2	1
Mas Gading	B40	2	7	15	1	1	-
	M40	6	2	2	-	-	-
Miri	B40	-	7	4	-	1	1
	M40	1	-	1	1	-	-
Santubong	B40	-	6	9	-	-	-
	M40	-	3	1	-	-	-
Betong	B40	1	2	3	-	-	1
	M40	1	-	2	-	-	-
Sarikei	B40	-	-	5	-	-	1
	M40	-	-	-	-	-	-

Jadual 3b di atas menunjukkan dari 165 orang graduan yang melanjutkan pengajian, 149 orang graduan melanjutkan pengajian ke institusi di dalam negeri Sarawak. Dari angka tersebut, hanya 35 graduan berasal dari keluarga berpendapatan bulanan kategori M40 manakala 114 orang graduan dari keluarga berpendapatan bulanan kategori B40. Seramai 16 orang graduan melanjutkan pengajian ke institusi luar negeri Sarawak sepanjang tempoh 2015-2017 dan hanya 5 orang daripadanya berasal dari keluarga berpendapatan bulanan kategori M40.

7. Rumusan dan Perbincangan

Secara keseluruhan, hasil dapatan kajian menunjukkan 80.1% graduan Kolej Komuniti Negeri Sarawak terus memasuki pasaran kerja selepas bergraduat bersesuaian dengan dapatan yang menunjukkan 79% graduan berasal dari keluarga yang berpendapatan bulanan di dalam kategori B40.

Manakala dari 19.9% graduan yang melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya, 43% daripadanya memilih program lanjutan yang tidak berkaitan dengan bidang yang diikuti ketika di peringkat Sijil. Peratusan yang agak besar ini menunjukkan tiada program Diploma yang berkaitan bidang yang ditawarkan oleh institusi lain di negeri Sarawak. Ini dapat dijelaskan lagi oleh Jadual 4 di bawah:

Jadual 4 – Artikulasi Program Sijil ke Program Diploma

Artikulasi program yang ditawarkan di institusi dalam negeri		
Sijil Kolej Komuniti	Artikulasi ke Diploma	Institusi
i. Pelancongan & Pengembaraan	Dip. Pengurusan Pelancongan	PMBS, UiTM S'wak
ii. Teknologi Maklumat	Dip. Teknologi Maklumat	PKS, PMU
iii. Penyelenggaraan Industri	Dip. Kejuruteraan Mekanikal	PKS, PMU
iv. Sistem Komp. & Rangkaian	Dip. Teknologi Maklumat	PKS, PMU
v. Teknologi Elektrik	Dip. Kej. Elektrik & Elektronik	PKS, PMU
Artikulasi program yang tidak ditawarkan di institusi dalam negeri		
i. Teknologi Senibina	Dip. Senibina	PUO, PPD, PMM, PSIS, Polisas, Polimas
ii. Fesyen & Pakaian	Dip. Rekabentuk Fesyen & Pakaian	PIS
iii. Lanskap	Dip. Hortikultur Lanskap	PNS
iv. Rekabentuk Dalaman	Dip. Rekabentuk Grafik	PIS, PMS
	Dip. Rekabentuk Industri	PIS
	Dip. Seni Digital	PTSS
v. Kulinari	Dip. Teknologi Makanan	PTSN, Polisas
	Dip. Tek. Makanan (Pengurusan Halal)	Polisas
	Dip. in Culinary Arts	KK Chenderoh
	Dip. in Patisserie	KK Kuala Kangsar

Dapatan juga menunjukkan bahawa dari 165 orang graduan yang melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya, hanya 16 orang graduan yang sanggup melanjutkan pengajian mereka ke institusi di Semenanjung disebabkan minat yang tinggi terhadap bidang yang telah diikuti dan tiada penawaran program berkaitan bidang di institusi di dalam negeri Sarawak. Walaubagaimanapun, analisis deskriptif di atas hanya dapat menunjukkan perbandingan peratusan di antara graduan yang cenderung untuk melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya dengan graduan yang terus memasuki pasaran kerja namun tidak dapat menjelaskan samada wujud ataupun tidak hubungan yang signifikan di antara faktor yang mempengaruhi kecenderungan graduan untuk melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya dengan tahap kemampuan kewangan keluarga serta penawaran program yang berkaitan di institusi di dalam negeri Sarawak atas faktor kekangan masa serta populasi data yang besar dalam tempoh yang panjang.

Adalah menjadi harapan penyelidik agar kajian ini dapat dilaksanakan ke peringkat seterusnya dengan penumpuan kepada kaedah korelasi (*corelation*) dan regresi (*regression*) bagi menjelaskan lagi kewujudan faktor-faktor yang mempengaruhi kecenderungan graduan Kolej Komuniti untuk melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya berbanding memasuki alam pekerjaan sebaik sahaja menamatkan pengajian di peringkat Sijil. Penyelidik juga berharap agar kajian ini serta sebarang kajian yang berkaitan seterusnya dapat memberi input yang lebih tepat kepada pihak Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti dalam merangka penawaran program serta penggubalan kurikulum yang lebih

kos efektif, menembusi kelompok sasaran yang lebih tepat dan mampu untuk menawarkan pilihan-pilihan yang lebih baik kepada bakal graduan Politeknik dan Kolej Komuniti secara keseluruhannya.

Rujukan

Abd Samad, N., et. al. (2014). Kesedaran Terhadap Peluang Melanjutkan Pengajian ke Institut Latihan Vokasional (ILV) dalam Kalangan Pelajar Sekolah Menengah Vokasional (SMV) di Negeri Johor. *Jurnal Personalia Pelajar* 17. 109-115.

Amir Mohd Noor (2011). *Buletin Alumni Edisi 2011*. Jabatan Pengajian Kolej Komuniti, Putrajaya.

Attewell, P., & Lavin, D. E. (2007). Passing the torch? Does higher education for the disadvantaged pay off across the generations?. In A., Russel Sage Bandura, *Social Learning Theory*. New York: Prentice Hall

Becker, G. (1994). *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis with special reference to Education*. Chicago: The University of Chicago Press.

Belfield, C. R. & Bailey, T. (2011). *The benefits of attending Community College: A Review of the Evidence*. Chicago: The University of Chicago Press.

Esa, A. R., et. al. (2009). The Perception of Students towards the Community Colleges' Courses That Offered in Malaysia. *Asian Social Science Journal*, 5(7), 98-107.

Informasi Politeknik dan Kolej Komuniti Edisi Oktober 2018, Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti

Kajian Impak Karnival Kerjaya Terhadap Kebolehpasaran Graduan: Suatu Pandangan dari Politeknik Merlimau

Chiou Chin Gwee

Politeknik Merlimau,
Karung Berkunci, 1031, Pejabat Pos Merlimau, 77300 Merlimau Melaka, MALAYSIA
gweechiouchin@yahoo.com

Abstrak: Usaha pengesanan dan menjejaki graduan Institut Pengajian Tinggi (IPT) telah lama dilaksanakan di Malaysia, termasuk Politeknik Merlimau (PMM). Memiliki kerjaya sejurus seorang graduan menamatkan pengajian di sesebuah pusat pengajian tinggi adalah salah satu ukuran kebolehpasaran siswazah. Tujuan utama kajian kebolehpasaran graduan dijalankan ialah bagi melihat status pekerjaan graduan PMM bagi tahun 2015 sehingga 2018. Kajian ini juga adalah untuk melihat sama ada para graduan ini sudah memasuki alam pekerjaan, melanjutkan pengajian atau masih dalam proses menndapatkan pekerjaan mengikut bidang. Jumlah responden yang terlibat dalam kajian ini adalah seramai 5637 orang. Graduan PMM 2018 merupakan graduan pertama yang menyertai Karnival Kerjaya PMM yang diadakan pada hari pelajar lapor diri selepas menjalani latihan industri. Analisis kajian menggunakan kaedah statistik mudah seperti min dan peratusan. Kajian mendapati terdapat tiga kategori utama status pekerjaan graduan sejurus meninggalkan PMM, iaitu bekerja (dalam bidang dan luar bidang), melanjutkan pelajaran (dalam bidang dan luar bidang), dan belum perolehi pekerjaan. Graduan bekerja merupakan kumpulan terbesar dan meningkat sebanyak 15.8 % selepas karnival kerjaya. Namun, garaduan yang melanjutkan pelajaran telah menurun sebanyak 0.4% berbanding sebelum. Graduan yang mendapat gaji melebihi RM2000 juga meningkat sebanyak 5.5% impak dari karnival kerjaya yang telah diadakan. Keseluruhannya, karival kerjaya yang telah diadakan telah berjaya meningkatkan kebolehpasaran dan julat gaji graduan PMM. Kebolehpasaran graduan PMM dianggap baik secara relatif, dan dengan itu masih terdapat ruang yang perlu ditingkatkan menerusi program pembangunan kerjaya dan latihan industri di PMM. Selain itu, pelajar perlu digalakkan berniaga menerusi meningkatkan program keusahawanan supaya graduan tidak terlalu bergantung kepada pasaran kerja.

1. Pendahuluan

Memiliki kerjaya sejurus seorang graduan menamatkan pengajian di sesebuah pusat pengajian tinggi adalah salah satu ukuran kebolehpasaran graduan. Status bekerja dan pekerjaan graduan adalah jaminan kelangsungan hidup mereka yang telah melalui proses pembangunan modal insan semasa belajar bagi mengisi pelbagai jawatan yang diperlukan untuk pembangunan nasional. Menurut Amla (2010) kerjaya adalah pengalaman bekerja yang mempunyai kaitan dengan pilihan gaya hidup yang mempengaruhi kesejahteraan diri, dan dengan itu pilihan kerjaya adalah satu perancangan penting dalam kehidupan seseorang. Sehubungan hal ini, perancangan kerjaya semasa belajar oleh pelajar IPT seharusnya berjalan seiring dengan kursus yang diikuti.

Usaha pengesanan dan menjejaki graduan IPT telah lama dilaksanakan di Malaysia, termasuklah Politeknik Merlimau (PMM). Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT) telah memulakan kaji selidik secara atas talian pada tahun 2006. Tujuan utama kajian ini dijalankan ialah bagi melihat status pekerjaan graduan baru menjelang musim konvokesyen masing-masing, iaitu sama ada bekerja, melanjutkan pengajian atau masih aktif mencari pekerjaan. Tumpuan kajian adalah kepada graduan peringkat diploma dan ke atas. Walaupun begitu, semua graduan peringkat sijil univesiti awam, politeknik, kolej komuniti dan sebahagian graduan peringkat sijil institusi pendidikan tinggi swasta (IPTs) turut menyertai kajian ini.

Kebolehpasaran graduan dari pusat pengajian tinggi dikaitkan dengan kecenderongan bakal majikan mengutamakan graduan memiliki kemahiran insaniah (Shaharuddin et al. 2010; Saemah et al. 2011; Vos et al. 2011), di samping kemahiran dan kecekapan tenaga kerja (Amla 2010, Ayiesah et al. 2010).

Pengesanan graduan dan persepsi mereka tentang politeknik semasa mereka belajar adalah penting bagi membawa perubahan yang membina kepada PMM dan juga kepada pihak Kementerian Pendidikan Tinggi bagi meningkatkan lagi kualiti dan taraf pendidikan tinggi Negara. Ini juga merupakan salah satu cara graduan untuk menyumbang kembali kepada institusi dan kepada bakal pelajar yang akan mengikuti pelbagai program pengajian di IPT.

Karnival kerja PMM yang pertama telah diadakan pada 17hb April 2017, iaitu hari pelajar yang tamat latihan industri balik melapor diri di PMM. Antara aktiviti yang dijalankan semasa karnival ini ialah sesi klinik kerjaya oleh unit Psikologi dan Kerjaya PMM, sesi temuduga dengan majikan-majikan tempatan, dan pameran pendidikan dari beberapa universiti awam.

Kajian ini cuba menganalisis impak program karnival kerjaya PMM terhadap kebolehpasaran graduan PMM pada tahun 2018 berdasarkan status pekerjaan yang graduan PMM ceburi selepas meninggalkan kampus. Pendekatan yang digunakan dalam artikel ini ialah membanding kebolehpasaran graduan PMM 2018 dengan kebolehpasaran graduan PMM tiga tahun sebelum mengikut 3 gugusan utama, iaitu kumpulan bekerja, kumpulan melanjutkan pelajaran, dan kumpulan yang mendapat gaji RM2000 keatas.

2. Populasi Sample

Kajian ini telah melibatkan graduan PMM sejak tahun 2015 hingga tahun 2018. Data kajian terdiri daripada semua graduan PMM dari pelbagai jabatan yang menghadiri upacara konvokesyen pada tahun mereka graduasi. Setiap graduan perlu melakukan pengesahan sebelum boleh diberi pinjaman gaun untuk menghadiri upacara konvokesyen.

3. Instrument Kajian

Soal selidik standard yang dibekalkan oleh Kementerian Pengajian Tinggi telah digunakan bagi mengumpulkan maklumat para graduan PMM ini. Borang ini mengandungi lapan bahagian kesemuanya iaitu bahagian A hingga bahagian G. Bahagian A mengandungi maklumat latar belakang asas dan akademik para graduan. Bahagian B merupakan soalan berkaitan status pekerjaan terkini, sama ada bekerja sepenuh masa atau bekerja separa masa, tidak bekerja atau lain-lain. Manakala bahagian C adalah soalan berkaitan maklumat pekerjaan graduan seperti taraf pekerjaan, kumpulan pekerjaan utama, sektor pekerjaan, pendapatan bulanan graduan dan sebagainya. Bagi graduan yang belum bekerja, mereka perlu menjawab soalan berkaitan di Bahagian D. Bahagian E dikhususkan untuk graduan yang melanjutkan pengajian semasa musim konvokesyen masing-masing. Penilaian graduan terhadap IPT masing-masing berkaitan kandungan kurikulum, sistem penilaian, tenaga pengajar dan kemudahan prasarana serta perkhidmatan bimbingan dan kaunseling yang disediakan di IPT masing-masing terdapat di Bahagian F. Manakala persepsi graduan mengenai keberkesanan sistem pengajian dan kesediaan diri bagi menghadapi cabaran dunia pekerjaan terkandung dalam Bahagian G.

Prosedurnya adalah graduan diminta menjawab soal selidik ini secara atas talian sebelum atau semasa mengambil gaun. Satu makmal komputer telah disediakan untuk mereka mengakses borang soal selidik tersebut sekiranya gagal berbuat demikian di rumah. Semua soal selidik yang telah diisi dianalisis menggunakan perisian Statistical Package for Social Sciences (SPSS).

4. Hasil Kajian Dan Perbincangan

4.1 Taburan Jantina dan Etnik Graduan PMM

Bagi tempoh 2015 - 2018, seramai 5637 orang graduan PMM telah tamat pengajian dan memasuki pasaran buruh. Jadual 1 dan 2 menunjukkan bilangan jantina dan kumpulan etnik graduan sejak tahun 2015 hingga 2018. Manakala Rajah 1 dan 2 menunjukkan peratus nisbah jantina dan kumpulan etnik graduan sejak tahun 2015 hingga 2018. Secara umumnya, taburan gender graduan di PMM adalah seimbang dengan nisbah jantina 1: 1.

Jadual 1 - Taburan responden mengikut jantina, 2015-2018.

Jantina/ Tahun	2015	2016	2017	2018
Lelaki	742	853	527	640
Perempuan	761	821	547	746
Jumlah	1503	1674	1074	1386
Nisbah	1:1	1:1	1:1	1:1

Jadual 2 - Taburan responden mengikut kumpulan etnik, 2015-2018.

Etnik/Tahun	2015	2016	2017	2018
Melayu	1435	1561	987	1274
Cina	14	18	15	17
India	48	52	54	91
Bumiputera	6	43	18	4
Jumlah	1503	1674	1074	1386

Pola taburan graduan mengikut etnik juga menunjukkan ketidakseimbangan dengan majoriti graduan PMM adalah etnik Melayu, diikuti India, Cina dan lain-lain etnik. Bagi tempoh 2015 – 2018, nisbah graduan Melayu berkurang sebanyak 3.6%, dari 95.5% kepada 91.9% pada tahun 2018. Tetapi bagi etnik lain, Jadual 2 menunjukkan nisbah peningkatan dalam tempoh yang sama.

1.2 Status Kebolehpasaran Graduan PMM

Sehubungan dengan faktor jantina dan etnik, isu kebolehpasaran graduan sukar untuk dikaji kerana majikan secarannya amnya tidak menetapkan prasyarat jantina dan etnik untuk jawatan yang akan diisi. Dunia pekerjaan di Malaysia bersifat terbuka dan dengan itu setiap graduan mempunyai peluang sama untuk mendapat kerja - tidak kira lelaki atau perempuan, dan tanpa mengira latar belakang etnik. Perkara paling penting yang dicari oleh majikan pada para graduan ialah bidang pengajian yang sesuai dengan sifat kerja yang ditawarkan, dan kualiti sahsiah diri graduan. Sesuai dengan perkembangan sosioekonomi negara yang menumpukan kepada sains dan teknologi, dijangka bidang pekerjaan yang berasaskan sains dan teknologi adalah lebih banyak ditawarkan berbanding pekerjaan lain.

Dalam konteks itu, status pekerjaan graduan adalah terjemahan kepada kebolehpasaran graduan dan sekaligus mencerminkan kualiti atau ciri graduan yang diperlukan oleh bakal majikan. Jadual 3 memperlihatkan status pekerjaan graduan PMM mengikut tahun. Status pekerjaan graduan terbahagi kepada bekerja, melanjutkan pelajaran, dan belum bekerja. Berdasarkan Rajah 3, secara umumnya, peratus graduan yang mendapat pekerjaan meningkat setiap tahun dan mencapai 85.2% pada tahun 2018. Purata peratus graduan yang mendapat pekerjaan sebelum karnival kerjaya PMM diadakan (2015-2017) adalah 69.4%. Peningkatan sebanyak 15.8% graduan yang mendapat pekerjaan dapat dilihat pada graduan PMM tahun 2018 yang berpeluang menyertai karnival kerjaya PMM siri pertama dan kedua.

Kajian Pengesanan Graduan PMM 2015-2018 melaporkan bahawa tujuan utama graduan melanjutkan pelajaran adalah untuk meningkatkan tahap kelayakan akademik. Dijangka mereka yang melanjutkan pelajaran mampu meningkatkan darjah kebolehpasaran apabila mereka memiliki kelayakan tambahan.

Jadual 3 - Kedudukan graduan PMM selepas meninggalkan kampus, 2015-2018.

Status/Tahun	2015	2016	2017	2018
Bekerja	936	1119	850	1164
Melanjutkan Pelajaran	141	128	82	107
Belum bekerja	426	427	142	95
Jumlah	1503	1674	1074	1366

1.3 Tahap Pendapatan Graduan PMM

Jadual 4 menunjukkan taburan tahap pendapatan graduan PMM bagi tahun 2015-2018. Menurut Rajah 4, kajian mendapati majoriti graduan berpendapatan dari RM1000 - RM2000, dan peratusannya meningkat sehingga mencapai 73.3% pada tahun 2018 berbanding dengan purata 3 tahun sebelum yang tiada karnival kerjaya, iaitu 62.1%. Manakala graduan yang berpendapatan rendah, iaitu kurang dari RM1000 sebulan telah berkurang dan sebanyak 16.6% berbanding dengan graduan yang tidak berpeluang menyertai karnival kerjaya (tahun 2015-2017). Graduan yang berpendapatan melebihi RM2000 sebulan juga bertambah sebanyak 5.5% berbanding sebelum karnival kerjaya diadakan.

Jadual 4 - Taburan pendapatan graduan PMM, 2015-2018.

Gaji/Tahun	2015	2016	2017	2018
Kurang RM1000	471	299	138	133
RM1000 - RM2000	589	710	609	853
Melebihi RM2000	86	110	103	178
Jumlah	1146	1119	850	1164

5. Kesimpulan

Isu kebolehpasaran graduan dan masalah graduan menganggur adalah fenomena di pasaran kerja akibat interaksi antara peluang pendidikan di IPT dan peluang pekerjaan. Di satu pihak, IPT seperti PMM perlu bersifat dinamik untuk selalu relevan dengan pasaran pekerjaan. Di pihak lain, majikan menekankan kemahiran employability seperti motivasi tinggi, mahir suai diri, mahir berkomunikasi dan mahir selesai masalah, selain kemahiran khusus. Pendidikan kerjaya mampu menjadi jambatan antara keduanya untuk membantu pelajar dan pencari kerja untuk membina laluan kerjaya mereka. Keseluruhannya, karival kerjaya yang telah diadakan telah berjaya meningkatkan kebolehpasaran dan julat gaji graduan PMM. Status kebolehpasaran graduan PMM adalah relatif baik kerana kumpulan memprolehi kerja adalah kumpulan

majority dan bertambah setiap tahun. Namun, saiz graduan menganggur adalah stigma kepada pembangunan negara yang perlu diminimumkan ke paras sifar.

Rujukan

Amla Mohd Salleh (2010). *Pendidikan Kerjaya dan Pembangunan Modal Insan*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia

Ayiesah Ramli, Roslizawati Nawawi dan Chun, M.P.P.2010. Employees' perception of employability skills needed in todays workforce among physiotherapy graduates. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 7(C): 455-463

Li, T. dan Zhang, J. 2010. What determines employment opportunity for college graduates in China after higher education reform? *China Economic Review*, 21: 38-50

Pusat Penyelidikan dan Inovasi Politeknik (2015). *Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik 2015*. Putrajaya. Penerbit Jabatan Pendidikan Politeknik.

Pusat Penyelidikan dan Inovasi Politeknik (2016). *Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik 2016*. Putrajaya. Penerbit Jabatan Pendidikan Politeknik.

Pusat Penyelidikan dan Inovasi Politeknik (2017). *Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik 2017*. Putrajaya. Penerbit Jabatan Pendidikan Politeknik.

Pusat Penyelidikan dan Inovasi Politeknik (2018). *Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik 2018*. Putrajaya. Penerbit Jabatan Pendidikan Politeknik.

Shaharuddin Ahmad, Noraziah Ali, dan Mohd Fauzi Hamzah, 2011. Kebolehpasaran Graduan UKM: Satu Kajian Perbandingan Antara Graduan Disiplin Sains dengan Bukan Sains. *Jurnal Personalia Pelajar*, Bil 14 : 81 - 90

Vos, A.D., Hauw, S.D. dan Van der Heijden, B.I.J.M. 2011. Competency development and career success: The mediating role of employability. *Journal of Vocational Behavior*, 79: 438-447

We, C.C. (2011). High graduate unemployment rate and Taiwanese undergraduate education. *International Journal of Educational Development*, 31: 303-310

Sijil Terapi Kecantikan dan Spa: Peratusan Graduan Bekerja Dalam Bidang Mengikuti Kolej Komuniti di Malaysia

Firdatul Akmar Binti Ismail¹,

¹Firdatul Akmar Ismail,
Kolej Komuniti Taiping, Perak, 34600, MALAYSIA
firdatulkktp@gmail.com

Kajian ini dijalankan untuk mengenalpasti peratusan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa yang bekerja dalam bidang mengikuti kolej. Sebanyak sembilan buah kolej komuniti di Malaysia menawarkan Bidang Sijil Terapi Kecantikan dan Spa (STK). Sambutan terhadap bidang ini dilihat kurang memberangsangkan daripada orang lelaki dan kebanyakannya terdiri daripada orang perempuan Melayu. Kajian ini merupakan kajian berbentuk kuantitatif dengan menggunakan soal selidik instrumen kajian yang dibina oleh Bahagian Perhubungan Industri dan Pengkomersilan Jabatan Pengurusan IPT, Kementerian Pendidikan Malaysia. Dalam kajian ini, pengkaji telah menggunakan borang soal selidik melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) TVET kebangsaan kepada 304 orang pelajar kolej komuniti yang menawarkan bidang Sijil Terapi Kecantikan dan Spa (STK). Dapatan kajian ini diperoleh daripada borang soal selidik yang merangkumi soalan-soalan yang telah difokuskan jawapannya. Data dianalisis menggunakan perisian IBM SPSS Versi 23. Data yang diperolehi ditunjukkan dalam bentuk deskriptif (peratus).

1. Pengenalan

Sijil Terapi Kecantikan dan Spa mula diperkenalkan di Kolej Komuniti Sungai Petani dari tahun 2013. Sehingga hari ini terdapat 9 buah kolej komuniti di Malaysia yang menawarkan bidang Sijil Terapi Kecantikan dan Spa (STK) manakala Diploma Terapi Kecantikan (DTK) hanya ditawarkan di Kolej Komuniti Sungai Petani bermula pada tahun 2014.

Menurut Adilah Hashim dalam penulisannya yang bertajuk Perniagaan Butik Kecantikan (Spa) dan Kesihatan, perkataan “SPA” adalah singkatan daripada perkataan ‘Solus Per Aqua’ yang bererti penyembuhan dengan air dalam bahasa Latin, iaitu konsep perawatan yang telah diperkenalkan sejak tahun 400 SM di Rom, pada zaman Hipokrates. Ketika itu, pancutan air panas semula jadi telah digunakan oleh askar-askar untuk merehat dan merawat badan daripada keletihan dan luka selepas perang. Industri Spa di Malaysia semakin berkembang dengan bilangan pengusaha yang semakin meningkat dari tahun ke tahun. Di bawah Bidang Ekonomi Utama Negara (NKEA) Pelancongan, industri SPA negara dijangka mampu menjana sebanyak RM 400 juta kepada Pendapatan Negara Kasar (GNI) sekali gus membuka sebanyak 3,500 peluang pekerjaan menjelang tahun 2020. Penggemar perkhidmatan SPA ini bukan sahaja terdiri daripada kalangan wanita, malah golongan lelaki juga semakin ramai yang mengunjungi SPA bagi tujuan kesihatan dan penampilan diri (Othman, Jaafar & Rose, 2018).

Dalam memenuhi hasrat meningkatkan ekonomi dalam rantaian nilai untuk menjadi ekonomi berpendapatan tinggi, kolej komuniti merupakan salah satu institusi yang menawarkan pengajian di dalam bidang Terapi Kecantikan dan Spa. Walau bagaimanapun, jumlah enrolmen dalam TVET dan peningkatan kualiti latihan secara keseluruhan adalah perlu bagi meningkatkan nilai pasaran kerja pelajar dan melonjakkan TVET agar setaraf dengan negara maju. TVET di Malaysia juga perlu melalui perubahan besar dengan segera kerana jika tidak dilakukan, negara dikhuatiri menjadi tidak kompeten di peringkat global dan akan terus ketinggalan (Ahmad, Jalani & Hasmori, 2015). Oleh yang demikian, kerajaan mempunyai sebab konkrit dalam meningkatkan bidang TVET supaya dilihat sebagai satu bidang pendidikan utama negara.

Pembangunan dan pendidikan TVET di Malaysia telah bermula semenjak lebih 40 tahun yang lalu dengan hanya bermula dengan dua buah institusi sahaja dan kini jumlah institusi melebihi daripada 500 buah melalui pelbagai kementerian. Kolej Komuniti merupakan satu sistem pendidikan tinggi di bawah pengurusan Kementerian Pendidikan Malaysia sektor Pengajian Tinggi. Pada Julai 2000, Jemaah Menteri telah mempertimbangkan Memorandum No. 398/2225/00 yang telah dikemukakan oleh Menteri Pendidikan berkaitan konsep penubuhan dan pelaksanaan kolej komuniti di setiap kawasan Parlimen (Awang, Ibrahim & Hussain, 2013).

Kolej komuniti yang menawarkan kursus berkaitan terapi kecantikan dan spa ini turut menawarkan bidang teknikal yang lain seperti Sijil Multimedia Kreatif Pengiklanan, Sijil Teknologi Pembuatan, Sijil Pengoperasian Perniagaan dan Sijil Dandan Rambut. Oleh itu kajian ini dijalankan untuk mengenalpasti peratusan graduan yang bekerja dalam bidang Sijil Terapi Kecantikan dan Spa berdasarkan kolej.

2. Pernyataan Masalah

Bidang Sijil Terapi Kecantikan dan Spa (STK) disambut baik oleh kaum wanita, Mentaliti masyarakat memandang industri kecantikan dan spa hanya sinonim bagi kaum wanita, sedangkan golongan lelaki turut melibatkan diri dalam industri ini. Ketandusan graduan lelaki dalam bidang kecantikan dan spa mendorong kepada kekurangan penyediaan servis perkhidmatan kecantikan dan spa kepada kaum lelaki. Noor Fiteri Abdullah & Manisah Mukhtar, 2014 memperincikan produk dan perkhidmatan pelancongan yang patuh syariah adalah kemudahan rekreasi seperti perkhidmatan spa yang mengasingkan lelaki dan perempuan. Terdapat permintaan yang tinggi bagi terapis lelaki. Industri spa yang menyediakan perkhidmatan kepada kaum lelaki terpaksa menggunakan khidmat tenaga kerja wanita memandang kaum lelaki kurang berkemahiran dalam menyediakan servis tersebut. Hal ini sentiasa mengundang persepsi negatif dalam kalangan masyarakat Melayu. Ditambah pula majoriti graduan STK adalah kaum Melayu. Kaum lelaki umumnya tidak mementingkan kecantikan paras rupa, namun menjadi keperluan kepada lelaki maskulin dan lelaki yang berkariyer atau bekerjaya bagi menjaga penampilan diri dan kesihatan. Oleh itu, kajian ini dijalankan untuk membuat tinjauan tentang perbandingan peratusan peluang pekerjaan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa (STK) berdasarkan kolej.

3. Objektif

1. Menenalpasti peratusan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa berdasarkan jantina
2. Menenalpasti peratusan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa yang bekerja dalam bidang mengikut kolej

4. Metodologi

Kajian ini merupakan kajian berbentuk kuantitatif dengan menggunakan soal selidik instrumen kajian yang dibina oleh Bahagian Perhubungan Industri dan Pengkomersilan Jabatan Pengurusan IPT, Kementerian Pendidikan Malaysia. Dalam kajian ini, pengkaji telah menggunakan borang soal selidik melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) TVET kebangsaan kepada 304 orang pelajar kolej komuniti yang menawarkan bidang Sijil Terapi Kecantikan dan Spa (STK). Dapatan kajian ini diperolehi daripada borang soal selidik yang merangkumi soalan-soalan yang telah difokuskan jawapannya. Data dianalisis menggunakan perisian IBM SPSS Versi 23. Data yang diperolehi ditunjukkan dalam bentuk deskriptif (peratus).

Populasi bagi kajian ini adalah para graduan kolej komuniti seluruh Malaysia pada tahun 2018 yang menawarkan bidang Sijil Terapi Kecantikan dan Spa. Dalam kajian ini, sampel yang terlibat adalah terdiri daripada graduan Kolej Komuniti Sungai Petani, Kolej Komuniti Pasir Gudang, Kolej Komuniti Bayan Baru, Kolej Komuniti Kok Lanas, Kolej Komuniti Batu Gajah, Kolej Komuniti Taiping, Kolej Komuniti Muar, Kolej Komuniti Kota Melaka dan Kolej Komuniti Tampin seramai 304 orang. Daripada jumlah tersebut, 6.9% graduan adalah lelaki manakala 93% graduan wanita dan 91.8% adalah orang Melayu manakala selebihnya adalah terdiri daripada kaum yang lain.

5. Hasil Dapatan

Jadual 1 menunjukkan perbandingan peratusan bilangan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa mengikut kolej. Graduan yang paling ramai adalah dari Kolej Komuniti Kok Lanas (23%) manakala graduan paling sedikit adalah dari Kolej Komuniti Batu Gajah (4.6%). Lokasi sesebuah kolej turut mempengaruhi permintaan pelajar terhadap bidang ini. Kolej Komuniti Kok Lanas terletak kira-kira 25km dari Bandar Kota Bharu, Kelantan. Masyarakat di Kelantan terkenal sebagai peniaga atau usahawan. Industri kecantikan dan spa yang berkembang pesat pada masa kini telah dilihat sebagai satu ruang dan peluang kerjaya bagi masyarakat di sana. Maka, bidang ini mendapat sambutan yang menggalakkan daripada masyarakat.

Jadual 1 - bilangan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa mengikut kolej

Nama institusi	n	%
Kolej Komuniti Sungai Petani	46	15.1
Kolej Komuniti Pasir Gudang	29	9.5
Kolej Komuniti Bayan Baru	22	7.2
Kolej Komuniti Kok Lanas	70	23
Kolej Komuniti Batu Gajah	14	4.6
Kolej Komuniti Taiping	22	7.2
Kolej Komuniti Muar	32	10.5
Kolej Komuniti Kota Melaka	48	15.8
Kolej Komuniti Tampin	21	6.9

Jadual 2 menunjukkan peratusan graduan STK dikuasai oleh orang perempuan (93.1%) manakala penglibatan kaum lelaki hanya 6.9%. Kaum lelaki lebih cenderung memilih bidang teknikal berbanding perkhidmatan terutama bidang kecantikan. Mereka belum menyedari peluang kerjaya sebagai terapis dan perunding kecantikan. Masyarakat kita tidak didedahkan dengan budaya penjagaan diri di kalangan kaum lelaki. Selain itu, sifat malu juga mungkin menjadi penyebab kenapa kurang sambutan dan pandangan segelintir masyarakat terhadap bidang itu sendiri. Mereka bertanggapan bahawa bidang kecantikan tidak sesuai bagi lelaki “macho” tanpa memikirkan peluang kerjaya selepas tamat pengajian. Persepsi sebegini perlu dikikis memandangkan lelaki juga perlu menjaga penampilan diri, mengamalkan rutin penjagaan wajah, mendapatkan khidmat urutan bagi tujuan kesihatan dan gaya hidup.

Jadual 2 - peratusan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa mengikut jantina

Jantina	n	%
Lelaki	21	6.9
Perempuan	283	93.1

Jadual 3 menunjukkan kaum Melayu paling ramai menceburi bidang STK (91.8%), diikuti oleh kaum India (5.6%). Kaum Melayu terkenal dengan urutan tradisional yang diwarisi sejak turun temurun. Selain itu, minat menjadi mak andam (jurusolek) merupakan peluang yang paling senang diceburi selepas tamat pengajian. Bidang STK dilihat salah satu landasan yang tepat kepada mereka yang berminat menjalankan perniagaan sendiri. Penerapan budaya keusahawanan juga mendorong kepada bilangan ini. Kerajaan sentiasa menggalakkan masyarakat menceburi dunia perniagaan. Maka bidang ini mempunyai peluang yang luas sebagai usahawan kecantikan.

Jadual 3 - peratusan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa mengikut kaum

Kaum	n	%
Melayu	279	91.8
Cina	1	0.3
India	17	5.6
Iban	3	1.0
Bidayuh	1	0.3
Kadazan/Dusun	2	0.7
Murut	1	0.3

Jadual 4 menunjukkan kebanyakan graduan STK bekerja dalam sektor swasta (66.9%), 18.1% memilih untuk bekerja sendiri, 8.8% bekerja dengan keluarga, 3.5% bekerja dalam sektor kerajaan manakala selebihnya menjadi majikan (2.7%). Perkembangan industri spa yang sihat pada masa kini mendorong kepada dapatan data. Kebanyakan graduan memilih untuk bekerja dengan sektor swasta memandangkan pertumbuhan yang pesat perniagaan spa dan kecantikan pada masa kini. Selain itu, graduan juga memilih untuk menimba pengalaman tentang selok belok perniagaan spa melalui orang yang lebih berpengalaman. Selepas yakin dengan kebolehan dan kemampuan diri, barulah graduan akan memulakan perniagaan mereka sendiri kerana lebih menguntungkan. Segelintir daripada graduan pula datang dari keluarga yang memiliki perniagaan spa. Setelah tamat pengajian, mereka terus bekerja dengan keluarga.

Jadual 4 - peratusan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa mengikut peluang pekerjaan

Skop Pekerjaan	n	%
Bekerja sendiri/freelance	47	18.1
Bekerja dengan keluarga	23	8.8
Majikan	7	2.7
Pekerja kerajaan	9	3.5
Pekerja swasta (termasuk NGO)	174	66.9
Total=260		

Jadual 5 menunjukkan seramai 63.6% graduan STK memilih untuk melanjutkan pengajian, 25% graduan sedang mencari pekerjaan, 6.8% mempunyai tanggungjawab terhadap keluarga manakala 2.3% sedang menunggu penempatan pekerjaan dan juga mempunyai masalah kesihatan.

Jadual 5 - peratusan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa yang belum/tidak bekerja

Sebab	n	%
Melanjutkan pengajian	28	63.6
Sedang mencari pekerjaan	11	25
Tanggungjawab terhadap keluarga	3	6.8
Menunggu penempatan pekerjaan	1	2.3
Sebab kesihatan	1	2.3
Total=44		

Jadual 6 menunjukkan peratusan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa yang bekerja dalam bidang mengikut kolej. Sebanyak 7 buah kolej melebihi 50% yang bekerja dalam bidang iaitu Kolej Komuniti Kota Melaka 93%, Kolej Komuniti Kok Lanas 89%, Kolej Komuniti Sungai Petani 78%, Kolej Komuniti Bayan Baru 65%, Kolej Komuniti Tampin 64%, Kolej Komuniti Pasir Gudang 59% dan Kolej Komuniti Muar 57%. Manakala 2 buah kolej kurang 50% yang bekerja dalam bidang iaitu Kolej Komuniti Taiping 48% dan Kolej Komuniti Batu Gajah 38%. Lokasi kedua-dua kolej yang terletak dalam negeri Perak menunjukkan kebanyakan graduan di negeri itu memilih untuk bekerja dalam bidang yang lain.

Jadual 6 - peratusan graduan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa yang bekerja dalam bidang mengikut kolej

Nama institusi	n	%
Kolej Komuniti Sungai Petani	25	78
Kolej Komuniti Pasir Gudang	16	59
Kolej Komuniti Bayan Baru	13	65
Kolej Komuniti Kok Lanas	59	89
Kolej Komuniti Batu Gajah	5	38
Kolej Komuniti Taiping	10	48
Kolej Komuniti Muar	12	57
Kolej Komuniti Kota Melaka	43	93
Kolej Komuniti Tampin	9	64
Total=192		

6. Perbincangan dan Kesimpulan

Bidang Sijil Terapi Kecantikan dan Spa di kolej komuniti mendapat sambutan daripada orang wanita lebih daripada orang lelaki. Kolej Komuniti perlu mempromosikan bidang ini yang mana berusaha lebih menarik kaum lelaki untuk turut serta sebagai tenaga separa mahir bidang ini. Jalinan kerjasama antara industri dan kolej komuniti perlu dipergiatkan lagi dalam usaha memastikan bidang ini berkeselamatan dalam tempoh jangka masa panjang. Selain itu, kaum lain selain kaum Melayu perlu lebih ramai menyertai bidang ini bagi mewujudkan persaingan secara sihat dan mengembangkan lagi industri ini mengikut tradisi kaum masing-masing. Usaha perlu dipergiatkan bagi melahirkan lebih ramai graduan bidang ini yang menceburi bidang keusahawanan. Keusahawanan dilihat mampu memberi jaminan masa depan yang lebih cerah kepada graduan bidang ini.

Rujukan

Maktab Koperasi Malaysia Zon Selatan Adila Hashim (2015). Perniagaan Butik Kecantikan (Spa) dan Kesihatan.
Persepsi Pengunjung Terhadap Pusat Spa di Bandar Baru Bangi, Selangor, Malaysia (2018) Othman, Jaafar & Rose
TVET di Malaysia: Cabaran dan Harapan (2015) Ahmad, Jalani & Hasmori
Kualiti dan Prestasi Kerja Graduan Kolej Komuniti : Penilaian oleh Majikan Bandar (2013) Awang, Ibrahim & Hussain
Peluang Kerjaya dalam Industri Pelancongan Islam di Malaysia: Satu Tinjauan (2016) Ramli, Mazlan & Aripin

Tinjauan Tahap Kebolehpekerjaan Di Dalam Bidang Pengajian Terhadap Program Yang Ditawarkan Di Politeknik

Muhamad Firdaus Bin Che Amat¹

Politeknik Sultan Haji Ahmad Shah, Kuantan, 25350, MALAYSIA

Abstrak: Dasawarsa kini, isu pengangguran dalam kalangan graduan hangat diperdebatkan. Hal ini lebih membimbangkan kerana bukan setakat kebolehpasaran kerja, malah isu kebolehpekerjaan di dalam bidang pengajian turut dipolemikkan. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk mengetahui kadar kebolehpasaran graduan terhadap program pengajian di samping meninjau sejauh mana pekerjaan graduan adalah mengikut bidang pengajian yang ditawarkan di politeknik. Pendekatan kajian ini adalah berasaskan kuantitatif dengan menggunakan borang soal selidik sebagai instrumen kepada 1,866 graduan Politeknik Sultan Haji Ahmad Shah (POLISAS) yang diedarkan semasa proses pendaftaran konvokesyen kali ke-39 pada tahun 2018. Data dianalisis dengan menggunakan perisian Statistical Package for Sciences (SPSS) versi 20 untuk mendapatkan kekerapan dan peratusan. Kadar responden yang menjawab adalah 85.4% iaitu seramai 1,593 graduan. Dapatan kajian menunjukkan kadar Kebolehpasaran Graduan (GE) keseluruhan adalah sebanyak 95.5% dan tahap kebolehpekerjaan di dalam bidang pengajian adalah sebanyak hanya 55.1%. Kebolehpekerjaan di dalam bidang pengajian bagi program Diploma Geomatik adalah yang paling tinggi iaitu sebanyak 73.3% manakala program yang paling rendah kebolehpekerjaan di dalam bidang adalah program Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi) iaitu sebanyak 35.3% tetapi kadar GE adalah yang tertinggi iaitu mencapai 100%. Oleh yang demikian, beberapa cadangan diberikan untuk meningkatkan tahap kebolehpekerjaan di dalam bidang dikemukakan kepada pihak pengurusan politeknik. Beberapa cadangan kajian lanjutan bagi pengkaji yang ingin meneruskan kajian ini di masa akan datang juga turut dicadangkan.

1. Pengenalan

Pembangunan modal insan merupakan suatu pelaburan terpenting serta menjadi teras kepada inovasi dan ekonomi berpendapatan tinggi yang produktif. Kelayakan pendidikan yang tinggi bagi menyokong pembangunan pengetahuan dan inovasi, tahap kemahiran yang tinggi dalam bidang teknikal dan profesional, serta paras produktiviti yang tinggi adalah antara ciri utama modal insan dan sumber tenaga kerja negara berpendapatan tinggi (Muhammad Hazrul Ismail, 2012). Keperluan sumber tenaga kerja yang berpotensi serta mampu berdaya saing sangat diperlukan dalam era globalisasi kini. Namun begitu, untuk menghasilkan sumber tenaga kerja yang komprehensif dan bertaraf dunia di Malaysia bukanlah perkara yang mudah dan ini merupakan satu cabaran kepada Malaysia (Noorah Yusof dan Zakiah Jamaluddin, 2008).

Malaysia merupakan salah satu negara di dunia yang memperuntukkan pelaburan yang besar iaitu hampir 25% untuk memajukan sistem pendidikan (Asmawati, 2011). Bidang pendidikan adalah sumber penjana pengetahuan, latihan, potensi, minat dan semua elemen kualiti bagi manusia yang akhirnya menjadikan mereka sebagai modal insan yang lebih dinamik dan berkualiti bagi menggerakkan kemajuan negara sebagaimana yang telah dibuktikan oleh Jepun dan Korea Selatan. Kedua-dua buah negara ini telah berjaya membuktikan bahawa pembangunan modal insan yang mantap dapat membantu memajukan diri dan negara setanding dengan negara-negara maju yang lain walaupun memiliki aset material yang sangat sedikit. Begitu juga dengan negara seperti Switzerland dan Singapura, walaupun mempunyai khazanah alam semulajadi yang terhad tetapi negara-negara ini mampu berkembang maju dan meningkat disebabkan faktor kekuatan dan kepintaran modal insan yang dimiliki (Hoon Lai Wan, 2008). Ini menunjukkan betapa pentingnya modal insan yang berkualiti dan progresif dalam mencorak hala tuju negara ke arah wawasan yang disasarkan. Namun begitu, persoalannya ialah sejauhmanakah institut latihan kemahiran ataupun institut pengajian tinggi (IPT) di Malaysia berjaya melahirkan modal insan menjadi tenaga kerja yang terlatih sepadan dengan kehendak pasaran buruh semasa.

Fenomena terjadinya masalah pengangguran dalam kalangan graduan bukanlah satu isu yang baru. Melalui laporan yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia (2016), kadar pengangguran di Malaysia telah meningkat dari 3.2% iaitu pada tahun 2012 hingga 3.7% pada tahun 2014. Selain itu, kadar pengangguran terkini juga menunjukkan peningkatan daripada 2.8% pada bulan Jun 2018 hingga 3.3% pada bulan Oktober 2018. Keadaan ini amat membimbangkan kerana masalah pengangguran yang terjadi melibatkan golongan graduan dari pelbagai institusi pengajian. Menurut Ahmad Rizal Madar (2008), menyatakan bahawa, penyumbang utama kepada masalah pengangguran

dalam kalangan graduan ialah kegagalan memastikan sukatan pelajaran atau kurikulum pendidikan memenuhi apa yang dituntut oleh pasaran kerja Fungsi IPT dalam menyediakan kurikulum dan komponen bidang pengajian didapati tidak selari dengan literasi tempat kerja yang diperlukan dalam kalangan graduan oleh industri. Ini menyebabkan para graduan sukar untuk memperolehi pekerjaan yang bersesuaian dengan kemahiran dan kebolehan yang dimiliki serta menjadi seorang pekerja yang kompetens.

Justeru itu, penekanan terhadap kemahiran yang penting dan perlu dikuasai oleh graduan serta memenuhi kehendak pasaran pekerjaan haruslah dikenalpasti agar dapat membolehkan pihak institusi pengajian mengambil pelbagai langkah di dalam membangunkan atau menambahbaik kurikulum yang berupaya melahirkan graduan yang berjaya bukan sahaja dalam konteks hanya mendapat pekerjaan tetapi bekerja di dalam bidang yang sepadan dengan sijil pengajian yang diperolehi dan mampu menjadi pekerja yang berkompentensi tinggi.

2. Pernyataan Masalah

Memiliki modal insan yang berpengetahuan dan berkemahiran tinggi adalah faktor terpenting bagi Malaysia untuk mentransformasikan ekonominya ke arah mencapai status negara maju dan berpendapatan tinggi menjelang tahun 2020. Menyedari keperluan tersebut, Kerajaan terus berusaha untuk meningkatkan bilangan enrolmen pelajar di IPT awam tempatan di semua bidang dan peringkat pengajian (Abd Hair Awang, 2008).

Sehubungan dengan itu peranan Politeknik Malaysia sebagai sebahagian IPT dalam mengeluarkan modal insan yang berkemahiran terutamanya bidang teknikal dan vokasional sangat relevan dengan kehendak dan hala tuju negara. Hali ini adalah senada dengan laporan daripada Mohd Izzatul Izuan (2019) yang menghujahkan bahawa kebolehpasaran graduan politeknik seluruh negara adalah mencapai 96.1 peratus melebihi sasaran di peringkat kebangsaan iaitu 90 peratus.

Namun begitu, terdapat pandangan yang kontradiksi bahawa negara kini menghadapi satu lagi isu yang lebih utama itu keupayaan graduan untuk mendapatkan pekerjaan yang sepadan dengan bidang pengajian. Menurut beliau lagi ketidaksepadanan bidang bukan sahaja menyebabkan gaji yang diterima tidak setimpal malah dari segi kemahiran yang dibekalkan oleh institusi tidak menjurus kepada keperluan industri (Yasmin Ramlan, 2019).

Polemik isu berkenaan ketidaksepadanan bidang pengajian berbanding pasaran kerja graduan telah menimbulkan banyak isu bukan sahaja dari segi peranan institusi pengajian tinggi dan program pengajian yang ditawarkan tetapi juga dari segi kualiti graduan yang dilahirkan. Pasaran kerja para graduan telah mengalami banyak perubahan dari segi permintaan terhadap tenaga kerja dan keperluan ekoran daripada perubahan teknologi yang semakin hebat dan peningkatan secara global. Hal ini telah menyebabkan peranan institusi pendidikan pada masa kini bukan sekadar menjadi gedung ilmu dalam membangunkan sumber manusia berpengetahuan tetapi juga perlu menjadikan kebolehpasaran graduan dalam bidang sebagai satu agenda penting melalui program pengajian yang ingin ditawarkan kepada pelajar (Zaliza Hanapi, et al, 2014).

Justeru itu, kajian ini adalah bertujuan untuk mengetahui kadar kebolehpasaran graduan terhadap program pengajian di samping meninjau sejauh mana pekerjaan graduan adalah mengikut bidang pengajian yang ditawarkan di politeknik.

3. Metodologi Kajian

3.1 Reka Bentuk Kajian

Reka bentuk kajian yang digunakan dalam kajian ini adalah berbentuk kuantitatif dengan menggunakan instrumen soal selidik bagi meninjau persepsi para graduan Politeknik Sultan Haji Ahmad Shah (POLISAS), Kuantan, Pahang. Kutipan data ini dilakukan semasa proses pendaftaran konvokesyen kali ke-39 pada tahun 2018. Jika disorot kembali, berasaskan hujahan Mohd Majid Konting (1990), kajian deskriptif menerangkan fenomena dengan menganalisis data deskriptif yang diperolehi dengan soal selidik atau media-media. Kajian tinjauan secara deskriptif adalah kajian terhadap perkara yang sedang berlaku. Keadaan ini melibatkan pengumpulan data-data, membuat interpretasi (taksiran), perbandingan dan merumus generalisasi (kesimpulan secara umum) (Mohd Najib Abdul Ghafar, 2003).

3.2 Instrumen Kajian

Instrumen yang digunakan dalam kajian ini adalah berbentuk borang soal selidik, yang akan diedarkan kepada responden untuk mendapatkan maklumbalas, yang mana ianya merangkumi beberapa item. Menurut Mohd Najib Abdul Ghafar (2003) soal selidik merupakan satu cara paling mudah untuk memperolehi maklumat. Soal selidik mempunyai beberapa kebaikan dibandingkan dengan cara lain dalam usaha penyelidikan mendapatkan maklumat kualitatif dan kuantitatif. Di antaranya ialah maklumat dan data-data dari responden dapat diperolehi secara terus daripada responden. Selain itu ianya lebih cepat serta menjimatkan masa dan perbelanjaan.

4. Kepentingan Kajian

Dapatan kajian ini dapat memberikan maklumat baru dan sokongan data kepada Politeknik Malaysia dalam menangani isu graduan tidak bekerja di dalam bidang pengajian. Hasil daripada kajian ini juga boleh dijadikan sebagai rujukan kepada penyelidik yang ingin menjalankan kajian lanjutan terhadap kebolehpasaran dan tahap kebolehpekerjaan di kalangan graduan politeknik. Selain itu, pihak politeknik juga boleh menggunakan dapatan kajian ini sebagai salah satu

sumber rujukan mereka untuk pelaporan audit kepada badan-badan yang berkepentingan.

5. Hasil Kajian

5.1 Profil Responden

Seramai 1,593 daripada 1,866 atau 85.4% graduan telah mengikuti kajian ini. Jadual 1 menunjukkan bilangan jantina mengikut program pengajian yang ditawarkan di POLISAS.

Jadual 1: Bilangan Jantina Mengikut Progam Pengajian

Program Pengajian	Jantina		Total
	Lelaki	Perempuan	
Diploma Akauntansi	23	122	145
Diploma Geomatik	63	57	120
Diploma Kejuruteraan Awam	108	110	218
Diploma Kejuruteraan Elektrik Dan Elektronik	108	31	139
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komputer)	74	29	103
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi)	17	19	36
Diploma Kejuruteraan Mekanikal	106	24	130
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automotif)	71	1	72
Diploma Pengajian Perniagaan (E-Dagang)	19	60	79
Diploma Pengurusan Logistik Dan Rangkaian Bekalan	48	54	102
Diploma Sains Kesetiausahaan	6	119	125
Diploma Seni Bina	37	56	93
Diploma Teknologi Makanan	37	194	231
Total	717	876	1,593

5.2 Kadar Kebolehpasaran Graduan

Berdasarkan istilah yang dikemukakan oleh Unit Kebolehpasaran Graduan Bahagian Kolaborasi Industri dan Komuniti Jabatan Politeknik dan Kolej Komuniti, Kebolehpasaran Graduan (GE) bukan hanya tertakluk kepada graduan yang bekerja sahaja namun adalah ia merangkumi kategori-kategori yang lain iaitu melanjutkan pengajian, meningkatkan kemahiran dan menunggu penempatan pekerjaan. Oleh yang demikian, secara keseluruhan dapatan kajian menunjukkan kebolehpasaran graduan POLISAS bagi tahun 2018 adalah sebanyak 95.5% . Dapatan juga menunjukkan program Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi) adalah mendapat GE yang paling tinggi iaitu 100% manakala GE paling rendah adalah bagi program Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komputer) dan Diploma Pengurusan Logistik Dan Rangkaian Bekalan iaitu masing-masing mendapat 92.2%. Jadual 2 juga menunjukkan status kebolehpasaran mengikut kategori terhadap program-program yang ditawarkan di POLISAS

Jadual 2: Status kebolehpasaran graduan

Program Pengajian	Bekerja		Melanjutkan Pengajian		Meningkatkan Kemahiran		Memunggu Penempatan Pekerjaan		Belum Bekerja		Total
	Bil	%	Bil	%	Bil	%	Bil	%	Bil	%	
Diploma Akauntansi	125	86.2	11	7.6	0	0.0	1	0.7	8	5.5	145
Diploma Geomatik	101	84.2	15	12.5	0	0.0	1	0.8	3	2.5	120
Diploma Kejuruteraan Awam	184	84.4	17	7.8	1	0.5	2	0.9	14	6.4	218
Diploma Kejuruteraan Elektrik Dan Elektronik	127	91.4	7	5.0	1	0.7	0	0.0	4	2.9	139
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komputer)	85	82.5	10	9.7	0	0.0	0	0.0	8	7.8	103
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi)	34	94.4	2	5.6	0	0.0	0	0.0	0	0	36
Diploma Kejuruteraan Mekanikal	116	89.2	12	9.2	0	0.0	1	0.8	1	0.8	130
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automotif)	69	95.8	0	0.0	0	0.0	0	0.0	3	4.2	72
Diploma Pengajian Perniagaan (E-Dagang)	69	87.3	6	7.6	0	0.0	0	0.0	4	5.1	79
Diploma Pengurusan Logistik Dan Rangkaian Bekalan	84	82.4	7	6.9	1	1.0	2	2.0	8	7.8	102
Diploma Sains Kesetiausahaan	103	82.4	12	9.6	0	0.0	1	0.8	9	7.2	125
Diploma Seni Bina	84	90.3	5	5.4	0	0.0	0	0.0	4	4.3	93
Diploma Teknologi Makanan	208	90.0	16	6.9	0	0.0	1	0.4	6	2.6	231
Total	1,389	87.2	120	7.5	3	0.2	9	0.6	72	4.5	1,593

5.3 Tahap Kebolehpkerjaan Di Dalam Pengajian

Berdasarkan Jadual 3 didapati program Diploma Geomatik adalah mendapat tahap kebolehpkerjaan di dalam bidang pengajian yang tertinggi iaitu sebanyak 73.3% manakala program Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi) adalah yang paling rendah iaitu sebanyak 35.3%. Selain daripada program Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi) Terdapat tiga lagi program mendapat tahap kebolehpkerjaan di dalam bidang kurang daripada 50% iaitu program Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komputer) sebanyak 38.8%, Diploma Sains Kesetiausahaan sebanyak 39.8 % dan Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automotif) sebanyak 42%.

Jadual 3: Tahap kebolehpkerjaan graduan di dalam bidang

Program Pengajian	Tahap Kebolehpkerjaan				
	Dalam Bidang		Luar Bidang		Total
	Bil	%	Bil	%	
Diploma Akauntansi	78	62.4	47	37.6	125
Diploma Geomatik	74	73.3	27	26.7	101
Diploma Kejuruteraan Awam	109	59.2	75	40.8	184
Diploma Kejuruteraan Elektrik Dan Elektronik	77	60.6	50	39.4	127
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komputer)	33	38.8	52	61.2	85
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi)	12	35.3	22	64.7	34
Diploma Kejuruteraan Mekanikal	59	50.9	57	49.1	116
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automotif)	29	42.0	40	58.0	69
Diploma Pengajian Perniagaan (E-Dagang)	35	50.7	34	49.3	69
Diploma Pengurusan Logistik Dan Rangkaian Bekalan	52	61.9	32	38.1	84
Diploma Sains Kesetiausahaan	41	39.8	62	60.2	103
Diploma Seni Bina	48	57.1	36	42.9	84
Diploma Teknologi Makanan	118	56.7	90	43.3	208
Total	765	55.1	624	44.9	1,389

6. Perbincangan Dan Cadangan

Secara keseluruhannya, kadar kebolehpasaran bagi keseluruhan program yang ditawarkan adalah melebihi 90% iaitu telah mencapai Kunci Penunjuk Prestasi (KPI) kebangsaan. Namun, terdapat jurang di antara kadar kebolehpasaran dengan kebolehpekerjaan di dalam bidang terhadap program yang ditawarkan di politeknik. Terdapat 9 program yang melebihi peratusan 50% bagi kebolehpekerjaan di dalam bidang pengajian dan 4 program yang gagal mencapai peratusan 50% bagi kebolehpekerjaan di dalam bidang pengajian.

Program Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi) adalah mendapat GE yang paling tinggi iaitu 100% tetapi tahap kebolehpekerjaan di dalam bidang pengajian adalah yang paling rendah iaitu hanya mendapat sebanyak 35.3%. Situasi ini seolah-olah membenarkan dakwaan Yasmin Ramlan di dalam tulisannya yang mengatakan isu yang dihadapi oleh negara adalah bukan hanya isu kebolehpasaran malah yang lebih parah adalah ketidakupayaan graduan untuk mendapatkan pekerjaan di dalam bidang pengajian (Yasmin Ramlan, 2019).

Oleh yang demikian, pihak pengurusan politeknik dicadangkan untuk mengkaji dan menyemak semula program berkenaan kenapa wujudnya jurang yang ketara diantara kebolehpekerjaan di dalam bidang berbanding kadar kebolehpasaran program tersebut. Pihak politeknik juga boleh berkolaborasi dengan pihak industri agar keperluan dapat diselaraskan. Diharapkan dengan wujudnya jaringan kolaborasi dengan pihak industri ini mampu meningkatkan tahap kebolehpekerjaan di dalam bidang pengajian yang telah ditawarkan di politeknik.

Rujukan

Abd Hair Awang (2008). Keberkesanan Kebolehpasaran Pelatih dalam Industri Latihan Vokasional Terpilih Di Malaysia. Ijazah Doktor Falsafah, Universiti Teknologi Malaysia, Skudai.

Ahmad Rizal Madar. (2008).Kemahiran Employability bagi Memenuhi Keperluan Industri. Prosiding SKIS.

Asmawati Desa (2011). Pelestarian Modal Insan Menangani Cabaran Global. Selangor: Akademi Penyelidikan. HALUAN.

Hooi, L.W. (2008). Human Capital Management Practices in Malaysia. Universiti Teknologi Malaysia.

Jabatan Perangkaan Malaysia (2016).Perangkaan Tenaga Buruh Siswazah dan Bukan Siswazah. Kementerian Sumber Manusia

Mohd Izzatul Izuan. (2019, Julai 31). Kerjasama politeknik, industri tingkat kebolehpasaran graduan. Sinar Harian.Dicapai daripada <https://www.sinarharian.com.my/article/40834/EDISI/Selangor-KL/Kerjasama-politeknik-industri-tingkat-kebolehpasaran-graduan>

Mohd Majid Konting (1990). Kaedah Penyelidikan Pendidikan. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala Lumpur

Mohd Najib Abdul Ghafar (2003). Reka Bentuk Tinjauan Soal Selidik Pendidikan. Penerbit Universiti Teknologi Malaysia, Skudai. Johor.

Muhammad Hazrul Ismail. 2012. Kajian Mengenai Kebolehpasaran Siswazah di Malaysia: Tinjauan dari Perspektif Majikan, Prosiding Perkem VII, Jilid 2 (2012) 906 - 913, ISSN: 2231-962X

Noorah Yusof dan Zakiah Jamaluddin. 2008. Graduan dan Alam Pekerjaan: Kes Siswazah UKM. Akademika 72 (Januari): 3-24

Yasmin Ramlan. (2019, Mei 03). K'jaan kaji isu kursus graduan tak sepadan pasaran kerja. Malaysiakini. Dicapai daripada <https://www.malaysiakini.com/news/474727>

Zaliza Hanapi, et al. (2014). Penentuan Kesepadanan Bidang Pengajian-Pekerjaan Dalam Kalangan Graduan Di Kolej Komuniti. International Seminar on Technical and Vocational Education 2014 (TVEIS 2014)

Pengalaman Di Politeknik : Perspektif Dari Alumni Politeknik 2018

Mohd Hamdan Bin Abd Razak¹

Politeknik Port Dickson
mhamdan@polipd.edu.my

Abstrak: Alumni merupakan suatu aset utama dan dianggap duta bagi sesebuah pusat pengajian tinggi. Lanjutan daripada itu, diketahui bahawa Politeknik Malaysia juga adalah salah sebuah pusat pengajian tinggi yang menawarkan kursus diploma dan ijazah bagi para pelajar. Maka setiap pandangan daripada para alumni berkenaan dengan system pengoperasian di Politeknik yang melibatkan prasarana, pensyarah dan kurikulum adalah amat diperlukan. Tujuan kajian ini adalah berfungsi untuk mendapatkan pandangan alumni Politeknik Malaysia berkenaan tiga elemen yang dinyatakan di atas iaitu kurikulum, pensyarah dan prasarana di sesebuah politeknik. Pendekatan kajian ini adalah berbentuk kuantitatif dengan menggunakan pengedaran soal selidik secara dalam talian. Analisis data pula adalah menggunakan perisian SPSS dan Microsoft excel. Peratusan graduan yang menyertai kajian ini adalah 89.4% dengan bilangan keseluruhan graduan pada tahun 2018 iaitu seramai 28,685. Dapatan kajian memaparkan bahawa alumni memberikan persepsi yang positif. Kesimpulan daripada kajian ini menunjukkan bahawa sistem pengoperasian di Politeknik Malaysia yang melibatkan tiga elemen iaitu kurikulum, pensyarah dan prasarana yang dikaji adalah berada dalam keadaan yang baik. Namun begitu bagi elemen prasarana terdapat keperluan penambahbaikan dilakukan oleh pihak Kementerian Pendidikan Malaysia.

1. Pengenalan

Setiap tahun, ribuan graduan TVET dihasilkan di Politeknik Malaysia di mana mereka mula memasarkan diri untuk menarik majikan menawarkan pekerjaan sebaiknya kepada mereka. Oleh itu kajian pengesanan graduan yang dilaksanakan politeknik melalui sistem yang dinamik dan boleh dipercayai dapat membantu mengenalpasti pengalaman pelajar semasa menjalani pengajian di politeknik.

Melalui pengalaman graduan ini juga membolehkan proses penilaian terhadap sesuatu bidang pendidikan dan latihan yang disediakan oleh institusi diilai. Secara langsung ia mampu memberi suatu input kepada penambahbaikan terhadap sebuah institusi dengan mengkaji dan menilai peluang kerjaya serta peluang pekerjaan bagi graduan pada masa akan datang (Boaduo, Mensah & Babitseng 2009; Gines, 2014).

Jika diimbangi kembali, di Politeknik Malaysia, kajian pengesanan telah dilakukan melalui kaji selidik dalam talian sejak tahun 2006 di bawah pengawasan Kementerian Pengajian Tinggi (kini dikenali sebagai Sektor Pengajian Tinggi, Kementerian Pendidikan Malaysia). Maka, kajian pengesanan ini adalah suatu mekanisme yang baik bagi pihak institusi pengajian tinggi dalam memperolehi maklum balas yang melibatkan pandangan dan pengalaman para alumni di Politeknik. Hal ini senada dengan kajian Nor Kamaliana Khamis et al., (2013) yang menghujahkan bahawa para alumni adalah mereka yang mampu memberi maklumat kepuasan pelanggan kepada sesebuah institusi pendidikan tinggi. Maka diyakini pihak KPM boleh menggunakan maklum balas para alumni dalam mengesahkan kualiti program, membangunkan program baru, dan mengukur prestasi pelaksanaan program semasa di setiap politeknik (Bevitt, 2015).

Oleh itu, matlamat kajian ini adalah untuk mengenal pasti tiga elemen iaitu kurikulum, prasarana dan pensyarah yang boleh mempengaruhi pencapaian Politeknik Malaysia berdasarkan persepsi Alumni bagi tahun 2018.

2. Objektif

Bertitik tolak daripada perbincangan di atas, maka terdapat tiga objektif kajian yang akan dilihat dari sudut pandang alumni Politeknik Malaysia. Objektif kajian yang terlibat adalah seperti berikut:

- i. Menenalpasti persepsi pelajar terhadap kurikulum yang terdapat di Politeknik Malaysia.
- ii. Menenalpasti persepsi pelajar terhadap pensyarah di Politeknik Malaysia.
- iii. Menenalpasti persepsi pelajar terhadap prasarana yang terdapat di Politeknik Malaysia.

Hasil dapatan yang dikupas akan dijadikan indikator terhadap usaha penambahbaikan di Jabatan Pengajian Politeknik. Semoga usaha yang berlipat ganda dalam penyelidikan dapat meningkatkan pembangunan modal insan dikalangan graduan politeknik.

3. Metodologi

Kajian yang berbentuk tinjauan ini menggunakan soal selidik yang perlu dijawab oleh graduan Politeknik Malaysia semasa majlis konvokesyen. Instrumen kajian ini mengandungi 54 bilangan soalan yang disediakan oleh Unit Perancang Ekonomi (UPE), Jabatan Perdana Menteri. Soalan yang disediakan adalah berbentuk aneka pilihan, skala likert dan soalan subjektif yang perlu diisi dan dilengkapkan oleh graduan secara dalam talian (on-line). Kajian Pengesanan Graduan ini melibatkan semua graduan Politeknik Malaysia yang telah lulus dan mendapat sijil atau diploma masing-masing bagi tahun 2018 hingga tahun 2018. Bilangan graduan yang menamatkan pengajian di Politeknik Malaysia sepanjang tempoh ini adalah seramai 28,685 orang. Bilangan responden yang memberi kerjasama bagi kajian ini pula adalah seramai 25,643 orang yang membawa peratusan responden sebanyak 89.4%. Maklumat yang diperolehi, dikumpulkan dan dianalisis setelah ke semua politeknik selesai mengadakan majlis konvokesyen masing-masing. Data juga akan diedarkan kepada semua politeknik oleh pihak JPP untuk dianalisis mengikut keperluan politeknik masing-masing.

4. Analisis Data

Daripada data yang diperolehi menggunakan kaedah soalselidik, analisis data telah dilaksanakan. Berikut merupakan dapatan bagi tiga element utama dalam kajian ini untuk mengenal pasti persepsi Alumni terhadap politeknik bagi tahun 2018.

1.3.1 Dimensi Kurikulum

Kajian berkenaan persepsi responden terhadap kurikulum pengajian di politeknik pula meliputi lima aspek seperti kesesuaian kandungan pengajian, latihan industri/praktikum, mata pelajaran wajib universiti/institusi, menyediakan pelajar untuk menghadapi dunia pekerjaan dan Latihan Industri telah memberi manfaat kepada saya dalam mendapatkan pekerjaan bersesuaian seperti pada **Jadual 1**.

Jadual 1 :Tahap Kepuasan Responden Terhadap Kurikulum Pengajian Politeknik, 2018.

Tahap Kepuasan Responden Terhadap Dimensi Kurikulum (Kandungan Pengajian Secara Keseluruhan)	Amat Tidak Memuaskan	Tidak Memuaskan	Sederhana	Memuaskan	Amat Memuaskan	Tidak Berkaitan
Kesesuaian kandungan pengajian (min: 4.29, SP: 0.73)	0.40	0.8	11.60	43.90	43.30	0
Program latihan industri/praktikum (jika berkaitan)(min: 4.36, SP: 0.73)	0.42	0.83	9.36	38.45	46.94	4.00
Mata pelajaran wajib universiti/institusi(min: 4.33, SP: 0.72)	0.39	0.86	9.73	41.25	44.64	3.13
Menyediakan pelajar untuk menghadapi dunia pekerjaan(min: 4.38, SP: 0.75)	0.53	1.08	9.69	37.67	51.03	
Latihan Industri telah memberi manfaat kepada saya dalam mendapatkan pekerjaan bersesuaian(min: 4.39, SP: 0.76)	0.60	1.07	9.50	34.15	50.52	4.16

Secara keseluruhannya, responden berpuas hati dengan kurikulum pengajian politeknik yang mana kelima-lima aspek menunjukkan tahap kepuasan yang melebihi 80 peratus. Di dapati aspek latihan industri memberi manfaat kepada graduan untuk mendapatkan pekerjaan yang sesuai, telah mencatat min yang tertinggi iaitu 4.39.

1.3.2 Dimensi Pensyarah

Jadual 2 mempamerkan tahap kepuasan responden terhadap pensyarah politeknik dan secara keseluruhannya purata min menunjukkan nilai lebih daripada 4 pada aras keyakinan yang amat tinggi. Aspek yang mendapat nilai yang tinggi daripada responden ialah Interaksi dengan pelajar dengan skor min adalah 4.46.

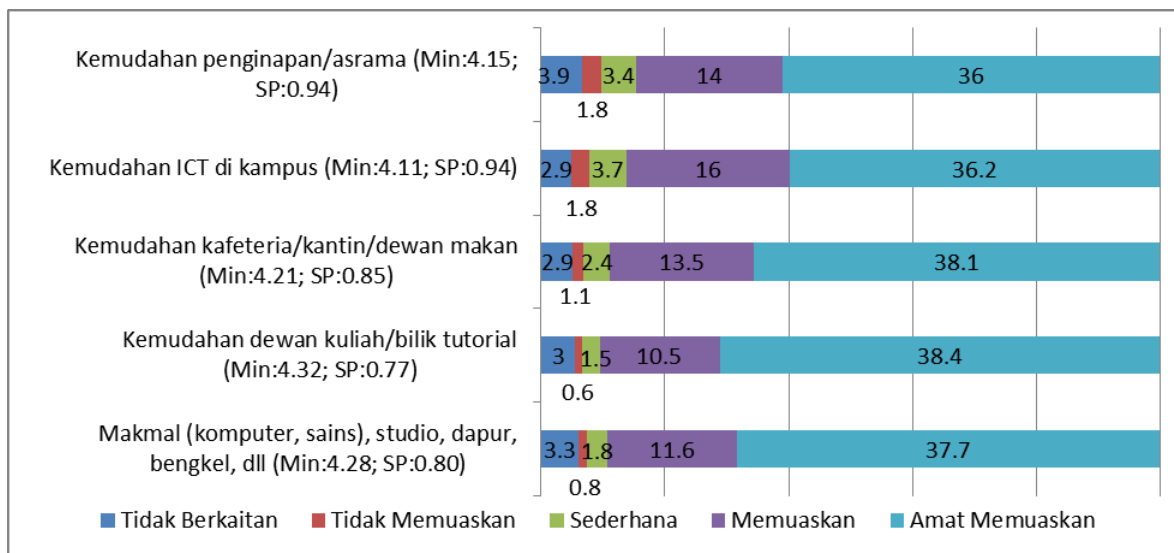
Jadual 2 Tahap Kepuasan Responden Terhadap Pensyarah Politeknik, 2018

Tahap Kepuasan Responden Terhadap Pensyarah	Amat Tidak Memuaskan	Tidak Memuaskan	Sederhana	Memuaskan	Amat Memuaskan	Tidak Berkaitan
Interaksi dengan pelajar (min: 4.46, SP: 0.70)	0.50	0.70	7.10	36.0	55.70	0
Penyampaian kuliah dan kualiti pengajaran (min: 4.43, SP: 0.70)	0.40	0.70	7.10	37.0	51.40	3.40

1.3.3 Dimensi Prasarana

Membangunkan prasarana pembelajaran yang selesa dan canggih amat diperlukan untuk memberi tumpuan terhadap usaha meningkatkan kualiti pendidikan supaya dapat melahirkan lebih ramai graduan cemerlang pada masa depan. Prasarana pembelajaran termasuklah kemudahan penginapan/asrama, kemudahan ICT di kampus, kemudahan cafeteria/kantin/dewan makan, kemudahan dewan kuliah/bilik tutorial dan kemudahan makmal (computer sains), studio, dapur, bengkel dan lain-lain.

Rajah 1 menunjukkan graf bar bagi menunjukkan peratusan tahap persepsi responden terhadap pasarana berdasarkan pengalaman semasa mengikuti pengajian di Politeknik Malaysia.

Rajah 1 : Tahap Persepsi Responden Terhadap Prasarana, 2018

Daripada **Rajah 1** jelas menunjukkan min tertinggi yang dicapai untuk dimensi pasarana adalah 4.32 bagi item berkaitan kemudahan dewan kuliah dan bilik kuliah. Untuk skor min yang terendah adalah bagi item kemudahan ICT di Kampus.

5. Kesimpulan

Pendekatan Politeknik Malaysia memberi pendedahan awal pelajar politeknik terhadap pekerjaan sebenar telah memberi impak yang baik dalam pembentukan budaya kerja yang positif dan sekaligus melahirkan tenaga kerja berkualiti yang diperlukan oleh industri. Hasil kajian yang dibincangkan menunjukkan dengan jelas bahawa persepsi alumni menunjukkan responden sangat berpuas hati terhadap kurikulum dengan min purata tinggi.

Manakala aspek yang kedua mendapat nilai skor yang baik adalah peranan politeknik menyediakan pelajar untuk menghadapi dunia pekerjaan. Ini jelas menggambarkan peranan politeknik dalam membantu pelajar bersedia untuk alam pekerjaan adalah pada landasan yang tepat. Langkah pihak politeknik Malaysia melaksanakan Latihan Industri Semester Akhir (LISA) juga dilihat sebagai pengaruh utama responden bersetuju dengan peranan kurikulum dalam membantu mereka mendapatkan pekerjaan. Ini boleh dilihat dari kadar kebolehpasaran Politeknik Malaysia yang baik iaitu 96.1 peratus.

Bagi persepsi untuk pensyarah juga menunjukkan nilai min tinggi, ini menunjukkan majoriti responden berpendapat interaksi pensyarah dalam pengajaran dan pembelajaran adalah amat baik dan mudah diterima oleh semua responden. Secara keseluruhannya tahap kepuasan responden terhadap pensyarah politeknik adalah tinggi dimana keseluruhan item penilaian pensyarah mencapai min tinggi.

Dapatan bagi pasarana juga menunjukkan nilai skor min purata yang baik. Ini jelas menunjukkan graduan Politeknik Malaysia berpendapat kemudahan prasarana adalah di dalam keadaan yang baik. Dapatan persepsi responden yang tertinggi terhadap prasarana di politeknik mencapai min 4.32 adalah persepsi kemudahan dewan/bilik kuliah. Bagi dapatan persepsi yang terendah pula adalah untuk persepsi kemudahan ICT di kampus iaitu nilai skor min sebanyak 4.11. Walaupun nilai ini agak tinggi, pihak Politeknik Malaysia perlu meningkat kan keupayaan dalam penyediaan pasarana ICT di dalam kampus. Ini bagi meletakkan Politeknik Malaysia seiring dengan perkembangan teknologi terkini.

Ini membuktikan secara keseluruhannya dapatan kajian menunjukkan alumni Politeknik Malaysia memberikan respons yang positif terhadap kurikulum, pensyarah dan pasarana yang terdapat di Politeknik Malaysia. Dapatan ini seharusnya mendapat perhatian dari pihak Politeknik Malaysia bagi memastikan persepsi ini berkekalan dan meningkatkan lebih baik lagi supaya duta-duta kecil politeknik ini akan terus mempromosikan Politeknik Malaysia kepada umum.

Rujukan

Bevitt, S. (2015). Assessment innovation and the student experience: A new assessment challenge and call for multi-perspective approach to assessment research. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 40(1), 103-119.

Boaduo, NA-P, Mensah, J & Babitseng, SM. 2009. Tracer study as a paradigm for the enhancement of quality course programme development in higher education institutions in South Africa. *Paper presented at the Educational Colloquium, University of North-West, Potchefstroom, South Africa*, 20–21 August 2009.

Gines, Adelaida C. (2014). Tracer Study of PNU Graduates. *American International Journal of Contemporary Research*, vol 3, 81-98.

Nor Kamaliana Khamis, Mohd Faizal Mat Tahir, Zaliha Wahid, Mohd Anas Mohd Sabri and Ahmad Kamal Ariffin Mohd Ihsan (2013), *Survey on Graduate of Manufacturing Engineering Program*, *Procedia – Social and Behavioural Science* 102 – (2013), 100 – 109

Kerelevanan Program Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia Dalam Memenuhi Pasaran Tenaga Kerja Industri 4.0

Isfa Kamal bin Ishak¹

Politeknik Sultan Abdul Halim Mu'adzam Shah, 06000 Jitra, Kedah, MALAYSIA.

isfa@polimas.edu.my

Abstrak: Politeknik Malaysia ditubuhkan untuk melahirkan para lulusan separa profesional dalam bidang kejuruteraan, perdagangan, hospitaliti, teknologi maklumat dan perkhidmatan serta menyediakan laluan alternatif ke pendidikan yang lebih tinggi. Antara program yang ditawarkan ialah Diploma Teknologi Maklumat. Penawaran program teknologi maklumat ini adalah bertepatan dengan hasrat kerajaan untuk memperkasakan bidang TVET yang selari dengan revolusi industri 4.0 yang hangat diperkatakan kini. Susulan itu juga, kurikulum yang tidak relevan akan dikenal pasti untuk dijumlahkan. Maka kajian ini adalah bertujuan untuk mengenalpasti kerelevanan Program Diploma Teknologi Maklumat dalam memenuhi pasaran tenaga kerja dalam era Industri 4.0. Kajian yang berbentuk tinjauan ini menggunakan soal selidik yang perlu dijawab oleh graduan Politeknik Malaysia semasa majlis konvokesyen 2016-2018. Manakala, soal selidik yang disediakan adalah berbentuk aneka pilihan dan skala likert. Ia perlu diisi dan dilengkapkan oleh graduan secara dalam talian (on-line). Hasil dapatan kajian ini telah menunjukkan bahawa Graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia semakin mendapat tempat di Industri era IR4.0 ini. Hasil dapatan kajian juga menunjukkan bahawa Graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia yang bekerja menikmati gaji yang setimpal dengan kelayakan iaitu tertumpu pada skala RM501-RM2000. Dua indikator ini sudah cukup kuat membuktikan bahawa Program Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia masih lagi relevan dan harus diperkasakan.

1. Pengenalan

Politeknik Malaysia ditubuhkan untuk melahirkan para lulusan separa profesional dalam bidang kejuruteraan, perdagangan, hospitaliti, ICT dan perkhidmatan serta menyediakan laluan alternatif ke pendidikan tinggi, iaitu ke Institut Pengajian Tinggi Awam (IPTA) atau Institut Pengajian Tinggi Swasta (IPTS) untuk pelajar lepasan menengah iaitu Sijil Pelajaran Malaysia dan Sijil Pelajaran Malaysia (Vokasional) serta lulusan politeknik dan kolej komuniti.

Politeknik Malaysia mula diperkenalkan pada tahun 1969 melalui Rancangan Colombo dengan penubuhan politeknik pertama iaitu Politeknik Ungku Omar, Ipoh. Pendidikan politeknik telah dipertingkatkan dan diperkukuhkan lagi dengan perakuan Jawatankuasa Kabinet Mengkaji Pelaksanaan Dasar Pendidikan (1979), Jawatankuasa Kabinet Mengenai Latihan (1991) dan Pelan Induk Perindustrian Negara (1985-1995). (Transformasi Politeknik Fasa Kedua, 2013).

Pada tahun 2000, Kajian Pengesanan Graduan Politeknik Kementerian Pendidikan Malaysia telah disambung semula di bawah pembiayaan Pinjaman Bank Dunia (Loan No.4451 MA) - *Education Sector Support Project* (ESSP). Mulai tahun 2004 aktiviti *Tracer Study* telah dijalankan sepenuhnya oleh *counterparts* di bawah pengawasan Bahagian Perancangan dan Penyelidikan, Jabatan Pendidikan Teknikal, Kementerian Pendidikan Malaysia dengan menggunakan peruntukan pengurusan politeknik masing-masing. (Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik Port Dickson 2007, 2008).

Mulai tahun 2006, semua Institusi Pengajian Tinggi Awam termasuk Politeknik telah menjalankan Kajian Pengesanan Graduan secara dalam talian (on-line) atas arahan Kementerian Pendidikan Malaysia. Sistem ini dinamakan Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG). Kajian ini bertujuan untuk mengukur tahap kebolehdapatan kerja ('employability') dan kebolehpasaran ('marketability') graduan selain mendapatkan pandangan dan kualiti program akademik dan sistem penyampaian di institut pengajian tinggi.

2. **Penyataan Masalah**

Pelbagai usaha telah diambil oleh kerajaan dalam meneruskan program pengajian TVET selain mahu mengadaptasi Industri 4.0 dalam bidang pendidikan negara. Antaranya dengan menamatkan kursus sedia ada yang kurang relevan dan menambah kursus Revolusi Industri 4.0 (Industri 4.0) bagi semua bidang kurang relevan di peringkat institusi pengajian tinggi. Susulan itu juga, kurikulum yang tidak relevan akan dikenal pasti untuk dijumlahkan (BH Online 2017).

Sebagai institusi pendidikan TVET, Politeknik Malaysia saban tahun mengeluarkan graduan-graduan dalam bidang teknologi maklumat. Modal insan merupakan pelaburan terpenting bagi pembangunan sesebuah negara dan menjadi teras kepada inovasi dan ekonomi berpendapatan tinggi yang produktif (Rancangan Malaysia Kesepuluh, 2011-2015). Justeru itu, pihak pengurusan perlu mengetahui adakah hasil pelaburan dalam bidang pendidikan teknologi maklumat ini dapat memenuhi keperluan pasaran kerja.

Pihak pengurusan perlu mengetahui mengenai kerelevanan pogram Teknologi Maklumat di Politeknik Malaysia sebelum menggubal dasar yang berkaitan. Selain daripada kerelevanan program itu sendiri, faktor-faktor yang boleh mempengaruhi peluang untuk mendapatkan pekerjaan termasuklah tahap kualiti pendidikan, kesediaan majikan untuk mengambil graduan tempatan, pertumbuhan dan pembangunan ekonomi Malaysia dan kualiti graduan itu sendiri (Muhammad Hazrul 2012),

3. **Objektif Kajian**

Objektif kajian adalah untuk mengenalpasti kerelevanan graduan Diploma Teknologi Maklumat selepas tamat pengajian dalam memenuhi pasaran Industri 4.0 dan melihat perkembangan kerjaya para graduan. Secara spesifik, kajian ini bertujuan mendapatkan maklumat-maklumat berikut:

- i. Trend kebolehpasaran graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia tahun 2016 hingga 2018
- ii. Pendapatan bulanan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia tahun 2016 hingga 2018 yang bekerja

Hasil dapatan akan dijadikan indikator terhadap kerelevanan bidang teknologi maklumat di politeknik Malaysia.

4. **Skop Kajian**

Kajian ini tertumpu kepada graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia yang menghadiri majlis konvokesyen bagi tahun 2016 hingga tahun 2018 sahaja.

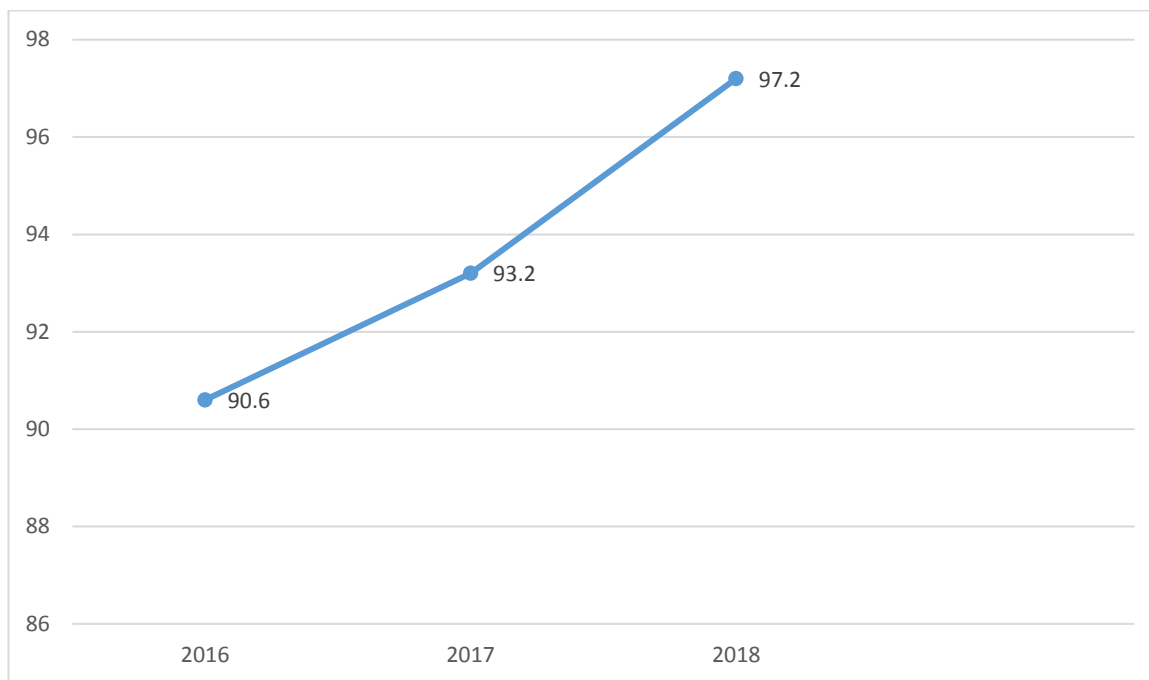
5. **Metodologi Kajian**

Kajian yang berbentuk tinjauan ini menggunakan soal selidik yang perlu dijawab oleh graduan Politeknik Malaysia semasa majlis konvokesyen. Soalan yang disediakan adalah berbentuk aneka pilihan, skala likert dan soalan subjektif yang perlu diisi dan dilengkapi oleh graduan secara dalam talian (on-line). Kajian Pengesanan Graduan ini melibatkan semua graduan Politeknik Malaysia yang telah lulus dan mendapat diploma masing-masing bagi tahun 2014 hingga tahun 2018.

Bilangan responden yang menjawab bagi kajian ini pula adalah seramai 6591 orang, masing masing 1792 orang pada 2016, 2127 orang pada 2017 dan 2672 pada 2018. Data kajian dianalisis dengan menggunakan perisian SPSS dan Excel. Hasil yang diperolehi daripada analisis ini digunakan bagi tujuan penulisan kajian.

4. Dapatan Kajian

Rajah 1 : Peratus Kebolehpasaran Graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia Bagi Tahun 2016 Hingga Tahun 2018

Rajah 1 di atas menunjukkan peratus kebolehpasaran Graduan Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia untuk tahun 2016 hingga tahun 2018. Dapatan kajian menunjukkan bahawa peratus kebolehpasaran Graduan Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia semakin meningkat bermula dengan 90.6% pada tahun 2016, 93.2% pada tahun 2017 dan 97.2% pada tahun 2018.

Jadual 2 : Peratus Graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia Mengikut Pendapatan Bulanan Bagi Tahun 2016 Hingga Tahun 2018

Pendapatan Bulanan	Tahun Konvokesyen		
	2016	2017	2018
RM500 dan ke bawah	5.50	7.82	5.49
RM501 - RM1000	26.50	24.05	26.47
RM1001 - RM1500	37.60	39.28	37.60
RM1501 - RM2000	19.10	20.32	19.07
RM2001 - RM2500	7.20	5.27	7.25
RM2501 - RM3000	2.50	1.66	2.52
RM3001 - RM5000	1.10	0.89	1.14
RM5001 dan ke atas	0.50	0.70	0.46

Jadual 2 di atas pula menunjukkan peratus Graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia mengikut pendapatan bulanan bagi tahun 2016 hingga tahun 2018. Dapatan menunjukkan peratus pendapatan tertinggi Graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia yang bekerja berada pada skala RM1001-RM1500 untuk ketiga tiga tahun 2016 (37.60%), 2017 (39.28%) dan 2018 (26.47%). Dapatan kajian juga menunjukkan taburan peratusan yang tinggi bepusat pada skala pendapatan RM501-RM100, RM1001-RM500 dan RM1501-RM2000.

5. Kesimpulan

Ledakan Revolusi Industri 4.0 amat memerlukan tenaga kerja yang berkemahiran tinggi dalam bidang Teknologi Maklumat. Dalam era reovolusi perindustrian ke 4 ini, teknologi maklumat digunakan dengan meluas seperti Internet of Thing (IoT), big data dan cloud computing. Justeru itu, Graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia perlulah berada pada tahap terbaik untuk mengisi lopong lopong keperluan tenaga kerja selari dengan kehendak Industri.

Hasil dapatan kajian ini telah menunjukkan bahawa Graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia semakin mendapat tempat di Industri era IR4.0 ini. Ini dibuktikan dengan kadar kebolehpasaran yang meningkat dari tahun 2016 hingga 2018 iaitu daripada 90.6% kepada 97.2%. Indikator ini sangat terang dan jelas menegaskan kerelevanan Graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia.

Hasil dapatan kajian juga menunjukkan bahawa Graduan Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia yang bekerja menikmati gaji yang setimpal dengan kelayakan iaitu tertumpu pada skala RM501-RM2000. Harus diingat bahawa dapatan ini adalah pada waktu graduan berkonvo iaitu mereka baru tamat pengajian di politeknik tidak lebih daripada 6 bulan. Ini menguatkan lagi indikator pertama tadi dengan menyokong bahawa mereka bukan sahaja bekerja tetapi menikmati gaji yang setimpal mengikut kelayakan mereka.

Dua indikator ini sudah cukup kuat membuktikan bahawa Program Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia masih lagi relevan dan patut diteruskan. Walaubagaimanapun, pihak pengurusan disarankan agar senantiasa melakukan proses penambahbaikan yang berterusan atau CQI untuk Program Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Malaysia supaya dapat mengenalpasti kelemahan yang ada sekaligus memperkasakan lagi kualiti graduan yang dikeluarkan.

Pengurusan Politeknik Malaysia juga disarankan untuk memperbanyakkan program program meningkat dan mempelbagaikan kemahiran pelajar pelajar. Graduan yang mahir dalam pelbagai bidang tentulah menjadi pilihan industri untuk membantu mereka besaing di era Industri 4.0.

Rujukan

BH Online. 2017. *Transformasi KPT sejajar Industri 4.0*. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2017/11/354387/transformasi-kpt-sejajar-industri-40> [23 November]

Jabatan Pengajian Politeknik (2013). *Transformasi Politeknik Fasa Dua*

Jamilah Hussain (2008) *Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik Port Dickson 2007*

Muhammad Hazrul Ismail. 2012. *Kajian mengenai kebolehpasaran siswazah di Malaysia: Tinjauan dari perspektif majikan, Prosiding PERKEM ke-7*: 906-913.

Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri. *Rancangan Malaysia Kesepuluh 2011-2015*.

Hala Tuju Graduan Kolej Komuniti Kuala Langat Selepas Tamat Pengajian

Karimah binti Umar¹

Kolej Komuniti Kuala Langat, Jalan Sultan Suleiman Shah, 42700 Banting Selangor
karimah@kkkla.edu.my

Abstrak: Kajian ini dijalankan untuk mengkaji hala tuju graduan Kolej Komuniti Kuala Langat (KKKL) selepas menamatkan pengajian. Seramai 971 orang graduan KKKL yang berkonvokesyen pada tahun 2016, 2017 dan 2018 terlibat dalam kajian ini. Instrumen kajian yang digunakan adalah soal selidik yang dilengkapi secara atas talian oleh responden dan dianalisis menggunakan perisian SPSS versi 23. Data bagi kajian ini dianalisis secara analisis deskriptif dalam bentuk peratusan. Secara keseluruhannya, seramai 734 orang graduan (75.6%) memilih untuk bekerja setelah menamatkan pengajian dan 230 orang graduan (23.7%) pula memilih untuk melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi. Hasil dapatan kajian ini diharap dapat membantu pihak kolej dalam menyediakan dan mempersiapkan pelajar menjurus kepada hala tuju yang diinginkan.

1. Pengenalan

Pendidikan masa kini telah berkembang pesat dan rata-rata ibubapa amat mementingkan pendidikan anak-anak mereka sebagai satu jaminan pada masa hadapan. Pelbagai institusi pendidikan ditubuhkan untuk merealisasikan harapan pelajar agar tercapai cita-cita mereka.

Kolej Komuniti ditubuhkan sebagai sebuah institusi awam yang dikendalikan oleh pengurusan Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti (JPPKK), Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM). Tujuan penubuhan Kolej Komuniti adalah untuk menjadi institusi yang menyediakan keperluan latihan dan kemahiran pada semua peringkat serta memberi peluang pendidikan kepada lepasan menengah sebelum meneroka pasaran tenaga kerja atau melanjutkan pengajian ke peringkat lebih tinggi.

Usaha untuk mengesan dan menjejaki graduan setelah menamatkan pengajian telah dilaksanakan oleh semua Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) di Malaysia termasuk Kolej Komuniti yang dijalankan secara atas talian melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG). Melalui pelaksanaan SKPG ini, sesebuah IPTA dapat mengukur sejauh mana kadar kebolehpasaran atau hala tuju graduan mereka setelah menamatkan pengajian.

Unit Pengurusan Prestasi dan Pelaksanaan (PEMANDU) (2010) menasarkkan sebanyak 75% graduan bekerja selepas menamatkan pengajian dijadikan sebagai kayu ukur kepada kebolehpasaran bagi sesebuah institusi. Berdasarkan data Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG), Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT) menunjukkan bahawa kadar kebolehpasaran graduan pelajar IPT pada tahun 2017 adalah sebanyak 79.1% (Utusan Malaysia, 2018). Manakala, kebolehpasaran graduan Kolej Komuniti pula mencatatkan kadar 97.2% berbanding 91.2% pada 2013, iaitu peningkatan sebanyak enam peratus. Peratusan ini menunjukkan bahawa kadar kebolehpasaran graduan di negara ini semakin meningkat setiap tahun.

2. Sorotan Kajian

Memiliki kerjaya sejurus seorang graduan menamatkan pengajian di sesebuah institusi pengajian tinggi adalah salah satu ukuran kebolehpasaran graduan. Status bekerja dan pekerjaan graduan adalah jaminan kelangsungan hidup mereka yang telah melalui proses pembangunan modal insan semasa belajar bagi mengisi pelbagai jawatan yang diperlukan untuk pembangunan nasional (Shaharuddin et al., 2011).

Pendidikan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET) berperanan sebagai satu saluran untuk memproses dan melahirkan tenaga mahir tempatan melalui proses pendidikan dan latihan yang mempunyai hala tuju pekerjaan dengan penekanan utama terhadap amalan industri. TVET diperkenalkan adalah bagi memenuhi permintaan industri dan menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi, selaras dengan globalisasi, ekonomi berasaskan pengetahuan, kemajuan teknologi dan mobiliti tenaga kerja global. TVET mengupayakan pendekatan yang diterajui industri untuk menyediakan

modal insan berkemahiran yang diperlukan industri bagi menyokong peralihan sektor ekonomi ke arah aktiviti berasaskan pengetahuan, selari dengan aspirasi menjadi negara maju pada tahun 2020 (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2019).

Kolej komuniti adalah salah sebuah institusi penyedia TVET awam di Malaysia di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia. Kajian pengesanan graduan pada 2013 mendapati seramai 101,286 orang graduan daripada semua Institusi Latihan Kemahiran (ILKA) termasuk kolej komuniti telah bekerja dan memenuhi sektor-sektor dalam pelbagai kluster pekerjaan dan seramai 2911 orang graduan lagi telah memilih untuk meningkatkan lagi kemahiran pada peringkat yang lebih tinggi (Kementerian Sumber Manusia (KSM), (2015)).

Hal ini membuktikan bahawa graduan TVET yang dilahirkan mampu menambah bekalan modal insan tempatan selari dengan keperluan industri sekali gus dapat mentransformasikan Malaysia kepada negara maju dan berpendapatan tinggi menjelang tahun 2020. Program Transformasi Ekonomi (*Economic Transform Program – ETP*) mensasarkan sebanyak 45% atau 1.5 juta dari 3.3 juta peluang pekerjaan menjelang tahun 2020 dalam bidang TVET (Rancangan Malaysia Kesepuluh 2011-2015, 2010). Justeru itu, peluang pekerjaan yang disediakan ini wajar dipenuhi oleh para graduan daripada semua ILKA termasuk graduan kolej komuniti.

3. **Penyataan Masalah**

Menurut hierarki Maslow dalam Ee Ah Meng (1996), setiap individu itu sewajarnya mempunyai matlamat keperluan yang sama. Keperluan asas yang ada perlulah dipenuhi untuk kepuasan dan dorongan bagi mencapai keperluan-keperluan yang lain. Mendapat suatu pekerjaan yang baik dan kerjaya yang dapat menjamin kehidupan pada masa hadapan atau dapat melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi di menara gading adalah merupakan suatu tahap kepuasan dan kesempurnaan sendiri bagi setiap individu.

Hala tuju pemilihan kerjaya seseorang individu secara tidak langsung menentukan kebahagiaan hidup seseorang individu. Memilih kerjaya yang sesuai dengan diri boleh mendatangkan kebahagiaan dan kegembiraan. Sebaliknya, pemilihan kerjaya yang tidak sesuai boleh mendatangkan keduakaan dan kesedihan. Pemilihan kerjaya bagi seseorang individu itu bukan hanya berdasarkan kelulusan semata-mata, malah aspek lain seperti minat, keperibadian dan juga pengalaman adalah penting bagi mengelakkan masalah yang tidak diingini kelak seperti timbulnya rasa bosan, tidak bersemangat, sesalan dan sebagainya yang mampu menyebabkan kualiti kerjaya terjejas (Noor Shamsila, 2012).

Menurut Gysbers et. al (2013) melalui konsep *Life-Career Rainbow* menyatakan bahawa individu yang berada pada peringkat umur 15 hingga 24 tahun adalah dalam peringkat penerokaan kerjaya. Hal yang dinyatakan ini adalah bertepatan dengan usia purata pelajar dan graduan seluruh Kolej Komuniti di Malaysia. Bagi graduan yang telah jelas mengenai hala tuju yang diinginkan, maka adalah mudah bagi mereka untuk melaksanakan langkah seterusnya tetapi bagi mereka yang masih belum, mereka akan berhadapan dengan masalah dan dilema untuk membuat pemilihan mengenai bidang kerjaya yang akan diceburi. Masalah yang seringkali wujud dalam aspek pemilihan kerjaya adalah kekurangan ilmu pengetahuan mengenai kerjaya yang bakal diceburi dan menyebabkan kesukaran dalam menentukan bidang kerjaya yang bersesuaian dengan bidang, kebolehan serta personaliti diri mereka sendiri (Noor Shamsila, 2012). Permasalahan yang dihadapi oleh graduan ini menyebabkan terdapat segelintir daripada mereka mengambil jalan mudah dengan memilih untuk tidak bekerja.

Masalah graduan menganggur merupakan suatu isu yang memberi cabaran besar dan mempunyai perkaitan rapat dengan tahap kebolehpasaran graduan yang dihasilkan oleh sesebuah institusi pendidikan tinggi negara samaada awam mahupun swasta. Walau pun kadar kebolehpasaran graduan Kolej Komuniti mempamerkan peningkatan saban tahun, akan tetapi jumlah mereka yang menganggur juga wajar diberi perhatian agar ianya tidak menjejaskan kadar kebolehpasaran graduan pada masa akan datang. Ini secara tidak langsung akan melambatkan dan membantutkan Malaysia untuk merapatkan jurang perbezaan dengan negara-negara maju yang lain di dunia.

Oleh itu, kajian ini dilakukan untuk mengkaji hala tuju graduan Kolej Komuniti Kuala Langat (KKKL) selepas menamatkan pengajian.

3. **Objektif Kajian**

Objektif kajian ini dilakukan adalah untuk:

- i) Mengetahui pasti hala tuju graduan KKKL setelah menamatkan pengajian.
- ii) Mengetahui pasti bidang kerjaya yang diceburi graduan setelah menamatkan pengajian.
- iii) Membandingkan kadar pendapatan dalam kalangan graduan lelaki dan wanita mengikut program pengajian.

4. Metodologi

Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif dengan menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian. Ia dijalankan secara atas talian (*online*) sebulan sebelum berlangsungnya majlis konvokesyen mengikut zon/wilayah kolej. Para graduan perlu mengisi borang soal selidik ini dan membawa slip tersebut dihari konvokesyen sebagai bukti soal selidik telah lengkap dijawab. Borang soal selidik merangkumi tujuh bahagian utama, iaitu:

- i) Maklumat latar belakang responden
- ii) Status pekerjaan terkini
- iii) Maklumat pekerjaan
- iv) Belum/tidak bekerja
- v) Melanjutkan pengajian
- vi) Pengalaman semasa mengikuti pengajian di institusi
- vii) Persetujuan

Data daripada soal selidik yang diperolehi dianalisis menggunakan perisian SPSS versi 23. Data yang diperolehi ditunjukkan dalam bentuk frekuensi (peratus).

5. Dapatan Kajian

5.1 Demografi Responden

Responden adalah terdiri daripada 971 orang graduan KKKL yang berkonvokesyen pada tahun 2016, 2017 dan 2018. Responden ini dikategorikan mengikut program pengajian di mana responden yang paling ramai adalah daripada program Pemasangan Elektrik dengan bilangan pelajar seramai 368 orang (37.9%); diikuti oleh program Pelancongan dan Pengembaraan dengan bilangan pelajar seramai 176 orang (18.1%). Manakala, program yang paling rendah bilangan responden adalah program Akauntansi dengan bilangan pelajar seramai 11 orang (1.1%). Jadual 2 menunjukkan bilangan dan peratus responden mengikut program pengajian.

Jadual 2: Bilangan dan peratus responden mengikut program pengajian

Bil.	Program Pengajian	Bilangan responden (orang)			Jumlah	
		2016	2017	2018	orang	%
1	Sijil Akauntansi	11	-	-	11	1.1
2	Sijil Animasi 2D	17	33	36	86	8.9
3	Sijil Aplikasi Perisian Komputer	44	82	1	127	13.1
4	Sijil Pelancongan dan Pengembaraan	49	61	66	176	18.1
5	Sijil Pemasangan Elektrik	101	127	140	368	37.9
6	Sijil Rekabentuk dan Pembuatan Perabot	13	11	12	36	3.7
7	Sijil Pengoperasian Perniagaan	-	36	54	90	9.3
8	Sijil Teknologi Maklumat	-	-	77	77	7.9
Jumlah Keseluruhan		235	350	386	971	

5.2 Hala Tuju Dan Bidang Kerjaya Graduan KKKL

5.2.1 Hala tuju graduan KKKL

Jadual 3 menunjukkan hala tuju graduan KKKL bagi tahun 2016, 2017 dan 2018. Didapati bahawa seramai 734 orang graduan (75.6%) memilih untuk bekerja setelah menamatkan pengajian dan 230 orang graduan (23.7%) pula memilih untuk melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi. Manakala, 7 orang graduan (0.7%) belum bekerja atas sebab-sebab tertentu seperti ingin berehat, kurang keyakinan diri untuk memasuki dunia pekerjaan, mempunyai masalah kesihatan dan beberapa sebab lain.

Jadual 4: Hala tuju graduan KKKL

Bil.	Status	2016		2017		2018		Jumlah	
		orang	%	orang	%	orang	%	orang	%
1	Bekerja	165	70.2	266	76.0	303	78.5	734	75.6
2	Melanjutkan Pengajian	68	28.9	81	23.1	81	21.0	230	23.7
4	Belum Bekerja	2	0.9	3	0.9	2	0.5	7	0.7
Jumlah Keseluruhan		235		350		386		971	

Jadual 4 pula menunjukkan peratus hala tuju graduan setelah menamatkan pengajian di KKKL mengikut program pengajian. Berdasarkan jadual ini, graduan Sijil Pemasangan Elektrik memilih untuk terus bekerja setelah menamatkan pengajian dengan peratusan tertinggi iaitu sebanyak 82.8%; diikuti oleh graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan sebanyak 77.5% dan graduan Sijil Akauntansi dengan peratusan sebanyak 72.7%.

Manakala, graduan Sijil Aplikasi Perisian Komputer pula mencatatkan peratusan terendah bagi graduan bekerja memandangkan graduan program ini memilih untuk melanjutkan pengajian sejurus tamat pengajian di KKKL dengan peratusan sebanyak 53.6%; diikuti oleh graduan Sijil Animasi 2D dengan peratusan sebanyak 42.9%.

Jadual 4: Hala tuju graduan mengikut program pengajian

Bil.	Program Pengajian	2016		2017		2018		Jumlah	
		Bekerja (%)	Melanjutkan Pengajian (%)	Bekerja (%)	Melanjutkan Pengajian (%)	Bekerja (%)	Melanjutkan Pengajian (%)	Bekerja (%)	Melanjutkan Pengajian (%)
1	Sijil Akauntansi	72.7	27.3	0	0	0	0	72.7	27.3
2	Sijil Animasi 2D	29.4	70.6	69.7	30.3	72.2	27.8	57.1	42.9
3	Sijil Aplikasi Perisian Komputer	61.4	36.4	74.4	24.4	0	100	45.3	53.6
4	Sijil Pelancongan dan Pengembaraan	73.5	26.5	80.3	18.0	78.8	21.2	77.5	21.9
5	Sijil Pemasangan Elektrik	78.2	20.8	80.3	18.9	90.0	10.0	82.8	16.6
6	Sijil Rekabentuk dan Pembuatan Perabot	76.9	23.1	63.6	33.3	75.0	16.7	71.8	24.4
7	Sijil Pengoperasian Perniagaan	0	0	66.7	36.4	70.4	27.8	68.6	32.1
8	Sijil Teknologi Maklumat	0	0	0	0	66.2	32.5	66.2	32.5

Kebanyakan graduan memilih untuk melanjutkan pengajian di Politeknik dan institusi-institusi pendidikan lain seperti IPTA/IPTS, Institut Kemahiran MARA (IKM), Institut Kemahiran Tinggi Belia Negara (IKTBN), Institut Latihan Perindustrian (ILP) dan lain-lain.

Jadual 5 menunjukkan kecenderungan graduan memilih bidang atau kursus yang sama dan berkaitan dengan program pengajian yang diikuti sebelum ini di KKKL. Kebanyakan graduan iaitu seramai 216 orang graduan memilih untuk melanjutkan pengajian dalam bidang yang sama. Manakala, 14 orang graduan pula memilih untuk melanjutkan pengajian dalam bidang yang berbeza.

Jadual 5: Kecenderungan graduan memilih bidang atau kursus yang sama dengan program pengajian yang diikuti

Bil.	Program Pengajian	Bilangan graduan (orang)	
		Ya	Tidak
1	Sijil Akauntansi	3	0
2	Sijil Animasi 2D	29	3
3	Sijil Aplikasi Perisian Komputer	34	3
4	Sijil Pelancongan dan Pengembaraan	37	1
5	Sijil Pemasangan Elektrik	56	3
6	Sijil Rekabentuk dan Pembuatan Perabot	6	3
7	Sijil Pengoperasian Perniagaan	27	0
8	Sijil Teknologi Maklumat	24	1
Jumlah Keseluruhan		216	14

5.2.2 Bidang kerjaya yang diceburi graduan

Jadual 6 menunjukkan bidang kerjaya yang diceburi oleh graduan mengikut kumpulan pekerjaan. Pekerja kraftangan dan perdagangan berkaitan mencatatkan bilangan graduan paling ramai iaitu seramai 277 orang (38.4%); diikuti oleh pekerja perkhidmatan dan jualan seramai 189 orang (26.2%).

Manakala, pekerja mahir bidang pertanian dan perikanan pula mencatatkan bilangan graduan paling rendah iaitu hanya seorang graduan (0.1%). Terdapat juga graduan yang berkecimpung dalam bidang professional dan bergelar pengurus dengan peratusan yang kecil iaitu 2 orang (0.3%) dan 12 orang (1.7%).

Jadual 6: Bidang kerjaya yang diceburi graduan KKKL mengikut kumpulan pekerjaan

Bil.	Kumpulan Pekerjaan	2016		2017		2018		Jumlah	
		orang	%	orang	%	orang	%	orang	%
1	Pengurus	1	0.6	0	0	11	3.8	12	1.7
2	Profesional	0	0	1	0.4	1	0.3	2	0.3
3	Juruteknik dan professional berkaitan	3	1.8	8	3.0	19	6.5	30	4.2
4	Pekerja perkeranian sokongan	11	6.7	31	11.7	37	12.7	79	11.0
5	Pekerja perkhidmatan dan jualan	38	23.0	65	24.5	86	29.6	189	26.2
6	Pekerja mahir bidang pertanian dan perikanan	1	0.6	0	0	0	0	1	0.1
7	Pekerja kraftangan dan perdagangan berkaitan	87	52.7	99	37.4	91	31.3	277	38.4
8	Operator kilang dan mesin juru pasang	5	3.0	23	8.7	9	3.1	37	5.1
9	Pekerjaan asas	17	10.3	38	14.3	37	12.7	92	12.8
10	Lain-lain	2	1.2	0	0	0	0	2	0.2
Jumlah keseluruhan		165		265		291		721	

5.2.3 Kadar pendapatan dalam kalangan graduan lelaki dan wanita KKKL.

Jadual 7 pula menunjukkan perbandingan jumlah pendapatan bulanan graduan mengikut jantina. Seramai 280 orang graduan (53.3%) lelaki dan 132 orang graduan perempuan (63.5%) mempunyai pendapatan bulanan sebanyak RM1001 – RM1500 sebulan. Manakala, sebilangan kecil graduan memperoleh pendapatan bulanan sebanyak RM3001 – RM5000 dan RM5001 dan ke atas. Jumlah pendapatan yang tinggi diperoleh oleh graduan memandangkan terdapat graduan yang mengusahakan perniagaan sendiri dan ada di antara graduan juga bekerja di luar negara seperti Singapura dan Australia. Walau bagaimanapun, terdapat juga graduan yang berpendapatan RM500 dan ke bawah kerana bekerja secara sambilan dan bekerja dari rumah secara kecil-kecilan.

Jadual 7: Perbandingan jumlah pendapatan bulanan graduan mengikut jantina

Pendapatan Bulanan	Jantina			
	Lelaki	%	Perempuan	%
RM500 dan ke bawah	2	0.4	1	0.5
RM501 – RM1000	58	11.0	41	19.7
RM1001 – RM1500	280	53.3	132	63.5
RM1501 – RM2000	126	24.0	25	12.0
RM2001 – RM2500	34	6.5	3	1.4
RM2501 – RM3000	14	2.7	5	2.4
RM3001 – RM5000	8	1.5	1	0.5
RM5001 dan ke atas	3	0.6	0	0
Jumlah Keseluruhan	525		208	

6. Perbincangan Dan Kesimpulan

Secara keseluruhannya, graduan KKKL seramai 733 orang graduan (75.5%) memilih untuk bekerja setelah menamatkan pengajian, seorang graduan (0.1%) sedang menunggu penempatan pekerjaan dan 230 orang graduan (23.7%) pula memilih untuk melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi di mana institusi yang menjadi tumpuan graduan adalah di Politeknik dan institusi-institusi pendidikan lain seperti IPTA/IPTS, Institusi Kemahiran MARA (IKM), Institut Kemahiran Tinggi Belia Negara (IKTBN), Institut Latihan Perindustrian (ILP) dan lain-lain.

Majoriti graduan mempunyai pendapatan bulanan sebanyak RM1001 – RM1500. Ini adalah bertepatan dengan kelayakan graduan kolej komuniti yang berada pada tahap sijil. Terdapat juga segelintir graduan yang mempunyai pendapatan melebihi RM5001 dan ke atas. Graduan ini berani membina kerjaya di luar negara dan ada dalam kalangan graduan juga turut bergelar sebagai usahawan dengan membuka perniagaan sendiri atau meneruskan perniagaan keluarga mereka.

Panduan yang baik dalam penerokaan terhadap bidang kerjaya graduan perlu dititik beratkan di peringkat kolej agar graduan mendapat pendedahan yang sewajarnya mengenai aspek kerjaya yang boleh diceburi kelak. Program berkaitan peluang kerjaya serta keperluan industri mengikut program pengajian penting bagi menyampaikan maklumat dan meningkatkan kesedaran pelajar mengenai destinasi mereka setelah tamat pengajian. Pendedahan berkaitan peluang menyambung pengajian perlulah disampaikan secara efektif kepada pelajar dari awal mereka memulakan pengajian lagi.

Rujukan

- BH Online. (2018). Kadar kebolehpasaran graduan meningkat. Dicapai dari <https://www.bharian.com.my/berita/pendidikan/2018/02/390649/kadar-kebolehpasaran-graduan-meningkat>
- Ee Ah Meng. (1996). Psikologi Pendidikan 1: Psikologi Perkembangan. Shah Alam: Fajar Bakti Sdn. Bhd.
- Gysbers, N. C. (2013). *Career-ready students: A goal of comprehensive school counseling programs*. *The Career Development Quarterly*, 61(September), 283–289. doi:10.1002/J.2161.
- Kementerian Sumber Manusia (KSM). (2015). Statistik pekerjaan dan perburuhan. Kementerian Sumber Manusia. Dicapai dari http://myhos.mohr.gov.my/ebook/istatistik1_2015/bil1_2015.
- Kementerian Pendidikan Malaysia, Maklumat Umum TVET. (2019). Dicapai dari <https://www.moe.gov.my/index.php/en/tvet/3284-maklumat-umum-tvet>
- Malaysia. (2010). Rancangan Malaysia Kesepuluh 2011-2015. Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri, Putrajaya.
- Noor Shamsila Ismail. (2012). Pengharapan Pelajar Terhadap Bidang Kejuruteraan Di Kolej Komuniti Terhadap Aspek Kerjaya.
- Shaharuddin Ahmad, Noraziah Ali & Mohd Fauzi Hamzah. (2011). Kebolehpasaran Graduan UKM: Satu Kajian Perbandingan Antara Graduan Disiplin Sains dengan Bukan Sains. *Jurnal Personalia Pelajar*, Bil 14: 81-90.
- Unit Pengurusan Prestasi dan Pelaksanaan (PEMANDU). (2010). *Economic Transformation Programme: A roadmap for Malaysia*.

Kesepadanan Pemilihan Pekerjaan Graduan Kolej Komuniti Di Dalam Industri Perhotelan

Nor Khafizah Muhamad Saleh¹, Farah Hida Mohiddin²

¹Penolong Pengarah Kanan,
Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti

²Penolong Pengarah Kanan,
Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti

Abstrak: Terdapat peningkatan graduan di dalam bidang operasi perhotelan setiap tahun di Malaysia. Selari dengan itu, kajian pengesanan graduan kolej komuniti, membuktikan adanya peningkatan kebolehpasaran graduan Sijil Operasi Perhotelan dan *Certificate in Room Division* Kolej Komuniti bekerja di dalam bidang saban tahun. Namun begitu, hakikatnya masalah kekurangan pekerja tempatan di dalam sektor ini sering dilaporkan di Malaysia. Permintaan terhadap tenaga kerja tempatan di dalam bidang perhotelan ini meningkat yang mengakibatkan kekurangan tenaga buruh yang serius. Oleh yang demikian, mengenalpasti punca permasalahan situasi ini amatlah penting dengan mengenalpasti pemilihan kerjaya sebenar yang dipilih oleh graduan Sijil Operasi Perhotelan dan *Certificate in Room Division* ini. Kertas kajian ini bertujuan mengenalpasti pemilihan kerjaya oleh graduan Sijil Operasi Perhotelan dan *Certificate in Room Division* Kolej Komuniti 2016 -2018 di dalam industri perhotelan. Hasil kajian awal mendapati bahawa pada tahun 2016 hanya 44.3% daripada 194 jumlah graduan Sijil Operasi Perhotelan dan *Certificate in Room Division* Kolej Komuniti yang memilih untuk bekerja di industri perhotelan sebagai laluan kerjaya mereka dikuti oleh 44.1% daripada jumlah 227 graduan pada tahun (2017) manakala hanya 46.9 % daripada 330 graduan pada tahun (2018). Ini menunjukkan kurang daripada 50 peratus total graduan yang menceburi bidang perhotelan dalam laluan kerjaya mereka. Hasil kajian ini diharap akan menjelaskan apakah punca sebenar industri perhotelan menghadapi masalah kekurangan tenaga kerja tempatan yang serius di kalangan graduan Sijil Operasi Perhotelan dan *Certificate in Room Division*. Justeru itu pihak yang berkepentingan seperti industri perhotelan akan dapat menarik dan meningkatkan kemasukan pekerja yang terdiri dari graduan berkemahiran bagi memperkasakan industri ini di masa hadapan melalui perancangan menarik dan mengekalkan pekerja berkemahiran.

1. Pengenalan

Hospitaliti merupakan salah satu faktor penyokong yang positif dalam kemajuan bidang pelancongan. Hospitaliti telah lama menjadi perhatian mereka yang berada di industri perhotelan dan restoran dan juga industri pelancongan. Beberapa pengkaji menilai hospitaliti daripada pelbagai aspek. Di dalam kajian yang di lakukan oleh Testa & Sipe (2012) menemukan bahawa sejak tahun 1988, pemahaman dan kepekaan terhadap tetamu telah menjadi agenda penting di dalam industri ini. Kajian pada tahun 1990-an pula mendapati bahawa penekanan terhadap pengurusan masalah tetamu, interaksi yang baik, dan membangunkan hubungan yang baik dengan pelanggan juga diberikan penekanan yang penting. Pada tahun 2000-an, didapati, interaksi, komunikasi dan peka terhadap keinginan tetamu masih menjadi faktor penting, selain kecekapan pengurus, pengekalan kualiti perkhidmatan dan fokus terhadap tetamu juga menjadi faktor yang penting dalam industri hospitaliti. Berikut ringkasan kajian mengenai hospitaliti yang dilakukan oleh Testa&Sipe (2012). Selain dari itu Kamus Oxford (2005) pula mendefinisikan hospitaliti sebagai perlakuan yang ramah dan baik terhadap tetamu. Dalam erti kata lain, hospitaliti ialah memberikan layanan mesra dan menerima dengan tangan terbuka oleh pelanggan yang dikenali atau tidak secara sama rata. Bagi kebanyakan orang, industri ini lebih kepada memberi perkhidmatan, layanan yang sopan dan mesra kepada pelanggan. Namun begitu, dalam skop yang lebih meluas, industri hospitaliti merujuk kepada perniagaan dan urusan yang berkaitan dengan penginapan, pelancongan, hiburan dan rekreasi, pengangkutan, perkhidmatan penerbangan, kapal mewah, keretapi, sewa kenderaan dan pengendali lawatan tour operator manakala Ibrahim (2007) pula menyatakan bidang hospitaliti ini merangkumi perkhidmatan seperti hotel, restoran, pelancongan, katering dan kontrak katering. Pengurusan dalam bidang hospitaliti ini sangat berkait rapat dengan industri pelancongan

negara. Ini kerana para pelancong yang bertandang ke negara kita pasti akan menggunakan khidmat hospitaliti terutamanya di sektor perhotelan (Intan Nazrifa.Tormudzi, 2012)

Industri perhotelan adalah satu bentuk perusahaan yang diusahakan oleh pemilik hotel ataupun majikan dengan menyediakan makanan, minuman, perkhidmatan, dan kemudahan tempat tidur kepada orang ramai yang sedang melancong sama ada dari luar negara ataupun dalam negara. Konsep hotel adalah pelanggan mampu membayar dengan jumlah yang sesuai dan telah ditetapkan oleh pihak hotel sesuai dengan layanan ataupun perkhidmatan yang ditawarkan tanpa ada perjanjian yang khusus antara pelanggan dan pihak hotel.

Sehubungan dengan itu, Industri Perhotelan di Malaysia dilihat mempunyai potensi yang besar untuk berkembang dengan lebih pesat pada masa akan datang. Pada masa yang sama, industri ini juga berpotensi menjadi salah satu medium untuk mempromosikan Malaysia sebagai hab halal dunia melalui perkhidmatan makanan halal yang disediakan di hotel. Perkembangan ini sejajar dengan perkembangan industri pelancongan di negara ini yang diberikan perhatian serius oleh kerajaan melalui Kementerian Pelancongan Malaysia. Menterinya Datuk Seri Dr.Ng Yen Yen menyatakan, menjelang tahun 2020 negara ini dijangka akan menerima seramai 36 juta pelancong asing dengan pendapatannya RM 168 bilion hasil dari Pelan Transformasi Pelancongan Malaysia 2020. Kedatangan para pelancong ini ke Malaysia mampu memberikan impak yang besar khususnya kepada pertumbuhan industri perhotelan di negara ini. Ini ditambah lagi dengan pelancong-pelancong tempatan dan juga agensi serta persatuan-persatuan bukan kerajaan (NGO) yang menggunakan khidmat hotel di dalam menjayakan aktiviti-aktiviti mereka. Para pengusaha hotel mampu meraih keuntungan besar dengan memberikan khidmat penginapan dan penyediaan makanan yang berkualiti kepada pengunjung. (Faliza Mahamed Ali et al) 2010.

2. Pernyataan Masalah

Perkembangan sektor hospitaliti yang melonjak naik menyebabkan keperluan kepada tenaga kerja juga melonjak tinggi terutamanya di dalam sektor perhotelan. Dengan pertambahan pelancong yang masuk ke negara ini, ia telah memberi implikasi yang besar kepada struktur guna tenaga dalam industri hospitaliti dan pelancongan (Norliza, 2000). Ini menyebabkan berlakunya jurang permintaan yang luas berbanding dengan penawaran tenaga kerja mahir. Akibatnya, berlaku permintaan yang tinggi terhadap tenaga di sektor hospitaliti dan perhotelan khususnya dari tenaga kerja tempatan. Walaupun industri ini berkembang dengan pesat, namun fenomena kekurangan tenaga buruh semakin ketara dalam industri perkhidmatan bukan sahaja di Malaysia, tetapi di seluruh dunia (Downe et. al, 2012). Kekangan mendapatkan pekerja di industri menyebabkan kerajaan mengambil langkah untuk membuka ruang kemasukan pekerja asing yang kini memenuhi sektor perkhidmatan terutama industri perhotelan dan perkhidmatan makanan dan minuman. Kemasukan pekerja asing ke dalam industri hospitaliti dan pelancongan bukanlah perkara baru. Malah kebanyakan negara maju menggunakan pekerja asing baru mengisi keperluan pekerja di industri ini. Pertubuhan Buruh Antarabangsa (ILO) menganggarkan bahawa bilangan pekerja asing adalah 105 juta di seluruh dunia, dan bahagian mereka dalam industri pelancongan, terutamanya sektor hotel dan restoran sedang berkembang dengan pesat (Joppe, 2012). Tidak hairanlah isu berkaitan dengan pengurusan sumber manusia telah dikenalpasti sebagai yang paling merisaukan bagi kedua-dua pengurus peringkat industri perhotelan dan eksekutif korporat (Enz, 2009). Keadaan ini, sekiranya tidak dibendung akan mengakibatkan mewujudkan sindrom kebergantungan yang keterlaluan kepada pekerja asing, seolah-olah kita ketandusan tenaga kerja tempatan terlatih di kalangan graduan. Persoalannya adakah graduan Sijil Operasi Perhotelan dan Certificate in Room Division yang dilahirkan ini memilih untuk bekerja di dalam industri perhotelan?

3. Objektif Kajian

Secara khusus objektif kajian adalah untuk:

- i. Mengenalpasti kadar peratusan graduan Sijil Operasi Perhotelan dan *Certificate in Room Division* Kolej Komuniti yang memilih laluan kerjaya di industri perhotelan dalam tempoh 2016-2018.
- ii. Membandingkan kadar graduan Sijil Operasi Perhotelan dan *Certificate in Room Division* Kolej Komuniti yang memilih laluan kerjaya di industri perhotelan dengan yang di dalam bidang yang sama atau berkaitan dengan program yang diikuti ketika di peringkat Sijil.
- iii. Mengenalpasti punca graduan tidak memilih laluan kerjaya di industri perhotelan

4. Sorotan Kajian

Pembangunan industri hospitaliti di Malaysia adalah begitu ketara dewasa ini dengan pertambahan hotel-hotel mewah dan bertaraf bintang yang dibina di lokasi-lokasi strategik perniagaan seperti Kuala Lumpur, Pulau Pinang dan sebagainya. Berdasarkan statistik yang diambil dari laporan WTTC (2002) mengenai impak industri pelancongan ke atas ekonomi dan pertambahan pekerjaan kepada negara, terdapat sebanyak 1460 hotel (125,000 bilik) yang beroperasi di seluruh negara di mana sejumlah 33,000 bilik hotel boleh didapati di bandar Kuala Lumpur sahaja. Kebanyakan tetamu

hotel adalah terdiri daripada pelancong yang datang dari luar negara di mana mengikut statistik daripada Tourism Malaysia pada tahun 2002, sebanyak 47 peratus tetamu hotel adalah di kalangan pelancong antarabangsa. Industri hospitaliti juga merangkumi sektor-sektor perkhidmatan yang menyokong pertumbuhan industri pelancongan seperti restoran, perniagaan katering, perjudian, taman tema, sektor retail, hiburan, sukan dan rekreasi dan sebagainya. Berdasarkan fakta ini, industri hospitaliti amat memerlukan jumlah tenaga kerja yang besar bagi melancarkan lagi pengurusan operasi dan menjamin tahap perkhidmatan yang diberikan kepada para pelancong.

Justeru itu jika dilihat dewasa ini industri hospitaliti menjadi semakin penting dalam pembangunan ekonomi Malaysia dan banyak menyumbang kepada pendapatan dan pertumbuhan negara. Walaupun secara relatifnya Malaysia masih baru dalam industri ini di peringkat antarabangsa, namun industri pelancongan Malaysia mempunyai potensi untuk meningkatkan mutu, tarikan dan keunggulan produk dan perkhidmatan pelancongannya setanding dengan destinasi pelancongan yang lain di kawasan Asia Tenggara (Hadi, 2008).

Pembangunan sektor hospitaliti di Malaysia kini sedang memuncak lantaran Malaysia dilihat lebih stabil berbanding negara-negara lain di Asia. Manakala dasar kerajaan pula adalah ingin menjadikan sektor ini sebagai salah satu sektor ekonomi yang teguh, berdaya saing dan tumbuh berterusan (Hidayat, 2008). Ibrahim (2007) menyatakan bidang hospitaliti ini merangkumi perkhidmatan seperti hotel, restoran, pelancongan, katering dan kontrak katering. Pengurusan dalam bidang hospitaliti ini sangat berkait rapat dengan industri pelancongan negara. Ini kerana para pelancong yang bertandang ke negara kita pasti akan menggunakan khidmat hospitaliti terutamanya di sektor perhotelan.

Industri perhotelan adalah berkait rapat dengan sektor pelancongan dan perdagangan kerana fungsinya adalah membekalkan tempat kediaman atau tempat persinggahan yang bersifat sementara kepada pengunjung-pengunjung. Menurut Lucas (2004), kebanyakan kerja dalam hospitaliti dan pelancongan seperti perhotelan, restoran, dan catering mempunyai perhubungan yang sama dari segi aktiviti. Hal ini bermaksud, sektor pelancongan memerlukan industri perhotelan dan sebaliknya.

Pada awalnya, sektor perhotelan negara banyak menawarkan jawatan-jawatan yang tidak menjanjikan prospek kerjaya yang menarik seperti kerani pejabat depan, pelayan restoran, busboy, tukang masak dan juga di bahagian pengemasan bilik. Jawatan-jawatan ini bukan sahaja menawarkan gaji dan elaun yang rendah malah tidak memerlukan tahap pendidikan yang tinggi. Disebabkan oleh perkembangan dan kemajuan ekonomi dunia dan pertumbuhan pesat industri pelancongan, sektor perhotelan telah melalui satu proses evolusi di mana banyak jawatan-jawatan penting diwujudkan bagi memenuhi keperluan pelanggan yang semakin sofistikated dan bercita rasa tinggi (Intan Nazrifa.Tormudzi, 2012)

Lantaran itu berlakunya permintaan yang luas terhadap tenaga kerja mahir dalam industri perhotelan ini. Namun begitu terdapat pula isu yang membimbangkan terhadap kekurangan tenaga kerja mahir dikalangan graduan perhotelan dan *Room Division* di dalam industri ini.

Sehubungan dengan itu, fenomena ini dilihat sedikit sebanyak berpunca daripada kekurangan minat graduan Hospitaliti menceburi kerjaya bidang perhotelan ini. Ini dikukuhkan lagi dengan hasil kajian (Mohd Salehuddin et. al, 2010) yang kebelakangan ini menunjukkan penurunan terhadap Keputusan Kerjaya Graduan Hospitaliti di industri perhotelan. Terdapat Pelajar mempunyai tanggapan negatif dan sudah tidak berminat untuk memilih pekerjaan di dalam industri hotel. Tambahan pula terdapat pandangan yang lemah terhadap pekerjaan pelancongan dan hospitaliti menyumbang kepada kesukaran pihak industri ini untuk mendapatkan dan mengekalkan graduan hospitaliti yang diperlukan (Kuslivan & Kuslivan, 2000). Ini menyebabkan kekurangan pekerja di dalam sektor perhotelan yang amat ketara walaupun setiap tahun terdapat ribuan graduan dihasilkan oleh IPTA dan IPTS. Sebahagian besar pelajar yang baru mendaftar program Hospitaliti di Malaysia tidak mempunyai pandangan yang tepat ataupun kabur mengenai kerjaya di dalam bidang ini (Mohd Salehuddin Mohd Zahari et al., 2010).

Terdapat beberapa faktor yang mempengaruhi persepsi pelajar terhadap bidang hospitaliti. Menurut kajian yang dijalankan oleh Kuslivan and Kuslivan (2000), terdapat beberapa faktor yang mempengaruhi persepsi negatif pelajar terhadap pekerjaan di dalam bidang ini adalah bebanan dan tekanan kerja, status social serta gaji dan insentif. Menurut kajian daripada Mohd Fadil & Jasmine Zea (2010), beban tugas bekerja di bahagian perkhidmatan makanan, pengemasan bilik dan juga bahagian kaunter hadapan adalah amat tinggi kerana sentiasa berurusan dengan pelanggan yang mempunyai pelbagai gelagat dan karenah. Contohnya, bekerja di bahagian pengemasan bilik memerlukan setiap pekerja untuk membersihkan beberapa buah bilik yang telah ditetapkan pada setiap hari mengikut SOP yang telah ditetapkan oleh pihak hotel. Bagi bahagian perkhidmatan makanan pula, beban kerja lebih tertumpu kepada bahagian restoran dan bankuet kerana pekerja yang terlibat adalah daripada pekerja di bahagian perkhidmatan makanan.

Tambahnya lagi, sektor ini menjadi tidak menarik untuk diterima oleh pelajar kerana dalam aspek status sosial, ataupun tanggapan umum masyarakat terhadap kedudukan individu dalam organisasi hospitaliti di pandang rendah oleh masyarakat. Masyarakat umumnya beranggapan bahawa untuk menjadi pelayan restoran contohnya, tidak memerlukan kelulusan akademik yang tinggi. Sedangkan untuk menjawat jawatan yang lebih tinggi dalam bidang hospitaliti memerlukan setiap orang bermula dari bawah biarpun mempunyai kelayakan yang setaraf kerana bidang ini sememangnya menitikberatkan tentang kemahiran yang perlu ada dan dipelajari oleh setiap pekerja. Menurut kajian yang dijalankan oleh Hadi Nordin (2013), hal ini terjadi kerana pelajar dalam bidang hospitaliti itu sendiri yang beranggapan kerjaya dalam bidang ini tidak memerlukan kemahiran dan kelayakan yang tinggi. Oleh kerana tidak memerlukan kemahiran dan kelayakan yang tinggi membuatkan kerjaya ini dipandang oleh masyarakat (stigma masyarakat).

Kuslvan & Kuslvan (2000) mendapati bahawa faktor-faktor yang mempengaruhi persepsi negatif pelajar terhadap kerjaya dalam bidang hospitaliti boleh berlaku selepas pelajar menjalani latihan industri. Hal ini kerana, mereka menyifatkan kerjaya dalam bidang hospitaliti ini hanya menawarkan pemberian gaji dan insentif yang rendah. Persepsi yang negatif ini akan memberi impak kepada pelajar itu sendiri, bidang hospitaliti, kerajaan dan pendidik yang ada di dalam bidang hospitaliti industri. Menurut kajian yang dijalankan oleh Mohd Fadil & Jasmine Zea (2010), gaji dan faedah yang dipraktikkan oleh industri adalah agak rendah dan tidak kompetitif. Gaji yang dibayar adalah tidak setimpal dengan beban kerja dan masa bekerja yang lebih panjang. Mereka juga berpendapat graduan yang menamatkan program program dalam bidang hospitaliti sukar untuk mendapat gaji yang kompetitif dan taraf jawatan yang bersesuaian kerana terpaksa bersaing dengan pekerja lain yang tidak mempunyai kelulusan yang tinggi dan mempunyai lebih pengalaman bekerja daripada mereka.

Kajian oleh Richardson & Butler (2012), pula menyatakan dengan jelas bahawa industri tidak menyediakan pelajar apa yang mereka fikir relevan apabila membuat keputusan mengenai kerjaya di masa depan.

4. Metodologi Kajian

Kajian berbentuk tinjauan ini menggunakan set soal selidik yang diisi oleh semua graduan IPTA/IPTS melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan yang ditadbir oleh Jabatan Pendidikan Tinggi, Kementerian Pendidikan Malaysia. Kajian berbentuk deskriptif dapat memberikan hasil gambaran atau maklumat mengenai sesuatu keadaan pada suatu masa tertentu, di samping membantu untuk membuat perancangan pada masa akan datang (Wiersma, 1991). Kajian deskriptif hanya melibatkan punca dan akibat berdasarkan data yang diperolehi. Borang soal selidik digunakan sebagai alat untuk mendapatkan maklumat yang dikehendaki. Menurut Mohd Majid Konting (2000) pula, instrumen borang soal selidik adalah kaedah paling mudah dan cepat untuk memperoleh maklumat penyelidikan.

Populasi kajian melibatkan sejumlah 751 orang graduan Sijil Operasi Perhotelan Kolej Komuniti yang bergraduat dalam tempoh 3 tahun iaitu 2016-2018. Analisis dijalankan menggunakan perisian Statistical Package for the Social Science (SPSS) versi 22 dengan kaedah deskriptif iaitu analisa kekerapan dan tabulasi silang (*crosstabs*).

5. Dapatan Kajian

Jadual 1: Peratus respond yang menjawab soalan melalui online Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) mengikut tahun

Program pengajian	Institusi	2016	2017	2018
Certificate in Room Division Joint Certificate With Taylor's University	Langkawi Tourism Academy@KK Langkawi	100% (n=19)	100% (n=15)	100% (n=13)
	Kolej Komuniti Chenderoh	100% (n=36)	100% (n=44)	100% (n=30)
	Kolej Komuniti Rompin	86.6% (n=20)	88.8% (n=16)	95.3% (n=41)
	Kolej Komuniti Selayang	100% (n=13)	97.7% (n=43)	100% (n=77)
	Kolej Komuniti Sungai Petani	98.5% (n=66)	92.1% (n=70)	100% (n=110)
Sijil Operasi Perhotelan	Kolej Komuniti Bukit Beruang	84.6% (n=44)	73.8% (n=48)	94.3% (n=66)
	Kolej Komuniti Kuantan	94% (n=31)	92.2% (n=47)	91.7% (n=55)
	Kolej Komuniti Beaufort	-	-	83.3% (n=5)
Jumlah		94.2% (n=229)	90.4% (n=283)	97.1% (n=397)

Jadual 2: Peratus Graduan Kolej Komuniti yang bekerja sama ada bekerja sendiri atau bekerja dengan majikan (2016-2018)

Program Pengajian	2016		2017		2018	
	Bekerja Sendiri	Bekerja dengan Majikan	Bekerja Sendiri	Bekerja dengan Majikan	Bekerja Sendiri	Bekerja dengan Majikan

Certificate in Room Division Joint Certificate with Taylor's University	6.3% (n=1)	93.8% (n=15)	-	100% (n=11)	-	100% (n=10)
Sijil Operasi Perhotelan	3.4% (n=6)	96.6% (n=171)	1.0% (n=2)	99% (n=204)	31.7% (n=92)	68.3% (n=198)
Jumlah	3.6% (n=7)	96.4% (n=186)	0.9% (n=2)	99.1% (n=215)	32% (n=96)	68% (n=204)

Jadual 3: Kesepadanan pekerjaan graduan Kolej Komuniti yang bekerja dengan majikan (2016 – 2018)

Program Pengajian	2016		2017		2018	
	Kerja Luar Bidang	Kerja Dalam Bidang	Kerja Luar Bidang	Kerja Dalam Bidang	Kerja Luar Bidang	Kerja Dalam Bidang
Certificate in Room Division Joint Certificate with Taylor's University	-	100% (n=15)	-	100% (n=11)	40% (n=4)	60% (n=6)
Sijil Operasi Perhotelan	7.0% (n=12)	93.0% (n=159)	1.0% (n=2)	99% (n=204)	31.7% (n=92)	68.3% (n=198)
Jumlah	6.5% (n=12)	93.5% (n=174)	0.9% (n=2)	99.1% (n=215)	32% (n=96)	68% (n=204)

Jadual 4: Kesepadanan pekerjaan graduan Kolej Komuniti yang bekerja dalam bidang sama ada Hospitaliti atau Perhotelan (2016 – 2018)

Program Pengajian	2016		2017		2018	
	hospitaliti	Perhotelan	hospitaliti	Perhotelan	hospitaliti	Perhotelan
Certificate in Room Division Joint Certificate with Taylor's University	66.7% (n=10)	33.3% (n=5)	45.5% (n=5)	54.5% (n=6)	16.6% (n=1)	83.3% (n=5)
Sijil Operasi Perhotelan	92.5% (n=147)	7.5% (n=12)	53.4% (n=109)	46.6% (n=95)	41.4% (n=82)	58.6% (n=116)
Jumlah	90.2% (n=157)	9.8% (n=17)	53% (n=114)	47% (n=101)	40.7% (n=83)	59.3% (n=121)

6. Rumusan dan Perbincangan

Industri perhotelan merupakan salah satu komponen yang menyumbang kepada pendapatan negara. Peranan industri perhotelan telah di kaji bagi mendapatkan faedah kepada negara. Malahan, industri perhotelan telah mendapat banyak latihan daripada pihak yang berkaitan seperti kerajaan bagi menaiktarafkan lagi sektor perhotelan di negara Malaysia. Prospek kerjaya dalam sektor perhotelan adalah banyak namun masalah kekurangan perkerja di hotel-hotel tetap berlaku. Penglibatan serius Kerajaan dalam sektor perhotelan meningkatkan lagi pembangunan industri perhotelan. Peluang-peluang perkerjaan dibuka dengan luas kepada masyarakat.

Majikan perlu memahami golongan pelajar dan bakal graduan bagaimana untuk menarik mereka agar mempunyai kepercayaan terhadap kerjaya hospitaliti. Persepsi negatif terhadap kerjaya industri hospitaliti perlu diubah kepada tanggapan positif agar pelajar perlu berfikir lebih terbuka supaya golongan ini dapat berpeluang untuk menyumbang dalam pembangunan industri hospitaliti. Graduan Hospitaliti tidak berminat untuk bekerja di industri Hospitaliti kerana menganggap tidak ia tidak menarik, kerja yang menggunakan fizikal, waktu kerja yang lama dan gaji yang rendah. Masalah kekurangan bekerja di selesaikan dengan menggunakan pekerja asing untuk mengisi pekerjaan yang tidak di isi oleh pekerja tempatan (Gross, 2001). Lantaran punca ini jika tidak diatasi dengan bijak maka fenomena graduan Sijil Operasi Perhotelan dan *Certificate in Room Division* untuk tidak memilih untuk bekerja di sektor perhotelan akan semakin meningkat dan membimbangkan.

Apabila terdapat penurunan jumlah kemasukan graduan yang ingin memasuki industri merupakan sesuatu petanda yang tidak sihat, adalah perlu untuk memastikan pelajar mempunyai pandangan yang tepat berkaitan harapan mereka di dalam industri ini (Brown, 2011). Walaupun industri ini berkembang dengan pesat, namun fenomena kekurangan tenaga buruh semakin ketara dalam industri perkhidmatan bukan sahaja di Malaysia, tetapi di seluruh dunia (Downe et. al, 2012). Industri Hospitaliti tidak lagi mempunyai daya tarikan dan imej yang tinggi dan menyebabkan kepada keenganan golongan muda untuk memilih kerjaya di industri ini serta kekosongan pekerjaan di isi oleh buruh asing untuk mengatasi masalah kekurangan pekerja (Marchante & Pagán, 2005).

Kesimpulan yang boleh dicapai berhubung dengan topik atau isu yang di kaji ialah dalam industri perhotelan sememangnya memainkan peranan yang sangat penting dalam mengurus organisasi ini. Industri hotel berperanan untuk menarik minat para pekerja untuk bekerja dalam organisasi tersebut, pengurusan yang baik dapat melahirkan pekerja yang berdaya saing yang dapat meningkatkan kualiti pekerjaan dalam industri perhotelan di organisasi tersebut. Terdapat beberapa aktiviti-aktiviti yang dijalankan oleh organisasi perhotelan ini kepada para pekerjanya yang dapat menarik minat para pekerja untuk memohon pekerjaan dalam organisasi tersebut, antara aktiviti-aktiviti yang dijalankan oleh organisasi tersebut terhadap para pekerjanya ialah memberi kursus latihan dan pembangunan kepada pekerjanya untuk meningkatkan tahap kemahiran dan pengetahuan para pekerjanya tentang pekerjaan yang dijalankan, menyediakan kemudahan perkhidmatan kepada pekerja seperti perkhidmatan pengangkutan dan sebagainya, memberi cuti sakit dan banyak lagi yang melibatkan kebajikan pekerja. Faktor tarikan yang terdapat dalam organisasi perhotelan juga memainkan peranan yang penting dalam mempengaruhi pekerjaan dalam industri perhotelan, contohnya seperti kadar upah yang ditawarkan oleh organisasi tersebut kepada pekerjanya, tahap pendidikan dan jawatan yang ditawarkan, faedah-faedah sampingan yang di tawarkan kepada pekerja, memberi latihan dan praktikal kepada pekerjanya dan banyak lagi faktor tarikan yang mempengaruhi pekerjaan dalam industri perhotelan, dan ini adalah sangat penting bagi memajukan sesebuah organisasi tersebut, di mana pengurus hotel adalah pihak yang bertanggungjawab bagi melakukan semua perkara ini. Dalam menjalankan kajian ini, kami dapat mengenalpasti dengan lebih terperinci tentang peranan dan aktiviti-aktiviti yang dilakukan oleh industri perhotelan

Rujukan

- Kusluvan S, & K. (2000). Perception and attitudes of undergraduates' tourism student working in the tourism industry in Turkey. *Tourism Management* 21. *International Journal of Tourism & Hospitality Review (IJTHR)*, 251-269.
- Hadi, S. A. (2008). *Persepsi Industri Hospitaliti Terhadap Kualiti Dan Tahap Penguasaan Pelajar*. Universiti Tun Hussein Onn Malaysia: Master's Thesis.
- Intan Nazrifa Bt Tormudzi (2012). *Kebolehpasaran Graduan Bermasalah Pendengaran Bidang Hospitaliti Dalam Industri Hospitaliti Di Malaysia*
- Hadi Noordin, Asso. Prof Dr. Noor Syaripah Sultan Sidi, Mazlina Jamaludin (2013). *Faktor Yang Mendorong Persepsi Dan Komitmen Graduan Hospitaliti Politeknik Terhadap Kerjaya Di Dalam Industri Hospitaliti*
- Faliza Mahamed Ali et al., "Persepsi Ibumama Atau Penjaga Pelajar Terhadap Pemilihan Program Diploma Pengurusan Hotel Dan Diploma Seni Kulinari" (Prosiding Seminar Pengurusan Perhotelan dan Pelancongan Islam 2010, CITU, UiTM Shah Alam, 22-23 Jun 2010).
- Mohd Fadil Mohd Yusof dan Jasmine Zea Raziah Radha (2012). *Kerjaya Dalam Sektor Hospitaliti: Sikap Dan Persepsi Pelajar IPT*. Fakulti Keusahawanan dan Perniagaan, Universiti Malaysia Kelantan (UMK) & College of Arts and Sciences, Universiti Utara Malaysia (UUM)
- Hiyang, T. K. (2008). *Pembangunan Profil Kemahiran Generik Terhadap Graduan Hospitaliti*. Universiti Tun Hussein Onn.
- Ibrahim, Y. (2007). "Pemeriksaan Industri Pelancongan." dalam *Utusan Karya* (2007) "Pemikir". Kuala Lumpur: Utusan Karya.
- Testa MR, Sipe L (2012) *Service-leadership competencies for hospitality and tourism management*. *International Journal of Hospitality Management* 31, 648–658

Melestarikan Pembangunan Usahawan Yang Mampan Dalam Kalangan Graduan Kolej Komuniti Malaysia

Khairul Bariyah binti Masrakin¹

Kolej Komuniti Bandar Penawar, Kota Tinggi, 81930, JOHOR
puteri.awam@gmail.com

Abstrak: Keusahawanan memainkan peranan yang penting dalam menyumbang kepada pembangunan negara kearah industri 4.0. Melalui keusahawanan dapat mewujudkan inovasi, kepelbagaian, peningkatan daya saing, menjana idea – idea baru, peluang pekerjaan, penyesuaian sosial dan pertumbuhan ekonomi di negara perindustrian serta negara – negara membangun. Menyedari pembangunan keusahawanan sebagai satu alat yang kuat untuk mengaktifkan pertumbuhan negara, satu kajian dilaksanakan terhadap graduan Kolej Komuniti yang baru menceburi bidang keusahawanan. Tujuan kajian ini dijalankan adalah untuk mengenalpasti fenomena yang berlaku kepada usahawan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti Malaysia. Kajian ini dijalankan secara atas talian dengan menggunakan instrumen Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) yang diselaraskan diperingkat Kementerian Pengajian Tinggi. Hasil kajian mendapati bahawa terdapat cabaran dan keperluan bagi graduan Kolej Komuniti yang telah menceburi bidang keusahawanan. Dapatan kajian ini diharapkan dapat menjadi garis panduan kepada semua pihak yang berkaitan dalam merangka pelan pembangunan bagi melahirkan usahawan yang berjaya dalam kalangan alumni Kolej Komuniti di Malaysia.

1. Pengenalan

Keusahawanan merupakan salah satu bidang yang penting dalam mencapai sasaran sebagai sebuah negara maju berpendapatan tinggi, inklusif dan berpaksikan inovasi. Melalui keusahawanan pembangunan masyarakat yang makmur terhasil kerana usahawan bukan sahaja dapat mencipta pekerjaan malah mencipta perniagaan baharu bersesuaian kehendak masyarakat pada masa depan. Perkara ini akhirnya dapat mengurangkan kadar pengangguran seterusnya dapat menjadi pemangkin kepada pertumbuhan ekonomi negara (Natasha Dora Muridan et al. 2017, Faradillah Iqmar Omar et al. 2015). Keusahawanan juga adalah satu medan dakwah yang penting di dalam Islam. Islam amat menggalakkan umatnya untuk menceburkan diri dalam bidang keusahawanan kerana hampir keseluruhan rezeki itu berpunca dari perniagaan. Sebagaimana maksud hadith: “Perniagaan itu adalah sembilan persepuluh dari rezeki...” (Mohd Zain Mubarak et al. 2015). Keusahawanan juga memainkan peranan yang penting bagi menjana Industri 4.0 kerana ia dikaitkan dengan perniagaan yang membabitkan urusan jual beli produk ataupun penawaran perkhidmatan yang ditukar dengan wang. Sebagaimana yang dinyatakan oleh Zarimah Zakaria (2018), keusahawanan dalam konteks industri 4.0 ialah selain menjalankan perniagaan untuk mencari pendapatan, usahawan sebenar mempunyai visi, misi, dinamik, kreatif dan inovatif untuk meningkatkan ekonomi ke peringkat lebih tinggi.

Kepentingan keusahawanan dalam menyokong pembangunan negara telah lama dikenalpasti dan pelbagai strategi telah dirangka dan diperkukuhkan oleh kerajaan. Melalui Rancangan Malaysia Ke-11, pembangunan modal insan melalui aktiviti keusahawanan terus dititiberatkan kerana keusahawanan telah dikenalpasti sebagai pemboleh penting dalam menyokong peralihan sektor-sektor ekonomi kepada aktiviti berintensif pengetahuan dan inovasi. Kementerian Pengajian Tinggi pula telah menghasilkan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025 (Pendidikan Tinggi) atau PPPM (PT) dengan mensasarkan matlamat melahirkan graduan holistik, berciri keusahawanan dan seimbang sebagai lonjakan pertama berbanding sembilan lagi lonjakan yang lain. Melalui lonjakan ini matlamat khusus bagi menyemai minda keusahawanan dalam seluruh sistem pendidikan tinggi dan mewujudkan ekosistem pendidikan tinggi yang kondusif bagi melahirkan ‘penjana pekerjaan’ dan bukan sahaja ‘pencari pekerjaan’ dalam kalangan lulusan Institusi Pengajian Tinggi (IPT) telah disasarkan untuk dicapai.

Pembangunan keusahawanan di Institusi Pengajian Tinggi juga dizahirkan dalam Pelan Tindakan Keusahawanan IPT 2016-2020. Pelan Tindakan ini memberi penekanan terhadap pengukuhan ekosistem dalam melahirkan lulusan IPT yang mempunyai orientasi pemikiran keusahawanan dan graduan yang cenderung terhadap kerjaya sebagai usahawan dan mencipta peluang pekerjaan (Pelan Tindakan Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi 2016-2020).

Bagi melahirkan generasi ‘usahawan’ atau ‘majikan’, Kolej Komuniti juga tidak berkecuali. Kolej Komuniti dianggap sebagai institusi yang berpotensi memberikan impak besar dalam pembangunan keusahawanan. Jabatan

Pengajian Kolej Komuniti (JPKK) telah merangka pelan pelaksanaan strategik keusahawan yang dinamakan Pelan Pengukuhan Keusahawanan JPKK 2010-2015 (Jabatan Pengajian Kolej Komuniti 2010). Pelan ini dirangka selari dengan Dasar Keusahawanan IPT serta mengambil kira Pelan Strategik Pengajian Tinggi Negara serta lain – lain dasar kearah melahirkan usahawan berprestasi tinggi yang berdaya maju. Antara inisiatif utama dalam pelan ini ialah penubuhan Pusat Usahawan Kolej Komuniti (PUSKOM) (Sarimah et al. 2013, Syaharizad et al. 2014, Zairon Mustapha et al. 2017).

Seterusnya dalam meneruskan hala tuju keusahawanan di Kolej Komuniti dan Politeknik, Jabatan Pengajian Politeknik dan Kolej Komuniti (JPPKK) telah merangka Pelan Strategik JPPKK 2018 – 2025. Melalui pelan ini teras pertama yang ditetapkan untuk dicapai ialah melahirkan graduan yang boleh bekerja, berciri keusahawanan dan seimbang melalui pembelajaran formal, bukan formal dan tidak formal. Melalui objektif ini, peratusan graduan yang menceburi bidang keusahawanan selepas menamatkan pengajian (6 hingga 12 bulan) diukur untuk memastikan terdapat graduan Kolej Komuniti menceburi bidang keusahawanan. KPI yang ditetapkan bagi mencapai objektif ini ialah sebanyak 4% daripada jumlah graduan yang menamatkan pengajian pada tahun berkenan.

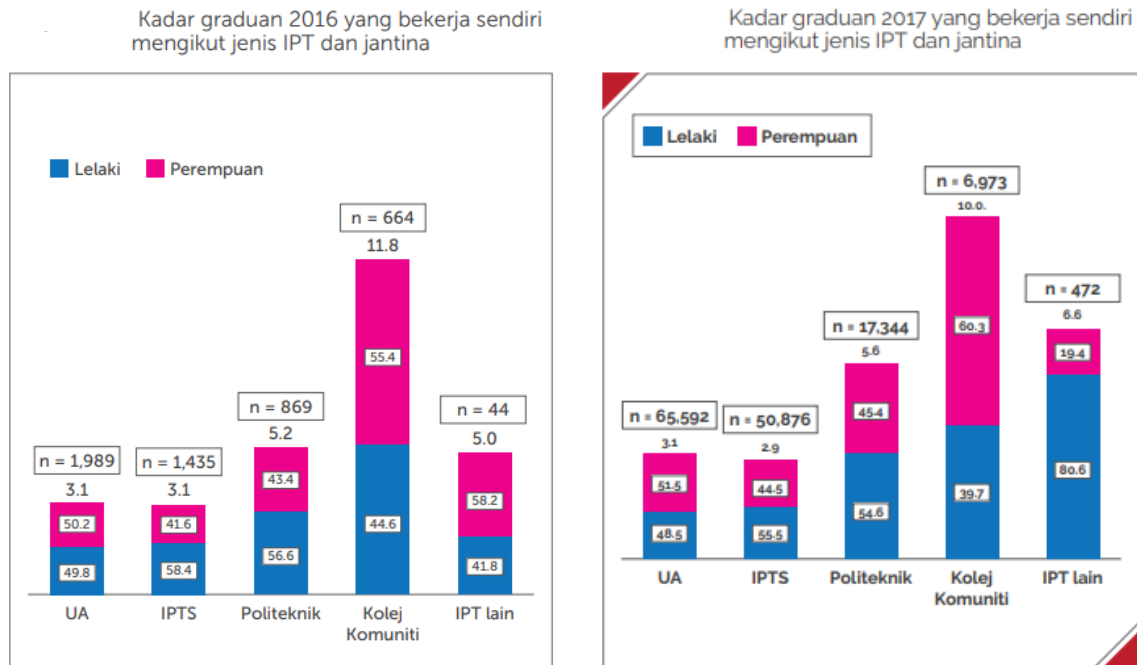
Pencapaian bilangan usahawan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti juga tidak terhenti sehingga graduan tersebut konvokesyen. JPPKK juga telah menekankan penglibatan penjana pekerjaan ‘job creators’ di kalangan alumni bagi memastikan agenda keusahawanan dapat dilaksanakan dengan lebih berstruktur dan mantap. Alumni usahawan diperlukan dalam menyokong memupuk minat dan kecenderungan pelajar dalam pengajian untuk menjadi usahawan. Sebagaimana yang dinyatakan dalam kajian Sarimah et al. (2013) yang menyatakan bahawa selain dari PUSKOM, Kolej Komuniti turut mengadakan jaringan dengan alumni Kolej Komuniti yang menceburi bidang keusahawanan bagi pembangunan usahawan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti. Keperluan alumni usahawan juga turut dinyatakan dalam kajian Noorizda Emellia Mohd Aziz et al. (2017) yang menyatakan bahawa setiap alumni yang telah berjaya sebagai usahawan akan dilibatkan bagi mewujudkan ekosistem pendidikan keusahawanan bagi penambahbaikan bidang keusahawanan dalam sistem pengajaran dan pembelajaran di IPT dalam melahirkan usahawan berjaya dikalangan alumni IPT pada masa akan datang.

2. Latar Belakang dan Pernyataan Masalah

Semua pihak menyedari pentingnya keusahawanan dalam memacu pembangunan negara. Walaubagaimanapun cabaran untuk menjadi usahawan adalah tinggi. Sebagaimana yang dinyatakan dalam kajian Mohd Zamrie Saleh et al. (2017) yang menyatakan bahawa bukan semua orang mampu menjadi seorang usahawan. Hanya mereka yang berjiwa cecak dan berjiwa usahawan sahaja mampu bertahan dalam suasana perniagaan yang sangat mencabar. Keperluan untuk menyokong graduan yang baru memulakan perniagaan/usahawan sangat penting supaya graduan kekal menjadi usahawan. Sebagaimana yang dinyatakan oleh Timbalan Pendaftar Kanan, Pejabat Naib Canselor, Universiti Sains Malaysia yang menyatakan bahawa sesetengahnya siswazah hari ini cuba memasuki dunia keusahawanan tetapi apabila mendapat peluang kerjaya, mereka tinggalkan usaha yang dibuat atas pelbagai alasan. Menurut pendapat beliau siswazah perlu disokong, bukan hanya melalui suntikan modal dan dana, namun yang utama ialah memberikan semangat, pemantauan berterusan, latihan dan nasihat untuk mereka terus bersaing dan berjuang. Anak muda ini perlu mendapat perhatian semua pihak yang bertanggungjawab agar minat mereka tidak terkandas di tengah jalan (Mohamad Abdullah, 2014). Kepentingan menyokong graduan yang menjadi usahawan turut dinyatakan dalam kajian Abdul Shukor Shamsudin et al. (2018) yang turut menyatakan bahawa semua pihak menyedari kepentingan bidang keusahawanan kepada pembangunan negara, jadi mungkin sudah sampai masanya satu model pemerkasaaan keusahawanan (*empowering entrepreneurship*) yang bersesuaian dengan konteks IPT, terutamanya bagi universiti awam (UA) di Malaysia, perlu dilihat serta dibangunkan agar dapat memberi manfaat kepada usahawan dalam kalangan graduan di negara ini.

Berdasarkan laporan Kajian Pengesanan Graduan IPT Malaysia 2016 dan 2017, mendapati bahawa secara keseluruhannya mengikut IPT, graduan kolej komuniti mencatatkan kadar bekerja sendiri yang tertinggi, berbanding IPT yang lain iaitu sebanyak 11.8% pada tahun 2016 dan 10.0% pada tahun 2017. Namun begitu jika diperhalusi daripada data yang ditunjukkan pada Rajah 1 mendapati bahawa terdapat penurunan kadar graduan bekerja sendiri bagi graduan Kolej Komuniti pada kedua - dua tahun tersebut. Kolej Komuniti menunjukkan penurunan daripada 11.8% graduan bekerja sendiri pada tahun 2016 kepada 10.0% pada tahun 2017 iaitu dengan penurunan sebanyak 1.8% berbanding penurunan IPTS sebanyak 0.2% sahaja. Manakala bagi UA, Politeknik dan IPT tiada penurunan kadar graduan bekerja sendiri bagi IPT tersebut. Walaupun penurunan peratusan yang dicatatkan bagi Kolej Komuniti adalah sangat kecil sahaja, namun begitu, permasalahan ini perlulah dikenalpasti bagi melihat ruang kosong yang perlu ditingkatkan bagi memastikan pembangunan usahawan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti dapat direalisasikan.

Rajah 1 : Kadar Graduan Yang Bekerja Sendiri Mengikut Jenis IPT Dan Jantina Pada Tahun 2016 Dan 2017

Selain itu, berdasarkan kajian Nor Hidayah Ahmad Mustafa dan Fauziah Hamzah (2017) terhadap alumni Kolej Komuniti Selandar mendapati bahawa subjek keusahawanan yang di ajar kepada alumni semasa mereka dalam pengajian di Kolej Komuniti Selandar dapat mempengaruhi minat mereka terhadap bidang ini. Namun, jumlah alumni Kolej Komuniti Selandar yang menceburi bidang keusahawanan adalah sedikit. Menurut pengkaji tidak ramai alumni Kolej Komuniti Selandar ingin menceburi diri dalam bidang usahawan disebabkan faktor kekangan seperti takut untuk mengambil risiko, faktor ingin mengumpul wang dahulu dan faktor modal telah menyebabkan mereka masih menanggungkan hasrat untuk menjadi seorang usahawan.

Melalui kajian – kajian lepas, pelbagai pelan tindakan dan program keusahawanan Kolej Komuniti telah dilaksanakan semasa pelajar dalam pengajian. Usaha – usaha ini sangat berkesan bagi memupuk minat graduan menceburi bidang perniagaan/usahawan. Walaubagaimanapun masih belum ada pelan pembangunan keusahawanan bagi graduan/alumni Kolej Komuniti yang baru menceburi bidang usahawan. Pelan pembangunan keusahawanan bagi graduan/alumni Kolej Komuniti yang baru menceburi bidang usahawan juga merupakan satu kepentingan yang amat diperlukan dalam usaha menyokong dan memastikan usahawan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti di Malaysia terus bertahan dan tidak terkandas ditengah jalan. Sebagaimana yang dinyatakan dalam kajian Zairon Mustapha et al. (2017a) yang mencadangkan agar fungsi Kolej Komuniti sebagai pembimbing keusahawanan diteliti dan dikaji dengan lebih mendalam dan satu model yang sesuai perlu dibentuk dengan mengabung jalin semua agen sosialisasi keusahawanan untuk melihat impak kepada pembentukan niat keusahawanan pelajar Kolej Komuniti seterusnya menjadi usahawan yang mampan. Keperluan pelan pembangunan keusahawanan bagi alumni Kolej Komuniti turut dinyatakan dalam kajian Mohd Zamrie Saleh dan Zuraida Osman (2017) yang menyatakan bahawa kajian menunjukkan bahawa terdapat kelompok pelajar Kolej Komuniti Masjid Tanah Melaka yang mempunyai kecenderungan yang tinggi terhadap bidang keusahawanan iaitu sebanyak 30.3%. Pengkaji mencadangkan agar golongan pelajar ini perlu diberi perhatian oleh Bahagian Kolaborasi dan Keusahawanan (BKK) JPKK selepas mereka tamat pengajian untuk terus diasah bakat mereka menjadi usahawan. Menurut pengkaji, pihak BKK haruslah mengambil peluang ini untuk menggilap potensi pelajar-pelajar ini supaya ianya dapat diperkembangkan lagi dan seterusnya memenuhi hasrat kerajaan untuk melahirkan lebih ramai usahawan di kalangan bumiputera menjelang 2020.

Keperluan pembangunan usahawan selepas tamat pengajian turut dinyatakan dalam kajian Zarimah Zakaria (2018). Hasil dapatan kajian terhadap pelajar lepasan Latihan Industri Kolej Komuniti Kuala Langat mendapati bahawa tahap minat pelajar lepasan Latihan Industri adalah pada tahap tinggi terhadap bidang keusahawanan. Lanjutan itu, pengkaji mencadangkan agar pihak Kolej Komuniti Kuala Langat perlu memperbanyakkan seminar dan motivasi berkaitan keusahawanan kepada para pelajar lepasan Latihan Industri yang berminat untuk menjadi seorang usahawan bagi tujuan penambahbaikan dalam membantu menambah dorongan pelajar lepasan Latihan Industri untuk menjadi seorang usahawan yang berinovatif serta berjaya. Berdasarkan permasalahan yang dinyatakan tersebut, justeru penyelidik merasakan satu kajian perlu dilaksanakan terhadap alumni usahawan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti Malaysia bagi memastikan agar pembangunan usahawan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti yang mampan dapat dilestarikan.

3. Objektif Kajian:

Berikut dinyatakan objektif kajian:

1. Menenalpasti faktor graduan Kolej Komuniti untuk menjadi usahawan.
2. Menilai latihan keusahawanan yang pernah dihadiri oleh graduan semasa pengajian.
3. Menenalpasti cabaran yang dihadapi oleh graduan sebagai usahawan.
4. Menenalpasti bantuan dan keperluan lanjutan yang diperlukan oleh graduan yang menjadi usahawan.

4. Kepentingan Kajian:

Berikut merupakan kepentingan kajian ini iaitu:

- 1) Hasil kajian ini diharapkan dapat menjadi sumber rujukan yang berautoriti kepada JPPKK dan semua pihak yang berkaitan dalam merangka pelan pembangunan keusahawanan yang lebih efisien dan bersifat holistik

5. Metodologi Kajian

Kajian ini dijalankan secara *on-line* dengan menggunakan instrumen Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) yang diselaraskan diperingkat Kementerian Pengajian Tinggi menerusi laman web www.//graduat.mohe.gov.my. Graduan yang telah disahkan untuk konvokesyen diwajibkan untuk mengisi borang soal selidik dalam sistem *on-line* tersebut sebagai syarat layak penganugerahan konvokesyen. Populasi dalam kajian ini adalah graduan Kolej Komuniti Malaysia dan perisian yang digunakan bagi penganalisisan data adalah menggunakan perisian SPSS 23.0. Dalam kajian ini kaedah analisis yang digunakan untuk mendapatkan hasil dapatan kajian adalah peratusan sahaja.

6. Populasi dan persampelan

Persampelan kajian terdiri daripada graduan yang konvokesyen pada tahun 2018 di seluruh Kolej Komuniti Malaysia sahaja. Dalam kajian ini seramai 9871 orang populasi graduan yang berkonvokesyen dari 89 buah kolej komuniti seluruh Malaysia telah mengisi instrumen SKPG yang diselaraskan diperingkat Kementerian Pengajian Tinggi.

7. Taburan Responden

Hasil analisis data SKPG 2018 mendapati bahawa seramai 1077 orang graduan daripada 9871 orang graduan kolej komuniti Malaysia menjadi usahawan. Jadual 1 menunjukkan taburan responden berdasarkan jantina yang menceburi bidang keusahawanan ini. Seramai 492 orang usahawan terdiri daripada graduan lelaki. Manakala 585 orang usahawan graduan kolej komuniti Malaysia terdiri daripada graduan perempuan. Dapatan hasil kajian mendapati bahawa peratus graduan perempuan menjadi usahawan adalah tinggi sebanyak 54.32 peratus berbanding peratus graduan lelaki menjadi usahawan iaitu sebanyak 45.68 sahaja.

Jadual 1: Taburan Responden Berdasarkan Jantina

Jantina	Berkerja Sendiri/ Freelance	Majikan	Jumlah Bilangan	Peratus
Lelaki	405	87	492	45.68
Perempuan	499	86	585	54.32
Jumlah	904	173	1077	

Profil demografi responden dalam kajian ini dinyatakan dalam Jadual 2. Berdasarkan analisis demografi menunjukkan bahawa tempoh paling tinggi responden berkecimpung dalam bidang perniagaan/usahawan dalam kajian ini adalah dalam tempoh 3-6 bulan. Manakala sumber utama modal yang digunakan oleh responden semasa memulakan perniagaan adalah daripada keluarga sendiri berbanding membuat pinjaman bank. Analisis data mencatatkan peratus paling tinggi perniagaan yang dijalankan oleh responden berdaftar sebagai satu enterprise (Milikan Tunggal) dengan saiz organisasi (bilangan staf) kurang daripada 5 orang. Manakala jumlah modal memulakan perniagaan yang digunakan oleh responden paling tinggi dicatatkan dalam skala RM5,000 dan ke bawah. Pendapatan bulanan graduan yang menjadi usahawan paling tinggi dalam kajian ini dicatatkan dalam skala RM1001 - RM1500 sebulan.

Jadual 2: Profil Demografi Responden

Profil	Item peratus paling tinggi
Tempoh menceburi bidang keusahawanan	3-6 bulan
Sumber modal memulakan perniagaan	Keluarga
Adakah perniagaan anda berdaftar dengan SSM	Ya, berdaftar sebagai satu enterprise (Milikan Tunggal)
Saiz organisasi (bilangan staf)	Kurang daripada 5 orang
Jumlah modal memulakan perniagaan	RM5,000 dan ke bawah
Pendapatan bulanan	RM1001 - RM1500

8. Dapatan Dan Perbincangan Kajian:

4.1 Senarai Faktor Graduan Kolej Komuniti Menjadi Usahawan

Jadual 3 menunjukkan senarai faktor kecenderungan graduan memilih untuk mejadi usahawan. Berdasarkan jadual tersebut, mendapati bahawa responden cenderung untuk menjadi usahawan kerana ingin berdikari dengan jumlah peratus yang paling tinggi iaitu sebanyak 43.1 peratus. Diikuti senarai faktor yang lain iaitu waktu kerja yang fleksibel dengan jumlah peratusan sebanyak 27.5 peratus dan perniagaan keluarga sebanyak 11.7 peratus. Walaubagaimanapun kecenderungan graduan memilih untuk menjadi usahawan tidak dipengaruhi dengan faktor kerja yang ditawarkan tidak sesuai kerana hasil dapatan menunjukkan peratusan yang paling rendah sekali iaitu sebanyak 3.3 peratus sahaja.

Jadual 3 : Kenapa anda memilih untuk menjadi usahawan?

Senarai Faktor	Peratus
Perniagaan keluarga	11.7
Pengaruh rakan	4.4
Kerja yang ditawarkan tidak sesuai	3.3
Ingin berdikari	43.1
Tidak berminat makan gaji	10.0
Waktu kerja yang fleksibel	27.5

Dapatan kajian ini disokong dalam kajian Ahmad Rosli Mohd Nor et al. (2017) mengenai faktor kritikal kejayaan lulusan Kolej Komuniti Melaka yang berpendapatan tinggi. Dimana faktor dalaman iaitu minat dipersepakati sebagai elemen dalaman utama kejayaan alumni mempunyai berpendapatan tinggi tidak mengira sama ada alumni tersebut bekerja dengan majikan ataupun menjadi usahawan. Selain itu dapatan kajian ini turut disokong dalam kajian yang menyatakan bahawa Zairon Mustapha et al. (2017b) nilai-nilai keusahawanan sebenarnya tidak boleh diwarisi dan tidak dipengaruhi oleh faktor latar belakang keluarga. Ia boleh dibentuk dan bergantung kepada kombinasi pengalaman dan pengetahuan yang diperolehi oleh pelajar itu sendiri.

4.2 Menilai Latihan Keusahawanan Yang Pernah Dihadiri Semasa Pengajian Di Kolej Komuniti

Hasil analisis data yang dicatatkan pada Jadual 4, mendapati bahawa pengalaman pelajar mempelajari mata pelajaran keusahawanan, latihan keusahawanan dan program inkubator yang diikuti oleh graduan semasa pengajian

membantu graduan menguruskan kerjaya sebagai usahawan dengan catatan peratus yang tinggi iaitu sebanyak 55.4 peratus, 54.2 peratus dan 50.4 peratus.

Jadual 4 : Latihan Keusahawanan Semasa Pengajian Di Kolej Komuniti

Perkara	Amat tidak membantu	Tidak membantu	Sederhana	Membantu	Amat membantu
Mata pelajaran keusahawanan yang diikuti	1.1%	1.0%	7.5%	55.4%	35.0%
Latihan keusahawanan yang diikuti	1.4%	1.1%	10.0%	54.2%	33.2%
Program inkubator yang diikuti	2.5%	1.5%	18.1%	50.4%	27.6%

Dapatan kajian ini disokong dengan kajian Syaharizad et al. (2014) dan Noorizda Emellia Mohd Aziz et al. (2017) yang menyatakan bahawa pembentukan usahawan tidak hanya bergantung kepada bakat semulajadi tetapi boleh dididik melalui latihan dan program berkaitan keusahawanan. Impak daripada program yang telah dilaksanakan di Kolej Komuniti telah menimbulkan minat graduan dan membantu graduan untuk menjadi usahawan dalam pelbagai bidang.

4.3 Cabaran memulakan perniagaan

Cabaran – cabaran yang dihadapi oleh graduan semasa memulakan perniagaan dalam kajian ini boleh dirujuk dalam Jadual 5. Berdasarkan jadual tersebut, dapatan kajian mencatatkan bahawa sebanyak 32.8 peratus responden berhadapan dengan cabaran dalam bentuk modal semasa memulakan perniagaan. Cabaran seterusnya diikuti dengan keyakinan diri dengan peratusan sebanyak 13.9 peratus. Pasaran dan persaingan dalam perniagaan juga merupakan cabaran yang dihadapi oleh graduan semasa memulakan perniagaan dengan peratusan sebanyak 11.6 peratus dan 11.2 peratus.

Jadual 5 : Cabaran memulakan perniagaan

Perkara	Peratus
Modal	32.8
Pasaran	11.6
Persaingan	11.2
Bekalan	8.9
Pelanggan	8.8
Pekerja/buruh	1.0
Keyakinan diri	13.9
Lain-lain	0.1

Cabaran ini turut dinyatakan dalam artikel Fazurawati Che Lah (2019) yang menyatakan bahawa, melalui sokongan pemberian pinjaman mudah menerusi Skim Pinjaman Mikro Pusat Keusahawanan Universiti Malaysia Kelantan (UMKEC) kepada siswa untuk menubuhkan syarikat berjaya meningkatkan statistik bilangan usahawan dan memperkasakan keusahawanan dalam kalangan graduan Universiti Malaysia Kelantan (UMK). Dimana melalui skim tersebut galakan kepada siswa untuk menubuhkan syarikat, pinjaman RM3,000 sehingga RM5,000 disediakan. Tempoh bayaran balik dilanjutkan sehingga maksimum tiga tahun atau sehingga mereka menamatkan pengajian dengan jayanya serta bergelar alumni UMK.

4.4 Bantuan Dan Keperluan Lanjutan Yang Diperlukan Oleh Graduan Yang Menjadi Usahawan

Berdasarkan Jadual 6, mendapati bahawa bantuan dan keperluan lanjutan yang paling diperlukan oleh graduan yang menjadi usahawan ialah khidmat nasihat. Peratusan keperluan khidmat nasihat mencatatkan peratus yang paling tinggi iaitu sebanyak 42.9 peratus diikuti latihan sebanyak 29.6 peratus dan pembiayaan sebanyak 21.4 peratus. Walaubagaimanapun masih terdapat keperluan bantuan dalam bentuk ruang niaga walaupun hanya mencatatkan peratusan yang paling rendah iaitu sebanyak 6.0 peratus sahaja.

Jadual 6 : Bantuan dan keperluan lanjutan yang diperlukan oleh usahawan

Perkara	Peratus
Pembiayaan	21.4
Khidmat nasihat	42.9
Latihan	29.6
Ruang niaga	6.0

Dapatan kajian ini disokong dengan kajian Zairon Mustapha et al. (2017a) yang menyatakan bahawa Kolej Komuniti merupakan salah satu agensi yang berpontensi besar sebagai pembimbing keusahawanan sama seperti agensi – agensi lain yang dilantik oleh kerajaan, namun peranan pembimbing kurang diberi perhatian dan tumpuan lebih diberikan kepada melaksanakan program keusahawanan sahaja. Justeru itu, keperluan tersebut perlulah diambil perhatian agar dapat melestarikan pembangunan usahawan yang mampan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti Malaysia.

9. Cadangan dan Kesimpulan

Sebagai kesimpulannya, faktor paling utama graduan Kolej Komuniti memilih untuk menjadi usahawan adalah kerana ingin berdikari dan tidak dipengaruhi dengan faktor kerja yang ditawarkan tidak sesuai. Pengalaman pelajar mempelajari mata pelajaran keusahawanan, latihan keusahawanan dan program inkubator yang diikuti oleh graduan semasa pengajian membantu graduan menguruskan kerjaya sebagai usahawan dalam pelbagai bidang. Kebanyakan graduan yang menjadi usahawan berhadapan dengan cabaran dalam bentuk modal semasa memulakan perniagaan dan bantuan serta keperluan lanjutan yang paling diperlukan oleh graduan yang menjadi usahawan ialah khidmat nasihat.

Kolej Komuniti mempunyai potensi yang besar dalam memberi impak kepada keusahawanan di negara ini. Justeru pengkaji mencadangkan agar pembangunan keusahawanan dalam kalangan alumni juga diberi perhatian selain daripada latihan keusahawanan yang dilaksanakan semasa pelajar dalam pengajian sahaja. Pelan pembangunan keusahawanan yang lebih holistik dengan mengambilkira graduan/alumni yang baru menceburi bidang keusahawanan perlu dikaji dan diteliti untuk menyokong graduan yang baru memulakan perniagaan/usahawan supaya graduan kekal menjadi usahawan. Hal ini seterusnya dapat meningkatkan imej Kolej Komuniti di mata masyarakat sebagai hub melahirkan usahawan - usahawan yang berjaya dan unggul.

Rujukan

Abdul Shukor Shamsudin, Abdul Rahim Othman, Khairul Anuar Ishak, Rosshairy Abd Rahman (2018). Kerangka Kajian Penyelidikan Pemeraksanaan Keusahawanan Dalam Kalangan Pelajar Universiti Awam. *Jurnal Kinabalu* 24/2018, 19 - 33.

Ahmad Rosli Mohd Nor, Sahalani Bin Basar dan Zuraidi Bin Md Tahir (2017). Meneroka Faktor Kritikal Kejayaan Lulusan Kolej Komuniti Melaka Yang Berpendapatan Tinggi Politeknik & Kolej Komuniti. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 1(2), 39 – 54.

Faradillah Iqmar Omar, Samsudin A. Rahim dan Ali Salman (2015). Penyertaan Digital Dan Ciri Keusahawanan Dalam Pemeraksanaan Usahawan Wanita Di Malaysia. *Jurnal Komunikasi. Malaysian Journal of Communication* 31(1), 241 - 256.

Fazurawati Che Lah (2019). *Keusahawanan Atasi Pengangguran*. Bestari myMetro 8 April 2019 di akses dari website <https://www.hmetro.com.my/bestari/2019/04/442230/keusahawanan-atasi-pengangguran>

Mohamad Abdullah (2014). *Galak Belia Ceburi Bidang Keusahawanan*. Kolumnis BHOnline 2 Oktober 2014 di akses dari website <https://www.bharian.com.my/node/9118>

Mohd Zain Mubarak, Asyraf Hj. Abdul Rahman dan Mohd Rafi Yaacob, (2015). *Elemen Kerohanian Dalam Keusahawanan Islam: Kajian Terhadap Usahawan Berjaya Di Negeri Kelantan*. *Journal of Business and Social Development*, 3 (1), 43 - 53.

Mohd Zamrie Saleh dan Zuraida Osman (2017). Kecenderungan Pelajar Terhadap Kerjaya Berorientasikan Keusahawanan Di Kolej Komuniti Masjid Tanah Melaka. Prosiding Seminar Pembelajaran Sepanjang Hayat Kolej Komuniti Melaka & Negeri Sembilan Jilid 1. Kolej Komuniti Selandar. 26 - 27 Julai 2017.

Natasha Dora Muridan, Mohamad Sattar Rasul dan Ruhizan Mohd Yasin (2017). Isu dan Cabaran Usahawan Graduan Teknikal dan Vokasional dalam Mencapai Komuniti Berpendapatan Tinggi. *International Research Journal of Education and Sciences (IRJES)*. 1(1), 30 – 35.

Noorizda Emellia Mohd Aziz, Norazman Harun, Maryam Mohd Esa, Mohd Rafi Yaacob, Anis Amira Ab. Rahman (2018). Pendidikan Keusahawanan Di Institusi Pengajian Tinggi (IPT) Dalam Melahirkan Usahawan Berjaya Di Malaysia. *Journal of Business Innovation Jurnal Inovasi Perniagaan* 3(1), 73-85.

Nor Hidayah Bt Ahmad Mustafa dan Fauziah Binti Hamzah (2017). Pelaksanaan Pendidikan Keusahawanan Di Kolej Komuniti: Kesan Terhadap Melahirkan Usahawan Di Kalangan Alumni Kolej Komuniti Selandar. Prosiding Seminar Pembelajaran Sepanjang Hayat Kolej Komuniti Melaka & Negeri Sembilan Jilid 1. Kolej Komuniti Selandar. 26-27 Julai 2017.

Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025 (Pendidikan Tinggi) di akses dari website <http://mohe.gov.my>

Pelan Strategik Politeknik dan Kolej Komuniti 2018 – 2025 di akses dari website <http://www.polimas.edu.my/web/index.php/hebahan-terkini/87-staf/526-pelan-strategik-politeknik-dan-kolej-komuniti-2018-2025>

Pelan Tindakan Keusahawanan IPT 2016-2020 di akses dari website <http://mohe.gov.my>

Sarimah Che Hassan, Armanurah Mahamad dan Amir Md Noor (2013). Potensi Kolej Komuniti Sebagai Wadah Pembentukan 'Majikan' Lestari. Persidangan Kebangsaan Ekonomi Malaysia ke VII. Johor Bahru, 7 – 9 Jun 2013.

Syahrizad Binti Abdul Razak, Azilahwati Binti Adam, Intan Shazlia Binti Samsudin (2014). Pembangunan Keusahawanan dari Perspektif Kolej Komuniti. Prosiding Seminar Antarabangsa Kelestarian Insan 2014 (INSAN2014). Batu Pahat, Johor, 9 – 10 April 2014.

Zairon Mustapha, Abdul Halim Ahmad, Intan Yusrina Zairon, Che Ghani bin Che Kob (2017a). Peranan Kolej Komuniti Sebagai Pembimbing dalam Memantapkan Niat Keusahawanan Pelajar. *Politeknik & Kolej Komuniti Journal of Social Sciences and Humanities*, 1, 209 - 216.

Zairon Bin Mustapha, Noor Afizah Binti Atan, Elyn Binti Mohd Ridzwan (2017b). Lonjakan Nilai-Nilai Keusahawanan Pelajar Politeknik Menerusi Program i-SMART. *Advanced Journal of Technical and Vocational Education* 1(1), 291 - 300.

Zarimah Binti Zakaria (2018). Aspirasi Keusahawanan Dalam Kalangan Pelajar Lepas Latihan Industri Kolej Komuniti Kuala Langat. e-Proceedings National Innovation and Invention Competition Through Exhibition

Tinjauan Terhadap Kesepadanan Pekerjaan Yang Diceburi Dengan Bidang Pengajian Serta Kadar Pendapatan yang diperolehi oleh graduan Kolej Komuniti Sungai Siput Perak

Mazlini Mastura Yusof¹, Ahmad Syukri Ahmad Tajudin²

¹Mazlini Mastura Yusof

Kolej Komuniti Sungai Siput, Kampung Sungai Sejuk, Peti surat 390, 31100, Sg Siput (U), Perak.

²Ahmad Syukri Ahmad Tajudin

Kolej Komuniti Sungai Siput, Kampung Sungai Sejuk, Peti surat 390, 31100, Sg Siput (U), Perak.

mmh_171@yahoo.com

Abstrak: Kesepadanan di antara pendidikan dan kemahiran dengan pekerjaan yang diceburi sering diperkatakan pada masa kini kerana terdapat jurang yang telah berlaku di antara keperluan dan kriteria yang diperlukan oleh industri atau pasaran yang tidak dipenuhi oleh kemahiran dan pendidikan yang dimiliki sehingga menjejaskan kadar pendapatan yang diperolehi. Kajian ini adalah merupakan kajian kuantitatif yang telah menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian. Hasil kajian mendapati bahawa daripada 127 orang graduan Kolej Komuniti Sungai Siput (KKSS) yang telah bekerja setelah bergraduasi pada tahun 2018, seramai 40 % graduan telah bekerja di luar bidang pengajian yang telah diikuti di kolej komuniti. Kajian ini dijalankan untuk mengetahui bidang pengajian manakah yang paling ramai graduan bekerja di luar bidang dan seterusnya mengenalpasti bidang pengajian yang paling ramai mendapat kadar pendapatan yang minimum. Hasil dapatan dari kajian ini diharap dapat menjadi panduan kepada pihak penggubal kokurikulum kolej komuniti dalam menilai keberkesanan bidang pengajian yang ada di kolej komuniti.

1. Pengenalan

1.1 Pendahuluan

Pada masa kini, Malaysia adalah di dalam era menuju ke arah menjadi sebuah negara berpendapatan serta berteknologi tinggi. Namun begitu, isu pengangguran dalam kalangan graduan masih sering diperkatakan. Hasil kajian yang diperolehi bagi peratusan kadar belum bekerja mengikut bidang pengajian utama ialah graduan bidang sains mencatat peratus tertinggi, iaitu 24.6 peratus, diikuti bidang sastera dan sains sosial (22.7 peratus), bidang teknologi maklumat dan komunikasi (18.3 peratus), bidang teknik (17.0 peratus) dan bidang pendidikan sebanyak 16.6 peratus. (Sistem Kajian Pengesanan Graduan KPT, 2017). Sehubungan itu peruntukan sebanyak RM50 juta bagi tahun 2019 melalui dana wibawa TVET telah diperkenalkan demi meningkatkan kompetensi belia dalam TVET (Belanjawan 2019). Ini sejajar dengan saranan pemimpin negara kita yang ingin menggalakkan institusi Pendidikan Teknikal Dan Latihan Vokasional (TVET) bersaing untuk menawarkan program dan latihan yang lebih kompetitif serta memenuhi keperluan industri, dengan jaminan pekerjaan kepada graduan. Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) telah mewujudkan kolej komuniti sebagai salah satu institusi TVET yang menawarkan kursus dan latihan yang berbentuk teknikal dan vokasional. Kolej Komuniti ditubuhkan bagi membangunkan ekonomi negara dengan menyediakan sumber tenaga kerja mahir dan separuh mahir. Pihak Kolej Komuniti hendaklah menyediakan bidang pengajian dan latihan disertai pengisian kursus atau kurikulum yang memenuhi kehendak semasa majikan atau pasaran kerja bagi memastikan program tersebut mendapat pengiktirafan semua pihak. Ini bagi memastikan para graduan mendapat pekerjaan mengikut bidang diceburi di samping meningkatkan kadar pendapatan yang diperolehi oleh para graduan. Justeru itu, terdapat beberapa masalah yang telah wujud berkaitan bidang pengajian dan kadar pendapatan graduan dan akan dibincangkan seterusnya.

1.2 Pernyataan Masalah

Laporan kajian oleh Bahagian Pengurusan Sumber QAZ (2011) di dalam Zaliza Hanafi (2015) didapati bahawa peratusan graduan Sijil Kemahiran Malaysia (SKM) yang bekerja di dalam pekerjaan yang sepadan dengan latihan yang diikuti

adalah rendah serta menunjukkan kemahiran employability berada pada tahap yang rendah terutamanya dari aspek kemahiran komunikasi di dalam bahasa inggeris, kepimpinan dan penyeliaan. Menurut Shahrudin Ahmad et al. (2011), kebolehpasaran seseorang graduan adalah berbeza dari sifat dan darjahnya. Pencapaian akademik, bidang ilmu yang dipelajari, kemahiran insaniah serta faktor peribadi adalah antara faktor-faktor kebolehpasaran graduan. Noorah Yusof et al. (2013) turut menyatakan kebanyakan graduan yang telah keluar dari institusi pengajian tinggi tidak berupaya memenuhi kehendak majikan dari segi kebolehkeraan dan kemahiran insaniah. Persaingan yang semakin sengit pada hari ini, disertai dengan lambakan graduan pada setiap tahun menyebabkan penawaran dalam pekerjaan semakin kurang. Justeru kajian ini perlu dilakukan untuk mengetahui samaada graduan di KKSS ramai yang bekerja di luar bidang atau di dalam bidang dan seterusnya mengenalpasti kadar pendapatan yang diperolehi oleh para graduan.

1.3 Objektif

- i. Menenalpasti kadar kesepadanannya yang paling rendah di antara bidang pengajian yang diikuti dengan pekerjaan yang diceburi dalam kalangan graduan KKSS.
- ii. Menenalpasti kadar pendapatan graduan mengikut bidang di KKSS.

1.4 Persoalan Kajian

Persoalan kajian untuk penyelidikan ini adalah untuk mengetahui:

- i. Apakah kadar kesepadanannya yang paling rendah di antara bidang pengajian yang diikuti dengan pekerjaan yang diceburi oleh graduan KKSS.
- ii. Adakah terdapat perbezaan kadar pendapatan yang diperolehi oleh graduan berdasarkan bidang pengajian yang diikuti di KKSS.

1.5 Skop Kajian

Populasi kajian ini terdiri daripada graduan KKSS yang telah bergraduasi pada tahun 2018. Responden hanya tertumpu kepada 127 orang graduan yang telah mendapat pekerjaan sahaja.

2. Sorotan Kajian Lepas

2.1 Bidang Pengajian graduan

Berdasarkan Laporan Kajian Pengesanan Graduan 2016 kadar purata kebolehpasaran graduan Malaysia meningkat sebanyak 1.1 peratus menjadi 77.2 peratus pada tahun 2016 berbanding 76.1 peratus pada tahun 2015. Di samping itu, graduan Latihan Teknikal dan Pendidikan Vokasional (TVET) telah menunjukkan peningkatan kebolehpasaran yang memberangsangkan bagi tahun ini dimana universiti-universiti teknikal Malaysia (MTUN) menunjukkan kadar kebolehpasaran graduan pada tahap 87.1 peratus disusuli dengan Politeknik (88.6 peratus) dan Kolej Komuniti (97.2 peratus). Seterusnya turut dinyatakan bahawa kebolehpasaran graduan mengikut bidang pengajian yang diikuti, mendapati graduan dalam bidang pendidikan mempunyai kebolehpasaran graduan tertinggi iaitu pada kadar 88.3 peratus diikuti graduan bidang teknikal (80.2 peratus) serta teknologi maklumat dan komunikasi (78.4 peratus). (Laporan Kajian Pengesanan Graduan 2016). Namun begitu, ketidaksepadanan antara keperluan pekerjaan dalam industri dengan pengetahuan dan kemahiran yang dimiliki oleh graduan institusi pendidikan tinggi telah diperolehi dari beberapa kajian. Impaknya, para graduan menghadapi masalah dalam mendapatkan pekerjaan kerana kriteria yang diperlukan oleh pihak industri tidak dapat dipenuhi oleh mereka. Dapatan kajian ini menyokong laporan Majlis Tindakan Ekonomi Negara bahawa salah satu faktor pengangguran dalam kalangan graduan adalah terdapat ketidaksepadanan kompetensi yang diperlukan industri dengan kemahiran yang dimiliki oleh graduan. (Abd Halim, 2019).

2.2 Kadar Pendapatan Graduan

Menurut Petri et al (2015) di dalam Komathi Chellapan dan Husaina Banu Kenayathulla (2019) graduan vokasional mempunyai peluang dan ruang untuk menguasai pasaran industri serta menikmati gaji yang lumayan mengikut tahap pengajian masing-masing. Ini turut disokong oleh Naziatul et al (2012) bahawa graduan yang berkelayakan tinggi berjaya menguasai industri serta diberi keutamaan dan jaminan pulangan dalam upah, elaun, bonus dan gaji. Menurut Pamela (2016) graduan lelaki sentiasa diberi keutamaan dalam industri kerana mereka mempunyai keupayaan tinggi serta berkelayakan untuk melaksanakan tugas yang tidak boleh diganti dalam pasaran kemahiran seperti Bidang Teknologi Automotif, Teknologi Mekanikal, Teknologi Elektrik, Teknologi Elektronik dan Teknologi Maklumat. Hasil kajian yang diperolehi dari (Komathi Chellapan dan Husaina Banu Kenayathulla, 2019) menyatakan pendapatan graduan lelaki TVET

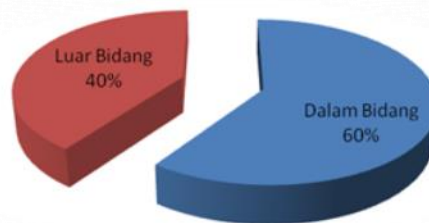
ILKBS Malaysia jauh lebih baik berbanding graduan perempuan. Ini turut disokong oleh (Mohd & Gairzami, 2014) di dalam Komathi Chellapan dan Husaina Banu Kenayathulla (2019) yang menyatakan industri sentiasa membuka ruang dan peluang kepada graduan lelaki berbanding graduan wanita kerana mereka tidak yakin terhadap kepakaran dan keupayaan wanita.

3. Metodologi Kajian

Kajian yang dijalankan ini merupakan kajian kuantitatif yang melibatkan graduan dari KKSS yang telah bekerja setelah bergraduasi pada tahun 2018 sebagai responden kajian. Seramai 127 orang graduan telah dipilih menjadi sampel responden. Data kajian dikumpul melalui instrumen borang soal selidik yang telah diperolehi dari borang soal selidik Kajian Pengesanan Graduan TVET 2018, Kementerian Pendidikan Malaysia. Oleh itu instrumen ini telah mendapat kesahan dan kebolehpercayaan. Borang soal selidik ini telah diisi oleh semua graduan KKSS secara atas talian (*on line*) pada hari konvokesyen. Data dan maklumat dari borang soal selidik telah diproses menggunakan SPSS ver.24 menggunakan kaedah peratusan dan kekerapan bagi menganalisa data.

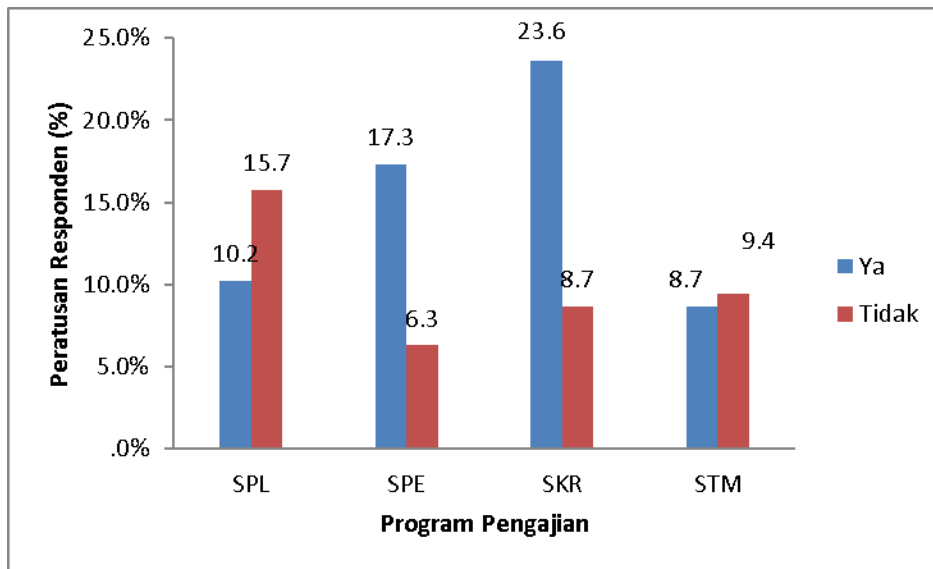
4. Hasil Dapatan Dan Perbincangan

Di dalam bab ini pengkaji akan menerangkan hasil dapatan yang diperolehi dari persoalan kajian yang telah dinyatakan. Hasil dapatan dari borang soal selidik yang telah diproses menggunakan SPSS ver.24 dan analisis telah dibuat mengikut bahagian supaya dapatan kajian dijelaskan secara tersusun. Rajah 1 menunjukkan seramai 60% (76 orang) responden adalah dikalangan mereka yang bekerja mengikut bidang pengajian yang mereka ikuti di Kolej Komuniti dan 40% (51 orang) adalah mereka yang bekerja di luar bidang pengajian.

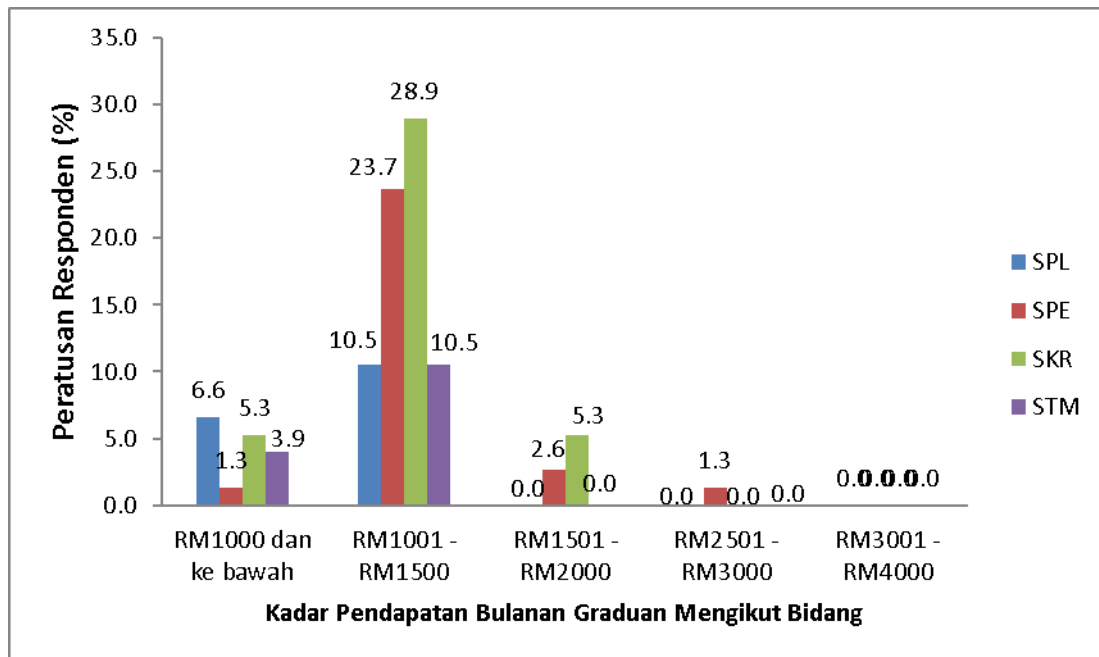
Rajah 1 : Peratusan responden bekerja mengikut bidang dan luar bidang

Bagi menjawab persoalan kajian yang pertama iaitu untuk mengetahui kadar kesepadanan yang paling rendah di antara bidang pengajian yang diikuti dengan pekerjaan yang diceburi oleh graduan KKSS, peratusan kesepadanan bidang pengajian yang diikuti dengan peluang pekerjaan yang diceburi mengikut program pengajian telah dihasilkan melalui Rajah 2. Dapatan menunjukkan daripada 40% responden yang bekerja di luar bidang pengajian peratusan tertinggi adalah terdiri daripada responden Sijil Pelancongan dan Pengembaraan 15.7% (20 orang) diikuti Sijil Teknologi Maklumat 9.4% (12 orang) dan Sijil Servis Kenderaan Ringan 8.7% (11 orang) serta Sijil Teknologi Elektrik 6.3% (8 orang). Hal ini berlaku mungkin kerana graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan majoriti graduannya adalah perempuan. Oleh itu mereka kurang mendapat ruang di industri dalam bidang perlancongan. Ini disokong oleh Wang dan Michael (2010) bahawa graduan lelaki lebih berusaha dan sentiasa komited untuk meningkatkan kemahiran diri. Seterusnya Rita et al (2014) dalam Husaina Banu Kenayathulla (2019) juga telah menambah iaitu graduan lelaki mempunyai aspirasi tinggi dalam meneroka dan menjelajah industri kemahiran untuk meningkatkan serta mengasahkan lagi ilmu seiring dengan keperluan industri.

Rajah 2 : Graf Peratusan Kesepadanan Bidang Pengajian Yang Diikuti Dengan Peluang Pekerjaan Yang Diceburi Mengikut Program Pengajian.

Rajah 3 menunjukkan peratusan kadar pendapatan bulanan mengikut program bagi graduan KKSS dan hasil dapatan ini hanya tertumpu pada responden yang bekerja mengikut bidang pengajian yang diceburi sahaja. Taburan pendapatan ini bermula dengan RM1000 ke bawah hingga RM3001-RM4000. Dapatan menunjukkan peratusan tertinggi responden yang bekerja dengan pendapatan RM1000 ke bawah ialah dari program Sijil Pelancongan dan Pengembaraan iaitu 6.6% (5 orang). Pendapatan tertinggi yang diperolehi oleh responden ialah (RM2501-RM3000) iaitu terdiri daripada seorang responden (1.3%) dari program Sijil Pemasangan Elektrik berbanding program lain yang tiada responden mendapat kadar pendapatan sebanyak ini. Bagi pendapatan tertinggi iaitu (RM3001-RM4000) tiada responden yang mendapat kadar pendapatan tersebut. Majoriti responden ditawarkan pendapatan gaji sebanyak RM 1001 hingga RM1500 oleh majikan, dengan peratusan tertinggi 28.9 % (22 orang) dari Servis Kenderaan Ringan diikuti Sijil Pemasangan Elektrik 23.7% (18 orang) dan responden program Sijil Teknologi Maklumat dan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan kedua-duanya mewakili 10.5% (8 orang). Manakala untuk pendapatan RM1500 ke RM2000 pula, Program Sijil Servis Kenderaan Ringan mempunyai responden tertinggi iaitu 5.3% (4 orang) diikuti Sijil Pemasangan Elektrik 2.6%(2 orang). Responden dari program Sijil Pelancongan dan Pengembaraan mempunyai peratusan tertinggi mendapat gaji minimum iaitu RM1000 dan ke bawah. Ini mungkin kerana kebanyakan responden tidak memiliki kemahiran dan pengetahuan mengikut kehendak yang diperlukan oleh majikan. Ini telah disokong oleh Zaliza Hanafi (2015) yang menyatakan pihak majikan dan persatuan industri sering mengaitkan kekurangan kemahiran bukan teknikal seperti kemahiran berkomunikasi,etika kerja yang positif, kerja berpasukan dan kebolehan membuat keputusan serta kepimpinan sebagai faktor utama yang menjejaskan kebolehpasaran siswazah Malaysia.

Rajah 3 : Graf Kadar Pendapatan Bulanan Responden Mengikut Program Pengajian bagi yang bekerja mengikut bidang.

5. Kesimpulan Dan Cadangan

Hasil dapatan kajian ini menunjukkan graduan yang menamatkan pengajian di KKSS secara keseluruhannya adalah kompeten berdasarkan dapatan yang telah diperolehi. Ini dapat dibuktikan daripada hasil kajian iaitu peratusan yang bekerja di dalam bidang pengajian adalah melebihi dari yang bekerja di luar bidang pengajian. Namun begitu 40% responden yang bekerja di luar bidang pengajian adalah satu agenda yang penting untuk diperbincangkan. Daripada hasil kajian didapati, peratusan tertinggi graduan yang bekerja di luar bidang pengajian adalah dari program Sijil Pelancongan dan Pengembaraan. Hasil kajian juga menunjukkan peratusan tertinggi graduan yang mendapat gaji minimum iaitu diantara RM1001 hingga RM1500 ialah terdiri daripada graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan. Pendapatan graduan KKSS majoritinya menerima pendapatan diantara RM1001 hingga RM1500. Ini adalah kadar pendapatan yang umum ditawarkan kepada pekerja lulusan sijil dan pekerja yang masih belum mempunyai pengalaman bekerja mahupun mereka mempunyai pengalaman ketika latihan industri. Ini adalah mencapai piawaian pendapatan bagi lulusan peringkat sijil. Program yang berkaitan dengan sains sosial mempunyai graduan tertinggi yang bekerja di luar bidang pengajian dan menerima pendapatan yang agak rendah berbanding program teknikal.

Secara keseluruhannya, graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan mendapat peratusan tertinggi bekerja di luar bidang pengajian di samping peratusan tertinggi mendapat kadar pendapatan minimum berbanding empat program lain di KKSS. Hal ini perlu diambil berat oleh pihak KKSS untuk menangani masalah ini daripada berulang lagi. Pihak pengurusan Kolej komuniti perlu mengkaji semula pengisian kursus dan kurikulum bagi Sijil Pelancongan dan Pengembaraan samada ia memenuhi kehendak dan kriteria yang diperlukan oleh pihak majikan dan industri. Di samping itu para graduan hendaklah meningkatkan kemahiran employabiliti dan kemahiran teknikal pada diri masing-masing dengan menyertai setiap kursus yang dianjurkan oleh pihak KKSS dan agensi luar. Ini bagi menghasilkan graduan yang mempunyai tahap pendidikan dan kemahiran yang tinggi sebelum memasuki bidang pekerjaan. Selain itu, para pensyarah juga hendaklah meningkatkan latihan kemahiran kepada para graduan ketika mereka mengikuti pembelajaran di KKSS dengan memberi penekanan berkaitan kemahiran employabiliti dan kemahiran teknikal ketika mengendalikan aktiviti dalam pengajaran dan pembelajaran di dalam kelas. Seterusnya bagi pihak majikan pula mereka hendaklah memberi ruang dan peluang kepada graduan KKSS untuk menceburi pekerjaan di industri

Rujukan

Abd Halim (2019), *Bahagian-2-Isu pengangguran dalam kalangan graduan dan langkah penyelesaian*, Akses daripada <https://people.utm.my>

Muhammad Hazrul Ismail. (2012). *Kajian mengenai kebolehpasaran siswazah di Malaysia: Tinjauan Dari Perspektif Majikan*. Prosiding PERKEM VII (2), 906-913. ISSN: 2231-962X.

Nooriah Yusof & Zakiah Jamaluddi (2013), *Pembangunan Kebolehpasaran Siswazah: Tindakan Universiti dan Cabaran yang Dihadapi (Development of Graduates Employability: The Role of University and Challenges)*, Jurnal Personalia Pelajar 15-32 N,

Zaliza Binti Hanapi (2015), *Kesepadanan Latihan Terhadap Pekerjaan Dalam Kalangan Graduan Kejuruteraan Elektrik Di Kolej Komuniti*, <file:///J:/PPG/ZalizaHanapiPFP2015.pdf>

Kementerian Pendidikan Tinggi. (2016). *Laporan Kajian Pengesanan Graduan*. Akses daripada <http://www.mohe.gov.my/>

Komathi Chellapan, Husaina Banu Kenayathulla (2019), *Pendapatan Graduan Tvet Institusi Latihan Kementerian Belia Dan Sukan Malaysia*, Jurnal Kepimpinan Pendidikan.

Pamela, L. (2016). *Staying-On after Twenty-One: The return to postgraduate education. Economics Research Paper Series*, The University of Sheffield, 2016.

Naziatul Aziah Mohd Radzi., Rahmah Ismail., & Poo, B. T. (2012). *Kadar pulangan pendidikan mengikut jantina di Malaysia*. Prosiding Persidangan Kebangsaan Ekonomi Malaysia Ke VII, 1(12), 446-456.

Shaharuddin Ahmad, Noraziah Ali & Mohd Fauzi Hamzah. (2011). *Kebolehpasaran Graduan UKM: Satu Kajian Perbandingan Antara Graduan Disiplin Sains dengan Bukan Sains*. Jurnal Personalia Pelajar, 14, 81-90. ISSN 0128-273.

Tahap Kebolehpasaran Graduan Sijil Pastry Kolej Komuniti Bayan Baru Tahun 2018

Nursyamimi Mohd Radzhi¹

¹Kolej Komuniti Bayan Baru,
2, Persiaran Paya Terubong 1, Bukit Jambul, 11900 Bayan Lepas, Pulau Pinang
mimiradzi@gmail.com

Abstrak: Kajian ini adalah mengenai kadar kebolehpasaran graduan sijil pastry Kolej Komuniti Bayan Baru. Hasil kajian mendapati kebolehpasaran graduan di kolej komuniti ini sangat tinggi. Terdapat tiga objektif utama dalam kajian ini iaitu, mengenal pasti kadar kebolehpasaran graduan sijil pastry Kolej Komuniti Bayan Baru, mengenal pasti jumlah graduan sijil pastry yang bekerja sendiri dan bekerja dengan syarikat swasta dan mengenalpasti hubungan antara taburan pendapatan dengan taraf pekerjaan graduan. Seramai 76 orang graduan yang menjawab soal selidik melalui system Sistem Kajian Pengesanan Graduan TVET (SKPG-TVET) secara atas talian. Data yang diperolehi dianalisis dengan menggunakan system SPSS versi 23.0. Hasil kajian mendapati kadar kebolehpasaran graduan sijil pastry adalah tinggi sebanyak 100%. Kebanyak graduan sijil pastry memilih taraf pekerjaan syarikat swasta sebagai pilihan pekerjaan. Didapati taraf pekerjaan bekerja sendiri telah menjana pendapatan yang paling lumayan kepada graduan sijil pastry Kolej Komuniti Bayan Baru.

1. Pengenalan

Kadar pengangguran golongan belia di Malaysia adalah tinggi. Menurut penganalisis, ini adalah disebabkan oleh faktor ketidakseimbangan kemahiran serta jurang struktur asas antara sistem pendidikan dan industri.

Graduan berkemahiran perlu bersiap sedia menghadapi revolusi industri yang semakin berubah pantas dan pesat. Sejak tahun 2011, revolusi industri 4.0 telah mula disebut di Jerman (Kurniawati Kamarudin, Malaysiakini, Disember 2018). Sehubungan itu, graduan perlu mempunyai kemahiran yang bersesuaian dengan teknologi masa depan (Rahman Dahlan, 2017)

Kolej komuniti merupakan salah satu institusi pendidikan tinggi awam yang bernaung di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia. Kolej komuniti menawarkan kursus kemahiran teknikal dan vokasional (TVET). Oleh itu, kolej komuniti telah mempersiapkan graduan untuk menghadapi perkembangan revolusi industri 4.0 bagi meningkatkan kebolehpasaran graduan. Kursus yang kurang relevan akan dilupuskan untuk diganti dengan kursus Revolusi Industri 4.0 bagi semua bidang (Idris Jusoh, 2018).

2. Pernyataan Masalah

Terdapat hampir 8000 graduan teknikal dan vokasional yang tidak mendapat pekerjaan disebabkan oleh kurang kemahiran employability dan hanya bergantung kepada kelayakan akademik semata-mata. (Ahmad, 2005). Kesulitan untuk mendapatkan pekerjaan berkait rapat dengan kekurangan kemahiran kebolehpasaran dan kebolehkerjaan graduan apabila memasuki pasaran buruh. (Noorah Yusof et al. 2013). Selain itu, kadar gaji yang rendah menyebabkan graduan kurang berminat untuk bekerja dalam bidang kulinari. Sesungguhnya bidang kulinari dan pastry mempunyai persamaan kerana kedua-dua bidang ini adalah berkaitan penyediaan makanan. Oleh itu, kajian ini perlu dilaksanakan untuk mengetahui kadar kebolehpasaran graduan sijil pastry Kolej Komuniti Bayan Baru serta mengenalpasti jumlah graduan yang bekerja sendiri dan swasta. Selain itu, untuk mengenal pasti hubungan taburan pendapatan dengan taraf pekerjaan graduan.

2.1 Objektif Kajian

- Mengetahui kadar kebolehpasaran graduan Sijil Pastry Kolej Komuniti Bayan Baru tahun 2018
- Mengetahui jumlah graduan sijil pastry yang bekerja sendiri dan swasta untuk tahun 2018

- Mengenal pasti hubung kait antara taburan pendapatan dengan taraf pekerjaan graduan sijil pastrri untuk tahun 2018

2.2 Skop Kajian

Kajian ini adalah terhad kepada 76 orang graduan Sijil Pastrri bagi Kolej Komuniti Bayan Baru sahaja. Responden kajian meliputi graduan Sijil Pastrri bagi Kolej Komuniti Bayan Baru yang bergraduan pada tahun 2018.

2.3 Sorotan Kajian

Malaysia kini sedang melalui perubahan ekonomi dan sangat cepat memasuki zaman perindustrian. Revolusi industri dan persaingan ekonomi yang semakin pesat ini menunjukkan bahawa industri adalah semakin berteknologi tinggi. Oleh itu, Malaysia memerlukan lebih ramai golongan tenaga kerja mahir untuk memenuhi keperluan dan permintaan industri. (Mohamad Sattar Rasul, 2009). Pertambahan bilangan lulusan teknikal yang dikeluarkan oleh institusi pendidikan teknikal Malaysia kelihatan mencukupi pasaran buruh namun begitu masih juga ramai yang tidak mendapat pekerjaan (Mohamad Sattar Rasul, 2009).

Walaupun bagaimanapun, antara cabaran besar bagi graduan masa kini ialah menghadapi persaingan untuk mendapatkan pekerjaan selepas tamat pengajian. Kenyataan ini disokong oleh Prof. Madya Dr. Aminah Md. Yusof, Timbalan Dekan (Pembangunan Program dan Hubungan Pelanggan), Universiti Teknologi Malaysia di dalam laporan akbar Utusan Malaysia (2016), menyatakan bahawa lebih 200,000 siswazah berijazah Institusi Pengajian Tinggi di negara ini gagal mendapatkan pekerjaan walaupun telah menamatkan pengajian masing-masing sejak tahun 2013.

Kajian mengenai kebolehpasaran siswazah pada masa sekarang adalah penting kerana terdapat banyak faedah bukan sahaja kepada institusi pengajian tinggi tempatan di Malaysia tetapi juga di kalangan siswazah sendiri. Antara faktor kritikal yang boleh mempengaruhi peluang untuk mendapatkan pekerjaan termasuklah tahap kualiti pendidikan, kesediaan majikan untuk mengambil graduan tempatan, pertumbuhan dan pembangunan ekonomi Malaysia dan kualiti graduan itu sendiri. (Mohamad Hazrul Ismail, 2012).

Antara faktor penting yang menentukan kebolehpasaran seseorang individu ialah tahap pendidikan. Individu yang mempunyai tahap pendidikan tinggi lebih mudah untuk mendapatkan pekerjaan dan pekerjaannya juga berpendapatan lumayan dan terjamin. Individu yang berpendidikan rendah sebaliknya lebih sukar untuk mendapatkan pekerjaan dan jika berjaya, pendapatan yang diterima adalah rendah. (Zulkifli Osman, 2012).

3. Metodologi

Populasi kajian ini adalah seramai 76 orang graduan Sijil Pastrri Kolej Komuniti Bayan Baru. Data telah berjaya diambil daripada kesemua graduan Sijil Pastrri di Kolej Komuniti Bayan Baru. Instrumen kajian menggunakan borang soal selidik di dalam Sistem Kajian Pengesanan Graduan TVET (SKPG-TVET) secara atas talian. Borang soal selidik ini dikeluarkan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia. Oleh itu, soal selidik ini tidak perlu dibuat ujian kesahan dan kebolehppercayaan. Sehubungan itu, isi kandungan di dalam borang soal selidik ini mengandungi 7 bahagian iaitu A,B,C,D,E, F dan G. Namun item soalan daripada bahagian B, C dan E mengenai taraf pekerjaan dan taraf pendapatan graduan yang dianalisa untuk mendapatkan hasil kajian. Kajian ini menggunakan kaedah deskriptif iaitu menganalisis kadar dan peratusan kebolehpasaran graduan sijil pastrri di Kolej Komuniti Bayan Baru. Selain itu, kaedah analisis 'crosstab' data taraf pekerjaan dan taraf pendapatan untuk menganalisa data bagi objektif ketiga iaitu mengenalpasti hubung kait antara taburan pendapatan dengan taraf pekerjaan graduan sijil pastrri Kolej Komuniti Bayan Baru. Kajian ini dianalisis dengan menggunakan SPSS versi 23.0.

4. Analisis Kajian dan Perbincangan

Dalam bahagian ini hasil analisis data telah dijalankan bagi menjawab persoalan dan kajian. Terdapat 3 persoalan kajian iaitu mengenal pasti kadar kebolehpasaran graduan sijil pastry Kolej Komuniti Bayan Baru. Selain itu, persoalan kajian kedua ialah mengenal pasti jumlah graduan sijil pastrri yang bekerja sendiri dan swasta. Tambahan, persoalan kajian ketiga ialah hubung kait antara taburan pendapatan dengan taraf pekerjaan graduan sijil pastrri.

4.1 Persoalan Kajian 1: Kadar Kebolehpasaran Graduan Sijil Pastrri Kolej Komuniti Bayan Baru Tahun 2018

Hasil analisis data yang dijalankan mendapati bahawa, kadar kebolehpasaran graduan Sijil Pastrri Kolej Komuniti Bayan Baru adalah amat tinggi iaitu 100%. Kesemua graduan telah bekerja dan melanjutkan pelajaran di peringkat yang lebih tinggi. Kajian ini disokong oleh dapatan daripada kajian pengesanan graduan pada 2013 mendapati seramai 101,286

pelatih/graduan daripada semua ILKA ini telah bekerja dan memenuhi sektor-sektor dalam pelbagai kluster pekerjaan dan seramai 2911 lagi telah memilih untuk meningkatkan lagi kemahiran pada peringkat yang lebih tinggi (KSM, 2015).

Jadual 4.1 - Kadar kebolehpasaran graduan Sijil Pastri Kolej Komuniti Bayan Baru

Tahap Kebolehpasaran	Status	Peratus (%)
Kebolehpasaran	• Bekerja • Melanjutkan Pengajian • Menunggu keputusan / tawaran melanjutkan pengajian • Menunggu penempatan pekerjaan • Mengikuti kursus jangka pendek • Sedang mengikuti program latihan pra-pekerjaan	100%
Tidak Kebolehpasaran	• Sedang mencari pekerjaan • Kerja yang ditawarkan tidak sesuai • Tanggungjawab terhadap keluarga • Kurang keyakinan diri • Masalah komunikasi/ <i>soft skill</i> • Sebab kesihatan • Enggan berpindah ke tempat lain • Ingin berehat • Memilih untuk tidak bekerja • Tidak dibenarkan bekerja (keluarga) • Tidak dibenarkan untuk bekerja (undang-undang) • Tidak berminat untuk bekerja	0%
Keseluruhan		100.0

4.2 Jumlah Graduan Sijil Pastri Yang Bekerja Sendiri Dan Swasta Untuk Tahun 2018

Jumlah graduan Sijil Pastri yang bekerja dengan swasta adalah lebih tinggi iaitu seramai 56 orang, 73.7%. Manakala graduan yang bekerja sendiri adalah seramai 9 orang, 11.8% dan selebihnya ialah graduan yang bekerja dengan keluarga iaitu 4 orang, 5.3%. Hal ini demikian kerana, terdapat peluang pekerjaan yang banyak dalam bidang swasta. Selain itu, gaji yang ditawarkan untuk bekerja dengan syarikat swasta adalah lebih lumayan. Graduan yang bekerja sendiri adalah graduan yang mempunyai daya saing dan bijak mengambil peluang. Hal ini disokong oleh Patrick Premand 2016, yang menjelaskan bahawa subjek keusahawanan yang dipelajari dapat menambahkan bilangan graduan yang bekerja sendiri.

Jadual 4.2 - Jumlah Graduan Sijil Pastri yang bekerja sendiri dan Swasta

TARAF PEKERJAAN	BILANGAN	PERATUS
Berkerja Sendiri/ Freelance	9	11.8
Berkerja Dengan Keluarga	4	5.3
Pekerja Swasta (Termasuk Ngo)	56	73.7
Keseluruhan	69	90.8

4.3 Kadar hubung kait antara taburan pendapatan dengan taraf pekerjaan graduan sijil pastri untuk bagi tahun 2018

Seramai 37 orang graduan yang bekerja sebagai pekerja swasta mendapat pendapatan bulanan sebanyak RM1001- RM1500 . Manakala taburan pendapatan tertinggi iaitu RM2501 - RM3000 dijana oleh seorang graduan yang bekerja

sendiri. Graduan ini telah berjaya mencipta kerjaya sendiri dan mendapat pendapatan yang lumayan walaupun hanya dengan kelayakan sijil. Hasil dapatan menunjukkan terdapat graduan yang bekerja swasta iaitu sebagai operator di kawasan perindustrian dan juga dalam bidang penyediaan produk makanan. Namun begitu, terdapat juga graduan sebagai pekerja swasta yang berpendapatan RM1000 dan ke bawah iaitu seramai 12 orang. Hal ini amat mengecewakan di mana masih terdapat tenaga kerja di negara ini yang masih berpendapatan di bawah gaji minima iaitu 1050.00 yang telah digazetkan pada tahun 2018 (Warta Kerajaan Persekutuan, 2018).

5. Kesimpulan dan Cadangan

Secara keseluruhannya, hasil dapatan kajian terhadap kadar kebolehpasaran graduan Sijil Pastri Kolej Komuniti Bayan Baru adalah tinggi iaitu 100%. Daripada peratus tersebut sebanyak 90.8% graduan telah bekerja manakala 9.2% telah menyambung pelajaran. Selain itu terdapat 3 taraf pekerjaan yang graduan iaitu yang tertinggi sebagai pekerja swasta, seterusnya, bekerja sendiri dan jumlah graduan paling minima memilih bekerja dengan keluarga sendiri. Walaubagaimanapun hubungkait antara taraf pekerjaan dan taburan pendapatan mendapati graduan yang bekerja sendiri dapat menghasilkan pendapatan yang lumayan iaitu RM2501 - RM3000. Terdapat juga majikan swasta yang masih memberi gaji bawah paras gaji minima kepada graduan sijil. Justeru itu, diharapkan pihak Kolej Komuniti Bayan Baru dapat menyediakan graduan untuk pasar pekerjaan yang sesuai dan mendapat pendapatan yang setimpal dengan kelayakan mereka. Di samping itu, dapatan kajian ini dapat membantu pihak JPPKK menilai semula struktur kursus yang ditawarkan untuk menjadikan graduan kolej komuniti yang mempunyai tahap *employability* yang tinggi. Kajian kebolehpasaran graduan bagi setiap program juga wajar diteruskan pada masa akan datang kerana maklumbalas daripada responden amat penting sebagai asas dalam merangka polisi dan halatuju Kolej Komuniti di Malaysia.

Rujukan

- Muhammad Hazrul Ismail. (2012). *Kajian mengenai kebolehpasaran siswazah di Malaysia: Tinjauan Dari Perspektif Majikan*. Prosiding PERKEM VII (2), 906-913. ISSN: 2231-962X.
- Nooriah Yusof & Zakiah Jamaluddi (2013), *Pembangunan Kebolehpasaran Siswazah: Tindakan Universiti dan Cabaran yang Dihadapi (Development of Graduates Employability: The Role of University and Challenges)*, Jurnal Personalia Pelajar 15-32 N,
- Warta Kerajaan Persekutuan, 2018. *Perintah Gaji Minimum 2018*
- Patrick Premand et al. (2016). *Entrepreneurship Education and Entry into Self-Employment Among University Graduates*, World Development Vol. 77, pp. 311–327, 2016. Elsevier Ltd.
- Zulkifly Osman & Hazrul Izuan Shahiri (2013). *Ketaksepadanan Pekerjaan dan Inflasi Pendidikan*. Jurnal Ekonomi Malaysia 47(2) 2013 137 – 147
- Ishak Yussof et al.(2008). *Graduan dan Alam Pekerjaan: Kes Siswazah UKM*. Akademika 72 (Januari) 2008: 3 - 24
- Norfadhilah Nasharudin & Halimah Harun (2019). *Aspirasi Kerjaya Keusahawanan dalam Kalangan Pelajar Institusi Pengajian Tinggi Awam*. Jurnal Pendidikan Malaysia 35(1)(2010): 11-17
- Zaliza Hanapi et al.(2018) *Indikator Kemahiran Employability dalam Kalangan Graduan Pendidikan*. Sains Humanika UTM Press

Impak Bekerja Dalam Bidang Terhadap Pendapatan Gaji Graduan Diploma Politeknik Ibrahim Sultan

Mohamad Noh bin Ahmad¹

Politeknik Ibrahim Sultan, KM 10 Jalan Kong Kong, Pasir Gudang, 81700, MALAYSIA
aiesno@yahoo.com

Abstrak: Kajian ini dijalankan bertujuan untuk mengenalpasti impak bekerja dalam bidang terhadap pendapatan gaji kepada graduan lulus diploma berbanding pendapatan graduan yang bekerja diluar bidang. Soalan kajian yang perlu dijawab ialah adakah faktor bekerja dalam bidang memberikan kesan yang signifikan terhadap gaji yang diterima oleh graduan politeknik. Kajian ini dijalankan terhadap graduan-graduan diploma dalam bidang kejuruteraan dan juga bukan kejuruteraan di Politeknik Ibrahim Sultan. Pendekatan kajian ini adalah berasaskan kuantitatif dengan penggunaan instrumen soal selidik. Soal selidik Kajian Pengesanan Graduan TVET ini dilakukan secara atas talian. Soal selidik ini mengandungi dua bahagian iaitu Bahagian I yang berkaitan dengan maklumat demografi dan Bahagian II berkaitan dengan maklumat kebolehpasaran graduan. Data yang diperolehi di analisis menggunakan perisian SPSS versi 23.0. Data bagi kajian ini di analisis secara analisis deskriptif dalam bentuk peratusan. Hasil analisis mendapati bekerja dalam bidang memberikan signikan yang besar kepada pendapatan graduan lulus bidang kejuruteraan manakala sebaliknya bagi graduan bukan bidang kejuruteraan yang bekerja diluar bidang bukanlah suatu isu dalam mendapatkan gaji yang tinggi.

1. Pengenalan

Gaji adalah perkara utama yang menjadi ukuran sebelum menerima sebarang tawaran kerja. Di Malaysia, terdapat beberapa pekerjaan dengan gaji paling tinggi berbanding dengan pekerjaan lain termasuk juga gaji lepasan graduan. Walaupun dengan jawatan yang sama, gaji antara satu syarikat dengan syarikat yang lain mungkin berbeza. Gaji merupakan isu yang amat rapat dengan graduan kerana graduan mengharapkan gaji yang tinggi setelah berjaya memperolehi diploma dalam bidang yang diikuti.

Menurut Azura Abdul Rahman (2013), gaji merupakan sumber pendapatan yang penting bagi menentukan tahap kualiti hidup mereka di samping kadar gaji minima ini merupakan ukuran pekhidmatan setiap pekerjaan yang dilakukan dalam setiap organisasi. Banyak pendapat yang menyatakan bahawa pelajar tidak bekerja dalam bidang seringkali dikaitkan sebagai salah satu sebab kenapa graduan ditawarkan gaji yang rendah. Namun adakan tanggapan ini benar-benar menggambarkan pendapatan sebenar gaji yang diperolehi oleh graduan.

Matlamat utama kajian ini adalah untuk mengenalpasti adakah terdapat signifikan bekerja dalam bidang dalam mendapatkan gaji yang tinggi. Secara logiknya boleh dikatakan sepatutnya mereka yang bekerja dalam bidang mendapat gaji yang lebih tinggi dalam pekerjaan. Terdapat tiga objektif kajian yang berkaitan pendapatan bulanan graduan dengan kerja di dalam bidang atau di luar bidang. Objektif yang pertama adalah untuk membandingkan pendapatan graduan yang bekerja dalam bidang dan luar bidang mengikut bidang kelulusan graduan. Objektif kedua bertujuan untuk membandingkan pendapatan graduan yang bekerja dalam bidang dan luar bidang mengikut jantina graduan manakala objektif yang terakhir adalah untuk membuat perbandingan pendapatan graduan yang bekerja dalam bidang dengan bekerja diluar bidang mengikut sektor pekerjaan.

2. Kajian Literatur

Siswazah di Malaysia berdepan dengan masalah gaji permulaan mereka semakin menurun dan tidak setimpal dengan kelulusan yang dimiliki. Bank Negara dalam Laporan Tahunan 2018, mendedahkan gaji permulaan bulanan graduan baru yang memiliki diploma dan ijazah sarjana muda semakin menurun sejak tahun 2010 (Bank Negara Malaysia, 2019). Data terbaru ini menarik perhatian para graduan muda. Ini kerana kos pengajian tinggi semakin meningkat sedangkan gaji permulaan mereka yang memiliki diploma pula tidak meningkat sama. Laporan itu menunjukkan bahawa jumlah pemegang diploma dan ijazah yang memasuki pasaran pekerjaan meningkat 173,457 setiap tahun (dari 2010 – 2017)

secara purata. Bank Negara juga mendapati pekerja di Malaysia dibayar kurang daripada pekerja di negara maju sedangkan mereka menyasarkan tahap produktiviti yang sama. Dinamik pasaran buruh di Malaysia juga mengalami perubahan seperti ekonomi perkongsian yang semakin berkembang, kemunculan teknologi dan permintaan terhadap beban kerja yang fleksibel sedang mentransformasikan sifat pasaran buruh Malaysia.

Pengurangan jumlah gaji graduan ialah kerana jumlah pemegang graduan dengan jumlah peluang pekerjaan yang wujud tidak padan. Ada antara pemegang ijazah terpaksa menerima kerja yang menawarkan gaji lebih rendah, kalau tidak, mereka tidak bekerja. peluang pekerjaan untuk membolehkan graduan kita memilih mengikut kelulusan yang diperolehi masih rendah. Tahap bayaran gaji diturunkan secara tidak sepatutnya oleh majikan, sedangkan mekanisme kerajaan pula terlalu lemah untuk memberi penekanan kepada isu ini. Implikasinya mereka terpaksa menerima apa sahaja tawaran yang diberikan oleh pihak majikan yang kadang kala tidak bersesuaian dengan bidang pengajian yang mereka perolehi. Dalam kesukaran mendapatkan pekerjaan cenderung berakhir dengan pekerjaan yang bukan pilihan mereka, walaupun pada masa yang sama mereka masih mencari pekerjaan lain yang lebih sesuai dengan minat dan cita rasa mereka.

Keadaan ini amatlah merisaukan kerana ia membuktikan juga bahawa negara ini mempunyai permasalahan yang genting di dalam kesenjangan pendapatan, dan ia memberi kesan yang besar kepada rakyat, terutamanya anak-anak muda. Menurut Ishak (2008), bidang kerjaya adalah satu siri kejadian kerja yang berkaitan, yang membimbing seseorang beransur maju dalam pekerjaan atau profession yang mana setiap pertukaran atau perubahan akan mendorong ke arah kemajuan. Kajian terbaru yang dikendalikan oleh Khazanah Research Institute (KRI), 2018, menerusi penerbitan *The School-to-Work Transition of Young Malaysians* menunjukkan graduan sanggup untuk bekerja dengan gaji yang rendah. KRI menunjukkan, kira-kira 95% graduan mempunyai kelayakkan yang lebih tinggi berbanding dengan pekerjaan semasa dan 50% daripada mereka bekerja dalam industri yang tidak menggunakan kemahiran mereka sepenuhnya. Berdasarkan kepada permasalahan di atas, maka adalah menjadi objektif artikel ini untuk menganalisis perbandingan gaji yang diterima oleh graduan yang bekerja mengikut bidang dengan bekerja diluar bidang.

Gaji pokok permulaan ialah gaji pokok yang dibayar kepada seorang pekerja berkelulusan kemahiran yang baru memulakan atau pertama kali memasuki alam pekerjaan tanpa pengalaman kerja yang relevan dengan jawatan yang disandang. Gaji pokok ini tidak termasuk apa-apa elaun atau imbuhan lain dan tidak mengambil kira faktor-faktor seperti lokasi dan saiz syarikat, jenis industri dan keupayaan kewangan syarikat. Menurut Kementerian Sumber Manusia (2016), gaji permulaan yang sesuai untuk graduan diploma berkemahiran ialah RM1800. Ini bermakna gaji asas minimum bagi graduan diploma politeknik adalah RM1800 dan bagi graduan yang ditawarkan gaji dibawah RM1800 bolehlah dianggap menerima gaji yang tidak setimpal dengan kelulusan yang dimiliki.

3. Metodologi Kajian

Kajian ini adalah berbentuk kuantitatif. Kajian dilaksanakan bermula seminggu sebelum hari konvokesyen graduan sehinggalah hari konvokeyen diadakan. Kajian ini melibatkan kumpulan graduan lulusan Politeknik Ibrahim Sultan (PIS) yang tamat pengajian pada tahun 2016 dan juga 2017 dan konvokesyen pada tahun 2018. Responden terdiri daripada graduan diploma PIS yang telah bekerja dengan majikan sama ada dalam sektor kerajaan atau swasta setelah tamat pengajian. Pemilihan responden juga merangkumi graduan yang bekerja dalam bidang pengajian atau diluar bidang pengajian.

Sejumlah 617 responden telah dipilih dan data-data diperolehi melalui borang soal selidik yang telah diisi secara atas talian oleh responden. Data dianalisa menggunakan Statistical Package of Sosial Science (SPSS) version 20. Soal selidik ini mengandungi 2 bahagian iaitu Bahagian I yang berkaitan dengan maklumat demografi responden dan Bahagian II berkaitan dengan maklumat berkaitan dengan kebolehpasaran graduan. Hasil dapatan bagi kajian ini di analisis secara analisis deskriptif dalam bentuk peratusan.

Bagi menunjukkan jurang perbandingan pendapatan, analisa dilakukan mengikut dua kategori yang berbeza iaitu kategori graduan yang berkerja mengikut bidang dan graduan yang bekerja diluar bidang. Bekerja mengikut bidang bermaksud graduan bekerja di dalam bidang yang sama dengan bidang pengajian yang diikuti semasa di politeknik dan diluar bidang bermaksud graduan bekerja dalam bidang berlainan dengan kursus yang diikuti. Bagi memudahkan penghuraian impak bekerja mengikut bidang atau tidak mengikut bidang, pendapatan bulanan graduan dipecahkan kepada lima kelas gaji mengikut julat gaji dalam jadual 1.

Jadual 1 - Pengelasan Pendapatan Gaji.

Kelas	Julat Gaji
1	> 5000
2	3001-5000
3	2001-3000
4	1001-2000
5	< 1000

4. Hasil Dapatan

Jadual 2 menunjukkan dapatan hasil dari perbandingan Pendapatan Gaji Graduan Bagi Program Pengajian Kejuruteraan dan Bukan Kejuruteraan Mengikut Bidang dan Tidak Mengikut Bidang. Bidang pengajian kejuruteraan melibatkan program pengajian di Jabatan Kejuruteraan Elektrik dan Jabatan Kejuruteraan Mekanikal. Bagi bidang pengajian bukan kejuruteraan pula melibatkan program di Jabatan Pelancongan dan Hospitaliti serta program di Jabatan Rekabentuk dan Komunikasi Visual.

Hasil dapatan menunjukkan secara puratanya lebih ramai graduan bidang kejuruteraan yang memperolehi gaji didalam bidang berbanding di luar bidang terutama pada julat gaji 2001-3000 iaitu seramai 81% berbanding hanya 19% bagi diluar bidang. Bagi graduan bukan daripada bidang kejuruteraan pendapatan adalah lebih ramai dari luar bidang berbandng dalam bidang dan perbezaan lebih ketara pada graduan yang mendapat gaji kurang daripada 1000.

Jadual 2 : Perbandingan Pendapatan Gaji Graduan Bagi Program Pengajian Kejuruteraan dan Bukan Kejuruteraan Mengikut Bidang dan Tidak Mengikut Bidang.

Julat Gaji	Bidang Kejuruteraan		Bukan Kejuruteraan	
	Dalam Bidang	Luar Bidang	Dalam Bidang	Luar Bidang
< 1000	35.3	64.7	35.0	65.0
1001-2000	58.0	42.0	45.1	54.9
2001-3000	81.0	19.0	46.2	53.8
3001-5000	60.0	40.0	50.0	50.0
> 5000	50.0	50.0	0	0

Jadual 3 pula menunjukkan bahawa ramai graduan perempuan menerima pendapatan bekerja diluar bidang. Bagi graduan lelaki pula memperolehi pendapatan yang tinggi jika bekerja dalam bidang terutama dalam julat gaji 2001-3000 dan 3001-5000 iaitu melebihi 50 peratus. Ini menunjukkan majikan memang memberikan gaji yang tinggi sekiranya graduan lelaki bekerja dalam bidang pengajian mereka.

Jadual 3 : Perbandingan Pendapatan Gaji Graduan Bekerja Dalam Bidang dan Luar Bidang Mengikut Jantina Graduan.

Julat Gaji	Lelaki		Perempuan	
	Dalam Bidang	Luar Bidang	Dalam Bidang	Luar Bidang
<1000	36.9	63.1	34.4	65.6
1001 - 2000	55.8	44.2	44.6	55.4
2001 - 3000	72.2	27.8	50.0	50.0
3001 - 5000	66.7	33.3	0	100
>5000	50.0	50.0	0	0

Hasil dapatan jadual 4 menunjukkan perbandingan gaji graduan mengikut sektor pekerjaan iaitu bekerja di sektor kerajaan atau sektor swasta. Bagi sektor kerajaan dapat dilihat dengan ketara julat-gaji 1001-2000 lebih ramai yang bekerja diluar bidang namun ada peningkatan ketara pada julat gaji 2001-3000 iaitu seramai 75 peratus berbanding 25 peratus manakala bagi sektor swasta tiada perbezaan ketara yang dapat dilihat kecuali pada julat gaji <1000 iaitu 34.2 peratus dalam berbanding 65.8 jika diluar bidang.

Jadual 4 : Perbandingan Pendapatan Gaji Graduan Mengikut Sektor Pekerjaan

Julat Gaji	Sektor Kerajaan		Sektor Swasta	
	Dalam Bidang	Luar Bidang	Dalam Bidang	Luar Bidang
<1000	50.0	50.0	34.2	65.8
1001 - 2000	15.4	84.6	51.0	49
2001 - 3000	75.0	25.0	67.2	32.8
3001 - 5000	0	0	54.5	45.5
>5000	0	0	50.0	50.0

5. Perbincangan Dan Kesimpulan

Isu berkaitan bekerja dengan bidang dan luar bidang bukanlah sesuatu yang perlu dirisaukan oleh semua pihak di Malaysia. Isu yang berkait rapat dan memberikan kesan dalam kehidupan graduan adalah isu gaji yang diperolehi. Dalam senario kos hidup yang tinggi termasuklah beban hutang pinjaman, perhatian sepatutnya menjurus bagaimana graduan boleh memperolehi pendapatan yang tinggi tanpa mengira bidang pekerjaan graduan. Pihak majikan perlulah memberikan gaji yang lebih tinggi kepada graduan yang bekerja didalam bidang memandangkan graduan tersebut mempunyai kelayakan dalam bidang tersebut.

Analisa mendapati bahawa bekerja dalam bidang memberi signifikan pendapatan gaji yang lebih besar kepada graduan dari bidang kejuruteraan iaitu dari Jabatan Kejuruteraan Elektrik dan juga Jabatan Kejuruteraan Mekanikal namun sebaliknya bagi graduan bukan dari bidang kejuruteraan di mana hasil dapatan menunjukkan berkerja diluar bidang mampu memperolehi gaji yang lebih tinggi adalah ramai berbanding di luar bidang. Walaubagaimanapun, bagi julat gaji bawah seribu bagi bidang kejuruteraan mendapati bahawa bekerja diluar bidang lebih ramai dari mengikut bidang. Ini secara teorinya, menunjukkan satu nilai yang positif yang mana sepatutnya para majikan memberikan gaji yang berpadanan dengan kemahiran kejuruteraan yang dimiliki oleh graduan. Dapatan ini menunjukkan dominan gaji mengikut bidang adalah lebih baik untuk graduan bidang kejuruteraan berbanding bidang bukan kejuruteraan. Berkerja dalam bidang merupakan satu impak kepada pendapatan graduan bidang kejuruteraan.

Bagi Perbandingan Pendapatan Gaji Graduan Bekerja Dalam Bidang dan Luar Bidang Mengikut Jantina Graduan pula analisa mendapati graduan lelaki mendapat gaji yang lebih tinggi sekiranya bekerja di dalam bidang berbanding graduan wanita. Oleh itu, satu kajian lanjut perlu dilakukan kenapa graduan wanita memperolehi pendapatan yang tinggi sekiranya mereka bekerja diluar bidang.

Rujukan

Laporan Tahunan BNM 2018. (2019). Bank Negara Malaysia

The School-to-Work Transition of Young Malaysians (2018). Khazanah Research Institute (KRI)

Ishak Yussof (2008). Graduan dan Alam Pekerjaan: Kajian Siswazah UKM

Panduan Gaji Permulaan 160 Pekerjaan Terpilih Berasaskan Kemahiran, Edisi Pertama (2016). Kementerian Sumber Manusia (KSM)

Azura Abdul Rahman (2013). Impak Pelaksanaan Gaji Minima ke atas Prestasi Kerja: Kajian Terhadap Syarikat IKS di Kawasan Utara

Kecenderungan Gender Dalam Merebut Peluang Kerjaya Berdasarkan Bidang Di Politeknik Sultan Idris Shah

Muslimah Mustakim¹

Muslimah bte Mustakim ,
Politeknik Sultan Idris Shah, Sg Lang, Sungai Air Tawar, 45100, SELANGOR
muslimahanuar@gmail.com

Abstrak: Kebolehpasaran graduan adalah satu isu yang telah lama dibincangkan sama ada diperingkat institusi mahupun di peringkat yang lebih tinggi di peringkat kebangsaan. Mengikut statistik tahun 2018 kadar pengangguran secara keseluruhan masih lagi kekal pada tiga persepuluh empat peratus berbanding tahun lalu ini menunjukkan Malaysia masih mampu mengawal kadar pengangguran. Walaubagaimanapun gender masih lagi mempengaruhi kebolehpasaran ini di sokong oleh statistik yang dikeluarkan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) di mana graduan lelaki lebih ramai mendapat pekerjaan berbanding graduan wanita yang mana graduan lelaki yang mendapat pekerjaan adalah sebanyak 84.3% manakala graduan wanita adalah sebanyak 78.7% sahaja walhal nisbah norma kemasukan siswi adalah lebih tinggi berbanding siswa iaitu bernisbah 70:30 yang mana siswi memonopoli kemasukan ke Institusi Pengajian Tinggi (IPT). Kajian ini telah di jalan kepada graduan Politeknik Sultan Idris Shah yang bergraduasi pada tahun 2018 seramai 1331 orang dan hasil daripada jawapan kaji selidik yang telah dibekalkan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi) dianalisa menggunakan SPSS deskriptif statistik kekerapan. Didapati bahawa tidak semua bidang yang ditawarkan oleh Politeknik Sultan Idris Shah didominasi oleh satu gender sahaja sebagai contoh bidang kejuruteraan ianya di dominasi graduan lelaki yang mana mendapat kerjaya mengikut bidang lebih ramai berbanding perempuan. Berbanding bidang sosial yang mana graduan perempuan lebih ramai mendapat kerjaya dalam bidang mereka berbanding lelaki dan secara keseluruhan Graduan perempuan lebih ramai mendapat kerjaya di didalam bidang. Oleh yang demikian dicadangkan kepada pihak Politeknik perlu meningkatkan kemahiran insaniah dalam pelajar ini kerana ini adalah salah satu faktor kebolehpasaran pelajar yang perlu diterapkan di dalam pelajar.

1. Pengenalan

Kebolehpasaran graduan adalah satu isu yang telah lama dibincangkan sama ada diperingkat institusi mahupun di peringkat yang lebih tinggi di peringkat kebangsaan. Kementerian Pendidikan Malaysia juga tidak mengambil mudah akan hal ini dan cuba untuk mengatasi masalah ini dengan merancang pelbagai inisiatif bagi meningkatkan kebolehpasaran siswazah di negara ini antara program yang telah diinisiatifkan oleh kerajaan antaranya adalah Skim Latihan 1 Malaysia (SLIM), Finishing School program dan seterusnya membina lebih banyak ruang dan peluang pekerjaan kepada rakyat Malaysia ini dapat dibuktikan melalui statistik yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia pada sukuan ke-empat tahun 2018 sebanyak 24 000 peluang pekerjaan telah dicipta bagi meningkatkan lagi kebolehpasaran dan secara tidak langsung boleh menurunkan kadar pengangguran di Malaysia. Selain itu penerapan 'Technical and Vocational Education and Training' (TVET) dalam sistem pendidikan tinggi adalah salah satu usaha kerajaan dan Institusi Pengajian Tinggi (IPT) dalam menangani masalah kebolehpasaran ini. Walaubagaimanapun penawaran ke institusi pengajian tinggi masih lagi meningkat dari saban ke saban tahun Mengikut statistik yang telah dikeluarkan oleh pihak Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) kadar kemasukan pelajar ke dalam institusi pengajian tinggi pada tahun 2017 adalah seramai 223, 149 orang dan bertambah pada tahun 2018 menjadikan ianya seramai 231 168 orang, dan ianya masih lagi didominasi oleh pelajar perempuan, sekiranya difikir secara logik golongan siswazah juga akan mendominasi kerjaya, walaubagaimanapun statistik yang dikeluarkan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) pada tahun 2018 graduan lelaki mempunyai kebolehpasaran yang lebih tinggi berbanding graduan perempuan. Kajian ini dilaksanakan bagi mengenalpasti kecenderungan gender merebut peluang kerjaya berdasarkan bidang diceburi di Politeknik Sultan Idris Shah.

2. Pernyataan Masalah

Mengikuti statistik tahun 2018 kadar pengangguran secara keseluruhan masih lagi kekal pada tiga persepuluh empat peratus berbanding tahun lalu ini menunjukkan Malaysia mampu mengawal kadar pengangguran. Walaubagaimanapun gender masih lagi mempengaruhi kebolehpasaran ini di sokong oleh statistik yang dikeluarkan oleh Kementerian Pengajian Tinggi di mana graduan lelaki lebih ramai mendapat pekerjaan berbanding graduan wanita yang mana graduan lelaki yang mendapat pekerjaan adalah sebanyak 84.3% manakala graduan wanita adalah sebanyak 78.7% sahaja walhal nisbah norma kemasukan siswi adalah lebih tinggi berbanding siswa iaitu bernisbah 70:30 yang mana siswi memonopoli kemasukan ke Institusi Pengajian Tinggi (IPT).

3. Sorotan Literatur

Kerjaya adalah suatu pekerjaan yang diinginkan oleh graduan selepas mereka tamat belajar, semestinya selepas tamat pengajian mereka mengidamkan untuk mendapatkan kerjaya idaman mereka mengikut bidang yang telah dipelajari di IPT, walaubagaimanapun senario sekarang ini menyukarkan graduan untuk mendapatkan kerjaya yang mereka ingini apatah lagi kerjaya mengikut bidang yang telah dipelajari di Institusi Pengajian Tinggi ini disokong oleh (Hanapi & Nordin, 2014), menyatakan bahawa kebolehan yang bercanggah adalah salah satu faktor ketidakbolehpasaran graduan Malaysia ini telah dilaporkan pada tahun 2005 sebanyak 30,000 graduan telah bekerja bukan di dalam bidang yang mereka pelajari semasa menuntut di IPT, manakala menurut laporan Bank Negara Malaysia 2018 terdapat ketidakpadanan yang jelas di antara permintaan dan bekalan tenaga kerja berlaku di Malaysia. Menurut (Amla, 2011) kerjaya boleh didefinisikan sebagai pengalaman bekerja yang mempunyai kaitan dengan gaya hidup yang mempengaruhi kesejahteraan diri, ini adalah amat penting bagi seorang graduan untuk memilih kerjaya mereka bagi memastikan mereka mempunyai kepuasan dalam pekerjaan dan seterusnya dapat meningkatkan produktiviti dalam pekerjaan. (Nurinahafiza, 2012) menyatakan bahawa kerjaya bagi seseorang individu itu adalah untuk menentukan masa hadapan, maka dengan itu adalah sangat penting bagi graduan untuk mendapat kerjaya bagi menjamin kejayaan mereka pada masa akan datang. menurut (Nurinahafiza, 2012) kerjaya melibatkan individu secara berterusan berkembang dan sentiasa memajukan diri dalam sesuatu lapangan ataupun satu kaedah bagi seseorang menyambung kehidupan. Gender adalah daripada perkataan latin "genus" yang bermaksud jenis, manakala daripada Kamus dewan bahasa dan Pustaka edisi keempat ia memberi maksud jantina. Seperti yang kita tahu perbezaan gender juga amatlah memainkan peranan penting dalam kebolehpasaran menurut (Nurita, Fatimah, Noor Akmar & Hanifah, 2010), menyatakan antara faktor-faktor yang mempengaruhi kebolehpasaran graduan adalah faktor yang berkait rapat dengan kemahiran insaniah. (Sharifah Azizah & Haslinawati, 2018), turut menyatakan bahawa perbezaan gender juga dapat dilihat dari sudut kemahiran Insaniah di mana pelajar lelaki mempunyai kemahiran insaniah yang lebih tinggi berbanding perempuan. Manakala menurut (Ang, 2015) mengikut kajian, beliau mendapati bahawa secara amnya pelajar perempuan lebih mengetahui berkaitan kemahiran yang diperlukan oleh industri daripada pelajar lelaki. Perbezaan Gender juga mempengaruhi cara pembelajaran ini telah dibuktikan oleh kajian (Severians dan Dam, 1994), dimana pelajar perempuan belajar sekadar untuk belajar dengan menghasilkan semula apa yang mereka pelajari berbanding pelajar lelaki yang menyukai konseptualisasi abstrak dalam pembelajaran, ini menyebabkan mereka lebih kreatif ini disokong oleh (Ang, 2015) dimana dalam kajian beliau pelajar lelaki mendapat skor yang lebih tinggi berbanding perempuan dari segi kreativiti.

4.0 Metodologi kajian

Kajian ini menggunakan data primer di mana pengkaji menggunakan borang soal selidik yang telah di bekalkan oleh Kementerian Pendidikan Tinggi. Soal selidik ini terbahagi kepada tujuh bahagian yang mana bahagian A: maklumat latar belakang responden, bahagian B: status terkini responden yang mana graduan perlu menjawab berkaitan status pekerjaan mereka. Pada bahagian C: Bekerja, ianya khusus kepada graduan yang telah bekerja, manakala bahagian D: Belum / tidak bekerja, bahagian ini khusus kepada graduan yang tidak bekerja, Bahagian E: melanjutkan pengajian hanya graduan yang melanjutkan pengajian akan menjawab bahagian ini. Bahagian F: pengalaman semasa mengikut pengajian di institusi, dimana para graduan diminta untuk memberikan pandangan dan menilai secara keseluruhan institusi pendidikan mereka semasa mereka menuntut pengajian. Bahagian terakhir bahagian G: Persetujuan, dimana bahagian ini meminta para graduan untuk memilih samada bersetuju atau tidak bersetuju maklumat mereka dibekalkan kepada pihak ketiga. Borang soal selidik diwajibkan kepada semua graduan Politeknik Sultan Idris Shah yang bergraduasi pada tahun 2018 iaitu seramai 1397 orang. Setelah selesai semua borang soal selidik telah dijawab, data dianalisa menggunakan perisian SPSS versi 21 menggunakan analisa deskriptif statistis kekerapan.

5. Hasil Dapatan

Analisis deskriptif statistic telah digunakan dalam kajian ini bagi meneroka gender dalam mendapat kerjaya di dalam bidang yang dipelajari semasa di Politeknik Sultan Idris Shah. Seramai 1331 orang graduan telah menjawab soal selidik ini iaitu 95.28% daripada jumlah graduan 1397 orang. Soal selidik ini telah melibatkan lima Jabatan induk iaitu Jabatan

Kejuruteraan Awam, Kejuruteraan Elektrik, Jabatan pelancongan dan Hospitaliti, Jabatan Perdagangan dan Jabatan Teknologi Maklumat dan Komunikasi di mana Responden paling tinggi adalah daripada Jabatan Kejuruteraan Awam dan responden yang mempunyai nilai paling rendah adalah responden daripada Jabatan Kejuruteraan Elektrik. Jadual 1 menunjukkan jumlah responden mengikut Jabatan.

Jadual 1 Responden mengikut Jabatan

Jabatan	Bil.	%
Jabatan Kejuruteraan Awam	323	24.2
Jabatan Kejuruteraan Elektrik	185	13.9
Jabatan Pelancongan dan Hospitaliti	253	19
Jabatan Perdagangan	321	24.1
Jabatan Teknologi Maklumat	249	18.7
Jumlah	1331	100

Daripada dapatan kajian yang telah dilaksanakan, seramai 1041 orang telah mendapat pekerjaan, 162 orang telah melanjutkan pengajian, dua orang telah meningkatkan kemahiran, manakala seramai 24 masih lagi menunggu penempatan pekerjaan yang mana menunggu keputusan daripada pihak industri dan seramai 102 orang yang masih lagi belum mendapat pekerjaan di mana kebanyakan mereka menunggu panggilan interview daripada pihak industri dan ada juga menunggu panggilan ke-dua kemasukan universiti ini dapat dilihat pada Jadual 2.

Jadual 2 Status Responden Semasa konvo

Satus Responden	Bil. graduan	%
Bekerja	1041	78.21
Melanjut Pengajian	162	12.17
Meningkatkan Kemahiran	2	0.15
Menunggu penempatan pekerjaan	24	1.8
Belum Bekerja	102	7.66
Jumlah	1331	100

Jadual 3 menunjukkan bilangan graduan yang bekerja mengikut diploma yang telah dianugerahkan. Daripada Jadual 3 didapati graduan daripada Diploma Kewangan dan Perbankan Islam paling ramai mendapat pekerjaan iaitu seramai 150 orang ataupun 84.7% daripada keseluruhan graduan yang dianugerahkan Diploma Kewangan dan Perbankan Islam telah mendapat pekerjaan, manakala graduan daripada Diploma Kejuruteraan Elektrik (Komunikasi) yang mendapat pekerjaan adalah seramai 52 orang iaitu 62.7% daripada jumlah Graduan telah mendapat pekerjaan.

Jadual 3 Status bekerja mengikut Diploma Dianugerahkan

Diploma Dianugerahkan	Bil. graduan bekerja	%
Diploma kejuruteraan Alam Sekitar	79	68.7
Diploma kejuruteraan Awam	122	82.4
Diploma Seni Bina	50	83.3
Diploma kejuruteraan Elektronik (Komputer)	73	71.6
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi)	52	62.7
Diploma kewangan dan Perbankan Islam	150	84.7
Diploma Sains Kesetiausahaan	116	80.6
Diploma Pengurusan Hotel dan Katering	132	84.1
Diploma Pengurusan Pelancongan	76	79.2
Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)	120	80.0

Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)	71	71.7
Jumlah	1041	78.21

Jadual 4 Status bekerja Mengikut Bidang

Status Bekerja	Bil. graduan	%
Dalam bidang	457	43.9
Bukan dalam bidang	584	56.1
Jumlah	1041	100

Jadual 5 Gender mengikut diploma yang dianugerahkan mendapat kerjaya dalam Bidang

Diploma yang dianugerahkan	Jantina		Total
	Lelaki	Perempuan	
Diploma Kejuruteraan Alam Sekitar	8	12	20
Diploma kejuruteraan Awam	40	23	63
Diploma Seni Bina	11	11	22
Diploma kejuruteraan Elektrik (Komputer)	21	3	24
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi)	12	4	16
Diploma Kewangan dan Perbankan Islam	19	45	64
Diploma sains Kesetiausahaan	1	54	55
Diploma Pengurusan Hotel dan Katering	34	55	89
Diploma Pengurusan Pelancongan	9	19	28
Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)	27	15	42
Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)	25	9	34
Jumlah	207	250	457

Jadual 4 menunjukkan daripada keseluruhan yang bekerja iaitu seramai 1041 orang, 457 orang telah mendapat pekerjaan mengikut bidang yang telah mereka pelajari, manakala selebihnya 584 orang telah bekerja bukan di dalam bidang yang mereka pelajari. Daripada Jadual 5, Diploma Pengurusan Hotel dan Katering mempunyai graduan paling ramai bekerja di didalam bidang mereka dan ianya didominasi oleh graduan perempuan iaitu seramai 55 orang berbanding graduan lelaki hanya 34 orang ianya berlaku adalah kerana norma kerjaya itu sendiri di mana ianya lebih didominasi oleh perempuan yang mana persekitarannya memerlukan wanita lebih ramai berbanding lelaki. Bagi Diploma Kejuruteraan Awam graduan lelaki lebih ramai mendapat kerjaya dalam bidang iaitu seramai 40 orang berbanding graduan perempuan hanya seramai 23 orang. Jumlah keseluruhan graduan Diploma Seni Bina yang mendapat kerjaya mengikut bidang adalah seramai 22 Orang, dan bilangan antara graduan lelaki dan perempuan adalah sama. Bagi Diploma Kejuruteraan Elektrik (Komputer) jumlah yang mendapat kerjaya, mengikut bidang adalah seramai 24 orang dan ianya didominasi oleh graduan lelaki seramai 21 orang telah mendapat kerjaya di dalam bidang, manakala Diploma Kejuruteraan Elektrik (Komunikasi) jumlah graduan yang mendapat kerjaya mengikut bidang secara keseluruhan adalah seramai 16 orang, di mana graduan lelaki seramai 12 orang manakala graduan perempuan seramai 4 orang sahaja, ini adalah bilangan graduan paling sedikit yang berkerja di dalam bidang. Graduan Diploma Kejuruteraan Alam Sekitar adalah kedua rendah dalam mendapat kerjaya di dalam bidang iaitu sebanyak 20 orang sahaja, di mana lapan orang graduan lelaki telah mendapat kerjaya mengikut bidang berbanding graduan perempuan seramai 12 orang ini menunjukkan graduan perempuan lebih ramai mendapat kerjaya di dalam bidang. Seterusnya bagi Graduan Diploma Kewangan dan Perbankan Islam yang mendapat kerjaya dalam bidang adalah seramai 64 orang, yang mana graduan lelaki adalah seramai 19 orang manakala graduan perempuan adalah seramai 45 orang di mana graduan perempuan adalah lebih ramai bekerja di dalam bidang. Bagi graduan Diploma Sains kesetiausahaan seramai 55 orang telah mendapat kerjaya di dalam bidang yang mana hanya

seorang graduan lelaki sahaja bekerja mengikut bidang dan selebihnya adalah graduan perempuan ini adalah disebabkan oleh persekitaran kerjaya itu sendiri yang semua maklum bahawa apabila disebutkan sahaja kesetiausahaan ia menjurus kepada gender wanita dan ianya juga disebabkan norma pengambilan pelajar bagi jurusan ini lebih kepada gender perempuan berbanding lelaki. Seramai 28 orang graduan Diploma Pengurusan Pelancongan telah mendapat kerjaya di dalam bidang, graduan perempuan lebih ramai mendapat kerjaya di dalam bidang berbanding lelaki hanya sembilan orang graduan sahaja. Graduan Teknologi Maklumat (pengaturcaraan) telah berjaya mendapat kerjaya di dalam bidang adalah seramai 42 orang yang mana graduan lelaki lebih ramai mendapat pekerjaan di dalam bidang berbanding graduan perempuan yang mendapat kerjaya di dalam bidang adalah seramai 15 orang sahaja. Bagi Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian) seramai 34 orang graduan telah mendapat kerjaya di dalam bidang yang mana seramai 25 orang graduan adalah graduan lelaki berbanding graduan perempuan sembilan orang sahaja.

6. Kesimpulan dan Cadangan

Daripada analisa yang telah dibuat didapati bahawa tidak semua bidang yang ditawarkan oleh Politeknik Sultan Idris Shah didominasi oleh satu gender sahaja sebagai contoh bidang kejuruteraan ianya di dominasi graduan lelaki yang mana mendapat kerjaya mengikut bidang lebih ramai berbanding perempuan. Berbanding bidang sosial yang mana graduan perempuan lebih ramai mendapat kerjaya dalam bidang mereka berbanding lelaki. Dengan adanya kajian ini, pengkaji juga dapat menyimpulkan bahawa secara keseluruhan graduan perempuan lebih ramai mendapat kerjaya di dalam bidang berbanding graduan lelaki ianya berkait rapat dengan nisbah kemasukan pelajar ke institusi yang mana mengikut data daripada Hal Ehwal Pelajar, pelajar perempuan lebih ramai berbanding pelajar lelaki sebagai contoh pengambilan sesi Jun 2019 seramai 417 orang pelajar perempuan telah mendaftar manakala hanya 297 orang pelajar lelaki telah mendaftar di institusi jadi wajarlah bagi Politeknik Sultan Idris Shah graduan perempuan lebih ramai mendapat kerjaya dalam bidang ini kerana kemasukan pelajar ke Politeknik Sultan Idris Shah itu sendiri telah menunjukkan ramai pelajar perempuan berbanding pelajar lelaki. Oleh itu dapatlah pengkaji akan datang dan juga institusi iaitu Politeknik Sultan Idris Shah untuk mencari tahu atau jalan bagi meningkatkan kebolehpasaran ini kerana daripada kajian lepas mendapati bahawa salah satu faktor mempengaruhi kebolehpasaran adalah kemahiran insaniah disokong oleh (Nurita, Fatimah, Noor Akmar & Hanifah, 2010) menyatakan antara faktor-faktor yang mempengaruhi kebolehpasaran graduan adalah faktor yang berkait rapat dengan kemahiran insaniah dan kemahiran ini tidak dapat dikuasai dengan baik oleh pelajar perempuan disokong oleh (Sharifah Azizah & Haslinawati, 2018) menyatakan bahawa perbezaan gender juga dapat dilihat dari sudut kemahiran Insaniah di mana pelajar lelaki mempunyai kemahiran insaniah yang lebih tinggi berbanding perempuan.

Rujukan

- Ang, M.C.H. (2015). Graduate Employability Awareness: A Gendered Perspective, *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 211, 192-198. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.183>
- Amla Mohd Salleh (2010). *Pendidikan Kerjaya dan Pembangunan Modal Insan*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Hanapi, Z., & Nordin, M.S. (2014). Unemployment among Malaysia graduates: Graduates' attributes, Lectures' Competency and Quality of Education. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 112, 1056-1063. [doi:10.1016/j.sbspro.2014.01.1269](http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1269)
- Mansor, N. (2012). *Keberkesanan Perkhidmatan Unit Psikologi, Kaunseling Dan Kerjaya Dalam Membantu Kerjaya Pelajar Politeknik*. Univesiti Tun Hussein Onn Malaysia: Tesis Sarjana.
- Nurita, J., Fatimah, P., Noor Akmar, O., & Hanifah, M. (2010). Factors influencing internal and external employability of employees. *Business and Economics Journal*, 1-10
- Sahil, S. A., & Hassan, H. (2018). Ke Arah Kebolehpasaran Graduan: Pertalian Antara Pendekatan pembelajaran dengan Kemahiran Insaniah dalam Kalangan Pelajar IPT berteraskan Islam. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 81-90. [doi:http://dx.doi.org/10.17576/JPEN-2018-43.02.08](http://dx.doi.org/10.17576/JPEN-2018-43.02.08).
- Severians, S. E. & Dam, G. (1994). Gender Differences in learning styles: A narrative review and quantitative meta-analysis, *Higher Education*, 27(4), 487 – 501.
- Ministry of Education . (2019, august 26). *Infografik Kebolehpasaran Graduan Tahun 2018*. Retrieved from Kementerian Pendidikan Malaysia : <https://www.moe.gov.my/index.php/en/pemberitahuan/announcement/5133-infografik-kebolehpasaran-graduan-tahun-2018>

Pengalaman semasa mengikuti pengajian di Kolej Komuniti Bandar Darulaman

Abd Khalid, Nurnadia¹, Yaakob, Shakiroh²

¹First Author Affiliation,
Kolej Komuniti Bandar Darulaman, Jitra, 06000, MALAYSIA

²Second Author Affiliation,
Kolej Komuniti Bandar Darulaman, Jitra, 06000, MALAYSIA
nadia6585@gmail.com

Abstrak: Kertas ini bertujuan melihat tahap kepuasan graduan terhadap aspek-aspek pengajaran dan pembelajaran serta sistem sokongan yang disediakan di Kolej Komuniti Bandar Darulaman. Kajian ini melibatkan 176 orang alumni tahun 2018 daripada 5 program. Set borang adaptasi dari SKPG 2017 dan 2018 digunakan dalam kajian ini. Analisis data dijalankan dalam bentuk deskriptif dengan menggunakan pendekatan kuantitatif. Hasil kajian mendapati secara keseluruhan, graduan berpuas hati dengan institusi dan memberi kesetiaan dengan akan mencadangkan institusi kepada pihak luar.

1. Pengenalan

Kolej Komuniti adalah institusi penyedia pendidikan dan latihan teknikal dan vokasional (TVET) di bawah Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti, Kementerian Pendidikan Malaysia. Program-program yang ditawarkan adalah dalam bidang pembuatan, pembinaan, pemasangan dan hospitaliti. Sehingga tahun 2018, sebanyak 102 buah kolej induk dan cawangan telah ditubuhkan seluruh Malaysia. Misi kolej komuniti adalah menjadi peneraju institusi TVET yang unggul (Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti).

Namun begitu, sesebuah institusi pendidikan dinilai pada keupayaan institusi tersebut menghasilkan graduan berkualiti dan memiliki kebolehpasaran yang tinggi. Hal ini menyebabkan banyak institusi pendidikan kini merasa terbeban dalam menyediakan laporan kebolehpasaran kepada pihak yang berkepentingan (Wong, 2015). Istilah kebolehpasaran graduan adalah luas bukan sahaja diukur pada hasil pembelajaran dari program yang diikuti oleh graduan tetapi merangkumi sikap pengurusan diri dan tingkahlaku proaktif graduan ke arah pengurusan kerjaya yang di ingini (Clarke, 2008, Noriah dan Zakariah, 2017).

Oleh yang demikian, pelbagai usaha penambahbaikan dalam tadbir urus dan pengajaran dan pemudahcaraan telah dijalankan oleh pihak institusi dalam memastikan tahap kebolehpasaran graduan tercapai seperti Astin dan Lee, 2003 yang mengkaji keberkesanan kurikulum yang digubal dengan proses pembelajaran pelajar. Selain itu, Chickering dan Gamson, 1999, Scott dan Scott, 2011, melihat kepada kaedah pengajaran yang efektif dalam menghasilkan graduan yang mempunyai nilai kebolehpasaran yang diperlukan.

Wong, 2015 juga mengatakan untuk melihat bukti kepada pencapaian matlamat dan misi, adalah perlu untuk institusi mengkaji keterlibatan pelajar dalam menilai institusi berdasarkan pengalaman yang di alami. Pendapat ini juga dinyatakan oleh Mehdipour & Zerehkafi, 2013 bahawa adalah perlu bagi setiap institusi penyedia latihan pendidikan untuk mengenalpasti dan memahami setiap kekuatan dan kekurangan dalaman serta peluang dan ancaman luaran mereka bagi menghasilkan taraf pendidikan yang berkualiti. Perkara ini boleh dicapai dengan mengadakan kajian secara sistematik berkenaan kepuasan pelajar dengan mendapatkan data secara terus daripada penerima dan pengguna. Walaubagaimanapun, kajian kepuasan yang meninjau pelbagai aspek dalam pendidikan TVET dengan menggunakan pandangan graduan yang berstatus alumni masih kurang dijalankan di Malaysia.

2. Sorotan Kajian

Kepuasan adalah tingkah laku individu terhadap sesuatu perkara. Ia melibatkan pengetahuan dan kepercayaan, perasaan dan tingkah laku tindak balas terhadap perkara tersebut (Hammer dan Organ, 1978). Kepuasan pelajar akan membawa kepada kesetiaan pelajar terhadap institusi. Hal ini disokong oleh satu kajian yang dilakukan di universiti-universiti

Jerman dengan menggunakan kualiti hubungan model kesetiaan pelajar oleh Henning et al. (2001) mendapati kualiti pengajaran dan emosi komitmen pelajar terhadap institusi mereka adalah penting dalam membentuk kesetiaan pelajar.

Di Malaysia, satu kajian berkaitan tahap kepuasan pelajar terhadap aspek-aspek pengajaran dan pembelajaran serta sistem sokongan di 5 universiti tempatan telah dijalankan. Hasil kajian mendapati tahap kepuasan keseluruhan pelajar adalah di tahap memuaskan (Zalina et al, 2008). Kajian tersebut menfokus kepada persepsi pelajar jurusan kejuruteraan terhadap faktor-faktor yang mendorong kepentingan dan kepuasan mereka dalam pembelajaran bidang kejuruteraan dan penilaian terhadap sistem kemudahan sokongan yang disediakan di institusi pendidikan terlibat. Kajian ini hanya melihat kepada persepsi pelajar semasa dengan tidak mengambilkira pelajar yang telah bergraduan.

Menjerumus kepada skop di Politeknik dan Kolej Komuniti, kajian-kajian kepuasan pelajar banyak tertumpu pada kepada satu (1) bahagian aspek penilaian sahaja. Ini dapat dilihat dalam tinjauan terhadap tahap kepuasan prasarana, kajian yang dijalankan di Politeknik Banting (PBS) mendapati secara keseluruhannya kemudahan prasarana di PBS berada pada tahap sederhana dan memerlukan penambahbaikan oleh pihak pengurusan (Noremy dan Fadilah, 2010). Hasil kajian kemudahan prasarana di Politeknik Syed Sirajudin (PTSS) juga mendapati pelajar berada pada tahap yang baik. (Norhasyila, 2007). Tinjauan bagi aspek kepuasan pengajaran dan pembelajaran pula, satu kajian dilakukan di Kolej Komuniti Selayang ke atas pelajar jurusan Fesyen dan Pakaian menunjukkan tahap kepuasan pelajar berada pada tahap yang tinggi (Siti, 2010). Oleh itu, objektif kajian ini adalah untuk;

1. Mengenalpasti tahap kepuasan graduan semasa mengikuti pengajian di Kolej Komuniti Bandar Darulaman
2. Melihat faktor-faktor yang menyumbang kepada kepuasan graduan semasa mengikuti pengajian di Kolej Komuniti Bandar Darulaman

3. Metodologi Kajian

Adaptasi borang soal selidik pengesanan graduan KPT (SKPG) tahun 2017 dan 2018 telah digunakan dalam kajian ini. Pada bahagian F dalam borang soal selidik (SKPG) meninjau pengalaman graduan semasa mengikuti pengajian di institusi. Soal selidik ini mengandungi 24 soalan yang berkaitan kurikulum, tenaga pengajar, kemudahan prasarana dan perkhidmatan. Skala Likert 5 tahap digunakan untuk kajian ini dengan skala 1 mewakili amat tidak memuaskan dan skala 5 sebagai sangat memuaskan.

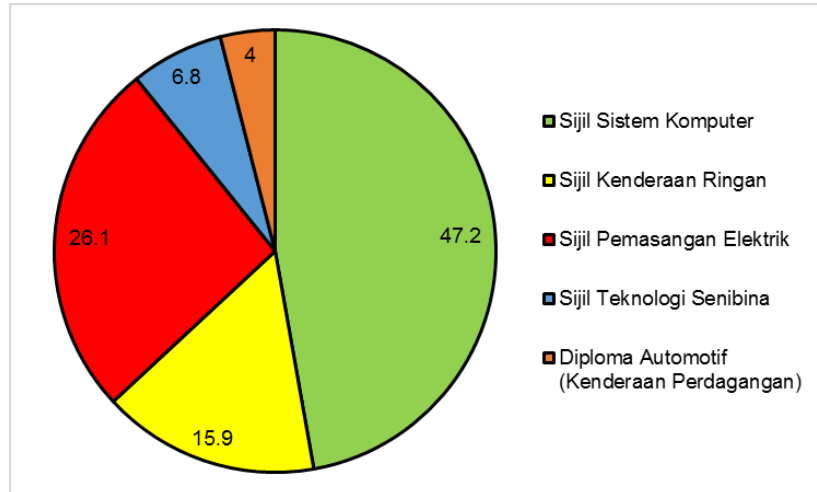
Teknik pensampelan rawak digunakan dalam pemilihan sampel kajian berdasarkan jadual penentuan saiz sampel oleh Krejcie dan Morgan (1970) dengan aras keyakinan 95%. Responden adalah graduan Kolej Komuniti Bandar Darulaman yang berkonvokesyen pada tahun 2019. Seramai 176 orang alumni telah menjawab borang selidik yang telah diedarkan di laman sosial persatuan dan melalui pensyarah-pensyarah. Kajian ini adalah kajian berbentuk kuantitatif dengan menggunakan analisis deskriptif seperti min dan sisihan piawai. Data yang dikumpulkan telah dianalisis menggunakan SPSS v22. Pengujian kebolehpercayaan telah dijalankan ke atas 17 orang alumni yang telah bergraduan pada tahun-tahun sebelumnya dan hasil analisis adalah melebihi 0.7. Pallant (2011) menyatakan nilai Alpha Cronbach mestilah melebihi 0.7 atau ke atas adalah baik untuk skala instrumen yang mempunyai sepuluh atau lebih item. Kebolehpercayaan merujuk kepada darjah ketekalan sesuatu instrumen atau prosedur, apa sahaja yang diukur, ia mengukur secara konsisten dan tekal (Best & Kahn, 2006). Rujuk jadual 3.1 di bawah.

Jadual 3.1 – Analisis Kebolehpercayaan.

Konstruk	Bil. Item	Alpha Cronbach
Kurikulum	6	0.94
Tenaga Pengajar	6	0.97
Prasarana	6	0.97
Perkhidmatan	3	0.87

4. Analisis data

Analisis demografik menunjukkan jumlah responden adalah seramai 176 orang terdiri daripada graduan kursus Sijil Komputer dan Sokongan sebanyak 47.2%, Sijil Servis Kenderaan Ringan sebanyak 15.9%, Sijil Teknologi Elektrik sebanyak 26.1%, Sijil Teknologi Senibina sebanyak 6.8% dan Diploma Teknologi Automotif (Kenderaan Perdagangan) sebanyak 4.0%. Rujuk rajah 4.1 di bawah.

Rajah 4.1 – Analisis Demografik.

Dalam menganalisis kepuasan graduan terhadap kurikulum program yang diikuti menunjukkan jumlah min yang mendapat nilai tertinggi ialah Latihan Industri yang memberi manfaat dan pendedahan kepada dunia pekerjaan iaitu skor min adalah $M=4.65$, $S.P=0.66$ dan skor min terendah ialah Pendedahan kepada Latihan Amali iaitu sebanyak $M=1.94$, $S.P=0.23$. Ini menunjukkan bahawa graduan berpendapat penekanan perlu diberikan kepada memperbanyakkan lagi pengajaran berbentuk pendedahan amali dan praktikal ketika di institusi. Perbezaan skor min antara dua item tersebut adalah selari di mana graduan memberi skor kepuasan yang tinggi terhadap Latihan Praktikal yang disediakan dalam kurikulum berbanding pendedahan yang mereka terima ketika di kolej. Rujuk jadual 4.2 di bawah.

Jadual 4.2- Jadual konstruk kurikulum

Item	Min	Sisihan Piawai
Kesesuaian kandungan pengajian	4.59	0.65
Pendedahan kepada latihan amali	1.94	0.23
Matapelajaran wajib institusi	4.53	0.65
Pendedahan kepada keusahawanan dan peningkatan insaniah	4.50	0.73
Kurikulum sesuai dengan pekerjaan	4.34	0.81
Latihan industri memberi manfaat dan pendedahan kepada dunia pekerjaan	4.65	0.66

Pada konstruk fasilitator atau tenaga pengajar, sikap pensyarah yang sentiasa sedia membantu dan membimbing mendapat skor min tertinggi iaitu $M=4.72$, $S.P=0.54$ dan min terendah adalah pada Pembelajaran dan Pengajaran mengikut sukatan dan Penggunaan Alat Bantuan Mengajar yang menarik dan berkesan dengan skor min yang sama iaitu masing-masing $M=4.50$, $S.P=0.73$ dan $M=4.50$, $S.P=0.74$. Hasil analisis ini menunjukkan bahawa graduan berpuas hati dengan sikap pensyarah yang bertindak sebagai fasilitator tetapi berpendapat bahawa pembelajaran dan pengajaran perlu fokus pada sukatan dan mempelbagaikan bahan-bahan yang digunakan untuk menjadikan sesi pembelajaran lebih menarik. Rujuk jadual 4.3 di bawah.

Jadual 4.3- Jadual konstruk fasilitator/pensyarah

Item	Min	Sisihan Piawai
Teknik pengajaran mudah difahami	4.58	0.71
Pembelajaran dan pengajaran mengikut sukatan	4.50	0.73
Penggunaan bahan Alat Bantuan Mengajar yang menarik dan berkesan	4.50	0.74
Interaksi dengan pelajar	4.58	0.70
Pensyarah sentiasa sedia membantu dan membimbing	4.72	0.54
Pensyarah sentiasa memberi tumpuan kepada pelajar semasa PdPc	4.68	0.55

Analisis pada kemudahan prasarana yang disediakan di institusi, kemudahan makmal dan bengkel mendapat skor min tertinggi iaitu $M=4.49$, $S.P=0.79$ dan skor min terendah adalah kemudahan kafeteria iaitu sebanyak $M=3.82$, $S.P=1.16$. Sisihan piawai yang tinggi ini adalah disebabkan oleh lokasi dan keadaan bangunan rumah kedai institusi di tengah-tengah pusat Bandarulaman yang mempengaruhi situasi ini apabila pihak pengurusan menghadapi kekangan tempat untuk menyediakan ruang kafeteria yang memuaskan, begitu juga ruang bagi aktiviti pelajar. Rujuk jadual 4.4 dibawah.

Jadual 4.4- Jadual konstruk fasiliti/prasarana

Item	Min	Sisihan Piawai
Makmal (Komputer, Sains) dan bengkel	4.49	0.79
Kemudahan bilik kuliah/ bilik tutorial	4.46	0.75
Kemudahan kafeteria/kantin/dewan makan	3.82	1.16
Kemudahan ruang aktiviti pelajar	4.11	1.05
Kemudahan perpustakaan	4.40	0.84
Kemudahan ICT di kampus	4.28	0.93

Bagi khidmat perkhidmatan yang disediakan oleh pihak institusi untuk kemudahan urusan pelajar, dapat dilihat bahawa perkhidmatan kaunter Hal Ehwal Pelajar yang mendapat skor min tertinggi iaitu $M=4.34$, $S.P=0.85$ dan skor min terendah ialah bantuan selepas tamat pengajian (Alumni) iaitu $M=4.14$, $S.P=1.12$. Graduan berpendapat mereka masih memerlukan khidmat bantuan dari pihak kolej selepas tamat pengajian. Nilai sisihan piawai yang tinggi ini adalah akibat perbezaan kefahaman dikalangan graduan berkenaan fungsi sebenar Persatuan Alumni ditubuhkan. Rujuk jadual 4.5 dibawah.

Jadual 4.5- Jadual konstruk perkhidmatan

Item	Min	Sisihan Piawai
Khidmat kaunter Hal Ehwal Pelajar	4.34	0.85
Khidmat aduan pelanggan	4.32	0.88
Bantuan selepas tamat pengajian (Alumni)	4.14	1.12

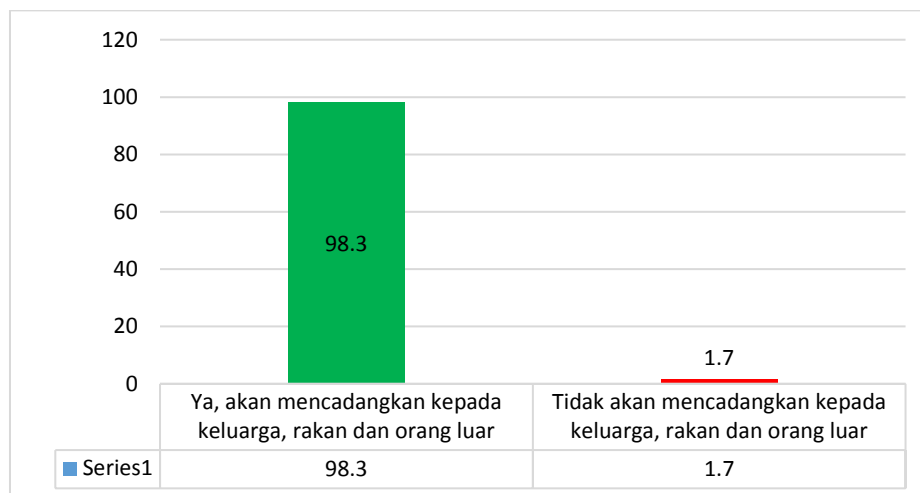
Secara keseluruhan daripada kajian ini menunjukkan bahawa konstruk tenaga pengajar penyumbang tertinggi kepada kepuasan graduan di institusi iaitu skor min sebanyak $M=4.59$, $S.P=0.57$ dan konstruk kurikulum menyumbang kepuasan terendah graduan iaitu $M=4.09$, $S.P=0.48$. Rujuk jadual 4.6

Jadual 4.6- Min keseluruhan konstruk

Konstruk	Min	Sisihan Piawai
Kurikulum	4.09	0.48
Tenaga Pengajar	4.59	0.57
Prasarana	4.26	0.75
Perkhidmatan	4.27	0.85

5. Kesimpulan dan cadangan penambahbaikan

Secara keseluruhannya kepuasan pengalaman graduan di Kolej Komuniti Bandar Darulaman menunjukkan bahawa sebanyak 98.3% graduan merasai pengalaman yang positif semasa mengikuti pengajian di institusi dan akan mencadangkan kepada pihak luar bagi melanjutkan pelajaran di institusi ini dan 1.7% tidak merasai pengalaman yang baik dan tidak akan mencadangkan kepada orang luar untuk mengikuti pengajian di institusi ini. Rujuk jadual 5.1 di bawah.

Rajah 5.1- Jadual cadangan institusi kepada pihak luar

Bagi penambahbaikan, penyelidik boleh mencadangkan agar pendedahan kepada latihan amali dalam struktur kurikulum dipertingkatkan oleh pihak penggubal kurikulum. Ini berikutan graduan berpendapat bahawa pendedahan kepada latihan amali kini masih tidak mencukupi dan penting untuk membantu para pelajar lebih memahami pengajaran dalam bentuk teknikal. Tambahan, para pengajar perlu fokus pada pembelajaran dan pengajaran mengikut sukatan yang ditetapkan. Graduan berpendapat para pensyarah tidak mengajar mengikut sukatan mungkin disebabkan kekurangan maklumat berkenaan sukatan pembelajaran yang diberikan pada awal permulaan setiap subjek. Selain itu, dalam mempelbagaikan penggunaan alat bantuan mengajar yang menarik dan berkesan bagi menarik minat para pelajar, penyelidik mencadangkan untuk menerapkan penggunaan Teknologi Maklumat terkini bagi membantu menarik minat mereka. Bagi pihak pengurusan institusi pula mereka perlu mempertingkatkan keselesaan kemudahan kafeteria sedia ada. Kafeteria kini yang diwujudkan lebih kelihatan seperti warung. Penambahbaikan ruang tersebut dengan pembinaan bangunan mungkin membantu memberi keselesaan kepada pelajar. Pihak persatuan alumni kolej juga perlu aktif dalam menerangkan fungsi sebenar persatuan agar graduan tidak terkeliru. Bantuan iklan-iklan kerja kosong yang dipamerkan di laman sosial persatuan yang bertujuan membantu graduan mungkin menyebabkan kekeliruan fungsi ini berlaku.

Rujukan

- Astin, A., & Lee, J. (2003). How risky are one-shot cross-sectional assessments of undergraduate students? *Research in Higher Education*, 44 (6), 657–672.
- Chickering, A., & Gamson, Z. (1999). Development and adaptation of the seven principles for good practice in undergraduate education. *New Direction for Teaching and Learning*, 80 (Winter), 75–81.
- Clarke, M. (2008). Understanding and managing employability in changing career contexts. *Journal of European Industrial Training*, 32(4), 258–284. <https://doi.org/10.1108/03090590810871379>
- Cohen, M. (2011). *Research Methods in Education*. Routledge; 7 edition
- Hamner, W.C. and W.D. Organ (1978), *Organizational Behaviour*, Business Publications, Texas
- Henning-Thurau, T., F. Langer, M., & Hansen, U. (2001). Modeling and Managing Student Loyalty: An Approach Based on the Concept of Relationship Quality. *Journal of Service Research - J SERV RES*, 3, 331–344. <https://doi.org/10.1177/109467050134006>
- Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti. Retrieved from <http://www.mypolycc.edu.my/>
- Mehdipour, Y., & Zerehkafi, H. (2013). *Student Satisfaction At Osmania University*, 2(6), 233–240.
- Minhat, N. (2007). *Kepuasan Pelajar Terhadap Kemudahan yang Disediakan di Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin*. 1, 1–13.
- Mohd Ali, Z., Mustafa, Z., & Zainal Abidin, N. (2008). *Persepsi Pelajar Institut Pengajian Tinggi Terhadap Kualiti Pendidikan Kejuruteraan*. 3(2), 12–24.

Noorah Yusof, & Zakiah Jamaluddin. (2017). Pembangunan Kebolehpasaran Siswazah : Tindakan Universiti dan Cabaran yang Dihadapi. *Jurnal Personalia Pelajar*, 20(1), 15–32.

Noremy Che Azemi, & Fadilah Mat Assain. (2010). Tahap kepuasan pelajar terhadap kemudahan dan perkhidmatan yang disediakan di Politeknik Port Dickson (PPD) bagi sesi Disember 2010. *Seminar Penyelidikan Dan Inovasi*, (Isqae), 1–11.

Pallant, J., (2001). *SPSS Survival Guide*. Australia: Allen & Unwin.

Scott, D., & Scott, S. (2011). *Effective university teaching and learning*. Retrieved from [http://www.ucalgary.ca/provost/files/provost/Scott&ScottEffective UniversityTeaching and Learning.pdf](http://www.ucalgary.ca/provost/files/provost/Scott&ScottEffective%20UniversityTeaching%20and%20Learning.pdf)

Siti Fatimah, D. (2010). Tahap Kepuasan Pelajar Terhadap Pengajaran Dan Pembelajaran Sijil Kolej Komuniti (Modular) Fesyen Dan Pakaian Di Kolej Komuniti Selayang, Selangor. Retrieved from <http://www.kkselayang.edu.my/images/penerbitan/tahapkepuasan.pdf>

Wong, A. C. K. (2015). *Understanding Students' Experiences in Their Own Words: Moving Beyond a Basic Analysis of Student Engagement* (Vol. 45).

Tahap Kepuasan Graduan Sijil Kulinari di Kolej Komuniti

Noor Azuah binti Abu Bakar¹

Bandar Tenggara Community College, Bandar Tenggara, 81440, Johore
noorazuah2011@gmail.com

Abstrak: Kajian ini dijalankan bertujuan untuk mengkaji tahap kepuasan pelajar terhadap Kurikulum, dan Kemudahan Prasarana di Kolej Komuniti Malaysia. Objektif kajian adalah untuk mengkaji sejauhmana tahap kepuasan graduan Sijil Kulinari Kolej Komuniti Malaysia terhadap kurikulum dan kemudahan prasarana di institusi masing - masing. Responden kajian terdiri daripada 768 orang graduan Kolej Komuniti dalam bidang Sijil Kulinari. Kajian yang dijalankan ini berbentuk kuantitatif secara pensampelan bertujuan dan menggunakan soal selidik melalui *online* yang ditetapkan di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia sebagai instrumen kajian. Data yang diperolehi dalam kajian ini di analisis secara deskriptif menggunakan perisian SPSS 23.0. Dapatan kajian menunjukkan bahawa tahap kepuasan responden adalah terhadap kurikulum dan kemudahan prasarana adalah tinggi. Hasil kajian ini mendapati faktor kurikulum program Sijil Kulinari tahap kepuasan yang tinggi berbanding kemudahan prasarana di Kolej Komuniti.

1. Pengenalan

Modal insan merupakan satu pelaburan utama bagi pembangunan sesebuah negara dan menjadi teras dan ekonomi ke arah berpendapatan tinggi mengikut arus perdana revolusi industry 4.0. Oleh itu, bagi mencapai hasrat Malaysia menjadi sebuah negara maju, pendidikan merupakan perkara penting dalam menghasilkan tenaga kerja yang berkemahiran tinggi dan holistik.

Beberapa langkah telah diambil oleh kerajaan dalam usaha untuk mentransformasikan sistem pendidikan supaya selari dengan kemajuan teknologi seterusnya berada didalam radar sistem pendidikan terbaik di dunia. Ini telah dibuktikan di dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM 2015 - 2025) yang menyentuh tiga aspek yang diambil kira dari segi kualiti graduan, kualiti institusi dan kualiti keseluruhan sistem pendidikan tersebut. Selain itu, inisiatif dalam Rancangan Malaysia Kesebelas (RMK 11) juga turut diperkasakan dalam graduan ke arah yang lebih berkualiti khususnya dalam bidang TVET (*Technical and Vocational Education Training –TVET/TEVT*) di Malaysia menunjukkan kerajaan komited bagi menghasilkan graduan yang berketrampilan memenuhi keperluan industri.

Malahan, Mohd Faiz, (2011) menyatakan dari segi kadar bilangan institusi pengajian tinggi masa kini, persaingan antara institusi untuk menjadi institusi terulung juga semakin sengit dan meningkat disamping faktor permintaan majikan yang memerlukan graduan yang berkebolehan dan berketrampilan. Seiring dengan kehendak kerajaan di bawah panduan PPTM 2015 – 2025 menyatakan tahap dan kaedah pelan pembangunan ini akan ditentukan menerusi kerjasama erat dengan industri bagi memastikan graduan yang dihasilkan memenuhi kehendak pasaran. Dengan itu, setiap institusi seharusnya menyediakan perkhidmatan yang berkualiti bukan sahaja untuk menjamin kejayaan para pelajar, malah menjaga nama baik institusi itu sendiri.

Namun demikian, kepuasan pelanggan merupakan isu yang penting dan kritikal bukan sahaja disemua industri tetapi juga dalam institusi pendidikan (Mohd Faiz, 2011). Justeru itu, pelajar merupakan pelanggan kepada sesebuah institusi pendidikan. Menurut Frahmandian et al., (2013) menyatakan pelajar sebagai pelanggan utama dalam industri perkhidmatan pendidikan.

Tahap kepuasan pelajar turut didefinisikan sebagai ringkasan penilaian secara langsung terhadap pengalaman dalam pendidikan dimana ianya berdasarkan jangkaan awal dan juga prestasi yang dirasakan selepas melalui proses ataupun kitaran pendidikan tersebut (Zakaria, et al., 2016). Tahap kepuasan pelajar perlu dititikberatkan bagi menghasilkan suasana pengajaran dan pembelajaran yang efektif dan memenuhi pencapaian institusi dan industri. Hal ini kerana, jika tahap kepuasan pelajar berada pada tahap yang terbaik, ianya akan mempengaruhi objektif strategik universiti supaya menjadi lebih mudah dan berkesan (Mehdipour & Zerehkafi, 2013)

Justeru itu, dalam usaha menjadikan Kolej Komuniti sebagai salah satu laluan utama pendidikan dan latihan teknikal dan vokasional (TVET) di Malaysia yang berkualiti penyediaan kemudahan prasarana sertasilibus kurikulum yang berkualiti diperlukan bagi melahirkan graduan yang holistik dan memenuhi keperluan pihak industri. Dengan itu, Kolej Komuniti perlu memberikan perhatian kepada tahap kepuasan pelajar semasa melanjutkan pengajian di sini agar keberhasilan Kolej Komuniti dapat memenuhi standard tersebut. Ini kerana Fahmi dan Norazah, (2018) menyatakan pelajar merupakan antara pelanggan utama bagi sesebuah institusi pengajian tinggi yang perlu diberi perhatian, dengan kehendak tersendiri yang perlu dipenuhi. Ini disokong oleh Farhan (2014) bahawa pelajar bertindak sebagai pelanggan kepada sesebuah institusi mempunyai kehendak masing-masing perlu dipenuhi oleh pihak pengurusan institusi. Justeru itu, melalui kajian ini dua aspek diuji berdasarkan hasil rujukan kajian lepas seperti faktor kurikulum dan kemudahan prasarana yang dihadapi oleh para graduan Kolej Komuniti Sijil Kulinari (SKU 811) sepanjang mengikuti pengajian di Kolej Komuniti.

Kurikulum

Kandungan Kurikulum serta kemudahan prasarana yang berkualiti merupakan elemen yang penting yang perlu diambil berat dalam usaha Kementerian Pendidikan Malaysia menjadikan Kolej Komuniti sebagai laluan utama untuk TVET di Malaysia. Kurikulum merupakan salah satu faktor kualiti perkhidmatan yang dirasakan oleh pelajar itu (Tessema dan Ready, 2012). Dengan itu, penghasilan kurikulum yang berkualiti dapat mempengaruhi faktor kepuasan seseorang graduan seterusnya memberikan kesan positif kepada pihak industri serta meningkatkan kebolehpasaran graduan. Menurut Farahmandian et al. (2013) kurikulum merupakan salah satu faktor kualiti perkhidmatan yang dilihat oleh pelajar dan, kurikulum dianggap sebagai program akademik yang diberikan kepada pelajar di institusi pendidikan. Maka, dalam kajian ini memfokuskan Kurikulum meliputi kepada :

1. Kandungan pengajian
2. Program Latihan Industri
3. Matapelajaran wajib institusi
4. Kurikulum yang dapat menyediakan pelajar untuk menghadapi dunia pekerjaan
5. Manfaat latihan industri kepada graduan dalam mendapatkan pekerjaan yang sesuai.

Kemudahan Prasarana

Dari segi kemudahan prasarana menurut Nurul Ain (2012), menyatakan persekitaran fizikal sesebuah Institusi Pendidikan adalah kriteria penting yang menjadi tarikan pelajar dan mempengaruhi serta menentukan keselesaan mereka terhadap institusi. Ini disokong Tuan Sharifah Atifah, Normaslina & Mohd Zulfazli (2013), kecemerlangan pelajar dalam bidang akademik dan bukan akademik merupakan kayu pengukur atau indikator utama terhadap keberkesanan dan tahap kualiti kemudahan prasarana dan servis yang disediakan kepada pelajar. Kajian ini disokong oleh Zaliza, Mohd Safarin dan Arasinah (2015), cabaran utama pensyarah dalam proses pembelajaran dan pengajaran (PdP) ialah disebabkan kekurangan peralatan PdP yang sesuai dan juga kemudahan kelas dan bengkel yang tidak kondusif

Nurul Ain (2012), juga menyatakan persekitaran fizikal sesebuah Institusi Pendidikan adalah kriteria penting yang menjadi tarikan pelajar dan mempengaruhi serta menentukan keselesaan mereka terhadap institusi. Ini turut disokong, kemudahan universiti, dan pengurusan kemudahan ini, memainkan peranan penting dalam mencapai matlamat universiti dengan menyediakan pelajar dan pekerja yang berkesan infrastruktur sebagai asas untuk fungsi universiti (Kärnä et al, 2013).

Faktor kemudahan prasarana adalah mengukur kepuasan pelajar terhadap kemudahan fasiliti:

1. Makmal
2. Kemudahan dewan kuliah.
3. Kemudahan kafeteria,
4. Kemudahan ICT Kampus.

1.1 Penyataan Masalah

Tujuan kajian ini dibuat bagi mengenalpasti faktor kepuasan graduan program Sijil Kulinari semasa mengikuti pengajaran dan pembelajaran di Kolej Komuniti. Justeru itu, dua faktor diuji untuk mengetahui sejauhmana kepuasan graduan terhadap Kolej Komuniti iaitu dari segi kurikulum dan kemudahan prasarana bagi menghasilkan graduan yang berkualiti. Hal ini kerana, terdapat isu daya tahan pelajar kulinari dari segi mental dan fizikal untuk kekal di dalam bidang tersebut yang bermula dari pendedahan awal semasa di peringkat pengajian lagi. Kurikulum sentiasa dirombak dan diperbaiki dengan matlamat supaya relevan dengan kehendak industri dan sejauhmana tahap kepuashatian mereka dengan ilmu

yang dibelajar di kolej komuniti dapat diaplikasikan ke alam pekerjaan. Selain itu, kemudahan prasarana di Kolej Komuniti adalah berbeza antara satu sama lain dan ada diantara Kolej Komuniti tidak mempunyai prasarana yang lengkap dan standard walaupun menawarkan program yang sama. Maka sesetengah pelajar apabila ke latihan industry terdapat kemudahan di bengkel yang tidak seiring dengan apa yang disediakan oleh pihak industri. Maka, faktor ini adalah rujukan jaian yang lepas serta maklum balas yang selalu diterima dari industri perhotelan atau perkhidmatan makanan. Justeru itu, hasil kajian ini dapat serba sedikit menyumbang kepada penambahbaikan kurikulum, dan graduan '*familiar*' dengan kemudahan yang disediakan oleh pihak kolej komuniti dapat memberikan keyakinan serta ketahanan dari mental dan fizikal sebelum ke dunia pekerjaan yang sebenar.

1.2 Objektif Kajian

- Mengenalpasti faktor – faktor kepuasan graduan Sijil Kulineri semasa mengikuti pengajian di Kolej Komuniti
- Menentukan faktor utama kepuasan graduan Sijil Kulineri semasa mengikuti pengajian di Kolej Komuniti
- Membandingkan faktor kurikulum dari perspektif graduan Sijil Kulineri lelaki dan wanita di Kolej Komuniti
- Membandingkan faktor prasarana dari perspektif graduan Sijil Kulineri lelaki dan wanita di Kolej Komuniti.

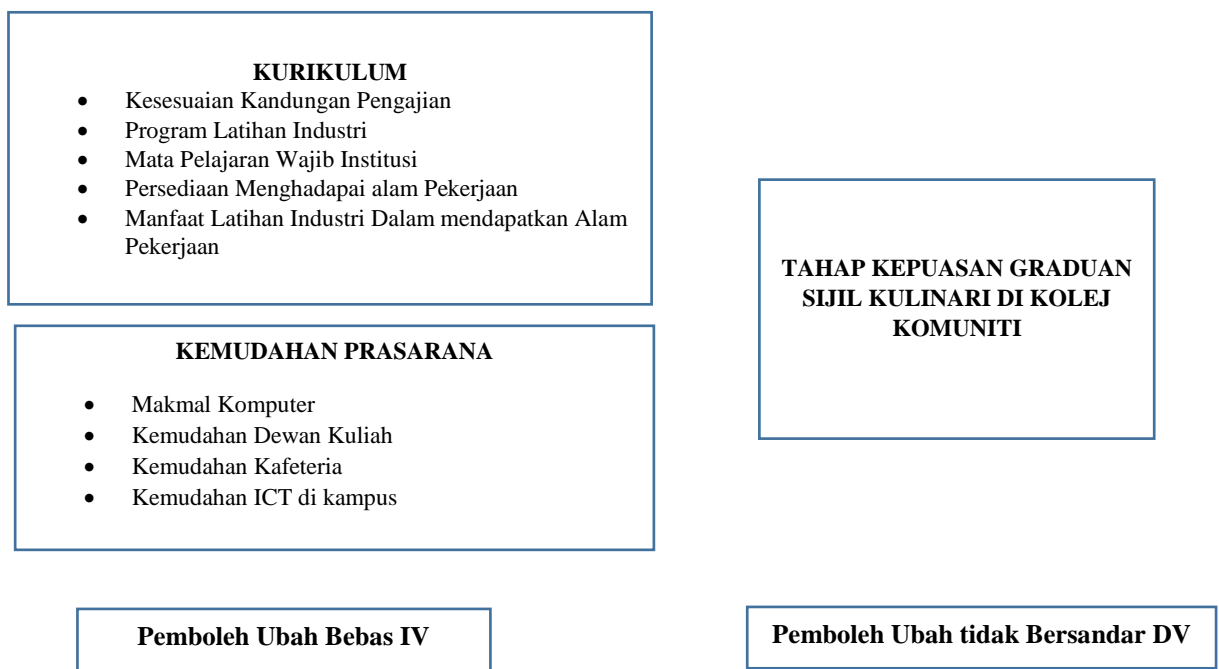
1.3 Persoalan Kajian

- Apakah faktor – faktor yang mengukur tahap kepuasan graduan Sijil Kulineri yang mengikuti pengajian di Kolej Komuniti?
- Apakah faktor utama yang mengukur tahap kepuasan graduan Sijil Kulineri yang mengikuti pengajian di Kolej Komuniti?
- Sejauhmanakah faktor kurikulum memberikan kesan dari perspektif graduan Sijil Kulineri lelaki dan wanita di Kolej Komuniti?
- Sejauhmanakah faktor prasarana memberikan kesan dari perspektif graduan Sijil Kulineri lelaki dan wanita di Kolej Komuniti?

1.4 Kepentingan Kajian

Kajian ini adalah penting bagi mengetahui tahap kepuasan graduan terhadap kemudahan prasarana dan kurikulum di Kolej Komuniti khususnya di bidang Kulineri. Dengan pendekatan ini, silibus kurikulum bagi program Kulineri dapat dibina dengan mantap memenuhi keperluan industri semasa seiring dengan tahap kefahaman pelajar. Selain itu, kertas kajian ini dapat menjadi sebagai medium pandangan pelajar terhadap Kolej Komuniti dengan menyediakan kemudahan prasarana yang lengkap dapat memberikan keyakinan kepada apabila graduan berada di alam pekerjaan.

1.5 Kerangka Kajian

Gambarajah 1.0 : Kerangka Kajian

1.6 Skop dan Limitasi Kajian

Kajian ini memfokuskan pada bidang Sijil Kulinari di Kolej Komuniti Malaysia dan faktor yang dipilih adalah kemudahan prasarana dan kurikulum sahaja. Terdapat faktor – faktor lain yang mempengaruhi kepuasan graduan seperti tenaga pengajar dan perkhidmatan kerajaan yang boleh diuji di dalam kajian yang lain.

2. Metodologi

Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif secara pensampelan bertujuan dengan menggunakan kaedah borang soal selidik secara online sebagai instrument kajian diselenggarakan di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia. Soal selidik ini menggunakan sistem dibuka secara *online* dalam tempoh yang ditetapkan. Kajian ini menyasarkan responden graduan Sijil Kulinari Kolej Komuniti di Malaysia. Seramai seramai 9871 orang graduan Kolej Komuniti, 768 sahaja graduan yang mempunyai Sijil Kulinari yang terdiri 360 lelaki dan 408 perempuan dan dari 12 buah Kolej Komuniti yang menawarkan program Sijil Kulinari. Kajian ini menggunakan data analisis perisian SPSS 23.0. Analisis secara deskriptif dijalankan bagi mendapatkan nilai frekuensi iaitu kadar peratusan responden terhadap faktor kurikulum dan kemudahan prasarana.

3. Analisis Data

Jadual 1.0: Tahap kepuasan Graduan Sijil Kulinari terhadap Faktor Kurikulum

Perkara	Amat Memuaskan	Sederhana	Amat tidak memuaskan
a) Kesesuaian kandungan pengajian	51.6%	6.4%	0.7%
b) Program latihan industri/praktikum	56%	4.8%	0.7%
c) Mata pelajaran wajib institusi	54.8%	6.5%	0.8%
d) Menyediakan pelajar untuk menghadapi dunia pekerjaan	61.7%	5.2%	0.8%
e) Manfaat latihan industri dalam mendapatkan pekerjaan yang bersesuaian	57.9%	4.6%	0.7%

Hasil dapatan kajian ini Jadual 1 menunjukkan terdapat beberapa perkara @ *items* di bawah faktor kurikulum bagi mengukur tahap kepuasan graduan Sijil Kulinari Kolej Komuniti. Berdasarkan jadual tersebut mendapati responden amat berpuashati memilih *Persediaan pelajar untuk menghadapi dunia pekerjaan* dengan 61.7 peratus. Ini diikuti graduan amat berpuashati dengan *Latihan industri di dalam kurikulum memberikan manfaat kepada graduan dalam mendapatkan pekerjaan yang sesuai* iaitu sebanyak 57.9 peratus .

Ini menunjukkan, graduan Sijil Kulinari majoriti bekerja dalam bidang selepas menamatkan latihan industri dan memasukkan silibus Latihan Industri selama 8 jam kredit untuk program ini memberikan keyakinan pelajar sebelum masuk ke dunia pekerjaan yang sebenar. Seterusnya, *kandungan matapelajaran wajib* di dalam kurikulum turut menyumbang kepada tahap kepuashatian pelajar terhadap program Sijil Kulinari di Kolej Komuniti. Ini adalah penting bagi membentuk sahsiah dan kemahiran interpersonal semasa menghadapi cabaran dunia luar.

Jadual 2.0: Tahap kepuasan Graduan Sijil Kulinari terhadap Kemudahan Prasarana

Perkara	Amat Memuaskan	Sederhana	Amat tidak memuaskan
Makmal (komputer, sains), studio, dapur, bengkel,	60.3%	6.4%	0.7%
Kemudahan dewan kuliah/ bilik tutorial	55.7 %	5.2%	0.7%
Kemudahan kafeteria/kantin/dewan makan	51.6 %	6.8%	3.4%
Kemudahan ICT di kampus	51.0%	5.6%	0.7%

Faktor yang kedua adalah kemudahan prasarana di Kolej Komuniti. Empat jenis kemudahan prasarana yang telah diuji iaitu Makmal termasuk dapur masakan pelajar, dewan kuliah atau bilik kuliah, kafeteria, dan ICT. Hasil dapatan daripada **Jadual 2.0** sebanyak 60.3 peratus graduan Sijil Kuliner memilih kemudahan Makmal (komputer, sains), studio, dapur, bengkel amat memuaskan berbanding kemudahan prasarana yang lain. Ini diikuti oleh kemudahan dewan kuliah/bilik tutorial sebanyak 55.7 peratus dan Kemudahan kafeteria/kantin/dewan sebanyak 51.6%.

Ini menunjukkan, diantara kemudahan yang disediakan oleh pihak kolej komuniti, pelajar amat berpuas hati dengan makmal berbanding kemudahan yang lain. Maka, dengan adanya kemudahan makmal yang baik untuk membuat latihan amali memberikan kesan yang baik kepada graduan tersebut. Berdasarkan kemudahan makmal memberikan kesan yang dalam kepada para graduan dimana pembelajaran dan pengajaran (PdP) di kolej komuniti lebih mementingkan *hands on*. Bagi pelajar Kuliner sesi PdP adalah menghabiskan masa sekitar 21 jam seminggu di dalam dapur secara tidak langsung memengaruhi tahap kepuasan pelajar pada kemudahan tersebut. Ini disokong Gurvinder & Sharan, (2008) bahawa institusi pendidikan dapat membekal dan menyediakan pelajar apa yang diperlukan dalam dunia pekerjaan sebenar

Namun begitu, jika membuat perbandingan dari segi faktor **utama** yang dominan dalam menilai tahap kepuasan graduan Sijil Kuliner iaitu Faktor Kurikulum - menyediakan pelajar untuk menghadapi dunia pekerjaan di dalam faktor kurikulum. Ini menunjukkan bahawa di antara kurikulum dan kemudahan prasarana, tahap kepuasan graduan terhadap silibus atau kandungan kursus lagi utama berbanding dengan faktor – faktor lain. Ini disokong oleh Odey & Gimba (2015) mencadangkan, agar kurikulum di institusi pengajian tinggi diperbaharui supaya lebih bersifat universal khususnya dalam mempersiapkan graduan dengan kriteria yang memenuhi keperluan semasa pasaran kerja.

Jadual 3.0: Keberkesanan faktor kurikulum dari perspektif graduan Sijil Kuliner lelaki dan wanita di Kolej Komuniti

PERKARA	JANTINA	Amat Memuaskan	Sederhana	Amat tidak memuaskan
a) Kesesuaian kandungan pengajian	LELAKI	52.7%	6.38%	0.27%
	PEREMPUAN	50.49%	6.37%	0.98%
b) Program latihan industri/praktikum	LELAKI	54.7%	5.27%	0.27%
	PEREMPUAN	57.11%	4.41%	0.98%
c) Mata pelajaran wajib institusi	LELAKI	55.83%	6.38%	0.56%
	PEREMPUAN	53.92%	6.61%	0.98%
d) Menyediakan pelajar untuk menghadapi dunia pekerjaan	LELAKI	59.1%	4.44%	0.27%
	PEREMPUAN	63.97%	5.88%	1.23%
e) Manfaat latihan industri dalam mendapatkan pekerjaan yang bersesuaian	LELAKI	59.17%	3.61%	0.28%
	PEREMPUAN	56.86%	5.39%	0.98%

Jadual 3.0 merupakan perbandingan dari segi demografik iaitu jantina mempengaruhi tahap kepuasan graduan terhadap kurikulum. Berdasarkan hasil dapatan di atas menunjukkan jantina perempuan respon yang tinggi dan amat berpuashati bahawa kurikulum menyumbang kepada persediaan pelajar di dunia pekerjaan berbanding dengan lelaki.

Jadual 4.0: Keberkesanan faktor kemudahan prasarana dari perspektif graduan Sijil Kuliner lelaki dan wanita di Kolej Komuniti

PERKARA	JANTINA	Amat Memuaskan	Sederhana	Amat tidak memuaskan
a) Makmal (komputer, sains), studio, dapur, bengkel	LELAKI	58.61%	3.33%	0.55%
	PEREMPUAN	61.67%	4.65%	1.47%
b) Kemudahan dewan kuliah/bilik tutorial	LELAKI	55.56%	4.27%	0.27%
	PEREMPUAN	55.88%	5.63%	0.98%
	LELAKI	51.11%	6.11%	3.33%

c) Kemudahan kafeteria/kantin/dewan makan	PEREMPUAN	51.96%	7.35%	3.43%
d)	LELAKI	52.22%	6.67%	3.33%
e) Kemudahan ICT di kampus	PEREMPUAN	50.0%	4.65%	3.43%

Jadual 4.0 menunjukkan perbandingan antara jantina yang mempunyai tahap kepuasan tinggi terhadap faktor kemudahan prasarana. Hasil dapatan menunjukkan graduan perempuan lebih berpuashati terhadap kemudahan Makmal (komputer, sains), studio, dapur, bengkel berbanding dengan lelaki sebanyak 61.67 peratus manakala 58.61 peratus dari jantina lelaki.

Oleh itu, berdasarkan hasil analisis dari segi perbandingan jantina menunjukkan responden perempuan amat berpuas hati terhadap faktor kurikulum – menyediakan pelajar menghadapi dunia pekerjaan sebenar berbanding dengan lelaki

4. Kesimpulan

Secara keseluruhan hasil dapatan ini kesimpulannya, terdapat dua faktor yang diambil kira iaitu faktor kurikulum dan kemudahan prasarana. Namun begitu faktor utama dalam mengukur tahap kepuasan graduan Sijil Kulinari adalah graduan amat berpuashati terhadap kurikulum yang memberikan menyumbang kepada persediaan pelajar sebelum menghadapi alam pekerjaan yang sebenar berbanding dengan faktor kemudahan prasarana iaitu makmal. Dari segi perbandingan jantina menunjukkan perempuan memberikan respon yang tinggi kepada faktor kurikulum berbanding dengan lelaki. Dengan itu, diharap kajian ini dapat memberikan manfaat kepada pihak institusi serta rujukan kepada pengkaji yang lain pada masa akan datang.

Rujukan

- E. E. Essien, J. Gimba, and C. O. Odey (2018), Social Studies Teachers' Professional Commitment And Students' Academic Performance In State Colleges Of Education In Taraba State And Federal College Of Education Yola, *International Journal of Contemporary Social Science, Vol.1, Isu 1*, m.s.149-153
- Farhan, B. Y. (2014). Student Experience and the Other Face of Customer Satisfaction. *SSRN Electronic Journal*. doi: 10.2139/ssrn.2373706
- Frahmandian. S. et al (2013) Perceived service quality and student satisfaction in higher education *IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM)*, Volume 12, Issue 4 (Jul. - Aug. 2013), m.s. 65-74
- Gurvinder K. & Sharan K. (2008). Malaysian Graduate's Employability Skills. *UNITAR E-Journal*. 4(1)
- Kärnä, S., Julin, P. and Nenonen, S. (2013), "User satisfaction on a university campus by students and staff", *Intelligent Buildings International*, Vol. 5 No. 1, pp. 69-82.
- KPM. (2012). *Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025*. Kementerian Pendidikan Malaysia, Putrajaya.
- M. Fahmi, A.R. & Norazah, A., (2018) Tahap Kepuasan Pengguna Terhadap Kemudahan Di Kolej Komuniti Jempol. *National Innovation and Invention Competition Through Exhibition (iCompEx'18)*, m.s. 1-10
- M. Faiz, M. Nasir (2011) Kepuasan Pelanggan Terhadap Kualiti Perkhidmatan Di Fakulti Pendidikan Teknikal Dari Aspek Kemudahan Dan Fasilitas. *Seminar Pasca Ijazah yang Pertama 2011*, m.s.33-43
- Mehdipour, Y., & Zerehkafi, H. (2013). Student Satisfaction at Osmania University. *International Journal of Advancements in Research & Technology*, 2(6), 233– 240.
- Nurul Ain binti Kassim (2012), Tahap Kepuasan Pelajar Antarabangsa Terhadap kemudahan dan perkhidmatan yang disediakan di University Tun Hussein Onn Malaysia
- Tessema, Mussie T, & Ready, Kathryn. (2012). Factors Affecting College Students' Satisfaction with Major Curriculum: Evidence from Nine Years of Data.
- Tuan Syarifah Atifah Binti Tuan Mat Zin (2013), *Tahap Kepuasan Pelajar Terhadap Kemudahan dan Perkhidmatan Prasarana yang disediakan di Politeknik Banting Selangor bagi sesi Disember 2012*, 2nd International Seminar on Quality and Affordable Education (ISQAE 2013)
- Zakaria, N., Umar, R., Wan Deraman, W. H. A., & Abd Mutalib, S. S. S. (2016). Regression Analysis on Factors Influencing Students' Satisfaction towards Program Courses. *Indian Journal of Science and Technology*, 9(17).

Zaliza Hanapi, Arasinah Kamis, Tee Tze Kiong & Mohd Hasni Hanapi (2016), Jurang Integrasi Kemahiran Employability Di Malaysia: Satu Kajian Empirikal Graduan Kejuruteraan Kolej Komuniti. *Malaysian Journal of Society and Space*, 12 (3):145-153

Faktor Pendorong Graduan Sijil Pelancongan Dan Pengembaraan Kolej Komuniti Menyambung Pengajian

Nor Hazalin binti Abd Wahid¹

Kolej Komuniti Kota Tinggi
Kota Tinggi, Johor

Abstract: Graduan Kolej Komuniti perlu menyiapkan diri dengan pengetahuan dan kemahiran dalam bidang disamping kemahiran insaniah untuk bersedia dunia pekerjaan. Justeru segelintir graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan ada yang memilih untuk menyambung pengajian di peringkat seterusnya. Kajian ini adalah untuk mengetahui berapa ramai graduan yang memilih untuk menyambung pengajian dan senarai faktor yang mendorong mereka menyambung pengajian. Sukar mendapatkan pekerjaan dan gaji yang rendah mungkin antara faktor graduan memilih untuk melanjutkan pengajian. Responden kajian ini seramai 501 orang graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan Kolej Komuniti Malaysia. Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif, soal selidik sebagai instrumen kajian, dianalisis menggunakan perisian Statistical Package for the Social Sciences versi 23 (SPSSv23) dan dinyatakan dalam peratus. Dapatan kajian menunjukkan kebolehpasaran graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan Kolej Komuniti Malaysia tinggi. Objektif kedua kajian iaitu hanya melibatkan graduan yang menyambung pengajian sahaja. Faktor utama yang mendorong adalah meningkatkan tahap kelayakan akademik, minat mendalam mencari ilmu, meningkatkan peluang mendapatkan pekerjaan, prospek kerjaya yang lebih baik, dorongan keluarga dan yang terakhir belum bersedia memasuki dunia pekerjaan. Hasil kajian ini dicadangkan agar lebih banyak peluang untuk graduan TVET ataupun pekerja yang ingin menyambung pengajian untuk meningkatkan pengetahuan dan kemahiran pekerja.

1. Pengenalan

Kolej Komuniti merupakan satu sistem pendidikan tinggi yang di kendalikan di bawah Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti (JPPKK) yang memberi peluang kepada lulusan SPM menyambung pengajian ke peringkat lebih tinggi. Kolej Komuniti memberi penekanan kepada praktikal (skill) berbanding teori semata-mata. Selaras dengan visi Kolej Komuniti iaitu menyediakan peneraju institusi TVET unggul dan salah satu misinya pula adalah menyediakan akses yang meluas kepada program TVET berkualiti dan diktiraf. TVET diterjemah daripada bahasa inggeris sebagai Pendidikan dan Latihan Teknik dan Vokasional (*Technical Educational and Vocational Training*).

Sijil yang ditawarkan oleh Kolej Komuniti adalah diiktiraf oleh MQA. MQA diterjemah daripada bahasa inggeris sebagai Agensi Kelayakan Malaysia (*Malaysian Qualification Agencies*). Semua program yang diakredit oleh MQA membawa maksud diiktiraf oleh Kerajaan Malaysia. Dengan adanya pengiktirafan dari MQA untuk program di Kolej Komuniti maka dapatlah membuka peluang pelajar menyambung pengajian ke peringkat yang lebih tinggi. Lulusan sijil Kolej Komuniti yang berkelayakan dapat meneruskan pengajian di peringkat diploma di Kolej Komuniti, Politeknik atau di Institusi Pengajian Tinggi yang lain.

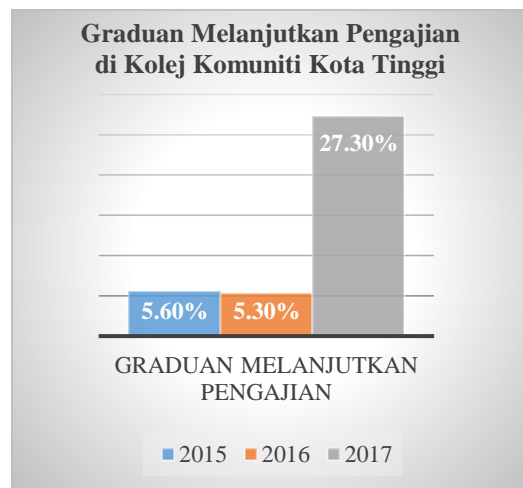
Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015 – 2025 menggariskan sepuluh lonjakan bagi mencapai aspirasi sistem dan aspirasi pelajar. Lonjakan yang mendorong kecemerlangan berterusan dalam sistem pendidikan tinggi. Lonjakan itu juga akan menjelaskan kaedah untuk menangani isu berkaitan terutamanya kualiti dan kecekapan serta pengaruh persekitaran global yang semakin mencorakkan landskap pendidikan tinggi. Empat lonjakan memfokus pada keberhasilan warga pendidikan tinggi, termasuk pelajar dalam laluan akademik dan TVET, komuniti akademik dan seluruh rakyat Malaysia yang mengikuti pembelajaran sepanjang hayat.

Sijil Pelancongan dan Pengembaraan adalah salah satu program yang dijalankan di Kolej Komuniti. Kajian di Eropah menyatakan pendidikan dalam pelancongan pada awalnya muncul dari pendidikan vokasional, di mana pelajar dilatih dalam bidang kritikal dan perniagaan kritis. Kemahiran diperlukan untuk memenuhi pekerjaan dalam industri pelancongan yang semakin berkembang. Kemahiran yang diberikan ditekankan kepada pendidikan vokasional. Pendidikan pelancongan haruslah cukup fleksibel untuk membolehkan sesuatu yang tidak seimbang antara memenuhi tuntutan perniagaan dan industri pelancongan yang lebih luas dan global (Gangaram Biswakarma, 2016).

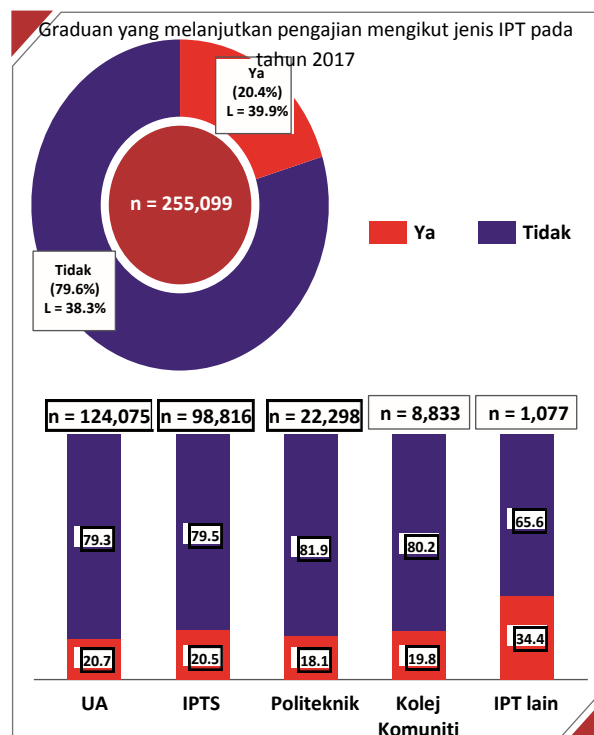
Industri pelancongan di Malaysia merupakan antara industri yang ketiga terbesar yang menyumbang kepada pendapatan ekonomi Negara. Oleh itu industri pelancongan sangat memerlukan sumber tenaga yang berkemahiran tinggi

dan mempunyai asas dalam pelbagai kemahiran supaya industri ini lebih maju dan membangun. Bagi mencapai hasrat agar industri pelancongan ini hanya dipenuhi oleh tenaga yang mahir dan separuh mahir serta berpengetahuan dan bersahsiah tinggi, adalah wajar bagi seseorang pekerja itu mendapat pendidikan dan latihan yang secukupnya sebelum dapat berkhidmat dengan sektor pelancongan (Iswaaniza Kamal, 2012).

Laporan kebolehpasaran graduan Kolej Komuniti Kota Tinggi tahun 2015 menunjukkan 5.6% graduan menyambung pengajian. Pada tahun 2016 pula 5.3% graduan menyambung pengajian merujuk kepada Laporan Kebolehpasaran Graduan Kolej Komuniti Kota Tinggi tahun 2016. Pada tahun 2017 pula sebanyak 27.3% graduan menyambung pengajian merujuk Laporan Kebolehpasaran Graduan Kolej Komuniti Kota Tinggi tahun 2017. Carta pada rajah 1 menunjukkan peratus graduan melanjutkan pengajian pada tiga tahun sebelum ini. Ini menyaksikan peningkatan sebanyak 22% untuk graduan Kolej Komuniti Kota Tinggi yang menyambung pengajian pada dua tahun terakhir. Kolej Komuniti Kota Tinggi hanya mempunyai satu program sahaja iaitu Sijil Pelancongan dan Pengembaraan sahaja. Selain itu jika dilihat berdasarkan data kebolehpasaran kebangsaan pada tahun 2017 mendapati bahawa peratus tertinggi graduan melanjutkan pengajian dicatat oleh graduan IPT lain, iaitu 34.4 peratus, diikuti graduan universiti awam (20.7 peratus), graduan IPTS (20.5 peratus), graduan kolej komuniti (19.8 peratus), dan graduan politeknik sebanyak 18.1 peratus. Data tersebut dapat dilihat dari carta pada Rajah 2.

Rajah 1: Graduan melanjutkan pengajian di Kolej Komuniti Kota Tinggi

Rajah 2: Graduan (Warganegara) 2017 Yang Melanjutkan Pengajian

2. Penyataan Masalah

Institusi pengajian tinggi dianggap sebagai faktor kritikal yang akan menjayakan pembangunan Negara melalui Model Ekonomi Baru. Ini adalah kerana institusi pengajian tinggi adalah tempat untuk memperkembangkan ilmu dan membekalkan modal insan atau tenaga kerja untuk sesuatu bidang pekerjaan (Iswaaniza Kamal, 2012). Kini pembangunan dan kemajuan negara tidak lagi bergantung semata-mata kepada modal insan berpengetahuan tinggi, tetapi juga berkemahiran tinggi. Kelayakan pendidikan yang tinggi bagi menyokong pembangunan pengetahuan dan inovasi, tahap kemahiran yang tinggi dalam bidang teknikal dan profesional, serta paras produktiviti yang tinggi adalah ciri utama modal insan dan tenaga kerja negara berpendapatan tinggi. Maka di sinilah letaknya kepentingan TVET dalam memainkan peranan dalam pembangunan sosial dan ekonomi negara. Politeknik dan Kolej Komuniti di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia diantara penyedia TVET awam di Malaysia yang turut bertanggungjawab terhadap Program Transformasi Ekonomi (Economic Transform Program - ETP). Melalui program tersebut pencapaian yang ingin dicapai oleh negara ialah 45 peratus atau 1.5 juta dari 3.3 juta peluang pekerjaan menjelang 2020 adalah dalam bidang TEVT (Mohd Jalil et.al, 2015). Keperluan tenaga kerja mahir turut dizahirkan dalam keperluan Transformasi Nasional 2050 (TN50). TN50 merangka satu sasaran jangka masa 30 tahun di mana satu usaha untuk membentuk masa depan Malaysia bagi tempoh 2020 hingga 2050. Berdasarkan Transformasi Nasional 2050 (TN50), menjelang tahun 2050 negara memerlukan tenaga kerja berkemahiran tinggi daripada 37% kepada 55% keperluan tenaga kerja mahir, Jabatan Penerangan Malaysia

Di peringkat Politeknik dan Kolej Komuniti, Jabatan Pengajian Politeknik dan Kolej Komuniti (JPPKK) telah merangka Pelan Strategik JPPKK 2018 – 2025 dengan matlamat pada tahun 2025 Politeknik dan Kolej Komuniti akan menjadi institusi TVET tersohor dirantau ini bagi pelaksanaan program pendidikan dan latihan yang diperlukan oleh industri dan komuniti. Melalui pelan ini teras strategik pertama yang ditetapkan untuk dicapai ialah Memastikan Graduan TVET Berkualiti. Melalui objektif ini, peratus kebolehpasaran graduan pada tahun konvokesyen diukur sebagai KPI pertama yang ingin disasarkan berbanding KPI lain yang ingin dicapai. Dimana peratus graduan Politeknik dan Kolej Komuniti yang bekerja dalam sektor pembuatan dan perkhidmatan juga ditetapkan sebanyak 85% untuk memastikan keperluan tenaga kerja mahir negara dapat dipenuhi.

Jika diperhalusi, peratusan keperluan tenaga kerja mahir amat diperlukan berbanding kebolehpasaran terhadap graduan yang melanjutkan pengajian. Namun begitu cabaran bagi pelajar yang menceburi bidang bukan kejuruteraan seperti perlancongan dan pengembaraan, kecantikan dan dandan rambut dan perhotelan dan katering boleh di kategorikan dalam sektor perkhidmatan tetapi tidak banyak perkhidmatan awam yang menawarkan pekerjaan berkaitan dengan bidang mereka sedangkan sektor perkhidmatan lebih menyumbang kepada peningkatan ekonomi negara. Industri pelancongan merupakan antara industri yang ketiga terbesar yang menyumbang kepada pendapatan ekonomi negara. Oleh itu industri pelancongan sangat memerlukan sumber tenaga yang berkemahiran tinggi dan mempunyai asas dalam pelbagai kemahiran supaya industri ini lebih maju dan membangun (Iswaaniza Kamal, 2012).

Hasil penyelidikan dari Wirartha (2009) di Pariwisata, Bali menunjukkan bahawa pekerja wanita dalam sektor pelancongan didiskriminasi dengan gaji yang rendah daripada pekerja lelaki walaupun mereka mempunyai pendidikan yang samadan atau kedudukan pekerjaan yang sama. Menurut Basir Zahrom (2016) pula, kesukaran graduan yang belum mendapat pekerjaan menyebabkan graduan menyambung pengajian ke peringkat lebih tinggi. Adakah faktor ini juga yang menyebabkan pelajar kolej komuniti memilih untuk menyambung pengajian.

BH Online 20 Februari 2018 menyatakan statistik Kajian Pengesanan Graduan 2017 yang dikeluarkan oleh Kementerian Pendidikan Tinggi, didapati kadar kebolehpasaran graduan pelajar institusi pendidikan tinggi (IPT) di negara ini untuk tahun 2017 ialah 79.1 peratus menyaksikan peningkatan sebanyak 1.8 peratus berbanding 77.3 peratus pada 2016. Kebolehpasaran graduan kolej komuniti pula mencatat kadar 97.2 peratus berbanding 91.2 peratus pada 2013, iaitu peningkatan enam peratus. Ini membuktikan kemajuan pendidikan kemahiran yang ditawarkan di kolej komuniti seiring dengan agenda TVET. Kebolehpasaran graduan merangkumi pelajar yang bekerja, menjadi usahawan dan yang menyambung pengajian. Pelajar Sijil Pelancongan dan Pengembaraan yang berkelayakan mengambil peluang menyambung pengajian ke peringkat seterusnya di beberapa politeknik dan universiti awam dan swasta yang menawarkan bidang yang bersesuaian. Namun ada beberapa faktor yang menyebabkan graduan kolej komuniti memilih untuk menyambung pengajian berbanding terus memasuki arena pekerjaan.

Menurut Mohd Ridzuan et.al (2017), faktor pilihan utama yang jadi pendorong kesedaran untuk melanjutkan pengajian adalah faktor sendiri. Faktor sendiri adalah motivasi diri yang sangat tinggi, inisiatif sendiri dan sanggup menghadapi cabaran. Faktor kedua pula adalah menentukan taraf profesion ataupun untuk meningkatkan kerjaya yang sedia ada. Hasil kajian dari Hanim & Mohd Khalid Khairol (2007) ke atas guru-guru yang mengikuti program Khas Pensiswazahan Guru mendapati majoriti pelajar yang sedang menyambung ijazah ini berpendapat mereka melanjutkan pengajian kerana faktor motivasi diri dan sokongan keluarga.

Jika diperhalusi paratusan graduan yang menyambung pengajian adalah kecil berbanding graduan yang bekerja. Walaupun begitu, senarai faktor graduan yang menyambung pengajian ini perlu dikenalpasti senarai faktor utama graduan menyambung pengajian berbanding memilih menceburi bidang pekerjaan. Jika dilihat pada corak peratusan graduan Kolej Komuniti Kota Tinggi yang menyambung pengajian pada tahun sebelum ini menunjukkan peningkatan. Peratusan graduan yang menyambung pengajian ini dikaji untuk melihat sama ada dipengaruhi oleh faktor sukar mendapatkan

pekerjaan atau sebaliknya. Atas keperluan isu ini, pengkaji merasakan kajian ini perlu dilakukan untuk mengenalpasti senarai faktor yang mendorong graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan Kolej Komuniti melanjutkan pengajian.

3. Objektif Kajian

Objektif kajian ini adalah untuk mendapatkan gambaran berapa ramaikah graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan yang menyambung pengajian ke peringkat yang lebih tinggi dan apakah faktor yang mendorong mereka. Aspek-aspek ini dikaji melalui beberapa objektif tersebut.

- a) Menenalpasti peratus graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan Kolej Komuniti di Malaysia.
- b) Menenalpasti faktor graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan di Kolej Komuniti Malaysia yang menyambung pengajian.

4. Metodologi Kajian

Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif secara persampelan bertujuan. Kajian ini juga menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian yang dibina oleh Kementerian Pendidikan Malaysia. Ia dijalankan secara atas talian (*online*) dan sistem dibuka dalam tempoh yang ditetapkan. Pengisian soalselidik ini dibuka sebulan sebelum berlangsungnya majlis konvokesyen mengikut zon/wilayah kolej. Soal selidik ini mensasarkan graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan di Malaysia.

Responden yang terlibat seramai 501 graduan dari 13 kolej komuniti. Graduan yang terlibat adalah dari lulusan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan sahaja. Kolej Komuniti yang terlibat adalah:

- a) Kolej Komuniti Kuching
- b) Kolej Komuniti Sungai Siput
- c) Kolej Komuniti Langkawi
- d) Kolej Komuniti Hulu Selangor
- e) Kolej Komuniti Kuala Langat
- f) Kolej Komuniti Pekan
- g) Kolej Komuniti Lipis
- h) Kolej Komuniti Kota Tinggi
- i) Kolej Komuniti Jerai
- j) Kolej Komuniti Tangga Batu
- k) Kolej Komuniti Sandakan
- l) Kolej Komuniti Semporna
- m) Kolej Komuniti Tambunan

Data daripada soal selidik yang diperolehi dianalisis menggunakan perisian Statistical Package for the Social Sciences versi 23 (SPSSv23). Data yang diperolehi ditunjukkan dalam peratus. Bagi menerangkan data dengan lebih jelas menyelidik memaparkan data melalui kaedah jadual dan graf.

5. Dapatan Kajian

Jumlah bilangan responden dalam kajian ini adalah 501 orang terdiri graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan dari Kolej Komuniti di Malaysia. Jadual 1 menunjukkan pecahan dalam frekuensi dan peratusan kebolehpasaran graduan. Status dibahagi kepada status bekerja, melanjutkan pengajian, menunggu penempatan pekerjaan dan belum bekerja. Status graduan yang bekerja sebanyak 81.2% dan menunjukkan peratus paling tinggi. Status graduan melanjutkan pengajian sebanyak 13.8%, diikuti status belum bekerja sebanyak 4.4% dan yang terakhir adalah status menunggu penempatan kerja.

Jadual 1: Kebolehpasaran graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan Kolej Komuniti yang melanjutkan pengajian

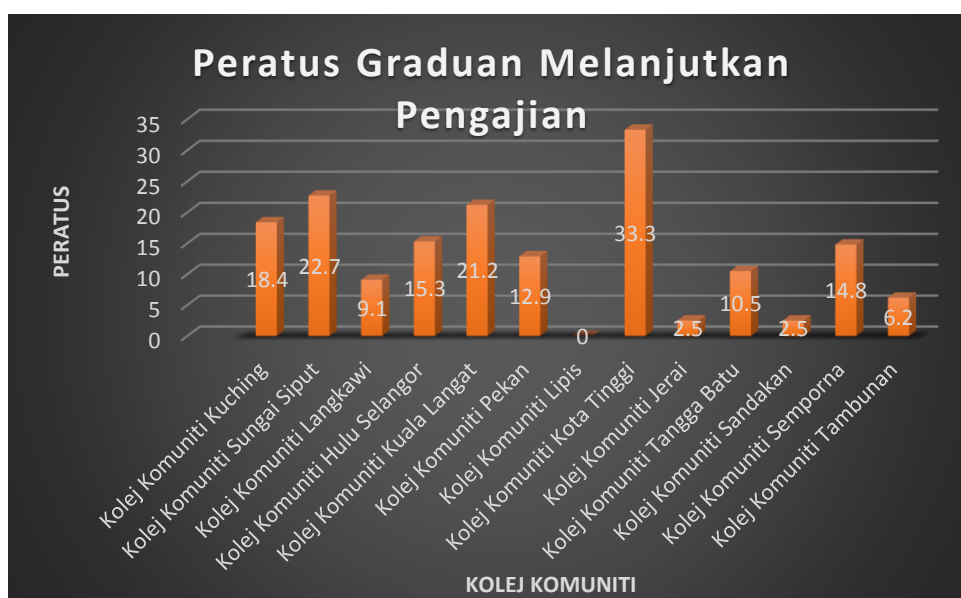
Status Graduan	Bekerja	Melanjutkan Pengajian	Menunggu Penempatan Pekerjaan	Belum Bekerja	Jumlah
Peratus	81.2%	13.8%	0.6%	4.4%	100%

Jadual 2 dan Rajah 1 menunjukkan peratus graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan Kolej Komuniti yang melanjutkan pengajian mengikut Kolej Komuniti masing-masing. Peratusan tertinggi adalah graduan dari Kolej

Komuniti Kota Tinggi sebanyak 33.3% Seterusnya diikuti oleh Kolej Komuniti Sungai Siput dan Kolej Komuniti Kuala Langat masing-masing sebanyak 22.7% dan 21.2%. Peratus paling rendah di Kolej Komuniti Kuala Lipis iaitu 0%. Seterusnya diikuti oleh Kolej Komuniti Jerai dan Kolej Komuniti Sandakan masing-masing 2.5%. Kolej komuniti yang lain berada dalam peratus diantara 18% sehingga 6%.

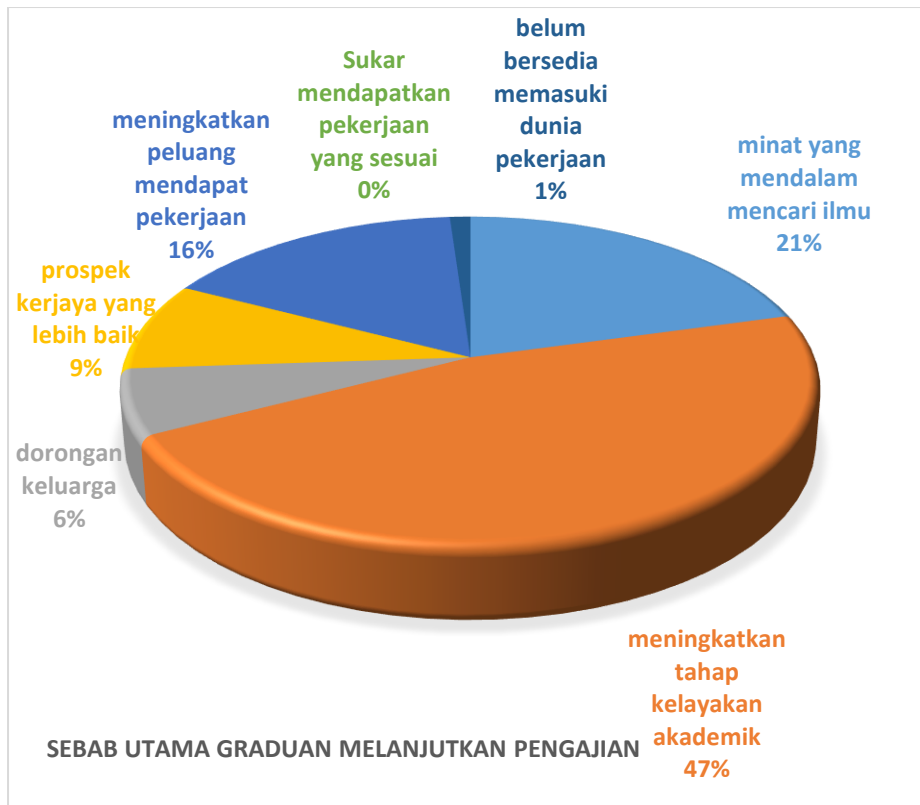
Jadual 2: Peratus graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan Kolej Komuniti yang melanjutkan pengajian

Bil	Kolej Komuniti	Peratus Graduan Melanjutkan Pengajian
1	Kolej Komuniti Kuching	18.4
2	Kolej Komuniti Sungai Siput	22.7
3	Kolej Komuniti Langkawi	9.1
4	Kolej Komuniti Hulu Selangor	15.3
5	Kolej Komuniti Kuala Langat	21.2
6	Kolej Komuniti Pekan	12.9
7	Kolej Komuniti Lipis	0
8	Kolej Komuniti Kota Tinggi	33.3
9	Kolej Komuniti Jerai	2.5
10	Kolej Komuniti Tangga Batu	10.5
11	Kolej Komuniti Sandakan	2.5
12	Kolej Komuniti Semporna	14.8
13	Kolej Komuniti Tambunan	6.2
	JUMLAH	13.8

Rajah 3: Carta Palang peratus graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan Kolej Komuniti yang melanjutkan pengajian

Kajian ini adalah untuk mengkaji tujuh senarai faktor utama graduan melanjutkan pengajian untuk keseluruhan graduan. Peratusan tertinggi untuk kajian ini sebanyak 47% graduan melanjutkan pengajian kerana ingin meningkatkan tahap kelayakan akademik. Dikuti oleh graduan sangat minat yang mendalam untuk menuntut ilmu dan meningkatkan peluang mendapatkan pekerjaan masing-masing sebanyak 21% dan 16%. Kemudian 9% graduan menyambung pengajian kerana faktor prospek kerjaya yang lebih baik. Faktor dorongan keluarga pula hanya 6% menjadi pilihan graduan. Faktor terakhir pilihan graduan adalah belum bersedia memasuki dunia pekerjaan. Walaubagaimanapun sukar mendapatkan pekerjaan yang sesuai bukanlah faktor yang menyebabkan graduan ini menyambung pengajian, kerana tiada graduan pun yang memilih faktor tersebut.

Rajah 2: Carta Pai menunjukkan peratus sebab utama graduan melanjutkan pengajian

6. Perbincangan

6.1 Mengenalpasti Peratus Graduan Sijil Pelancongan Dan Pengembaraan Kolej Komuniti Malaysia Yang Menyambung Pengajian Mengikut Kolej.

Melihat pada beberapa corak kajian yang lepas, graduan yang menyambung pengajian di Kolej Komuniti Kota Tinggi 27.3% dan masih meningkat lagi pada tahun 2018 iaitu sebanyak 33.3%. Bagi keseluruhan graduan Kolej Komuniti yang menyambung pengajian pada tahun 2017 adalah 19.8%. Hasil kajian untuk tahun 2018 bagi program Sijil Pelancongan dan Pengembaraan di Kolej Komuniti Malaysia hanya 13.8% graduan yang melanjutkan pengajian dan 81.2% graduan yang bekerja. Peratusan tertinggi bagi graduan yang menyambung pengajian adalah Kolej Komuniti Kota Tinggi. Peratusan terendah pula adalah 0% bagi Kolej Komuniti Lipis. Graduan yang bukan dalam kategori melanjutkan pengajian, mereka tergolong dalam graduan yang bekerja, menunggu penempatan pekerjaan ataupun belum bekerja. Graduan yang menunggu penempatan pekerjaan dan yang belum bekerja hanya diwakili oleh 0.6% dan 4.4% sahaja. Kadar kebolehpasaran graduan masih tinggi dan meningkat dari tahun sebelumnya. Begitu juga graduan yang menyambung pengajian dilihat sedikit peningkatan tetapi peratusannya masih kecil.

6.2 Mengenalpasti senarai faktor graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan di Kolej Komuniti Malaysia yang menyambung pengajian.

Dua faktor utama yang mempunyai peratus yang tinggi ini menunjukkan graduan merasakan mereka perlu menambahkan kemahiran dan ilmu di dada kerana minat yang tinggi dan bagi meningkatkan tahap kelayakan mereka. Graduan yang membuat pilihan ketiga dan keempat pula memandang jauh prospek kerjaya dan mereka ingin menambah ilmu dan kemahiran untuk kesediaan kerja yang lebih kukuh. Mereka merasakan sekadar sijil ini belum cukup dan perlu menggilap ilmu dan kemahiran diperingkat seterusnya untuk menyediakan diri lebih kompeten, berkeyakinan tinggi dan dapat menepatkan diri industry dengan selesa.

Keseluruhan analisa yang dibuat kajian ini menunjukkan pernyataan masalah graduan ingin menyambung pengajian kerana sukar mendapatkan pekerjaan adalah tidak tepat. Graduan melanjutkan pengajian untuk meningkatkan ilmu dan kemahiran untuk kesediaan mendapatkan kerjaya dalam bidang. Namun pernyataan gaji yang rendah untuk pekerjaan di dalam bidang berbanding luar bidang tidak dikaji. Pelajar mempunyai motivasi yang tinggi kerana berminat untuk meningkatkan ilmu pengetahuan dan kemahiran atas dorongan sendiri dan seterusnya melengkapkan diri untuk menceburi bidang pekerjaan. Mereka mampu untuk bekerja tetapi mereka tidak melepaskan peluang menyambung

pengajian memandangkan peluang terbentang luas dan banyak institusi yang menawarkan kursus dalam bidang yang bersesuaian. Dapatan kajian ini juga menunjukkan dorongan seseorang juga adalah faktor untuk menyambung pengajian ke peringkat yang lebih tinggi seperti hasil kajian dari Hanim dan Khalled, (2017) ke atas guru-guru yang mengikuti program Khas Pensiswazahan Guru mendapati majoriti pelajar yang sedang menyambung ijazah ini berpendapat mereka malanjutkan pengajian kerana faktor motivasi diri dan sokongan keluarga.

7. Kesimpulan

Graduan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan Kolej Komuniti khususnya adalah graduan TVET yang kompeten dan dapat menembusi cabaran dan persaingan dalam menempatkan diri di industri. Terbukti TVET menyumbang kepada melahirkan modal insan berkemahiran yang diperlukan dalam Pembangunan Negara untuk menuju status nehera maju menjelang 2020. Kadar kebolehpasaran 95% menunjukkan persepsi Pendidikan dan latihan vokasional pilihan kedua perlu dikikis, kerana TVET kini mampu menyediakan tenaga kerja dengan latihan yang mencukupi (Mohd Jalil et.al.2015). Peratusan kecil selebihnya yang tidak dapat menembusi pasaran kerja perlu ditambah baik di peringkat institusi dan sentiasa mengekalkan hubungan baik atau kolaborasi bersama industri supaya kurikulum selaras dengan cabaran IR 4.0.

Pelajar yang mempunyai peluang dan ruang menyambung pengajian di peringkat yang lebih tinggi adalah dialu-alukan. Ini juga membuktikan laluan TVET dapat melahirkan pekerja tahap professional apabila terbukti alumni kolej komuniti ternyata ada yang berjaya menyambung pengajian sehingga ke peringkat sarjana. Contohnya alumni Kolej Komuniti Sabak Bernam yang memiliki Sarjana dalam bidang Teknologi Rekabentuk dan sedang bertugas bersama rangkaian televisyen Media Prima. Dalam kajian ini, graduan yang memilih untuk menyambung pengajian bukan kerana pilihan kedua setelah mereka keciciran dalam mendapatkan pekerjaan ataupun tidak kompeten, malah mereka menyambung pengajian disebabkan faktor motivasi diri yang tinggi untuk meningkatkan tahap akademik dan minat yang sangat mendalam untuk belajar, selain kerana meningkatkan peluang dan prospek kerjaya.

Kerajaan memberi insentif dan membuka peluang lebih banyak untuk graduan TVET ini melanjutkan pengajian lebih tinggi dalam bidang latihan vokasional, teknikal dan professional. Juga menyarankan agar institusi TVET akan menawarkan banyak lagi peluang pendidikan pada tahap yang lebih tinggi dan tiada lagi persepsi bahawa TVET adalah pilihan kedua.

Rujukan

Basir Zahrom. (2009, 20 April), Program Pascasiswazah: Peluang Graduan Yang Belum Dapat Pekerjaan, Diberhentikan Kerja Menyambung Pengajian Ke Peringkat Lebih Tinggi. Berita Harian.

BH Online (2017) Rombak kurikulum IPT yang jumud. Dicapai dari <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2017/11/356766/rombak-kurikulum-ipt-yang-jumud-idris> [29 November]

BH Online. (2018). Kadar kebolehpasaran graduan meningkat. Dicapai dari <https://www.bharian.com.my/berita/pendidikan/2018/02/390649/kadar-kebolehpasaran-graduan-meningkat> [20 Februari].

Gangaram Biswakarma (2016). Relationship of Tourism Academic, Employability Abilities & Skill and Human Resource Development in Nepalese Tourism Industry. *International Journal of research in Bussiness Studyes and Management*

Hanim S. & Mohd Khalled Khairol Z. (2007) Faktor Guru-guru PKPG Tahun Akhir UTM Melanjutkan Pelajaran ke Peringkat Ijazah. *Universiti Teknologi Malaysia Institutional Repository*

Iswaaniza Kamal (2012) Pengharapan Pelajar Kolej Komuniti Bidang Bukan Kejuruteraan Dalam Aspek Kerjaya. *Universiti Teknologi Malaysia*

Malaysia, Kementerian Pendidikan Malaysia. (2012). *Pemeriksaan Kolej Komuniti*. Kementerian Pendidikan Malaysia, Kuala Lumpur.

Malaysia, Kuala Lumpur. Malaysia, Kementerian Pengajian Tinggi. (2017). *Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025* Kementerian Pendidikan Tinggi Malaysia, Kuala Lumpur.

Mohd Jalil Ahmad, Noor Hisham Jalani & Annas Akhmal Hasmori (2015). TEVT di Malaysia: Cabaran dan Harapan.

Seminar Kebangsaan Majlis Dekan-Dekan Pendidikan Awam 2015

Mohd Ridzuan Naemat, Mohd Nor Khairil, Mohd Radzuan Harun, Azhar Ahmad & Lokhman Hakim Osman. (2017) Faktor Pendorong yang Mempengaruhi Keputusan Melanjutkan Pengajian ke Institusi Pengajian Tinggi (IPT) di kalangan Staf Kerajaan dan Swasta *Jurnal Personalia Pelajar* 20(2017)

Siti Nor Hayati M. Yusop & Karimah Umar. (2018). Kebolehpasaran Graduan Kolej Komuniti Kuala Langat. *BITARA International Journal of Civilizational Studies and Human Sciences*

Kesepadanan Bidang Pengajian Pekerjaan Dalam Kalangan Graduan Kolej Komuniti

Nor Idayu Shafiza Mohamad Najib¹

Kolej Komuniti Pagoh
idayu@kkpagoh.edu.my

Abstrak : Isu peningkatan jumlah graduan menganggur serta masalah ketidaksepadanan kemahiran dengan pekerjaan yang diceburi merupakan kebimbangan utama bagi pelbagai pihak terutamanya graduan, ibu bapa, pensyarah dan penggubal kurikulum. Kajian ini dijalankan untuk mengenalpasti tahap kesepadanan di antara bidang pengajian yang diikuti dengan pekerjaan yang diceburi dalam kalangan graduan kolej komuniti. Kajian ini melibatkan graduan Kolej Komuniti dalam pelbagai bidang yang telah bergraduasi pada tahun 2018. Kajian ini merupakan kajian kuantitatif yang menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian. Analisis statistik deskriptif seperti kekerapan dan peratusan digunakan untuk menganalisis data kajian. Dapatan kajian menunjukkan bahawa 58.1% graduan bekerja di dalam bidang yang sepadan dengan bidang pengajian yang diikuti di Kolej Komuniti. Sesungguhnya, kualiti seseorang graduan tidak boleh diukur hanya berdasarkan kebolehan graduan tersebut di dalam menempatkan diri dalam sektor pekerjaan, tetapi yang lebih penting adalah kebolehan mereka di dalam mendapatkan pekerjaan yang sepadan dengan bidang pengajian yang diikuti serta kemahiran yang dimiliki.

1. Pengenalan

Pelaburan dalam modal insan sangat kritikal untuk menjadikan ia sebuah negara maju di Malaysia (Ramlee, 2013a). Di samping itu, Malaysia perlu meningkatkan modal sosial dan kapasiti masyarakat. Raslan (2011) pula mengatakan perubahan landskap geopolitik baharu di Malaysia menuntut kepada graduan untuk menghadapi saingan global. Sifat retorik semata-mata adalah sia-sia. Dari aspek globalisasi, Malaysia telah mengorak langkah untuk menjadikan Malaysia sebuah negara maju. Agenda Wawasan 2020 merupakan misi nasional ke arah menjadikan Malaysia negara yang berstatus maju menjelang tahun 2020 (Mahathir, 1990; Halimahton, 2011; Ramlee 2013b). Wawasan 2020 memberi gambaran yang jelas bahawa kejayaan sesebuah negara tidak hanya terletak kepada kebijaksanaan pemimpin mencipta wawasan dan gagasan tetapi juga berperanan sebagai agen perubahan dengan menukar paradigma rakyat serta menggerakkan pihak industri sebagai enjin pertumbuhan ekonomi untuk merealisasikan Wawasan 2020 (Jabatan Perdana Menteri, 2010). Walau bagaimanapun, untuk memajukan Malaysia ke barisan hadapan dari aspek pengetahuan, pelaburan modal insan adalah kritikal. Ekonomi yang berasaskan pengetahuan (k-ekonomi) memerlukan ramai pekerja yang kreatif dan inovatif (Ramlee, 2013a).

Malaysia merupakan salah satu negara di dunia yang memperuntukkan pelaburan yang besar iaitu hampir 25% untuk memajukan sistem pendidikan (Asmawati, 2009). Bidang pendidikan adalah sumber penjana pengetahuan, latihan, potensi, minat dan semua elemen kualiti bagi manusia yang akhirnya menjadikan mereka sebagai modal insan yang lebih dinamik dan berkualiti bagi menggerakkan kemajuan negara sebagaimana yang telah dibuktikan oleh Jepun dan Korea Selatan. Kedua-dua buah negara ini telah berjaya membuktikan bahawa pembangunan modal insan yang mantap dapat membantu memajukan diri dan negara setanding dengan negara-negara maju yang lain walaupun memiliki aset material yang sangat sedikit.

Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET) di kolej komuniti mula diperkenalkan di Malaysia melalui penubuhan 12 buah kolej komuniti rintis pada tahun 2001. Semenjak awal penubuhan, kolej komuniti merupakan laluan alternatif kepada pendidikan tertiar yang memberi penekanan kepada (TVET) melalui pengajian sepenuh masa. Di samping itu, pembelajaran sepanjang hayat melalui kursus jangka pendek turut dilaksanakan. Penjenamaan semula kolej komuniti merupakan program berimpak tinggi di bawah Rancangan Malaysia ke-Sembilan (RMK-9) yang dilancarkan pada tahun 2006. Antara inisiatif yang diperkenalkan ialah Program Diploma (Work-Based Learning) bersama Syarikat Berkaitan Kerajaan (GLC), penubuhan kolej komuniti cawangan dan penyediaan kemudahan bantuan kewangan kepada pelajar yang kurang berkemampuan.

1.1 Penyataan Masalah

Para pengkaji berpendapat ketidaksepadanan pengetahuan dan kemahiran yang berlaku dalam kalangan graduan adalah jurang di antara kriteria yang diperlukan oleh industri dengan pendidikan yang dilalui para graduan (Bilal & Ummah, 2016; Wesley et al., 2017). Berdasarkan kajian Bilal dan Ummah (2016), terdapat kelompangan dari segi pengetahuan teorikal dan praktikal dalam kalangan pelajar di sebuah universiti semasa mereka menjalani latihan industri. Dapatan kajian Hanapi dan Kamis (2017) pula menunjukkan ketidaksepadanan kemahiran teknikal dan kemahiran kebolehpasaran menjadi antara penyebab berlakunya pengangguran dalam kalangan graduan.

Merujuk kepada Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri (2011) terdapat beberapa isu atau masalah yang timbul berkaitan bidang TVET ini yang tidak menjadi pilihan utama dalam kalangan pelajar iaitu bidang ini dikatakan tidak mempunyai laluan kerjaya yang jelas, gaji yang kurang menarik, terdapat terlalu banyak pusat latihan kemahiran dan mempunyai standard yang berbeza dan pusat latihan tidak beroperasi pada tahap maksimum. Selain itu juga, dari bentuk kerjasama dengan pihak industri, didapati bahawa kemahiran yang diperlukan oleh industri tidak selari dengan kurikulum pengajian di pusat latihan kemahiran, pihak industri juga kurang membantu dan memberi pengiktirafan kepada pusat latihan kemahiran, tiada platform yang khusus dalam membincangkan keperluan kemahiran yang bersesuaian mengikut pandangan industri dengan institut latihan kemahiran serta kurang insentif yang jelas bagi membolehkan industri berhubung dengan pusat latihan kemahiran. Justeru itu, apabila adanya masalah-masalah yang dinyatakan ini ia menyebabkan lahirnya graduan-graduan dari institut latihan kemahiran yang tidak memenuhi standard dan keperluan sesuatu pekerjaan. Oleh itu, kajian dilaksanakan untuk melihat tahap kesepadanan bidang pengajian pekerjaan dalam graduan kolej komuniti.

1.2 Objektif Kajian

Tujuan kajian ini adalah untuk mengenal pasti tahap penentuan kesepadanan bidang pengajian pekerjaan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti. Oleh itu, secara khusus tujuan kajian ini adalah untuk:

1. Mengetahui status graduan bekerja dalam bidang atau luar bidang
2. Mengetahui status graduan bekerja dalam bidang mengikut program pengajian
3. Mengetahui status graduan bekerja luar bidang mengikut program

1.3 Kepentingan Kajian

Hasil kajian ini akan memberikan manfaat dan perspektif yang luas kepada beberapa pihak iaitu :

1. Membantu pihak Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti dalam memperbaiki kurikulum bagi setiap bidang pengajian yang ditawarkan agar bersesuaian dengan kehendak dan pasaran semasa.
2. Memberikan keyakinan dan tanggapan yang baik dalam kalangan masyarakat berhubung institusi kolej komuniti yang mampu menghasilkan graduan yang berpotensi tinggi.
3. Membantu negara dalam menyediakan sumber tenaga kerja yang berkemahiran tinggi serta mampu berdaya saing bukan sahaja di Malaysia tetapi di negara-negara lain.

2. Sorotan Kajian Lepas

Marchante, Bienvenido dan Pagan (2011) menyatakan ketidaksepadanan yang berlaku di dalam pendidikan dan kemahiran sebagai jurang yang berlaku di antara kriteria dan keperluan yang diperlukan oleh pasaran atau industri yang tidak dipenuhi oleh pendidikan dan kemahiran yang dimiliki. Akibat berlakunya ketidaksepadanan di antara pendidikan dan kemahiran dengan pekerjaan yang diceburui ini boleh mempengaruhi dan memberi kesan terhadap pelaburan di dalam pendidikan yang dibelanjakan, kepuasan kerja, gaji yang diperolehi dan mobiliti pekerjaan (Shujaat et al., 2009). Berdasarkan pendapat beberapa pengkaji aspek-aspek iaitu ciri-ciri pendidikan (Wolbers, 2003; Robst, 2007), demografik individu (Wolbers, 2003, Robst, 2007) dan ciri-ciri pekerjaan (Wolbers, 2003) mempengaruhi terhadap kesepadanan di antara pendidikan dan kemahiran yang diikuti dengan pekerjaan yang diperolehi seperti bidang pendidikan, tahap pendidikan, keputusan peperiksaan yang diperolehi dan pengalaman aktiviti atau kerja. Hensen, Vries dan Corvers (2009) turut menggunakan aspek-aspek ciri-ciri pendidikan, demografik individu dan ciri-ciri pekerjaan di dalam kajian mereka untuk mengkaji peranan mobiliti geografi di dalam mengurangkan masalah ketidaksepadanan di antara pendidikan dan pekerjaan yang diperolehi. Sesungguhnya, kesesuaian sesuatu bidang pengajian yang dianjurkan oleh pihak institusi pendidikan dan latihan haruslah memenuhi kehendak semasa majikan atau pasaran kerja bagi memastikan program tersebut mendapat pengiktirafan semua pihak. Bracey (2006) menyatakan bahawa adalah sukar untuk mengetahui apakah kemahiran yang bersesuaian dan diperlukan oleh pihak majikan di industri.

3. Metodologi

Kajian yang dijalankan ini merupakan kajian kuantitatif yang melibatkan seramai 7725 orang graduan di Kolej Komuniti, Malaysia sebagai responden kajian. Kajian yang dijalankan ini menggunakan analisis deskriptif dan analisis inferensi seperti kekerapan/frekuensi dan peratusan.

Kaedah kuantitatif menggunakan analisis deskriptif kerana kajian ini dapat memperihal tentang sesuatu perkara dengan mengambil kira pelbagai aspek dan faktor yang perlu dinilai. Mohd Majid (2010) menjelaskan penyelidikan deskriptif adalah satu bentuk penyelidikan yang bertujuan untuk mengumpul maklumat dan menerangkan apa yang sedang berlaku. Ini adalah selaras dengan apa yang dinyatakan oleh Ahmad Munawar & Mohd Nor Shahizan (2014) iaitu kajian berbentuk deskriptif dapat memberi gambaran atau maklumat mengenai sesuatu keadaan pada suatu masa tertentu, di samping membantu membuat perancangan pada masa akan datang. Ia sesuai digunakan dalam kajian ini kerana dapatan kajian ini merupakan maklumat peristiwa yang sedang berlaku dan boleh digunakan untuk menyelesaikan masalah yang berkaitan untuk masa akan datang.

4. Keputusan dan Perbincangan

Bab ini melaporkan dapatan kajian yang telah dilakukan ke atas data yang telah diperolehi daripada responden. Analisis dilakukan dengan menggunakan SPSS versi 22. Hasil dapatan kajian juga digunakan untuk menjawab persoalan-persoalan kajian yang telah dikemukakan iaitu:

Tujuan kajian ini adalah untuk mengenal pasti tahap penentuan kesepadanan bidang pengajian pekerjaan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti. Oleh itu, secara khusus tujuan kajian ini adalah untuk:

1. Mengetahui status graduan bekerja dalam bidang atau luar bidang
2. Mengetahui status graduan bekerja dalam bidang mengikut program pengajian
3. Mengetahui status graduan bekerja luar bidang mengikut program

Analisis kuantitatif yang dijalankan melibatkan para responden yang terdiri daripada para graduan kolej komuniti. Seramai 7725 graduan telah memberi maklum balas melalui kaji selidik yang dijalankan.

Tahap kesepadanan di antara bidang pengajian yang diikuti dengan peluang pekerjaan yang diceburi dalam kalangan graduan di kolej komuniti

Perkara	Kekerapan	Peratusan
Bekerja di dalam jenis pekerjaan yang sama bidang pengajian yang diikuti di kolej komuniti		
Pekerjaan yang sama bidang	4485	58.1
Pekerjaan yang tidak sama bidang	3240	41.9
Jumlah	7725	100

Jadual 1 Taburan kesepadanan di antara bidang pengajian yang diikuti dengan peluang pekerjaan yang diceburi oleh graduan kolej komuniti

Dapatan analisis menunjukkan seramai 4485 graduan atau 58.1% bekerja dalam bidang mengikut pengajian dan seramai 3240 graduan atau 41.9% bekerja tidak mengikut bidang pengajian.

Berdasarkan laporan yang dinyatakan oleh CEDEFOP (2010), antara cabaran yang dihadapi oleh negara-negara Eropah adalah "not just to improve skills levels, but to match people with the right skills to the right jobs". Justeru itu, apabila berlakunya ketidaksepadanan di antara pekerjaan yang diceburi dengan bidang pengajian yang diikuti ia akan mengganggu produktiviti atau tahap kepuasan pekerjaan seseorang graduan. Ini disokong oleh teori pepadanan kerja oleh Sattinger (1993) di mana melalui teori ini apabila berlakunya ketidaksepadanan di antara keperluan kemahiran yang bersesuaian ia akan memberi kesan terhadap produktiviti seseorang individu di dalam sesuatu pekerjaan yang ingin diceburui.

Pekerjaan yang sama bidang dengan pengajian

Perkara	Kekerapan	Peratusan	Jumlah
Nama kursus			
Certificate In Culinary Arts Joint Certificate With Taylor's University	61	72	85
Certificate In Food And Beverage Service Joint Certificate With Taylor's University	15	68	22
Certificate In Room Division Joint Certificate With Taylor's University	6	60	10
Diploma Dandan Rambut	15	100	15

Diploma In Architectural Technology	17	100	17
Diploma In Customer Service Management	8	57	14
Diploma In Games Art	8	73	11
Diploma In Mechanical Technology (CADD)	9	75	12
Diploma In Patisserie	17	100	17
Diploma In Security Technology	12	57	21
Diploma In Telecommunication Technology	11	55	20
Diploma Teknologi Solar Fotovoltan	6	43	14
Diploma Terapi Kecantikan	10	83	12
Sijil Agroteknologi	39	51	76
Sijil Akuakultur	10	32	31
Sijil Animasi 2d	25	40	63
Sijil Animasi 3d	11	26	43
Sijil Aplikasi Perisian Komputer	5	56	9
Sijil Asas Jahitan Kreatif	12	63	19
Sijil Asas Kulinari	13	93	14
Sijil Asas Lanskap	5	83	6
Sijil Asas Pastrri	9	39	23
Sijil Asas Pemprosesan Makanan	15	79	19
Sijil Dandan Rambut	34	79	43
Sijil Fesyen Dan Pakaian	448	65	686
Sijil Komputer Dan Rangkaian	2	15	13
Sijil Komputer Dan Sokongan	2	18	11
Sijil Kulinari	472	70	670
Sijil Landskap	15	31	48
Sijil Mekanikal Pembuatan	6	67	9
Sijil Multimedia Kreatif Pengiklanan	81	56	144
Sijil Operasi Perhotelan	211	66	320
Sijil Pastrri	234	63	373
Sijil Pelancongan Dan Pengembaraan	198	49	407
Sijil Pelukis Pelan Senibina	92	46	202
Sijil Pemasangan Elektrik	539	58	923
Sijil Pembuatan Kasut Dan Kraf Kulit	1	17	6
Sijil Pemprosesan Dan Kawalan Mutu Makanan	192	52	369
Sijil Pengendalian Acara	9	50	18
Sijil Pengoperasian Perniagaan	192	72	265
Sijil Penyenggaraan Bangunan	49	70	70
Sijil Penyenggaraan Industri	7	39	18
Sijil Penyenggaraan Motosikal Berkuasa Tinggi	2	33	6
Sijil Perakaunan	7	58	12
Sijil Rekabentuk Dalaman	50	55	91
Sijil Rekabentuk Dan Pembuatan Perabot	3	14	22
Sijil Servis Kenderaan Ringan	407	63	641
Sijil Sistem Komputer Dan Rangkaian	119	43	280
Sijil Sistem Komputer Dan Sokongan	94	45	210
Sijil Teknologi Elektrik (Pemasangan Dan Perkhidmatan)	68	82	83
Sijil Teknologi Maklumat	178	43	412
Sijil Teknologi Pembinaan	3	60	5
Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan	23	47	49
Sijil Teknologi Pembuatan	75	65	115
Sijil Teknologi Penyejukan Dan Penyamanan Udara	89	52	170
Sijil Teknologi Senibina	110	42	264
Sijil Terapi Kecantikan Dan Spa	133	70	190
Sijil Visual Kreatif	1	14	7
Jumlah	4485	100	7725

Jadual 2 Pekerjaan yang sama bidang mengikut kursus

Dapatan analisis menunjukkan terdapat 3 kursus yang memperoleh 100% graduan yang bekerja mengikut bidang iaitu Diploma Dandan Rambut, Diploma In Architectural Technology dan Diploma In Patisserie.

Menurut Espajo & Ibanez (2006) seseorang graduan akan memiliki kepuasan pekerjaan yang tinggi apabila pekerjaan yang diceburi adalah hampir sama dengan apa yang dipelajari semasa di institusi pengajian. Selain itu, graduan yang mendapat pekerjaan yang selari dengan apa yang dipelajari serta setaraf dengan ijazah yang dimiliki akan mengurangkan berlakunya masalah pengangguran serta fenomena pertukaran pekerjaan.

Pekerjaan yang tidak mengikut bidang dengan pengajian

Perkara Nama kursus	Kekerapan	Peratusan	Jumlah
Certificate In Culinary Arts Joint Certificate With Taylor's University	24	28	85
Certificate In Food And Beverage Service Joint Certificate With Taylor's University	7	32	22
Certificate In Room Division Joint Certificate With Taylor's University	4	40	10
Diploma Dandan Rambut	0	0	15
Diploma In Architectural Technology	0	0	17
Diploma In Customer Service Management	6	43	14
Diploma In Games Art	3	27	11
Diploma In Mechanical Technology (Cadd)	3	25	12
Diploma In Patisserie	0	0	17
Diploma In Security Technology	9	43	21
Diploma In Telecommunication Technology	9	45	20
Diploma Teknologi Solar Fotovoltan	8	57	14
Diploma Terapi Kecantikan	2	17	12
Sijil Agroteknologi	37	49	76
Sijil Akuakultur	21	68	31
Sijil Animasi 2d	38	60	63
Sijil Animasi 3d	32	74	43
Sijil Aplikasi Perisian Komputer	4	44	9
Sijil Asas Jahitan Kreatif	7	37	19
Sijil Asas Kulinari	1	7	14
Sijil Asas Lanskap	1	17	6
Sijil Asas Pastrri	14	61	23
Sijil Asas Pemprosesan Makanan	4	21	19
Sijil Dandan Rambut	9	20	43
Sijil Fesyen Dan Pakaian	238	35	686
Sijil Komputer Dan Rangkaian	11	85	13
Sijil Komputer Dan Sokongan	9	82	11
Sijil Kulinari	198	30	670
Sijil Landskap	33	69	48
Sijil Mekanikal Pembuatan	3	33	9
Sijil Multimedia Kreatif Pengiklanan	63	44	144
Sijil Operasi Perhotelan	109	34	320
Sijil Pastrri	139	37	373
Sijil Pelancongan Dan Pengembaraan	209	51	407
Sijil Pelukis Pelan Senibina	110	54	202
Sijil Pemasangan Elektrik	384	42	923
Sijil Pembuatan Kasut Dan Kraf Kulit	5	83	6
Sijil Pemprosesan Dan Kawalan Mutu Makanan	177	48	369
Sijil Pengendalian Acara	9	50	18
Sijil Pengoperasian Perniagaan	73	28	265
Sijil Penyenggaraan Bangunan	21	30	70
Sijil Penyenggaraan Industri	11	61	18
Sijil Penyenggaraan Motosikal Berkuasa Tinggi	4	67	6

Sijil Perakaunan	5	42	12
Sijil Rekabentuk Dalaman	41	45	91
Sijil Rekabentuk Dan Pembuatan Perabot	19	86	22
Sijil Servis Kenderaan Ringan	234	37	641
Sijil Sistem Komputer Dan Rangkaian	161	56	280
Sijil Sistem Komputer Dan Sokongan	116	55	210
Sijil Teknologi Elektrik (Pemasangan Dan Perkhidmatan)	15	18	83
Sijil Teknologi Maklumat	234	57	412
Sijil Teknologi Pembinaan	2	40	5
Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan	26	53	49
Sijil Teknologi Pembuatan	40	35	115
Sijil Teknologi Penyejukan Dan Penyamanan Udara	81	48	170
Sijil Teknologi Senibina	154	58	264
Sijil Terapi Kecantikan Dan Spa	57	30	190
Sijil Visual Kreatif	6	86	7
Jumlah	3250	100	7725

Jadual 3 Pekerjaan yang di luar bidang mengikut kursus

Dapatan analisis menunjukkan terdapat 5 kursus yang memperolehi peratusan tertinggi graduan yang bekerja tidak mengikut bidang iaitu Sijil Visual Kreatif (86%), Sijil Rekabentuk dan Pembuatan Perabot (86%), Sijil Komputer dan Rangkaian (85%), Sijil Pembuatan Kasut dan Kraf Kulit (83%) dan Sijil Komputer dan Sokongan (82%).

Wolbers (2002) turut menyatakan bahawa seseorang graduan yang tidak mendapat pekerjaan yang sepadan dengan kemahiran yang dimiliki akan lebih cenderung mendapat pekerjaan yang berstatus rendah daripada kelayakan tahap pendidikan mereka.

5. Kesimpulan

Secara keseluruhannya, dapatan kajian menunjukkan bahawa tahap kesepadanan di antara bidang pengajian yang diikuti dengan pekerjaan yang diceburi oleh graduan kolej komuniti berada pada tahap yang sederhana.

Rujukan

European Centre for Development Of Vocational Training (2010). Skill Ketidakespadanan in Europe. June.CEDEFOP.
Hanapi, Z (2015). *Kesepadanan Latihan Terhadap Pekerjaan Dalam Kalangan Graduan Kejuruteraan Elektrik Di Kolej Komuniti*, Universiti Teknologi Malaysia.

Hanapi, Z (2014). *Penentuan Kesepadanan Bidang Pengajian-Pekerjaan Dalam Kalangan Graduan Kolej Komuniti*, Universiti Pendidikan Sultan Idris.

Hanapi, Z, & Kamis.A (2017). *Analisis Perbandingan Di Antara Industri, Pensyarah dan Graduan Terhadap Kepentingan Kemahiran Teknikal dan Kemahiran Kebolehkkerjaan Yang Perlu Dikuasai Oleh Graduan Bidang Elektrik Di Kolej Komuniti*. Humanika, 9(1-5), 67–75.

Ramlee Mustapha. (2013a). *Transforming Education toward K-Economy in Malaysia*. International Journal for Educational Studies, 6(1). Retrieved from <http://educare-ijes.com/transforming-education-toward-k-economy-in-malaysia/?s=Transforming+Education+toward+K-Economy+in+Malaysia>

Ramlee Mustapha. (2013b). *Transforming Education toward K-Economy in Malaysia*. International Journal of Education Studies.

Marchante, A.J., Ortego, B. and Pagan, R. (2011). *An Analysis of Educational Ketidakespadanan and Labor Mobility in the Hospitality Industry*. Journal of Hospitality and Tourism Research. 299-318.

Wolbers, M. (2002). *Job Ketidakespadanan and Their Labour Market Effects among SchoolLeavers in Europe*. Maastricht University.

Informasi Kolej Komuniti (2018). Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti.

Graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelebu Lebih Berminat Menjadi Usahawan Dalam Bidang Pembinaan

Nur Farhana Mustahidin¹, Muhammad Aznor Abdul Aziz¹,
Zaharilah Abdul Kadir²

¹Unit Kejuruteraan & Kemahiran, Kolej Komuniti Jelebu, Jalan Seperi, 71600 Kuala Klawang, Negeri Sembilan, Malaysia

²Jabatan Kecemerlangan Akademik, Institut Pendidikan Guru, Kampus Raja Melewar, 70400 Seremban, Malaysia
nurfarhanasps@gmail.com

Abstrak: Kolej Komuniti adalah institusi di bawah Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti (JPPKK) yang menawarkan kursus keusahawanan kepada pelajar semasa tempoh pembelajaran. Kolej Komuniti komited dalam melahirkan usahawan di kalangan pelajar dan graduan seperti mana yang dihasrat dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi) 2015-2025. Penyataan masalah kajian adalah adakah graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelebu bekerja dalam bidang yang sama dipelajari semasa di institusi dan faktor yang mempengaruhi graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelebu memilih untuk menjadi usahawan dalam bidang pembinaan. Justeru itu, kajian ini ingin mengenal pasti faktor yang mempengaruhi graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelebu memilih untuk menjadi usahawan dalam bidang pembinaan dan mengenal pasti sama ada graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelebu menerima latihan keusahawanan semasa pengajian di Kolej Komuniti Jelebu. Kajian yang dijalankan adalah berbentuk kajian tinjauan dan sering digunakan dalam penyelidikan pendidikan. Instrumen kajian adalah menggunakan borang soal selidik. Borang soal selidik Kajian Pengesanan Graduan TVET 2019 yang dihasilkan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia Pendidikan Tinggi telah diedarkan kepada graduan Kolej Komuniti Jelebu. Soal selidik yang diedarkan mempunyai tiga bahagian. Bahagian A adalah berkenaan maklumat latar belakang, Bahagian B pula mengenai status terkini graduan, Bahagian C pula diisi sekiranya responden bekerja. Hasil kajian menunjukkan bahawa graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan di Kolej Komuniti Jelebu lebih cenderung untuk bekerja dalam bidang pembinaan berbanding bidang lain setelah tamat pengajian dan faktor yang menyebabkan menjadi usahawan adalah disebabkan mengambil alih perniagaan keluarga atau ingin berdikari. Berdasarkan hasil dapatan, dapat disimpulkan bahawa graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan di Kolej Komuniti Jelebu cenderung untuk menjadi usahawan di bidang pembinaan dan hal ini adalah disebabkan oleh faktor mengambil alih perniagaan keluarga dan kecenderungan graduan ingin berdikari.

1. Pengenalan

Menurut Pelan Strategik Keusahawanan (2013-2015), Malaysia memerlukan usahawan-usahawan yang berpengetahuan dan berkemahiran dalam kalangan lulusan IPT tempatan yang berupaya bertindak sebagai pemangkin kepada transformasi ekonomi Malaysia. Kolej Komuniti adalah institusi di bawah Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti (JPPKK) yang menawarkan kursus keusahawanan kepada pelajar semasa tempoh pembelajaran. Kolej Komuniti komited dalam melahirkan usahawan di kalangan pelajar dan graduan seperti mana yang dihasrat dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi) 2015-2025. Menurut Wan Izni Rashiddi Wan Mohd Razalli (2017), pelbagai inisiatif dilaksanakan dalam memastikan budaya keusahawanan dapat diwujudkan secara holistik dalam ekosistem pendidikan di kolej ini. Mengikut Informasi Kolej Komuniti Edisi Oktober 2018, empat misi Kolej Komuniti telah digariskan iaitu:

1. Menyediakan akses yang meluas kepada program TVET berkualiti dan diiktiraf;
2. Memperkasa komuniti melalui Pembelajaran Sepanjang Hayat (PSH);
3. Melahirkan graduan holistik, berciri keusahawanan dan seimbang; dan
4. Memanfaatkan sepenuhnya perkongsian pintar dengan pihak berkepentingan

Misi yang ketiga telah membuktikan bahawa produk dari Kolej Komuniti dibekalkan dengan ilmu keusahawanan untuk memenuhi salah satu tujuan penubuhan Kolej Komuniti. Pendidikan keusahawanan yang diterapkan dalam Kemahiran Hidup Bersepadu dapat diserapkan dalam pendidikan usahawanan di peringkat yang lebih tinggi (Abdul Said, 2012).

Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan adalah salah satu program yang ditawarkan di Kolej Komuniti Jelevu. Pelajar yang mengikuti program ini akan belajar selama empat semester dan menjalani Latihan Industri semasa semester terakhir. Program ini menyediakan pelajar dengan ilmu pengetahuan berkaitan pembinaan bangunan seperti ilmu ukur, bahan binaan, teknologi binaan, lukisan pembinaan, aturcara kontrak dan keselamatan dan kesihatan pekerjaan. Semasa menuntut di semester tiga, pelajar wajib mengambil kursus keusahawanan yang merangkumi ilmu teori dan praktikal serta membentuk kemahiran insaniah pelajar, berfikir secara kreatif dan kritis, berdiskari dan bertanggungjawab. Antara faktor utama kursus keusahawanan dimasukkan dalam silibus adalah untuk menggalakkan pelajar menjadi usahawan yang boleh menjana pendapatan sendiri selepas menamatkan pengajian. Hal ini adalah sejajar dengan Pelan Tindakan Keusahawanan IPT 2016-2020 yang diperkenalkan untuk menyemai minda keusahawanan ke dalam seluruh sistem pendidikan tinggi dan mewujudkan sistem pendidikan yang mampu melahirkan graduan bercirikan keusahawanan dan menjadi penjana pekerjaan, serta memastikan kemampuan kewangan Institusi Pendidikan Tinggi (IPT) negara, Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT).

Menurut Datuk Seri Fadillah Yusof (2017), bidang pembinaan bangunan di Malaysia sedang berkembang pesat selepas beberapa projek utama negara dilaksanakan dan ini memberikan peluang kepada ramai usahawan untuk menjana pendapatan di dalam industri ini. Justeru itu, kajian ini ingin mengenal pasti faktor yang mempengaruhi graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelevu memilih untuk menjadi usahawan dalam bidang pembinaan dan mengenal pasti sama ada graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelevu menerima latihan keusahawanan semasa pengajian di Kolej Komuniti Jelevu.

2. Penyataan Masalah

Keusahawanan adalah salah satu bidang pekerjaan yang mulia dan mengikut agama Islam, keusahawanan berada dalam kerangka ibadat yang berkait dengan hubungan dengan Allah s.w.t. dan juga sesama manusia (Mohd. Zain Bin Mubarak, 2015). Oleh itu, pelajar-pelajar Kolej Komuniti yang dibekalkan dengan ilmu keusahawanan sangat digalakkan untuk mempraktikkan di alam kerjaya. Industri Pembinaan adalah sangat meluas dan merangkumi pelbagai sektor yang bukan hanya tertumpu kepada fasa pembinaan sahaja tetapi juga fasa-fasa pra pembinaan dan selepas pembinaan seperti sektor industrial, kediaman, komersial dan prasarana (Abu Hassan Abu Bakar, n.d). Graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan mempunyai pelbagai pilihan jenis perniagaan untuk dipilih seperti menjadi kontraktor binaan, mengecat dan membuat perniagaan atas talian seperti menyediakan perkhidmatan membuat lukisan pembinaan. Menurut Mutalib, S. (2013), generasi muda perlu mengubah mentaliti daripada hanya menjadi pekerja dan makan gaji sahaja, mereka mampu menjana pendapatan sendiri melalui keusahawanan.

Justeru itu, penyataan masalah kajian adalah:

1. Adakah graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelevu bekerja dalam bidang yang sama dipelajari semasa di institusi?
2. Apakah faktor yang mempengaruhi graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelevu memilih untuk menjadi usahawan dalam bidang pembinaan?

3. Objektif

Objektif kajian adalah :

1. Mengetahui sama ada graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelevu bekerja dalam bidang yang sama dipelajari semasa di institusi.
2. Mengetahui faktor yang mempengaruhi graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelevu memilih untuk menjadi usahawan dalam bidang pembinaan.

4. Metodologi Kajian

Kajian yang dijalankan adalah berbentuk kajian tinjauan dan sering digunakan dalam penyelidikan pendidikan. Keputusan yang mempunyai kebolehpercayaan yang tinggi dapat dicapai melalui kajian tinjauan yang dirancang dan dihasilkan mengikut amalan-amalan standard (Wiersma, 2000).

Instrumen kajian adalah menggunakan borang soal selidik. Kos membina borang soal selidik yang murah dan masa yang diperuntukkan singkat adalah beberapa faktor yang menyebabkan borang soal selidik menjadi pilihan kebanyakan pengkaji (Bill Gillham, 2000). Pengkaji boleh memperoleh jumlah responden yang ramai dan data yang banyak menggunakan borang soal selidik. Borang soal selidik Kajian Pengesanan Graduan TVET 2019 yang dihasilkan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia Pendidikan Tinggi telah diedarkan kepada graduan Kolej Komuniti Jelevu. Soal selidik yang diedarkan mempunyai tiga bahagian. Bahagian A adalah berkenaan maklumat latar belakang, Bahagian B pula mengenai status terkini graduan, Bahagian C pula diisi sekiranya responden bekerja.

5. Analisis Data

Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif dan perisian SPSS V23 untuk analisa data. Responden kajian merupakan graduan-graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan, Kolej Komuniti Jelevu. Definisi kaedah kuantitatif adalah menjumlahkan data dengan menggunakan sesuatu format statistik analisis Mutalib, S. (2013). Skor kekerapan (f) dan peratusan (%). Statistik deskriptif adalah kaedah yang digunakan untuk analisa data dalam kajian ini.

Jadual 1: Status pekerjaan graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan Kolej Komuniti Jelevu 2018

Item	Frekuensi	Peratus
Berkerja	20	60.6
Melanjutkan pengajian	12	36.4
Menunggu penempatan pekerjaan	0	0
Belum bekerja	1	3.0

Jadual 1 menunjukkan majoriti responden iaitu seramai 60.6% bekerja selepas menamatkan pelajaran. Selebihnya, responden melanjutkan pengajian iaitu seramai 36.4% dan masih belum bekerja iaitu 3.0%.

Jadual 2: Taraf pekerjaan graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan Kolej Komuniti Jelevu 2018

Item	Frekuensi	Peratus
Berkerja Sendiri/ <i>Freelance</i>	2	10.0
Pekerja swasta (termasuk NGO)	15	75.0

Jadual 2 menunjukkan bahawa 10.0% responden bekerja sendiri atau *freelance* dan yang selebihnya menjadi pekerja swasta (termasuk NGO) iaitu seramai 75.0%. Ini membuktikan bahawa graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan di Kolej Komuniti Jelevu lebih berminat untuk bekerja makan gaji di sektor swasta berbanding menceburi bidang keusahawanan.

Analisa Objektif 1

Jadual 3: Analisis graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan yang bekerja dalam bidang yang sama dipelajari di Kolej Komuniti Jelevu 2018

Item	Ya		Tidak		Jumlah	
	Frekuensi	Peratus	Frekuensi	Peratus	Frekuensi	Peratus
Adakah anda bekerja dalam bidang yang sama dipelajari di institusi?	13	65.0	7	35.0	20	100.0

Berdasarkan Jadual 3, majoriti responden bekerja dalam bidang pembinaan iaitu seramai 65.0%. Selebihnya bekerja di luar bidang iaitu seramai 35.0%. Ini menunjukkan bahawa graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan di Kolej Komuniti Jelevu lebih cenderung untuk bekerja dalam bidang pembinaan setelah tamat pengajian.

Analisa Objektif 2

Jadual 4: Faktor graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan Kolej Komuniti Jelebu memilih untuk menjadi usahawan 2018

Item	Frekuensi	Peratus
Perniagaan keluarga	1	50.0
Ingin berdikari	1	50.0
Tidak berminat makan gaji	0	0.0
Waktu kerja yang fleksibel	0	0.0

Berdasarkan Jadual 4, seramai 50.0% responden memilih perniagaan keluarga dan ingin berdikari dan selebihnya 0.0%. Ini menunjukkan bahawa faktor yang menyebabkan graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan Kolej Komuniti Jelebu memilih untuk menjadi usahawan adalah disebabkan mengambil alih perniagaan keluarga atau ingin berdikari.

6. Perbincangan

Hasil kajian menunjukkan bahawa graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan di Kolej Komuniti Jelebu lebih cenderung untuk bekerja dalam bidang pembinaan berbanding bidang lain setelah tamat pengajian. Hal ini adalah disebabkan graduan telah dibekalkan dengan ilmu pembinaan yang mencukupi berdasarkan silibus Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan di Kolej Komuniti Jelebu.

Bagi item kecenderungan graduan berdasarkan faktor yang menyebabkan graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan Kolej Komuniti Jelebu memilih untuk menjadi usahawan adalah disebabkan mengambil alih perniagaan keluarga atau ingin berdikari. Ini menunjukkan bahawa pengaruh daripada keluarga dan penerimaan pendidikan secara langsung dan tidak formal yang merangsang graduan untuk menceburi dan seterusnya mengambil alih perniagaan keluarga. Hasil dapatan ini menepati kajian yang dijalankan oleh Mutalib, S. (2013). Graduan juga memilih ingin berdikari sebagai faktor yang mendorong untuk menjadi usahawan. Hal ini bertepatan dengan kajian Azilahwati Adam (n.d), Syaharizad Abdul Razak (n.d) dan Muhammad Helmi Abu Bakar (n.d).

7. Kesimpulan

Kolej Komuniti mempunyai potensi yang besar dalam melahirkan ramai usahawan yang juga majikan yang berjaya pada masa hadapan. Kenyataan ini adalah selari dengan hasil dapatan Sarimah Che Hassan (2013), Armanurah Mahamad (2013) dan Amir Md Noor (2013) yang merumuskan bahawa seorang pelajar yang pernah tercicir pada satu ketika dahulu dan menjadi pelajar Kolej Komuniti mampu menjadi seorang usahawan yang bergelar majikan kepada bakal graduan. Justeru itu, dapat disimpulkan bahawa graduan Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan di Kolej Komuniti Jelebu cenderung untuk menjadi usahawan di bidang pembinaan dan hal ini adalah disebabkan oleh faktor mengambil alih perniagaan keluarga dan kecenderungan graduan ingin berdikari.

Rujukan

Abdul Said, A. (2012, July 18). Pendidikan Keusahawanan dalam kalangan pelajar. Perspektif dan Cabaran. *Utusan Borneo*. Retrieved August 8, 2012 from <http://eprints.ums.edu.my/4584/1/nc0000001801.pdf>.

Abu Hassan Abu Bakar (n.d). Industri Binaan Malaysia: Satu Tinjauan. <http://www.hbp.usm.my/abuhassan/const%20industry.htm>

Azilahwati Adam (n.d), Syaharizad Abdul Razak (n.d) dan Muhammad Helmi Abu Bakar (n.d). Aspirasi Kerjaya Sebagai Usahawan Di Kalangan Pelajar-Pelajar Semester Akhir Kolej Komuniti Jasin. *academia.edu*

Bill Gillham (2000). *Developing a Questionnaire*.

Datuk Seri Fadillah Yusof (2017). Industri pembinaan Malaysia penggerak capai status maju. *BH Online*.

Pelan Strategik Keusahawanan Institut Pengajian Tinggi 2013-2015.

Pelan Tindakan Keusahawanan Institut Pendidikan Tinggi 2016-2020.

Mutalib, S. (2013). Tinjauan Kecenderungan Keusahawanan Dalam Kalangan Pelajar di Institusi Pengajian Tinggi Awam. *Journal Of Techno Social*, 5(1). Retrieved from <https://Publisher.Uthm.Edu.My/Ojs/Index.Php/JTS/Article/View/1411>

Sarimah Che Hassan (2013), Armanurah Mahamad (2013) dan Amir Md Noor (2013). Potensi Kolej Komuniti Sebagai Wadah Pembentukan 'Majikan' Lestari. *Prosiding PERKEM VIII, Jilid 2 (2013) 880-887 ISSN: 2231 962X*.

Wan Izni Rashiddi Wan Mohd Razalli (2017). Kolej Komuniti komited lahir pelajar jadi usahawan Berjaya. *Utusan Borneo Online*.

Wiersma & William (2000). *Research Methods In Education. An Introduction. Allyn and Bacon (Boston)*.

Kajian Faktor Yang Mempengaruhi Graduan Sijil Pemprosesan Dan Kawalan Mutu Makanan Kolej Komuniti Jelebu Memilih Untuk Bekerja Dengan Majikan Berbanding Dengan Bekerja Sendiri

Nurriswin Binti Jumadi¹, Siti Norzekhan Binti Che Aziz²

¹Kolej Komuniti Jelebu, Jalan Seperi, 71600 Kuala Klawang, NEGERI SEMBILAN

²Kolej Komuniti Segamat, 24-34, Jalan Putra 1/1, Bandar Putra 85000 Segamat, JOHOR
rys_win@yahoo.com

Abstrak: Kajian ini adalah bertujuan untuk mengkaji apakah faktor-faktor yang mempengaruhi graduan Sijil Pemprosesan dan Kawalan Mutu Makanan cenderung untuk memilih bekerja dengan majikan berbanding bekerja sendiri. Kajian ini merupakan kajian kuantitatif dimana graduan Sijil Pemprosesan dan Kawalan Mutu Makanan, Kolej Komuniti Jelebu yang telah menamatkan pengajian dan bekerja. Seramai 29 orang graduan yang telah mengambil bahagian dalam menjawab borang soal selidik Kajian Pengesanan Graduan TVET 2018. Data responden dianalisis untuk mendapatkan peratusan peratusan taraf pekerjaan graduan, peratusan graduan yang bekerja di syarikat penempatan latihan industri, dan jumlah pendapatan yang tertinggi dengan menggunakan perisian Statistical Package for Social Science (SPSS). Berdasarkan kepada analisis data dalam aspek taraf pekerjaan graduan, didapati bahawa jumlah graduan yang bekerja dengan majikan adalah seramai 23 daripada 29 (79.3%) orang responden adalah pekerja swasta iaitu bekerja dengan majikan. Hasil dapatan daripada analisis pendapatan bulanan graduan dalam Jadual 2 pula, didapati bahawa 34.5% graduan memperolehi pendapatan bulanan dalam lingkungan RM 500 sehingga RM 1000. Manakala untuk pendapatan bulanan dalam lingkungan RM 1001 sehingga RM 2000 pula mencatatkan sebanyak 51.7% responden. Seterusnya, untuk aspek factor bekerja di syarikat latihan industri pula, hasil kajian yang telah dibuat menunjukkan bahawa 100% graduan tidak bekerja di syarikat latihan industri selepas tamat pengajian. Hasil daripada kajian mendapati bahawa faktor utama yang mempengaruhi graduan untuk memilih bekerja dengan majikan adalah pendapatan bulanan yang diperolehi oleh graduan. Menurut kajian, sebanyak 86.2% graduan menerima pendapatan dalam lingkungan RM 500 hingga RM 1500 sebulan. Kajian menunjukkan bahawa bekerja di syarikat latihan industri bukanlah factor yang mempengaruhi graduan untuk memilih bekerja dengan majikan kerana daripada hasil kajian, 100% graduan tidak bekerja di syarikat latihan industri.

1. Pengenalan

Kemelesetan ekonomi didefinisikan sebagai jumlah permintaan dalam negeri adalah sangat tidak berkesan dan tingkat harga umum semakin menurun (Ahmad Sobri, 2007). Selepas kejatuhan mata wang Thailand (Bath), pengurangan nilai Ringgit susut nilai sebanyak 66.7% antara Januari 1997 dan Julai 1998 (Mohd. Nazari 2002). Rentetan itu, antara kesan kemelesetan ekonomi yang ketara dan menjadi cabaran negara adalah peningkatan matawang asing, kenaikan harga barang, dan yang ketara sekali adalah jumlah pengangguran meningkat secara mendadak. Pengangguran meningkat dari 2.4% pada tahun 1997 kepada 3.2% pada tahun 1998 akibat kegawatan ekonomi yang melanda Negara kita pada tahun 1998 (Laporan Ekonomi Tahun 2000). Utusan 29 Oktober 2018 pula menyatakan bahawa pada tahun 2017, seramai 35,000 individu hilang pekerjaan manakala dalam tempoh Januari hingga Ogos tahun 2018 pula angka itu sudah mencecah 13,099 dengan purata seramai 1,625 orang diberhentikan kerja setiap bulan dengan pelbagai alasan. Kadar peningkatan pengangguran terjadi secara mendadak adalah kerana banyak institusi swasta bertindak untuk mengurangkan pekerja untuk langkah-langkah penjimatan demi menjamin kelangsungan Perniagaan mereka. Kajian menunjukkan bahawa pekerja perlu menjangka pengangguran berkala dan perubahan kerjaya sepanjang hayat mereka (Jarvis & Keeley 2003).

Menurut Holden, Jameson dan Parsons (2002), kebanyakan majikan gemar mencari seorang graduan yang proaktif dan boleh menggunakan kemahiran tahap tertinggi termasuklah kemahiran dalam menganalisis, mengkritik, sintesis dan komunikasi dengan pelbagai lapisan peringkat umur. Hal ini adalah untuk memudahkan kerja-kerja berpasukan dilakukan disamping meningkatkan lagi prestasi syarikat. Selain dapat menjadikan seseorang lebih berinovatif, ia juga mampu menjadi pemangkin terhadap transformasi yang bakal dilakukan di dalam organisasi mereka.

Kenyataan ini disokong juga oleh MH Ismail (2012) iaitu maklum balas yang diperolehi daripada majikan adalah kelemahan graduan dalam aspek kemahiran insaniah seperti kemahiran komunikasi dan penguasaan Bahasa Inggeris. N Yusuf, Z Jamaluddin & N Mat Lazim (2013) juga turut menyatakan bahawa kebanyakan graduan yang keluar dari institusi pengajian tinggi tidak berupaya memenuhi kehendak majikan dari segi kemahiran insaniah dan kebolehpasaran. Oleh itu, graduan bukan sahaja perlu memiliki tahap kemahiran yang tinggi, malah kemahiran insaniah juga perlu dititikberatkan untuk bersaing mendapatkan pekerjaan dan untuk meningkatkan lagi kebolehpasaran.

Sudah semestinya untuk memiliki jumlah pendapatan bulanan yang tinggi menjadi impian setiap graduan. Pendapatan minimum ialah jumlah minimum yang perlu dibayar kepada pekerja ke atas kerja yang telah dilaksanakan atau ke atas perkhidmatan yang diberikan, dalam tempoh masa yang ditetapkan, sama ada dikira pada asas masa atau “*output*” yang tidak boleh dikurangkan, sama ada secara individu atau perjanjian kolektif, yang dijamin oleh undang-undang dan boleh ditetapkan dalam apa jua cara untuk menampung keperluan minimum pekerja dan keluarganya, dalam apa sahaja keadaan ekonomi negara dan sosial (*International Labour Organisation* (ILO), 2014). Di Malaysia, maksud gaji minimum di bawah Perintah Gaji Minimum 2012 adalah sama dengan tafsiran gaji minimum di bawah Seksyen 2, Akta Majlis Gaji Negara 2011 (Akta 732), iaitu gaji minimum sebagai gaji pokok.

Dalam mencapai era globalisasi ini, bidang keusahawanan amat penting untuk menjadi pemangkin kepada ekonomi Negara. Sepertimana yang kita lihat sekarang, ramai graduan yang sukar untuk mendapatkan pekerjaan oleh kerana isu lambakan graduan yang semakin meruncing. Selaras dengan masalah itu, Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT) telah melancarkan Pelan Tindakan Keusahawanan Institusi Pendidikan Tinggi (IPT) 2016-2020 membuktikan betapa kerajaan memandang serius keperluan melahirkan graduan tempatan yang bercirikan keusahawanan yang unggul. Empat inisiatif itu adalah, pelaksanaan Amalan Pendidikan Berimpak Tinggi (HIEP) dengan menerapkan elemen keusahawanan merentasi kokurikulum dan bidang pengajian. Selain itu, pelan ini juga akan melaksanakan rangka kerja penjana pekerjaan, menambah baik ekosistem dan memperkukuhkan kompetensi tenaga pengajar keusahawanan.

2. Penyataan masalah

Lambakan graduan lepasan institusi awam dan swasta telah sering kali menjadi topik utama di dada akhbar. Seperti mana yang kita ketahui, banyak kolej dan universiti swasta tumbuh melata bak cendawan yang tumbuh selepas hujan dengan menawarkan pelbagai program pendidikan yang menjanjikan pulangan dan pekerjaan yang menarik dikemudian hari tanpa mengira *output* setelah selesai pengajian. Lambakan graduan setiap tahun menjadikan isu pengangguran semakin hangat dan memerlukan perhatian yang rapi untuk diselesaikan. Terdapat sembilan Institut Pendidikan Tinggi Awam (IPTA) dalam tahun 1990-an dan kini telah meningkat kepada 20 buah IPTA menjelang tahun 2016; tambahan 496 buah Institusi Pendidikan Tinggi Swasta (IPTS) telah diwujudkan dalam tempoh yang sama, termasuklah kolej universiti, kampus cawangan institusi tempatan dan luar negara, universiti terbuka dan institusi lain dengan status bukan universiti (Jabatan pendidikan Tinggi 2016). Hal ini menjadikan jumlah pelajar yang mendaftar di institusi pengajian tinggi semakin meningkat dari tahun ke tahun seterusnya akan menimbulkan masalah pengangguran graduan.

Menjadi usahawan merupakan aktiviti yang seringkali dipandang enteng oleh graduan pada masa kini. Usahawan bermaksud orang yang mengusahakan sesuatu perusahaan, pengusaha; keusahawanan (segala-gala) yang berkaitan dengan usahawan atau kegiatan dan kemahiran usahawan (Kamus Dewan Edisi Keempat). Rosmin & Katiman (2014) mengatakan bahawa kegiatan ekonomi seperti aktiviti perniagaan, perindustrian, pengangkutan dan perkhidmatan boleh mempengaruhi pertumbuhan dan perkembangan sesebuah bandar. Berdasarkan kajian kebolehpasaran Kolej Komuniti Jelevu 2018, didapati bahawa hanya 18.19% graduan sahaja yang menceburi bidang usahawan iaitu 3.64% bekerja sendiri, 12.73% bekerja dengan keluarga, dan 1.82% menjadi majikan.

3. Objektif kajian

Objektif kajian ini adalah:

- i) Mengkaji pengaruh penempatan latihan industri terhadap pemilihan taraf pekerjaan graduan
- ii) Mengkaji jumlah pendapatan bulanan bekerja dengan majikan yang diperolehi oleh graduan

4. Persoalan kajian

Persoalan kajian ini adalah:

- i) Adakah penempatan latihan industri semasa graduan di semester 4 mempengaruhi graduan untuk memilih bekerja dengan majikan?
- ii) Adakah jumlah pendapatan bulanan yang ditawarkan oleh majikan mempengaruhi taraf pekerjaan graduan?

5. Metodologi

Kajian ini merupakan kajian kuantitatif untuk meninjau faktor kecenderungan yang mempengaruhi graduan untuk bekerja dengan majikan berbanding untuk bekerja sendiri. Melalui maklumbalas laporan Kajian Pengesanan Graduan TVET 2018, dapatan kajian menunjukkan bahawa graduan lebih cenderung untuk bekerja dengan majikan berbanding bekerja sendiri.

Dalam kajian ini, responden terdiri daripada graduan Sijil Pemprosesan dan Kawalan Mutu Makanan, Kolej Komuniti Jelebu yang telah menamatkan pengajian dan bekerja. Seramai 29 orang graduan yang telah mengambil bahagian dalam menjawab borang soal selidik ini.

Data responden dianalisis untuk mendapatkan peratusan peratusan taraf pekerjaan graduan, peratusan graduan yang bekerja di syarikat penempatan latihan industri, dan jumlah pendapatan yang tertinggi dengan menggunakan perisian *Statistical Package for Social Science (SPSS)*.

6. Analisis data dan perbincangan

Data yang diperolehi dalam kajian ini, di analisis menggunakan perisian *SPSS* dalam bentuk peratusan. Setiap hasil kajian akan dipaparkan dalam bentuk jadual. Terdapat 3 data yang dikaji iaitu taraf pekerjaan graduan, pendapatan bulanan dan berkerja di syarikat latihan industri.

Jadual 1 – Taraf pekerjaan graduan

Kursus	Bekerja Sendiri Freelance	Bekerja / Dengan Keluarga	Majikan	Pekerja Kerajaan	Pekerja Swasta (Termasuk NGO)	Total
Sijil Pemprosesan dan Kawalan Mutu Makanan	3.4%	13.8%	3.4%	0%	79.3%	100%

Berdasarkan kepada analisis data dalam Jadual 1, didapati bahawa jumlah graduan yang bekerja dengan majikan adalah seramai 23 daripada 29 (79.3%) orang responden adalah pekerja swasta iaitu bekerja dengan majikan. Data juga menunjukkan bahawa hanya 5 orang responden sahaja yang memilih untuk bekerja sendiri di mana bilangan responden mencatatkan bekerja sendiri dan menjadi majikan masing - masing mencatatkan bilangan responden yang sama iaitu hanya seorang sahaja. Manakala untuk bekerja dengan keluarga pula mencatatkan bilangan responden seramai 4 orang sahaja.

Jadual 2 – Pendapatan Bulanan Graduan

Kursus	RM 500 ke bawah	RM 501 – RM 1000	RM 1001 – RM 1500	RM 1501 RM 2000	RM 2001 – RM 2500	RM 2501 – RM 3000
Sijil Pemprosesan dan Kawalan Mutu Makanan	3.4%	34.5%	51.7%	3.4%	7.0%	0%

Hasil dapatan daripada analisis pendapatan bulanan graduan dalam Jadual 2 pula, didapati bahawa 34.5% graduan memperoleh pendapatan bulanan dalam lingkungan RM 500 sehingga RM 1000. Manakala untuk pendapatan bulanan dalam lingkungan RM 1001 sehingga RM 2000 pula mencatatkan sebanyak 51.7% responden. Terdapat 3.4% responden memperoleh pendapatan dalam lingkungan RM 2001 sehingga RM 2500 dan seterusnya 7.0% dari jumlah responden memperoleh pendapatan dalam jurang RM 2501 sehingga RM 3000.

Jadual 3 – Bekerja Di Syarikat Latihan Industri

Kursus	Ya	Tidak
Sijil Pemprosesan dan Kawalan Mutu Makanan	0 0%	23 100%

Berdasarkan faktor bekerja di syarikat latihan industri pula, hasil kajian yang telah dibuat menunjukkan bahawa 100% graduan tidak bekerja di syarikat latihan industri selepas tamat pengajian.

7. Kesimpulan

Hasil daripada kajian mendapati bahawa faktor utama yang mempengaruhi graduan untuk memilih bekerja dengan majikan adalah pendapatan bulanan yang diperolehi oleh graduan. Menurut kajian, sebanyak 86.2% graduan menerima pendapatan dalam lingkungan RM 500 hingga RM 1500 sebulan.

Kajian menunjukkan bahawa bekerja di syarikat latihan industri bukanlah factor yang mempengaruhi graduan untuk memilih bekerja dengan majikan kerana daripada hasil kajian, 100% graduan tidak bekerja di syarikat latihan industri.

Rujukan

Ernisuhani Binti Mohamad Zamri & Noraimi Binti Ahmad (2017) Kajian Terhadap Kebolehpasaran Graduan Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan, Politeknik Sultan Azlan Shah

Kamus Dewan Edisi Keempat, Dewan Bahasa dan Pustaka.

Nabil M.K & Dzurizah I (2017). *Polisi dan Realiti Gaji Minimum di Negeri Sabah: Satu Kajian Kes Pekerja Kontrak Pembersihan di Universiti Malaysia Sabah The Policy and Reality of Minimum Wage in Sabah: A Case Study of Contract Janitors in UMS*, 25, 181-195.

Norliana Hashim, Chang Peng Kee, (2016). Mengungkai Isu Kebolehpasaran Graduan Di Malaysia : *Jurnal Komunikasi Malaysian Journal of Communication Jilid 32 (2) 2016: 139-164*

Nooriah Yusof, Zakiah Jamaluddin & Norain Mat Lazim (2013). Persepsi Pelajar Prasiswazah Terhadap Kebolehpasaran Graduan dan Persaingan dalam Pasaran Pekerjaan. *Jurnal Personalia Pelajar 16 (2013): 77-92*

Noor Mohamad Shakil Hameed (2016). Utusan Malaysia. *Graduan perlu ubah mentality*. Retrieved from <https://www.utusan.com.my/rencana/utama/graduan-perlu-ubah-mentaliti-1.277266>

Sinar Harian. 4 Mac 2012. Graduan Tempatan Gagal Tepati Kehendak Majikan. Retrieved from <http://www.sinarharian.com.my/nasional/graduan-tempatan-gagal-tepati-kehendak-majikan-1.29325>

Shaharuddin Ahmad, Noraziah Ali & Mohd Fauzi Hamzah (2011). Kebolehpasaran Graduan UKM: Satu Kajian Perbandingan Antara Graduan Disiplin Sains dengan Bukan Sains. *Jurnal Personalia Pelajar, Bil 14 : 81 – 90 , 2011 ISSN 0128-273*

Shahrizal, M. *Kemelesetan Ekonomi Malaysia Pada Tahun 1997*. Retrieved from <https://www.scribd.com/doc/60183190/KEMELESETAN-EKONOMI-MALAYSIA-PADA-TAHUN-1997>

Graduan Bekerja Sebagai Usahawan Politeknik Konvensional Sarawak

Rohaliza binti Karim¹, Siti Hudzimah binti Bujang²

¹Rohaliza binti Karim
Politeknik Mukah Sarawak, KM 7.5, Jalan Oya, 96400 Mukah, Sarawak, MALAYSIA

²Siti Hudzimah binti Bujang
Politeknik Kuching Sarawak, KM22, Jalan Matang, 93050 Kuching, Sarawak, MALAYSIA
rohaliza.karimj@gmail.com

Abstract : Kebolehpasaran graduan bukan hanya diukur daripada bekerja di sektor awan dan swasta sahaja, malah kejayaan mereka untuk bersaing sebagai usahawan muda. Ini bertepatan dengan usaha kerajaan untuk meningkatkan jumlah usahawan muda, selari dengan Dasar Ekonomi Baru yang diperkenalkan. Kajian ini menggunakan data sekunder yang diperolehi dari kajian pengesanan graduan politeknik Malaysia bagi tahun 2016 sehingga tahun 2018. Skop kajian adalah PKS dan PMU yang merupakan politeknik konvensional di negeri Sarawak. Hasil kajian menunjukkan kadar graduan usahawan meningkat dari tahun 2016 kepada 7.9% pada tahun 2018. Kadar graduan usahawan yang ramai adalah daripada bidang kejuruteraan mekanikal iaitu sebanyak 17%. Kajian ini juga menunjukkan bahawa 61.0% graduan usahawan berpendapatan RM1000.00 dan ke bawah. Ini menunjukkan gaji yang diperolehi oleh graduan usahawan agak rendah. Bagi meningkatkan kebolehpasaran graduan usahawan, institusi perlu memainkan peranan bagi memberi lebih banyak pendedahan kepada pelajar yang bakal menamatkan pengajian.

1. Pengenalan

Malaysia berhasrat meningkatkan ekonomi dalam rantai nilai untuk menjadikan ekonomi penduduk Malaysia berpendapatan tinggi. Oleh itu, institusi pendidikan teknikal dan latihan vokasional (TVET) perlu memastikan kualiti latihan secara keseluruhan dipertingkatkan untuk meningkatkan dengan ketara tahap kemahiran tenaga kerja. TVET bertujuan menambah bekalan modal insan berkemahiran di Malaysia melalui penyediaan pendidikan berkualiti kepada pelajar yang mempunyai kecenderungan dan keupayaan dalam bidang teknikal dan vokasional. Selain itu, TVET menjurus kepada penyediaan kemahiran yang boleh digunakan dengan segera dalam pasaran pekerjaan (Rancangan Malaysia Ke-10). Sebagai salah satu institusi TVET, Politeknik Malaysia telah memperkenalkan konsep Halatuju Transformasi dimana salah satu petunjuk kepada kejayaan transformasi ini adalah 90 peratus graduan politeknik bekerja (termasuk melanjutkan pelajaran) dalam tempoh enam bulan selepas menamatkan pengajian.

Sehubungan dengan itu, Jabatan Pengajian Politeknik (JPP) Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) mendasarkan untuk mendapat maklumbalas daripada graduan yang tamat pengajian bagi mendapatkan status semasa graduan. Kebolehpasaran graduan seringkali diukur dengan mendapatkan maklumbalas berkenaan sejauhmana graduan institusi politeknik itu sendiri mendapat peluang pekerjaan di dalam sektor awam atau swasta sama ada di dalam atau di luar negara, dan sejauh mana graduan boleh menjana pekerja dengan berkecimpung dalam bidang keusahawanan. Kebolehpasaran graduan merupakan penanda aras yang utama di dalam menentukan kejayaan sesuatu program yang ditawarkan itu berjaya atau sebaliknya.

Seorang usahawan didefinisikan sebagai seorang pencipta peluang; menukarkan peluang ini ke dalam idea yang boleh dipasarkan; menambah nilai melalui masa, usaha, wang atau kemahiran; mengambil risiko pasaran kompetitif untuk melaksanakan idea-idea ini; dan menyedari ganjaran dari usaha ini (Bjerke Bjorn 2007).

Menurut Scumpeter (1934) keusahawanan bermaksud menghasilkan atau mencipta kombinasi baru seperti produk/servis baru. Kuratko & Hodgett (2004) melihat keusahawanan sebagai ciri-ciri yang dimiliki oleh usahawan yang membolehkan usahawan mencari peluang-peluang, mengambil risiko yang belum pasti dan mempunyai kecenderungan untuk menjadikan idea sebagai realiti.

Kepentingan keusahawanan dilihat sebagai penyelesaian yang mungkin kepada persaingan global dan pengurangan korporat yang telah menyumbang kepada masalah pengangguran, terutama di kalangan graduan di Malaysia (Ragayah

& Smith 2005). Malahan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025 (Pendidikan Tinggi) atau PPPM (PT) telah mensasarkan sebanyak 5 peratus pelajar yang bergraduat menjadikan keusahawanan sebagai kerjaya.

2. Pernyataan Masalah

Galakan terhadap aktiviti keusahawanan telah digunakan secara meluas sebagai salah satu kaedah untuk meningkatkan pertumbuhan ekonomi di sesebuah negara (Harper 1991; Reynolds, 1991). Oleh itu, maka banyak negara telah memperhebatkan usaha mereka dalam mempromosikan dan memperkenalkan aktiviti keusahawanan terutamanya di kalangan golongan muda (GEM, 2004).

Kerajaan telah memberi galakan untuk menceburi dalam bidang usahawan seperti memberi pinjaman kewangan kepada usahawan muda, latihan-latihan berbentuk keusahawanan, program-program seperti karnival usahawan, pertandingan dan lain-lain. Usaha KPM diperingkat institusi adalah dengan menawarkan kursus-kursus keusahawanan di dalam setiap bidang dan program tidak mengira peringkat pengajian. Walaupun pelbagai usaha telah dijalankan, didapati graduan masih lagi takut untuk cenderung ke arah bidang keusahawanan. Graduan negara ini lebih gemar mencari pekerjaan dalam sektor awam yang melibatkan pendapatan bulanan yang tetap. Lantaran itu, kajian ini dibentuk bagi melihat secara terperinci berhubung kecenderungan graduan di Sarawak yang memilih keusahawanan sebagai kerjaya pilihan.

Isu berhubung tahap kebolehpasaran graduan yang dihasilkan oleh institusi pendidikan tinggi negara (awam mahupun swasta) mempunyai kaitan rapat dengan fenomena pengangguran dalam kalangan graduan. Masalah siswazah menganggur merupakan suatu isu yang memberi cabaran besar terhadap setiap individu mahupun perkembangan semasa pendidikan tinggi negara. Walaupun jumlah mereka yang menganggur tidak dapat dipastikan secara mutlak, namun anggaran tidak rasmi menunjukkan jumlahnya mencecah seramai 60 ribu orang atau merupakan 11 peratus daripada jumlah yang menganggur (MTEN 2001; Ishak Yussof et al. 2004; Zulkifly Osman & Ishak Yussof 2005; Utusan Malaysia 2005a; Utusan Malaysia 2005b). Ada pandangan yang telah mengaitkan isu siswazah menganggur dengan masalah kemelesetan ekonomi yang berlaku. Di samping itu, terdapat juga kajian yang menunjukkan bahawa antara masalah lain yang menyebabkan graduan sukar mendapat pekerjaan ialah faktor kebolehpasaran, yang dikaitkan pula dengan kesesuaian bidang kursus dan tingkat kemahiran yang mereka miliki (MTEN 2001; Bank Negara 2002; MEF 2003; IPPTN 2003; Md. Zabid Rashid 2003; Ishak Yussof et al. 2004; Rubiah et al. 2004). Misalnya kajian IPPTN (2003) mendapati antara sebab utama graduan gagal mendapat pekerjaan adalah kurangnya kemahiran untuk berkomunikasi dalam Bahasa Inggeris (84.6 peratus). Faktor lain ialah masalah bidang kursus yang kurang sesuai dengan kehendak pasaran (71.5 peratus), tiada pengalaman kerja (66.8 peratus) dan kurang menguasai kemahiran ICT (60.8 peratus).

3. Objektif Kajian

1. Mengetahui pasti kecenderungan graduan usahawan dari tahun 2016 sehingga tahun 2018 di Politeknik Sarawak.
2. Mengetahui pasti program pengajian graduan usahawan di Politeknik Sarawak.
3. Mengetahui pasti pendapatan graduan usahawan di Politeknik Sarawak.

4. Tinjauan Literatur

Sorotan kajian lepas menunjukkan bahawa lebih 2/3 daripada para graduan mendapat pekerjaan dalam tempoh kurang enam bulan selepas tamatnya pengajian. Namun begitu, masih ada sebahagian daripada mereka terpaksa menunggu sehingga hampir setahun sebelum berjaya mendapat pekerjaan. Hal ini berlaku kerana disebabkan oleh pasaran kerjaya yang semakin berkurangan ataupun bidang pengajian mereka kurang sesuai dengan pasaran kerja yang sedia ada. Menurut kajian ini, sebahagian besar daripada mereka memperoleh gaji yang tidak melebihi RM 2000 sebulan sama ada bekerja dalam sektor awam mahupun swasta. Di samping itu, hampir 30 peratus daripada kalangan graduan ini mengakui bahawa pekerjaan mereka adalah tidak setaraf dengan kelayakan tersebut. Masalah ini telah menyebabkan para graduan sukar untuk mendapat pekerjaan dan terpaksa menganggur serta memerlukan masa yang begitu lama untuk memperoleh pekerjaan yang lebih sesuai. Pihak universiti dinasihatkan untuk sama-sama berusaha membantu para graduan menangani masalah pengangguran dalam kalangan mereka dengan menentukan kurikulum di peringkat universiti yang sesuai dengan kehendak semasa pasaran kerja (Rubiah Sidin 2008; Rahmah Ismail 2008; Ishak Yussof 2008)

Kajian yang seterusnya menunjukkan bahawa kekurangan tenaga buruh dan harga komoditi pertanian yang rendah serta tidak stabil merupakan antara faktor utama pengecilan sektor pertanian terutamanya dalam kalangan pekebun kecil. Hal ini berpunca daripada penghijrahan golongan muda ke bandar yang telah mengakibatkan ramai petani terdiri daripada golongan yang lanjut usia. Statistik menunjukkan 43.8 peratus petani di Malaysia terdiri daripada golongan yang berumur 55 tahun ke atas manakala hanya 25.3 peratus dalam lingkungan 15 hingga 40 tahun. Penghijrahan ini berlaku kerana anak-anak petani, terutamanya pekebun-pekebun kecil kurang berminat terhadap sektor pertanian. Ia disebabkan oleh keadaan sosioekonomi yang agak rendah di sektor pertanian terutamanya di lading-ladang. Namun begitu, sejak kebelakangan

ini, kesedaran mengenai peranan dan sumbangan Industri Kecil dan Sederhana (IKS) oleh pelbagai pihak mula menunjukkan tanda-tanda yang positif. Pelbagai program telah dilaksanakan bagi meningkatkan pembangunan industri pertanian kecil dan sederhana turut dirangka dan dilakukan oleh agensi kerajaan mahupun sektor swasta dalam memastikan perkembangan pesat industri pertanian kecil mahupun sederhana (Nurulhuda Che Abdullah 2009; Ramlee Mustapha 2009).

5. Metodologi

Kajian ini akan menggunakan data yang diperolehi daripada kajian pengesanan graduan yang telah diselaraskan oleh Jabatan Pengajian Politeknik dan Kolej Komuniti di Kementerian Pendidikan Malaysia. Kajian ini dijalankan secara atas talian dan laman rasmi kaji selidik iaitu 'graduan.moe.gov.my/TVET'. Kajian ini dibangunkan bagi mendapatkan maklumbalas daripada semua graduan Politeknik yang bergraduasi pada setiap tahun. Data yang digunakan bagi kajian ini adalah daripada maklumbalas graduan Politeknik Mukah dan graduan Politeknik Kuching Sarawak bagi tahun 2016, 2017 dan 2018. Penganalisan data menggunakan SPSS versi 23 dan akan mencari peratusan graduan usahawan, peratusan bidang pengajian graduan usahawan, dan pendapatan usahawan di Politeknik Sarawak.

6. Dapatan Analisis

Seramai 1702 responden dari PKS dan PMU telah menyertai kaji selidik ini. Rajah 7.1 menunjukkan kadar kebolehpasaran graduan kedua-dua politeknik dari tahun 2016 – 2018. Secara umumnya kedua-dua politeknik mengalami kadar kebolehpasaran yang sederhana pada tahun 2016 dan semakin meningkat cemerlang pada 2017 dan 2018.

Rajah 0-1 : Kadar kebolehpasaran graduan PKS dan PMU, 2016 – 2018

	2016		2017		2018	
	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus
Politeknik Konvensional Sarawak						
Politeknik Kuching, Sarawak	986	92.1	1122	97.2	1248	97.7
Politeknik Mukah	512	92.6	506	92.3	743	95.1
Jumlah	1498	92.2	1628	95.7	1991	96.7

Kadar kebolehpasaran responden bagi setiap program pengajian yang ditawarkan di kedua-dua politeknik pada tahun 2018 adalah sangat cemerlang iaitu melebihi 90% (Rajah 7.1).

Rajah 0-2: Kadar responden Usahawan PMU dan PKS

	2016		2017		2018	
	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus
Politeknik Konvensional Sarawak						
Politeknik Kuching, Sarawak	47	6.2	53	5.8	99	6.2
Politeknik Mukah	14	2.5	15	2.7	42	9.0
Jumlah	61	4.4	68	4.3	141	7.9

Berdasarkan kepada Rajah 7-2, kajian mendapati peningkatan kadar responden usahawan bagi kedua-dua politeknik. Peratus responden usahawan Politeknik Mukah berlaku peningkatan yang ketara pada tahun 2018 iaitu peratus usahawan telah meningkat daripada 2.7% pada tahun 2017 kepada 9.0% pada tahun. Secara keseluruhannya, peratus graduan usahawan bagi politeknik di Sarawak meningkat kepada 7.9% berbanding Tahun 2016 dan 2017.

Rajah 0-3 : Bidang pengajian responden usahawan, 2018

Program Pengajian	Jumlah	Peratus (%)
Diploma Akauntansi	15	10.6
Diploma Geomatik	2	1.4
Diploma Kejuruteraan Awam	12	8.5
Diploma Kejuruteraan Elektrik Dan Elektronik	6	4.3
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi)	1	0.7
Diploma Kejuruteraan Mekanikal	24	17.0
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automotif)	6	4.3
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Pembuatan)	1	0.7
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Penyamanan Udara Dan Penyejukbekuan)	3	2.1
Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan	4	2.8
Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia)	11	7.8
Diploma Pengajian Perniagaan	13	9.2
Diploma Sains Kesetiausahaan	4	2.8
Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)	16	11.3
Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)	21	14.9
Diploma Ukur Tanah	2	1.4
Jumlah	141	100.0

Berdasarkan kepada Rajah 7-3, kajian mendapati graduan Diploma Kejuruteraan Mekanikal paling ramai bekerja sebagai usahawan sebanyak 24 orang(17%). Manakala 0.7 peratus graduan program Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Pembuatan) dan Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi) bekerja sebagai usahawan.

Rajah 0-4 : Pendapatan Responden Usahawan, 2018

Pendapatan	Bilangan	Peratus(%)
RM1000 dan ke bawah	86	61.0
RM1001 - RM1500	30	21.3
RM1501 - RM2000	10	7.1
RM2001 - RM2500	8	5.7
RM2501 - RM3000	1	0.7
RM3001 - RM5000	3	2.1
RM5001 dan ke atas	1	0.7
Jumlah		100

Berdasarkan kepada Rajah 7-4, kajian mendapati graduan pendapatan graduan usahawan RM1000 dan ke bawah mencapai 61.0 peratus iaitu sebanyak 86 orang. Bagi pendapatan RM5000 dan ke atas hanya seorang graduan sahaja iaitu sebanyak 0.7 peratus.

7. Rumusan dan Perbincangan

Secara umumnya, kadar kebolehpasaran graduan politeknik di Sarawak pada tahun 2018 adalah sebanyak 96.7 peratus berbanding pencapaian pada tahun 2017 iaitu 95.7 peratus di mana pada tahun 2018 berlaku peningkatan graduan usahawan kepada 7.9 peratus. Dapatan ini menunjukkan peningkatan minat graduan kepada bidang usahawan selepas menamatkan pengajian di politeknik.

Dari kajian ini, didapati 17.0 peratus graduan yang menjadi usahawan adalah dalam bidang kejuruteraan mekanikal. Dapatan ini menunjukkan bahawa graduan kejuruteraan juga boleh berkecimpung dalam bidang perniagaan. Kursus yang melibatkan perniagaan juga boleh ditawarkan kepada semua pelajar di politeknik tidak mengira bidang kejuruteraan atau bukan kejuruteraan. Ini bertujuan untuk mendedahkan kepada pelajar bagaimana untuk memulakan sebuah perniagaan sejurus tamat pengajian di Politeknik.

Dari segi kadar pendapatan, kadar pendapatan RM1000 dan ke bawah mencapai peratus paling tinggi iaitu 61.0 peratus. Ini menunjukkan kebanyakan usahawan graduan mendapat pendapatan bulanan yang agak rendah. Hanya seorang graduan usahawan mencapai pendapatan bulanan melebihi RM5000. Dapatan ini menunjukkan bahawa graduan perlu dibimbing sejak di Politeknik untuk menjadi usahawan yang boleh menjana pendapatan yang lebih tinggi. Penganjuran latihan keusahawanan perlu lebih giat diusahakan kepada pelajar-pelajar di politeknik. Selain itu, politeknik juga perlu mewujudkan kerjasama dengan pihak luar seperti MARA, dan agensi-agensinya yang boleh membantu usahawan muda mendapatkan modal perniagaan.

Rujukan

KPT. (2016). Pelan Strategik Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi : 2016-2020. Putrajaya: Kementerian Pengajian Tinggi.

Amaran, Mazdan Ali, et al. (2014). Dimensi Personaliti Terhadap Pembudayaan Keusahawanan Dalam Kalangan Graduan di Malaysia.

Hillage, J. and Pollard, E. (1998), "Developing a framework for policy analysis", No. 85, Institute for Employment Studies, UK Department of Education and Employment.

Ramlee Mustapha, Mohd Yusof Husain, Syed A. Malik Syed Mohamad & Seri Bunian Mokhtar (2014). Persepsi Majikan Kejuruteraan Terhadap Kemahiran Employability Pelajar Kejuruteraan: Satu Kajian Kes. EDUCATUM -Journal of Science, Mathematics and Technology Vol. 1 No.2 (2014) 41-55 , ISSN 2289-7070

Kuratko, D F & Hodgetts, R M (2009), 'Entrepreneurship: Theory, Process and Practice', 8th edn.Thomson Learning, Ohio, US.

Bjerke Bjorn 2007, 'Understanding Entrepreneurship', published by Edward Elgar Publishing Ltd., U.S.A., pp 16-17.

Nurulhuda Che, Abdullah Ramlee Mustapha (2009). Kajian Kes Usahawan Tani Industri Kecil Sederhana (IKS) Bumiputera di Negeri Terengganu (A Case Study of SMI Bumiputera Agropreneurs in Terengganu)[Jurnal Pendidikan Malaysia 34(2)(2009): 143 – 165].

Ishak Yussof, Rahmah Ismail , Robiah Sidin (2008). Graduan dan Alam Pekerjaan: Kes Siswazah UKM Graduates and Employment: The Case of UKM's Graduates [UKM Akademika 72 (Januari) 2008: 3 – 24].

Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Graduan Kolej Komuniti Negeri Johor (Kkjdt) Lebih Memilih Untuk Melanjutkan Pengajian Daripada Menceburi Bidang Pekerjaan

Rohayati Duasa¹

¹Kolej Komuniti Batu Pahat, Batu Pahat, 83000, Johor
yatieduasa@gmail.com

Abstrak: Kebolehpasaran graduan menjadi fokus utama dalam menjustifikasikan dan merialisasikan keberkesanan sistem pendidikan TVET. Tetapi ianya bukanlah semata-mata berpusat kepada graduan bekerja tetapi menjurus juga kepada melanjutkan pengajian. Justeru itu kajian ini dibuat untuk mengenalpasti senarai faktor penyebab utama yang mempengaruhi graduan cenderung melanjutkan pengajian daripada bekerja. Oleh itu kajian ini berobjektif untuk menyenaraikan sebab utama graduan melanjutkan pengajian, mengenalapasti graduan daripada program mana yang lebih cenderung melanjutkan pengajian dan mengenalpasti graduan melanjutkan pengajian dalam bidang yang sama mengikut bidang yang diikuti sebelum ini. Data diperolehi melalui instrumen soal selidik secara atas talian keatas 143 graduan Kolej Komuniti Negeri Johor. Data yang telah dikumpul, dianalisa menggunakan Pakej Statistik Sains Sosial (SPSS). Keputusan kajian mendapati faktor meningkatkan tahap kelayakan akademik merupakan faktor utama graduan melanjutkan pengajian manakala faktor sukar untuk mendapatkan pekerjaan yang bersesuaian bukanlah faktor utama graduan melanjutkan pengajian. Malahan dapatan kajian menunjukkan graduan lebih cenderung melanjutkan pengajian dalam bidang yang sama seperti sebelum ini. Secara keseluruhannya, kecenderungan graduan melanjutkan pengajian adalah disebabkan oleh faktor meningkatkan tahap kelayakan akademik bukan dipengaruhi oleh faktor sukar untuk mendapat pekerjaan serta kajian ini juga menyangkal bahawa melanjutkan pengajian adalah disebabkan oleh kelayakan yang tidak setaraf dengan pekerjaan yang mana telah mengakibatkan segelintir graduan terpaksa menganggur dan ada yang terpaksa menunggu masa yang terlalu lama untuk mendapatkan pekerjaan yang bersesuaian

1. Pengenalan

Pendidikan merupakan pemangkin utama dalam penjanaan sumber tenaga manusia yang berpengetahuan, berkemahiran dan berketrampilan bagi memenuhi keperluan sumber tenaga untuk mencapai wawasan Negara. Menurut sumber daripada Kementerian Pengajian Tinggi (2008) dijangkakan negara Malaysia sangat memerlukan sumber tenaga manusia yang berpendidikan tinggi bagi memenuhi keperluan pasaran pekerjaan dimasa akan datang. Pertambahan sumber tenaga ini juga dalah untuk memenuhi keperluan Model baru Ekonomi (MBE), yang mana MBE bermatlamat untuk menjadikan Malaysia sebuah negara maju yang mana rakyatnya berpendapatan tinggi.

Selaras dengan matlamat tersebut, menurut Muhyiddin Mohd Yassin (2010) Negara Malaysia telah mewujudkan pelbagai transformasi kerajaan yang bertujuan untuk memantapkan lagi sistem Pendidikan Malaysia yang lebih berkualiti bagi melahirkan sumber tenaga kerja serta graduan yang kreatif, inovatif dan berkemahiran tinggi. Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025 (PPPM) menggariskan supaya IPT perlu melahirkan graduan yang holistik, berciri keusahawanan dan seimbang sekaligus memacu negara Malaysia menjadi maju dan rakyat berpendapatan tinggi (PPPM, 2015). Pendidikan Teknikal dan Latihan Vokasional (TVET) pula memainkan peranan yang besar dalam menghasilkan dan menyalurkan tenaga mahir tempatan serta sebagai enjin pembangunan negara. Justeru itu, Kolej Komuniti memainkan peranan penting dalam menyediakan kebolehpasaran graduan TVET yang berpengetahuan dan berkemahiran kreatif yang diperlukan untuk melaksanakan kerja dengan efektif mengikut bidang khusus masing-masing seiring dengan kehendak PPPM.

Bagi merealisasikan PPPM 2015-2025, Kolej Komuniti Kementerian Pendidikan Malaysia berperanan sebagai institusi latihan yang menyediakan keperluan latihan dan kemahiran kepada semua peringkat dan memberi peluang pendidikan kepada lepasan menengah sebelum kepasaran tenaga kerja atau melanjutkan pendidikan keperingkat lebih tinggi. Manakala kebolehpasaran graduan pula memainkan peranan yang sangat penting dalam menjustifikasikan dan merialisasikan keberkesanan sistem pendidikan TVET.

Kebolehpasaran dalam industri 4.0 kini dilihat semakin mendapat perhatian dan menjadi satu isu yang kompleks. Pada masa kini, ruang dan peluang untuk mendapatkan tempat pekerjaan dalam pasaran kerja sedikit sebanyak dipengaruhi oleh industri 4.0. Justeru itu pengaruh peluang pekerjaan memberikan kesan kepada pembangunan organisasi dan seterusnya mempengaruhi teknologi pada masa kini. Pemeraksanaan industri 4.0 menggalakkan suasana pembelajaran, pengetahuan, pencapaian. Oleh itu, pemeraksanaan pekerja dalam peningkatan pengetahuan adalah penting untuk pengurusan bagi meningkatkan pembangunan iltizam dengan mewujudkan peningkatan dan persediaan untuk belajar untuk menerima perubahan. Justeru itu peningkatan ilmu dalam revolusi industri 4.0 perlu diterapkan.

2. **Penyataan Masalah**

Kebolehpasaran kerja lebih bersifat dinamik disebabkan oleh perubahan pesat dalam penggunaan teknologi dan kepelbagaian pengetahuan yang semakin dipertingkatkan syarat-syaratnya. Lantaran itu isu persaingan akan wujud untuk memenuhi kehendak dan kriteria yang telah disyarat oleh majikan. Menurut Mohd Ridzuan Naemat, Mohd Nor Khairil, Mohd Radzuan harun, Azhar Ahmad dan Lokhman Hakim Osman (2017) menekankan bahawa pendidikan merupakan aspek penting dalam menentukan halatuju kerjaya serta pendidikan juga merupakan jalan penyelesaian dalam permasalahan kehidupan kita masa kini.

Bekerja dan melanjutkan pengajian merupakan 2 perkara yang sangat sinonim dengan kebolehpasaraan graduan. Menurut Paadi (2014) kebolehpasaran graduan dapat dilihat daripada pelbagai sudut, ianya merangkumi aspek pencapaian akademik, mengadaptasi kepada kehendak dunia pekerjaan serta kesedaran terhadap pasaran pekerjaan. Jika diperhalusi, peratusan keperluan tenaga kerja mahir amat diperlukan berbanding kebolehpasaran terhadap graduan yang melanjutkan pengajian. Namun begitu cabaran bagi graduan yang menceburi bidang bukan kejuruteraan seperti perlancongan dan pengembaraan, kecantikan dan dandanan rambut dan perhotelan dan catering boleh di kategorikan dalam sektor perkhidmatan tetapi tidak banyak perkhidmatan awam yang menawarkan pekerjaan berkaitan dengan bidang mereka sedangkan sektor perkhidmatan lebih menyumbang kepada peningkatan ekonomi Negara. Bidang kejuruteraan seperti automotif, mekanikal, elektrik dan elektronik sentiasa diberi keutamaan dalam industri kerana bidang ini sahaja yang mempunyai keupayaan yang tinggi bagi melaksanakan tugas dalam industri kemahiran (Pamela, 2016).

Menurut Basir Zahrom (Berita Harian, 20 April 2016) kesukaran graduan yang belum mendapat pekerjaan menyebabkan graduan melanjutkan pengajian keperingkat lebih tinggi. Berdasarkan laporan kajian data kebolehpasaran 2017 mendapati bahawa sebanyak 83.2 peratus graduan daripada jumlah keseluruhan graduan iaitu 52,053 menyatakan mereka melanjutkan pengajian dalam bidang sama dengan bidang pengajian sebelumnya (Laporan Kajian Pengesanan Graduan, 2017). Jika diteliti, peratus graduan yang melanjutkan pengajian adalah lebih tinggi berbanding graduan yang bekerja. Justeru itu, peratus ini perlu dikaji dan dikenalpasti bagi menyenaraikan apakah faktor utama graduan ini lebih cenderung melanjutkan pengajian berbanding menceburi bidang pekerjaan serta melihat sama ada ianya dipengaruhi oleh faktor sukar mendapat pekerjaan atau sebaliknya. Atas faktor keperluan isu ini, pengkaji merasakan kajian ini perlu dilakukan bagi mengenalpasti faktor utama yang mempengaruhi graduan KKJDT lebih cenderung melanjutkan pengajian daripada menceburi bidang pekerjaan.

3. **Objektif Kajian**

Objektif kajian ini bertujuan untuk mendapatkan gambaran lebih jelas, sejauh mana senarai faktor penyebab graduan Kolej Komuniti Negeri Johor tahun 2018 cenderung untuk melanjutkan pengajian daripada bekerja. Aspek-aspek ini akan dikaji berdasarkan beberapa objektif berikut :

- i. Menyenaraikan sebab utama graduan Kolej Komuniti Negeri Johor memilih untuk melanjutkan pengajian daripada bekerja
- ii. Mengenalpasti graduan mengikut program pengajian di Kolej Komuniti Negeri Johor yang cenderung melanjutkan pengajian
- iii. Mengenalpasti graduan yang melanjutkan pengajian mengikut bidang yang diikuti di Kolej Komuniti Negeri Johor

4. **Sorotan Kajian**

Melanjutkan Pelajaran merupakan suatu proses untuk meningkatkan ilmu pengetahuan seseorang ketahap yang lebih tinggi sekaligus membawa perubahan status kedudukan yang lebih baik dan dihormati oleh masyarakat (Mohd Adnan Nuruldin, 2011 dan Rahimah Ahmad, 1988). Penyataan ini disokong oleh Mohd Noor Ibrahim (1990) dalam Mohd Adnan Nuruldin (2011) berhubung teori "Human Capital" oleh Becker, beliau menjelaskan individu yang mempunyai pendidikan yang tinggi adalah lebih berkelayakan untuk mendapatkan pendapatan dan kedudukan yang tinggi. Pelajar juga perlu

sedar bahawa kelayakan akademik yang lebih tinggi dapat meletakkan diri mereka ditempat yang lebih baik berbanding sebelumnya.

Menurut Mohd Adnan Nuruldin (2011) lagi terdapat beberapa alasan atau sebab seseorang itu melanjutkan pengajian antaranya dorongan daripada ibubapa atau keluarga, biasiswa yang ditawarkan, prestasi akademik individu serta intitusi yang menawarkan pengajian itu sendiri. Norhayati Othman dan Intan Junizah Abu Samah (2014) menyatakan bahawa pelajar memilih untuk melanjutkan pengajian lebih tinggi adalah untuk memudahkan mereka mencari pekerjaan setelah tamat pengajian.

Manakala Saunders dan Zuzel (2010) menegaskan bahawa kebolehan mendapatkan pekerjaan bukanlah tujuan utama dalam pencapaian kebolehpasaran graduan. Kebolehpasaran graduan dapat dilihat daripada pelbagai sudut, ianya merangkumi aspek pencapaian akademik, mengadaptasi kepada kehendak dunia pekerjaan serta kesedaran terhadap pasaran pekerjaan (Paadi, 2014). Kajian yang dibuat oleh Joseph Sia (2010) mendapati graduan melanjutkan pengajian adalah disebabkan oleh pengaruh orang lain seperti ibubapa, saudara dan rakan.

5. Metodologi kajian

Kajian ini menggunakan pendekatan kaedah kuantitatif melalui instrumen soalselidik secara atas talian. Analisa deskriptif digunakan dalam kaedah kuantitatif bagi tujuan menyatakan perihal yang sedang berlaku merujuk kepada data atau maklumat yang telah diperolehi. Ahmad Munawar dan Mohd Nor Shahizan (2014) menjelaskan bahawa kajian berbentuk deskriptif dapat memberi gambaran bagi sesuatu keadaan pada masa tertentu, serta dapat membantu untuk membuat perancangan pada masa akan datang. Oleh itu, kaedah ini amat sesuai digunakan dalam kajian ini kerana data kajian merupakan maklumat yang sedang berlaku dan hasil dapatan kajian boleh digunakan untuk menyelesaikan masalah yang berkaitan pada masa akan datang.

Dalam kajian ini populasi difokuskan kepada graduan Kolej Komuniti Negeri Johor tahun 2018. Pemilihan responden seramai 143 graduan yang tersenarai dalam direktori sistem pengesanan graduan kolej komuniti Malaysia. Analisa data yang diperolehi telah dianalisa menggunakan program Statistical Package for Social Science (SPSS) versi 24.

6. Analisa Data / Perbincangan

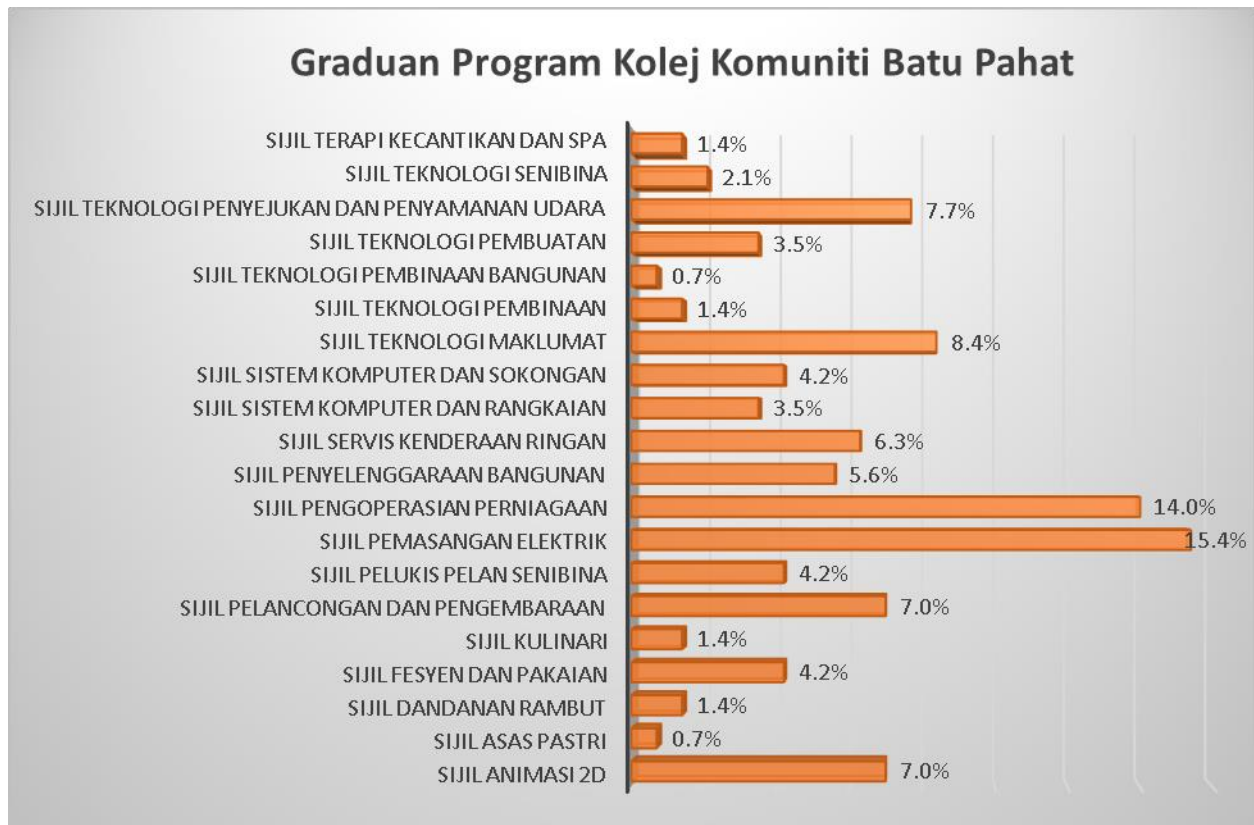
Analisa kuantitatif yang dilaksanakan melibatkan responden yang terdiri daripada graduan Kolej Komuniti Negeri Johor (KKJDT) seramai 143 graduan yang bergraduasi pada tahun 2018.

Rajah 1 : Senarai sebab graduan melanjutkan pengajian

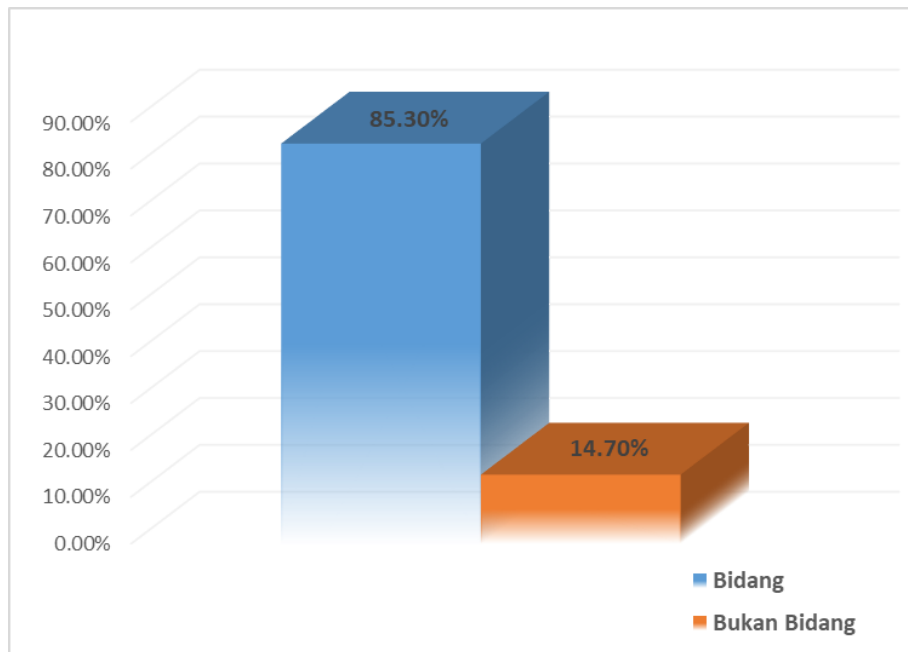
Rajah 1 menunjukkan 7 sebab utama graduan Kolej Komuniti Negeri Johor cenderung untuk melanjutkan pengajian selepas tamat pengajian. Seramai 45 graduan iaitu 31.5% daripada 143 graduan meningkatkan tahap kelayakan akademik adalah sebab utama mereka melanjutkan pengajian. Manakala minat yang mendalam mencari ilmu serta meningkatkan peluang pekerjaan adalah penyebab kedua tertinggi, masing-masing mewakili 20.3% bilangan graduan. Daripada analisa yang dijalankan peratus paling rendah iaitu 1.4% adalah faktor sukar untuk mendapatkan pekerjaan yang bersesuaian, ini membuktikan faktor ini bukanlah penyebab utama graduan melanjutkan pengajian. Hasil kajian ini menyokong kenyataan Basir Zahrom (Berita Harian, 20 April 2009) kesukaran graduan yang belum mendapat pekerjaan penyebab graduan menyambung pengajian keperingkat lebih tinggi. Namun begitu, Yussof et al. (2008) berpendapat graduan melanjutkan

pengajian disebabkan oleh kelayakan yang tidak setaraf dengan pekerjaan mengakibatkan segelintir graduan terpaksa menganggur dan ada yang terpaksa menunggu masa yang lama untuk mendapatkan pekerjaan yang bersesuaian. Tetapi jika dilihat daripada kajian ini sebab utama graduan Kolej Komuniti Negeri Johor melanjutkan pengajian bukanlah kerana sukar untuk mendapatkan pekerjaan tetapi mereka lebih gemar untuk meningkatkan tahap akademik mereka sendiri.

Rajah 2 : Peratus graduan Kolej Komuniti Negeri Johor yang cenderung melanjutkan pengajian mengikut program

Dalam rajah 2 menunjukkan peratus tertinggi graduan yang cenderung melanjutkan pengajian iaitu 15.4% adalah daripada kalangan graduan program sijil pemasangan elektrik. Ini kerana sijil pemasangan elektrik adalah salah satu daripada bidang kejuruteraan yang mana kebanyakan graduannya adalah terdiri daripada pelajar lelaki. Dapatan ini menyokong kajian yang telah dibuat oleh Sumanto (1993) yang menyatakan bahawa ibubapa lebih cenderung memilih anak lelaki untuk melanjutkan pengajian daripada anak perempuan. Manakala hasil kajian mendapati peratus yang paling rendah graduan melanjutkan pengajian iaitu 0.7% adalah program sijil asas pastri dan sijil teknologi pembinaan bangunan. Hasil dapatan ini menunjukkan graduan daripada sijil pastri lebih menjurus kearah keusahawanan daripada melanjutkan pengajian.

Rajah 3 : Peratus graduan yang melanjutkan pengajian dalam bidang yang sama

Secara keseluruhannya Rajah 3 menjelaskan 85.7% graduan Kolej Komuniti Negeri Johor lebih cenderung melanjutkan pengajian dalam bidang yang sama semasa menuntut di Kolej Komuniti Negeri Johor. Manakala 14.7% tidak melanjutkan pengajian dalam bidang yang sama. Jika diperhalusi dari hasil kajian yang dibuat graduan lebih tertarik melanjutkan pengajian dalam program atau bidang yang sama selepas tamat pengajian di Kolej Komuniti Negeri Johor. Ini seiring dengan hasil kajian bahawa faktor utama graduan melanjutkan pengajian adalah disebabkan oleh meningkatkan tahap kelayakan akademik dalam bidang yang sama serta minat untuk meningkat ilmu dalam bidang yang sama sekaligus meningkatkan peluang pekerjaan terutama dalam bidang yang dipelajari.

7. Kesimpulan

Secara keseluruhan, kajian ini telah menjawab persoalan kajian dan objektif kajian telah tercapai apabila hasil dapatan daripada kajian yang dibuat menunjukkan faktor utama graduan Kolej Komuniti Negeri Johor lebih cenderung melanjutkan pengajian adalah disebabkan oleh faktor meningkatkan tahap kelayakan akademik (31.5%) bukan disebabkan oleh faktor sukar untuk mendapatkan pekerjaan (1.4%). Manakala program sijil pemasangan elektrik merupakan program yang paling tinggi peratus (15.4%) graduannya yang melanjutkan pengajian berbanding program sijil teknologi pembinaan bangunan dan sijil asas pastri yang hanya 0.7% sahaja graduan melanjutkan pengajian. Kebanyakan graduan yang melanjutkan pengajian lebih cenderung mengikuti lanjutan pengajian dalam bidang yang sama semasa menuntut di Kolej Komuniti Negeri Johor. Walau bagaimanapun kajian ini masih terdapat kekurangan yang perlu ditambahbaik pada masa akan datang. Harapan pengkaji agar kajian ini dapat diteruskan kepada faktor penyebab graduan melanjutkan pengajian bukan dalam bidang yang diikuti sebelum ini.

Rujukan

Ahmad Munawar Ismail & Mohd Nor Shahizan Ali. (2014). Kaedah Penyelidikan Islam : Perspektif Islam. (Ahmad Munawar Ismail, Ed.)(1st ed.) Bangi: Penerbit UKM.

Berita harian (2009). Program Pascasiswazah: Peluang graduan yang belum dapat pekerjaan, diberhentikan kerja menyambung pengajian ke peringkat lebih tinggi (20 April)

Sia, Joseph Kee Ming (2010) A model of higher education institutions choice in Malaysia - A conceptual approach. In: The Third International Conference on International Studies (ICIS 2010), Hotel Istana Kuala Lumpur. pp. 1-21. ISBN 9789832078456

Karl Wagner, Pooyan Yousefi fard (2010) Factors Influencing Malaysian Student's Intention to study at a Higher Education. Education Institution. E-Leader Kuala Lumpur

Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia. (2008). Pelan Strategik Pengajian Tinggi Negara Melangkaui Tahun 2020. Kuala Lumpur: Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.

Mohd Adnan Nuruldin (2011). Faktor-faktor Yang Mendorong Pelajar Jptk Tahun Satu Utm Memilih Melanjutkan Pelajaran Dalam Bidang Pendidikan. Tesis PhD : Universiti Teknologi Malaysia

Mohd Ridzuan Naemat, Mohd Nor Khairil, Mohd Radzuan harun, Azhar Ahmad dan Lokhman Hakim Osman (2017). Faktor pendorong yang mempengaruhi keputusan melanjutkan pengajian ke Institusi pengajian tinggi (IPT) dikalangan staf kerajaan dan swasta. Jurnal Personalia Pelajar 20(2017):59-65

Muhyiddin Yassin (2010) Penstrukturan semula sekolah vokasional tampung keperluan tenaga mahir, terlatih. http://www.bharian.com.my/bharian/articles/Penstrukturansemulasekolahvokasionaltampungkeperluantengamahir_terlatih/Article.

Norhayati Othman, Intan Junizah Abu Samah (2014). Pengaruh pemilihan pengajian ke kolej komuniti dan cadangan promosi. Penulisan Ilmiah : Kolej Komuniti Selayang

Paadi, K. (2014). Perceptions on employability skills necessary to enhance human resource management graduates prospects of securing a relevant place in the labour market. European Scientific Journal, 129-143.

Pengesanan Graduan (2017). Laporan kajian Pengesanan Graduan 2017. Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.

Sumanto, Ali. 1993. "Nasib Pekerja Wanita Tetap di bawah Laki-laki. Dalam Bali Post. Selasa, 21 Desember, No. 124, Tahun. ke-46, hlm. 6, kol.1-4.

Saunders, V. & Zuzel, K. (2010). Evaluating Employability Skills: Employer and Student Perceptions. Bioscience Education, 15-2. Retrieved on 28-5-2011 from <http://www.bioscience.heacademy.ac.uk/journal/vol15/beej-15-2.aspx>.

Yusof, M., Ahmad, S. N. B., Tajudin, M. & Ravindran, R. (2008). A study of factors influencing the selection of a higher education institution. UNITAR e-journal, 4(2), 27-40.

Kebolehpasaran Pelajar Lepasan Sijil Kulinari Kolej Komuniti Nibong Tebal Bagi Tahun 2017 & 2018

Rozarina Binti Ruslan¹

¹Rozarina Binti Ruslan

Kolej Komuniti Nibong Tebal, No.2, Jalan Tasek SS1, Bandar Tasek Mutiara, 14120 Simpang Ampat, Pulau Pinang
allom_rienna@yahoo.com.my

Abstrak: Kebolehpasaran graduan mempunyai impak yang amat besar dalam menentukan keupayaan sesebuah institusi. Graduan TVET telah menunjukkan peningkatan yang memberangsangkan pada setiap tahun, yang mana mereka telah membuktikan bahawa mereka telah memperolehi pekerjaan dalam tempoh 6 bulan setelah tamat pengajian. Kajian kebolehpasaran pelajar lepasan Sijil Kulinari Kolej Komuniti Nibong Tebal bagi Tahun 2017 & 2018 ini telah dijalankan bagi mengenalpasti kadar kebolehpasaran graduan Kolej Komuniti Nibong Tebal secara keseluruhan bermula tahun 2017 dan 2018. Selain itu, kajian ini dijalankan untuk mengenal pasti kadar graduan yang bekerja dalam bidang atau luar bidang dan mengenal pasti punca utama graduan belum bekerja bagi tahun 2017 dan 2018. Populasi kajian ini adalah seramai 101 orang dan sebanyak 80 graduan telah dipilih sebagai sampel kajian ini. Instrumen kajian ini adalah menggunakan borang soal selidik daripada Jabatan Pendidikan Politeknik & Kolej Komuniti, Kementerian Pendidikan Malaysia. Soal selidik dijalankan melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan TVET secara atas talian. Semua data dianalisis menggunakan perisian *Statistical Package For The Social Science (SPSS) Version 23.0*. Hasil kajian mendapati kenaikan kadar pelajar yang menyambung pelajaran pada tahun 2018 adalah sebanyak 2%. Manakala bagi pelajar yang bekerja dalam bidang juga menunjukkan kenaikan sebanyak 0.2%. Bagi graduan yang belum bekerja pula mempunyai beberapa sebab antaranya melanjutkan pengajian, sedang mencari pekerjaan, tanggungjawab terhadap keluarga dan menunggu penempatan pekerjaan.

1. Pengenalan

Bidang hospitaliti dan perhotelan adalah bersifat sejagat kerana semua bidang kerjaya lain dapat menceburi sektor berkenaan. Industri ini juga dianggap sebagai satu kelompok produk yang unik di mana ianya menawarkan kedua-dua produk '*tangible*' dan '*intangible*' iaitu aspek-aspek produk dan servis yang ditawarkan kepada pelanggan. Oleh sebab itulah, peluang pekerjaan dalam bidang kulinari semakin berkembang dan mendapat sambutan di kalangan belia masa kini. Seni Kulinari adalah satu kursus dalam bidang masakan, penyediaan makanan, pembuatan kek dan pastri serta banyak lagi terutamanya yang bertumpukan aktiviti di dapur. Kursus Seni Kulinari melahirkan golongan profesional dalam bidang masakan seperti seorang chef, pengusaha catering dan usahawan berjaya dalam bidang tersebut.

Kursus Sijil Kulinari telah diwujudkan di Kolej Komuniti Nibong Tebal adalah kerana beberapa faktor antaranya untuk meningkatkan kemahiran kepimpinan pada tahap penyeliaan terutamanya dengan mengamalkan sistem keselamatan, kawalan kebersihan dan kebersihan makanan. Selain itu ianya juga membangunkan kemahiran yang boleh disesuaikan dengan tahap kerjaya dan peningkatan kerjaya dalam industri.

2. Penyataan Masalah

Saban hari kita menyaksikan permintaan terhadap bidang kerja tukang masak (Chef) semakin meningkat seiring dengan industri pelancongan, perhotelan dan restoran yang kian pesat membangun. Dengan kemahiran, kebolehan dan kelayakan yang ada membuatkan kerjaya sebagai seorang tukang masak sangat dikagumi ramai terutama bagi mereka yang berpeluang bertugas di hotel lima bintang. Kolej Komuniti Nibong Tebal telah mengambil peluang melatih dan melahirkan para graduan lepasan Sijil Kulinari yang berkemahiran untuk memenuhi permintaan industri berikutan secara puratanya seramai 24.6 juta pelancong datang ke Malaysia setiap tahun. Pelajar didedahkan dengan konsep pembelajaran secara amali yang mana memberi peluang kepada mereka untuk meningkatkan kemahiran memasak secara profesional, berkualiti, berdisiplin serta mampu bersaing di pasaran kerja. Namun kadar kebolehpasaran pelajar Kolej Komuniti Nibong Tebal masih belum mencecah seratus peratus.

Mohammad Hairy Bin Kharauddin et. al menyebut Datuk Mustapa Mohamed mengatakan bahawa kegagalan siswazah mendapatkan pekerjaan adalah kerana mereka tidak memiliki kemahiran insaniah yang diperlukan oleh

majikan. Menurut beliau, selain lemah dalam penguasaan bahasa inggeris, graduan juga didapati berfikiran sempit tiada ciri-ciri kepimpinan, semangat kekitaan dan tiada kemahiran berkomunikasi (Bernama, 2007).

3. Objektif Kajian

Objektif kajian ini dijalankan adalah untuk mengenalpasti kadar kebolehan pasaran graduan Kolej Komuniti Nibong Tebal bagi tahun 2017 dan 2018. Secara khususnya kajian ini bertujuan untuk:

1. Mengenal pasti kadar kebolehan pasaran graduan Kolej Komuniti Nibong Tebal secara keseluruhan bermula tahun 2017 dan 2018.
2. Mengenal pasti kadar graduan yang bekerja dalam bidang atau luar bidang bagi tahun 2017 dan 2018.
4. Mengenal pasti punca utama graduan belum bekerja bagi tahun 2017 dan 2018.

4. Persoalan Kajian

1. Sejauhmanakah kadar kebolehan pasaran graduan Kolej Komuniti Nibong Tebal secara keseluruhan bermula tahun 2017 dan 2018.
2. Berapakah kadar graduan yang bekerja dalam bidang atau luar bidang bagi tahun 2017 dan 2018.
4. Apakah sebab utama graduan belum bekerja bagi tahun 2017 dan 2018.

5. Skop Kajian

Kajian ini terhad kepada graduan Kolej Komuniti Nibong Tebal bagi tahun 2017 & 2018 sahaja. Bagi tahun 2017 seramai 42 orang responden dan tahun 2018 seramai 59 orang responden diambilkira sepertimana dalam Laporan Kajian Pengesanan Graduan TVET.

6. Kajian Literatur

Di Malaysia, pembangunan sumber manusia yang mempunyai kemahiran dan berkemampuan amatlah ditekankan. Untuk tujuan berkenaan, pendidikan dan latihan kemahiran telah mengalami proses perubahan dari semasa ke semasa selaras dengan perkembangan teknologi negara. Latihan industri atau praktikal sebenarnya memainkan peranan penting bagi meningkatkan pengetahuan, kemahiran, kepakaran serta kecekapan. Dalam perancangan sistem pendidikan negara juga, keperluan untuk melahirkan tenaga kerja mahir tidak diabaikan. Bagi melatih tenaga manusia ini, ianya memerlukan sesuatu latihan yang khusus bagi membentuk dan melahirkan tenaga kerja mahir dalam pelbagai bidang pekerjaan. Tenaga kerja mahir adalah sangat diperlukan bagi sesebuah negara untuk tujuan pembangunan. (Muzafar Mat Yusof et. al, 2018)

Menurut kajian Alhelalat (2015) di dalam Wei Boon Quah et. al (2017), graduan hospitaliti seharusnya mempunyai lebih banyak kemahiran menyelesaikan masalah, kemahiran belajar, teknologi, pengumpulan data dan analisis, bahasa, kemahiran pengurusan dan kepimpinan untuk memenuhi piawaian industri untuk kemahiran graduan hospitaliti. Selain itu, Kementerian Sumber Manusia (2010) menyatakan antara faktor graduan tidak dapat bekerja dalam industri adalah disebabkan majikan masa kini memerlukan pekerja yang mempunyai kemahiran kebolehpasaran daripada segi keperibadian/ personaliti, penampilan, keyakinan diri, mahir berkomunikasi dan mampu membuat keputusan dengan pantas di samping pengetahuan akademik

Kurang keyakinan dalam berkomunikasi menyebabkan graduan gagal memperolehi pekerjaan. Majikan memerlukan mereka yang mahir dalam komunikasi untuk memastikan segala tugas yang diberikan difahami dan mendapat maklum balas yang baik. Sekiranya graduan tidak berupaya untuk berkomunikasi sukar untuk majikan menawarkan pekerjaan. Tambahan pula, ketika sesi temu duga kriteria tersebut merupakan faktor utama yang dilihat dan diambil kira oleh majikan sebelum menawarkan pekerjaan. (Afterschool.my, Dis 2016).

Siti Hawa Munji (1990) menyatakan bahawa motivasi menerusi inisiatif diri merupakan daya penggerak utama yang menjamin kejayaan seseorang untuk mencapai matlamat. Oleh hal yang demikian, dengan melanjutkan pelajaran ke peringkat diploma, sekurang-kurangnya responden berpendapat bahawa gred dalam perjawatan turut berubah dan kenaikan gaji juga akan diperolehi. Ini berkait rapat dengan motivasi ekstrinsik yang mempengaruhi individu untuk berusaha bagi mendapatkan status sosial untuk taraf kehidupan yang lebih baik (Ramlah dan Mahani, 2002). Individu atau pekerja yang berminat untuk mempelajari sesuatu adalah merupakan pekerja yang produktif.

7. Metodologi

Kajian ini menggunakan data daripada Sistem Kebolehpasaran Pengesanan Graduan melalui borang soal selidik yang diisi oleh para graduan. *Aplikasi Statistical Package for the Social Science* (SPSS) diguna bagi mendapatkan hasil analisis yang terperinci dan tepat. Instrumen kajian ini menggunakan borang soal selidik Kajian Pengesanan Graduan TVET 2017

& 2018. Soal selidik ini mengandungi tujuh bahagian utama. Bahagian A terdiri dari maklumat latar belakang graduan, Bahagian B pula status terkini graduan Kolej Komuniti dan Bahagian C adalah maklumat bagi graduan yang bekerja.

Bahagian D pula adalah maklumat bagi graduan yang tidak bekerja, Bahagian E bagi graduan yang melanjutkan pengajian dan bahagian F lebih kepada pengalaman semasa mengikuti pengajian di institusi manakala bahagian G adalah persetujuan responden yang melengkapkan kajian. Instrumen yang digunakan di dalam kajian ini telah disahkan oleh pihak Kementerian Pendidikan Malaysia. Soal selidik tersebut telah diisi oleh responden secara atas talian melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan TVET sebelum majlis konvokesyen.

8. Analisa Data & Perbincangan

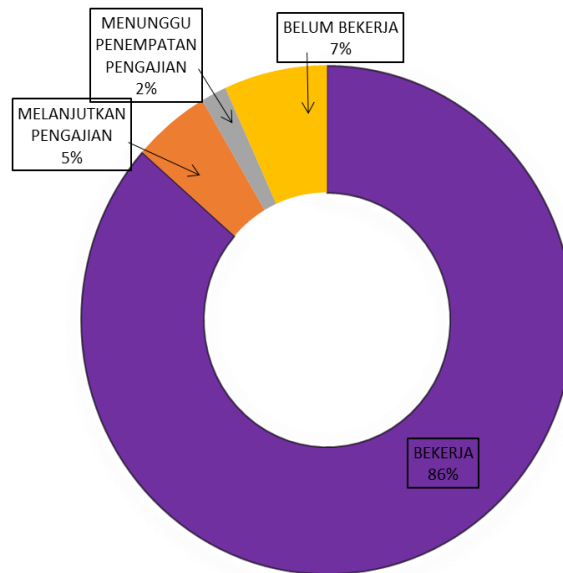
8.1 Mengenal pasti perbezaan kadar kebolehpasaran graduan Kolej Komuniti Nibong Tebal secara keseluruhan bermula tahun 2017 dan 2018.

Peratusan kebolehpasaran graduan pada tahun 2017 adalah 95% dan 2018 adalah 86%. Hasil analisa mendapati bahawa terdapat penurunan peratusan graduan bekerja sebanyak 8.6%. Bagi kategori menyambung pelajaran pula, pada tahun 2017 adalah sebanyak 3% dan bagi tahun 2018 adalah sebanyak 5%. Kadar kenaikan peratusan pelajar yang menyambung pelajaran adalah sebanyak 2%. Perbandingan pelajar yang belum bekerja juga menunjukkan kenaikan sebanyak 5% iaitu pada tahun 2017 adalah sebanyak 2% manakala pada tahun 2018 adalah sebanyak 7%.

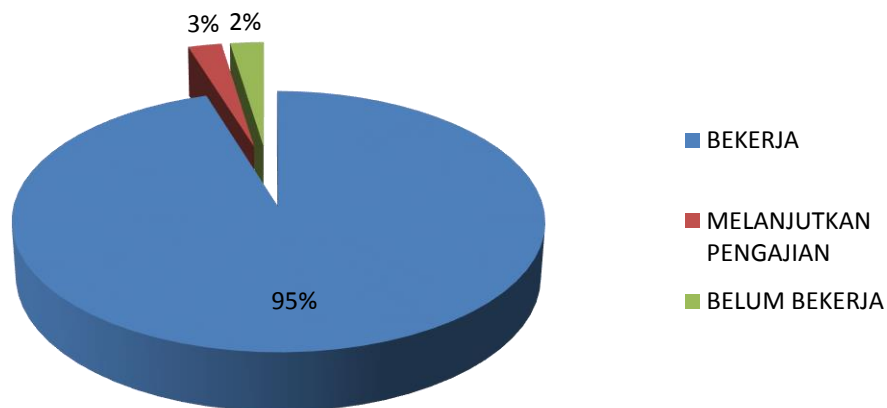
Keadaan ini agak membimbangkan sekiranya ia tidak diberi perhatian sewajarnya. Hal ini mungkin terjadi kerana terdapat kekurangan beberapa ciri keterampilan yang perlu ada pada seorang graduan. Graduan yang mempunyai ciri-ciri kebolehpasaran meliputi beberapa aspek iaitu personaliti, kemahiran interpersonal dan juga sikap serta tingkah laku yang baik. Bagi mereka yang menyambung pelajaran pula, kadar peratusan semakin meningkat kerana terdapat pengaruh rakan untuk sama-sama melanjutkan bidang pengajian apabila mereka nampak peluang untuk pergi lebih jauh. Menurut kajian oleh School Relations & Diversity Outreach Office & Institutional Research office (2008) di dalam kajian Mohd Ridzuan Bin Naemat et. al. mendapati pengaruh rakan juga turut dikenal pasti sebagai berperanan dalam membantu pelajar membuat keputusan dalam pemilihan institusi pengajian tinggi. Laporan daripada *The National Graduate Employability, Blueprint 2012 – 2017* di dalam kajian (Norliana Hashim et. al, 2016) menerangkan bahawa masalah yang paling kerap di kenal pasti oleh majikan terhadap graduan adalah lemah dalam penguasaan Bahasa Inggeris, sikap dan personaliti yang lemah, meminta gaji/ faedah yang tidak realistik, ketidaksepadanan kemahiran, memilih kerja, tidak berkemampuan untuk menyelesaikan masalah dan kurang pengetahuan yang mendalam. Pengukuran ini adalah merupakan permintaan utama industri *Generic Student Attribute (GSA)* dan hal ini jelas menunjukkan bahawa kemahiran ini kurang didapati dalam kalangan graduan yang baru.

Kenyataan Sheldon (2005) menfokus kepada nilai murni pekerja, kelakuan personal dan kualiti sendiri pada diri seseorang pekerja amat penting bagi menempatkan diri dan bersaing dalam industri. Melalui Model *Human Resources Development (HRD) Practice* MCLangam (1989) beliau menyatakan bahawa pelajar perlu dilengkapi dengan 4 jenis keterampilan iaitu keterampilan teknikal, keterampilan interpersonal, keterampilan intelektual dan keterampilan perniagaan.

Rajah 1 : Status Pekerjaan Graduan TVET Kolej Komuniti Nibong Tebal bagi Tahun 2018

Rajah 2: Status Pekerjaan Graduan TVET Kolej Komuniti Nibong Tebal bagi Tahun 2017

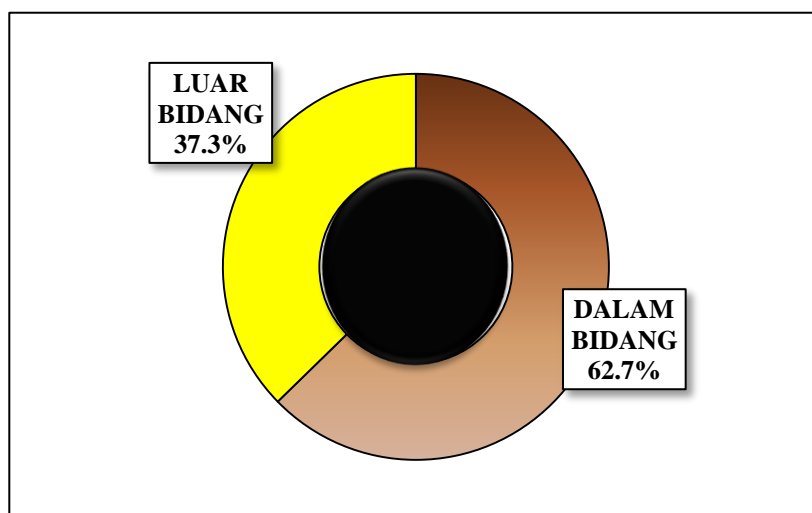

8.2 Mengenal pasti kadar graduan yang bekerja dalam bidang atau luar bidang bagi tahun 2017 dan 2018.

Mengikut laporan kebolehsasaran graduan Kolej Komuniti Nibong Tebal bagi Tahun 2017 & 2018, terdapat 0.2% penurunan bagi graduan yang bekerja di luar bidang iaitu sebanyak 37.5% pada tahun 2017 dan 37.3% pada tahun 2018. Bagi kategori graduan yang bekerja dalam bidang pula adalah sebanyak 62.50% pada tahun 2017 dan 62.70% pada tahun 2018. Kenaikan sebanyak 0.2% adalah disebabkan pelajar yang mengikuti Latihan Industri menerima tawaran bekerja oleh majikan setelah tamat latihan industri.

Secara amnya pelajar Sijil Kulineri Kolej Komuniti Nibong Tebal telah mempunyai laluan aliran pekerjaan melalui Latihan Industri yang telah dijalani sebelum pelajar bergraduasi. Namun segelintir daripada mereka cenderung memilih untuk bekerja sendiri, menjadi usahawan dan memilih untuk bekerja mengikut minat masing-masing. Pendekatan program-program keusahawanan yang dianjurkan oleh Kolej Komuniti Nibong Tebal semasa mereka belajar di institusi juga mempengaruhi minat dan kerjaya para graduan. Selain itu pelajar memilih bidang yang menawarkan pendapatan yang lumayan seperti bidang usahawan yang menjanjikan pulangan berlipat kali ganda.

Rajah 3: Kadar Graduan yang bekerja bagi tahun 2018

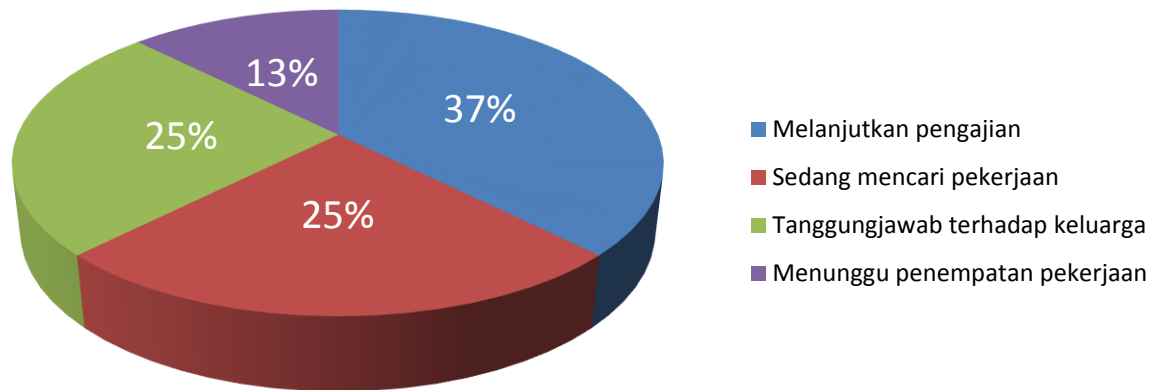
Rajah 4: Kadar Graduan yang bekerja bagi tahun 2017

SUB BIDANG	PROGRAM PENGAJIAN	BEKERJA MENGIKUT BIDANG		BEKERJA TIDAK MENGIKUT BIDANG		JUMLAH
		Bil	%	Bil	%	
PELANCONGAN/HOSPITALITY/MAKANAN DAN MINUMAN	SIJIL KULINARI	25	62.50	15	37.5	40
JUMLAH						

8.3 Apakah sebab utama graduan belum bekerja bagi tahun 2017 dan 2018.

Hasil pemantauan bagi tempoh dua tahun iaitu tahun 2017 dan 2018 mendapati bahawa jumlah graduan yang belum bekerja mempunyai beberapa sebab antaranya melanjutkan pengajian, sedang mencari pekerjaan, tanggungjawab terhadap keluarga dan menunggu penempatan pekerjaan. Namun bagi tahun 2017 sebab utama kenapa graduan masih belum bekerja tidak dinyatakan dengan jelas iaitu sebanyak 2.4% mewakili sebanyak seorang graduan yang belum bekerja. Pada tahun 2018 kategori melanjutkan pelajaran adalah sebanyak 37% iaitu seramai 3 orang. Menurut kajian Faktor tarikan pelajar siswazah antarabangsa ke universiti penyelidikan di Malaysia dalam Geografia online Malaysia Journal Of Society dan Space, Abd Hair (2012) dalam kajian Nurzatil Ismah Azizan et al mendapati beberapa faktor pelajar antarabangsa memilih untuk melanjutkan pengajian di Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) ialah keupayaan institusi menyediakan keperluan dan memenuhi kehendak pasaran. Ia sesuatu yang penting supaya menjamin masa hadapan pelajar selepas tamat pengajian kelak.

Rajah 5: Sebab utama graduan belum bekerja bagi tahun 2018

Rajah 6: Status kebolehpasaran graduan bagi tahun 2017

STATUS	BIL	%
BEKERJA	40	95.2
MELANJUTKAN PENGAJIAN	1	2.4
BELUM BEKERJA	1	2.4
JUMLAH RESPONDEN	42	100
KADAR KEBOLEHPASARAN GRADUAN	41	97.6

9. Kesimpulan & Cadangan

Berdasarkan statistik yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia, kadar pengangguran pada Disember 2015 dan Januari 2016 adalah tidak berubah iaitu pada kadar 3.4 %. Antara punca berlakunya masalah ini adalah disebabkan oleh penguasaan Bahasa Inggeris yang lemah, masalah sikap graduan sendiri, mengharapkan pekerjaan dengan tingkat gaji yang tidak realistik, tidak memenuhi kehendak pasaran, bersikap terlalu memilih pekerjaan dan majikan, tiada kemahiran dalam penyelesaian masalah dan tahap pengetahuan yang lemah. (Berita Semasa, 2014). Sewajarnya pelajar perlu menyiapkan diri sebelum melangkah ke alam pekerjaan bukan sahaja dengan ilmu pengetahuan dan kemahiran malah penguasaan bahasa juga penting untuk mengelakkan masalah komunikasi di tempat kerja. Bagi graduan lepasan Kolej Komuniti Nibong Tebal, mereka menghadapi kesukaran dari segi komunikasi memandangkan mereka banyak menggunakan bahasa ibunda sebagai bahasa percakapan harian termasuk apabila berhadapan dengan pelanggan. Selain itu sikap memilih pekerjaan juga menguasai mereka apabila berhadapan dengan situasi penempatan pekerjaan. Mereka seharusnya lebih terbuka dan fleksibel untuk melangkah ke alam pekerjaan sebaik tamat belajar. Menerima tawaran imbuhan setimpal dengan peringkat pengajian yang dicapai. Bagi yang menyambung pelajaran pula, mereka telah membuat satu keputusan yang bijak meneruskan apa yang dipelajari sewaktu di peringkat sijil dan menyambung ke peringkat yang lebih tinggi. Justeru bagi mereka yang mempunyai hala tuju yang jelas selepas tamat pengajian, seharusnya menyiapkan diri samada untuk melangkah ke alam pekerjaan mahupun meneruskan pengajian ke peringkat seterusnya.

Rujukan

Muzafar Mat Yusof, Nur Hidayah Mohiddin (2018), Refleksi Pelajar Terhadap Keberkesanan Kursus Latihan Industri: Kajian Kes Pelajar Politeknik Muadzam Shah (*Student Reflection on The Effectiveness of Industrial Training Course: Study Case of Polytechnic Muadzam Shah Students*)

Wei Boon Quah, Aziah Thalaha (2017), Persepsi Majikan Terhadap Program Hospitaliti (Kulinari Dan Operasi Perhotelan) Kolej Komuniti Sungai Petani Yang Mengikuti Latihan Industri

Utusan Online, 97.5% Pelajar KKKB mendapat pekerjaan <https://m.utusan.com.my/pendidikan/kampus/97-5-peratus-kkbb-dapat-kerja-1.1333>

Afterschool.my (Disember 2020), Punca Graduan Gagal Memperolehi Pekerjaan berdasarkan kaji selidik oleh Jobstreet

Mohd Ridzuan Bin Naemat, Mohd Nor Khairil, Mohd Radzuan Harun, Azhar Ahmad & Lokman Hakim Osman (2017) Faktor Pendorong yang Mempengaruhi Keputusan Melanjutkan Pengajian ke Institusi Pengajian Tinggi (IPT) di kalangan Staf Kerajaan dan Swasta (*The Motivating Factors that Influence the Decision to Further Study at Institutes*)

Nurzatil Ismah Azizan, Zanariah Dimon, Nazreen Ismail Dan Sahlawati Abu Bakar (2015), Faktor-Faktor Yang Mendorong Pemilihan Institusi Pengajian Tinggi Di Kalangan Pelajar

Abdul Wafi Abdul Rahman, Yusmady Md Junus, Melor Md Yunus (2017), Keusahawanan Seni Kulineri: Alternatif Pelajar Diploma Seni Kulineri di Kolej Yayasan Pelajaran Johor dalam Menghadapi Pasaran Terbuka *Malaysian Journal of Social Science and Humanities (MJ-SSH)*

Muhammad Hazrul Ismail (2012), Kajian Mengenai Kebolehpasaran Siswazah Di Malaysia: Tinjauan Dari Perspektif Majikan
Study On Employability Of Graduates In Malaysia? A survey Of Employer Perspectives

Zafir Mohd Makhbul, Ishak Yussof, Abd Hair Awang (2015), Antara Realiti Dan Harapan – Kajian Empirikal Persepsi Majikan Terhadap Prestasi Graduan Tempatan
(Between Reality And Expectation – An Empirical Study Of Employer's Perceptions Of The Performance Of Mlaysian Local Graduates)

Hamidah Norman, Rohailin Zainon, Siti Zuraydah Md Jenil, Rusyda Yahya (2017), Personaliti Graduan Yang Menjadi Tarikan Organisasi

Hubungan Gaji Terhadap Kerjaya Graduan Bekerja Di Politeknik Tun Syed Nasir Syed Ismail, Pagoh (Ptsn) Bagi Tahun 2018

Rusyidah binti Mat Zin Boestami¹,

Politeknik Tun Syed Nasir Syed Ismail, Hab Pendidikan Tinggi Pagoh, KM 1, Jalan Panchor, 84600 Pagoh, Muar, Johor Darul Takzim. MALAYSIA
[email:rusyidahzin@gmail.com](mailto:rusyidahzin@gmail.com)

Abstrak : Banyak laporan di media massa yang menyentuh isu kadar gaji dalam kalangan graduan institusi pengajian tinggi (IPT). Rentetan daripada itu, pelbagai usaha telah diambil oleh pihak IPT termasuk Politeknik di Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) untuk menangani masalah yang berpunca daripada kelemahan para graduan untuk mempamekan tahap kompetensi yang baik setelah berada di alam pekerjaan. Justeru, kajian penulisan bertujuan bagi memberikan pandangan berkaitan dengan kadar gaji graduan lepasan Politeknik Tun Syed Nasir Syed Ismail, Pagoh (PTSN) ini tentang kepentingan pelajar tahun akhir politeknik dalam menempatkan diri dalam bidang kerjaya berdasarkan kemahiran insaniah dan kepentingan majikan dalam memberikan gaji yang selayaknya kepada lepasan graduan PTSN. Pembolehubah yang dikaji adalah gaji graduan yang bekerja dalam bidang dan punca graduan lepasan PTSN mendapat kadar gaji yang rendah. Kajian dijalankan di PTSN, KPM. Sampel kajian adalah seramai 75 orang pelajar konvokesyen selepas setahun bekerja. Instrumen kajian yang digunakan temu bual dan borang soal selidik yang diedarkan secara langsung kepada semua graduan semasa mereka menghadiri majlis konvokesyen di Dewan konvensyen Edu Hab Pagoh, Johor pada bulan Mac 2018. Dalam kajian ini dilakukan secara kuantitatif iaitu item-item di dalam borang soal selidik adalah berbentuk soalan Kajian Pengesanan Graduan TVET 2018 berdasarkan responden. Data analisis menggunakan perisian Statistical Package for Social Sciences (SPSS) versi 16.0 untuk mendapatkan nilai frekuensi dan peratusan. Dapatan menunjukkan jelas kadar gaji graduan lepasan PTSN pada tahun 2018 tertinggi pada kadar RM 1001-RM 1500 sebanyak 59.1% mengikut kod sektor ekonomi, taraf jawatan dan taraf pekerjaan graduan. Bagi peratusan kadar gaji tinggi RM 2001-RM2005 sebanyak 6.1%. Manakala peratusan graduan yang bekerja di tempat latihan industri adalah 24.2% dan peratusan graduan yang bekerja dalam bidang adalah sebanyak 53%. Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa responden yang merupakan pelajar lepasan tahun akhir Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia) dan Diploma Teknologi Makanan PTSN yang telah tamat belajar dan berada di alam pekerjaan tempoh setahun.

1. Pengenalan

Kerajaan memperuntukan jumlah yang besar setiap tahun bagi pembangunan ekonomi dan pendidikan untuk Malaysia. Selain peruntukan kewangan yang telah diperuntukkan, bilangan institusi juga meningkat saban tahun bagi memenuhi kehendak dan keperluan penduduk setempat. Dengan bertambahnya bilangan insituisi dapat membantu memajukan taraf pendidikan masyarakat dan memberikan kesan positif kepada pembangunan taraf ekonomi di suatu tempat. Tambahan pula, dapat membuka peluang yang lebih besar kepada generasi anak-anak setempat bagi menyambung pengajian di institusi peringkat tinggi. Pemilihan bagi menyambung pengajian di politeknik merupakan pilihan utama masa kini untuk pelajar-pelajar lepasan SPM serta lepasan sijil di kolej swasta dan kerajaan. Politeknik di bawah Kementerian Pengajian Tinggi sebagai institusi TVET kini memiliki keunggulan dan keunikan yang tersendiri berdiri gah sama hebat dengan institusi TVET yang lain seperti Institusi Latihan Perindustrian (ILP), Institusi Kemahiran Mara (IKM) dan sebagainya. Namun, bilangan pengangguran graduan juga meningkat menimbulkan tanggapan yang negatif kepada polisi pembangunan pendidikan Negara. Selain itu, bilangan institusi yang semakin banyak kini tidak dapat menampung keperluan graduan kepada tempat pekerjaan dalam Negara. Sektor awam dan swasta tidak dapat berikan tempat yang sewajarnya kepada graduan bekerja pada jawatan yang sepatutnya dalam bidang kerana saingan serta jumlah graduan yang ramai. Selain itu, gaji yang ditawarkan juga menjadi isu penting bagi graduan yang bekerja dalam bidang kerana ramai graduan yang bekerja di luar bidang dan menyambung pengajian di peringkat ijazah bagi membantu mendapatkan jawatan yang lebih baik. Ketidak selarasan gaji graduan ini juga memberikan pandangan negatif kepada graduan yang ingin bekerja dalam bidang kerana tiada di dalam undang-undang pekerjaan Negara yang ketat kepada majikan. Justeru itu, dengan penubuhan Politeknik Tun Syed Nasir Syed Ismail (PTSN) ini dapat membantu meningkatkan taraf hidup dan ekonomi melalui pemberian pendidikan untuk warga pagoh, Johor. PTSN telah

mengeluarkan pelajar graduan pertama pada tahun 2018 dengan seramai 78 orang graduan dan hadir konvokesyen seramai 75 orang responden. Terdiri daripada 17 orang graduan dari Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia) di Jabatan Kejuruteraan Petrokimia (JKPK) dan 58 orang graduan dari Diploma Teknologi Makanan di Jabatan Teknologi Kimia dan Makanan (JTKM). Melalui data kajian pengesanan graduan ini, seramai 92% graduan telah berjaya mendapatkan tempat bekerja dipelbagai sektor ekonomi kerajaan dan industri swasta dalam Negara dan 8% graduan melanjutkan pengajian ke peringkat Ijazah di Universiti Awam dalam Negara. Dengan peratusan ini dapat melihat kadar kebolehpasaran graduan PTSN kepada pembangunan Malaysia mengikut kepada keberkesanan peruntukan belanjawan yang telah diberikan mengikut program pendidikan di institusi PTSN.

2. Pengenalan Masalah

Kebolehpasaran merupakan satu konsep yang sukar untuk diukur dan ditakrifkan. Konsep kebolehpasaran terus berkembang selaras dengan perubahan dalam pola pekerjaan dan model sumber manusia. Kebolehpasaran merupakan satu konsep yang agak kabur sedekad yang lalu, namun kini istilah ini telah memainkan peranan penting dalam polisi pasaran buruh di United Kingdom (UK), beberapa negeri di Eropah dan juga di negara yang lain. Konsep kebolehpasaran telah menjadi sasaran utama dalam kebanyakan polisi pasaran buruh dan strategi guna tenaga di kebanyakan negara khususnya berkaitan dengan kebolehpasaran graduan (Nooriah dan Zakiah, 2017). Menurut sumber Berita harian 20 februari 2018 melalui kata bekas Menteri Pendidikan Tinggi, Datuk Seri Idris Jusoh ini kadar purata kebolehpasaran graduan meningkat sebanyak 1.8% kepada 79.1% pada tahun lalu, berbanding 77.3% tahun 2016. Graduan latihan teknikal dan pendidikan vokasional (TVET) turut meningkat dengan graduan Politeknik sebanyak 94% tahun lalu, berbanding 88.6% pada tahun 2016. Tarikh kuat kuasa Perintah Gaji Minimum RM1000 (PGM 2016) mulai 1 Julai 2016 ke atas semua majikan, kata Menteri Sumber Manusia (Berita Harian 2 Mei 2016). Berdasarkan kaji selidik jobstreet.com pada 20 Jun 2016, gaji pemegang diploma adalah sekitar RM1200 hingga RM1800 sebulan namun terdapat 37% pemegang diploma menerima gaji kurang dari RM1200 sebulan iaitu paras lebih rendah dari jangkauan. Dengan ini, ingin melihat kadar gaji minimum yang diberikan oleh sektor industri dan sektor kerajaan dalam negara dengan memberikan gaji mengikut kadar yang sepatutnya kepada graduan PTSN yang bekerja dalam bidang atau luar bidang.

3. Objektif Kajian

- 1) Mengenal pasti kadar gaji graduan terhadap kerjaya.
- 2) Membandingkan kadar gaji graduan yang bekerja dalam bidang dan luar bidang.
- 3) Mengenal pasti kadar gaji mengikut ekonomi.
- 4) Mengenalpasti punca graduan tidak mencapai gaji yang setaraf.

4. Sorotan Kajian

Pada tahun 2002 atas inisiatif dan penyelarasan Unit Perancang Ekonomi (UPE), Jabatan Perdana Menteri (JPM) dengan kerjasama Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) dan universiti-universiti tempatan di peringkat nasional telah mula menjalankan Kajian Pengesanan Graduan. Kajian ini dijalankan terhadap graduan yang tamat pengajian pada tahun berkenaan (Kuratko & Hodgett 2005). Pada tahun 1969, Penubuhan Politeknik Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) adalah bertujuan untuk melatih bakal pekerja separa professional bagi menampung keperluan sumber manusia dalam perdagangan, perkhidmatan dan jurusan teknikal. Keunggulan Politeknik Kementerian Pendidikan Malaysia dalam menyediakan pendidikan peringkat sijil dan diploma dalam jurusan tersebut telah terbukti berdasarkan kepada penemuan yang diperolehi melalui projek Kajian Graduan Politeknik Kementerian Pendidikan Malaysia yang mula dijalankan pada Jun 1997 hingga Disember 1999. Pembiayaan peringkat awal kajian ini adalah di bawah Pinjaman Bank Dunia (Loan No. 3571 MA) dengan menggunakan khidmat nasihat perunding IDP Education, Australia dan kepakaran tempatan dan dibantu oleh pegawai-pegawai dari Bahagian Pengesanan Graduan dan Alumni (BPGA) Jabatan Pengajian Politeknik dan Kolej Komuniti dan Tracer Study Counterparts. Tracer Study Counterparts merupakan para pensyarah di setiap Politeknik yang telah dilatih bagi menjalankan kajian pengesanan graduan di Politeknik masing-masing (Laporan kajian pengesanan graduan Politeknik Port Dickson, 2014).

Menurut Mohd Amiru Rafiq pada 3 Mei 2019 dalam Khazanah Research Institute, aliran pendidikan teknik dan vokasional (TVET) bukanlah satu aliran pendidikan yang asing di Malaysia. Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025 telah memberikan penekanan yang khusus mengenai keperluan TVET kepada pasaran buruh dan ekonomi negara. Kerajaan melalui pengumuman Bajet 2019 juga memberi perhatian yang khusus terhadap pemeraksanaan pendidikan TVET. Peruntukan sebanyak RM30 juta telah diumumkan bagi menggalakkan institusi latihan bersaing untuk menawarkan program latihan yang lebih kompetitif dan memenuhi keperluan industri dan RM20 juta untuk meningkatkan kompetensi belia melalui Program Bootcamp berkaitan TVET. Di samping itu, bagi memperkukuh industri TVET di Malaysia, Malaysia Board of Technologists (MBOT) telah ditubuhkan pada 2015 yang berperanan menyediakan

latihan dan sukatan pengajaran untuk membolehkan seramai 30,000 juruteknik dan mereka yang terlibat dalam industri berkaitan teknologi diiktiraf sebagai profesional. Inisiatif ini dilihat salah satu cara memartabatkan pendidikan TVET melalui pengiktirafan lebih ramai lagi lepasan TVET sebagai profesional di pasaran buruh. Dengan ini, lepasan sekolah yang berminat dalam bidang kemahiran dan teknikal, tetapi tidak berpeluang melanjutkan pengajian ke universiti, mereka masih boleh meneruskan cita-cita dengan mengikuti pelbagai pengajian yang ditawarkan di politeknik. Terdapat 33 politeknik di seluruh negara yang menawarkan pelbagai kursus menarik sesuai dengan evolusi teknologi apatah lagi keperluan tenaga mahir semasa menjadikan politeknik antara tumpuan lepasan persekolahan kini. Malah, lulusan politeknik mempunyai peluang yang cerah untuk mendapatkan pekerjaan sama ada dengan sektor industri, jabatan kerajaan, swasta dan agensi berkaitan selain boleh memohon untuk bertugas di luar negara dengan gaji yang lebih lumayan (Nasional, Berita Harian, 5 Jun 2015).

Selain itu, penambahan institusi semakin pesat membangun mengikut kepada polisi pendidikan. Di Johor pusat pendidikan juga semakin bertambah. Menurut Biografi Tun Abdullah Bin Hj Ahmad Badawai pada 30 Julai 2006, koridor ini diumumkan oleh bekas Perdana Menteri Malaysia Dato' Seri Abdullah Ahmad Badawi. Koridor ini telah bertukar nama kepada Wilayah Pembangunan Iskandar (WPI) pada 4 November 2006 bersempena nama Sultan Johor, Almarhum Sultan Iskandar ibni Almarhum Sultan Ismail. Pada 11 April 2008, namanya ditukar lagi menjadi Iskandar Malaysia (Berita harian 11 April 2008). Tempoh pembangunan kawasan ini adalah sehingga tahun 2025 dengan perbelanjaan kos lebih RM47 bilion untuk menjaga pertumbuhan ekonomi sebanyak lapan peratus dalam tempoh lima tahun yang pertama. Iskandar Malaysia juga akan menjadi sebuah pusat pertumbuhan yang terbesar di rantau ini. Dengan ini, berdasarkan pelan pembangunannya, dalam tempoh 10 hingga 15 tahun akan datang, kawasan pertumbuhan ekonomi itu dijangka begitu pesat melalui kepelbagaian bidang. Antaranya ialah bidang elektrik dan elektronik, petrokimia dan oleokimia, pemprosesan makanan dan pertanian, perkhidmatan logistik serta pelancongan di samping perubatan dan kesihatan, pendidikan, kewangan serta industri kreatif. Juteru itu, Politeknik Tun Syed Nasir Syed Ismail (PTSN) telah ditubuhkan pada 1 April 2014, merupakan hasrat dan matlamat negara untuk memenuhi Rancangan Malaysia ke-11 di mana rancangan di selatan Malaysia iaitu Wilayah Pembangunan Iskandar (WPI) ini termasuk dalam perancangan Negara RMK-11.

Walaupun bagaimanapun, dalam membangunkan pendidikan tinggi di Malaysia, kerajaan telah memperuntukan perbelanjaan yang besar setiap tahun. Selain daripada peruntukan kewangan, peningkatan bilangan Institusi Pengajian Tinggi (IPT) juga merupakan satu indikator yang penting kepada usaha menyediakan lebih banyak peluang kepada penduduk untuk mendapatkan pendidikan tinggi. Namun demikian, masalah pengangguran dan kesukaran mendapat pekerjaan dalam kalangan graduan telah menjadi satu isu yang telah menimbulkan tanggapan yang negatif terhadap dasar dan polisi pembangunan pendidikan tinggi di negara ini. Dari segi pembangunan modal insan peningkatan peruntukan kewangan dan bilangan institusi pengajian tinggi ini merupakan satu petunjuk yang positif kerana ianya dapat memberi peluang yang lebih besar kepada penduduk untuk mendapatkan pendidikan tertiar dan seterusnya meningkatkan akumulasi modal manusia dalam negara. Namun demikian, sekiranya peningkatan bilangan graduan tidak disertai dengan peluang pekerjaan yang selaras dengan kelulusan dan bidang pengajian, ianya boleh menimbulkan tanggapan bahawa pendidikan tinggi di sesebuah negara itu kurang berjaya dalam menghasilkan tenaga kerja yang sepadan dengan keperluan pasaran. Ini merupakan dilema yang dihadapi oleh kebanyakan negara membangun termasuk Malaysia apabila peningkatan dalam bilangan pelajar berpendidikan tinggi tidak dapat memenuhi keperluan pasaran pekerjaan. (Nooriah dan Zakiah, 2017).

Persekutuan Majikan Malaysia (MEF) mengatakan penggunaan data kaji selidik oleh Bank Negara Malaysia (BNM) membabitkan gaji permulaan siswazah dan menyesuaikan kepada situasi sebenar telah menimbulkan ketidakharmonian dalam kalangan pekerja dan majikan. Menurut Presiden MEF, Datuk Shamsuddin Bardan analisis BNM mengenai upah sebenar lepasan graduan mungkin berguna untuk penggubalan dasar turut menyebabkan ketidakpercayaan dalam kalangan kedua-dua majikan dan pekerja. Laporan BNM 2018 pada Rabu menyatakan trend gaji permulaan bulanan bagi kebanyakan siswazah semakin mengecil sejak 2010 selepas mengambil kira faktor inflasi, bagaimanapun tinjauan yang dibuat MEF adalah sebaliknya (Hasimi Muhamad, Astro Awani, Diterbitkan pada Mac 29, 2019 16:39 MYT). Manakala, Kementerian Pendidikan (KPM) tidak mempunyai kuasa dalam menentukan gaji permulaan siswazah sebaliknya hanya menyediakan pendidikan yang mampu melahirkan graduan berilmu serta kompetitif bagi pasaran pekerjaan. Menteri, Dr. Maszlee Malik berkata, isu gaji permulaan siswazah yang dilaporkan menurun baru-baru ini perlu diteliti oleh industri yang menyediakan peluang pekerjaan. Dr. Maszlee juga menyatakan KPM akan bekerjasama dengan pelbagai pihak dan agensi untuk melihat isu dengan lebih mendalam untuk diselesaikan segera. Kenyataan itu menyebut beliau mengambil maklum mengenai Laporan Tahunan Bank Negara Malaysia (BNM) 2018 yang dikeluarkan semalam serta laporan media mengenai "Gaji Siswazah Semakin Turun". Menurut laporan media yang memetik Laporan Tahunan BNM itu, gaji permulaan bulanan benar bagi kebanyakan siswazah baharu di Malaysia menurun sejak 2010 selepas mengambil kira faktor inflasi, di mana siswazah baharu yang berkelulusan diploma mendapat gaji benar RM1,376 pada 2018 berbanding RM1,458 pada 2010 (Utusan Online, Diterbitkan pada 30 Mac 2019 7:17 PM).

Tambahan pula, dalam dalam kajian Kementerian Sumber Manusia (KSM) dan agensi Kerajaan berkaitan serta pihak industri berperanan penting dalam menganalisis keperluan tenaga kerja mahir negara seiring dengan era ekonomi berasaskan pengetahuan yang menyaksikan peningkatan permintaan bagi tenaga kerja mahir dalam bidang-bidang

tertentu. KSM mendapati kadar gaji yang ditawarkan bagi pekerjaan berasaskan kemahiran kurang setimpal dengan kelayakan yang dimiliki. Menyedari kepentingan memberi nilai kepada kemahiran yang dimiliki oleh bakal pekerja yang memiliki Sijil dan Diploma Kemahiran Malaysia, KSM mengambil inisiatif untuk menerbitkan Panduan Gaji Permulaan 160 Pekerjaan Terpilih Berasaskan Kemahiran, Edisi Pertama (2016). Panduan ini mengandungi 160 tajuk pekerjaan yang mempunyai permintaan tinggi dalam pasaran yang disertakan dengan deskripsi tugas, tahap kemahiran dan gaji pokok permulaan. Di samping itu, ia juga disediakan tanpa mengambil kira faktor-faktor seperti lokasi dan saiz syarikat, jenis industri dan keupayaan kewangan syarikat. Panduan ini juga mengesyorkan supaya lulusan kemahiran yang mempunyai lesen atau sijil kompetensi lain dibayar dengan gaji yang lebih tinggi. Sebelum menerbitkan Panduan ini, KSM telah mengadakan sesi libat urus dengan pihak berkepentingan, termasuklah Persekutuan Majikan-majikan Malaysia (MEF), Kongres Kesatuan Sekerja Malaysia (MTUC), Persekutuan Pekilang-pekilang Malaysia (FMM), Dewan Perniagaan dan Perindustrian Antarabangsa Malaysia (MICCI), Gabungan Dewan Perniagaan dan Perindustrian Cina Malaysia (ACCCIM) dan Persatuan Pengusaha Kecil dan Sederhana Malaysia (Panduan Gaji Permulaan, 2016).

Di dalam buku Panduan Gaji Permulaan 160 Pekerjaan Terpilih Berasaskan Kemahiran, (2016) halaman muka 2 telah menyenaraikan beberapa panduan yang perlu diikuti dan dipatuhi oleh majikan iaitu:

- Disenaraikan 160 tajuk pekerjaan kemahiran yang mempunyai permintaan tinggi di pasaran buruh semasa berserta gaji pokok permulaan mengikut tahap kemahiran. Pemilihan 160 tajuk pekerjaan ini merupakan inisiatif awal KSM dan akan dikemas kini dalam terbitan akan datang.
- Dibangunkan khusus untuk lulusan Sijil dan Diploma Kemahiran Malaysia atau setaraf dengannya.
- Disertakan dengan ringkasan deskripsi tugas yang mana penjelasan terperinci boleh didapati daripada Piawaian Pengelasan Pekerjaan Malaysia (MASCO) yang dibangunkan berasaskan Piawaian Pengelasan Pekerjaan Antarabangsa (International Standard Classification of Occupations - ISCO) dan tahap kemahiran di bawah Standard Kemahiran Pekerjaan Kebangsaan (National Occupational Skills Standard - NOSS).
- Sesetengah tajuk pekerjaan melibatkan lebih daripada satu tahap kemahiran.
- Disertakan senarai pekerjaan yang dipersijilkan oleh Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP). Pensijilan ini diberikan kepada individu yang mempunyai kelayakan, pengalaman, kepakaran dan pengetahuan dalam bidang yang diperlukan di bawah Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 (Akta 514) dan Akta Kilang dan Jentera 1967 (Akta 139).

5. Metadologi

Kajian ini adalah berbentuk kuantitatif yang bertujuan untuk menjana maklumat mengenai perkembangan graduan diploma PTSN. Populasi kajian terdiri daripada semua graduan PTSN seramai 75 orang responden dan yang telah menamatkan pengajian pada tahun 2018. Data telah dikumpulkan menggunakan temu bual dan borang soal selidik yang diedarkan secara langsung kepada semua graduan semasa mereka menghadiri majlis konvokesyen di Dewan konvensyen Edu Hab Pagoh, Johor pada bulan Mac 2018. Dalam kajian ini, item-item di dalam borang soal selidik adalah berbentuk soalan Kajian Pengesanan Graduan TVET 2018 berdasarkan responden. Borang soal selidik ini dibahagikan kepada 4 bahagian. Bahagian A mengandungi maklumat berkenaan profil graduan. Bahagian B terdiri daripada soalan-soalan yang bertujuan untuk mendapatkan status pekerjaan dan kadar gaji graduan bersesuaian dengan objektif program ini. Bahagian C pula akan mengandungi soalan-soalan yang berkaitan pendapatan bulanan (termasuk elaun), taraf pekerjaan dan taraf jawatan pekerjaan. Bahagian D ialah soalan-soalan untuk mengenalpasti bilangan kehadiran temu duga sebelum menerima pekerjaan pertama dan peratus menjalani latihan industri atau work-based learning. Semua data yang diperolehi melalui borang soal selidik dikod dan dianalisis secara statistik deskriptif yang terdiri daripada frekuensi dan peratusan.

6. Keputusan Kajian

Jadual 1 : Jenis Diploma Graduan PTSN

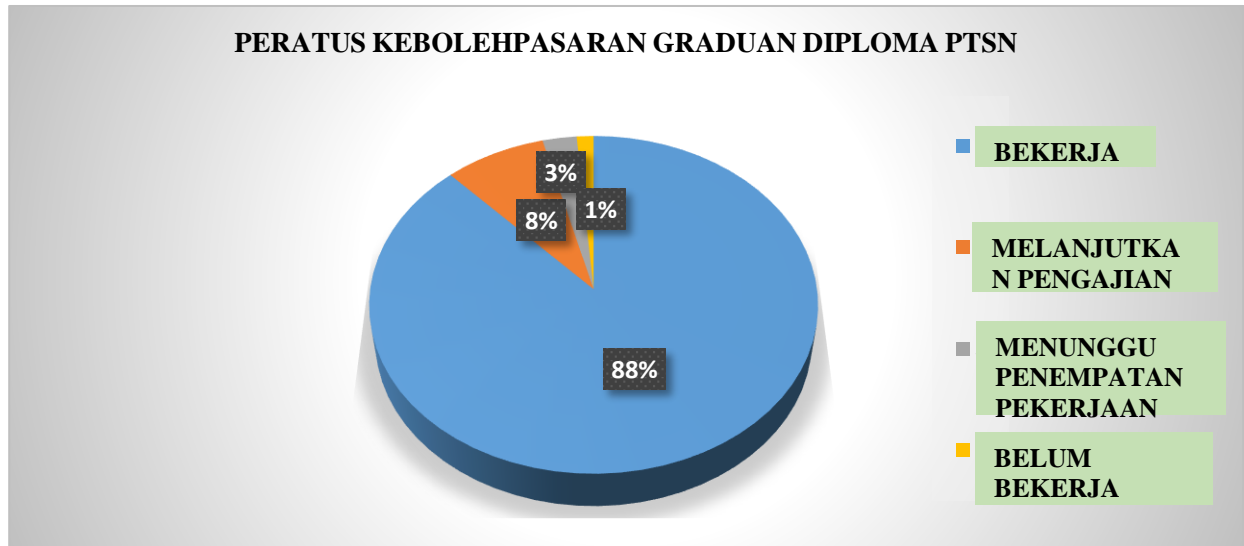
Diploma di PTSN	Bilangan	Peratusan (%)
Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia)	17	23
Diploma Teknologi Makanan	58	77
Jumlah	75	100

Jadual 2 : Jantina Graduan PTSN

Jantina	Bilangan	Peratusan (%)
Lelaki	13	17.3
Perempuan	62	82.7
Jumlah	75	100.0

Jadual 3 : Taraf Pekerjaan Graduan PTSN

TARAF PEKERJAAN	Bilangan	Peratusan (%)
BERKERJA SENDIRI/ FREELANCE	3	4.5
BERKERJA DENGAN KELUARGA	6	9.1
PEKERJA KERAJAAN	2	3.0
PEKERJA SWASTA (TERMASUK NGO)	55	83.3
Jumlah	66	100.0

Rajah Pi 1 : Peratusan Kebolehpasaran Graduan PTSN

Jadual 4 : Kebolehpasaran Jantina Graduan di PTSN

Status Pekerjaan	Jantina				Jumlah	
	Lelaki		Perempuan		Bilangan	Peratusan (%)
	Bilangan	Peratusan (%)	Bilangan	Peratusan (%)		
Bekerja	11	15	55	73	66	88.0
Melanjutkan Pengajian	1	1	5	7	6	8.0
Menunggu Penempatan Pekerjaan	0	0	2	3	2	3.0
Belum Bekerja	1	1	0	0	1	1.0
Jumlah	13	17	62	83	75	100.0

Jadual 5: Graduan Yang Bekerja Di Syarikat Latihan Industri

Adakah anda bekerja di syarikat yang anda telah menjalani latihan industri?	Bilangan	Peratusan (%)
Ya	16	24.2
Tidak	50	75.8
Jumlah	66	100.0

Jadual 6: Graduan Yang Bekerja Dalam Bidang Yang Sama Dipelajari

Adakah Bekerja dalam bidang yang sama dipelajari?	Bilangan	Peratusan (%)
Ya	35	53.0
Tidak	31	47.0
Jumlah	66	100.0

Jadual 7 : Gaji Graduan Mengikut Jantina PTSN

Pendapatan Bulanan	Jantina				Jumlah
	Lelaki		Perempuan		
	Bilangan	Peratusan (%)	Bilangan	Peratusan (%)	
RM 500 ke bawah	0	0	4	6	4
RM 501- RM 1000	1	1.5	8	12	9
RM1001 - RM1500	5	7.6	34	52	39
RM1501 - RM2000	2	3.0	8	12	10
RM2001 - RM2500	3	4.6	1	2	4
Jumlah	11	16.7	55	83	66

Jadual 8 : Gaji Graduan PTSN Mengikut Kod Sektor Ekonomi

Kod Sektor Ekonomi	Pendapatan Bulanan					Jumlah	Peratusan (%)
	RM 500 ke bawah	RM501 - RM1001	RM1001 - RM1500	RM1501 - RM2000	RM2001 - RM2500		
Pembuatan	1	1	21	6	3	32	48
Perdagangan Jual Borong dan Jual Runcit, Pembaikan Kenderaan	0	2	3	0	0	5	8
Pengangkutan dan Penyimpanan	0	0	1	0	0	1	2
Penginapan dan Aktiviti-aktiviti Perkhidmatan Makanan	0	2	2	1	0	5	8
Maklumat dan Komunikasi	0	0	2	0	0	2	3

Kewangan dan Insurans / Aktiviti Takaful	0	0	1	1	0	2	3
Aktiviti Hartanah	0	0	1	0	0	1	2
Profesional, Aktiviti Sainifik dan Teknikal	0	0	0	1	1	2	3
Pentadbiran dan Aktiviti Perkhidmatan Sokongan	0	1	2	0	0	3	5
Pentadbiran Awam dan Pertahanan; Keselamatan Sosial Wajib	0	0	0	1	0	1	2
Pendidikan	0	0	2	0	0	2	3
Kesihatan Manusia dan Aktiviti Kerja Sosial	0	0	2	0	0	2	3
Aktiviti Perkhidmatan Lain	1	3	2	0	0	6	9
Aktiviti Isi Rumah Sebagai Majikan Bagi Personel Domestik Ak	2	0	0	0	0	2	3
Jumlah	4	9	39	10	4	66	100

Jadual 9: Taraf Pekerjaan Graduan PTSN Mengikut Taraf Jawatan

Taraf Pekerjaan	Taraf Jawatan			Jumlah
	Tetap	Kontrak	Sementara	
Pekerja Kerajaan	0	2	0	2
Pekerja Swasta (Termasuk NGO)	32	5	18	55
Jumlah	32	7	18	57

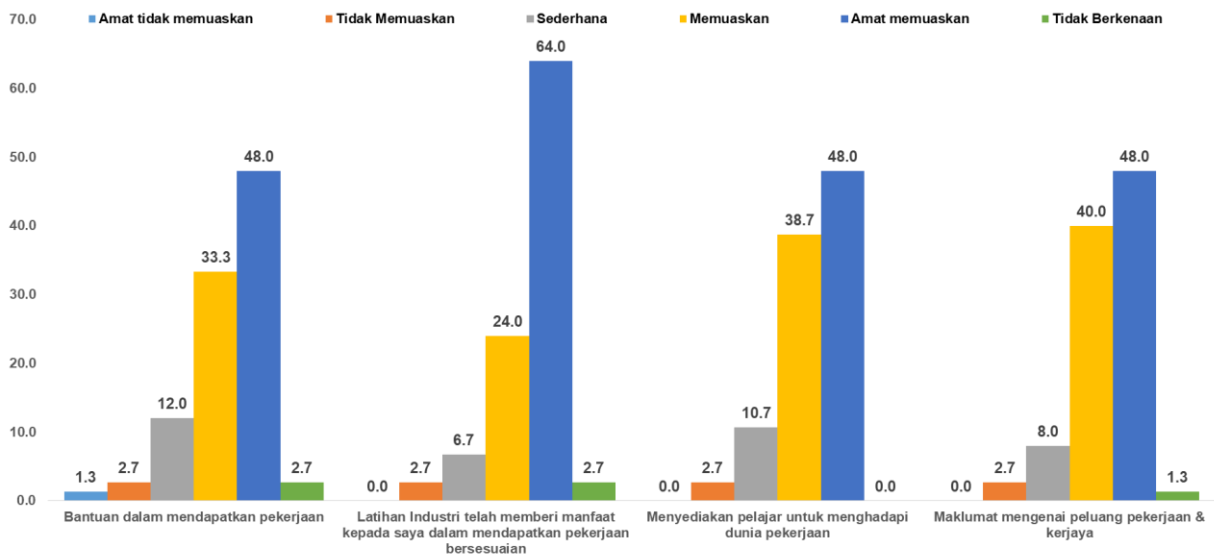

Jadual 10: Pendapatan Bulanan Graduan Mengikut Taraf Pekerjaan

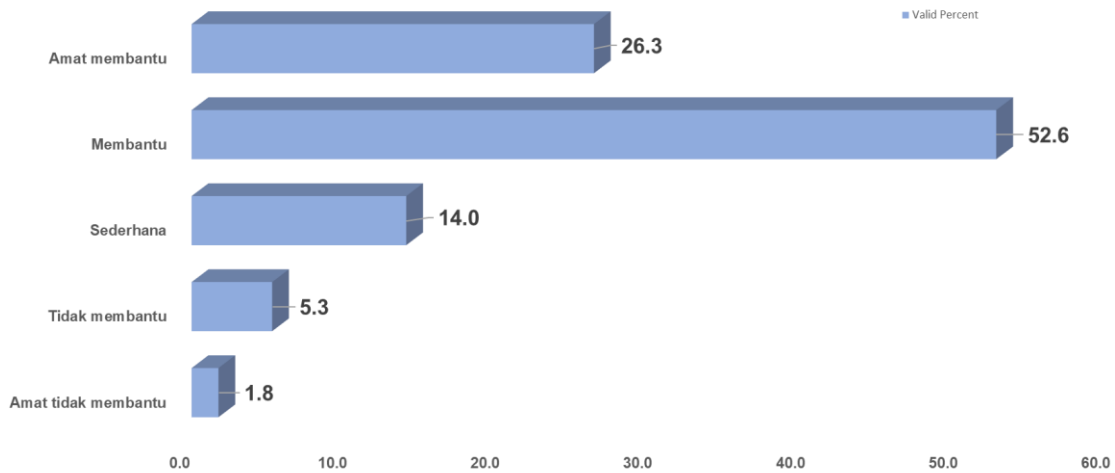
Pendapatan Bulanan	Taraf Pekerjaan anda				Jumlah
	Berkerja Sendiri/ Freelance	Berkerja Dengan Keluarga	Pekerja Kerajaan	Pekerja Swasta (Termasuk Ngo)	
RM 500 ke bawah	1	2	0	1	4
RM 501-RM 1000	1	2	0	6	9
RM 1001 – RM 1500	1	2	1	35	39
RM 1501 – RM 2000	0	0	1	9	10
RM 2001 – RM 2500	0	0	0	4	4
Jumlah	3	6	2	55	66

Jadual 11: Pendapatan Bulanan Mengikut Taraf Jawatan

Pendapatan Bulanan	Taraf Jawatan			Jumlah
	Tetap	Kontrak	Sementara	
RM 500 Ke Bawah	0	0	1	1
RM 501 - RM 1000	2	2	2	6
RM 1001 – RM 1500	21	1	14	36
RM 1501 – RM 2000	7	2	1	10
RM 2001 – RM 2500	2	2	0	4
Jumlah	32	7	18	57

Rajah 2 : Penilaian Graduan PTSN Semasa Mengikuti Latihan Industri, 2018

Rajah 3 : Penilaian Graduan PTSN bagi Program Pengajian Membantu Dalam Pekerjaan Sekarang

7. Perbincangan

Melalui dapatan kajian ini bahawa jelas menunjukkan kadar gaji graduan lepasan PTSN pada tahun 2018 tertinggi pada kadar RM 1001-RM 1500 sebanyak 59.1% mengikut kod sektor ekonomi, taraf jawatan dan taraf pekerjaan graduan. Bagi peratusan kadar gaji tinggi RM 2001-RM2005 sebanyak 6.1%. Manakala peratusan graduan yang bekerja di tempat latihan industri adalah 24.2% dan peratusan graduan yang bekerja dalam bidang adalah sebanyak 53% dan luar bidang 47%. Punca kebolehpasaran dalam kajian Noorah Yusof et al., 2013, menurut Saterfiel dan Maclarty (1995) (dalam Litisha dan Surina, 2010), kebolehpasaran siswazah merujuk kepada kemahiran yang diperlukan oleh siswazah untuk mendapatkan dan mengekalkan pekerjaan melalui pembelajaran kemahiran-kemahiran baru untuk fungsi yang berbeza yang diperlukan oleh majikan atau industri (Koo et al., 2009). Sementara menurut Hillage dan Pollard (1998), kebolehpasaran adalah memiliki keupayaan untuk memperoleh pekerjaan pertama, mengekalkan dan memperoleh

pekerjaan baru sekiranya diminta. Harvey (1999) pula mendefinisikan kebolehpasaran siswazah sebagai keupayaan siswazah untuk mempamerkan sifat-sifat yang diperlukan oleh majikan untuk keperluan masa depan organisasi. Kerjaya dan kemahiran kebolehterkerja merangkumi kemahiran dalam pengurusan sumber, komunikasi dan kemahiran interpersonal, kerja berpasukan dan penyelesaian masalah (Zinser, 2003). Menurut definisi yang dikemukakan oleh ESECT (2004), kemahiran kebolehpasaran adalah satu set pencapaian, pemahaman dan sifat peribadi yang menjadikan seseorang individu lebih berpotensi untuk memperoleh pekerjaan dan berjaya dalam pemilihan kerjaya. Pada amnya, kemahiran kebolehpasaran adalah kemahiran yang perlu ada pada pelajar dalam mempersiapkan diri mereka bagi memenuhi keperluan dalam pelbagai pekerjaan dalam pasaran buruh selepas tamat pengajian.

Tambahan pula, dalam kajian Aede Hatib Musta'amal et., 2014, menunjukkan pelajar-pelajar politeknik mempunyai penguasaan yang baik dalam kemahiran komunikasi dan mempunyai keyakinan yang tinggi kerana komunikasi yang berkesan akan menghasilkan motivasi yang berkesan. Kebolehan komunikasi adalah pencapaian manusia yang paling penting kerana kebolehan ini telah membolehkan manusia berhubung diantara satu dengan lain. Berdasarkan kenyataan ini, pekerja yang mempunyai kemahiran komunikasi yang baik juga berkebolehan dalam melakukan pekerjaan mereka terutamanya bagi syarikat-syarikat yang berhubung secara terus dengan pelanggan atau klien mereka. Selain daripada itu, graduan lepasan PTSN juga perlu mampu menyumbang idea dan memberi maklumbalas yang baik ketika berkomunikasi samada di dalam kumpulan mahupun ketika berhadapan dengan pensyarah. Komunikasi yang baik, berkesan dan terbuka akan mewujudkan rasa percaya dan semangat kekitaan dalam kalangan ahli kumpulan. Shamsaadal Sholeh (2004) menyatakan bahawa komunikasi yang baik di kalangan ahli-ahli akan menyebabkan mereka berasa dihargai, dan bekerja dengan lebih berdedikasi. Secara tidak langsung akan menyumbang penyelesaian yang baik terhadap sebarang masalah atau isu-isu yang mempunyai berpotensi untuk sama-sama berjaya mencapai matlamat yang ditetapkan. Ini selaras dengan kajian yang dilakukan oleh Harvey dan Green (1994) yang menyatakan bahawa kemahiran berkomunikasi sering kali dilihat oleh majikan sebagai satu indikator penting kepada potensi mencapai kejayaan dalam sesebuah organisasi. Secara keseluruhannya, kemahiran menyelesaikan masalah merupakan aspek yang memperlihatkan keupayaan pelajar untuk berhadapan serta mengatasi halangan-halangan yang datang dengan menggunakan strategi dan penilaian yang tepat dalam menentukan keputusan yang diambil. Kemahiran menyelesaikan masalah perlu ada dalam diri setiap pelajar untuk membentuk jati diri serta menjadikan mereka supaya individu yang lebih cekap dan berkesan (Bjorkland & Pellegrini, 2000). Kesedaran pelajar terhadap kepentingan pemikiran secara kritis dan kemahiran menyelesaikan masalah penting dalam mempersiapkan mereka untuk menyusuri arus modenisasi dan perkembangan teknologi yang membawa pelbagai cabaran di mana tenaga manusia yang cekap, cecal dan boleh berfikir amatlah diperlukan. Pernyataan ini disokong oleh Philips (1997) yang mengatakan tenaga pekerja harus dilengkapi dengan kemahiran-kemahiran berfikir yang membolehkan mereka mempelajari teknologi baru dengan mudah dan dalam jangka masa yang singkat. Justeru itu, punca ini juga memainkan peranan yang amat penting dalam memberikan gaji yang rendah kepada graduan lepasan PTSN dan graduan yang bekerja di luar bidang separuh daripada dalam bidang.

Selain itu, dalam buku Panduan Gaji Permulaan 160 Pekerjaan Terpilih Berasaskan Kemahiran, Edisi Pertama (2016) oleh Kementerian Sumber Manusia (KSM) merupakan satu langkah yang dapat menyokong strategi memperkukuh penjenamaan dan profil TVET seperti yang dinyatakan dalam RMKe-11. Penerbitan ini merupakan satu usaha permulaan KSM untuk mengesyorkan kadar gaji pokok permulaan yang setimpal dengan kemahiran yang dimiliki oleh lulusan Sijil dan Diploma Kemahiran Malaysia. Panduan ini memaparkan gaji pokok permulaan berdasarkan kadar gaji minimum RM1,000.00 mulai 1 Julai 2016. Selain itu, dalam kajian KSM mendapati kadar gaji yang ditawarkan bagi pekerjaan berasaskan kemahiran kurang setimpal dengan kelayakan yang dimiliki. Menyedari kepentingan memberi nilai kepada kemahiran yang dimiliki oleh bakal pekerja yang memiliki Sijil dan Diploma Kemahiran Malaysia, KSM mengambil inisiatif untuk menerbitkan Panduan Gaji Permulaan 160 Pekerjaan Terpilih Berasaskan Kemahiran, Edisi Pertama (2016).

8. Kesimpulan

Secara keseluruhannya dapatlah disimpulkan bahawa graduan lepasan PTSN perlu mempersiapkan diri untuk menempuh alam pekerjaan berdasarkan kemahiran insaniah. Hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa kepercayaan yang diberikan oleh majikan kepada graduan PTSN masih rendah dan perlu diterapkan dengan kaedah pembelajaran yang berkesan yang bukan sahaja menjadikan mereka kompeten dalam menguasai kemahiran teori & teknikal tetapi juga dalam kemahiran insaniah. Secara tidak langsung, hal ini mungkin juga disebabkan penaiktarafan politeknik menjadi salah satu penyumbang kepada keluaran graduan menjadi keperluan tenaga kerja negara. Ini selaras dengan komitmen Politeknik Kementerian Pendidikan Malaysia khususnya Politeknik Sekunder dalam usaha melahirkan graduan yang berinovatif dan kreatif sebagai peneraju industri dan memiliki nilai berkebolehpasaran yang tinggi. Ini sesuai dengan matlamat Kementerian Pendidikan yang mensasarkan matlamat kewujudan Politeknik Sekunder untuk mampu menyumbang kepada pembangunan negara pada masa akan datang menerusi ekonomi melalui usaha melahirkan lebih ramai graduan berkemahiran dalam usaha menjadikan Malaysia sebagai salah sebuah negara berpendapatan tinggi dan graduan untuk bekerja dalam bidang sesuai dengan peruntukan ekonomi yang telah dikeluarkan kepada institusi. Justeru itu, diharapkan hasil dapatan kajian ini diterima baik oleh semua pihak terutama majikan dan bakal pekerja dalam menetapkan gaji pokok permulaan yang sepadan dengan tahap kemahiran yang dimiliki oleh lepasan graduan politeknik.

Rujukan

- Abd. Rahman Abdul Aziz (2000). "Kemahiran Sosial Asas". Utusan Publication & Distributor Sdn. Bhd. Kuala Lumpur.
- Armstrong dan Kleiner (1996). *A Handbook of Management and Leadership : A Guide to Managing for Result*. London: Kogan Page.
- Berita Harian. "Pendidikan : BI, ICT jadi komponen penting sertai kerjaya." Keluaran 12 Februari 2007.
- Berita Harian. "Graduan Kekurangan Kemahiran Insaniah". Keluaran 12 Februari 2006.
- Barone, D. F., Maddux, J. E., & Snyder, C. R. (1997). *Social Cognitive Psychology: History and Current Domains*. New York: Plenum.
- Bjorkland, D.F., & Pellegrini, A. D. (2000). "Child Development and Evolutionary psychology". *Child Development*, 71, 1687-1908.
- Coyle A. (1993). "*Quality Interpersonal Communication—Perception and Reality*". *Manage*, 45:1, 6-7. Ennis, R. H. (1996). "*Critical Thinking*". Upper Saddle River, NJ:Prentice-Hall.
- Goldman, Hasselbring et. Al. 1997; Montague, Wagner & Morgan (2000) "*Journal of Learning Disabilities*," 30(2), 98-208.
- Haslinda, Muhammad Nubli dan Zarina (2005). *Pembangunan Sahsiah Mahasiswa Bersepadu: Konsep Dan Pelaksanaannya Di Kolej Universiti Kejuruteraan*. Kertas kerja yang dibentang di Seminar Kebangsaan Kursus Sokongan Kejuruteraan, Di Hotel Aseania, Langkawi 17-18 Disember 2005.
- Harvey, L. with Green, D., 1994, *Employer Satisfaction*. Birmingham, QHE. Hutchinson, T. & Waters, A. 1986. *English For Specific Purposes: A Learning-Centred Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lange, D.L dan Technicon, P.E. (2000). "*The Identification of The Most Important Non Technical Skills Required by Entry Level Engineering Students When They Assume Employment*." *Journal of Cooperative Education*. 35. 21-32
- Mohamed Rashid. 2005. *The Year 2004 Polytechnic Convocation Survey*. Proceedings of National Seminar The Development of Technology and Technical- Vocational Education and Training in An Era of Globalization: Trend and Issues. Kuala Lumpur
- Mohammad Zaki Kamsah (2004). "*Developing Generic Skills In Classroom Environment: Engineering Students*" *Perspective*." Center for Teaching and Learning: Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Safarin Nordin (2005). "*Tahap Keyakinan Kemahiran Generik Di Kalangan Pelajar Kolej Komuniti*." Seminar Pendidikan Fakulti Pendidikan 2005: Universiti Teknologi Malaysia.

Berita Harian. "Perintah Gaji Minimum". Keluaran 2 Mei 2016.

Berita Harian. Nasional, 5 Jun 2015.

Utusan Online, 30 Mac 2019 7:17 PM

Biografi Tun Abdullah Bin Hj Ahamd Badawai pada 30 Julai 2006

Hasimi Muhamad, Astro Awani , Diterbitkan pada Mac 29, 2019 16:39 MYT

Lee, M. N. N. 2004. *Restructuring higher education in Malaysia*. Monograph Series No:4/2002. Universiti Sains Malaysia: Pusat Pengajian Ilmu Pendidikan.

Malaysia. 2005. Rancangan Malaysia kesembilan 2006 – 2010.

Malaysia. 2010. Rancangan Malaysia kesepuluh 2011 – 2015. Kuala Lumpur: Unit Perancang Ekonomi.

Malaysia. 2011. Perangkaan pengajian tinggi Malaysia 2010. Putrajaya: Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.

Nooriah Yusof (Dr.) Bahagian Geografi Pusat Pengajian Ilmu Kemanusiaan Universiti Sains Malaysia 11800 Minden, Pulau Pinang, Malaysia E-mel: nooriah@usm.my

Zakiyah Jamaluddin (Dr.) Kolej Sastera dan Sains Universiti Utara Malaysia 06010 Sintok, Kedah E-mel: zakiyah@uum.edu.my

Buku *Panduan Gaji Permulaan 160 Pekerja Terpilih Berasaskan Kemahiran*, Edisi Pertama (2016) oleh Kementerian Sumber Manusia (KSM)

Kebolehpasaran Graduan Tvet: Satu Perbandingan Antara Kk Segamat 2 Dan Kk Pasir Gudang

Shaharizah Jamaludin¹, Che Zakiyah Zainun²

¹Kolej Komuniti Segamat 2,
KM 4 Jalan Pulapol, Batu Anam, Segamat 85100, MALAYSIA

²Kolej Komuniti Pasir Gudang,
61 Jalan Kijang, Taman Scientex, Pasir Gudang, 81700, MALAYSIA
shaharizah_kks2@yahoo.com

Abstrak: Kolej Komuniti Segamat 2 (KKS2) dan Kolej Komuniti Pasir Gudang (KKPG) merupakan antara institusi pengajian tinggi awam yang beroperasi sepenuhnya di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia. Justeru, proses pengesanan graduan wajib dilaksanakan setiap tahun selepas pelajar bergraduat. Kebolehpasaran graduat kolej komuniti turut dikira bagi graduan yang bekerja samada menerima gaji, bekerja sendiri atau bekerja dengan keluarga atau menjadi usahawan yang dikategorikan sebagai bekerja dan juga melanjutkan pelajaran. Kajian ini cuba menganalisis kebolehpasaran graduan di antara KKS2 dan KKPG bagi lima tahun terkini di antara tahun 2014 hingga 2018. Analisis kajian menggunakan kaedah statistik mudah seperti min dan peratusan. Secara keseluruhannya, kedua-dua kolej mempunyai peratusan kebolehpasaran yang tinggi melebihi 90% kecuali pada tahun 2014 di mana KKS2 hanya mencapai 87.18% kebolehpasaran sahaja. Kajian mendapati, KKPG mencatat peratusan yang lebih tinggi bagi graduan yang bekerja berbanding KKS2 bagi tempoh lima tahun tersebut di mana catatan peratusan graduan bekerja adalah konsisten melebihi 80% setiap tahun kecuali pada tahun 2015 iaitu 77.42%. Manakala KKS2 pula mempunyai peratusan yang lebih tinggi bagi kategori graduat yang melanjutkan pelajaran. Keseluruhannya, kebolehpasaran graduan KKPG dan KKS2 dianggap secara relatif cemerlang, namun masih terdapat ruang yang perlu ditingkatkan menerusi program pembangunan kerjaya dan latihan industri di kedua-dua kolej komuniti, terutama galakan berniaga melalui program keusahawanan supaya graduan tidak terlalu bergantung kepada pasaran kerja. Selain itu, perlu ada kajian yang lebih mendalam bagi melihat adakah faktor geografi institusi turut mempengaruhi keputusan graduan untuk bekerja atau melanjutkan pelajaran selepas tamat belajar.

1. Pengenalan

Salah satu penanda aras yang diguna pakai dalam menentukan kejayaan sesebuah institusi pendidikan adalah peratus kebolehpasaran graduan yang dicapai oleh institusi tersebut. Dalam erti kata lainnya, penanda aras kebolehpasaran graduan ini merupakan interpretasi keberhasilan sesebuah institusi dalam usaha melahirkan tenaga kerja yang berkualiti dan mampu berdaya saing dalam pasaran pekerjaan dan industri. Sebagai salah satu institusi yang berlandaskan TVET, Kolej Komuniti berfungsi sebagai penyedia tenaga kerja separa mahir dan berpengetahuan, yang diperlukan oleh bidang kerjaya dan industri pada masa kini. Justeru, Kolej Komuniti memainkan peranan dalam menghasilkan graduan yang berilmu dan berkemahiran kerana kedudukannya berada di kalangan institusi yang menawarkan pendidikan teknik dan vokasional. Justeru, kolej komuniti harus berusaha dan bersaing menjadi satu institusi yang ulung dalam menghasilkan graduan yang dapat memenuhi kehendak pasaran kerja dan industri pada masa kini.

Merujuk kepada laporan kebolehpasaran graduan yang dikeluarkan oleh KPT pada tahun 2016, graduan TVET telah menunjukkan peningkatan kebolehpasaran yang memberangsangkan di mana universiti-universiti teknikal Malaysia (MTUN) menunjukkan kadar kebolehpasaran graduan pada tahap 87.1% disusuli dengan Politeknik (88.6%) dan Kolej Komuniti (97.2%). Laporan ini menandakan bahawa kolej komuniti pada ketika ini telah pun berada di dalam landasan yang betul dan berfungsi sebagai pembekal tenaga kerja separa mahir kepada industri dan pasaran kerja di Malaysia. Justeru, menjadi sebahagian daripada entiti yang menyumbang kepada peratusan kebolehpasaran kolej komuniti, maka kajian ini menumpukan kepada kebolehpasaran graduan daripada dua kolej komuniti rintis di zon Johor iaitu Kolej Komuniti Segamat 2 (KKS2) dan Kolej Komuniti Pasir Gudang (KKPG) pada lima tahun terbelakang iaitu dari tahun 2014 hingga tahun 2018.

2. Pernyataan Masalah

Penubuhan kolej komuniti di kawasan parlimen adalah untuk menyediakan peluang pendidikan lanjutan kepada warga setempat selepas menamatkan pendidikan peringkat sekolah. Ini boleh dilihat apabila 70% pelajar kolej komuniti terdiri daripada anak-anak tempatan dan selebihnya adalah dari luar. KKS2 merupakan kolej rintis berkampus yang terletak di kawasan luar bandar iaitu di Pekan Batu Anam yang mana kedudukannya bersempadan dengan Gemas, Negeri Sembilan. Manakala KKPG merupakan kolej rintis rumah kedai yang terletak di kawasan pinggir bandaraya Johor Bahru. Faktor lokasi ini turut mempengaruhi kadar pengambilan pelajar setiap tahun di antara kedua-dua kolej. Berdasarkan statistik yang dikeluarkan oleh Unit Pengambilan KKS2 dan KKPG bagi tahun 2016 - 2018, KKS2 hanya mencapai 50% - 60% norma pengambilan berbanding KKPG sebanyak 70% - 80%. Namun adakah faktor lokaliti ini turut mempengaruhi pilihan destinasi pelajar setelah bergraduat sama ada bekerja atau menyambung pelajaran. Didapati kurang kajian berkenaan pengaruh faktor lokasi institusi di dalam mempengaruhi destinasi graduan selepas belajar sama ada bekerja atau menyambung pengajian. Atas segala permasalahan inilah, maka artikel ini cuba menganalisis kebolehpasaran graduan KKS2 dan KKPG sejak tahun 2014 hingga 2018 berdasarkan status pekerjaan yang diceburi selepas meninggalkan kampus. Tujuan kajian ini adalah untuk melihat kadar kebolehpasaran graduan TVET, perbandingan di antara Kolej Komuniti Segamat 2 dan Kolej Komuniti Pasir Gudang bagi lima tahun terkini iaitu 2014 sehingga 2018. Objektif kedua kajian ini turut melihat perbandingan peratus graduat yang memilih menyambung pelajaran di antara KKS2 dan KKPG bagi lima tahun terkini dan yang ketiga, untuk melihat peratus graduat KKS2 dan KKPG yang memilih untuk bekerja selepas tamat belajar bagi tahun 2014 sehingga 2018.

3. Sorotan Kajian

Menurut Saterfiel dan Maclarty (1995), kebolehpasaran graduan boleh merujuk kepada kemahiran yang diperlukan oleh graduan untuk mendapatkan dan mengekalkan pekerjaan (dalam Litisha dan Surina, 2010) melalui pembelajaran kemahiran-kemahiran baru untuk fungsi yang berbeza yang diperlukan oleh majikan atau industri (Koo et al., 2009). Sementara itu, menurut Hillage dan Pollard (1998), kebolehpasaran adalah memiliki keupayaan untuk memperoleh pekerjaan pertama, mengekalkan dan memperoleh pekerjaan baru sekiranya diminta. Seterusnya, untuk Harvey (2001) pula beliau telah mendefinisikan kebolehpasaran graduan sebagai keupayaan graduan untuk mempamerkan sifat - sifat yang diperlukan oleh majikan untuk keperluan masa depan organisasi. Secara umumnya, kebolehpasaran adalah satu bentuk kemahiran dan pengetahuan yang perlu ada pada pelajar bagi memenuhi keperluan dalam pasaran pekerjaan serta industri selepas mereka tamat pengajian. Membangunkan ciri-ciri kebolehpasaran graduan merupakan teras penting dalam pendidikan tinggi bagi membolehkan graduan mendapatkan pekerjaan dalam pasaran.

Perdana Menteri dalam pembentangan rancangan pembangunan negara bagi tempoh 2016 sehingga 2020 di Dewan Rakyat menyatakan bahawa Program Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET) menjadi wadah penting bagi meningkatkan tenaga kerja mahir sebagai persediaan Malaysia menuju negara maju menjelang 2020. Sebanyak 1.5 juta pekerjaan baharu akan diwujudkan melalui Rancangan Malaysia ke 11 (RMK11) dan 60 peratus daripadanya memerlukan tenaga kerja mahir dalam bidang berkaitan TVET. Ini menunjukkan bahawa sebagai salah satu institusi TVET, kolej komuniti turut berperanan dalam memastikan RMK11 ini berjaya dan kebolehpasaran graduan kolej komuniti dapat memenuhi keperluan tenaga kerja separa mahir yang wujud dalam perjalanan Malaysia menjadi negara maju menjelang 2020. Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional Malaysia (TVET) yang menekankan pendekatan kemahiran selari keperluan industri adalah kunci ke arah membangunkan Malaysia menjadi sebuah negara maju yang berpendapatan tinggi pada tahun 2050. (TN50: Mohd Najib bin Tun Hj Abdul Razak, 2017). Malah, bidang TVET yang ditawarkan di kolej komuniti juga mampu melahirkan tenaga kerja tempatan yang diperlukan oleh industri dan negara bagi mengharungi fenomena Revolusi Industri 4.0.

Kejayaan serta keberkesanan pelaksanaan sesuatu program pengajian di sesebuah IPTA dapat diukur menggunakan kebolehpasaran graduat melalui milikan kerjaya seurus seorang graduat tamat pengajian. Status bekerja dan pekerjaan graduan menjadi jaminan hidup graduan yang telah melalui proses pembangunan modal insan semasa belajar bagi mengisi pelbagai jawatan yang diperlukan untuk pembangunan nasional. Menurut Amla (2011) kerjaya adalah pengalaman bekerja yang mempunyai kaitan dengan pilihan gaya hidup yang mempengaruhi kesejahteraan diri, dan dengan itu pilihan kerjaya adalah satu perancangan penting dalam kehidupan seseorang.

Kajian yang dijalankan oleh Daria et al. (2010) ke atas graduan Itali menemukan bahawa terdapat dua kunci utama kepada kebolehpasaran siswazah iaitu lokasi geografi dan kualiti universiti yang akan menentukan kebolehpasaran siswazah muda di wilayah tersebut selain faktor bidang pengajian dan perbezaan keluasan wilayah. Justeru, lokasi geografi memainkan peranan terhadap pilihan bekerja para graduan. Kawasan bandar menawarkan peluang pekerjaan yang lebih tinggi berbanding luar bandar. Peluang pekerjaan yang luas mendorong graduan untuk bekerja dan sebaliknya akan mendorong pelajar untuk melihat alternatif lain selepas bergraduat, iaitu menyambung pelajaran. Menurut data statistik yang dilaporkan dalam Laporan Sosioekonomi Negeri 2017 oleh Jabatan Perangkaan Malaysia, tiga negeri yang mencatat kadar pengangguran tertinggi adalah Kelantan, Terengganu dan Sabah dan tiga negeri yang mencatat kadar pengangguran terendah adalah Melaka, Pulau Pinang dan Selangor. Secara tidak langsung, ini menyokong kepada faktor geografi dalam menentukan kebolehpasaran graduan.

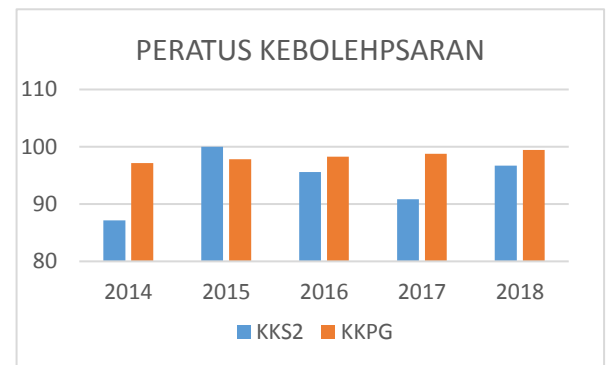
4. Metodologi

Kajian merupakan satu proses formal dan sistematik yang melibatkan kaedah saintifik ke atas masalah yang dikaji. Metodologi kajian terikat kepada prosedur tertentu yang mesti diikuti (Lim et al., 2005). Metodologi kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif dengan menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian. Bermula pada tahun 2006, kajian ini telah dijalankan secara atas talian (online) di laman web <http://graduat.mohe.gov.my>. Kajian ini menggunakan instrumen soal selidik yang dibina oleh Bahagian Perhubungan Industri dan Pengkomersilan Jabatan Pengurusan IPT, Kementerian Pendidikan Malaysia. Instrumen kajian ini merangkumi 56 item yang merangkumi soal selidik tertutup dan soal selidik terbuka. Bagi kajian ini, hanya data yang melibatkan graduan dari Kolej Komuniti Segamat 2 dan Kolej Komuniti Pasir Gudang dari tahun 2014 sehingga 2015 diguna pakai sebagai sampel. Dalam menganalisa data, kajian ini menganalisis data soal selidik tertutup dengan menggunakan perisian SPSS versi 23.0 secara deskriptif bagi mencapai objektif kajian kajian.

5. Analisis Data Dan Perbincangan

Data adalah diambil daripada sistem SKPG yang telah diisi oleh graduan yang berkonvokesyen pada lima tahun terkini iaitu 2014 sehingga 2018. Semua graduan kolej komuniti yang akan berkonvokesyen diwajibkan untuk mengisi SKPG termasuklah graduan daripada Kolej Komuniti Segamat 2 dan Kolej Komuniti Pasir Gudang. Seterusnya, data ini dianalisis bagi memenuhi objektif kajian, iaitu melihat kadar kebolehpasaran graduan TVET, di antara Kolej Komuniti Segamat 2 dan Kolej Komuniti Pasir Gudang. Objektif kedua kajian ini turut melihat perbandingan peratus graduat yang memilih menyambung pelajaran di antara KKS2 dan KKPG dan yang ketiga, untuk melihat peratus graduat KKS2 dan KKPG yang memilih untuk bekerja selepas tamat belajar bagi tahun 2014 sehingga 2018.

TAHUN	KKS2	KKPG
2014	87.18	97.14
2015	100	97.85
2016	95.57	98.29
2017	90.86	98.77
2018	96.71	99.46
PURATA	94.06	98.38

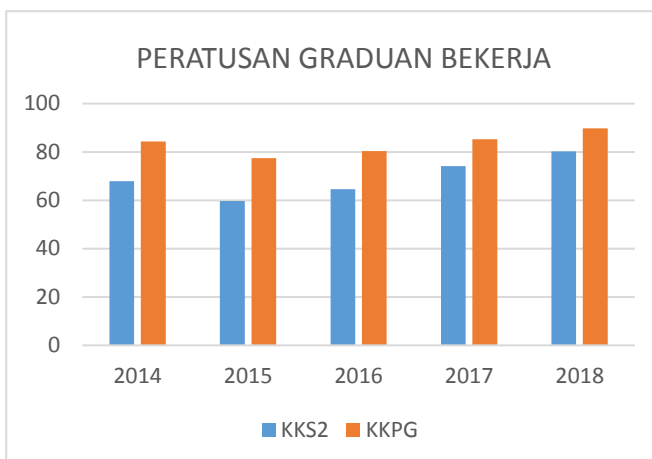

Jadual 1 : Peratus Kebolehpasaran KKS2 dan KKPG

Kajian ini telah melibatkan graduan KKS2 dan KKPG sejak tahun 2014 hingga 2018. Data kajian terdiri daripada semua graduan KKS2 dan KKPG dari semua bidang yang ditawarkan oleh kedua-dua kolej tersebut. Jadual 1 menunjukkan peratus kebolehpasaran graduan mengikut tahun antara KKS2 dan KKPG. Secara umumnya, boleh dilihat KKPG mempunyai peratusan kebolehpasaran yang lebih tinggi berbanding KKS2 kecuali pada tahun 2015, di mana kadar kebolehpasaran KKPG adalah 97.85% berbanding KKS2 yang mencatatkan kadar kebolehpasaran 100%, iaitu 2.15% lebih tinggi. Namun, perbezaan ini tidaklah terlalu ketara. Keseluruhannya, kedua-dua kolej telah berjaya mencapai kadar kebolehpasaran yang ditetapkan oleh Kementerian Pendidikan Tinggi iaitu 85% ke atas. Namun, mengikut garis panduan yang telah dikeluarkan oleh KPT menyatakan bahawa graduan yang bekerja sama ada bekerja sendiri, sepenuh masa dengan majikan dan menyambung pelajaran juga diklasifikasikan dibawah kebolehpasaran.

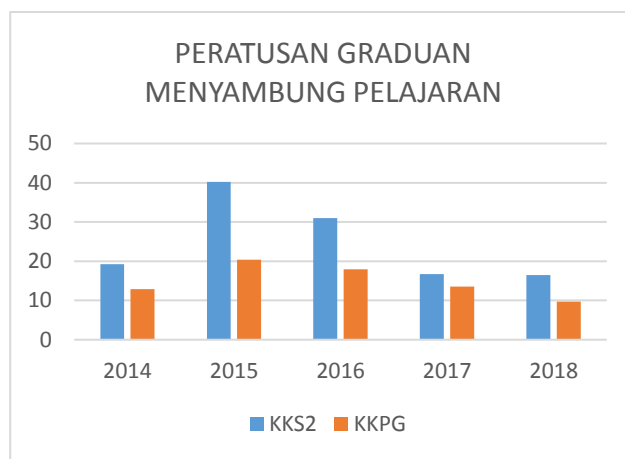
TAHUN	BEKERJA	
	KKS2	KKPG
2014	67.95	84.29
2015	59.76	77.42
2016	64.60	80.34
2017	74.11	85.28
2018	80.26	89.73
PURATA	69.34	83.41

Jadual 2 : Peratusan Graduan Bekerja KKS2 dan KKPG

Berdasarkan Jadual 2, destinasi para graduan dapat dikenalpasti sama ada mereka menyambung pelajaran atau bekerja. Hasil dapatan menunjukkan bahawa graduan KKPG lebih ramai yang bekerja berbanding graduan KKS2. Perbezaan ini amat ketara apabila secara puratanya, KKPG mencatat 83.41% graduan yang bekerja berbanding 69.34% yang dicapai oleh KKS2.

TAHUN	SAMBUNG BELAJAR	
	KKS2	KKPG
2014	19.23	12.86
2015	40.24	20.43
2016	30.97	17.95
2017	16.75	13.50
2018	16.45	9.73
PURATA	24.73	14.90

Jadual 3 : Peratus Graduan Menyambung Pelajaran KKS dan KKPG

Jadual 3 menunjukkan peratusan graduan yang menyambung pelajaran berbanding bekerja selepas tamat pengajian. Dapat dilihat, graduan KKS2 lebih ramai yang menyambung pelajaran iaitu sebanyak 24.73% berbanding 14.90% dari KKPG yang menyambung pelajaran. Graduan KKS2 dan KKPG mencatat peratusan tertinggi menyambung pelajaran sehingga 40.24% dan 20.43% pada tahun 2015, berbanding dengan tahun-tahun yang lain.

6. Kesimpulan Dan Perbincangan

Secara keseluruhan, peratusan kebolehpasaran kedua-dua kolej komuniti adalah tinggi dan mencapai KPI yang ditetapkan oleh pihak kementerian. Walaupun peratusan kebolehpasaran tinggi, namun didapati terdapat perbezaan di antara dua kategori destinasi selepas bergraduat bagi kedua-dua kolej ini. Secara amnya, kebolehpasaran bagi graduan kolej komuniti diambil kira daripada graduan yang bekerja dengan majikan, bekerja dengan keluarga, bekerja sendiri atau menjadi usahawan yang dikategorikan sebagai bekerja dan juga graduan yang melanjutkan pelajaran ke peringkat yang

lebih tinggi di dalam kategori graduan melanjutkan pelajaran. Peratusan graduan dalam kategori menyambung pelajaran lebih tinggi bagi graduan KKS2 jika dibandingkan dengan graduan KKPG dalam kategori yang sama manakala peratusan graduan bekerja lebih tinggi di KKPG berbanding graduan KKS2. Hal ini berkemungkinan dipengaruhi oleh faktor lokasi dan geografi institusi. Graduan KKPG lebih terdedah kepada faktor demografi bandar yang menawarkan peluang pekerjaan yang lebih banyak dan luas berbanding graduan KKS2 yang berada di kawasan luar bandar. Justeru, graduan dari KKS2 lebih ramai yang memilih untuk melanjutkan pelajaran berbanding dengan graduan KKPG dalam kategori yang sama. Pilihan kerjaya serta peluang yang tidak banyak di kawasan yang dikategorikan sebagai luar bandar berkemungkinan menjadi faktor kepada pilihan ini. Dicadangkan kajian yang lebih mendalam bagi mengkaji sejauh manakah faktor ini mempengaruhi destinasi pilihan graduan selepas tamat pengajian dijalankan pada masa hadapan.

Rujukan

- Amla Mohd Salleh (2010). *Pendidikan Kerjaya dan Pembangunan Modal Insan*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia
- Daria, C., & Allesandro, M. (2010). *Does University Choice Drive Graduates Employability?*. Munich Personal RePEC Archive.
- Ibrahim, Mohd Asrul. (2009). *Status Kebolehpasaran Graduan Kejuruteraan Elektrik, Elektronik dan Sistem*. Kongres Pengajaran dan Pembelajaran UKM. UKM
- Mohd Sattar Rasul et.al (2009). *Aspek Kemahiran 'Employability' yang Dikehendaki Majikan Industri Pembuatan Masa Kini*. UKM
- Mohd Yuso Husain, & Ramlee Mustapha. (2009). *Penilaian ahap Kemahiran Employability dalam kalangan pelajar Politeknik Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia*. Seminar Kebangsaan Pembangunan Keusahawanan UKM. UKM.
- Naemat, Mohd Ridzuan., Mohd Nor Khairil, Harun, Mohd Radzuan., Azhar Ahmad & Osmah, Lokhman Hakim. (2017). *Faktor Pendorong yang Mempengaruhi Keputusan Melanjutkan Pengajian ke Institusi Pengajian Tinggi (IPT) di kalangan Staf Kerajaan dan Swasta*. Jurnal Personalia Pelajar 20(2017): 59-65
- Yusof, Nooriah. & Jamaluddin, Zakiah. (2015). *Pembangunan Kebolehpasaran Siswazah : Tindakan Universiti dan Cabaran yang Dihadapi*. Jurnal Personalia Pelajar 20(1):15-32. USM
- Yusof, Nooriah.,Jamaluddin, Zakiah. & Mat Lazim, Norain. (2013). *Persepsi Pelajar Prasiswazah Terhadap Program Pembangunan Kebolehpasaran Siswazah: Kes Universiti Sains Malaysia (USM)*. International Journal of Environment, Society and Space, 2013, 1 (1), 43-61.
- Laporan Sosioekonomi Negeri 2017. Jabatan Perangkaan Malaysia
- Laporan Sosioekonomi Negeri 2018. Jabatan Perangkaan Malaysia

Kebolehpasaran Graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan Kolej Komuniti Kementerian Pendidikan Malaysia Tahun 2018

Syahira binti Md Desa¹, Norzi binti Ngavi², Norhana binti Hanafi³

¹Syahira binti Md Desa
Kolej Komuniti Jasin, KM 24 Taman IKS Merlimau, Jalan Muar, 77300 Merlimau, Melaka

²Norzi binti Ngavi
Kolej Komuniti Bentong, Km 6 Karak Setia, 28600 Karak, Pahang

³Norhana binti Hanafi
Kolej Komuniti Jasin, KM 24 Taman IKS Merlimau, Jalan Muar, 77300 Merlimau, Melaka
syahira79@gmail.com

Abstrak

Kolej Komuniti merupakan salah satu institusi pendidikan awam yang menawarkan pendidikan Teknik dan Vokasional (TVET) di Malaysia. Pelbagai program kemahiran telah ditawarkan di peringkat Sijil dan Diploma demi memenuhi keperluan industri. Bagi menilai keberkesanan terhadap penawaran sesuatu program, maka ia perlulah dibuat penilaian melalui pengukuran kadar kebolehpasaran. Kadar kebolehpasaran ini mengambil kira peratusan graduan yang bekerja, melanjutkan pengajian, meningkatkan kemahiran mahupun tidak bekerja. Ia akan menentukan sama ada sesuatu program itu akan diteruskan penawarannya atau sebaliknya digantikan dengan penawaran program baharu. Kadar kebolehpasaran ini diukur dengan menggunakan kaedah kuantitatif di mana soal selidik dilaksanakan secara atas talian dan semua graduan perlu menjawab Sistem Kajian Pengesanan TVET sebelum majlis konvokesyen. Kajian ini memfokuskan kepada graduan Program Sijil Pengoperasian Perniagaan di Kolej Komuniti seluruh Malaysia pada tahun 2018 dan mengambil populasi sebagai data kajian kerana bilangannya yang sedikit. Seterusnya data dianalisis dengan menggunakan SPSS versi 23. Hasil dapatan menunjukkan bahawa kadar kebolehpasaran graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan adalah tinggi, iaitu 98.75 peratus. Pengkaji ingin mencadangkan agar graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan perlu didedahkan dengan kemahiran untuk menjadi usahawan bagi melahirkan lebih ramai usahawan di kalangan graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan.

1. Pengenalan

Kebolehpasaran graduan merupakan satu pengukuran terhadap keberkesanan sesuatu program pengajian yang ditawarkan di sesebuah institusi pengajian. Ia diukur melalui Kajian Pengesanan Graduan secara atas talian di mana graduan perlu menjawab soalan kajian sebelum berlangsungnya Majlis Konvokesyen. Bermula 2018, Sistem Kajian Pengesanan Graduan telah dibahagikan kepada graduan Institusi Pengajian Tinggi dan Sistem Kajian Pengesanan Graduan Teknik dan Vokasional (SKPG TVET).

Kebolehpasaran graduan Pendidikan Teknikal dan Latihan Vokasional (TVET) telah mencapai kepada 95 peratus. Bagi berterusan menghasilkan graduan TVET yang berkualiti, penambahbaikan program di semua Politeknik dan Kolej Komuniti akan terus dilakukan bagi menghadapi Revolusi Industri 4.0 (IR4.0), (Prof Datuk Dr Mohd Ismail Abd Aziz).

Menerusi Pelan Induk Pembangunan Pendidikan, Kementerian Pelajaran sedang giat berusaha untuk menghasilkan pelajar yang dapat memenuhi kehendak tempatan dan antarabangsa. Sebagai kesinambungan, pelajar tersebut merupakan input yang perlu diproses oleh IPT bagi melahirkan modal insan yang cemerlang. Program seperti kemahiran berkomunikasi dan penguasaan bahasa Inggeris di bawah program pembangunan insaniah, pendedahan kepada bidang keusahawanan dan pembentukan keterampilan serta keperibadian akan diteruskan melalui Pelan Strategik ini.

Hasil kajian yang dijalankan oleh pihak Majlis Tindakan Ekonomi Negara (MTEN), telah mendapati lima faktor yang menyebabkan graduan sukar untuk mendapatkan pekerjaan iaitu kurang keupayaan untuk berkomunikasi dengan baik terutamanya dalam Bahasa Inggeris, ketidaksepadanan antara keperluan industri dengan bidang pengajian graduan,

kekurangan kemahiran dan pengalaman kerja dan sikap negatif sesetengah graduan terhadap pekerjaan dan kurangnya kesedaran tentang kewujudan berbagai-bagai peluang pekerjaan.

Dengan ini Pengkaji merasakan bahawa satu kajian penilaian terhadap kebolehpasaran graduan perlu dilakukan untuk melihat keupayaan penuntut lepasan Kolej Komuniti di Malaysia dalam Jurusan Sijil Pengoperasian Perniagaan adakah bersesuaian dengan pengkhususan mereka serta kesepadanan peluang pekerjaan di Malaysia.

Sijil Pengoperasian Perniagaan (SPP) merupakan salah satu daripada program pengajian yang ditawarkan di Kolej Komuniti. Objektif program pengajian Sijil Pengoperasian Perniagaan adalah untuk menghasilkan tenaga kerja dan usahawan yang berpengetahuan dan berkemahiran selari dengan keperluan semasa dan hasrat negara. Graduan SPP juga boleh menunjukkan kebolehan penyelesaian masalah secara inovatif, kreatif serta mengurus maklumat dengan baik melalui pendekatan pembelajaran sepanjang hayat. Mereka juga diharapkan mempunyai kemahiran berkomunikasi dengan berkesan dan bekerjasama dengan kumpulan berasaskan etika kerja serta tanggungjawab sosial.

2. Kajian Literatur

Banyak kajian yang dijalankan di Malaysia memfokuskan kepada kebolehpasaran graduan. Hal ini bagi mengenalpasti samaada kurikulum yang dirangka berkesan kepada bakal graduan untuk meningkatkan tahap kebolehpasaran pelajar di institusi masing – masing.

Kebolehpasaran graduan dapat difahami sebagai keupayaan graduan untuk menguasai kemahiran-kemahiran kebolehpasaran yang penting iaitu aplikasi kemahiran, kemahiran keusahawanan, kemahiran insaniah, metakognisi dan efikasi sendiri untuk mencapai matlamat graduan untuk mendapatkan pekerjaan yang diinginkan dan juga matlamat organisasi dalam meningkatkan produktiviti dan daya saing dalam era dunia tanpa sempadan (Enah Ali, Ridzwan Che' Rus, Mohd Adib Haron, Mohd Azlan Mohammad Hussain, 2018)

Selain itu, faktor interpersonal iaitu keperibadian dan ketrampilan serta keyakinan diri graduan menjadi pilihan utama majikan. Ini kerana pencapaian akademik bukan satu-satunya faktor utama dalam pengambilan graduan untuk mengisi kekosongan jawatan. Pencapaian akademik yang cemerlang dilihat sebagai keperluan asas untuk disenarai pendek dalam proses pemilihan calon pekerja. Satu kelebihan graduan yang menjadi pilihan utama majikan ialah keyakinan diri yang terserlah melalui kemahiran berkomunikasi. (Hamidah Norman, Rohailin Zainon, Siti Zuraydah Md Jenil, Rusyda Yahya, 2017)

Kesimpulannya, hasil daripada dapatan kajian - kajian yang terdahulu membuktikan bahawa pelajar perlu dibekalkan dengan kemahiran generik dan interpersonal yang tinggi seperti kemahiran berkomunikasi, kemahiran dalam penggunaan teknologi, boleh bekerja dalam pasukan dan mempunyai etika dan tingkah laku yang baik selain daripada mempunyai kelulusan akademik yang cemerlang. Oleh hal demikian, usaha perlu diambil oleh institusi pengajian untuk meningkatkan kualiti pengajaran dan pembelajaran, pedagogi, menyusun semula program pengajian dan sistem serta menambah baik kurikulum dengan menerapkan nilai murni dan kemanusiaan dalam diri semua pelajar termasuklah usaha untuk memantapkan kemahiran komunikasi dan interpersonal yang berkesan di kalangan pelajar.

3. Objektif Kajian

Objektif kajian ini dijalankan seperti berikut :

- 3.1 Menenalpasti status kebolehpasaran graduan bagi program Sijil Pengoperasian Perniagaan
- 3.2 Menenalpasti perbandingan kadar pendapatan graduan program Sijil Pengoperasian Perniagaan mengikut sektor dan taraf pekerjaan

4. Metodologi Kajian

Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif di mana graduan perlu menjawab soal selidik secara atas talian melalui laman sesawang graduan.mohe.gov.my/skpgtvvet. Data seterusnya akan dianalisis dengan menggunakan SPSS versi 23 dan diinterpretasikan dalam bentuk jadual dan carta. Pensampelan kajian merupakan populasi kajian di mana bilangan responden dan populasi adalah tidak banyak maka kita mengambil semua responden sebagai sampel kajian.

5. Dapatan Kajian

5.1 Taburan Responden Mengikut Kolej Komuniti

Terdapat 12 buah Kolej Komuniti yang menawarkan Program Sijil Pengoperasian Perniagaan di Malaysia dan 11 buah Kolej Komuniti telah melahirkan graduan bagi tahun 2018. Jadual 1 menunjukkan taburan responden iaitu graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan Kolej Komuniti yang bergraduasi pada tahun 2018.

Jadual 1 - Taburan Responden Sijil Pengoperasian Perniagaan Kolej Komuniti

Bil.	Nama Institusi	Frekuensi	Peratus
1	Kolej Komuniti Jasin	23	5.8
2	Kolej Komuniti Ledang	18	4.5
3	Kolej Komuniti Selandar	20	5.0
4	Kolej Komuniti Pasir Gudang	39	9.8
5	Kolej Komuniti Bentong	14	3.5
6	Kolej Komuniti Hulu Langat	60	15.0
7	Kolej Komuniti Bandar Penawar	24	6.0
8	Kolej Komuniti Kuala Langat	54	13.5
9	Kolej Komuniti Kulim	50	12.5
10	Kolej Komuniti Pasir Mas	61	15.3
11	Kolej Komuniti Penampang	37	9.3
Jumlah		400	100.0

5.2 Kebolehpasaran Graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan

5.2.1 Status Kebolehkerjaan Graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan

Status graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan akan dikaji dari lima pembolehubah iaitu bekerja, melanjutkan pengajian, menunggu penempatan pekerjaan, meningkatkan kemahiran dan tidak bekerja. Jadual 3 menunjukkan status pekerjaan graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan bagi tahun 2018.

Jadual 2 - Status Pekerjaan Graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan

Bil.	Status pekerjaan	Frekuensi	Peratus
1	Bekerja	264	66.0
2	Melanjutkan Pengajian	128	32.0
3	Meningkatkan Kemahiran	2	0.5
4	Menunggu Penempatan Pekerjaan	1	0.3
5	Belum Bekerja	5	1.3
Jumlah		400	100

Jadual 2 menunjukkan bahawa kadar kebolehkerjaan graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan adalah sangat baik iaitu 98.7 peratus. Graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan paling ramai bekerja iaitu 66.0 peratus manakala 32.0 peratus telahpun melanjutkan pengajian. Hanya 1.3 peratus sahaja graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan tidak bekerja.

Jadual 3 - Pendapatan Bulanan Graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan Mengikut Sektor Pekerjaan Dan Taraf Pekerjaan

Sektor Pekerjaan	Taraf Pekerjaan	Pendapatan Bulanan												Jumlah	
		RM1000 & ke bawah		RM1001 - RM1500		RM1501 - RM2000		RM2001 - RM2500		RM3001 - RM4000		RM5001 - RM10,000			
		Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%
Badan Berkanun	Tetap	-	-	-	-	1	2.9	-	-	-	-	-	-	1	0.5
Syarikat Multinasional	Tetap	1	2.0	7	6.6	2	5.7	1	14.3	1	100	-	-	12	6.0
	Kontrak	-	-	3	2.8	-	-	1	14.3	-	-	-	-	4	2.0
	Sementara	1	2.0	2	1.9	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1.5
Syarikat Tempatan	Tetap	11	22.4	49	46.2	18	51.4	2	28.6	-	-	-	-	80	40.2
	Kontrak	5	10.2	5	4.7	4	11.4	1	14.3	-	-	-	-	15	7.5
	Sementara	23	46.9	22	20.8	6	17.1	0	0.0	-	-	1	100	52	26.1
Syarikat Berkaitan Kerajaan (Glc)	Tetap		0.0	1	0.9	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.5
	Sementara		0.0	1	0.9	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.5
Organisasi Bukan Kerajaan (Ngo)	Tetap	1	2.0	5	4.7	2	5.7	1	14.3	-	-	-	-	9	4.5
	Kontrak	1	2.0	1	0.9	1	2.9	0	0.0	-	-	-	-	3	1.5
	Sementara	2	4.1	5	4.7	1	2.9	1	14.3	-	-	-	-	9	4.5
Kerajaan Persekutuan	Kontrak	1	2.0	3	2.8	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2.0
	Sementara	2	4.1	0	0.0	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1.0
Kerajaan Negeri/Tempatan	Tetap	1	2.0	0	0.0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.5
	Kontrak	0	0.0	2	1.9	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1.0
Jumlah Keseluruhan		49	100	106	100	35	100	7	100	1	100	1	100	199	100

Jadual 3 menunjukkan pendapatan bulanan graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan mengikut sektor pekerjaan dan taraf pekerjaan mereka. Data menunjukkan bahawa 73.8 peratus graduan sedang bekerja di dalam sektor swasta tempatan. Taraf pekerjaan graduan yang tertinggi di syarikat tempatan adalah tetap dan pendapatan bulanan tertinggi adalah kategori RM1,501 hingga RM2,000 iaitu mewakili 51.4 peratus. Data ini menunjukkan bahawa 53.3 peratus graduan telah mendapat gaji minimum yang telah diwartakan oleh kerajaan pada tahun 2012.

Terdapat 4.5 peratus graduan yang bekerja dalam sektor kerajaan dan pendapatan bulanan yang diterima adalah dalam kategori RM1,500 dan ke bawah. Hanya 25 peratus graduan bekerja secara tetap dalam sektor kerajaan. 24.6 peratus graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan yang bekerja telah mendapat pendapatan bulanan RM1,000 dan ke bawah iaitu tidak mencapai gaji minimum yang telah ditetapkan.

Jadual 4 - Graduan Yang Bekerja Mengikut Bidang

Bil.	Adakah anda bekerja dalam bidang yang sama dipelajari di institusi?	Frekuensi	Peratus
1	Ya	192	72.7
2	Tidak	72	27.3
Jumlah		264	100.0

Jadual 4 menunjukkan peratusan graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan yang bekerja mengikut bidang. Sebanyak 72.7 peratus graduan telah bekerja mengikut bidang pengajian manakala hanya 27.3 peratus sahaja graduan yang bekerja di luar bidang.

5.2.2 Graduan Melanjutkan Pengajian

Kadar kebolehpasaran graduan turut mengambil kira status graduan yang telah melanjutkan pengajian. Sebanyak 32.0 peratus graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan atau 128 orang graduan telah melanjutkan pengajian setelah menamatkan pengajian di Kolej Komuniti.

Jadual 5 - Peringkat Pengajian Graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan

Bil.	Peringkat Pengajian	Frekuensi	Peratus
1	Diploma	131	97.2
2	Sijil	1	0.7
3	Diploma kemahiran Malaysia (DKM) tahap 4	1	0.7
4	Sijil kemahiran Malaysia (SKM) tahap 1	1	0.7
5	Sijil Perikanan Malaysia	1	0.7
Jumlah		135	100

Jadual 5 menunjukkan destinasi graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan melanjutkan pengajian. 97.2 peratus graduan telah melanjutkan pengajian ke peringkat diploma. Lain-lain destinasi graduan adalah ke peringkat sijil, diploma kemahiran tahap 4 dan sijil-sijil lain yang ditawarkan iaitu hanya 0.7 peratus sahaja bagi setiap peringkat pengajian.

Jadual 6 - Graduan Sijil Pengoperasian Melanjutkan Pengajian Dalam Bidang Yang Sama di Kolej Komuniti

Bil.	Adakah anda melanjutkan pengajian dalam bidang yang sama?	Frekuensi	Peratus
1	Ya	126	93.3
2	Tidak	9	6.7
Jumlah		135	100

Graduan yang melanjutkan pengajian telah memilih bidang yang sama dengan program pengajian di Kolej Komuniti. Berdasarkan Jadual 6, 93.3 peratus graduan telah memilih untuk menyambung pengajian dalam bidang yang sama. Hanya 6.7 peratus graduan telah memilih bidang yang berlainan untuk menyambung pengajian.

5.2.3 Graduan Yang Tidak Bekerja

Status graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan menunjukkan bahawa 1.3 peratus daripada graduan adalah tidak bekerja. Jadual 7 menunjukkan sebab-sebab graduan tidak bekerja. Mengikuti kursus pendek merupakan sebab utama graduan tidak bekerja iaitu sebanyak 28.6 peratus. Kerja yang ditawarkan tidak sesuai, tidak berminat untuk bekerja dan menunggu penempatan pekerjaan merupakan sebab yang paling rendah bagi graduan yang tidak bekerja iaitu masing-masing diwakili oleh 7.1 peratus

Jadual 7 - Sebab-sebab Graduan Tidak Bekerja

Bil	Sebab Tidak Bekerja	Frekuensi	Peratus
2	Sedang mencari pekerjaan	2	14.3
3	Kerja yang ditawarkan tidak sesuai	1	7.1
4	Tidak berminat untuk bekerja	1	7.1
5	Menunggu penempatan pekerjaan	1	7.1
6	Mengikuti kursus jangka pendek	4	28.6
7	Ingin berehat	2	14.3
8	Menunggu keputusan / tawaran melanjutkan pengajian	3	21.5
Jumlah		14	100

6. Rumusan dan Cadangan

Kajian Pengesananan Graduan 2018 menunjukkan bahawa kadar kebolehpasaran bagi graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan adalah 98.7 peratus iaitu telah berjaya mencapai indeks prestasi utama (KPI) yang telah ditetapkan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia iaitu peratus kebolehpasaran graduan nasional sebanyak 90 peratus. Sebanyak 66.0 peratus graduan telah bekerja manakala 32.0 peratus lagi melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi.

Sebanyak 53.3 peratus graduan yang telah bekerja mendapat pendapatan gaji minimum yang telah ditetapkan oleh kerajaan iaitu RM1,001 dan ke atas. Majoriti graduan bekerja di sektor swasta tempatan yang mewakili 73.8 peratus daripada graduan. Seramai 97.2 peratus graduan telah melanjutkan pengajian ke peringkat diploma dan 93.3 peratus graduan melanjutkan pengajian dalam bidang yang sama.

Berdasarkan hasil kajian, terdapat beberapa cadangan yang boleh dilaksanakan bagi menggalakkan graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan menceburi bidang keusahawanan di mana pelbagai teori berkenaan perniagaan telah dipelajari. Majoriti graduan telah bekerja dalam sektor swasta tempatan di mana jika mereka menceburi bidang keusahawanan, pendapatan mereka akan lebih tinggi daripada makan gaji.

Graduan Sijil Pengoperasian Perniagaan perlukan sesuatu kemahiran yang boleh dijadikan sebagai nilai tambah bagi mereka menceburi bidang keusahawanan. Ia juga boleh diperkenalkan kepada sistem *dropship* yang boleh diaplikasikan semasa belajar dan seterusnya meneruskan perniagaan mereka selepas tamat belajar. *Dropship* merupakan salah satu bidang perniagaan di mana seseorang itu menjadi agen kepada pemilik perniagaan dan tidak perlu menyimpan stok. Agen hanya perlu membuat promosi, mengambil pesanan barang, menerima dan membuat bayaran manakala pemilik perniagaan akan membuat penghantaran barang kepada pengguna. Ia boleh dijadikan sebagai satu permulaan kepada pelajar untuk menceburi bidang perniagaan dan belajar daripada pemilik perniagaan bagaimana menguruskan sesuatu perniagaan.

Rujukan

Bernama.2019. Kebolehpasaran graduan TVET capai 95 peratus - Mohd Ismail . <http://www.bernama.com/bm/news.php?id=1688288> (18 Julai 2019)

Pelan Strategik Pengajian Tinggi 2020 m/s 22 <https://engine.um.edu.my/docs/librariesprovider17/forms-and-circulars-accreditation-guidelines/pelanstrategikpengajiantinggi2020.pdf?sfvrsn=2> (18 Julai 2019)

Kebolehpasaran Graduan Pendidikan Teknikal Dan Vokasional: Satu Analisis, Enah Ali*, Ridzwan Che' Rus, Mohd Adib Haron, Mohd Azlan Mohammad Hussain, 2018

Antara realiti dan harapan – Kajian empirikal persepsi majikan terhadap prestasi graduan tempatan, Zafir Mohd Makhbul, Ishak Yussof, Abd Hair Awang, 2015

Institut Penyelidikan Pendidikan Tinggi Negara (IPPTN). 2003. Kajian Masalah Pengangguran Di Kalangan Siswazah, Februari 2003.

Kemahiran Employability Bagi Memenuhi Keperluan Industri, Ahmad Rizal Madar, Malyia Afzan Abd Aziz, Abdul Rasid Abd. Razzaq, Mohamad Zaid Mustafa & Dr. Yahya Buntat, 2008

Kebolehpasaran Graduan Kolej Komuniti Kuala Langat, Siti Nor Hayati M. Yusop, Karimah Umar, 2018

Enah Ali, Ridzwan Che' Rus, Mohd Adib Haron, Mohd Azlan Mohammad Hussain, 2018. Kebolehpasaran Graduan Pendidikan Teknikal Dan Vokasional: Satu Analisis

Hamidah Norman, Rohailin Zainon, Siti Zuraydah Md Jenil, Rusyda Yahya. 2017. Personaliti Graduan Yang Menjadi Tarikan Organisasi

Graduan Sijil Kolej Komuniti Sungai Petani Dalam Mendepani Arus Revolusi Terkini Bagi Menepati Kebolehpasaran

Shaiful Hazmir Bin Shaifuddin¹

Kolej Komuniti Sungai Petani
shaifulhazmir@gmail.com

Abstrak : Kebolehpasaran pekerjaan dalam kalangan pelajar kolej komuniti sering diperdebatkan pada masa kini. Jika diimbangi kembali penubuhan kolej komuniti adalah untuk menghasilkan dan melahirkan lepasan graduan yang berpengetahuan dan berkemahiran seterusnya mampu memperolehi pekerjaan. Namun begitu tidak terdapat suatu kajian yang khusus melihat kepada kadar graduan kolej komuniti yang bekerja setelah tamat pengajian. Maka kajian ini bertujuan adalah untuk membandingkan kadar graduan yang bekerja sendiri mengikut program pengajian dan mengenal pasti faktor utama graduan belum bekerja. Kajian ini juga adalah berasaskan pendekatan kuantitatif dengan menggunakan penyebaran soal selidik. Analisis dapatan kajian pula adalah berbentuk peratusan yang menggunakan perisian SPSS. Dapatan kajian menunjukkan terdapat enam kursus yang dibandingkan iaitu Diploma Terapi Kecantikan, Sijil Asas Pastrri, Sijil Kulinari, Sijil Operasi Perhotelan, Sijil Servis Kenderaan Ringan dan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa di mana sijil kulinari menjadi kursus yang mempunyai peratusan yang paling tinggi. Manakala terdapat 9 faktor yang menjadi asas graduan tidak bekerja iaitu melanjutkan pengajian, sedang mencari pekerjaan, kerja yang ditawarkan tidak sesuai, tanggungjawab terhadap keluarga, menunggu penempatan pekerjaan, ingin berehat, sebab kesihatan, menunggu keputusan/tawaran melanjutkan pengajian dan tidak dibenarkan untuk bekerja (keluarga) di mana melanjutkan pengajian menjadi peratusan tertinggi. Kesimpulan daripada dapatan ini memperlihatkan ia mampu menjadi petunjuk kepada pihak JPPKK dalam mengatasi masalah kebolehpasaran graduan yang rendah ini diatasi.

1. Pengenalan

Kolej Komuniti Kementerian Pendidikan Malaysia merupakan institusi pendidikan yang menyediakan pelbagai latihan dan kemahiran peringkat sijil serta kursus jangka pendek kepada pelajar lulusan Sijil Pelajaran Malaysia (SPM), pekerja dan kumpulan lain dalam masyarakat setempat. Jika diperhalusi berdasarkan visi asal penubuhan kolej komuniti adalah *Menjadi pusat kecemerlangan pendidikan dalam bidang Teknologi, Keusahawanan dan Industri Perkhidmatan serta berazam melahirkan graduan yang berketrampilan, berakhlak mulia dan bertanggungjawab selari dengan Falsafah Pendidikan Kebangsaan*. Manakala misi pula adalah *Mewujudkan peluang, membangunkan potensi dan mencapai kecemerlangan untuk pelajar lepasan menengah dan Komuniti setempat melalui pendidikan dan latihan*. Daripada visi dan misi ini jelas membuktikan ia adalah suatu hasrat pihak kerajaan melalui Kementerian Pendidikan Malaysia dalam memastikan para pelajar di Kolej Komuniti memperolehi kebolehpasaran yang tinggi.

Natijahnya kini, kebolehpasaran graduan adalah suatu polemik yang sering dan hangat diperkatakan sekarang. Hal ini menjadi kebimbangan yang besar sama ada bagi pihak kerajaan, mahupun graduan itu sendiri. Jika disoroti, sikap graduan sendiri antara penyumbang kepada kelemahan kebolehpasaran graduan dalam bidang pekerjaan. Hal ini boleh dilihat di mana banyak kajian yang menunjukkan bahawa kebanyakan para graduan ini adalah tidak minat dan terikat dengan majikan di mana mereka lebih berminat dalam menentukan hala tuju pekerjaan mereka sendiri. Melihat kepada kajian Norliana, Chang dan Mat Pauzi (2016) pula memaparkan ketidakbolehpasaran graduan ini amat membimbangkan di mana ia mampu melumpuhkan ekonomi negara kerana nilai kemahiran yang ada pada para graduan tidak diketengahkan. Namun begitu hal ini boleh diperbincangkan dan dilihat daripada pelbagai sudut. Sebaiknya suatu kajian yang empirikal haruslah dijalankan bagi melihat mengapa graduan berhasrat bekerja sendiri dan apakah faktor mereka tidak berkerja setelah bergraduasi.

2. Pernyataan Masalah

Dewasa ini, graduan lebih memilih untuk bekerja sendiri berbanding bekerja dengan majikan. Jika diperincikan terdapat beberapa faktor yang mendorong kepada graduan lebih memilih untuk bekerja sendiri. Antara faktor yang sering diperkatakan adalah minat mereka sendiri yang tidak mahu terikat dengan pihak majikan, lebih terarah kepada pekerjaan

yang bebas dengan masa, pendapatan yang agak tinggi apabila bekerja sendiri dan boleh menentukan hala tuju pembangunan perniagaan mereka tanpa ada arahan daripada pihak lain. Hal sedemikian adalah digalakkan. Ia dapat dilihat daripada perkembangan pesat dalam bidang pendidikan teknik dan vokasional di Malaysia yang mendorong para pelajar untuk berkemahiran dan berkeusahawanan. Hal ini secara langsung dapat menyumbang kepada penawaran tenaga buruh kepada industri negara.

Berdiskusi tentang kelangsungan pendidikan teknik dan vokasional ini, kehadiran Revolusi Industri 4.0 adalah amat diperlukan. Namun terdapat beberapa isu perlu ditangani yang mendorong kepada penyumbang graduan yang belum bekerja. Secara amnya, antara aspek yang dikenalpasti dan perlu diberi perhatian adalah melibatkan kebolehpasaran graduan meliputi aspek kekurangan kemahiran komputer dan komunikasi digital dalam kalangan graduan, keperluan majikan dan kemahiran graduan tidak setara, kekurangan pengalaman kerja dalam kalangan graduan, kemahiran kebolehpekerjaan di negara membangun dan persepsi negatif majikan pada graduan masa kini. Semakan kurikulum yang selaras dengan keperluan industri dan majikan oleh ahli akademik adalah perlu kerana ramai graduan adalah tidak cukup berkualiti (Jackson & Chapman, 2012).

3. Objektif Kajian

Berdasarkan daripada perbincangan di atas, maka terdapat dua objektif kajian yang akan dilihat dari sudut pandang kajian penganasan graduan Kolej Komuniti Sungai Petani. Objektif kajian yang terlibat adalah seperti berikut :

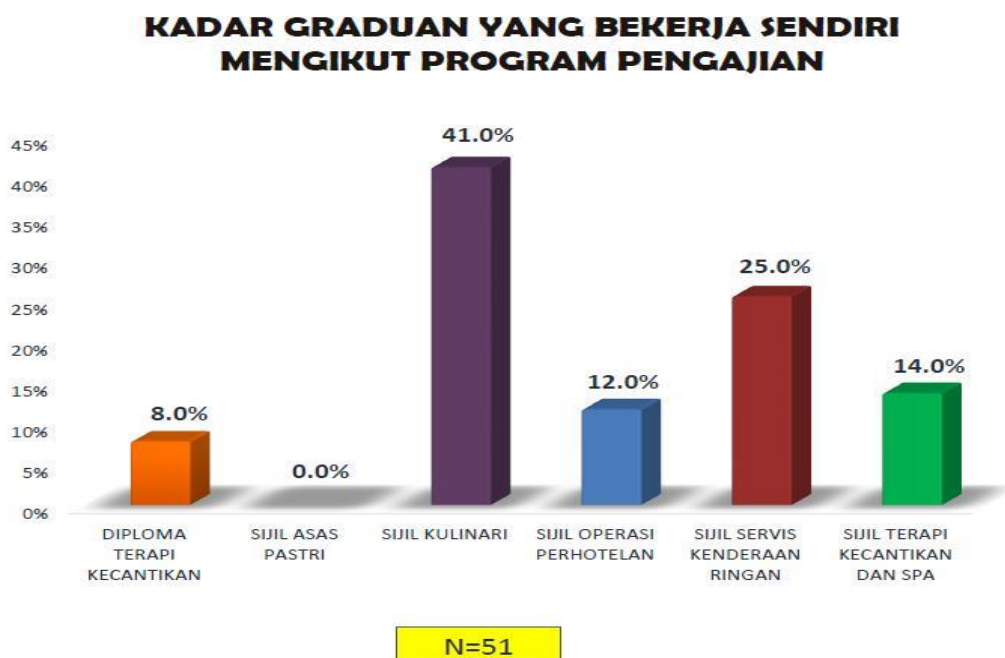
- i. Membandingkan kadar graduan yang bekerja sendiri mengikut program pengajian.
- ii. Mengenalpasti faktor utama graduan belum bekerja.

4. Metodologi

Kajian ini merupakan kajian tinjauan yang menggunakan pendekatan kuantitatif. Satu set soal selidik telah diedarkan kepada 381 graduan Kolej Komuniti Sungai Petani. Soal selidik telah disediakan oleh Unit Perancang Ekonomi (UPE), Jabatan Perdana Menteri. Konstruk yang diukur dalam soal selidik adalah pada bahagian Majikan/Bekerja sendiri dan Belum/Tidak bekerja. Maklumat yang diperolehi, dikumpulkan dan dianalisis setelah kesemua kolej komuniti selesai mengadakan majlis konvokesyen masing-masing. Data juga akan diedarkan kepada semua kolej komuniti oleh pihak JPPKK untuk dianalisis mengikut keperluan kolej komuniti masing-masing.

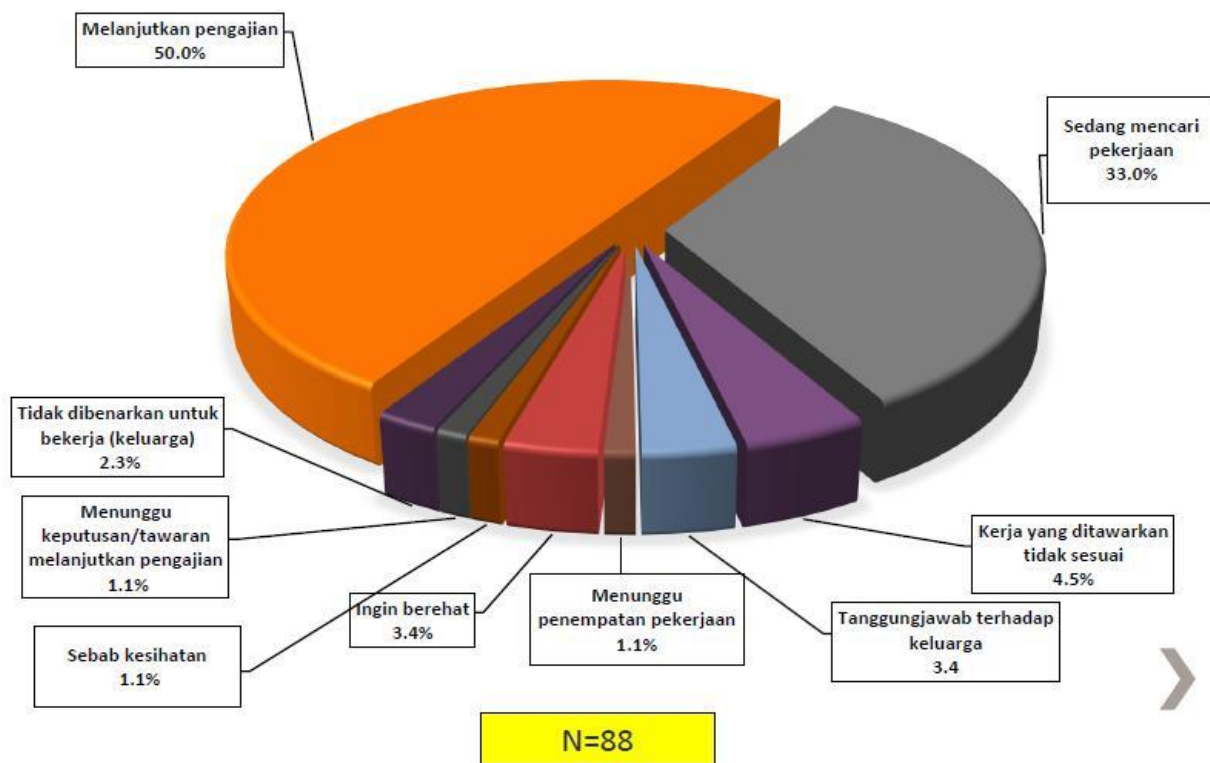
5. Analisis Data

Data yang diperolehi telah dianalisis menggunakan SPSS Versi 21. Nilai peratusan telah diperolehi bagi setiap konstruk yang diukur, Rajah 1 menunjukkan peratus kadar graduan yang bekerja sendiri mengikut program pengajian. Antara yang disenaraikan adalah program pengajian yang ditawarkan di Kolej Komuniti Sungai Petani iaitu Diploma Terapi Kecantikan (8%), Sijil Asas Pastri (0%), Sijil Kulinari (41%), Sijil Operasi Perhotelan (12%), Sijil Servis Kenderaan Ringan (25%) dan Sijil Terapi Kecantikan dan Spa (14%).

Rajah 1 : Kadar graduan yang bekerja sendiri mengikut program pengajian Rajah 2 pula menunjukkan peratusan faktor yang menjadi asas kepada graduan belum bekerja. Antara faktor yang disenaraikan adalah melanjutkan pengajian, sedang mencari pekerjaan, kerja yang ditawarkan tidak sesuai, tanggungjawab terhadap keluarga, menunggu penempatan pekerjaan, ingin berehat, sebab kesihatan, menunggu keputusan/tawaran melanjutkan pengajian dan tidak dibenarkan untuk bekerja (keluarga). Rajah menunjukkan melanjutkan pengajian menyumbang kepada peratusan tertinggi graduan belum bekerja iaitu sebanyak 50 % diikuti faktor sedang mencari pekerjaan iaitu sebanyak 33 % dan diikuti kerja yang ditawarkan tidak sesuai (4.5%), tanggungjawab terhadap keluarga (3.4%), ingin berehat (3.4%), tidak dibenarkan bekerja oleh keluarga (2.3%), menunggu keputusan/tawaran untuk melanjutkan pengajian (1.1%), sebab kesihatan (1.1%) dan yang terakhir sekali adalah untuk menunggu penempatan pekerjaan mencatatkan hanya 1.1%.

SEBAB UTAMA GRADUAN BELUM BEKERJA

Rajah 2 : Peratusan faktor yang menyebabkan graduan belum bekerja

6. Kesimpulan

Pembangunan revolusi terkini seharusnya seiring dengan kadar kebolehpasaran graduan kolej komuniti. Ini dapat diterjemahkan daripada hasil kajian yang dijalankan ini. Secara kesimpulannya, sijil kuliner mencatatkan peratusan tertinggi graduan yang bekerja sendiri iaitu sebanyak 41% berbanding kursus lain. Diikuti dengan kursus sijil servis kenderaan ringan yang mencatatkan peratusan sebanyak 25%, sijil terapi kecantikan dan spa 14%, sijil operasi perhortelan 12%, diploma terapi kecantikan 8% dan sijil asas pastri tidak mencatatkan sebarang peratusan graduan yang bekerja sendiri. Manakala melanjutkan pengajian menjadi pendorong utama kepada faktor graduan yang belum bekerja iaitu mencatatkan sebanyak 50% diikuti faktor sedang mencari pekerjaan iaitu sebanyak 33 % dan diikuti kerja yang ditawarkan tidak sesuai (4.5%), tanggungjawab terhadap keluarga (3.4%), ingin berehat (3.4%), tidak dibenarkan bekerja oleh keluarga (2.3%), menunggu keputusan/tawaran untuk melanjutkan pengajian (1.1%), sebab kesihatan (1.1%) dan yang terakhir sekali adalah untuk menunggu penempatan pekerjaan mencatatkan hanya 1.1%. Melalui kajian ini, peratusan kadar graduan yang bekerja sendiri mengikut program pengajian dapat dibandingkan dan juga faktor utama graduan yang belum bekerja dapat dikenalpasti.

Kajian ini diharapkan menjadi panduan kepada pihak Kolej Komuniti untuk mendapatkan maklum balas daripada pelajar terhadap faktor kebolehpasaran pada era ledakan Revolusi Industri 4.0 ini. Menurut N Yusof, Z Jamaluddin, NM Lazim (2013), sebahagian besar daripada kajian merujuk kepada kurangnya kelebihan dari segi kebolehpasaran dan kebolehkerjaan yang dimiliki oleh graduan sebagai faktor penting dalam menjelaskan masalah

pengangguran ini. Rata-rata kajian mendapati wujudnya ketidakselarasan di antara kualiti graduan dengan keperluan pasaran buruh khususnya dari segi kemahiran dan pengetahuan yang dimiliki oleh siswazah di negara ini. Dengan kajian ini juga diharapkan pihak Jabatan Pendidikan Politeknik & Kolej Komuniti (JPPKK) boleh membuat perancangan berkaitan dan latihan yang perlu diberikan kepada graduan menganggur supaya tempoh pengangguran dapat dikurangkan disamping pihak JPPKK untuk mendapatkan profail lengkap lepasan graduan Kolej Komuniti.

Rujukan

Norliana, Chang dan Mat Pauzi (2016). Jurnal Komunikasi : Malaysian Journal of Communication. Mengungkap Isu Kebolehpasaran Graduan Di Malaysia, 32 . 10.17576/JKMJC-2016-3202-08, 139 – 164.

[Jackson, D. and Chapman, E.](#) (2012). "Non- technical skill gaps in Australian business graduates", *Education + Training*, 54,2/3, 95-113.

N Yusof, Z Jamaluddin, NM Lazim (2013). Jurnal Personalia Pelajar [.Persepsi Pelajar Prasiswazah Terhadap Kebolehpasaran Graduan dan Persaingan dalam Pasaran Pekerjaan \(The Perception of Undergraduates' Student Towards the Marketability of Graduate and Competition in the Job Market\)](#) , 16, 77-92

Faktor Yang Mempengaruhi Penilaian Majikan Terhadap Pelajar Kolej Komuniti Rembau

Siti Aishah Jalil¹

Kolej Komuniti Rembau,
Taman Pinggiran Pedas, 71400 Pedas, Negeri Sembilan
aishahkkrb1385@gmail.com

Abstrak : Melalui Rancangan Malaysia Kesebelas (RMKe-11) 2016-2020, dasar kerajaan meneruskan agenda menghasilkan modal insan yang berpengetahuan, berkemahiran dan memiliki sikap positif untuk terus maju dalam ekonomi global dan di antara usaha yang dijalankan adalah mentransformasi TVET untuk memenuhi permintaan industri. Kajian ini dilaksanakan kerana terdapat rungutan di kalangan majikan terhadap kemampuan graduan IPT yang kurang menepati keperluan majikan (Sinar Harian, 2012). Menurut Cracken (1986) dalam kajiannya mendapati kekurangan kemahiran menyebabkan pekerja gagal menunjukkan prestasi yang baik dalam pekerjaan kerana tiada satu koordinasi di antara sektor industri dengan institusi. Oleh itu, kajian ini bertujuan mengenalpasti faktor yang mempengaruhi penilaian majikan terhadap pelajar Kolej Komuniti Rembau. Kajian ini dijalankan melalui kaedah kuantitatif. Populasi kajian adalah seramai 43 majikan organisasi/syarikat tempat pelajar yang sedang menjalani latihan industri dan kesemuanya terpilih sebagai sampel kajian. Instrumen borang soal selidik yang telah dibangunkan oleh pihak Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti dengan berskala likert lima (5) pilihan jawapan sebagai alat pengumpulan data. Peratusan maklum balas yang diterima adalah 100 peratus dan dianalisis menggunakan statistik deskriptif iaitu analisis skor Min dan peratusan melalui perisian Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) versi 21. Dapatan kajian menunjukkan pelajar Kolej Komuniti Rembau mempunyai tahap kemahiran dan pengetahuan teknikal serta tahap kemahiran generik yang tinggi dan skor min keseluruhan penilaian majikan adalah 4.27 iaitu pada tahap tinggi bagi tahun 2018. Justeru, kajian ini memberi implikasi kepada pelajar semasa, graduan, majikan dan pembuat dasar.

1. Pengenalan

1.1 Pendahuluan

Kepesatan sektor pembuatan dan perkhidmatan menyebabkan keperluan tenaga buruh yang berkemahiran tinggi serta pekerja profesional dan pengurusan yang lebih ramai amat diperlukan untuk memenuhi permintaan di sektor awam atau swasta. Perubahan ini sejajar dengan hasrat Malaysia untuk mencapai status negara maju berpendapatan tinggi menjelang tahun 2020.

Kebolehpasaran graduan dilihat dari sudut yang pelbagai, merangkumi pencapaian akademik, pengadaptasian menyeluruh terhadap kehendak dunia pekerjaan dan kesedaran tentang pasaran pekerjaan (Paadi, 2015). Makki, Saleeh, Memon dan Harun (2015) merumuskan bahawa kebolehpasaran merujuk kepada keupayaan untuk diterima bekerja buat pertama kalinya, dan mampu terus berada di sektor tersebut. Selain itu, graduan dilihat sebagai mempunyai ciri kebolehpasaran sekiranya mereka berkeupayaan untuk terus menguasai pengetahuan dan kemahiran baru serta berkemampuan untuk menceburi pekerjaan lain berdasarkan ciri-ciri yang dimiliki.

Bagi memastikan pencapaian graduan yang berimpak tinggi, setiap institusi perlu lebih fokus kepada pelajar semasa. Justeru, kerjasama dengan pihak industri perlu ditingkatkan supaya pelajar kolej komuniti sentiasa relevan dengan perkembangan teknologi terkini. Ini kerana, kolej komuniti mempunyai peranan penting dalam memacu negara untuk mencapai taraf negara maju berpendapatan tinggi menjelang 2020. Seterusnya menjadi penyumbang modal insan berkemahiran tinggi untuk menarik pelaburan asing. Sehubungan itu, sistem pengajian di kolej komuniti perlu terus diperkasa dan ditransformasi bagi memenuhi keperluan industri.

1.2 Pernyataan Masalah

Kajian ini dilaksanakan kerana terdapat rungutan di kalangan majikan terhadap kemampuan graduan IPT yang kurang menepati keperluan majikan (Sinar Harian, 2012). Menurut Cracken (1986) dalam kajiannya mendapati kekurangan kemahiran menyebabkan pekerja gagal menunjukkan prestasi yang baik dalam pekerjaan kerana tiada satu koordinasi di antara sektor industri dengan institusi.

Berdasarkan kajian Low et al. (2015), mendapati bahawa terdapat program yang masih tidak dapat menepati jangkaan para majikan terhadap tahap kerja seperti yang diinginkan. Walaupun demikian, terdapat juga pelajar yang mempunyai kekurangan dalam sesetengah kemahiran seperti interpersonal dan juga kemahiran menyelesaikan masalah.

Berdasarkan dapatan kajian, terdapat perbezaan yang amat (*gap*) ketara antara kehendak majikan jika dibandingkan dengan keupayaan yang ditonjolkan graduan (Ramadi, E., Ramadi, S. & Nasr, K. 2015; Leong, Hill & Fernandez-Chung 2015; Fullen & Scot, 2014). Lapan kategori kemahiran yang telah dikenalpasti oleh Ramadi et al. (2015) menunjukkan bahawa graduan kejuruteraan gagal mempamerkan tahap kesediaan yang tinggi terhadap dunia pekerjaan. Kajian ini konsisten dengan beberapa kajian lain yang mengesahkan bahawa terdapat kelompangan antara kehendak industri dan kesediaan graduan untuk memasuki alam pekerjaan (Hamilton, Carbone, Gonsalvez & Jollands 2015; Rasul, Rauf & Mansor 2013; Clark, 2013). Hal ini juga disokong oleh beberapa kajian lepas lain yang menyatakan bahawa pendedahan di universiti sebagai persiapan kebolehpasaran tidak mampu untuk memenuhi kemahiran yang diperlukan dalam senario pekerjaan sebenar (Riebe & Jackson, 2014; Maaki et al., 2015; McLean et al., 2015; Shah, Grebennikov & Nair 2015). Sehubungan itu, kajian ini diwujudkan bagi memastikan reka bentuk kurikulum yang digubal sentiasa memenuhi keperluan majikan seiring dengan bidang pengajian dan kemajuan teknologi semasa.

1.3 Objektif Kajian

Objektif kajian ini adalah untuk mengenal pasti :

- i. Menenalpasti tahap kemahiran teknologi pelajar Kolej Komuniti Rembau melalui penilaian majikan.
- ii. Menenalpasti tahap pelaksanaan peraturan keselamatan dan amalan pelajar Kolej Komuniti Rembau melalui penilaian majikan.
- iii. Menenalpasti tahap keyakinan diri dan kemahiran berkomunikasi pelajar Kolej Komuniti Rembau melalui penilaian majikan

1.4 Persoalan Kajian

Persoalan kajian ini adalah untuk menenalpasti:

- i. Apakah tahap kemahiran teknologi pelajar Kolej Komuniti Rembau?
- ii. Apakah tahap peraturan keselamatan dan amalan baik pelajar Kolej Komuniti Rembau?
- iii. Apakah tahap keyakinan diri dan kemahiran berkomunikasi pelajar Kolej Komuniti Rembau?

1.5 Skop Kajian

Data kajian hanya diambil daripada majikan yang juga merupakan majikan syarikat yang pernah mengambil pelajar Kolej Komuniti Rembau sebagai pekerja semasa pelajar menjalani latihan industri pada tahun 2018.

1.6 Kepentingan Kajian

Kajian ini dilaksanakan bagi mengenal pasti tahap kemahiran pelajar Kolej Komuniti Rembau selari dengan keperluan majikan pada masa kini. Hasil kajian ini menjadi input kepada pihak pengurusan Kolej Komuniti Rembau dalam membuat strategi dan pelan tindakan bagi memenuhi keperluan transformasi politeknik (2010 – 2020) yang menyasarkan 90 peratus graduan kolej komuniti bekerja selepas tamat pengajian. Selain itu, pelajar dapat memahami bahawa memiliki kemahiran seperti yang diperlukan pihak industri memberikan pengaruh yang besar dalam kebolehpasaran kelak.

2. Kajian Literatur

2.1 Kemahiran Teknologi

Kemahiran ini diperlukan oleh majikan terhadap pekerjaannya. Bagi memastikan kemahiran teknikal itu relevan dengan perkembangan semasa, pendekatan dalam pendidikan perlu bersifat '*hands-on*'. Oleh itu, kurikulum yang sesuai perlu dirangka untuk meningkatkan tahap produktiviti pekerja di masa depan. Menurut Mohd Salleh dan Mohd Zaki (2006), kemahiran teknologi merupakan salah satu cara yang mendedahkan pelajar dengan ilmu teknologi dan kemahiran yang berkaitan dengannya. Kemahiran analitikal akan mempelopori pentas global dunia pekerjaan serta menjadi pilihan majikan. Tenaga kerja yang mempunyai kemahiran kebolehpasaran boleh mendepani perubahan sosial dan keadaan ekonomi yang sentiasa berubah (Clark, 2011).

2.3 Peraturan Keselamatan dan Amalan Baik

Pelajar perlu mengetahui apa kehendak majikan dan apa yang boleh dilakukan dari segi peraturan syarikat bagi memenuhi kehendak tugas yang dilaksanakan (Moy & Lam, 2004). Pengetahuan dalam keselamatan dan amalan proses kerja merangkumi kemahiran dari segi teknikal (Falconer & Pettigrew, 2003), atau berdasarkan teori saintifik yang berkaitan dengan sesuatu bidang pekerjaan itu (Jorgensen, 2004). Menurut Yahya (2006), negara Barat menganggap bahawa aspek mematuhi prosedur keselamatan dan mengikut proses kerja adalah satu aspek kompetensi pekerjaan yang harus dimiliki oleh setiap pekerja untuk membolehkan mereka menjadi seorang pekerja yang berkeupayaan dan berkeupayaan tinggi dalam dunia pekerjaan yang diceburi.

2.4 Keyakinan Diri Dan Kemahiran Berkomunikasi

Kemahiran generik merupakan kemahiran tahap tinggi yang kompleks, merangkupi komunikasi, penyelesaian masalah, kepimpinan, kebolehan untuk mengurus, bersifat fleksible, mempunyai kesungguhan, jati diri, sentiasa bersifat proaktif mengikut kehendak semasa (Paadi, 2014). Saunders dan Zuzel (2010) menegaskan bahawa kebolehpasaran graduan bukan berpusat kepada kebolehan untuk mendapat pekerjaan tetapi bagaimana pelajar memindahkan dan mengaplikasikan pengetahuan yang telah dipelajari di institusi kepada alam pekerjaan sebenar. Para majikan meletakkan tahap kepentingan yang tinggi terhadap keperluan graduan untuk menguasai tahap pengetahuan, kemahiran generik serta keupayaan untuk bekerja dalam kumpulan (AL-Mutairi, Naser & Saeid, 2014).

Kewajaran untuk menguasai pengetahuan, kompetensi serta kebolehan untuk mengenal pasti kemahiran generik menjadi keperluan bagi membentuk asas kepada kebolehpasaran graduan (Adebakin, Ajadi, Timothy & Subair 2015; Makki et al., 2015; Hamilton et al., 2015). Malah, pelbagai dapatan kajian telah juga menyarankan bahawa graduan perlu memaksimumkan tahap kebolehpasaran masing-masing dengan menyeimbangkan kombinasi antara kemahiran teknikal dan kemahiran generik (Hamilton et al., 2015; AL-Mutairi et al., 2014; McLean, Kinash, Crane, Judd, Knight, Mitchell & Lovell, 2015).

3. Metodologi

Bahagian ini menerangkan metodologi penyelidikan dan prosedur yang digunakan bagi kajian yang dijalankan. Kajian ini dijalankan melalui kaedah kuantitatif. Populasi kajian adalah seramai 43 majikan organisasi/syarikat tempat pelajar yang sedang menjalani latihan dan kesemuanya terpilih sebagai sampel kajian.

Penyelidik menggunakan borang soal selidik sebagai instrumen kajian yang dikeluarkan oleh Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti. Maka ia telah mendapat kesahan dan kebolehpercayaan. Borang soalselidik diagihkan kepada majikan semasa lawatan penyeliaan latihan industri. Instrumen ini dibahagikan kepada tiga bahagian iaitu bahagian kemahiran teknologi, peraturan keselamatan dan amalan baik dan keyakinan diri dan kemahiran berkomunikasi.

Data yang diperolehi telah dianalisa menggunakan program SPSS 21 dan menggunakan statistik deskriptif untuk menerangkan tentang persoalan kajian. Kaedah penganalisan data yang digunakan adalah skor min dan peratusan bagi mendapatkan hasil kajian. Data yang diperolehi dianalisa menggunakan statistik deskriptif. Data yang berbentuk min diinterpretasi berdasarkan interpretasi Mohd Najib (2003) yang ditunjukkan dalam Jadual 2 di bawah.

Jadual 4.1 Interpretasi Skor Min

Skor Min	Interpretasi
1.00 - 1.50	Sangat Rendah
1.51 - 2.50	Rendah
2.51 - 3.50	Sederhana
3.51 - 4.50	Tinggi
4.51 - 5.00	Sangat Tinggi

Sumber : Mohamad Najib (2003)

4. Analisa Data Dan Perbincangan

4.1 Objektif 1- Mengetahui tahap kemahiran teknologi pelajar Kolej Komuniti Rembau melalui penilaian majikan.

Jadual 4.1 *Analisa Data Faktor Kemahiran Teknologi Pelajar*

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Tahap
Melaksanakan Tugas Secara Hands-On	43	3	5	.623	4.40	Tinggi
Kemahiran Penggunaan Alatan Dan Kelengkapan	43	3	5	.704	4.07	Tinggi
Penyesuaian Diri Dengan Keadaan Persekitaran Tempat Kerja	43	3	5	.702	4.53	Tinggi
Menggunakan Ilmu Yang Dipelajari Untuk Meneypurnakan Tugas	43	3	5	.674	4.30	Tinggi
Menyesuaikan Diri Dengan Kepelbagaian Teknologi/ Cara Kerja Baharu	43	2	5	.782	4.23	Tinggi
TOTAL	43	2.8	5	.576	4.30	Tinggi

Hasil dari analisa data menunjukkan mean keseluruhan kemahiran teknologi adalah pada tahap tinggi (4.30). Walaubagaimanapun, di antara elemen kemahiran teknologi tersebut terdapat elemen yang dilihat paling rendah berbanding elemen lain iaitu elemen kemahiran penggunaan alatan dan kelengkapan (4.07). Manakala elemen penyesuaian diri pelajar di tempat kerja (4.53) menunjukkan mean yang tinggi. Daripada Hasil dapatan penilaian yang diberikan oleh majikan dapat menunjukkan pelajar kolej komuniti rembau tiada masalah dalam menyesuaikan diri tetapi mereka mempunyai masalah dalam penggunaan alatan dan teknologi.

4.2 **Objektif 2- Mengenalpasti tahap peraturan keselamatan dan amalan pelajar Kolej Komuniti Rembau melalui penilaian majikan.**

Jadual 4.2 *Analisa Data Faktor Peraturan Keselamatan dan Amalan Baik*

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Tahap
Etika Dan Profesionalisme (Bertanggungjawab)	43	2	5	.824	4.19	Tinggi
Etika Dan Profesionalisme (Integriti)	43	2	5	.813	4.35	Tinggi
Etika Dan Profesioanlime (Etika Kerja)	43	3	5	.782	4.23	Tinggi
Nilai Dan Sikap (Proaktif)	43	2	5	.812	4.23	Tinggi
Nilai Dan Sikap (Berdikari)	43	2	5	.811	4.09	Tinggi
Nilai Dan Sikap (Kehadiran)	43	2	5	.767	4.53	Tinggi
TOTAL	43	2.8	5	.607	4.26	Tinggi

Hasil dari analisa data menunjukkan mean keseluruhan peraturan keselamatan dan amalan baik adalah pada tahap tinggi (4.26). Walaubagaimanapun, di antara elemen peraturan keselamatan dan amalan baik tersebut terdapat elemen yang dilihat paling rendah berbanding elemen lain iaitu elemen nilai dan sikap (Berdikari) (4.09). Manakala elemen nilai dan sikap (kehadiran) mencatatkan nilai mean yang tinggi (4.53). Daripada Hasil dapatan penilaian yang diberikan oleh majikan dapat menunjukkan pelajar kolej komuniti rembau rata-rata tidak mempunyai masalah kehadiran ke tempat kerja tetapi mempunyai masalah kurang bijak berdikari dalam menjalankan tugas dan mereka perlukan bantuan majikan.

4.3 Objektif 3- Mengenalpasti tahap keyakinan diri dan kemahiran berkomunikasi pelajar Kolej Komuniti Rembau melalui penilaian majikan

Jadual 4.3 Analisa Data Faktor Keyakinan Diri dan Kemahiran Berkomunikasi

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Tahap
Komunikasi Lisan Kefahaman Dan Menjawab Soalan	43	2	5	4.19	.824	Tinggi
Kerja Berpasukan (Menghormati Dan Menerima Pendapat)	43	2	5	4.51	.703	Tinggi
Komunikasi Lisan (Keyakinan Idea)	43	3	5	4.00	.816	Tinggi
Kerja Berpasukan (Membina Hubungan Baik)	43	3	5	4.49	.703	Tinggi
Komunikasi Bertulis (Penulisan Yang Sistematik)	43	3	5	4.12	.662	Tinggi
TOTAL	43	2.50	5	4.27	.69	Tinggi

Hasil dari analisa data menunjukkan mean keseluruhan keyakinan diri dan kemahiran berkomunikasi adalah pada tahap tinggi (4.27). Walaubagaimanapun, di antara elemen keyakinan diri dan kemahiran berkomunikasi tersebut terdapat elemen yang mempunyai mean yang rendah berbanding elemen lain iaitu elemen komunikasi lisan (keyakinan idea) (4.00). Manakala elemen kerja berpasukan (menghormati dan menerima pendapat) (4.51) menunjukkan mean yang tinggi. Daripada Hasil dapatan penilaian yang diberikan oleh majikan dapat menunjukkan pelajar kolej komuniti rembau mampu bekerja secara berkumpulan dalam menyiapkan tugas kerja dan dalam masa sama pelaksanaan kerja yang dilakukan tidak yakin dalam menyuarakan idea akibat kekangan daripada penyeliaan majikan. Bertepatan dengan kajian yang dijalankan oleh Muhammad Hazrul (2012) mendapati bahawa 86 peratus majikan menganggap bahawa kemahiran berkomunikasi dengan baik dan berkeyakinan diri adalah sangat penting dan membolehkan majikan lebih memahami apa yang diperlukan oleh pekerja mereka bagi memudahkan pelaksanaan tugas.

Jadual 4.4 Analisa Data Purata keseluruhan Faktor Penilaian Majikan

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Tahap
Mean- Kemahiran Teknologi	43	2.80	5.00	4.3070	.57628	Tinggi
Mean- Keyakinan Diri Dan Kemahiran Berkomunikasi	43	2.80	5.00	4.2605	.60716	Tinggi
Mean- Peraturan Keselamatan	43	2.50	5.00	4.2713	.69486	Tinggi
TOTAL MEAN	43			4.2796		

Hasil dari analisa data menunjukkan mean keseluruhan kemahiran teknologi adalah pada tahap tinggi berbanding mean bagi faktor-faktor lain yang mempengaruhi penilaian majikan. Majikan telah menilai bahawa pelajar Kolej Komuniti Rembau mempunyai kemahiran teknologi yang lebih baik kerana apa yang dipraktikkan dalam kurikulum kolej komuniti adalah pembelajaran secara *hands-onn*. Bertepatan dengan

5. Kesimpulan dan Cadangan

Hasil daripada kajian mendapati faktor yang paling mempengaruhi penilaian majikan terhadap pelajar Kolej Komuniti Rembau ialah faktor kemahiran teknologi. Majikan menilai pelajar kolej sangat berkemahiran dalam peralatan yang berteknologi. Walaubagaimanapun masih terdapat lagi ruang yang perlu di ambil perhatian bagi memastikan pelajar mendapat pekerjaan selepas tamat belajar di institusi. Melalui hasil dapatan, pihak kolej komuniti dapat mengubal kurikulum terutamanya bagi bidang pengkhususan atau tujahan (*niche area*) mengikut kekuatan politeknik masing-masing yang responsif terhadap keperluan industri.

Hasil dari soal selidik yang dijalankan, kajian mendapati majoriti majikan bersetuju untuk mengambil graduan kolej komuniti sebagai pekerja sekiranya terdapat kekosongan di agensi masing-masing. Hasil kajian menunjukkan tahap kualiti kelayakan graduan politeknik dalam bidang pengkhususan lebih baik berbanding pekerja lain dalam tahap pendidikan yang sama adalah tinggi. Ini menunjukkan graduan kolej komuniti berdaya saing dan kemahiran yang diperolehi adalah setanding dengan institusi lain. Secara keseluruhannya, pelajar kolej komuniti diterima dengan baik oleh industri dan majikan. Kajian ini mendapati bahawa kebanyakan pelajar Kolej Komuniti Rembau mempunyai kemahiran generik serta kemahiran dan pengetahuan teknikal pada tahap tinggi. Diharapkan pelajar menjadikan hasil dapatan ni sebagai galakkan untuk terus menguasai kemahiran berkomunikasi lisan di samping kemahiran-kemahiran lain. Selain itu, pelajar dapat memahami bahawa memiliki kemahiran seperti yang diperlukan pihak industri memberikan pengaruh yang besar dalam kebolehpasaran kelak.

Berdasarkan batasan-batasan kajian, terdapat beberapa cadangan yang dikenal pasti bagi penyelidik-penyelidik dalam bidang yang sama. Memandangkan sampel kajian hanyalah melibatkan dua kemahiran utama, maka cadangan kajian masa hadapan ialah menambah pemboleh ubah tambahan seperti faktor tempoh percubaan pekerjaan, pengalaman bekerja (pernah bekerja/pertama kali berkerja), sektor pekerjaan dan sebagainya. Ini membolehkan penyelidik mengenal pasti perbezaan kemahiran diperlukan majikan yang mungkin bergantung kepada pemboleh ubah lain. Di samping mengambil kira elemen bidang atau jabatan bagi tujuan analisis perbandingan.

Seterusnya, dicadangkan kajian tambahan dilaksanakan untuk mengenal pasti jurang antara kepuasan majikan dan kemahiran sedia ada pada pelajar dijalankan. Graduan perlu menilai keupayaan diri sendiri (*self review*) tentang jenis kemahiran sedia ada mereka dan dalam masa sama majikan juga akan menilai graduan. Perbezaan antara kedua penilaian tersebut dapat dikaji dan penambahbaikan boleh diambil dengan mengemaskini kandungan kurikulum serta jenis aktiviti dan program yang wajar dijalankan di kolej komuniti. Kajian masa hadapan boleh mempertimbangkan gabungan kajian kuantitatif dan kualitatif bagi menyokong dapatan kajian.

Rujukan

- Adebakin, A.B., Ajadi, O., Timothy, S. & Subair, S. T. (2015). Required and possessed university graduate employability skills: perceptions of the Nigerian employers. *World Journal of Education*, 5(2), 115-121.
- AL-Mutairi, A., Naser, K. & Saeid, M. (2014). Employability factors of business graduates in Kuwait: evidence from an emerging country. *International Journal of Business Management*, 9(10), 49-
- Bahagian Hubungan Industri, Pengesanan Graduan Dan Alumni (2013), Jabatan Pengajian Politeknik, KPM.
- Clark, H. (2013). A comprehensive framework for measuring skills gaps and determining work readiness. *Employment Relat. Today*, 40(3): 1-11.
- Falconer, S. & Pettigrew, M. 2003. Developing added value skills within an academic programme through work-based learning. *International Journal of Manpower* 24(1): 48-
- Hamilton, M., Carbone, A., Gonsalvez, C. & Jollands, M. (2015). *Breakfast with ICT employers: what do they want to see in our graduates?* Proceedings of the 17th Australasian Computing Education Conference (ACE 2015), Sydney, 27-30 Jan. 2015.
- Jorgensen, H.C. (2004). Connecting work and education: should learning be useful, correct or meaningful. *The Journal of Workplace Learning* 16(8): 455-465.
- Khor, Choo Kwang (1997) *Persepsi Majikan Terhadap Pekerja Lulusan Politeknik dalam Penyediaan Tenaga Kerja Mahir*. Masters project report, Universiti Putra Malaysia.
- Leong, K.C.C., Hill, C. & Fernandez-Chung, R. (2015). Employing the 'unemployable': employer perceptions of Malaysian graduates. *Studies in Higher Education*, 40(10), 1-18.

- Low, M., Botes, V., Dela Rue, D. & Allen, J. (2015). Accounting employers' expectations the ideal accounting graduates. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 13 (2), 142-167.
- Makki, B. I., Salleh, S., Memon, M. A. & Harun, H. (2015). The relationship between work readiness skills, career self-efficacy and career exploration among engineering graduates: a proposed framework. *Research Journal of Applied Sciences, Engineering and Technology*, 10(9): 1007-1011.
- McLean, M., Kinash, M., Crane, S., Judd, Knight, C., Mitchell, K. & Lovell, C. (2015). *Case studies to enhance graduate employability: government as employer. Learning and Teaching Papers*, paper no. 105. Retrieved from <http://epublications.bond.edu.au/>.
- Mohd Najib Ghafar (2003). *Penyelidikan Pendidikan*. Johor Bahru: Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Salleh Abu, & Mohd Zaki Kamsah. 2006. *Laporan Program Pembangunan Kemahiran Generik (Soft Skills) di Kalangan Pelajar (sehingga Disember 2006)*. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Moy, J.W. & Lam, K.F. 2004. Selection criteria and the impact of personality on getting hired. *Personnel Review* 33(5): 521-535.
- Muhammad Hazrul Ismail (2012). *Prosiding Perkem. Kajian Mengenai kebolehpasaran Siswazah di Malaysia, Tinjauan dari perspektif majikan. Jilid 2*.
- Paadi, K. (2014). Perceptions on employability skills necessary to enhance human resource management graduates prospects of securing a relevant place in the labour market. *European Scientific Journal*, 129-143.
- Paadi, K. (2014). Perceptions on employability skills necessary to enhance human resource management graduates prospects of securing a relevant place in the labour market. *European Scientific Journal*, 129-143. ^a
- Ramadi, E., Ramadi, S. & Nasr, K. (2015). *Engineering graduates' skill sets in the MENA region: a gap analysis of industry expectations and satisfaction*.
- Riebe, L. & Jackson, D. (2014). The use of rubrics in benchmarking and assessing employability skills. *Journal of Management Education*, 38(3): 319-344.
- Shah, M., Grebennikov, I. & Nair, C. S. (2015). A decade of study on employer feedback on the quality of university graduates. *Quality Assurance in Education*, 23(2), 262-278.
- Sinar Harian. (2012, September 22). *40 000 Siswazah IPT Masih Cari Kerja*.

Analisis Kajian Graduan Jtmk Di Politeknik Sarawak Yang Bekerja Bagi Tahun 2018

Siti Hudzimah binti Bujang¹, Rohaliza binti Karim²

¹Politeknik Kuching Sarawak
JTMK, KM 22, Jalan Matang, 93050 Kuching, Sarawak, MALAYSIA

²Politeknik Mukah
KM 7.5, Jalan Oya, 96400 Mukah, Sarawak, MALAYSIA

Abstrak: Keupayaan graduan dari satu-satu program menempatkan diri di alam pekerjaan di dalam tempoh tertentu, menjadi kayu pengukur keberkesanan program-program pengajian yang ditawarkan oleh politeknik. Oleh kerana itulah, kebolehpasaran graduan adalah isu yang sangat kritikal yang perlu diberi keutamaan dalam setiap perancangan kurikulum pendidikan politeknik. Kajian ini menggunakan data sekunder yang diperolehi dari kajian pengesanan graduan politeknik Malaysia bagi tahun 2018. Skop kajian adalah Jabatan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (JTMK) di PKS dan PMU yang merupakan politeknik konvensional di negeri Sarawak.

1. Pengenalan

Politeknik Malaysia telah menghasilkan graduan teknikal dan vokasional terbesar di Malaysia sejak 1969. Sehingga sekarang, 33 politeknik telah ditubuhkan untuk memenuhi keperluan pasaran pekerjaan peringkat separa mahir dan sangat mahir. Di Sarawak, terdapat dua buah politeknik konvensional yang telah beroperasi sejak beberapa dekad yang lepas, iaitu Politeknik Kuching Sarawak (PKS) dan Politeknik Mukah (PMU). PKS telah diwujudkan sejak tahun 1987 manakala PMU pada tahun 2004. Peranan kedua-dua politeknik ini dalam pembangunan sumber manusia separa mahir dan mahir di Sarawak tidak dapat dipertikaikan lagi.

Pada masa ini kerajaan negeri Sarawak berusaha mentransformasikan ekonomi Sarawak yang berasaskan sektor pengeluaran kepada k-ekonomi menerusi Koridor Pembaharuan Tenaga Sarawak (SCORE). SCORE merupakan model ekonomi baru kepada Sarawak untuk mencapai ke arah status pendapatan ekonomi yang tinggi sejajar dengan agenda pembangunan negara. Justeru itu, pembangunan modal insan yang holistik adalah sangat kritikal bagi memajukan ekonomi negeri Sarawak. Selaras dengan perkembangan pesat SCORE, politeknik perlu bekerja keras bagi memastikan graduan politeknik berdaya maju bagi merebut peluang pekerjaan yang terdapat dalam SCORE.

Di Sarawak, PMU dan PKS memainkan peranan penting untuk melahirkan graduan berkemahiran tinggi bagi memenuhi pasaran kerja di Sarawak. Keperluan kepada kemahiran teknologi maklumat dan komunikasi sudah pasti memerlukan sumber tenaga kerja yang berkebolehan dan berkemahiran tinggi. Oleh itu, kajian ini dilakukan bagi mengenalpasti apakah hasil dapatan kajian pengesanan graduan dan isu graduan bekerja Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi (JTMK) bagi tahun 2018.

2. Objektif Kajian

Objektif kajian ini adalah untuk :

1. Menganalisis dapatan kajian pengesanan graduan JTMK politeknik di Sarawak yang bekerja bagi tahun 2018.
2. Mengenal pasti isu berkenaan gaji graduan JTMK politeknik di Sarawak bagi tahun 2018.

3. Kebolehpasaran

Menurut Hillage dan Pollard (1998), kebolehpasaran didefinisikan sebagai keupayaan mendapatkan penempatan pekerjaan pertama, keupayaan beralih posisi di dalam majikan yang sama, dan keupayaan untuk mendapatkan pekerjaan daripada organisasi baru. Memiliki pekerjaan sejurus menamatkan pekerjaan tidak diukur semata-mata kepada pencapaian akademik sahaja, namun ia memerlukan kombinasi beberapa elemen yang lain seperti kemahiran teknikal, kemahiran insaniah dan faktor peribadi seperti penampilan diri.

Keupayaan graduan dari satu-satu program menempatkan diri di alam pekerjaan di dalam tempoh tertentu, menjadi kayu pengukur keberkesanan program-program pengajian yang ditawarkan oleh politeknik. Tempoh masa ditentukan dari enam bulan, selepas enam bulan dan lebih dari dua belas bulan. Oleh kerana itulah, kebolehpasaran graduan adalah isu yang sangat kritikal yang perlu diberi keutamaan dalam setiap perancangan kurikulum pendidikan politeknik. Kadar kebolehpasaran yang tinggi menjadi input yang sangat penting bagi kesinambungan sesuatu program pengajian di politeknik.

4. Gaji graduan graduan lulusan teknologi maklumat

Upah bererti gaji pokok dan semua pembayaran lain dengan wang tunai kepada seorang pekerja bagi kerja yang dibuat mengikut kontrak perkhidmatannya. Gaji memainkan peranan yang amat penting dalam mempengaruhi faktor pemilihan kerjaya, pengangguran serta berkait rapat dengan kepuasan bekerja. Menurut Jobstreet (2018), kajian ini mendapati sebanyak 66 peratus graduan tidak berjaya mendapatkan pekerjaan disebabkan oleh faktor meminta gaji yang tidak sepadan dengan kemahiran dan pengalaman bekerja mereka. Kajian ini juga mendapati 58 peratus graduan masih belum bekerja kerana memilih pekerjaan atau majikan. Gaji minimum yang ditetapkan oleh Jabatan Perkhimatan Awam (JPA) bagi graduan lulusan sijil teknologi maklumat bermula dari RM1546 manakala lulusan diploma bermula dari RM1746 (SPA, n.d). Manakala laporan Jobstreet (2019) pula menyatakan purata gaji 2019 bagi non eksekutif teknologi maklumat di wilayah Malaysia Timur adalah RM1191 – 2109.

5. Metodologi

Kajian ini akan menggunakan data sekunder yang diperolehi daripada kajian pengesanan graduan yang dijalankan pada musim konvokesyen politeknik. Kajian ini diijalankan secara atas talian dan laman rasmi kaji selidik ialah 'graduan.mohe.gov.my'. Data asas graduan yang layak menghadiri majlis konvoksyen pada tahun tersebut akan dibekalkan oleh politeknik sebelum sistem dibuka kepada para graduan. Hasil kajian adalah berbentuk dapatan frekuensi (peratusan).

6. Dapatan Analisis

Seramai 445 graduan JTMK dari PKS dan PMU telah menyertai kaji selidik ini. 42% graduan adalah terdiri daripada graduan Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan) dan 58% daripada Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian). Graduan dari PKS adalah sebanyak 52% manakala dari PMU adalah 48%.

Rajah 6-4 : Profil graduan program Diploma Teknologi Maklumat Politeknik Sarawak

Program	PKS		PMU		Bilangan	Peratus
	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus		
Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)	122	66	63	34	185	42
Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)	108	42	152	58	260	58
Jumlah	230	52	215	48	445	100

Rajah 6.1 menunjukkan kadar kebolehpasaran graduan kedua-dua program Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan) dan Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian). Secara umumnya kedua-dua program JTMK ini mengalami kadar kebolehpasaran yang tinggi pada tahun 2018 iaitu masing-masing sebanyak 97.3% dan 96.2%.

Rajah 6-5: Kadar kebolehpasaran graduan program Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan) dan Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian) Politeknik Sarawak, 2018

	GE		Tidak Bekerja	
	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus
Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)	180	97.3	5	2.7
Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)	250	96.2	10	3.8
Jumlah	430	96.6	15	3.4

Berdasarkan kepada Rajah 6-3, kajian mendapati majoriti graduan mendapat gaji sebanyak RM1000 dan ke bawah (45.5%), manakala 38.6% graduan mendapat gaji di antara RM1001 – RM1500, dan sebanyak 11.6% graduan mendapat gaji di antara RM1501 – RM2000. Graduan kategori pendapatan RM1000 dan ke bawah serta RM1001 - RM1500 didominasi oleh graduan Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian).

Rajah 6-6 : Gaji Kasar Graduan

Gaji (RM)	Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)		Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)		Jumlah (%)	
	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus		
1000 dan ke bawah	106	27.2	71	18.3	177	45.5
1001 – 1500	94	24.2	56	14.4	150	38.6
1501 – 2000	20	5.1	25	6.4	45	11.6
2001 – 2500	6	1.5	6	1.5	12	3.1
2501 – 3000	2	0.5	0	0.0	2	0.5
3001 – 4000	2	0.5	1	0.3	3	0.8
	230	59.1	159	40.9	389	100.0

Sebanyak 71% graduan memilih bekerja di bidang swasta, manakala 11.6% graduan bekerja dengan keluarga dan 9.5% bekerja sendiri (Rajah 6-4)

Rajah 6-7 : Taraf Pekerjaan Graduan

Taraf Pekerjaan	Bilangan	Peratus
Berkerja Sendiri/ Freelance	37	9.5
Berkerja Dengan Keluarga	45	11.6
Majikan	4	1.0
Pekerja Kerajaan	27	6.9
Pekerja Swasta (Termasuk NGO)	276	71.0
Jumlah	389	100.0

Kajian mendapati majoriti graduan bekerja di syarikat tempatan (53.5%) di mana terdapat 33.7% graduan Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian) dan 19.8% graduan Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan) memilih bekerja di syarikat tempatan. Organisasi bukan kerajaan (NGO) turut menjadi pilihan graduan JTMK politeknik Sarawak (27.1%).

Rajah 6-5 : Sektor Pekerjaan Graduan

Sektor Pekerjaan	Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)		Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)		Jumlah	
	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus
Badan Berkanun	0	0	2	0.7	2	0.7
Syarikat multinasional	9	3.0	13	4.3	22	7.3
Syarikat tempatan	102	33.7	60	19.8	162	53.5
Syarikat Berkaitan Kerajaan (GLC)	5	1.7	5	1.7	10	3.3
Organisasi Bukan Kerajaan (NGO)	48	15.8	34	11.2	82	27.1
Kerajaan persekutuan	12	4.0	2	0.7	14	4.6
Kerajaan negeri/tempatan	5	1.7	6	2.0	11	3.6
Jumlah	181	59.7	122	40.3	303	100.0

Rajah 6-6 menunjukkan tempoh menunggu penempatan di mana kajian mendapati majoriti graduan bekerja menunggu dalam tempoh 6 bulan untuk mendapat pekerjaan pertama di mana 59.1% dipelopori oleh graduan Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian).

Rajah 6-8 : Tempoh Menunggu Penempatan Graduan, 2018

Tempoh menunggu pekerjaan	Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)		Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)		Jumlah
	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus	
6 bulan	143	40.9	207	59.1	350
7 - 12 bulan	14	43.8	18	56.3	32
Lebih 12 bulan	2	28.6	5	71.4	7
Jumlah	159	40.9	230	59.1	389

7. Perbincangan

Secara umumnya, majoriti graduan Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan) lebih tertumpu di PKS iaitu sebanyak 66 %. Manakala terdapat 58 % graduan memilih program Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian) di PKS dan PMU. Dari segi kebolehpasaran, 97.3 % graduan Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan) sama ada bekerja, menyambung pengajian atau meningkatkan kemahiran berbanding graduan Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian) sebanyak 96.2 %. Dapatan ini menunjukkan tidak terdapat perbezaan ketara dari segi kebolehpasaran kedua-dua program JTMK di PKS dan PMU.

Terdapat seramai 389 (87.4 %) orang graduan telah bekerja sama ada bekerja sendiri (9.5 %), berkerja dengan keluarga (11.6 %), menjadi majikan (1 %), sebagai pekerja kerajaan dan swasta (77.9 %). Daripada jumlah 303 graduan yang bekerja, sektor pekerjaan yang paling banyak dipelopori oleh graduan JTMK ialah syarikat tempatan (53.5 %) dan diikuti oleh organisasi bukan kerajaan (27.1 %). Dapatan ini menunjukkan trend pemilihan sektor pekerjaan dalam syarikat tempatan sangat popular di kalangan graduan JTMK di politeknik Sarawak berbanding sektor-sektor lain. Ini juga membuktikan kemampuan graduan JTMK Politeknik Sarawak untuk diterima bekerja di syarikat tempatan.

Sebanyak 9.5% graduan JTMK Politeknik Sarawak telah memilih untuk bekerja sendiri iaitu melibatkan diri dalam bidang perniagaan. Kepentingan keusahawanan dilihat sebagai penyelesaian yang mungkin kepada persaingan global dan pengurangan korporat yang telah menyumbang kepada masalah pengangguran, terutama di kalangan graduan di Malaysia (Ragayah & Smith 2005). Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025 Pendidikan Tinggi (KPT, 2016) yang menasaskan sebanyak 5% graduan menjadikan keusahawanan sebagai kerjaya telah tercapai.

Dari kajian ini, didapati lebih 84% graduan mendapat gaji kurang daripada RM1500 sebulan di mana majoriti mendapat gaji RM1000 ke bawah. Dapatan ini menunjukkan bahawa graduan politeknik di Sarawak tidak mendapat gaji yang setimpal dengan kelayakan mengikut standard yang ditetapkan oleh JPA, malah lebih rendah daripada gaji yang diperolehi oleh lulusan sijil teknologi maklumat. Kajian ini turut menyangkal dapatan laporan kajian Jobstreet yang menyatakan bahawa punca graduan tidak bekerja adalah disebabkan graduan terlalu memilih pekerjaan dan menetapkan gaji minimum yang tidak setara dengan kemahiran dan pengalaman.

8. Kesimpulan

Kajian ini menunjukkan kadar kebolehpasaran graduan JTMK politeknik di Sarawak adalah tinggi dan majoriti graduan berjaya mendapat pekerjaan dalam tempoh masa 6 bulan. Trend graduan bekerja di syarikat swasta tempatan yang semakin meningkat beberapa tahun kebelakangan ini menunjukkan keyakinan syarikat tempatan terhadap keupayaan graduan JTMK politeknik di Sarawak dalam pasaran kerja. Penglibatan graduan sebagai usahawan turut memberi impak positif kepada pembangunan kemahiran keusahawanan di kalangan graduan. Walau bagaimanapun gaji graduan yang rendah menunjukkan graduan tidak begitu memilih pekerjaan yang menawarkan gaji yang tidak sepadan dengan kelayakan mereka.

Pada masa ini keperluan kepada kemahiran dalam perniagaan digital, teknologi *block chain* dan IoT adalah satu cabaran kepada politeknik yang menawarkan program teknologi maklumat. Tenaga kerja yang mahir dan berkemahiran tinggi dalam bidang yang semakin meningkat ini sepatutnya menjadi agenda utama dalam pembangunan pendidikan kemahiran teknikal dan vokasional di Malaysia. Kajian masa depan diharap dapat memfokuskan kepada bidang pekerjaan yang diceburi oleh graduan JTMK dan keperluan kemahiran IoT yang perlu diterapkan kepada graduan JTMK politeknik di Sarawak.

Rujukan

Hillage, J. and Pollard, E. (1998), *Developing a framework for policy analysis*. No. 85, Institute for Employment Studies, UK Department of Education and Employment.

Kelly Services (2019). *Malaysia 2018/2019 Salary Guide*. Retrieved from <https://www.kellyservices.com.my/media/kellymalaysianew/images/salary-guide.pdf>

Kuratko, D. F & Hodgetts, R. M (2009). *Entrepreneurship: Theory, Process and Practice*, 8th edn. Thomson Learning, Ohio, US.

Jobstreet. (2018). *JobStreet.com Fresh Graduate Report 2018*. Retrieved from https://www.jobstreet.com.my/announcement/FTP/FACT-SHEET_Fresh-Graduate-Survey-2018.pdf

Jobstreet. (2019). *Salary Report 2019*. Retrieved from https://www.jobstreet.com.my/en/cms/employer/wp-content/uploads/sites/4/2018/05/MY_Salary_Report_2018.pdf

KPT. (2016). *Pelan Strategik Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi : 2016-2020*. Putrajaya: Kementerian Pengajian Tinggi.

Ragayah, M Z & Smith, W (2005), *Malaysia: Unemployment in the midst of full employment*, in Benson, J and Zhu, Y (Eds), *Unemployment in Asia* Routledge, New York.

Suruhanjaya Perkhimatan Awam (n.d). *Suruhan Penolong Pegawai Teknologi Maklumat Gred FA29*. Retrieved from <http://www.spa.gov.my/deskripsi-tugas/diploma3/2764>

Kajian Kebolehpasaran Graduan Sijil Perakaunan Di Kolej Komuniti, Kementerian Pendidikan Malaysia Tahun 2018

Siti Jariah binti Sahar ¹

¹Siti Jariah Sahar,
Kolej Komuniti Kulim, Kulim, 09000, MALAYSIA
sitijariahsahar@gmail.com

Abstrak: Kebolehpasaran graduan adalah indikator bagi kejayaan sesebuah insituti dalam usaha untuk mengeluarkan tenaga kerja yang berkualiti. Sehubungan itu, satu kajian kebolehpasaran graduan Sijil Perakaunan bagi tahun 2018 di Kolej Komuniti, Kementerian Pendidikan Malaysia telah dijalankan bagi mengenal pasti kadar status kebolehpasaran graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti. Kajian ini juga turut mengenalpasti kadar kecenderungan graduan yang menjadi usahawan. Selain itu, kajian ini dijalankan untuk mengenal pasti kadar graduan yang melanjutkan pengajian dalam bidang setelah tamat pengajian. Populasi bagi kajian ini adalah 29 graduan. Seramai 25 graduan dipilih sebagai sampel bagi kajian ini. Instrumen kajian ini adalah menggunakan borang soal selidik daripada Jabatan Pendidikan Politeknik & Kolej Komuniti, Kementerian Pendidikan Malaysia. Soal selidik dijalankan melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan TVET secara atas talian. Semua data dianalisis menggunakan perisian *Statistical Package For The Social Science (SPSS) Version 23.0*. Analisa deskriptif dilaksanakan dengan menggunakan kaedah kekerapan dan peratusan. Dapatan kajian menunjukkan kadar kebolehpasaran graduan Sijil Perakaunan adalah amat tinggi iaitu 100%. Selain itu, sebanyak 8.3% graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti yang lebih cenderung menjadi usahawan. Hasil dapatan kajian ini juga menunjukkan sebanyak 92.3% graduan Sijil Perakaunan yang melanjutkan pengajian dalam bidang di Institusi Pengajian Tinggi. Secara keseluruhannya, dapatan kajian ini menunjukkan kadar kebolehpasaran graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti adalah tinggi. Dapatan kajian ini memberi impak dan sumbangan kepada semua pihak berkepentingan bahawa Program Sijil Perakaunan di kolej komuniti masih relevan dan perlu dipertimbangkan oleh pihak pengurusan Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti (JPPKK) agar program ini dibuat penawaran semula.

1. Pengenalan

Pendidikan Latihan *Teknikal dan Vokasional* (TVET) merupakan satu sistem pendidikan yang akan menjayakan hasrat kerajaan bagi melahirkan graduan Sijil Perakaunan yang memenuhi keperluan industri bagi menghadapi Revolusi Industri 4.0. Sistem pendidikan TVET mampu menyediakan tenaga kerja mahir sebagai persediaan Malaysia menuju negara maju menjelang 2020.

Kekurangan tenaga mahir khususnya dalam bidang perakaunan merupakan cabaran negara masa kini. Buat masa ini, negara hanya mempunyai sebanyak 35,000 akauntan berdaftar dengan *Malaysian Institute of Accountant (MIA)*. Kerajaan berhasrat dan menasarkankan untuk mempunyai 65,000 akauntan tempatan menjelang tahun 2020 (Ram Al Jaffri Saad, 2018).

Kolej Komuniti memainkan peranan penting bagi menghasilkan graduan yang berilmu dan berkemahiran tinggi dalam menangani perubahan ekosistem pengajian tinggi negara (Fazlina, 2007). Oleh itu, pihak pengurusan Kolej Komuniti harus sentiasa berusaha untuk menjadikan Kolej Komuniti sebagai satu institusi yang lestari dalam melahirkan graduan yang memenuhi kehendak industri. Justeru, kajian ini adalah bertujuan untuk mengkaji kadar kebolehpasaran graduan Sijil Perakaunan (SPN) bagi Kolej Komuniti di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia.

1.2 Pernyataan Masalah

Fenomena pengangguran di Malaysia bukanlah suatu isu baru malah masalah graduan menganggur merupakan suatu isu yang memberi cabaran besar dalam perkembangan semasa sistem pendidikan tinggi negara. Menurut Menteri Pendidikan Malaysia Datuk Seri Idris Jusoh (2017), salah satu bidang pengajian yang merekodkan bilangan graduan menganggur tertinggi ialah bidang perakaunan. Justeru, kementerian telah mengambil langkah-langkah yang perlu bagi mengatasi masalah ini bagi memastikan graduan Institusi Pengajian Tinggi sentiasa berdaya maju dan mampu bersaing untuk

memenuhi keperluan pasaran kerja. Cabaran Institusi Pengajian Tinggi masa kini ialah menyediakan modal insan yang benar-benar diperlukan oleh industri. Masyarakat sering memperkatakan isu pengangguran di kalangan graduan berikutan lambakan graduan lepasan institusi pengajian tinggi awam dan swasta.

Kajian lepas mendapati hanya individu tertentu sahaja yang memilih kerjaya sebagai usahawan. Kajian turut mendapati golongan ini memiliki persepsi yang positif terhadap bidang keusahawanan. Golongan ini juga berpendapat bahawa hanya bidang keusahawanan mampu memberi mereka kepuasan dari segi material (pendapatan yang lumayan) ataupun pengiktirafan (Kuratko & Hodgetts, 1989). Graduan tidak melihat peluang-peluang perniagaan yang ditawarkan dalam keusahawanan sebagai profesion yang dapat menjamin masa depan mereka (Norasmah et al., 2011). Kegagalan melihat peluang-peluang tersebut menyebabkan siswazah tidak peka dengan bidang keusahawanan yang boleh dijadikan sebagai salah satu alternatif kerjaya.

Oleh yang demikian, satu kajian perlu dijalankan untuk mengkaji kadar kebolehpasaran graduan Sijil Perakaunan (SPN) di Kolej Komuniti, Kementerian Pendidikan Malaysia. Kajian ini perlu untuk mengkaji kadar status kebolehpasaran, mengenal pasti kadar kecenderungan graduan SPN yang lebih cenderung menjadi usahawan serta mengenal pasti kadar graduan SPN yang melanjutkan pengajian dalam bidang.

1.3 Objektif Kajian

Objektif kajian ini adalah untuk mengkaji kadar kebolehpasaran graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti seluruh Malaysia. Oleh itu, secara khusus tujuan kajian ini adalah untuk:

1. Mengetahui kadar status kebolehpasaran graduan Sijil Perakaunan di kolej komuniti.
2. Mengetahui kadar kecenderungan graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti menjadi usahawan.
3. Mengetahui kadar graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti yang melanjutkan pengajian dalam bidang

1.4 Skop Kajian

Kajian ini adalah terhad kepada 25 orang graduan Sijil Perakaunan bagi Kolej Komuniti seluruh Malaysia sahaja. Responden kajian meliputi graduan Sijil Perakaunan bagi Kolej Komuniti seluruh Malaysia yang bergraduat pada tahun 2018 sahaja.

2. Kajian Literatur

Kerajaan terus berusaha untuk meningkatkan bilangan enrolmen pelajar di institusi pengajian tinggi awam tempatan di semua bidang dan peringkat pengajian agar Malaysia memiliki modal insan yang berpengetahuan dan berkemahiran tinggi untuk mentransformasikan ekonomi ke arah mencapai status negara maju dan berpendapatan tinggi menjelang tahun 2020. (Muhammad Hazrul Ismail, 2012).

Masalah pengangguran di kalangan graduan sering diperkatakan oleh masyarakat masa kini. Pasaran kerja yang terhad menyumbang kepada salah satu faktor pengangguran di kalangan graduan. Isu pengangguran dianggap sebagai kegagalan sistem pendidikan peringkat tinggi negara dalam melahirkan graduan yang memenuhi kehendak industri. (Muhammad Hazrul Ismail, 2012). Faktor graduan menganggur adalah disebabkan tidak memiliki ijazah yang betul selain tidak menguasai pengetahuan dan kemahiran dalam bidang mereka. (Chang, 2004). Kajian ini turut disokong oleh (Kementerian Pengajian Tinggi, 2009).

Pasaran kerja sentiasa memberi penekanan kepada pengalaman bekerja sebagai tambahan kepada kelayakan sijil. Maka, keperluan latihan industri atau pengalaman bekerja menjadi asas dalam sesebuah institusi pengajian tinggi (Tickle & Louise 2013). Di Malaysia, sesebuah institusi pengajian tinggi kini menyediakan pelajar dengan memberi peluang bagi menterjemah pengetahuan yang diperolehi kepada amalan melalui latihan industri. Tempoh latihan yang berlangsung kira-kira enam bulan bertujuan bagi membangunkan pengetahuan seiring dengan kemahiran yang diperlukan oleh industri dan ini seolah-olah menjadi peranan penting untuk menyediakan tenaga kerja yang berkualiti dan profesional pada masa depan (Omar et. al., 2008).

Menurut kajian Shaharuddin Ahmad et. All. (2011), usaha menjejaki graduan Institusi Pengajian Tinggi Awam di Malaysia yang memiliki kerjaya sebaik sahaja seorang graduan menamatkan pengajian di sesebuah pusat pengajian tinggi merupakan salah satu ukuran kebolehpasaran siswazah. Terdapat tiga (3) status graduan iaitu bekerja, mengikuti program pengukuhan sumber manusia dan belum memperoleh pekerjaan. Sektor pekerjaan graduan pula adalah tertumpu kepada sektor kerajaan dan swasta asing.

Pada setiap tahun, Kolej Komuniti di Seluruh Malaysia menjalankan kajian pengesanan graduan. Kajian tersebut merupakan sebahagian daripada kajian besar yang dijalankan di Institusi Pengajian Tinggi Awam dan Swasta. Kajian

dijalankan semasa graduan menghadiri konvokesyen masing-masing. Tumpuan kajian ini adalah untuk mengenalpasti status semasa graduan sama ada bekerja, melanjutkan pengajian atau tidak bekerja. Laporan Pengesanan Graduan Kolej Komuniti Kulim yang dijalankan di Kolej Komuniti Kulim (2017) menunjukkan bahawa walaupun keadaan pasaran kerja kurang memuaskan, namun peluang pekerjaan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti Kulim berada di tahap baik. Sebanyak 80.6% graduan yang menghadiri konvokesyen adalah bekerja, 17.2% graduan melanjutkan pengajian dan 2.2% graduan meningkatkan kemahiran.

3. Metodologi

Populasi kajian ini adalah sebanyak 29 graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti seluruh Malaysia pada tahun 2018. Kajian telah dilaksanakan secara kuantitatif dengan membuat tinjauan ke atas sampel graduan Kolej Komuniti yang bergraduasi pada tahun 2018. Kajian ini menggunakan 25 graduan Sijil Perakaunan yang telah dipilih sebagai sampel kajian. Teknik pensampelan rawak digunakan dalam kajian ini untuk memastikan sampel kajian dapat mewakili populasi graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti seluruh Malaysia. Instrumen kajian ini menggunakan borang soal selidik Kajian Pengesanan Graduan TVET 2018. Soal selidik ini mengandungi tujuh bahagian utama. Bahagian A terdiri dari maklumat latar belakang graduan, Bahagian B pula status terkini graduan Kolej Komuniti dan Bahagian C adalah maklumat bagi graduan yang bekerja. Bahagian D pula adalah maklumat bagi graduan yang tidak bekerja, Bahagian E bagi graduan yang melanjutkan pengajian dan bahagian F lebih kepada pengalaman semasa mengikuti pengajian di institusi manakala bahagian G adalah persetujuan responden yang melengkapkan kajian. Instrumen yang digunakan di dalam kajian ini telah disahkan oleh pihak Kementerian Pendidikan Malaysia. Soal selidik tersebut telah diisi oleh responden secara atas talian melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan TVET sebelum majlis konvokesyen.

4. Analisis Data dan perbincangan

Analisis ini dilakukan dengan menggunakan SPSS Versi 23. Hasil dapatan kajian juga digunakan untuk menjawab persoalan-persoalan kajian yang telah dikemukakan iaitu:

1. Mengetahui kadar status kebolehpasaran graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti.
2. Mengetahui kadar kecenderungan graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti menjadi usahawan.
3. Mengetahui kadar graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti yang melanjutkan pengajian dalam bidang.

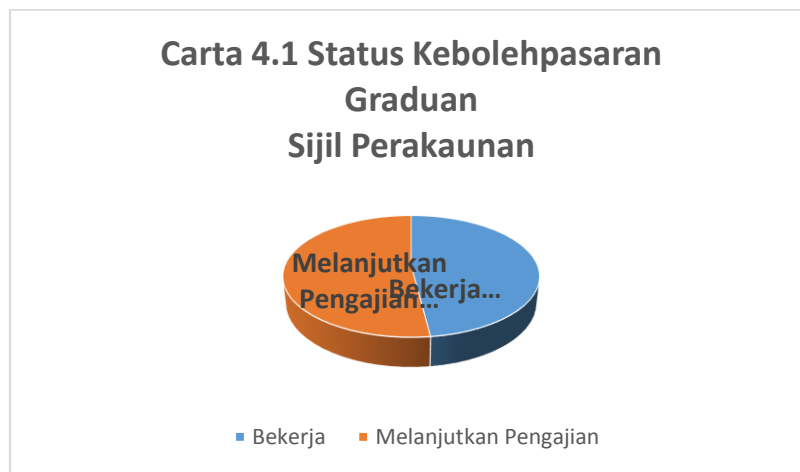
4.1 Kadar Status Kebolehpasaran Graduan Sijil Perakaunan

Dapatan kajian menunjukkan 12 orang, 48% graduan Sijil Perakaunan bekerja dan 13 orang, 52% graduan melanjutkan pengajian setelah tamat pengajian di Kolej Komuniti. Tiada graduan yang tidak bekerja atau menganggur setelah tamat pengajian. Analisa ini menunjukkan kebolehpasaran graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti seluruh Malaysia adalah 100% dan amat tinggi. Kadar kebolehpasaran graduan termasuklah graduan yang bekerja, graduan yang menjadi usahawan dan graduan yang melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi. Dapatan ini selari dengan dapatan kajian Makki et al. (2015) yang merumuskan graduan yang berkeupayaan menguasai kemahiran mampu memperoleh pekerjaan dan menepati kehendak pekerjaan. Justeru objektif kajian dapat dicapai.

Jadual 4.1 Tahap Kebolehpasaran Graduan

Tahap Kebolehpasaran	Status	Peratus (%)
Kebolehpasaran	• Bekerja • Melanjutkan Pengajian • Menunggu keputusan / tawaran melanjutkan pengajian • Menunggu penempatan pekerjaan • Mengikuti kursus jangka pendek • Sedang mengikuti program latihan pra-pekerjaan	100%

Tidak Kebolehpasaran	• Sedang mencari pekerjaan • Kerja yang ditawarkan tidak sesuai • Tanggungjawab terhadap keluarga • Kurang keyakinan diri • Masalah komunikasi/ <i>soft skill</i> • Sebab kesihatan • Enggan berpindah ke tempat lain • Ingin berehat • Memilih untuk tidak bekerja • Tidak dibenarkan bekerja (keluarga) • Tidak dibenarkan untuk bekerja (undang-undang) • Tidak berminat untuk bekerja	0%
Keseluruhan		100.0

4.2 *Kadar Kecenderungan Graduan Sijil Perakaunan Yang Menjadi Usahawan*

Dapatan kajian ini menunjukkan hanya sebanyak 8.3% graduan Sijil Perakaunan yang lebih cenderung menjadi usahawan. Graduan Sijil Perakaunan yang bekerja lebih cenderung untuk bekerja dengan sektor swasta berbanding menjadi usahawan bagi meningkatkan pengetahuan, pengalaman dan kemahiran dalam bidang untuk memenuhi kehendak yang diperlukan oleh industri.

Jadual 4.2 Kadar Kecenderungan Graduan Yang Menjadi Usahawan

	Bilangan	Peratus (%)
Usahawan	1	8.3
Swasta	11	91.7
Keseluruhan	12	100.0

4.3 *Kadar Graduan Sijil Perakaunan Yang Melanjutkan Pengajian Dalam Bidang*

Dapatan kajian menunjukkan sebanyak 13 orang graduan Sijil Perakaunan yang melanjutkan pengajian. Seramai 12 orang, 92.3% graduan Sijil Perakaunan yang melanjutkan pengajian dalam bidang manakala 1 orang, 7.7% graduan yang melanjutkan pengajian bukan dalam bidang bagi tahun 2018. Graduan ini melanjutkan pengajian dalam bidang bagi meningkatkan kemahiran dan tahap kelayakan akademik.

Jadual 4.4 Kadar Graduan Yang Melanjutkan Pengajian Dalam bidang

	Bilangan	Peratus (%)
Ya	12	92.3
Tidak	1	7.7
Keseluruhan	13	100.0

5. Kesimpulan

Keseluruhannya, kadar kebolehpasaran graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti pada tahun 2018 adalah sangat tinggi iaitu 100% iaitu 48% graduan bekerja dan 52% graduan melanjutkan pengajian setelah menamatkan pengajian di Kolej Komuniti. Selain itu juga hanya 8.3% graduan sahaja yang lebih cenderung menjadi usahawan berbanding 91.7% graduan yang bekerja dalam sektor swasta. Dapatan kajian juga mendapati sebanyak 92.3% graduan Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti yang telah melanjutkan pengajian dalam bidang. Ini menunjukkan Program Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti masih relevan dan berkesan sebagai institusi yang menawarkan program pendidikan perakaunan yang memenuhi keperluan dan kehendak industri.

Walaupun bagaimanapun, penawaran Program Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti hanya sehingga Sesi Mac 2017 sahaja (Statistik Enrolmen Pelajar di Kolej Komuniti Kulim Sesi Mac 2017). Namun, program ini tidak ditawarkan lagi di Kolej Komuniti sejak ambilan Julai 2017. Hanya Kolej Komuniti Kulim saja yang menawarkan Program Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti sebelum ini. Justeru itu, saya berharap dapatan kajian ini dapat membantu pihak JPPKK menilai dan membuat penawaran semula Program Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti seluruh Malaysia khususnya di Kolej Komuniti Kulim. Kajian ini turut disokong dengan adanya fasiliti di Kolej Komuniti Kulim yang sangat baik dan lengkap telah tersedia di sana. Saya yakin dengan kurikulum yang telah dibangunkan adalah seiring dengan kehendak industri, kemudahan fasiliti yang baik serta sumber tenaga pengajar yang sangat kompeten dapat membantu proses pengajaran dan pembelajaran bagi program Sijil Perakaunan di Kolej Komuniti agar berjalan lancar. Kajian kebolehpasaran graduan bagi setiap program juga wajar diteruskan pada masa akan datang kerana maklumbalas daripada responden amat penting sebagai asas dalam merangka polisi dan halatuju Kolej Komuniti di Malaysia.

Rujukan

Chua, Y. . (2009). Statistik Penyelidikan Lanjutan 1: Buku 1. Kuala Lumpur: McGraw-Hill (Malaysia) Sdn.Bhd.

Chua, Y. P. (2014). Asas Statistik Penyelidikan. (Y. P. Chua, Ed.) (3rd Editio). McGraw-Hill.

Creswell, J. W. (2014). *Research Design:Qualitatitive, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. (Thousand Oaks, Ed.) (3rd ed.). Sage Publications.

Creswell, J., & Clark, P. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research (2nd edition)*. SAGE Publications, Inc.

Jabatan Perdana Menteri. (2010). Perspektif Wawasan 2020. Retrieved from <http://pmr.penerangan.gov.my/index.php/maklumat-kenegaraan/255-perspektif-wawasan-2020.html>

John W. Creswell. (2012). *Educational Research, Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Pearson.

Krejcie, R. V, & Morgan, D. W. (1970). ACTIVITIES, 38, 607–610

Sekaran, U. (2013). *Research Methods for Business (4th ed.)*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.

Kementerian Pendidikan Malaysia. (2015). Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi)

Abd Hair Awang, Azizi Hamzah, Jegak Uli, Asma Ahmad dan Rahmah Ismail. (2007). Program latihan kemahiran: Perbandingan Kos, Kebolehpasaran dan Pendapatan pelatih. *International Journal of Management Studies*. 14(1), 212-244.

Muhammad Hazrul Ismail (2012). Kajian mengenai kebolehpasaran siswazah di Malaysia : Tinjauan dari perspektif Majikan

Shaharuddin Ahmad, Noraziah Ali & Mohd Fauzi Hamzah. (2011). Kebolehpasaran Graduan UKM: Satu Kajian Perbandingan Antara Graduan Disiplin Sains dengan Bukan Sains. *Jurnal Personalia Pelajar*, Bil 14.

Zafir Mohd Makhbul, Ishak Yusof, Abd Hair Awang (2017). Antara realiti dan harapan – Kajian empirikal persepsi majikan terhadap prestasi graduan tempatan *Geografia : Malaysian Journal of Society and Space II (10)*, 2017

Chang, M. (2004). *Why Some Graduate are More Marketable than Others: Employer's Perspective*. Kertas Kerja Dibentangkan dalam *Workshop on Enhancing Graduate Employability in a Globalised Economy*. Unit Perancang Ekonomi Malaysia.

Utusan Harian. Safina Ramli (2017). 54, 103 graduan masih menganggur: Kementerian pastikan lulusan IPT sentiasa kompetitif.

Norasmah Hj Othman, Salmah Ishak (2011) Kecenderungan terhadap pemilihan kerjaya keusahawanan mengikut persepsi peserta skim usahawan siswa

Bird, B. J. 1989. *Entrepreneurial Behavior USA. Case Western Reserve University*

Penglibatan institusi dalam meningkatkan kebolehpasaran graduan Kolej Komuniti Tambunan

Siti Nurjiah Binti Abdullah¹

¹Pensyarah

Kolej Komuniti Tambunan, Jalan Batu Gong, No Peti surat 405, Tambunan, 89657, MALAYSIA
jiahabdullah5168@gmail.com

Abstrak: Institusi pengajian tinggi memandang serius mengenai kebolehpasaran graduan dan kini menjadi agenda penting di kebanyakan institusi tinggi di Malaysia. Pelbagai pandangan telah diutarakan apabila merujuk kepada permasalahan kebolehpasaran sehingga menarik minat pengkaji untuk mengenalpasti faktor mendorong permasalahan ini. Peranan institusi adalah penting bagi memastikan graduan yang dilahirkan memenuhi keperluan pasaran pekerjaan. Malahan institusi juga harus berupaya melahirkan modal insan yang berkualiti dan berkemampuan memenuhi keperluan majikan dalam pasaran buruh. Kolej Komuniti Tambunan (KKTBS) adalah Kolej komuniti di bawah Kementerian Pengajian Tinggi. Fokus utama kajian ini adalah untuk membincangkan kadar kebolehpasaran graduan KKTBS berdasarkan data yang diperolehi dari Sistem Pengesanan Graduan (SKPG) yang dibangunkan oleh KPT. Selain itu, penilaian dibuat berdasarkan keberkesanan kurikulum program, dan keberkesanan perkhidmatan bimbingan kerjaya dalam meningkatkan kemahiran kebolehpasaran graduan. Dapatan kajian menunjukkan seramai 136 orang graduan memberikan persepsi positif membuktikan institusi berperanan penting dalam meningkatkan kebolehpasaran graduan dengan memperoleh nilai min yang tinggi. Graduan berpendapat bimbingan kerjaya yang dijalankan institusi membantu pelajar lebih terperinci kepada prospek kerjaya dalam industri.

1. Pengenalan

Kesukaran graduan mendapat pekerjaan dan peningkatan masalah pengangguran menimbulkan kerisauan dalam kalangan graduan masa kini. Persaingan dalam mendapatkan pekerjaan dalam pasaran pekerjaan kesan daripada peningkatan bilangan institusi dan bilangan pelajar yang memasuki insitituti. Tidak dinafikan, peningkatan jumlah insitituti memberi petunjuk yang positif kerana ianya memberikan peluang yang lebih luas kepada penduduk untuk mendapatkan pendidikan tertiar yang lebih baik sekaligus meningkatkan akumulasi modal manusia dalam negara. Walaubagaimanapun, peluang pekerjaan yang disediakan tidak dapat menampung bilangan graduan yang meningkat dari semasa ke semasa. Hal ini menimbulkan tanggapan bahawa adakah pendidikan tinggi gagal menghasilkan tenaga kerja yang dikehendaki keperluan pasaran kini? Penawaran dan permintaan yang tidak selaras dalam pasaran buruh juga menyumbang kepada masalah pengangguran kalangan graduan. Permasalahan yang dihadapi graduan dalam memperoleh pekerjaan mungkin disebabkan kekurangan kemahiran kebolehpasaran dan kebolehkerjaan graduan memasuki pasaran buruh. Oleh itu, pembangunan graduan adalah penting dan perlu sejajar dengan perubahan pesat dalam pasaran buruh dan pekerjaan. Kertas kajian ini akan meninjau pandangan graduan terhadap peranan institusi dari segi pembangunan kurikulum, dan bimbingan kerjaya dalam membangunkan kemahiran kebolehpasaran dengan merujuk kepada kes Graduan Kolej Komuniti Tambunan bagi tahun 2018.

Peranan institusi sememangnya penting dalam melahirkan modal insan yang berdaya saing dan berkemahiran tinggi bagi memenuhi keperluan pasaran kerja hari ini. Penunjuk aras untuk melihat kejayaan sesuatu negara adalah berdasarkan modal insan penduduk tersebut. Hal ini kerana, modal manusia berhubung rapat dengan pertumbuhan ekonomi dan bertindak sebagai penggerak ekonomi negara. Kenyataan ini dibuktikan oleh Venhorst et al. (2010) yang mengatakan bahawa modal manusia merupakan kunci kepada teori pertumbuhan ekonomi moden. Berikutan itu, tekanan dirasakan oleh institusi dalam melahirkan sumber tenaga kerja mahir dalam semua aspek untuk keperluan negara. Peranan institusi masa kini bukan sekadar gedung ilmu malahan dianggap sebagai enjin kemahiran negara bagi keperluan negara.

Pengetahuan dan kemahiran adalah elemen penting dan perlu sejajar bagi melahirkan graduan yang berdaya saing. Di Malaysia, Pelan Strategik Pendidikan Tinggi Negara (PSPTN) yang digubal dan dilancarkan pada Ogos 2007 telah membincangkan dengan jelas peranan pengajian tinggi di negara ini. Pelan tersebut menggariskan keperluan negara melahirkan graduan yang bukan sahaja berpengetahuan tinggi tetapi mempunyai kemahiran dan ciri – ciri peribadi yang unggul. Institusi juga berperanan menyumbang kepada pelbagai kemahiran yang rumit supaya melahirkan modal insan yang kukuh kepada pembangunan ekonomi. Knight and Yorke (2003), mengatakan pembangunan modal insan meningkatkan produktiviti melalui peningkatan potensi produktiviti pekerjaan.

2. Penyataan Masalah

Pendidikan tinggi di negara ini berkembang dengan pesat dengan peningkatan jumlah institusi yang semakin bertambah dari semasa ke semasa. Penduduk kini boleh memilih mana – mana pendidikan tertiar yang memenuhi kehendak masing – masing. Pendidikan tinggi sama ada di universiti awam atau swasta, politeknik dan kolej komuniti menunjukkan penduduk mempunyai kuasa memilih yang terbaik untuk diri sendiri. Namun demikian, peningkatan bilangan graduan sehingga tidak mampu menampung keperluan pasaran kerja menimbulkan isu pengangguran dan kebolehpasaran graduan. Kertas kajian ini adalah bagi membincangkan persepsi graduan Tahun 2018 di KKTBS terhadap penglibatan universiti dalam pembangunan kemahiran kebolehpasaran semasa pengajian mereka di kolej.

3. Objektif Kajian

Objektif utama kajian adalah untuk :

1. Membandingkan penerimaan peluang pekerjaan dalam kalangan graduan di Kolej Komuniti Tambunan
2. Menilai keberkesanan silibus program dari perspektif graduan di Kolej Komuniti Tambunan
3. Menilai keberkesanan perkhidmatan bimbingan kerjaya dari perspektif graduan di Kolej Komuniti Tambunan

4. Kajian Literatur

KKTBS merupakan antara kolej yang menawarkan Sijil Agroteknologi selain dari Kolej Komuniti Rembau. Kolej ini mula beroperasi sepenuhnya di Tambunan pada tahun 2015 selepas berpindah dari Lahad Datu. Ianya dipindahkan ke Tambunan kerana melihat kesesuaian bidang agroteknologi dan bidang pelancongan dan pengembaraan di kawasan tersebut. Daerah tambunan kaya dengan tanaman halia serta unik dengan tempat yang berkonsepkan semula jadi menjadikan kolej ini semakin mendapat tempat dalam kalangan penduduk daerah ini dan sekitar Sabah. Pada peringkat awal, KKTBS bermula dengan pengambilan seramai 84 orang pelajar. Data diperoleh dari Unit Pengambilan Pelajar, KKTBS. Sejak itu, KKTBS membangun dengan pesat dan kini KKTBS menawarkan tiga Sijil iaitu Sijil Agroteknologi, Sijil Pelancongan dan Pengembaraan dan Sijil Penyelenggaraan Pacuan Empat Roda. KKTBS memastikan pelajar dapat memenuhi keperluan sijil khusus dalam bidang yang dipilih tetapi pada masa yang sama pelajar berpeluang mengikuti aktiviti – aktiviti yang dijalankan bidang lain. Hal ini adalah bagi memastikan KKTBS mampu melahirkan graduan yang berkemahiran dan serba boleh.

Fenomena pengangguran dalam kalangan graduan bukan lagi fenomena luar biasa malah isu ini dipandang serius oleh kerajaan. Peningkatan kadar pengangguran, menimbulkan persoalan sama ada relevan atau tidak sesuatu bidang tersebut. Majikan kini tidak hanya memandangkan kepada pengetahuan sahaja, kemahiran insaniah juga diambil kira. Butcher et al., 2011 menyatakan bahawa graduan kini bukan sekadar perlu mahir dalam kemahiran teknikal tetapi juga kepada pengetahuan dan kemahiran terhadap kebolehpasaran agar graduan dapat menyesuaikan diri dengan semua jenis pekerjaan dan dalam masa yang sama memiliki “multi skills”.

5. Metodologi Kajian

Matlamat kajian ini secara keseluruhan membincangkan persepsi graduan terhadap peranan institusi dari segi pembangunan kurikulum, dan bimbingan kerjaya dalam membangunkan kemahiran kebolehpasaran. Instrument kajian yang digunakan ialah soal selidik. Kaedah pengumpulan data kajian ini adalah melalui borang soal selidik yang didapati dari SKPG secara atas talian (online) di laman web <http://graduan.moe.gov.my/TVET/Default.aspx>. Sistem ini akan dibuka sebulan sebelum tarikh konvokesyen dan akan ditutup selepas sebulan daripada tarikh konvokesyen. Sistem ini dibangunkan oleh KPT bagi mengesan kebolehpasaran graduan setiap institusi dan data akan disimpan dalam pangkalan data khusus untuk rujukan. Seramai 136 orang responden telah memberi maklum balas melalui soal selidik Kajian Pengesanan Graduan.

Borang soal selidik yang mengandungi tujuh bahagian. Kertas kajian ini akan membincangkan berkenaan bahagian F iaitu pengalaman semasa mengikuti pengajian di institusi. Bahagian ini terdiri daripada dua konstruk iaitu Konstruk Kurikulum dan Konstruk Perkhidmatan Bimbingan Kerjaya. Soalan – soalan dalam bahagian ini terdiri dari soalan tertutup 5 skala likert yang mengukur persepsi pelajar terhadap institusi berdasarkan skor 1 untuk amat tidak memuaskan dan skor 5 untuk amat memuaskan.

5.1 Profail Responden

Kajian menggunakan 136 orang responden yang terdiri daripada graduan Sijil Agroteknologi dan Sijil Pelancongan dan Pengembaraan. Melalui **Jadual 1**, kajian telah dijalankan terhadap kesemua graduan yang bergraduat Tahun 2018.

Jadual 1 - Profail responden

KURSUS	FREKUENSI	PERATUSAN
SIJIL AGROTEKNOLOGI	71	52.2
SIJIL PELANCONGAN DAN PENGEMBARAAN	65	47.8
JUMLAH	136	100.0

5.3 Kaedah Analisi Data

Data yang diperoleh dianalisis secara deskriptif dengan menggunakan perisian *Statistical Packages for the Social Science* (SPSS) versi 23 dan ditunjukkan melalui jadual dan rajah dalam membincangkan hasil dapatan kajian. Analisa Interpretasi Julat Min akan merujuk kepada Analisa Wiersma & Jurs (2009) yang ditunjukkan dalam Jadual 2.

Jadual 2 - Interpretasi Julat Min

JULAT	TAHAP
1.00 -2.33	Rendah
2.34 -3.67	Sederhana
3.68 -5.00	Tinggi

6. Dapatan Kajian dan Perbincangan

Berdasarkan Kajian Pengesanan Graduan yang dijalankan oleh KPT menunjukkan bahawa kadar kebolehpasaran graduan KKTBS antara yang tinggi berbanding lapan Kolej Komuniti Zon Sabah. Jadual 3 menunjukkan kadar kebolehpasaran graduan di antara lapan buah kolej komuniti Zon Sabah iaitu Kolej Komuniti Tawau, Kolej Komuniti Lahad Datu, Kolej Komuniti Sandakan, Kolej Komuniti Semporna, Kolej Komuniti Kota Marudu dan Kolej Komuniti Penampang.

Jadual 3 - Kadar Kebolehpasaran Graduan Kolej Komuniti Zon Sabah, 2018

KOLEJ KOMUNITI	PERATUSAN
KOLEJ KOMUNITI TAWAU	98.5
KOLEJ KOMUNITI LAHAD DATU	100
KOLEJ KOMUNITI SANDAKAN	100
KOLEJ KOMUNITI BEAUFORT	97.0
KOLEJ KOMUNITI TAMBUNAN	99.3
KOLEJ KOMUNITI PENAMPANG	100
KOLEJ KOMUNITI KOTA MARUDU	100
KOLEJ KOMUNITI SEMPORNA	100

Sumber: Analisis Kajian Pengesanan Graduan TVET Kolej Komuniti Tahun 2018

Pertambahan bilangan institusi di negara ini secara tidak langsung memberi kesan kepada pertambahan bilangan graduan saban tahun. Bilangan graduan yang memasuki pasaran tenaga buruh pada tahun 2010 hanya 2.10 juta orang berbanding 3.20 juta orang pada tahun 2015. Peningkatan jumlah ini dapat dilihat dalam Laporan Perangkaan Malaysia 2016. Jadual 4 menunjukkan status pekerjaan graduan kolej komuniti Zon Sabah bagi tahun 2018. Jadual mendapati hanya 81.62 % daripada graduan KKTBS memperoleh pekerjaan sebaik tamat pengajian. Sementara Jadual 5 menunjukkan status pekerjaan graduan KKTBS bagi tempoh 2016-2018 yang menunjukkan peningkatan tahap graduan mendapat pekerjaan setelah enam bulan tamat pengajian.

Jadual 4 - Status Pekerjaan Graduan Sijil Kolej Komuniti Zon Sabah, 2018

Kolej Komuniti	Bekerja	Melanjutkan pengajian	Menunggu penempatan pekerjaan	Belum bekerja
Kolej Komuniti Tawau	77.55	20.92	-	1.53
Kolej Komuniti Lahad Datu	88.89	11.11	-	-
Kolej Komuniti Sandakan	92.98	7.02	-	-
Kolej Komuniti Beaufort	86.36	10.61	-	-
Kolej Komuniti Tambunan	81.62	16.91	0.74	0.74
Kolej Komuniti Penampang	83.51	16.49	-	-
Kolej Komuniti Kotas Marudu	84.21	13.16	2.63	-
Kolej Komuniti Semporna	88.46	11.54	-	-

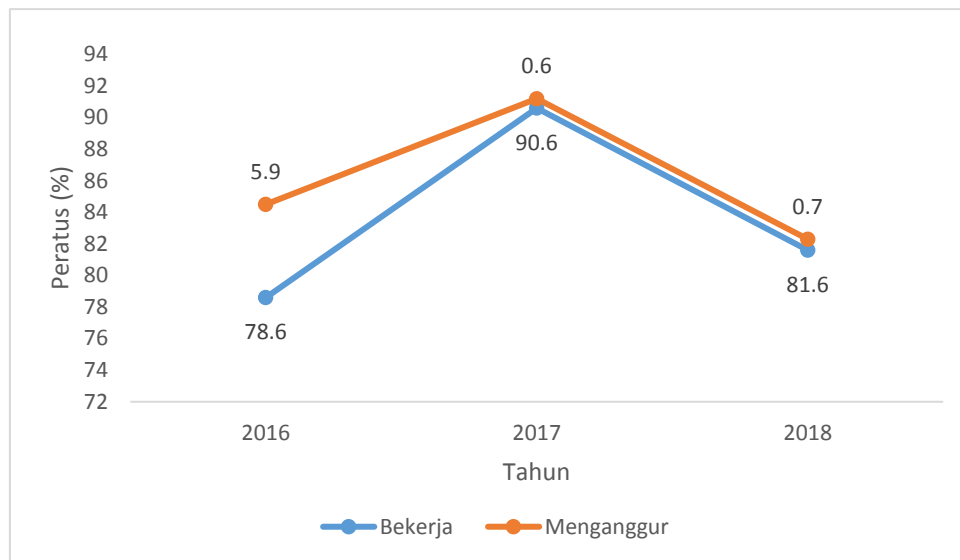
Sumber: Analisis Kajian Pengesanan Graduan TVET Kolej Komuniti Tahun 2018

Jadual 5 - Status Graduan KKTBS selepas Tamat Pengajian, 2016-2018

	BEKERJA (%)	MELANJUTKAN PELAJARAN (%)	MENINGKATKAN KEMAHIRAN (%)	MENUNGGU PENEMPATAN (%)	BELUM BEKERJA (%)	JUMLAH (ORANG)
2016	78.6	14.3	1.2	-	5.9	84
2017	90.6	8.8	-	-	0.6	160
2018	81.6	16.9	-	0.7	0.7	136

Sumber: Analisis Kajian Pengesanan Graduan TVET Kolej Komuniti Tahun 2018

Rajah 1 menunjukkan perbandingan peratusan graduan yang berjaya mendapat pekerjaan dengan belum bekerja selepas tamat pengajian. Ini menunjukkan lebih kurang 1 peratus sahaja graduan KKTBS tidak memperoleh pekerjaan selepas tamat pengajian. Rajah menunjukkan peningkatan peratusan yang ketara menunjukkan graduan KKTBS semakin mendapat tempat dalam kalangan industry.

Rajah 1 - Status Pekerjaan Graduan KKTBS selepas tamat pengajian, 2016-2018

Sumber: Analisis Kajian Pengesanan Graduan TVET Kolej Komuniti Tahun 2018

Peranan institusi dalam melahirkan graduan yang berkemahiran tinggi dan serba boleh untuk menghadapi persaingan industri adalah amat penting. Oleh hal demikian, kurikulum yang disediakan peringkat Sijil Kolej Komuniti adalah sentiasa memnuhi keperluan industri semasa. Jadual 6 menunjukkan persepsi responden terhadap kurikulum yang diajar semasa mengikuti pengajian institusi. Analisis min yang dilakukan menunjukkan nilai min sekurangnya 4.24 dengan sisihan piawai 0.43 iaitu mewakili nilai baik. Kebanyakan graduan KKTBS berpendapat kandungan program pengajian/ kurikulum yang disediakan institusi memnuhi keperluan industri dalam memastikan graduan mampu berdaya saing di industri.

Jadual 6 - Dapatan Bagi Konstruk Kurikulum

No Item	Penyataan Item	Markat Min	Sisihan piawai
a.	Kesesuaian kandungan pengajian	4.28	.45
b.	Program latihan industry	4.25	.45
c.	Mata Pelajaran Wajib institusi	4.24	.43
d.	Menyediakan pelajar untuk menghadapi dunia pekerjaan	4.24	.43
e.	Latihan industri telah memberi manfaat dalam mendapatkan pekerjaan yang bersesuaian	4.24	.42

Unit Perhubungan dan Latihan Industri adalah unit yang penting dalam membantu graduan didedahkan dengan maklumat dan bantuan berkaitan dengan kerjaya dan pekerjaan. Unit ini bertanggungjawab memastikan graduan untuk menghadiri Latihan Industri selama satu semester sebelum tamat pengajian. Selain itu, unit ini juga merancang pelbagai bentuk program dan seminar bagi memastikan graduan yang berkebolehan. Jadual 7 menunjukkan responden memberikan pandangan positif terhadap komitmen institusi dalam menyediakan perkhidmatan bimbingan kerjaya. Analisis min yang dilakukan menunjukkan nilai min sekurangnya 4.49 iaitu mewakili nilai baik.

Jadual 7 - Dapatan Bagi Konstruk Perkhidmatan Bimbingan Kerjaya

No Item	Penyataan Item	Markat Min	Sisihan piawai
a.	Maklumat mengenai peluang pekerjaan dan kerjaya	4.49	.502
b.	Bantuan dalam mendapatkan pekerjaan	4.46	.500

7. Kesimpulan

Masalah kebolehpasaran graduan adalah masalah yang memang hangat diperkatakan bukan sahaja dalam oleh pihak institusi malahan pada pelajar sendiri. Setiap pelajar akan melihat dahulu kadar kebolehpasaran graduan sebelum menyambung pengajian di sesebuah institusi bagi memastikan institusi tersebut mampu mempersiapkan graduan yang lebih berkeترampilan dan berwawasan. Kadar kebolehpasaran graduan yang tinggi KKTBS memberi cabaran kepada institusi untuk sentiasa mengukuhkan kebolehpasaran graduan sampai bila – bila. Hasil kajian yang dijalankan menunjukkan bahawa KKTBS memainkan peranan penting dalam membantu pelajar dalam khidmat bimbingan kerjaya dengan menganjurkan program berkaitan prospek kerja dan seminar sebagai pengukuhan kemahiran graduan selain dari penyediaan kurikulum yang bertepatan kehendak idustri dapat membantu pelajar.

8. Penghargaan

Kertas kajian ini berjaya dihasilkan adalah kerana usaha Bahagian Kolaborasi Industri Dan Komuniti, Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti dalam menganjurkan bengkel dan bantuan pakar sepanjang menyiapkan kertas kajian ini.

Rujukan

Butcher, Val, Smith, Judith, Kettle, Jane and Burton, Laila. (2011). *Review of good practice in employability and Enterprise Development by Centres for Excellence in Teaching and Learning*. York: Higher Education Academy.

Jabatan Perangkaan Malaysia (2016) Permintaan & Penawaran Tenaga Buruh : Perspektif DOSM.

Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia (2018). *Kajian Pengesanan Graduan Kolej Komuniti*. Putrajaya: Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.

Knight, P. T. dan Yorke, M. (2003) Employability and Good Learning in Higher Education. *Teaching in Higher Education*, 8(1), 3-16. DOI: 10.1080/1356251032000052294.

Unit Pengambilan Pelajar (2018). Kolej Komuniti Tambunan.

Venhorst, V., Dijk, J. V. & Wissen, L. V. 2010. Do The Best Graduates Leave the Peripheral Areas of the Netherlands? *Tijdschrift voor Economische en Social Geografie*, 521-537.

Graduan Dan Alam Pekerjaan : Analisa Perbandingan Pengesanan Graduan Mengikut Program Yang Ditawarkan Di Politeknik Kuching Sarawak.

Suraini Mat Abu¹, Noorhasmah Yahya², Siti Hudzimah Bujang³

¹Suraini Mat Abu
Politeknik Kuching Sarawak, Kuching, 93050, MALAYSIA

²Noorhasmah Yahya
Politeknik Kuching Sarawak, Kuching, 93050, MALAYSIA
noorhasmah@poliku.edu.my

³Siti Hudzimah Bujang
Politeknik Kuching Sarawak, Kuching, 93050, MALAYSIA
hudzimah@poliku.edu.my

Abstrak: Peluang pekerjaan pada masa kini memerlukan graduan yang memenuhi pelbagai kriteria sama ada kecemerlangan akademik, penglibatan aktif dalam kokurikulum serta penguasaan kemahiran insaniah. Politeknik sebagai salah satu institusi Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET) perlu memastikan graduan-graduan mampu menguasai kemahiran teknikal mengikut bidang masing-masing. Kajian ini dijalankan bertujuan untuk mengenalpasti status kebolehpasaran graduan Politeknik Kuching Sarawak (PKS) pada tahun 2018 dan membuat analisa kadar peratusan graduan bekerja yang selari dengan bidang pengajian yang diikuti. Kaedah kajian adalah berbentuk kuantitatif dengan menggunakan soal selidik instrumen kajian yang selaras di peringkat Institusi Pengajian Tinggi (IPT) kepada 1278 graduan PKS sebagai sampel. Hasil instrumen berkaitan kajian yang dianalisis menggunakan Statistical Package for Social Sciences (SPSS) dipilih bagi mendapatkan data berbentuk deskriptif (peratusan). Secara purata, hasil kajian mendapati bahawa pencapaian peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja adalah pada kadar 98.2% manakala peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja selari dengan bidang pengajian yang diambil adalah pada kadar 46.5%. Ini menunjukkan kadar kebolehpasaran graduan adalah pada tahap memuaskan, manakala aspek kesepadanan kerja perlu diberi perhatian oleh pihak institusi supaya kadar ini meningkat pada masa hadapan.

1. Pengenalan

Kadar pengangguran merupakan salah satu mekanisma pengukuran tahap perkembangan ekonomi sesebuah negara. Di Malaysia kadar pengangguran bagi sepuluh tahun (2007-2017) adalah pada kadar 3.23% - 3.42%. Catatan paling rendah adalah pada tahun 2014 iaitu 2.87% (Statistik Bank Dunia, 2018). Statistik Uta ma Tenaga Buruh Malaysia (2018) mencatat kadar pengangguran 2018 adalah pada kadar 3.4%.

Berbanding kadar pengangguran umum negara, pengangguran di kalangan golongan belia merupakan isu ekonomi yang perlu diberi perhatian. Kebanyakan kekosongan jawatan dalam pasaran buruh adalah daripada tahap kemahiran rendah dan separa mahir yang tidak sesuai untuk graduan pendidikan tinggi yang baru menamatkan pengajian. Daripada 1.4 juta kekosongan jawatan pada tahun 2017, 86.9% adalah terdiri daripada pekerjaan berkemahiran rendah yang hanya memerlukan pendidikan rendah diikuti 8.4% dalam pekerjaan separuh mahir (Bank Negara Malaysia, 2019).

1.1 Pernyataan masalah

Kadar pengangguran belia atau golongan muda pada tahun 2014 adalah pada kadar 9.87% dan semakin meningkat pada tahun seterusnya sehingga 2017 iaitu pada kadar 10.85% (Statistik Bank Dunia, 2018). Kadar ini menunjukkan bahawa kadar pengangguran belia adalah tiga kali ganda lebih tinggi berbanding kadar pengangguran semasa negara.

Graduan lepasan institut pengajian tinggi pada pelbagai tahap dan bidang pendidikan merupakan sumbangan terbesar golongan belia yang dimaksudkan. Graduan politeknik merupakan salah satu penyumbang tenaga dalam bidang teknikal di samping institusi-institusi lain seperti Institut Latihan Perindustrian (ILP), Pusat Latihan

Teknologi Tinggi (ADTEC), Institut Teknikal Jepun Malaysia, Institut Kemahiran Mara (IKM), Kolej Kemahiran Tinggi Mara (KKTm), Giat Mara dan lain-lain (Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2015-2025).

Kualiti tenaga kerja merupakan elemen asas dalam sumbangan sumber-sumber ekonomi bagi sesebuah ekonomi amnya dan unit perniagaan khususnya. Kemahiran teknikal merupakan keperluan sesebuah negara sebagai pemacu bidang industri yang berkait rapat dengan kemahiran dan penguasaan maklumat dan teknologi. Walaubagaimana pun, graduan politeknik didapati kurang berkebolehan dalam mengaplikasikan pengetahuan yang diperolehi sepanjang pengajian apabila mereka bekerja. Juen, Pang & Vitales (2010) mendapati bahawa pelajar Politeknik Malaysia tidak memenuhi tahap kompetensi yang diharapkan oleh majikan di industri.

Selain isu pengangguran, graduan politeknik juga berdepan dengan masalah ketidaksepadanan pekerjaan di mana bidang pengajian yang diikuti di institusi adalah tidak sama dengan bidang pekerjaan yang diceburi. Ketidaksepadanan pekerjaan di kalangan graduan lepasan Politeknik dan Kolej Komuniti amnya dan PKS khususnya perlu diberi perhatian oleh pihak-pihak tertentu, terutama Bahagian Pembangunan Kurikulum, *Corporate Industrial Service & Employability Centre (CISEC)* serta bahagian pembangunan dasar agar kriteria dan kualiti graduan memenuhi keperluan dan permintaan industri. Ketidaksepadanan kerja mampu mempengaruhi dan memberi kesan terhadap perbelanjaan kerajaan dalam sektor pendidikan, tahap kepuasan kerja, gaji yang diperolehi oleh graduan serta mobiliti dalam pekerjaan (Shazia, F., Ahmed, U., Javed, A. & Jehangir Khan, M., 2009).

Ketidaksepadanan ini menyebabkan graduan terpaksa memilih pekerjaan di luar bidang pengajian sebagai alternatif sumber pendapatan. Kajian Pengesanan Graduan PKS pada tahun 2017 mencatat kadar ketidaksepadanan pekerjaan sebanyak 13.7% dan meningkat dengan ketara pada tahun 2018 iaitu sebanyak 51.7% (Laporan Kajian Pengesanan Graduan PKS, 2017 & 2018). Walaupun graduan telah mendapat pekerjaan tetapi dalam jangka masa panjang graduan yang bekerja di luar bidang pengajian serta melaksanakan tugas yang tidak relevan dengan pengetahuan dan kemahiran yang dipelajari di institusi tetap akan mempengaruhi produktiviti organisasi disebabkan penurunan kadar kepuasan kerja dan penerimaan gaji atau upah yang rendah (Magdalena, 2017).

1.2 Objektif kajian

Kajian perbandingan ini adalah bertujuan untuk mencapai objektif berikut:

1. Menganalisa peratusan status kebolehpasaran graduan Politeknik Kuching Sarawak (PKS) yang bekerja mengikut jantina bagi tahun 2018.
2. Menganalisa ketidaksepadanan di antara bidang pengajian yang diikuti dengan pekerjaan yang diceburi dalam kalangan graduan PKS bagi tahun 2018.

1.3 Sorotan kajian

Keperluan untuk membangunkan tenaga kerja yang berpengetahuan dan mempunyai kemahiran teknikal merupakan salah satu cabaran yang perlu dititikberatkan bagi menyokong kekukuhan ekonomi negara. Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET) yang merupakan Lonjakan ke-empat dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2015-2025 adalah aspek penting bagi penyediaan pendidikan vokasional dan pembangunan kemahiran. TVET didefinisikan sebagai “aspek proses pendidikan selain pendidikan umum yang melibatkan pembelajaran dalam bidang teknologi dan sains berkaitan, dan juga latihan kemahiran praktikal, sikap, pemahaman, dan pengetahuan tentang pekerjaan dalam pelbagai sektor ekonomi dan kehidupan sosial” (Pertubuhan Pendidikan, Saintifik dan Kebudayaan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNESCO) GC. 2015).

2.1 Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET)

Di Malaysia, lebih 50% daripada kandungan program TVET ditumpukan kepada kemahiran vokasional dan teknikal dengan kelayakan pada peringkat sijil, diploma, dan ijazah. Walau bagaimanapun, pada masa ini, Malaysia masih kekurangan graduan TVET berkualiti dari segi kemahiran teknikal dan kemahiran insaniah sebagai pemangkin inovasi dan pemacu pembangunan negara (PPPM 2015-2025).

Menjelang 2020, kerajaan menasarkankan sekurang-kurangnya 35 peratus tenaga mahir perlu dicapai dan 3 juta peluang pekerjaan baharu bagi 2023 diwujudkan. Darpada jumlah itu, 1.5 juta peluang pekerjaan baharu dengan 60 peratus daripadanya memerlukan kelayakan Latihan dan Pendidikan Teknikal dan Vokasional (TVET) bagi meningkatkan tenaga kerja mahir (Berita Harian, 1 May 2018). Hasrat ini selari dengan hala tuju strategik Politeknik Malaysia iaitu menjadi institusi TVET premier yang diterajui industri menjelang tahun 2020 dan misi menghasilkan graduan yang seimbang, holistik dan berkualiti serta berdaya keusahawanan melalui program pengajian yang dinamik dan mampan (Pelan Strategik Politeknik & Kolej Komuniti 2018-2025).

Sehingga kini sebanyak 36 buah politeknik dan 94 buah kolej komuniti telah dibuka dan menawarkan 85 program dan 65 program masing-masing. Sejumlah 100,152 dari politeknik dan 20,921 pelajar dari kolej komuniti sedang mengikuti pelbagai jurusan bidang pengajian di mana mereka inilah yang akan menjadi salah satu sumber tenaga

kerja TVET Malaysia yang sepatutnya memacu ekonomi negara menjelang 2025 (Pelan Strategik Politeknik & Kolej Komuniti 2018-2025).

Politeknik Kuching Sarawak (PKS) merupakan politeknik ke-5 ditubuhkan pada tahun 1988 di bawah kementerian pendidikan tinggi Malaysia. Penubuhannya adalah selaras dengan objektif untuk menampung keperluan sumber tenaga kerja terlatih dalam memenuhi aspirasi negara ke arah perindustrian dan seterusnya untuk meningkatkan daya saing dalam pasaran dunia. Sehingga kini PKS menawarkan 16 program di peringkat Diploma dan 2 program peringkat Pra-Diploma.

2.1 Kebolehpasaran Graduan

PKS menghasilkan lepasan graduan seramai lebih kurang 1300-1500 orang pada setiap tahun. Daripada responden yang memberi maklumbalas dalam kajian pengesanan graduan, 86% graduan adalah bekerja, 12% menyambung pengajian, 0.3% menunggu penempatan pekerjaan dan 2.3% daripada responden adalah tidak bekerja (Laporan Kajian Pengesanan Graduan, 2018).

Data tersebut menunjukkan bahawa graduan PKS merupakan salah satu sumber tenaga kerja TVET yang menjadi pilihan industri bekerja selain daripada graduan yang memilih untuk menceburkan diri dalam bidang keusahawanan. Graduan perlu memiliki pelbagai jenis kemahiran mengikut persepsi industri bagi menjamin kebolehpasaran mereka. Kebolehpasaran graduan merujuk kepada graduan yang mempunyai pengetahuan, pemahaman dan kebolehan di dalam bidang masing-masing serta bersedia menunjukkan kemahiran dan kemampuan mempelajari sesuatu yang baru bagi menyumbang pencapaian matlamat organisasi apabila diambil bekerja (Mason, Williams & Cranmer, 2009).

Walaupun bagaimanapun terdapat beberapa isu berkaitan bidang pekerjaan TVET ini, di antaranya adalah kurikulum pengajian di institusi penyedia TVET tidak selari dengan kemahiran yang diperlukan oleh industri. Kekurangan penglibatan industri dalam merekabentuk struktur kursus atau program mampu menjejaskan tahap kebolehpasaran graduan (Mason et al, 2009).

2.2 Ketidaksepadanan Pekerjaan

Kesepadanan pekerjaan merupakan situasi di mana seseorang pekerja diberi tugas yang bersesuaian. Ini bermakna tahap pendidikan, bidang pengajian, kemahiran atau kompetensi yang dimiliki oleh pekerja mampu memenuhi keperluan dan tanggungjawab pekerjaan. Ketidaksepadanan pekerjaan berlaku apabila terdapat ketidakseimbangan di antara ciri-ciri graduan dengan keperluan yang dikehendaki oleh industri tetapi masih berupaya mendapatkan pekerjaan lain yang memerlukan kelayakan, kemahiran atau tanggungjawab yang lebih rendah (Magdalena, 2017). Péter (2014) menyatakan bahawa ketidaksepadanan kerja wujud apabila terdapat perbezaan yang ketara di antara bidang pengajian dengan pengkhususan disiplin pekerjaan.

European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP) (2014) mentafsirkan ketidaksepadanan pekerjaan sebagai ketidakseimbangan situasi di mana tahap atau kemahiran yang dimiliki adalah tidak selari dengan keperluan pasaran buruh. Dua jenis ketidaksepadanan kerja terdiri daripada (1) ketidaksepadanan mendatar iaitu tahap pendidikan atau kelayakan graduan lebih tinggi/ rendah daripada keperluan industri, dan (2) ketidaksepadanan menegak yang bermaksud bidang pengajian atau kemahiran tidak bersesuaian untuk sesuatu pekerjaan (International Labour Organization (ILO), 2014).

Berdasarkan maklumat penempatan pekerjaan, kekosongan jawatan di Semenanjung Malaysia sejak tahun 2012 adalah semakin meningkat setiap tahun dan kekosongan jawatan ini hanya dipenuhi oleh sebahagian pasaran tenaga buruh. Ini menunjukkan bahawa pengangguran yang berlaku bukan disebabkan oleh kekurangan peluang pekerjaan sebaliknya dipengaruhi oleh faktor-faktor lain seperti kualiti graduan yang rendah dan kadar pertumbuhan ekonomi negara. (Statistik Tenaga Buruh, 2011).

Walau bagaimanapun keupayaan untuk mendapatkan pekerjaan yang sepadan dengan bidang pengajian tidak sepenuhnya dipengaruhi oleh kualiti seseorang graduan, yang biasanya diukur hanya berlandaskan kepada pencapaian akademik dan set kemahiran yang dimiliki sahaja. Sebaliknya ia bergantung kepada kebolehan graduan dalam mendapatkan pekerjaan yang sesuai dan selari dengan pengetahuan dan kemahiran yang diperolehi sepanjang pengajian di institusi pendidikan, contohnya kebolehan mencari maklumat-maklumat pekerjaan dan bersikap proaktif dalam membuat persediaan diri dalam memenuhi kehendak industri (Zaliza Hanapi, Ridzwan Che Rus, Mohd Safarin b Nordin, Abu Bakar Mamat, Mohd Nazri b. Abdul Raji & Khairul Anuar Hasnan, 2014).

3. Metodologi Kajian

Kajian ini merupakan kajian berbentuk kuantitatif dengan menggunakan soal selidik instrumen kajian yang dibina oleh Bahagian Perhubungan Industri dan Pengkomersilan Jabatan Pengurusan IPT, Kementerian Pendidikan Malaysia. Dalam kajian ini, pengkaji telah menggunakan borang soal selidik melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) TVET kebangsaan kepada graduan Politeknik Kuching Sarawak (PKS) yang telah menamatkan pengajian pada tahun 2017.

Dapatan kajian ini diperolehi daripada borang soal selidik yang merangkumi soalan-soalan yang telah difokuskan jawapannya. Data dianalisis menggunakan perisian IBM SPSS Versi 23. Data yang diperolehi ditunjukkan dalam bentuk deskriptif (peratus). Populasi bagi kajian ini adalah para graduan PKS pada tahun 2018. Dalam kajian ini, sampel melibatkan graduan PKS yang menjawab soal selidik kajian pengesanan graduan iaitu seramai 1278 orang.

4. Hasil Kajian dan Perbincangan

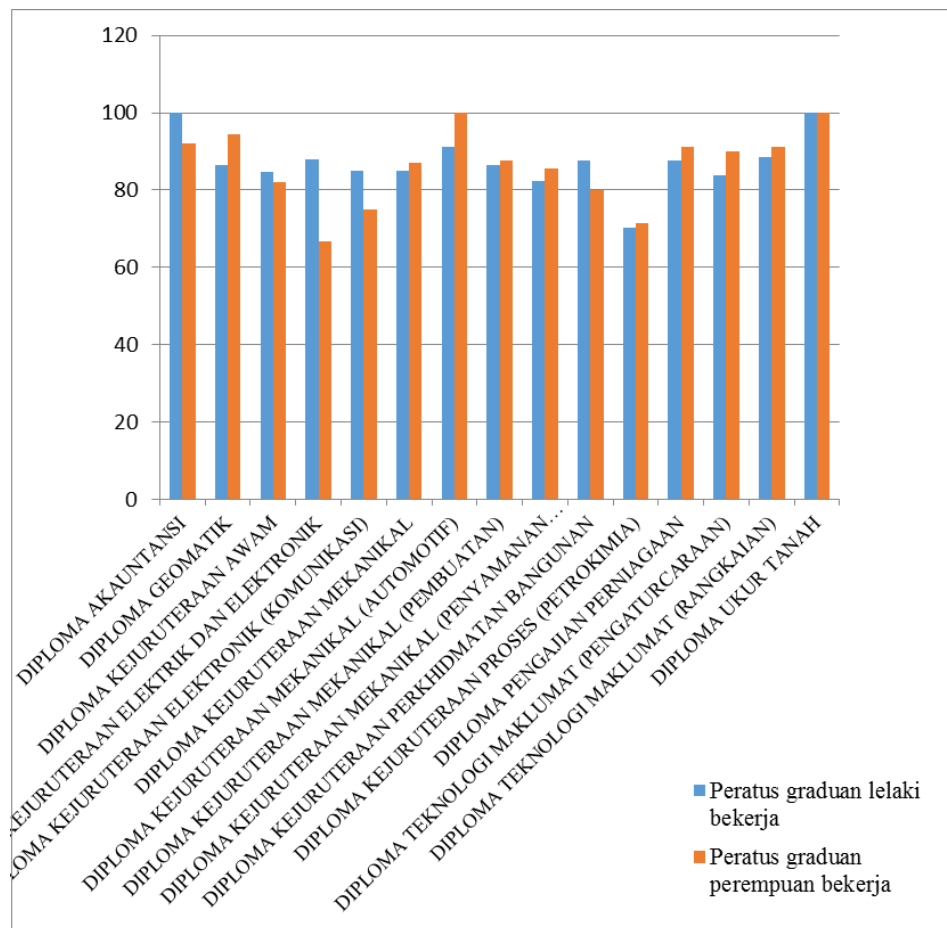
Bahagian ini akan membincangkan perbandingan di antara graduan lelaki dan perempuan bagi lima belas program yang ditawarkan di PKS. Data telah diringkaskan daripada SPSS ke bentuk yang lebih mudah difahami melalui jadual tertentu.

4.1 Jadual perbandingan graduan bekerja mengikut program

Jadual 1 di bawah menunjukkan data-data berkaitan bilangan dan peratusan graduan lelaki dan perempuan yang bekerja mengikut program masing-masing.

Jadual 1 - Data graduan lelaki dan perempuan bekerja mengikut program pengajian 2018

Program yang ditawarkan	Bilangan lelaki bekerja	Jumlah graduan lelaki	Peratus graduan lelaki bekerja	Bilangan perempuan bekerja	Jumlah graduan perempuan	Peratus graduan perempuan bekerja	Jumlah graduan bekerja	Jumlah graduan	Peratus graduan bekerja
Diploma Akauntansi	15	15	100	115	125	92	130	140	92.9
Diploma Geomatik	19	22	86	17	18	94	36	40	90.0
Diploma Kejuruteraan Awam	50	59	85	77	94	82	127	153	83.0
Diploma Kejuruteraan Elektrik dan Elektronik	65	74	88	14	21	67	79	95	83.2
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi)	17	20	85	12	16	75	29	36	80.6
Diploma Kejuruteraan Mekanikal	124	146	85	20	23	87	144	169	85.2
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automatif)	52	57	91	2	2	100	54	59	91.5
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Pembuatan)	19	22	86	7	8	88	26	30	86.7
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Penyaman Udara dan Penyejukbekuan)	14	17	82	6	7	86	20	24	83.3
Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan	21	24	88	12	15	80	33	39	84.6
Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia)	52	74	70	35	49	71	87	123	70.7
Diploma Pengajian Perniagaan	21	24	88	83	91	91	104	115	90.4
Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)	52	62	84	54	60	90	106	122	86.9
Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)	46	52	88	51	56	91	97	108	89.8
Diploma Ukur Tanah	13	13	100	13	13	100	25	25	100

Rajah 1 - Data graduan lelaki dan perempuan bekerja mengikut program pengajian 2018

Hasil analisa daripada Jadual 1 dan Rajah 1 mendapati bahawa peratusan graduan lelaki bekerja tertinggi adalah daripada program Diploma Akauntansi dan Diploma Ukur Tanah iaitu mencapai 100%, bermakna kesemua lelaki yang mengikuti kedua-dua program ini telah berjaya mendapat pekerjaan. Graduan lelaki bekerja daripada Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automatif) mencapai peratusan kedua tertinggi iaitu sebanyak 91%. Hampir kesemua program mencapai 80% dan ke atas bagi peratusan graduan lelaki bekerja kecuali Diploma Kejuruteraan Petrokimia iaitu 70%.

Bagi graduan perempuan pula, lepasan Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automatif) dan Diploma Ukur Tanah mencapai peratusan penuh iaitu 100%, diikuti graduan daripada Diploma Geomatik iaitu 94%. Peratus yang hampir sama dicapai bagi graduan perempuan pekerja daripada program Diploma Akauntansi, Diploma Pengajian Perniagaan dan Diploma Teknologi Maklumat iaitu dalam lingkungan 92%-90%. Bagi lain-lain program yang diikuti juga mencapai peratusan yang tinggi iaitu melebihi 80% kecuali graduan lepasan Diploma Kejuruteraan Elektrik & Elektronik yang hanya mencatat peratusan sebanyak 75%, 71% dan 67% masing-masing. Ini bermakna lebih kurang 30% graduan perempuan daripada kedua-dua program yang ditawarkan oleh Jabatan Kejuruteraan Elektrik tidak mendapatkan pekerjaan atau menyambung pengajian.

Dari segi jumlah lelaki dan perempuan mengikut program, peratus yang paling tinggi dicapai bagi graduan daripada Diploma Ukur Tanah iaitu 100%, diikuti oleh graduan daripada Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automatif), Diploma Pengajian Perniagaan, Diploma Akauntansi dan Diploma Geomatik yang mencatat peratusan dalam lingkungan 90%-92%. Graduan daripada lain-lain program juga mencapai peratusan bekerja melebihi 80% kecuali pelajar lepasan Diploma Kejuruteraan Petrokimia, di mana 30% graduan lelaki dan perempuan bagi program ini memilih untuk tidak bekerja atau menyambung pengajian.

Berdasarkan analisa yang diperolehi, graduan yang telah mendapat pekerjaan adalah lebih kurang sama iaitu 87% bagi graduan lelaki dan 86% bagi graduan perempuan, di mana secara purata, pencapaian peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja adalah pada kadar 98.2% (86.7% graduan bekerja termasuk 11.5% graduan yang melanjutkan pengajian). Ini menunjukkan kebolehpasaran graduan PKS adalah tinggi dan mencapai *Key of Performance Indicators (KPI)* yang ditetapkan melalui Pelan Transformasi Politeknik yang menasaskan Politeknik Malaysia diiktiraf sebagai institusi peneraju utama penyediaan pendidikan dan latihan teknik dan vokasional pada peringkat serantau dengan

sasaran 85 peratus graduan politeknik bekerja (termasuk melanjutkan pelajaran) dalam tempoh enam bulan selepas menamatkan pengajian (Garis Panduan Pengurusan dan Pentadbiran CISEC, 2012).

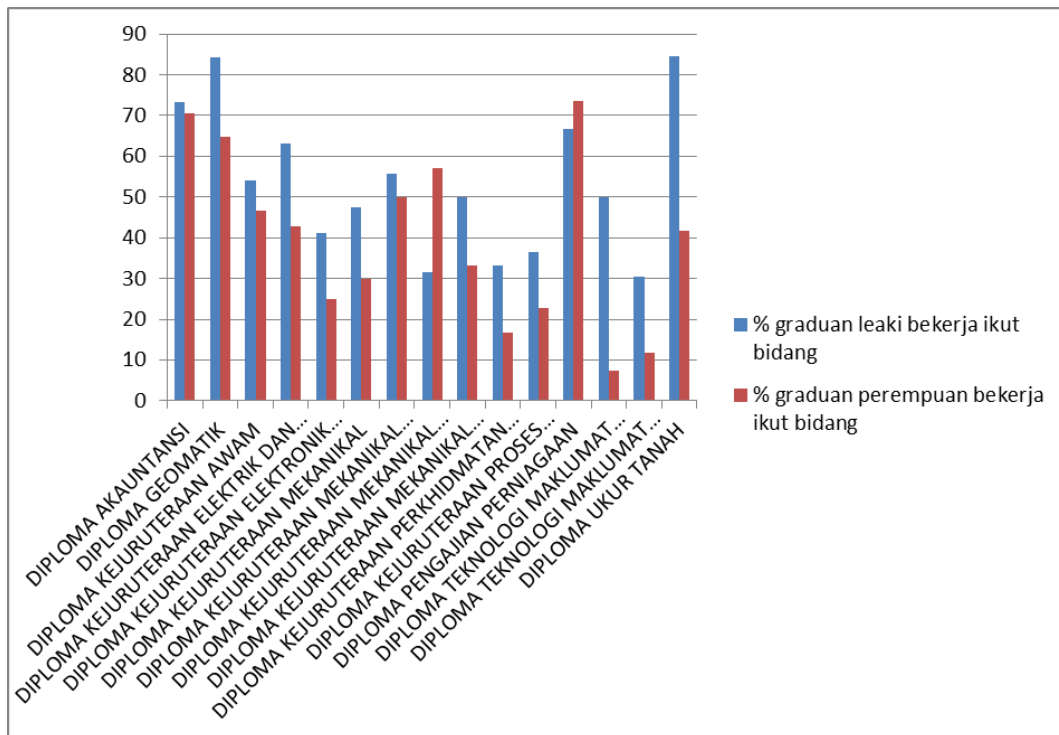
Analisa ini dapat disokong melalui hasil dapatan kajian pengesanan graduan bagi politeknik 2018 yang membuktikan bahawa lebih 97% graduan politeknik di seluruh negara telah berjaya mendapat penempatan pekerjaan dalam pelbagai bidang setelah tamat pengajian (Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik Malaysia, 2018). Pencapaian ini turut selari dengan kadar kebolehpasaran graduan universiti-universiti teknikal Malaysia (MTUN) iaitu 87.1%, graduan Politeknik sebanyak 88.6% dan graduan Kolej Komuniti dengan pencapaian 97.2% (Laporan Kajian Pengesanan Graduan KPT, 2016).

4.2 Jadual perbandingan graduan bekerja dalam bidang pengajian

Jadual seterusnya mengandungi maklumat berkaitan bilangan dan peratusan graduan lelaki dan perempuan yang bekerja mengikut bidang pengajian masing-masing.

Jadual 2 - Data graduan lelaki dan perempuan bekerja dalam bidang mengikut program pengajian 2018

Program yang ditawarkan	Bilangan graduan lelaki bekerja dalam bidang	Jumlah graduan lelaki bekerja	Peratus graduan lelaki bekerja dalam bidang	Bilangan graduan perempuan bekerja dalam bidang	Jumlah graduan perempuan bekerja	Peratus graduan perempuan bekerja dalam bidang
Diploma Akauntansi	11	15	73	81	115	70
Diploma Geomatik	16	19	84	11	17	65
Diploma Kejuruteraan Awam	27	50	54	36	77	47
Diploma Kejuruteraan Elektrik dan Elektronik	41	65	63	6	14	43
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi)	7	17	41	3	12	25
Diploma Kejuruteraan Mekanikal	59	124	48	6	20	30
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automatif)	29	52	56	1	2	50
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Pembuatan)	6	19	32	4	7	57
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Penyaman Udara dan Penyejukbekuan)	7	14	50	2	6	33
Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan	7	21	33	2	12	17
Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia)	19	52	37	8	35	23
Diploma Pengajian Perniagaan	14	21	67	61	83	73
Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)	26	52	50	4	54	7
Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)	14	46	30	6	51	12
Diploma Ukur Tanah	11	13	85	5	12	42

Rajah 2 - Data graduan lelaki dan perempuan bekerja dalam bidang mengikut program pengajian 2018

Jadual 2 dan Rajah 2 di atas menunjukkan perbandingan di antara graduan lelaki dan perempuan yang bekerja mengikut bidang pengajian masing-masing. Berdasarkan data, graduan lelaki yang mencapai peratusan tertinggi adalah graduan daripada Diploma Ukur Tanah iaitu sebanyak 85%, diikuti oleh graduan Diploma Geomatik sebanyak 84% dan graduan Diploma Akauntansi yang mencatat peratusan sebanyak 73%. Peratusan paling rendah bagi graduan lelaki yang bekerja dalam bidang adalah lepasan Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian) iaitu 30% sahaja, diikuti oleh graduan bagi program Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Pembuatan) yang mencatat 32%, graduan Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan, 33% dan graduan Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia) sebanyak 37%. Graduan daripada lain-lain program berada dalam lingkungan 40% - 70% yang bekerja mengikut bidang pengajian masing-masing. Peratusan graduan lelaki yang bekerja di dalam bidang bagi kesemua program adalah pada kadar 53%.

Bagi graduan perempuan, Diploma Pengajian Perniagaan mencatat peratusan tertinggi di mana sebanyak 73% daripada graduan perempuan dalam bidang tersebut telah mendapat pekerjaan mengikut bidang pengajian yang diikuti di PKS. Program kedua tertinggi dari segi peratusan graduan perempuan bekerja mengikut bidang adalah daripada program Diploma Akauntansi iaitu sebanyak 70%. Seterusnya diikuti oleh graduan Diploma Geomatik yang mencapai 65% graduan perempuan yang bekerja dalam bidang. Graduan lepasan Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan), Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian) dan Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan mencatat peratusan yang agak rendah iaitu sebanyak 7%, 12% dan 17% masing-masing. Program-program lain juga hanya mencapai peratusan sekitar 20%-60% graduan perempuan yang bekerja mengikut bidang pengajian yang diikuti di PKS. Secara purata, peratusan graduan perempuan yang bekerja di dalam bidang bagi kesemua program adalah pada kadar 40%. Secara keseluruhan, peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja selari dengan bidang pengajian yang diambil adalah pada kadar 46.5%.

Hasil kajian di Kolej Komuniti juga mendapati sebanyak 43.4% (49 orang) graduan bekerja di luar bidang pengajian, menunjukkan bahawa tahap kesepadanan di antara bidang pengajian yang diikuti dengan pekerjaan yang diceburi oleh graduan di Kolej Komuniti berada pada tahap yang sederhana (Zaliza et al, 2014).

Potensi ketidaksepadanan kerja adalah lebih tinggi dialami oleh graduan iaitu calon pekerja yang mempunyai kelayakan pendidikan tinggi. Dianggarkan bahawa pada tahun 2020, hampir 31.5% daripada semua jenis pekerjaan akan memerlukan kelayakan peringkat tinggi (ijazah dan ke atas) dan sekitar 34% daripada tenaga buruh akan mempunyai kelayakan tersebut. Sekurang-kurangnya 50% daripada pelbagai jenis pekerjaan akan memerlukan kelayakan peringkat sederhana tetapi hanya sekitar 48% tenaga buruh sahaja akan memperolehi kelayakan ini. Manakala sekitar 18% daripada tenaga buruh yang tidak mempunyai kelayakan atau kelayakan rendah akan dapat memenuhi 18.5% daripada jenis pekerjaan yang tidak memerlukan kelayakan atau tahap kelayakan rendah (CEDEFOP, 2010).

5. Kesimpulan dan cadangan

Peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja sebanyak 98.2% (86.7% graduan bekerja termasuk 11.5% graduan yang melanjutkan pengajian) adalah di antara pencapaian yang boleh dibanggakan. Kebolehpasaran graduan politeknik amnya dan graduan PKS khususnya adalah pada tahap yang sangat memuaskan di mana graduan yang berjaya menamatkan pengajian ini dapat memenuhi keperluan bidang TVET dalam pelbagai cabang kemahiran seperti pengurusan, teknikal, sains & teknologi dan teknologi maklumat.

Pemerkasaan TVET juga perlu selari dengan arus perubahan dan cabaran dalam revolusi industri 4.0 yang menasaskan pertumbuhan ekonomi, sosial dan pendigitalan pelbagai bidang seperti automasi, robotik, pengkomputeran awan (*cloud computing*), kecerdasan buatan (*artificial intelligence*) dan internet (*Framing Malaysian Higher Education 4.0: Future-Proof Talents*, 2018). Pengurusan politeknik perlu meningkatkan kerjasama dengan pihak industri dalam mengenalpasti dan menentukan struktur kurikulum dan program yang ditawarkan adalah memenuhi keperluan industri 4.0 bagi memastikan kebolehpasaran graduan politeknik sentiasa mencapai sasaran yang ditetapkan.

Walau bagaimanapun, isu ketidaksepadanan pekerjaan perlu diberi perhatian serius oleh pihak pengurusan PKS berikutan peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja selari dengan bidang pengajian yang diambil adalah kadar 46.5% sahaja. Ini bermakna lebih daripada separuh jumlah bilangan graduan tidak bekerja mengikut bidang pengetahuan dan kemahiran yang telah diikuti di institusi. Kadar ketidaksepadanan pekerjaan ini juga dilihat tinggi (lingkungan 70%-80%) dalam beberapa program tertentu seperti program Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan), Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian), Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan dan Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia).

Kajian terperinci berkaitan faktor-faktor yang menyebabkan kegagalan graduan bagi program yang disebutkan perlu dilakukan dalam usaha meningkatkan peratusan graduan bekerja mengikut bidang pengajian pada masa akan datang. Adalah menjadi satu keperluan bagi pihak pengurusan politeknik dan kolej komuniti untuk mengenalpasti kelemahan yang wujud di dalam setiap program atau bidang pengajian yang ditawarkan di institusi masing-masing supaya kadar atau bilangan graduan yang bekerja mengikut bidang meningkat dengan setara (Zaliza et al, 2014).

Kesepadanan pekerjaan adalah penting bagi menjamin kepuasan bekerja (Espajo & Ibanez, 2006). Seterusnya, masalah pengangguran serta fenomena pertukaran pekerjaan akan dapat dikurangkan sekiranya graduan mendapat pekerjaan yang selari dengan apa yang dipelajari serta setaraf dengan kelayakan akademik yang dimiliki. Sebaliknya, jika berlaku ketidaksepadanan di antara pekerjaan yang diceburi dengan bidang pengajian yang diikuti, kesan jangka panjang yang akan dialami oleh graduan dan industri adalah penurunan produktiviti (Sattinger, 1993).

Justeru itu, sebagai langkah makro, pihak kerajaan boleh merangka dan melaksanakan beberapa strategi dan intervensi bagi menangani isu kebolehpasaran dan ketidaksepadanan pekerjaan. Langkah ini termasuklah mengenalpasti kemahiran-kemahiran spesifik yang diperlukan oleh industri sejajar dengan perkembangan teknologi dan maklumat, membuat kajian terperinci berkaitan program TVET yang perlu selari dengan keperluan industri 4.0, merangka kaedah untuk mengurangkan kadar kebergantungan kepada buruh asing serta memperkukuhkan budaya keusahawanan di kalangan graduan bagi mencipta peluang pekerjaan baru pada masa akan datang (Bank Negara Malaysia, 2019). Cadangan kajian seterusnya boleh dilakukan bagi mengenalpasti faktor-faktor ketidaksepadanan pekerjaan di kalangan graduan-graduan PKS.

Rujukan:

Bank Negara Malaysia: *Outlook and Policy 2019*. Retrieved from

<https://www.thestar.com.my/business/business-news/2018/11/03/mismatch-of-skill-sets-a-factor-to-youth-unemployment#Ecm62LRjV3gg3R2y.99>

Berita Harian. (1 May 2018). Pekerja berkemahiran, peneraju kecemerlangan negara: Kerajaan

sasar tingkat pembangunan modal insan penuhi keperluan ekonomi. Retrieved from <https://www.pressreader.com/>

Buku Panduan *Framing Malaysian Higher Education 4.0: Future-Proof Talents*. (2018).

Retrieved from https://umcms.um.edu.my/sites/adc/pdf/Framing_malaysian_HE4.0.pdf

European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP), 2014

European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP). (2010). *Skills & Demand in Europe: Medium-Term Forecast up to 2020*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Garis Panduan Pengurusan dan Pentadbiran CISEC. (2012). Retrieved from

http://www.psis.edu.my/images/cisec/2013/BUKU_GARIS_PANDUAN_CISEC_POLITEKNIK.pdf

International Labour Organization (ILO). (2014). *Statistics Brief - Skill Mismatch in Europe*.

- Juen, J. W. Y., Pang, V., & Vitales, J. W. (2010). OBE curriculum implementation process in Politeknik Kota Kinabalu: A possible evaluation framework. *In Prosiding Seminar Transformasi Pendidikan Teknikal* (pp. 172–181)
- Magdalena, V. (2017). Job mismatch effects on work productivity. *SEA-Practical Application of Science, Volume V, issue 15* (3/2017)
- Mason, G., Williams, G. & Cranmer, S. (2009). Employability skills initiatives in higher education: What effects do they have on graduate labour market outcomes?. *Education Economics* 17 (1), 1-30.
- Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2015-2025, Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.
- Pelan Strategik Politeknik & Kolej Komuniti 2018-2025, Kementerian Pendidikan Tinggi Malaysia.
- Pengesanan Graduan. (2016). Laporan Kajian Pengesanan Graduan KPT 2016. Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.
- Pengesanan Graduan. (2018). Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik Malaysia 2018. Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.
- Pengesanan Graduan. (2018). Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik Kuching Sarawak 2018. Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.
- Péter, R. (2014). Job mismatch in early career of graduates under Post-Communism. *International Journal of Manpower* 35(4):500-513. <https://doi.org/10.1108/IJM-05-2013-0113>
- Pertubuhan Pendidikan, Saintifik dan Kebudayaan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNESCO) GC. (2015). United Nation. Retrieved from <https://unevoc.unesco.org/go.php?q=TVETipedia+Glossary+AZ&term=Technical+and+vocational+education+and+training>
- Shazia, F., Ahmed, U., Javed, A. & Jehangir Khan, M. (2009). Educational and qualificational mismatches: Non monetary consequence in Pakistan. *European Journal of Social Sciences*. 9(2), 275-291.
- Statistik Bank Dunia (2018). *Malaysia: Unemployment rate from 2008 to 2018*. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/319019/unemployment-rate-in-malaysia/>
- Statistik Utama Tenaga Buruh Malaysia. (2018). Jabatan Perangkaan Malaysia. Retrieved from <https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=SWF2M0hXT11KUGI3N05qc2w1OWFRdz09>
- Statistik Tenaga Buruh. (2011). Kementerian Sumber Manusia Malaysia.
- Zaliza Hanapia, Ridzwan Che Rus, Mohd Safarin b Nordin, Abu Bakar Mamat, Mohd Nazri b Abdul Raji & Khairul Anuar Hasnan (2014). Penentuan kesepadanan bidang pengajian - pekerjaan dalam kalangan graduan di kolej komuniti. *International Seminar on Technical and Vocational Education 2014 (TVEIS 2014)*.

Graduan Dan Alam Pekerjaan : Analisa Perbandingan Pengesanan Graduan Mengikut Program Yang Ditawarkan Di Politeknik Kuching Sarawak.

Suraini Mat Abu¹, Noorhasmah Yahya², Siti Hudzimah Bujang³

¹Suraini Mat Abu
Politeknik Kuching Sarawak, Kuching, 93050, MALAYSIA

²Noorhasmah Yahya
Politeknik Kuching Sarawak, Kuching, 93050, MALAYSIA
noorhasmah@poliku.edu.my

³Siti Hudzimah Bujang
Politeknik Kuching Sarawak, Kuching, 93050, MALAYSIA
hudzimah@poliku.edu.my

Abstrak: Peluang pekerjaan pada masa kini memerlukan graduan yang memenuhi pelbagai kriteria sama ada kecemerlangan akademik, penglibatan aktif dalam kokurikulum serta penguasaan kemahiran insaniah. Politeknik sebagai salah satu institusi Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET) perlu memastikan graduan-graduan mampu menguasai kemahiran teknikal mengikut bidang masing-masing. Kajian ini dijalankan bertujuan untuk mengenalpasti status kebolehpasaran graduan Politeknik Kuching Sarawak (PKS) pada tahun 2018 dan membuat analisa kadar peratusan graduan bekerja yang selari dengan bidang pengajian yang diikuti. Kaedah kajian adalah berbentuk kuantitatif dengan menggunakan soal selidik instrumen kajian yang selaras di peringkat Institut Pengajian Tinggi (IPT) kepada 1278 graduan PKS sebagai sampel. Hasil instrumen berkaitan kajian yang dianalisis menggunakan Statistical Package for Social Sciences (SPSS) dipilih bagi mendapatkan data berbentuk deskriptif (peratusan). Secara purata, hasil kajian mendapati bahawa pencapaian peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja adalah pada kadar 98.2% manakala peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja selari dengan bidang pengajian yang diambil adalah pada kadar 46.5%. Ini menunjukkan kadar kebolehpasaran graduan adalah pada tahap memuaskan, manakala aspek kesepadanan kerja perlu diberi perhatian oleh pihak institusi supaya kadar ini meningkat pada masa hadapan.

1. Pengenalan

Kadar pengangguran merupakan salah satu mekanisma pengukuran tahap perkembangan ekonomi sesebuah negara. Di Malaysia kadar pengangguran bagi sepuluh tahun (2007-2017) adalah pada kadar 3.23% - 3.42%. Catatan paling rendah adalah pada tahun 2014 iaitu 2.87% (Statistik Bank Dunia, 2018). Statistik Utama Tenaga Buruh Malaysia (2018) mencatat kadar pengangguran 2018 adalah pada kadar 3.4%.

Berbanding kadar pengangguran umum negara, pengangguran di kalangan golongan belia merupakan isu ekonomi yang perlu diberi perhatian. Kebanyakan kekosongan jawatan dalam pasaran buruh adalah daripada tahap kemahiran rendah dan separa mahir yang tidak sesuai untuk graduan pendidikan tinggi yang baru menamatkan pengajian. Daripada 1.4 juta kekosongan jawatan pada tahun 2017, 86.9% adalah terdiri daripada pekerjaan berkemahiran rendah yang hanya memerlukan pendidikan rendah diikuti 8.4% dalam pekerjaan separuh mahir (Bank Negara Malaysia, 2019).

1.1 Pernyataan masalah

Kadar pengangguran belia atau golongan muda pada tahun 2014 adalah pada kadar 9.87% dan semakin meningkat pada tahun seterusnya sehingga 2017 iaitu pada kadar 10.85% (Statistik Bank Dunia, 2018). Kadar ini menunjukkan bahawa kadar pengangguran belia adalah tiga kali ganda lebih tinggi berbanding kadar pengangguran semasa negara.

Graduan lepasan institut pengajian tinggi pada pelbagai tahap dan bidang pendidikan merupakan sumbangan terbesar golongan belia yang dimaksudkan. Graduan politeknik merupakan salah satu penyumbang tenaga dalam bidang teknikal di samping institusi-institusi lain seperti Institut Latihan Perindustrian (ILP), Pusat Latihan

Teknologi Tinggi (ADTEC), Institut Teknikal Jepun Malaysia, Institut Kemahiran Mara (IKM), Kolej Kemahiran Tinggi Mara (KKTm), Giat Mara dan lain-lain (Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2015-2025).

Kualiti tenaga kerja merupakan elemen asas dalam sumbangan sumber-sumber ekonomi bagi sesebuah ekonomi amnya dan unit perniagaan khususnya. Kemahiran teknikal merupakan keperluan sesebuah negara sebagai pemacu bidang industri yang berkait rapat dengan kemahiran dan penguasaan maklumat dan teknologi. Walaubagaimana pun, graduan politeknik didapati kurang berkebolehan dalam mengaplikasi pengetahuan yang diperolehi sepanjang pengajian apabila mereka bekerja. Juen, Pang & Vitales (2010) mendapati bahawa pelajar Politeknik Malaysia tidak memenuhi tahap kompetensi yang diharapkan oleh majikan di industri.

Selain isu pengangguran, graduan politeknik juga berdepan dengan masalah ketidaksepadanan pekerjaan di mana bidang pengajian yang diikuti di institusi adalah tidak sama dengan bidang pekerjaan yang diceburi. Ketidaksepadanan pekerjaan di kalangan graduan lepasan Politeknik dan Kolej Komuniti amnya dan PKS khususnya perlu diberi perhatian oleh pihak-pihak tertentu, terutama Bahagian Pembangunan Kurikulum, *Corporate Industrial Service & Employability Centre (CISEC)* serta bahagian pembangunan dasar agar kriteria dan kualiti graduan memenuhi keperluan dan permintaan industri. Ketidaksepadanan kerja mampu mempengaruhi dan memberi kesan terhadap perbelanjaan kerajaan dalam sektor pendidikan, tahap kepuasan kerja, gaji yang diperolehi oleh graduan serta mobiliti dalam pekerjaan (Shazia, F., Ahmed, U., Javed, A. & Jehangir Khan, M., 2009).

Ketidaksepadanan ini menyebabkan graduan terpaksa memilih pekerjaan di luar bidang pengajian sebagai alternatif sumber pendapatan. Kajian Pengesanan Graduan PKS pada tahun 2017 mencatat kadar ketidaksepadanan pekerjaan sebanyak 13.7% dan meningkat dengan ketara pada tahun 2018 iaitu sebanyak 51.7% (Laporan Kajian Pengesanan Graduan PKS, 2017 & 2018). Walaupun graduan telah mendapat pekerjaan tetapi dalam jangka masa panjang graduan yang bekerja di luar bidang pengajian serta melaksanakan tugas yang tidak relevan dengan pengetahuan dan kemahiran yang dipelajari di institusi tetap akan mempengaruhi produktiviti organisasi disebabkan penurunan kadar kepuasan kerja dan penerimaan gaji atau upah yang rendah (Magdalena, 2017).

1.2 Objektif kajian

Kajian perbandingan ini adalah bertujuan untuk mencapai objektif berikut:

1. Menganalisa peratusan status kebolehpasaran graduan Politeknik Kuching Sarawak (PKS) yang bekerja mengikut jantina bagi tahun 2018.
2. Menganalisa ketidaksepadanan di antara bidang pengajian yang diikuti dengan pekerjaan yang diceburi dalam kalangan graduan PKS bagi tahun 2018.

2. Sorotan kajian

Keperluan untuk membangunkan tenaga kerja yang berpengetahuan dan mempunyai kemahiran teknikal merupakan salah satu cabaran yang perlu dititikberatkan bagi menyokong kekukuhan ekonomi negara. Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET) yang merupakan Lonjakan ke-empat dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2015-2025 adalah aspek penting bagi penyediaan pendidikan vokasional dan pembangunan kemahiran. TVET didefinisikan sebagai “aspek proses pendidikan selain pendidikan umum yang melibatkan pembelajaran dalam bidang teknologi dan sains berkaitan, dan juga latihan kemahiran praktikal, sikap, pemahaman, dan pengetahuan tentang pekerjaan dalam pelbagai sektor ekonomi dan kehidupan sosial” (Pertubuhan Pendidikan, Saintifik dan Kebudayaan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNESCO) GC. 2015).

2.1 Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET)

Di Malaysia, lebih 50% daripada kandungan program TVET ditumpukan kepada kemahiran vokasional dan teknikal dengan kelayakan pada peringkat sijil, diploma, dan ijazah. Walau bagaimanapun, pada masa ini, Malaysia masih kekurangan graduan TVET berkualiti dari segi kemahiran teknikal dan kemahiran insaniah sebagai pemangkin inovasi dan pemacu pembangunan negara (PPPM 2015-2025).

Menjelang 2020, kerajaan menasarkannya sekurang-kurangnya 35 peratus tenaga mahir perlu dicapai dan 3 juta peluang pekerjaan baharu bagi 2023 diwujudkan. Daripada jumlah itu, 1.5 juta peluang pekerjaan baharu dengan 60 peratus daripadanya memerlukan kelayakan Latihan dan Pendidikan Teknikal dan Vokasional (TVET) bagi meningkatkan tenaga kerja mahir (Berita Harian, 1 May 2018). Hasrat ini selari dengan hala tuju strategik Politeknik Malaysia iaitu menjadi institusi TVET premier yang diterajui industri menjelang tahun 2020 dan misi menghasilkan graduan yang seimbang, holistik dan berkualiti serta berdaya keusahawanan melalui program pengajian yang dinamik dan mampan (Pelan Strategik Politeknik & Kolej Komuniti 2018-2025).

Sehingga kini sebanyak 36 buah politeknik dan 94 buah kolej komuniti telah dibuka dan menawarkan 85 program dan 65 program masing-masing. Sejumlah 100,152 dari politeknik dan 20,921 pelajar dari kolej komuniti

sedang mengikuti pelbagai jurusan bidang pengajian di mana mereka inilah yang akan menjadi salah satu sumber tenaga kerja TVET Malaysia yang sepatutnya memacu ekonomi negara menjelang 2025 (Pelan Strategik Politeknik & Kolej Komuniti 2018-2025).

Politeknik Kuching Sarawak (PKS) merupakan politeknik ke-5 ditubuhkan pada tahun 1988 di bawah kementerian pendidikan tinggi Malaysia. Penubuhannya adalah selaras dengan objektif untuk menampung keperluan sumber tenaga kerja terlatih dalam memenuhi aspirasi negara ke arah perindustrian dan seterusnya untuk meningkatkan daya saing dalam pasaran dunia. Sehingga kini PKS menawarkan 16 program di peringkat Diploma dan 2 program peringkat Pra-Diploma.

2.2 Kebolehpasaran Graduan

PKS menghasilkan lepasan graduan seramai lebih kurang 1300-1500 orang pada setiap tahun. Daripada responden yang memberi maklumbalas dalam kajian pengesanan graduan, 86% graduan adalah bekerja, 12% menyambung pengajian, 0.3% menunggu penempatan pekerjaan dan 2.3% daripada responden adalah tidak bekerja (Laporan Kajian Pengesanan Graduan, 2018).

Data tersebut menunjukkan bahawa graduan PKS merupakan salah satu sumber tenaga kerja TVET yang menjadi pilihan industri bekerja selain daripada graduan yang memilih untuk menceburkan diri dalam bidang keusahawanan. Graduan perlu memiliki pelbagai jenis kemahiran mengikut persepsi industri bagi menjamin kebolehpasaran mereka. Kebolehpasaran graduan merujuk kepada graduan yang mempunyai pengetahuan, pemahaman dan kebolehan di dalam bidang masing-masing serta bersedia menunjukkan kemahiran dan kemampuan mempelajari sesuatu yang baru bagi menyumbang pencapaian matlamat organisasi apabila diambil bekerja (Mason, Williams & Cranmer, 2009).

Walaupun bagaimanapun terdapat beberapa isu berkaitan bidang pekerjaan TVET ini, di antaranya adalah kurikulum pengajian di institusi penyedia TVET tidak selari dengan kemahiran yang diperlukan oleh industri. Kekurangan penglibatan industri dalam merekabentuk struktur kursus atau program mampu menjejaskan tahap kebolehpasaran graduan (Mason et al, 2009).

2.3 Ketidaksepadanan Pekerjaan

Kesepadanan pekerjaan merupakan situasi di mana seseorang pekerja diberi tugas yang bersesuaian. Ini bermakna tahap pendidikan, bidang pengajian, kemahiran atau kompetensi yang dimiliki oleh pekerja mampu memenuhi keperluan dan tanggungjawab pekerjaan. Ketidaksepadanan pekerjaan berlaku apabila terdapat ketidakseimbangan di antara ciri-ciri graduan dengan keperluan yang dikehendaki oleh industri tetapi masih berupaya mendapatkan pekerjaan lain yang memerlukan kelayakan, kemahiran atau tanggungjawab yang lebih rendah (Magdalena, 2017). Péter (2014) menyatakan bahawa ketidaksepadanan kerja wujud apabila terdapat perbezaan yang ketara di antara bidang pengajian dengan pengkhususan disiplin pekerjaan.

European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP) (2014) mentafsirkan ketidaksepadanan pekerjaan sebagai ketidakseimbangan situasi di mana tahap atau kemahiran yang dimiliki adalah tidak selari dengan keperluan pasaran buruh. Dua jenis ketidaksepadanan kerja terdiri daripada (1) ketidaksepadanan mendatar iaitu tahap pendidikan atau kelayakan graduan lebih tinggi/ rendah daripada keperluan industri, dan (2) ketidaksepadanan menegak yang bermaksud bidang pengajian atau kemahiran tidak bersesuaian untuk sesuatu pekerjaan (International Labour Organization (ILO), 2014).

Berdasarkan maklumat penempatan pekerjaan, kekosongan jawatan di Semenanjung Malaysia sejak tahun 2012 adalah semakin meningkat setiap tahun dan kekosongan jawatan ini hanya dipenuhi oleh sebahagian pasaran tenaga buruh. Ini menunjukkan bahawa pengangguran yang berlaku bukan disebabkan oleh kekurangan peluang pekerjaan sebaliknya dipengaruhi oleh faktor-faktor lain seperti kualiti graduan yang rendah dan kadar pertumbuhan ekonomi negara. (Statistik Tenaga Buruh, 2011).

Walau bagaimanapun keupayaan untuk mendapatkan pekerjaan yang sepadan dengan bidang pengajian tidak sepenuhnya dipengaruhi oleh kualiti seseorang graduan, yang biasanya diukur hanya berlandaskan kepada pencapaian akademik dan set kemahiran yang dimiliki sahaja. Sebaliknya ia bergantung kepada kebolehan graduan dalam mendapatkan pekerjaan yang sesuai dan selari dengan pengetahuan dan kemahiran yang diperolehi sepanjang pengajian di institusi pendidikan, contohnya kebolehan mencari maklumat-maklumat pekerjaan dan bersikap proaktif dalam membuat persediaan diri dalam memenuhi kehendak industri (Zaliza Hanapia, Ridzwan Che Rus, Mohd Safarin b Nordin, Abu Bakar Mamat, Mohd Nazri b. Abdul Raji & Khairul Anuar Hasnan, 2014).

3. Metodologi Kajian

Kajian ini merupakan kajian berbentuk kuantitatif dengan menggunakan soal selidik instrumen kajian yang dibina oleh Bahagian Perhubungan Industri dan Pengkomersilan Jabatan Pengurusan IPT, Kementerian Pendidikan Malaysia. Dalam

kajian ini, pengkaji telah menggunakan borang soal selidik melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) TVET kebangsaan kepada graduan Politeknik Kuching Sarawak (PKS) yang telah menamatkan pengajian pada tahun 2017.

Dapatan kajian ini diperolehi daripada borang soal selidik yang merangkumi soalan-soalan yang telah difokuskan jawapannya. Data dianalisis menggunakan perisian IBM SPSS Versi 23. Data yang diperolehi ditunjukkan dalam bentuk deskriptif (peratus). Populasi bagi kajian ini adalah para graduan PKS pada tahun 2018. Dalam kajian ini, sampel melibatkan graduan PKS yang menjawab soal selidik kajian pengesanan graduan iaitu seramai 1278 orang.

4. Hasil Kajian dan Perbincangan

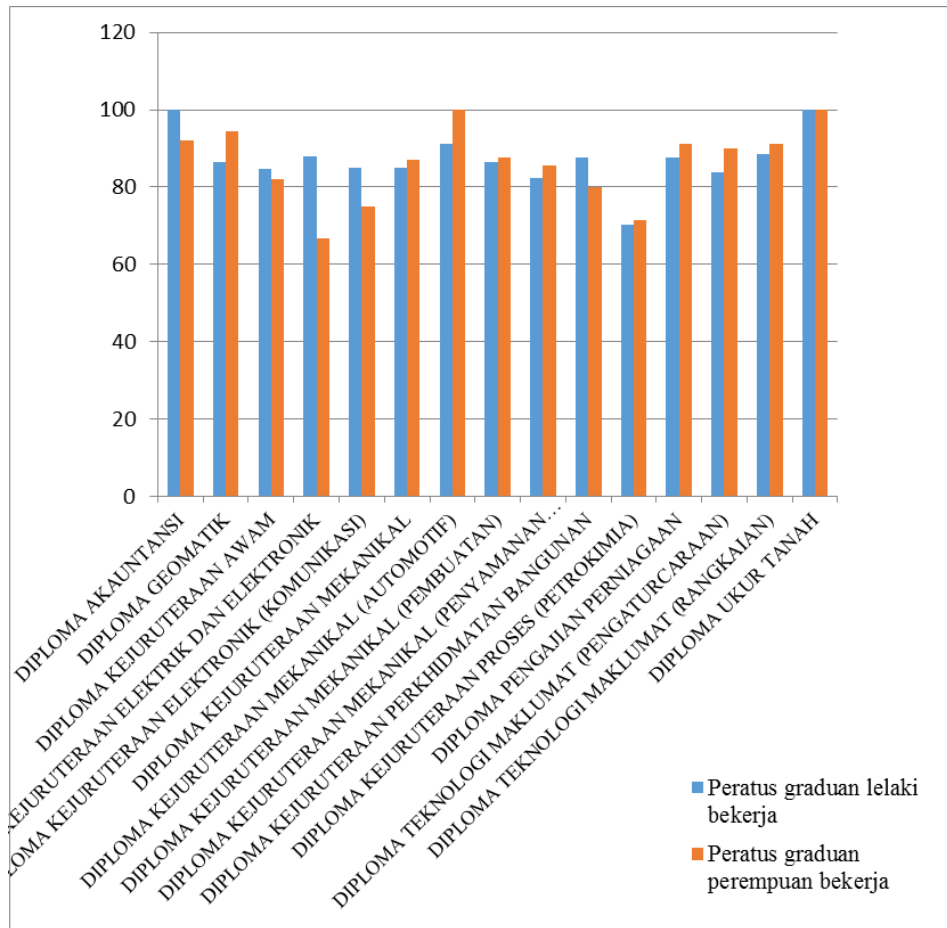
Bahagian ini akan membincangkan perbandingan di antara graduan lelaki dan perempuan bagi lima belas program yang ditawarkan di PKS. Data telah diringkaskan daripada SPSS ke bentuk yang lebih mudah difahami melalui jadual tertentu.

4.1 Jadual perbandingan graduan bekerja mengikut program

Jadual 1 di bawah menunjukkan data-data berkaitan bilangan dan peratusan graduan lelaki dan perempuan yang bekerja mengikut program masing-masing.

Jadual 1 - Data graduan lelaki dan perempuan bekerja mengikut program pengajian 2018

Program yang ditawarkan	Bilangan lelaki bekerja	Jumlah graduan lelaki	Peratus graduan lelaki bekerja	Bilangan perempuan bekerja	Jumlah graduan perempuan	Peratus graduan perempuan bekerja	Jumlah graduan bekerja	Jumlah graduan	Peratus graduan bekerja
Diploma Akauntansi	15	15	100	115	125	92	130	140	92.9
Diploma Geomatik	19	22	86	17	18	94	36	40	90.0
Diploma Kejuruteraan Awam	50	59	85	77	94	82	127	153	83.0
Diploma Kejuruteraan Elektrik dan Elektronik	65	74	88	14	21	67	79	95	83.2
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi)	17	20	85	12	16	75	29	36	80.6
Diploma Kejuruteraan Mekanikal	124	146	85	20	23	87	144	169	85.2
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automatif)	52	57	91	2	2	100	54	59	91.5
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Pembuatan)	19	22	86	7	8	88	26	30	86.7
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Penyaman Udara dan Penyejukbekuan)	14	17	82	6	7	86	20	24	83.3
Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan	21	24	88	12	15	80	33	39	84.6
Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia)	52	74	70	35	49	71	87	123	70.7
Diploma Pengajian Perniagaan	21	24	88	83	91	91	104	115	90.4
Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)	52	62	84	54	60	90	106	122	86.9
Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)	46	52	88	51	56	91	97	108	89.8
Diploma Ukur Tanah	13	13	100	13	13	100	25	25	100

Rajah 1 - Data graduan lelaki dan perempuan bekerja mengikut program pengajian 2018

Hasil analisa daripada Jadual 1 dan Rajah 1 mendapati bahawa peratusan graduan lelaki bekerja tertinggi adalah daripada program Diploma Akauntansi dan Diploma Ukur Tanah iaitu mencapai 100%, bermakna kesemua lelaki yang mengikuti kedua-dua program ini telah berjaya mendapat pekerjaan. Graduan lelaki bekerja daripada Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automatif) mencapai peratusan kedua tertinggi iaitu sebanyak 91%. Hampir kesemua program mencapai 80% dan ke atas bagi peratusan graduan lelaki bekerja kecuali Diploma Kejuruteraan Petrokimia iaitu 70%.

Bagi graduan perempuan pula, lepasan Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automatif) dan Diploma Ukur Tanah mencapai peratusan penuh iaitu 100%, diikuti graduan daripada Diploma Geomatik iaitu 94%. Peratus yang hampir sama dicapai bagi graduan perempuan pekerja daripada program Diploma Akauntansi, Diploma Pengajian Perniagaan dan Diploma Teknologi Maklumat iaitu dalam lingkungan 92%-90%. Bagi lain-lain program yang diikuti juga mencapai peratusan yang tinggi iaitu melebihi 80% kecuali graduan lepasan Diploma Kejuruteraan Elektrik & Elektronik yang hanya mencatat peratusan sebanyak 75%, 71% dan 67% masing-masing. Ini bermakna lebih kurang 30% graduan perempuan daripada kedua-dua program yang ditawarkan oleh Jabatan Kejuruteraan Elektrik tidak mendapatkan pekerjaan atau menyambung pengajian.

Dari segi jumlah lelaki dan perempuan mengikut program, peratus yang paling tinggi dicapai bagi graduan daripada Diploma Ukur Tanah iaitu 100%, diikuti oleh graduan daripada Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automatif), Diploma Pengajian Perniagaan, Diploma Akauntansi dan Diploma Geomatik yang mencatat peratusan dalam lingkungan 90%-92%. Graduan daripada lain-lain program juga mencapai peratusan bekerja melebihi 80% kecuali pelajar lepasan Diploma Kejuruteraan Petrokimia, di mana 30% graduan lelaki dan perempuan bagi program ini memilih untuk tidak bekerja atau menyambung pengajian.

Berdasarkan analisa yang diperolehi, graduan yang telah mendapat pekerjaan adalah lebih kurang sama iaitu 87% bagi graduan lelaki dan 86% bagi graduan perempuan, di mana secara purata, pencapaian peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja adalah pada kadar 98.2% (86.7% graduan bekerja termasuk 11.5% graduan yang melanjutkan pengajian). Ini menunjukkan kebolehpasaran graduan PKS adalah tinggi dan mencapai *Key of Performance Indicators (KPI)* yang ditetapkan melalui Pelan Transformasi Politeknik yang menasaskan Politeknik Malaysia diiktiraf sebagai institusi peneraju utama penyediaan pendidikan dan latihan teknik dan vokasional pada peringkat serantau dengan

sasaran 85 peratus graduan politeknik bekerja (termasuk melanjutkan pelajaran) dalam tempoh enam bulan selepas menamatkan pengajian (Garis Panduan Pengurusan dan Pentadbiran CISEC, 2012).

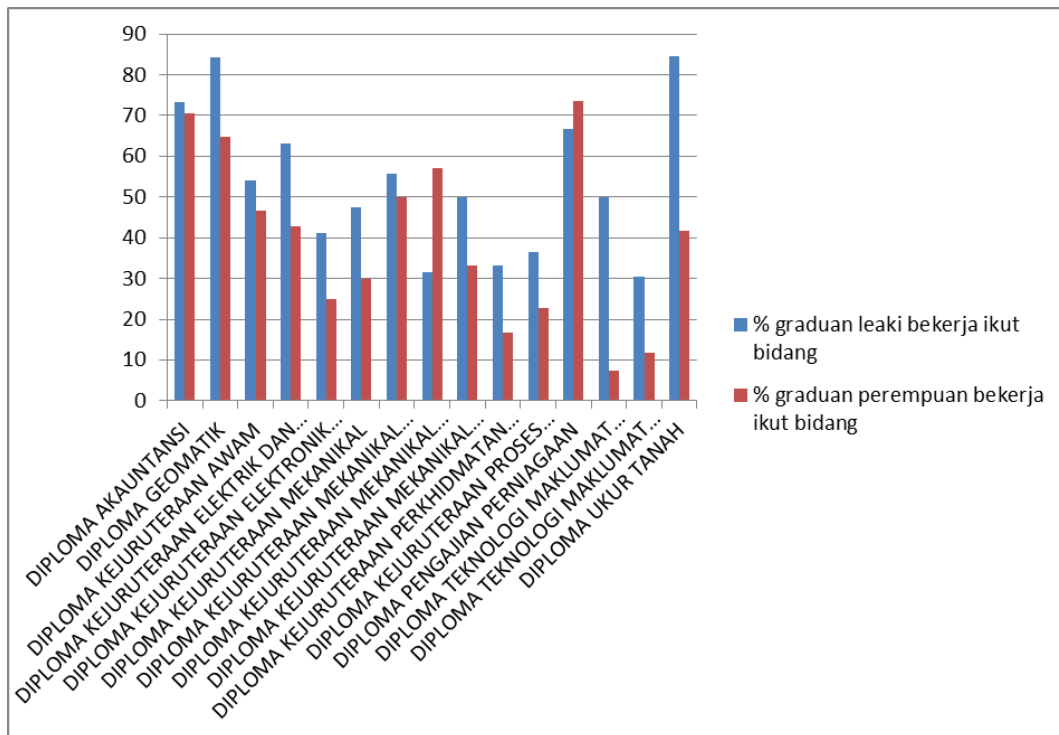
Analisa ini dapat disokong melalui hasil dapatan kajian pengesanan graduan bagi politeknik 2018 yang membuktikan bahawa lebih 97% graduan politeknik di seluruh negara telah berjaya mendapat penempatan pekerjaan dalam pelbagai bidang setelah tamat pengajian (Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik Malaysia, 2018). Pencapaian ini turut selari dengan kadar kebolehpasaran graduan universiti-universiti teknikal Malaysia (MTUN) iaitu 87.1%, graduan Politeknik sebanyak 88.6% dan graduan Kolej Komuniti dengan pencapaian 97.2% (Laporan Kajian Pengesanan Graduan KPT, 2016).

4.2 Jadual perbandingan graduan bekerja dalam bidang pengajian

Jadual seterusnya mengandungi maklumat berkaitan bilangan dan peratusan graduan lelaki dan perempuan yang bekerja mengikut bidang pengajian masing-masing.

Jadual 2 - Data graduan lelaki dan perempuan bekerja dalam bidang mengikut program pengajian 2018

Program yang ditawarkan	Bilangan graduan lelaki bekerja dalam bidang	Jumlah graduan lelaki bekerja	Peratus graduan lelaki bekerja dalam bidang	Bilangan graduan perempuan bekerja dalam bidang	Jumlah graduan perempuan bekerja	Peratus graduan perempuan bekerja dalam bidang
Diploma Akauntansi	11	15	73	81	115	70
Diploma Geomatik	16	19	84	11	17	65
Diploma Kejuruteraan Awam	27	50	54	36	77	47
Diploma Kejuruteraan Elektrik dan Elektronik	41	65	63	6	14	43
Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi)	7	17	41	3	12	25
Diploma Kejuruteraan Mekanikal	59	124	48	6	20	30
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Automatif)	29	52	56	1	2	50
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Pembuatan)	6	19	32	4	7	57
Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Penyaman Udara dan Penyejukbekuan)	7	14	50	2	6	33
Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan	7	21	33	2	12	17
Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia)	19	52	37	8	35	23
Diploma Pengajian Perniagaan	14	21	67	61	83	73
Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan)	26	52	50	4	54	7
Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)	14	46	30	6	51	12
Diploma Ukur Tanah	11	13	85	5	12	42

Rajah 2 - Data graduan lelaki dan perempuan bekerja dalam bidang mengikut program pengajian 2018

Jadual 2 dan Rajah 2 di atas menunjukkan perbandingan di antara graduan lelaki dan perempuan yang bekerja mengikut bidang pengajian masing-masing. Berdasarkan data, graduan lelaki yang mencapai peratusan tertinggi adalah graduan daripada Diploma Ukur Tanah iaitu sebanyak 85%, diikuti oleh graduan Diploma Geomatik sebanyak 84% dan graduan Diploma Akauntansi yang mencatat peratusan sebanyak 73%. Peratusan paling rendah bagi graduan lelaki yang bekerja dalam bidang adalah lepasan Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian) iaitu 30% sahaja, diikuti oleh graduan bagi program Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Pembuatan) yang mencatat 32%, graduan Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan, 33% dan graduan Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia) sebanyak 37%. Graduan daripada lain-lain program berada dalam lingkungan 40% - 70% yang bekerja mengikut bidang pengajian masing-masing. Peratusan graduan lelaki yang bekerja di dalam bidang bagi kesemua program adalah pada kadar 53%.

Bagi graduan perempuan, Diploma Pengajian Perniagaan mencatat peratusan tertinggi di mana sebanyak 73% daripada graduan perempuan dalam bidang tersebut telah mendapat pekerjaan mengikut bidang pengajian yang diikuti di PKS. Program kedua tertinggi dari segi peratusan graduan perempuan bekerja mengikut bidang adalah daripada program Diploma Akauntansi iaitu sebanyak 70%. Seterusnya diikuti oleh graduan Diploma Geomatik yang mencapai 65% graduan perempuan yang bekerja dalam bidang. Graduan lepasan Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan), Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian) dan Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan mencatat peratusan yang agak rendah iaitu sebanyak 7%, 12% dan 17% masing-masing. Program-program lain juga hanya mencapai peratusan sekitar 20%-60% graduan perempuan yang bekerja mengikut bidang pengajian yang diikuti di PKS. Secara purata, peratusan graduan perempuan yang bekerja di dalam bidang bagi kesemua program adalah pada kadar 40%. Secara keseluruhan, peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja selari dengan bidang pengajian yang diambil adalah pada kadar 46.5%.

Hasil kajian di Kolej Komuniti juga mendapati sebanyak 43.4% (49 orang) graduan bekerja di luar bidang pengajian, menunjukkan bahawa tahap kesepadanan di antara bidang pengajian yang diikuti dengan pekerjaan yang diceburi oleh graduan di Kolej Komuniti berada pada tahap yang sederhana (Zaliza et al, 2014).

Potensi ketidaksepadanan kerja adalah lebih tinggi dialami oleh graduan iaitu calon pekerja yang mempunyai kelayakan pendidikan tinggi. Dianggarkan bahawa pada tahun 2020, hampir 31.5% daripada semua jenis pekerjaan akan memerlukan kelayakan peringkat tinggi (ijazah dan ke atas) dan sekitar 34% daripada tenaga buruh akan mempunyai kelayakan tersebut. Sekurang-kurangnya 50% daripada pelbagai jenis pekerjaan akan memerlukan kelayakan peringkat sederhana tetapi hanya sekitar 48% tenaga buruh sahaja akan memperolehi kelayakan ini. Manakala sekitar 18% daripada tenaga buruh yang tidak mempunyai kelayakan atau kelayakan rendah akan dapat memenuhi 18.5% daripada jenis pekerjaan yang tidak memerlukan kelayakan atau tahap kelayakan rendah (CEDEFOP, 2010).

5. Kesimpulan dan cadangan

Peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja sebanyak 98.2% (86.7% graduan bekerja termasuk 11.5% graduan yang melanjutkan pengajian) adalah di antara pencapaian yang boleh dibanggakan. Kebolehpasaran graduan politeknik amnya dan graduan PKS khususnya adalah pada tahap yang sangat memuaskan di mana graduan yang berjaya menamatkan pengajian ini dapat memenuhi keperluan bidang TVET dalam pelbagai cabang kemahiran seperti pengurusan, teknikal, sains & teknologi dan teknologi maklumat.

Pemerkasaan TVET juga perlu selari dengan arus perubahan dan cabaran dalam revolusi industri 4.0 yang menasaskan pertumbuhan ekonomi, sosial dan pendigitalan pelbagai bidang seperti automasi, robotik, pengkomputeran awan (*cloud computing*), kecerdasan buatan (*artificial intelligence*) dan internet (*Framing Malaysian Higher Education 4.0: Future-Proof Talents*, 2018). Pengurusan politeknik perlu meningkatkan kerjasama dengan pihak industri dalam mengenalpasti dan menentukan struktur kurikulum dan program yang ditawarkan adalah memenuhi keperluan industri 4.0 bagi memastikan kebolehpasaran graduan politeknik sentiasa mencapai sasaran yang ditetapkan.

Walau bagaimanapun, isu ketidaksepadanan pekerjaan perlu diberi perhatian serius oleh pihak pengurusan PKS berikutan peratusan graduan PKS pada tahun 2018 yang bekerja selari dengan bidang pengajian yang diambil adalah pada kadar 46.5% sahaja. Ini bermakna lebih daripada separuh jumlah bilangan graduan tidak bekerja mengikut bidang pengetahuan dan kemahiran yang telah diikuti di institusi. Kadar ketidaksepadanan pekerjaan ini juga dilihat tinggi (lingkungan 70%-80%) dalam beberapa program tertentu seperti program Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan), Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian), Diploma Kejuruteraan Perkhidmatan Bangunan dan Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia).

Kajian terperinci berkaitan faktor-faktor yang menyebabkan kegagalan graduan bagi program yang disebutkan perlu dilakukan dalam usaha meningkatkan peratusan graduan bekerja mengikut bidang pengajian pada masa akan datang. Adalah menjadi satu keperluan bagi pihak pengurusan politeknik dan kolej komuniti untuk mengenalpasti kelemahan yang wujud di dalam setiap program atau bidang pengajian yang ditawarkan di institusi masing-masing supaya kadar atau bilangan graduan yang bekerja mengikut bidang meningkat dengan setara (Zaliza et al, 2014).

Kesepadanan pekerjaan adalah penting bagi menjamin kepuasan bekerja (Espajo & Ibanez, 2006). Seterusnya, masalah pengangguran serta fenomena pertukaran pekerjaan akan dapat dikurangkan sekiranya graduan mendapat pekerjaan yang selari dengan apa yang dipelajari serta setaraf dengan kelayakan akademik yang dimiliki. Sebaliknya, jika berlaku ketidaksepadanan di antara pekerjaan yang diceburi dengan bidang pengajian yang diikuti, kesan jangka panjang yang akan dialami oleh graduan dan industri adalah penurunan produktiviti (Sattinger, 1993).

Justeru itu, sebagai langkah makro, pihak kerajaan boleh merangka dan melaksanakan beberapa strategi dan intervensi bagi menangani isu kebolehpasaran dan ketidaksepadanan pekerjaan. Langkah ini termasuklah mengenalpasti kemahiran-kemahiran spesifik yang diperlukan oleh industri sejajar dengan perkembangan teknologi dan maklumat, membuat kajian terperinci berkaitan program TVET yang perlu selari dengan keperluan industri 4.0, merangka kaedah untuk mengurangkan kadar kebergantungan kepada buruh asing serta memperkukuhkan budaya keusahawanan di kalangan graduan bagi mencipta peluang pekerjaan baru pada masa akan datang (Bank Negara Malaysia, 2019). Cadangan kajian seterusnya boleh dilakukan bagi mengenalpasti faktor-faktor ketidaksepadanan pekerjaan di kalangan graduan-graduan PKS.

Rujukan

Bank Negara Malaysia: *Outlook and Policy 2019*. Retrieved from

<https://www.thestar.com.my/business/business-news/2018/11/03/mismatch-of-skill-sets-a-factor-to-youth-unemployment#Ecm62LRjV3gg3R2y.99>

Berita Harian. (1 May 2018). Pekerja berkemahiran, peneraju kecemerlangan negara: Kerajaan sasar tingkat pembangunan modal insan penuhi keperluan ekonomi. Retrieved from <https://www.pressreader.com/>

Buku Panduan *Framing Malaysian Higher Education 4.0: Future-Proof Talents*. (2018).

Retrieved from https://umcms.um.edu.my/sites/aded/pdf/Framing_malaysian_HE4.0.pdf

European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP), 2014

European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP). (2010). *Skills & Demand in Europe: Medium-Term Forecast up to 2020*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Garis Panduan Pengurusan dan Pentadbiran CISEC. (2012). Retrieved from

http://www.psis.edu.my/images/cisec/2013/BUKU_GARIS_PANDUAN_CISEC_POLITEKNIK.pdf

International Labour Organization (ILO). (2014). *Statistics Brief - Skill Mismatch in Europe*.

- Juen, J. W. Y., Pang, V., & Vitales, J. W. (2010). OBE curriculum implementation process in Politeknik Kota Kinabalu: A possible evaluation framework. *In Prosiding Seminar Transformasi Pendidikan Teknikal* (pp. 172–181)
- Magdalena, V. (2017). Job mismatch effects on work productivity. *SEA-Practical Application of Science, Volume V, issue 15* (3/2017)
- Mason, G., Williams, G. & Cranmer, S. (2009). Employability skills initiatives in higher education: What effects do they have on graduate labour market outcomes?. *Education Economics* 17 (1), 1-30.
- Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2015-2025, Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.
- Pelan Strategik Politeknik & Kolej Komuniti 2018-2025, Kementerian Pendidikan Tinggi Malaysia.
- Pengesanan Graduan. (2016). Laporan Kajian Pengesanan Graduan KPT 2016. Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.
- Pengesanan Graduan. (2018). Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik Malaysia 2018. Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.
- Pengesanan Graduan. (2018). Laporan Kajian Pengesanan Graduan Politeknik Kuching Sarawak 2018. Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.
- Péter, R. (2014). Job mismatch in early career of graduates under Post-Communism. *International Journal of Manpower* 35(4):500-513. <https://doi.org/10.1108/IJM-05-2013-0113>
- Pertubuhan Pendidikan, Saintifik dan Kebudayaan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNESCO) GC. (2015). United Nation. Retrieved from <https://unevoc.unesco.org/go.php?q=TVETipedia+Glossary+AZ&term=Technical+and+vocational+education+and+training>
- Shazia, F., Ahmed, U., Javed, A. & Jehangir Khan, M. (2009). Educational and qualificational mismatches: Non monetary consequence in Pakistan. *European Journal of Social Sciences*. 9(2), 275-291.
- Statistik Bank Dunia (2018). *Malaysia: Unemployment rate from 2008 to 2018*. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/319019/unemployment-rate-in-malaysia/>
- Statistik Utama Tenaga Buruh Malaysia. (2018). Jabatan Perangkaan Malaysia. Retrieved from <https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=SWF2M0hXT11KUGI3N05qc2w1OWFRdz09>
- Statistik Tenaga Buruh. (2011). Kementerian Sumber Manusia Malaysia.
- Zaliza Hanapia, Ridzwan Che Rus, Mohd Safarin b Nordin, Abu Bakar Mamat, Mohd Nazri b Abdul Raji & Khairul Anuar Hasnan (2014). Penentuan kesepadanan bidang pengajian - pekerjaan dalam kalangan graduan di kolej komuniti. *International Seminar on Technical and Vocational Education 2014 (TVEIS 2014)*.

Persepsi Graduan Politeknik Hulu Terengganu Terhadap Pengalaman Semasa Pengajian Yang mempengaruhi Kebolehpasaran Graduan Mengikut Bidang Pengajian

Syuhairah Ghani¹, Sukarni Ab. Ghani²

¹Syuhairah binti Ghani,
Politeknik Hulu Terengganu, Kuala Berang, 21700, MALAYSIA

²Sukarni binti Ab. Ghani,
Politeknik Hulu Terengganu, Kuala Berang, 21700, MALAYSIA
syuhairahghani@pht.edu.my, sukarni@pht.edu.my

Abstrak: Tujuan kajian ini dijalankan adalah untuk mengkaji persepsi graduan Politeknik Hulu Terengganu terhadap pengalaman semasa pengajian yang mempengaruhi kebolehpasaran graduan mengikut bidang pengajian. Sampel kajian ini terdiri daripada 119 orang responden iaitu seramai 70 orang graduan Diploma Pengurusan Pelancongan (DUP) dan 49 orang graduan Diploma Akauntansi (DAT) yang berkonvokesyen pada tahun 2018. Dua objektif kajian iaitu untuk mengenalpasti kadar kebolehpasaran mengikut bidang pengajian di PHT dan menilai pengalaman semasa mengikuti pengajian di institusi terhadap kebolehpasaran graduan PHT mengikut bidang pengajian. Kaedah kajian yang digunakan adalah kaedah kuantitatif melalui proses pengumpulan data soal selidik secara atas talian melalui Kajian Pengesanan Graduan TVET (SKPG TVET) dan dianalisis menggunakan SPSS versi 22.0. Hasil kajian mendapati graduan dalam bidang Diploma Pengurusan Pelancongan yang lebih ramai bekerja di luar bidang pengajian mereka iaitu sebanyak 65.6% manakala graduan bidang Diploma Akauntansi, peratusan graduan bekerja tidak mengikut bidang hanya mewakili 47.9%. Hasil kajian turut menunjukkan bahawa faktor pengalaman semasa pengajian tidak mempengaruhi kebolehpasaran graduan yang bekerja tidak mengikut bidang kerana tiada perbezaan yang ketara antara graduan yang bekerja mengikut bidang dan bukan bidang dicatatkan. Kebanyakan graduan memberikan min skor yang tinggi dimana mereka bersetuju dan berpuashati dengan apa yang disediakan oleh pihak PHT kepada mereka sepanjang mereka menuntut di PHT. Min skor terendah dicatatkan bagi faktor kemudahan dan prasarana iaitu sebanyak 3.87 bagi graduan bekerja mengikut bidang dan 3.75 bagi graduan bekerja tidak mengikut bidang. Ini mungkin disebabkan PHT beroperasi di kampus sementara dan hal ini dapat diatasi apabila berpindah di kampus tetap nanti. Hasil kajian ini mencadangkan agar pihak pengurusan PHT dapat memberi perhatian terhadap graduan yang bekerja tidak mengikut bidang supaya tidak berlaku pembaziran ilmu dan seterusnya memenuhi sektor pekerjaan mengikut kehendak industri. Dicadangkan juga agar kampus tetap disegerakan agar para pelajar dapat menikmati kemudahan prasarana yang lebih kondusif demi melahirkan graduan yang berkualiti.

Kata kunci : kebolehpasaran graduan, bidang pengajian, faktor pengalaman

1. Pengenalan

Kadar kebolehpasaran graduan (GE) merupakan salah satu aspek penting dalam pencapaian *Key Performance Indicator* (KPI) di institusi pendidikan tinggi termasuklah Politeknik. Melalui pencapaian KPI ini, kita dapat melihat sejauhmanakah keberkesanan struktur pendidikan di sesebuah institusi terhadap kebolehdapatan pekerjaan mahasiswa. Kebolehpasaran pelajar juga boleh dijadikan kayu pengukur sejauhmana kualiti perkhidmatan pendidikan yang ditawarkan di sesebuah IPT (Mohd As'ri, 2009).

Kebolehpasaran graduan merujuk kepada graduan yang mendapat pekerjaan, menjadi usahawan, melanjutkan pengajian, meningkatkan kemahiran dan menunggu penempatan pekerjaan pada tahun konvokesyen. Data diperoleh semasa konvokesyen melalui instrumen Kajian Pengesanan Graduan dan pelaporannya diselaraskan oleh Pegawai Pengesanan Graduan di politeknik dan kolej komuniti masing-masing. Bagi pelaporan KPI ini, politeknik dan kolej komuniti perlu menggunakan data pencapaian rasmi yang dikeluarkan oleh Kementerian Pendidikan Tinggi (*Kamus KPI, 2019*).

Politeknik Hulu Terengganu (PHT) di bawah Kementerian Pendidikan Tinggi ditubuhkan bertunjangkan visi menjadi pusat kecemerlangan pendidikan dalam bidang pengurusan pelancongan dan perakaunan serta berazam

melahirkan graduan yang berketrampilan, berakhlak mulia dan bertanggungjawab selari dengan Falsafah Pendidikan Negara. Terdapat dua program pengajian yang ditawarkan iaitu Diploma Pengurusan Pelancongan dan Diploma Akauntansi.

Isu kebolehpasaran graduan dan pengangguran dalam kalangan siswazah bukan masalah baharu di negara ini. Bilangan graduan yang semakin bertambah menyebabkan berlakunya ketidakseimbangan antara peningkatan jumlah graduan dengan peningkatan jumlah peluang pekerjaan. Akibatnya sering didengari cerita-cerita betapa graduan terpaksa buat pelbagai kerja sampingan untuk menampung diri dan keluarga sementara menunggu peluang kerja tetap. Tetapi ramai juga yang tidak menunggu peluang untuk makan gaji, sebaliknya mula menceburi bidang keusahawanan dan berjaya mencipta nama. (Noor Mohamad, 2018). Secara tidak langsung, perkara ini menyumbang kepada peratusan graduan yang bekerja tidak mengikut bidang pengajian mereka.

Secara umumnya Institut Pendidikan Tinggi (IPT) berperanan memberikan pelbagai ilmu pengetahuan dan kemahiran baik secara teori mahupun praktikal supaya graduan memiliki kualiti siswazah yang diperlukan. Oleh yang demikian, IPT perlu memastikan kurikulum dan silibus setiap program pengajian yang ada sentiasa disemak, dikemaskini, ditambah baik dan ditambah nilai supaya selari dengan perubahan dalam dunia kerjaya semasa dan juga masa depan. Dengan ini, graduan mereka kelak akan mudah untuk memasarkan diri masing-masing bagi menembusi pasaran kerja. (Noor Mohamad, 2018).

Faktor kualiti perkhidmatan yang disediakan oleh pihak institusi pendidikan turut memainkan peranan dalam melahirkan graduan yang berkualiti. Menurut Douglas et al., (2006) dalam Siti Aishah (2017) terdapat pelbagai faktor yang boleh mempengaruhi tahap kepuasan pelajar terhadap perkhidmatan yang disediakan oleh pihak universiti antaranya ialah persekitaran fizikal, susun atur pencahayaan, dewan kuliah, kebersihan dan juga rupa bentuk bangunan. Terdapat juga faktor-faktor lain yang turut mempengaruhi tahap kepuasan pelajar di universiti seperti kualiti staf dan program, persekitaran pembelajaran, pembangunan individu, perkhidmatan, penilaian yang berpatutan dan juga justifikasi yang jelas (Siti Aishah, 2017). Kesemua aspek berikut perlu diberi perhatian yang sewajarnya bagi menjamin kepuasan pelajar terhadap perkhidmatan yang diberikan.

1.1 Pernyataan Masalah

Kebolehpasaran graduan Politeknik Hulu Terengganu yang diperolehi berdasarkan kajian yang dijalankan di dalam Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) setiap tahun semasa konvokesyen semenjak tahun 2013 sehingga 2017 menunjukkan jurang yang agak tinggi di antara bekerja dalam bidang dan luar bidang. Statistik pada tahun 2018 menunjukkan 65 peratus graduan bekerja tidak mengikut bidang pengajian mereka. Sekiranya graduan bekerja tidak mengikut bidang yang diceburi semasa pengajian mereka, ini menunjukkan satu kerugian di mana ilmu pengetahuan yang mereka perolehi semasa dalam pengajian tidak diaplikasikan sepenuhnya di alam pekerjaan. Perkara ini juga merupakan satu kerugian kepada masyarakat dan negara di mana sektor-sektor pekerjaan yang diberi penekanan oleh pihak kerajaan tidak dapat dipenuhi sepenuhnya.

Selain itu, persepsi pelajar terhadap kualiti perkhidmatan pendidikan di IPT juga perlu diambilkira bagi melihat sejauh mana perkhidmatan pendidikan di IPT dapat disediakan bagi memenuhi keperluan dan kehendak pelajar untuk memastikan kepuasan pelajar yang optimum dalam tempoh pengajian di institusi pengajian. Adalah menjadi harapan bagi setiap institusi pendidikan tinggi agar graduan yang dihasilkan dapat memperoleh pekerjaan mengikut bidang pengajian yang mereka ceburi seterusnya memenuhi keperluan sektor pekerjaan di dalam negara. Oleh yang demikian, kajian ini dilaksanakan untuk menilai sejauhmanakah pengalaman semasa mengikuti pengajian di PHT mempengaruhi kadar kebolehpasaran graduan mengikut bidang pengajian mereka.

1.2 Objektif Kajian

Antara objektif kajian ini adalah untuk:

1. Mengenalpasti kadar kebolehpasaran mengikut bidang pengajian di PHT.
2. Menilai pengalaman semasa mengikuti pengajian di institusi terhadap kebolehpasaran graduan PHT mengikut bidang pengajian.

1.3 Persoalan Kajian

Kajian ini bertujuan untuk menjawab persoalan kajian di bawah :

1. Berapakah kadar kebolehpasaran mengikut bidang kajian PHT.
2. Sejauhmanakah pengalaman semasa mengikuti pengajian di PHT mempengaruhi kadar kebolehpasaran graduan.

1.4 Limitasi Kajian

Kajian ini melibatkan graduan PHT yang menjawab Kajian Pengesanan Graduan melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) tahun 2018 secara atas talian. Graduan yang terlibat terdiri daripada Diploma Akauntansi dan Diploma Pengurusan Pelancongan yang telah menghadiri Majlis Konvokesyen pada tahun 2018 sahaja. Terdapat beberapa 'data missing' semasa menganalisa data dan ini diluar kuasa pihak pengkaji.

2. Sorotan Kajian

Menurut Norhasyila dalam Siti Aishah (2017), untuk melahirkan pelajar-pelajar yang berkualiti dan cemerlang dalam segala aspek maka kemudahan dan perkhidmatan yang disediakan oleh pihak politeknik haruslah berada pada tahap yang baik dan tinggi. Antara yang berkait rapat dengan kehidupan pelajar adalah seperti bilik kuliah, dewan kuliah, makmal, bengkel, perpustakaan, kantin dan juga kafeteria manakala dari segi perkhidmatan pula melibatkan hal-hal pelajar, pentadbiran, aktiviti kokurikulum dan keadaan keseluruhan staf di Politeknik. Kemudahan dan perkhidmatan ini haruslah sentiasa dikekalkan kualitinya bagi mencapai inspirasi visi dan misi Politeknik.

Kualiti di dalam perkhidmatan pendidikan harus diberi tumpuan lebih disebabkan tekanan daripada industri dan persaingan dalam pendidikan tinggi yang semakin hebat masa kini. Pelajar merupakan pelanggan utama kepada institusi pendidikan dan mereka akan lebih berminat kepada institusi pendidikan tinggi yang mempunyai reputasi tinggi dan dapat mengeluarkan graduan yang berkualiti. Pelajar-pelajar berharap perkhidmatan pendidikan tinggi akan memberi jaminan yang cerah untuk mereka mendapat pekerjaan dan membantu dalam kerjaya mereka (Abd Rahman, Ros & Rashdan, 2011).

Semakin hari, kadar purata kebolehpasaran graduan atau siswazah (*graduate employability*) yang dilahirkan daripada institusi pendidikan tinggi (IPT) di Malaysia menunjukkan peningkatan memberangsangkan di sebalik kadar pengangguran yang masih hangat diperkatakan. Apa yang menarik, selain bidang sinonim dan 'popular' seperti perubatan, perakaunan dan pendidikan, bidang-bidang lain terutama berkaitan teknikal seperti latihan teknikal dan pendidikan vokasional (TVET) kini turut menjadi pilihan. Walau bagaimanapun, ia bergantung kepada pelbagai faktor. Selain minat dan kecenderungan pelajar itu sendiri terhadap bidang-bidang yang diambil di IPT, pengaruh persekitaran dan semasa juga antara penyumbang kebolehpasaran graduan pada zaman yang serba pantas dan dinamik ini. (Kampusuol, 2018)

Menurut artikel Afterschool.my, 2017, telah disenaraikan sepuluh (10) bidang pengajian yang sukar mendapat pekerjaan pada tahun 2014 hingga 2016. Bidang pengurusan pelancongan dan akauntansi yang ditawarkan oleh PHT tergolong dalam bidang sains sosial dan menurut Rajah 1 di bawah, bidang sains sosial telah menyumbang sebanyak 10% dan tergolong dalam kalangan bidang yang sukar mendapat pekerjaan. Perkongsian dalam artikel ini bukanlah pembohongan semata-mata tetapi ianya adalah fakta yang dikeluarkan oleh Jobstreet.com (laman carian pekerjaan paling popular di Malaysia, majoriti graduan/majikan mendaftar di laman tersebut untuk mencari kerja dan mencari pekerja). Fakta ini dibentangkan dalam bentuk laporan kepada pihak Kementerian Pendidikan Tinggi pada tahun 2016.

- Malaysian graduates (2014-2016) that work in a different specialization from their field of study
- Field of study that has **lowest %** to similar work specialization (<30%)
  - Political Science
  - Humanities/Liberal Art
  - Science & Technology

Rajah 1 : 10 Bidang yang sukar mendapat pekerjaan pada tahun 2014 - 2016

3. Metodologi Kajian

Metodologi kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif dengan menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian. Sampel kajian terdiri daripada 119 orang graduan Politeknik Hulu Terengganu yang telah berkonvokesyen pada tahun 2018. Responden terdiri daripada 70 orang graduan bagi Program Diploma Pengurusan Pelancongan dan 49 orang graduan dari Program Diploma Akauntansi. Bermula pada tahun 2006, kajian ini telah dijalankan secara atas talian (online) di laman web <http://graduat.mohe.gov.my>. Dalam tatacara pemperolehan data, soalselidik telah dijalankan secara atas talian (online) sebulan sebelum berlangsungnya majlis konvokesyen. Para graduan perlu mengisi borang soalselidik ini dan membawa slip tersebut di hari konvokesyen sebagai bukti soalselidik ini telah lengkap dijawab.

Borang soal selidik merangkumi tujuh bahagian utama, iaitu: Bahagian A - Maklumat latar belakang graduan, Bahagian B – Status terkini, Bahagian C – Bekerja, Bahagian D – Belum/Tidak Bekerja, Bahagian E – Melanjutkan Pengajian dan Bahagian F - Pengalaman semasa mengikuti pengajian di institusi. Untuk kajian ini, pengkaji hanya memfokuskan kepada 4 bahagian yang berkaitan sahaja iaitu Bahagian A, B, C dan F. Dalam menganalisa data, kajian ini hanya menganalisis data soalselidik tertutup dengan menggunakan perisian SPSS versi 22.0.

4. Analisis Data

Berikut merupakan analisa data bagi soal selidik yang telah dijawab oleh responden secara atas talian melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan TVET yang menghadiri konvokesyen PHT pada tahun 2018.

Jantina

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Lelaki	20	16.8	16.8	16.8
Perempuan	99	83.2	83.2	100.0
Total	119	100.0	100.0	

Jadual 1.0 : Jantina

Daripada 119 orang responden, 20 orang (16.8%) ialah responden lelaki dan 99 orang (83.2%) adalah responden perempuan. Seramai 70 orang (58.8%) responden terdiri daripada Program Diploma Pengurusan Pelancongan manakala 49 orang (41.2%) terdiri daripada Program Diploma Akauntansi.

		Program Pengajian				Jumlah	
		Diploma Akauntansi		Diploma Pengurusan Pelancongan			
		Bil	%	Bil	%	Bil	%
Adakah anda bekerja dalam bidang yang sama dipelajari di institusi?	Ya	25	52.1%	22	34.4%	47	42%
	Tidak	23	47.9%	42	65.6%	65	58%
Total		48	100%	64	100%	112	100%

Jadual 2.0 : Graduan Bekerja dalam bidang yang sama mengikut program pengajian

Hasil dapatan kajian mendapati responden daripada Diploma Akauntansi, Pengurusan Pelancongan bekerja mengikut bidang adalah seramai 25 orang (52.1%) manakala 23 orang lagi (47.9%) bekerja tidak mengikut bidang mereka. Bagi Diploma Pengurusan Pelancongan pula, seramai 22 orang (34.4%) bekerja mengikut bidang dan 42 orang lagi (65.6%) bekerja tidak mengikut bidang pengajian mereka. Perkara ini turut disokong dalam artikel Afterschool.my, 2017 yang menyenaraikan 10 bidang pengajian yang sukar mendapat pekerjaan dan bidang sains sosial menyumbang sebanyak 10%.

	Graduan Bekerja Mengikuti Bidang		Graduan Bekerja Tidak Mengikuti Bidang	
	N	Mean	N	Mean
<u>Kurikulum (Kandungan Program Pengajian Secara Keseluruhan)</u>				
Kesesuaian kandungan pengajian	47	4.28	65	4.14
Program latihan industri/praktikum (jika berkaitan)	47	4.32	64	4.17
Mata pelajaran wajib universiti/institusi	47	4.32	63	4.16
Menyediakan pelajar untuk menghadapi dunia pekerjaan	47	4.47	65	4.20
Latihan Industri telah memberi manfaat kepada saya dalam mendapatkan pekerjaan bersesuaian	47	4.45	64	4.23
	Min Purata			4.18
<u>Perkhidmatan Bimbingan Kerjaya</u>				
Maklumat mengenai peluang pekerjaan & kerjaya	47	4.30	65	4.15
Bantuan dalam mendapatkan pekerjaan	47	4.28	63	4.19
	Min Purata			4.17
<u>Tenaga Pengajar (Pensyarah/Penyelia/Fasilitator)</u>				
Interaksi dengan pelajar	47	4.40	65	4.18
Penyampaian kuliah dan kualiti pengajaran	46	4.35	63	4.21
	Min Purata			4.20
<u>Kemudahan Prasarana</u>				
Makmal (komputer,sains,studio,dapur,bengkel,dll)	47	3.98	65	3.98
Kemudahan dewan kuliah / bilik tutorial	47	4.11	65	3.98
Kemudahan kafeteria / kantin	45	3.80	64	3.50
Kemudahan penginapan	44	3.50	64	3.45
Kemudahan ICT di kampus	47	3.96	65	3.83
	Min Purata			3.75
	Min Keseluruhan			4.03

Jadual 3.0 : Pengalaman graduan semasa mengikuti pengajian di PHT berdasarkan graduan bekerja mengikut bidang dan bukan bidang.

Jadual 3.0 di atas menunjukkan perbandingan pengalaman graduan semasa mengikuti pengajian di PHT bagi tahun 2018 berdasarkan graduan yang bekerja mengikut bidang dan bukan bidang. Pengalaman ini terdiri daripada beberapa faktor iaitu kurikulum, perkhidmatan bimbingan kerjaya, tenaga pengajar dan kemudahan prasarana.

Bagi graduan yang bekerja mengikut bidang, faktor kurikulum memberikan purata min skor yang tertinggi iaitu 4.39, diikuti dengan tenaga pengajar 4.38 dan perkhidmatan bimbingan kerjaya 4.29. Kemudahan prasarana memperolehi purata min skor yang terendah iaitu sebanyak 3.87. Berbeza pula analisis daripada graduan yang tidak bekerja mengikut bidang di mana purata min skor yang tertinggi adalah bagi faktor tenaga pengajar iaitu sebanyak 4.20, diikuti oleh faktor kurikulum dengan purata min skor 4.18, perkhidmatan bimbingan kerjaya 4.17 manakala faktor kemudahan mendapat purata min skor yang terendah iaitu 3.75.

Faktor kemudahan dan prasarana mencatat purata skor min yang terendah bagi kedua-dua graduan iaitu sebanyak 3.87 bagi graduan bekerja mengikut bidang dan 3.75 bagi graduan yang bekerja tidak mengikut bidang. Kemudahan penginapan mendapat min skor terendah adalah disebabkan oleh PHT belum mempunyai kampus tetap dan penginapan tidak disediakan untuk para pelajar buat ketika ini.

Secara keseluruhannya, tiada perbezaan min yang ketara bagi graduan yang bekerja mengikut bidang dan bukan bidang bagi kesemua faktor yang dinyatakan di atas dan ini jelas menunjukkan kebanyakan graduan mempunyai pengalaman yang positif semasa menjalani pengajian di PHT. Faktor pengalaman ini secara tidak langsung tidak menyumbang kepada peratusan graduan yang bekerja tidak mengikut bidang kerana faktor kurikulum memberi purata min skor yang agak tinggi bagi kedua-dua jenis graduan ini. Graduan yang bekerja tidak mengikut bidang mungkin disebabkan oleh faktor-faktor luar institusi pendidikan dan turut berkait rapat dengan masalah kadar kebolehpasaran graduan di IPT seluruh Malaysia sekarang ini.

5.0 Perbincangan

Berdasarkan analisis yang telah dibuat, didapati graduan dalam bidang Diploma Pengurusan Pelancongan yang lebih ramai bekerja di luar bidang pengajian mereka iaitu sebanyak 65.6% manakala graduan bidang Diploma Akauntansi, peratusan graduan bekerja tidak mengikut bidang hanya mewakili 47.9%. Ini menunjukkan bahawa graduan Diploma Pengurusan Pelancongan mempunyai masalah untuk mendapatkan kerja di dalam sektor pengajian mereka dan perkara ini seharusnya diambil berat oleh pihak pengurusan Politeknik Hulu Terengganu untuk menangani masalah ini. Perkara ini turut disokong dalam artikel Afterschool.my, 2017 yang menyenaraikan 10 bidang pengajian yang sukar mendapat pekerjaan dan bidang sains sosial menyumbang sebanyak 10%.

Hasil kajian juga mendapati, di antara empat faktor pengalaman graduan semasa mengikuti pengajian di politeknik, faktor kemudahan dan prasarana menyumbang purata min skor yang paling rendah iaitu sebanyak 3.87 bagi graduan yang bekerja mengikut bidang dan 3.75 bagi graduan yang bekerja tidak mengikut bidang. Faktor kemudahan mendapat skor yang terendah mungkin disebabkan oleh PHT belum mempunyai kampus tetap yang boleh menyediakan prasarana yang mencukupi kepada pelajar. Walau bagaimanapun, secara keseluruhannya min bagi faktor pengalaman graduan semasa mengikuti pengajian masih lagi tinggi iaitu 4.18 bagi graduan bekerja mengikut bidang dan 4.03 bagi graduan bekerja tidak mengikut bidang. Hasil kajian juga turut mendapati tiada perbezaan yang ketara antara pengalaman graduan yang bekerja mengikut bidang dan bukan bidang semasa mereka belajar di PHT dan ia tidak mempengaruhi atau menyumbang kepada peratusan graduan yang bekerja tidak mengikut bidang. Walaupun PHT belum mempunyai kampus yang tetap dan hanya beroperasi menggunakan bangunan sewa sebagai kampus sementara, kadar kebolehpasaran masih lagi mencapai KPI yang telah ditetapkan. Pada tahun 2018, kadar kebolehpasaran PHT telah mencapai sebanyak 98.3% dan pencapaian ini amat bermakna bagi pihak pengurusan PHT dan seluruh warga PHT. Diharapkan pencapaian kadar kebolehpasaran graduan PHT akan terus meningkat pada masa akan datang. Hasil kajian ini mencadangkan agar pihak pengurusan PHT dapat memberi perhatian terhadap graduan yang bekerja tidak mengikut bidang supaya tidak berlaku pembaziran ilmu dan seterusnya memenuhi sektor pekerjaan mengikut kehendak industri. Dicadangkan juga agar kampus tetap disegerakan agar para pelajar dapat menikmati kemudahan prasarana yang lebih kondusif demi melahirkan graduan yang berkualiti.

Rujukan

Abd. Rahman Yaacob, Ros Aini Ibrahim, Majdi @ Abd Hadi Ishak & Rashdan Rashid.(2011). *Punca stress di kalangan pelajar Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin (PTSS)*. PTSS Digest 2011, Arau: Unit Penyelidikan dan Inovasi PTSS

Afterschool.my (2017). *10 Bidang Pengajian Yang Susah Dapat Kerja*. <https://afterschool.my/bm/berita/10-bidang-pengajian-yang-susah-dapat-kerja>

JPPKK. (2019) *Kamus KPI* <https://www.pkb.edu.my/images/registeredUser/Kamus-KPI-2019.pdf>

Mohd As'ri Chik. (2009). *Kebolehpasaran: Alasan atau Peluang?*. <http://amasarjan.blogspot.com/2014/05/kebolehpasaran-alasan-atau-peluang.html>

Noor Mohamad Shakil Hameed (2018), *Beri penekanan kebolehpasaran graduan*. <https://www.utusan.com.my/rencana/utama/beri-penekanan-kebolehpasaran-graduan-1.627674>

Siti Aishah binti Jalil (2017). *Kualiti Perkhidmatan Politeknik Perak*. Tesis Sarjana Pengurusan Pemasaran (Mod Penyelidikan). UPSI

Wartawan Kampus Uols (2018). *Kebolehpasaran graduan: Bidang mana yang berpotensi dan mudah untuk dapat kerja?* <https://kampusuols.com/article/422098/U-In-News/ISU/Kebolehpasaran-graduan-Bidang-mana-yang-berpotensi-dan-mudah-untuk-dapat-kerjaA>

Kajian Kebolehpasaran Graduan Kolej Komuniti Tanjong Karang Bagi Tahun 2015 sehingga 2017

Wan Ena Suzira binti Wan Abdullah¹

¹Unit Sijil Pelukis Pelan Senibina, Jalan PB1 Tanjong Karang, Kolej Komuniti Tanjong Karang
weskktk@gmail.com

Abstrak : Usaha pengesanan dan menjejaki graduan di institusi pengajian tinggi telah lama dilaksanakan di Malaysia, termasuk Kolej Komuniti Tanjong Karang (KKTK). Memiliki kerjaya sejurus graduan menamatkan pengajian di sesebuah pusat pengajian tinggi adalah salah satu ukuran kebolehpasaran siswazah. Tujuan utama kajian ini dijalankan ialah bagi melihat peratusan status pekerjaan graduan, iaitu sama ada graduan bekerja, melanjutkan pengajian atau masih aktif mencari pekerjaan. Seramai 119 orang graduan bagi Sijil Pelukis Pelan Senibina yang menamatkan pengajian yang tahun 2015 sehingga 2017 dipilih sebagai responden dalam kajian ini. Instrumen kajian yang digunakan adalah soal selidik yang dilengkapi secara atas talian oleh responden dan dianalisis menggunakan perisian Statistical Package for the Social Science (SPSSV20). Data bagi kajian ini dianalisis secara analisis deskriptif dalam bentuk peratusan. Kajian mendapati terdapat tiga kategori utama status kebolehpasaran graduan sebaik menamatkan pengajian di KKTK, iaitu sama ada bekerja (dalam bidang dan luar bidang), melanjutkan pelajaran (dalam bidang dan luar bidang), dan belum perolehi pekerjaan (belum bekerja). Graduan melanjutkan pelajaran meningkat dari 20.9%, 44.7% dan 63.2% bagi tempoh 2015 sehingga 2017. Manakala, graduan yang bekerja pula menurun dari 76.7%, 55.3% dan 34.2% dari tahun 2015 ke tahun 2017. Keseluruhannya, kebolehpasaran graduan KKTK masih berada pada peringkat yang sangat baik dan relevan.

1. Pengenalan

Kaji selidik Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) yang dijalankan secara atas talian telah bermula pada tahun 2006. Tujuan utama kajian ini dijalankan ialah bagi melihat status pekerjaan graduan baru menjelang musim konvokesyen masing-masing, iaitu sama ada bekerja, melanjutkan pengajian atau masih aktif mencari pekerjaan. IPT yang menyertai kajian akan membekalkan maklumat asas graduan iaitu maklumat diri dan latar belakang pengajian sebelum kajian dibuka kepada para graduan. Data asas yang dibekalkan oleh IPT tidak boleh diubah oleh responden kajian.

Pengesanan graduan dan persepsi tentang kolej komuniti semasa graduan belajar adalah penting bagi membawa perubahan yang membina kepada KKTK dan juga kepada pihak Kementerian Pendidikan Malaysia bagi meningkatkan lagi kualiti dan taraf pendidikan tinggi negara. Ini juga merupakan salah satu cara graduan untuk menyumbang kembali kepada institusi dan kepada bakal pelajar yang akan mengikuti pelbagai program pengajian di IPT.

Kajian ini adalah bagi meneroka status peratusan kebolehpasaran graduan KKTK selepas menamatkan pengajian di kolej sama ada bekerja dan melanjutkan pelajaran. Perbandingan dilakukan pada tiga tahun kebelakang berturut-turut iaitu tahun 2015 sehingga tahun 2017 bagi graduan program Sijil Pelukis Pelan Senibina.

2. Sorotan Kajian

Revolusi Industri 4.0 (Industri 4.0) yang menekankan pembinaan teknologi realiti maya tanpa banyak menggunakan tenaga manusia memberikan kesan terhadap pelbagai aspek kehidupan. Dalam konteks ini, pendidikan tinggi adalah antara bidang cukup penting yang tidak ketinggalan menerima impak perkembangan terbaru ini. Oleh itu, amat penting untuk memastikan negara bersedia melahirkan graduan memiliki pemikiran kritis dan mampu mengadaptasi perubahan ini.

Sejajar dengan aspirasi dan visi Transformasi Nasional 2050 atau TN50, tumpuan khusus diberikan kepada Industri 4.0, dalam usaha mewujudkan tenaga buruh yang berdaya saing di peringkat global. Dalam menuju sebuah negara maju berpendapatan tinggi, kerajaan komited menganjukkan sekurang-kurangnya lima lonjakan transformasi TVET. Lonjakan pertama adalah untuk melatih dan meningkatkan tenaga mahir tempatan secara berterusan bagi menjadikan mereka kompetitif, berpeluang memiliki pekerjaan dan pendapatan yang lumayan serta menikmati taraf hidup yang lebih baik. Melalui program pendidikan dan latihan yang dilaksanakan di institusi TVET, kerajaan berhasrat untuk melatih 300,000 rakyat Malaysia daripada golongan B40 dari tempoh sekarang sehingga tahun 2025 (BH Online 2018).

BH Online 20 Februari 2018 turut menyatakan statistik Kajian Pengesanan Graduan 2017 yang dikeluarkan oleh Kementerian Pendidikan Tinggi, didapati kadar kebolehpasaran graduan pelajar institusi pendidikan tinggi (IPT) di negara ini untuk tahun 2017 ialah 79.1 peratus menyaksikan peningkatan sebanyak 1.8 peratus berbanding 77.3 peratus pada 2016. Kebolehpasaran graduan kolej komuniti pula mencatat kadar 97.2 peratus berbanding 91.2 peratus pada 2013, iaitu peningkatan enam peratus. Ini membuktikan kemajuan pendidikan kemahiran yang ditawarkan di kolej komuniti seiring dengan agenda TVET. Penawaran kursus berasaskan revolusi industri keempat (4IR) di kolej komuniti amat sesuai dengan strategi bagi menarik pelabur asing datang ke Malaysia dan ini akan membantu meningkatkan lagi kebolehpasaran graduan kolej komuniti dari semasa ke semasa.

Kementerian Pendidikan Tinggi telah melaksanakan banyak transformasi pendidikan tinggi sejajar Revolusi Perindustrian Keempat (Industri 4.0) yang berlaku di peringkat global dengan mereka bentuk sistem pendidikan tinggi bertepatan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2015-2025 (Pendidikan Tinggi). Antaranya adalah memperkenalkan Purata Nilai Gred Keseluruhan Berintegrasi (iCGPA) dan Ketua Pegawai Eksekutif Fakulti (CEO) atau CEO@Fakulti di Universiti Awam (UA).

3. Metodologi

Kajian ini telah melibatkan graduan KKTK sejak tahun 2015 hingga tahun 2017. Data kajian terdiri daripada semua graduan KKTK dari bidang Sijil Pelukis Senibina.

Soal selidik standard yang dibekalkan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia dari tahun-tahun sebelum ini telah digunakan bagi mengumpulkan maklumat para graduan KKTK ini. Borang ini mengandungi lapan bahagian kesemuanya iaitu bahagian A hingga bahagian G. Bahagian A mengandungi maklumat latar belakang asas dan akademik para graduan. Bahagian B merupakan soalan berkaitan status pekerjaan terkini, sama ada bekerja sepenuh masa atau bekerja separa masa, tidak bekerja atau lain-lain. Manakala bahagian C adalah soalan berkaitan maklumat pekerjaan graduan seperti taraf pekerjaan, kumpulan pekerjaan utama, sektor pekerjaan, pendapatan bulanan graduan dan sebagainya. Bagi graduan yang belum bekerja, mereka perlu menjawab soalan berkaitan di Bahagian D. Bahagian E dikhususkan untuk graduan yang melanjutkan pengajian semasa musim konvokesyen masing-masing. Penilaian graduan terhadap IPT masing-masing berkaitan kandungan kurikulum, sistem penilaian, tenaga pengajar dan kemudahan prasarana serta perkhidmatan bimbingan dan kaunseling yang disediakan di IPT masing-masing terdapat di Bahagian F. Manakala persepsi graduan mengenai keberkesanan sistem pengajian dan kesediaan diri bagi menghadapi cabaran dunia pekerjaan terkandung dalam Bahagian G.

Prosedurnya adalah graduan diminta menjawab soal selidik ini secara atas talian sebelum, semasa atau selepas konvokesyen. Kemudahan komputer riba telah disediakan di kaunter pendaftaran ketika majlis konvokesyen untuk mereka mengakses borang soal selidik tersebut sekiranya gagal berbuat demikian di rumah. Semua soal selidik yang telah diisi dianalisis menggunakan perisian Statistical Package for Social Sciences (SPSS).

4. Skop Kajian

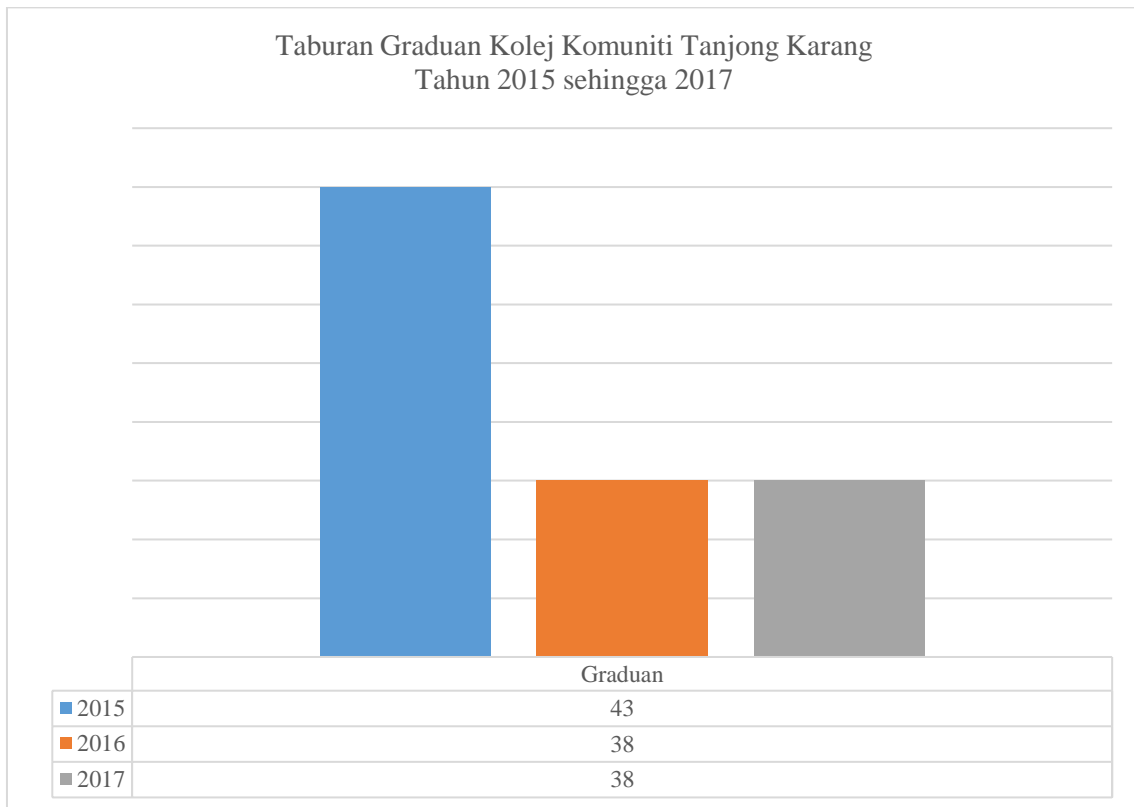
Kajian ini melibatkan seramai 119 orang graduan yang telah menamatkan pengajian di Kolej Komuniti Tanjong Karang bagi tahun 2015 hingga 2017. Jumlah responden yang menjawab Responden bagi Kajian Pengesanan Graduan bagi Kolej Komuniti Tanjong Karang bagi tahun 2015 sehingga 2017 ialah seramai 119 orang responden.

5. Hasil Kajian

5.1 Taburan Graduan KKTK

Bagi tempoh 2015 sehingga 2017, seramai 119 orang graduan Kolej Komuniti Tanjong Karang dari program Sijil Pelukis Senibina telah Berjaya menamatkan pengajian.

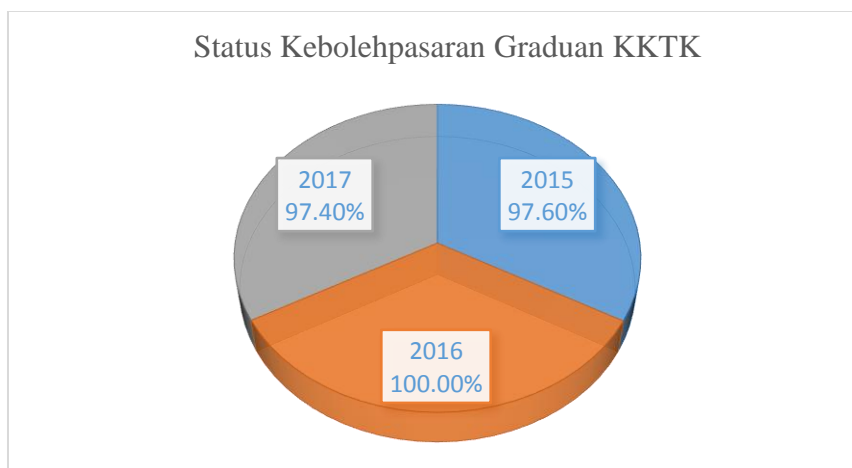
Rajah 1 - Taburan graduan sepanjang tahun 2015 sehingga 2017

Rajah 1 menunjukkan taburan responden graduan KKTK bagi tahun 2015 sehingga tahun 2017 masing-masing sebanyak 43 orang graduan pada tahun 2015 dan seramai 38 orang graduan pada tahun 2016 dan 2017.

5.2 Status Kebolehpasaran Graduan KKTK

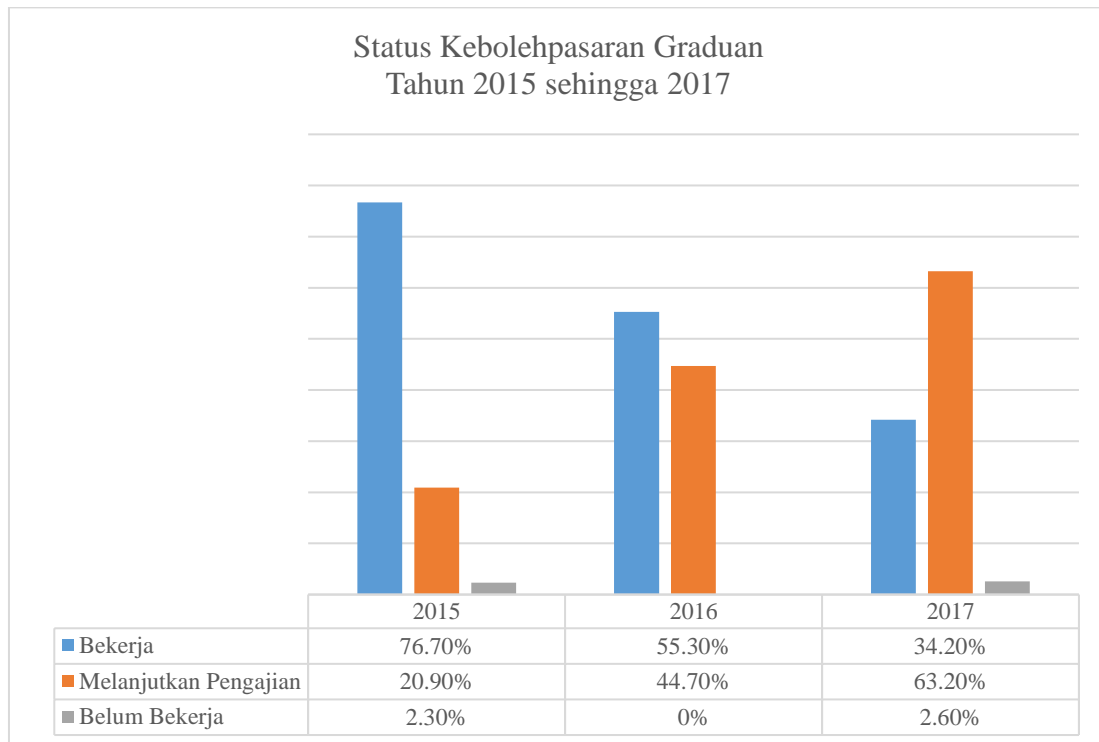
Carta 1 - Status Kebolehpasaran Graduan KKTK pada tahun 2015 sehingga 2017

Dalam konteks itu, status pekerjaan graduan adalah terjemahan kepada kebolehpasaran graduan dan sekaligus mencerminkan kualiti atau ciri graduan yang diperlukan oleh bakal majikan. Carta 1 memperlihatkan status pekerjaan graduan KKTK mengikut tahun 2015 sehingga 2017. Status pekerjaan graduan terbahagi kepada tiga kategori utama iaitu bekerja, melanjutkan pelajaran dan belum bekerja. Berdasarkan Rajah 3, secara umumnya, peratus graduan yang mendapat pekerjaan meningkat pada tahun 2016 berbanding pada 2015 sebanyak 2.4% dan menurun pada tahun 2017 sebanyak 2.4% menjadikan peratusan kebolehpasaran graduan sebanyak 97.4%

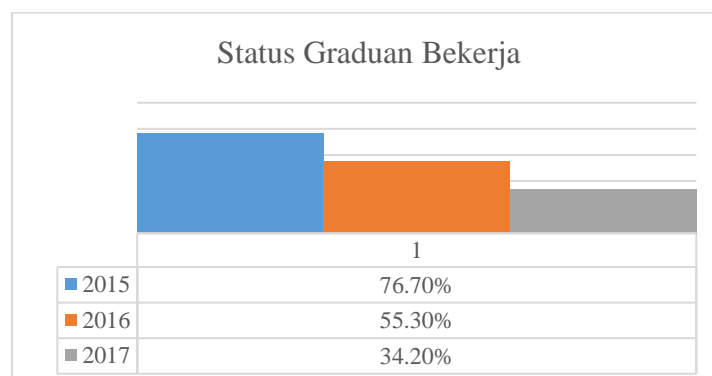
Rajah 2 - Status Kebolehpasaran Graduan mengikut kategori bekerja, melanjutkan pelajaran dan belum bekerja

Rajah 2 menunjukkan status kebolehpasaran graduan mengikut tiga kategori utama iaitu bekerja, melanjutkan pelajaran dan belum bekerja. Didapati kategori graduan yang bekerja pada tahun 2015 adalah sebanyak 76.70%, manakala sebanyak 55.30% pada tahun 2016. Bagi tahun 2017 pula graduan bekerja menurun kepada 34.20%. Bagi kategori graduan yang melanjutkan pelajaran pula terus meningkat dari tahun ke tahun. Pada tahun 2015 sebanyak 20.90% sahaja yang melanjutkan pelajaran. Manakala pada tahun 2016 peningkatan sebanyak 23.80% menjadikan 44.70% mendapat tawaran melanjutkan pelajaran. Bagi tahun 2017 pula graduan melanjutkan pelajaran terus meningkat kepada 63.20%. Manakala bagi kategori belum bekerja masing-masing membawa peratusan yang sangat rendah iaitu 2.30% pada tahun 2015, 2.60% pada tahun 2017. Pada tahun 2016 peratusan graduan belum bekerja adalah 0% dimana pada tahun berikutan peratusan kebolehpasaran graduan adalah 100%.

5.3 Status Graduan Bekerja

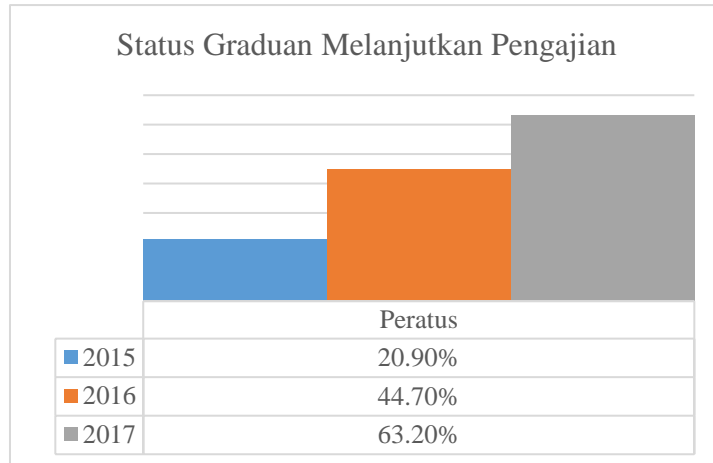
Rajah 3 - Status Graduan Bekerja pada tahun 2015 sehingga 2017

Rajah 3 merujuk kepada status graduan yang bekerja. Didapati graduan yang bekerja pada tahun 2015 adalah sebanyak 76.70%, manakala sebanyak 55.30% pada tahun 2016. Bagi tahun 2017 pula graduan bekerja menurun kepada 34.20%. Didapati trend peratusan graduan bekerja menurun berikutan graduan mendapat tawaran melanjutkan pelajaran sebaik sahaja menamatkan pengajian Sijil Pelukis Pelan ke peringkat di diploma di politeknik-politeknik.

5.4 Status Graduan Melanjutkan Pelajaran

Rajah 4 - Status Graduan Melanjutkan Pelajaran pada tahun 2015 sehingga 2017

Rajah 4 menunjukkan status graduan melanjutkan pelajaran ke peringkat lebih tinggi. Didapati graduan yang melanjutkan pelajaran terus meningkat dari tahun ke tahun. Pada tahun 2015 sebanyak 20.90% sahaja yang melanjutkan pelajaran. Manakala pada tahun 2016 peningkatan sebanyak 23.80% menjadikan 44.70% mendapat tawaran melanjutkan pelajaran. Bagi tahun 2017 pula graduan melanjutkan pelajaran terus meningkat kepada 63.20%.

Kajian Pengesanan Graduan KKTK 2015 sehingga 2017 melaporkan bahawa tujuan utama graduan melanjutkan pelajaran adalah untuk meningkatkan tahap kelayakan akademik. Dijangka mereka yang melanjutkan pelajaran mampu meningkatkan darjah kebolehpasaran apabila mereka memiliki kelayakan lebih tinggi.

6. Kesimpulan

Dapat disimpulkan bahawa Kajian Pengesanan Graduan KKTK sepanjang tahun 2015 sehingga 2017 telah mencapai KPI yang ditetapkan oleh pihak KPM iaitu melebihi peratusan 90% kebolehpasaran graduan. Kebolehpasaran graduan KKTK pada tahun 2015 adalah 97.60%, pada tahun 2016 adalah 100% dan yang terakhir pada tahun 2017 adalah 97.40%. Secara umumnya, peratus graduan yang mendapat pekerjaan meningkat pada tahun 2016 berbanding pada 2015 sebanyak 2.4% dan menurun pada tahun 2017 sebanyak 2.4%. Graduan melanjutkan pelajaran merupakan kumpulan terbesar dan meningkat dalam peratus 25% dari tahun ke tahun.

Didapati juga trend kebolehpasaran bagi graduan KKTK adalah graduan lebih cenderung untuk melanjutkan pelajaran atas dorongan untuk meningkatkan tahap kelayakan akademik graduan. Ini dikuatkan lagi di mana kelayakan sijil yang graduan perolehi belum mencapai standard keperluan di peringkat industri. Oleh itu, graduan mengambil langkah melanjutkan pelajaran sebelum graduan bekerja secara tetap di industri. Secara keseluruhannya, kebolehpasaran graduan KKTK dianggap secara relatif baik.

Rujukan

Amla Mohd Salleh (2010). Pendidikan Kerjaya dan Pembangunan Modal Insan. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia

Pusat Penyelidikan dan Inovasi Kolej Komuniti (2017). Laporan Kajian Pengesanan Graduan Kolej Komuniti 2016. Putrajaya. Penerbit Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti.

Jawatankuasa Pengesanan Graduan (2015) Laporan Kajian Pengesanan Graduan 2015 Politeknik Port Dickson <http://www.polipd.edu.my/v5.1/sites/default/files/LAPORAN%20KAJIAN%20PENGESANAN%20GRADUAN%202015.pdf>

Bahagian Perancangan dan Penyelarasan Dasar (2017) Laporan Kajian Pengesanan Graduan 2017 Kementerian Pendidikan Malaysia [http://graduan.moe.gov.my/skpgreport/penerbitan/SKPG%202017/4\)%20Pendahuluan%202017.pdf](http://graduan.moe.gov.my/skpgreport/penerbitan/SKPG%202017/4)%20Pendahuluan%202017.pdf)

Gwee Chiou Chin, 2019. Kebolehpasaran Graduan Politeknik Merlimau (PMM): Satu Kajian Perbandingan Antara Graduan. *Proceedings IMAC'18* : 394 – 397

Siti Nor Hayati M. Yusof (2018). Kebolehpasaran Graduan Kolej Komuniti Kuala Langat. *BITARA International Journal of Civilizational Studies and Human Sciences*

BH Online (2017). Transformasi KPT sejajar Industri 4.0. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2017/11/354387/transformasi-kpt-sejajar-industri-40> [23 November]

BH Online (2018). Kadar kebolehpasaran graduan meningkat. Dicapai dari <https://www.bharian.com.my/berita/pendidikan/2018/02/390649/kadar-kebolehpasaran-graduan-meningkat> [20 Februari].

BH Online (2017). Rombak kurikulum IPT yang jumud. Dicapai dari <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2017/11/356766/rombak-kurikulum-ipt-yang-jumud-idris> [29 November]

Ismail Jusoh (2012). *Quality of Education in Human Capital*. Bangi: HALUAN, Malaysia

Muhammad Hazrul Ismail (2012). Kajian mengenai kebolehpasaran siswazah di Malaysia: Tinjauan dari perspektif majikan, *Prosiding PERKEM ke-7*: 906-913.

Noorah Yusof, Zakiah Jamaluddin & Norain Mat Lazim (2013). Persepsi pelajar prasiswazah terhadap kebolehpasaran graduan dan persaingan dalam pasaran pekerjaan. *Jurnal Personalia Pelajar* 16: 77-92.

Nur Zakiah Hani Kamarolzaman & Masnora Sepikun (2011). The effectiveness of teaching among electrical lecturer from not education background. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 112: 1056-1063.

Shaharuddin Ahmad, Noraziah Ali & Mohd Fauzi Hamzah (2011). Kebolehpasaran Graduan UKM: Satu Kajian Perbandingan Antara Graduan Disiplin Sains dengan Bukan Sains. *Jurnal Personalia Pelajar* 14: 81-90.

Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri. *Rancangan Malaysia Kesepuluh 2011-2015*.

Zaliza Hanapi, Arasinah Kamis, Tee Tze Kiong & Mohd Hasni Hanapi. 2016. Jurang integrasi kemahiran employability di Malaysia: Satu kajian empirikal graduan

Trend Kebolehpasaran Graduan Politeknik Kuala Terengganu

Wan Hamidah Binti Wan Abas¹, Napisah Binti Harun²

¹Wan Hamidah Binti Wan Abas,
Politeknik Kuala Terengganu, Jalan Sultan Ismail, Kuala Terengganu, 20200, MALAYSIA

²Napisah Binti Harun,
Politeknik Kuala Terengganu, Jalan Sultan Ismail, Kuala Terengganu, 20200, MALAYSIA
hamidah@pkt.edu.my, napisah@pkt.edu.my

Abstrak: Kebolehpasaran graduan politeknik semakin dititikberatkan dan mendapat perhatian semua pihak termasuk Jabatan Pengajian Politeknik dan Kolej Komuniti, politeknik-politeknik Malaysia dan industri yang berkaitan. Pelbagai usaha telah dilakukan bagi membantu meningkatkan kebolehpasaran graduan politeknik. Bagi melihat sejauh mana kebolehpasaran graduan politeknik, satu kajian atas talian telah dilaksanakan kepada semua graduan politeknik Malaysia melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan TVET (SKPG-TVET). Semua graduan wajib menjawab kajian SKPG-TVET sebelum mengambil sijil pengajian samada hadir konovokesyen ataupun tidak. Dapatan daripada sistem kajian ini akan dianalisis bagi mendapatkan maklumat berkaitan kebolehpasaran graduan. Kebolehpasaran graduan Politeknik Kuala Terengganu dianalisis melalui sistem kajian ini adalah untuk melihat trend kebolehpasaran graduan PKT dalam tempoh lima tahun iaitu dari tahun 2014 sehingga 2018. Analisis ini melibatkan semua graduan dari dua jabatan akademik iaitu Jabatan Kejuruteraan Elektrik dan Jabatan Teknologi Maklumat dan Komunikasi, PKT. Data daripada SKPG dianalisa menggunakan perisian *Statistical Package for the Social Science* (SPSS) melalui kaedah mudah iaitu peratusan. Hasil analisis kajian secara keseluruhan menunjukkan peratus kebolehpasaran graduan semakin meningkat dari tahun 2014 (68.2%) ke tahun 2018 (99.1%) iaitu sebanyak 30.9%. Peningkatan ini adalah amat memberangsangkan yang menunjukkan PKT sangat bagus dalam melahirkan graduan yang holistik dan berdaya saing.

1. Pengenalan

Seiring dengan perkembangan arus teknologi pendidikan negara, kebanyakan ibu bapa berlumba-lumba untuk menghantar anak mereka melanjutkan pengajian selepas menamatkan Sijil Peperiksaan Malaysia (SPM) di institusi pengajian tinggi (IPT) khususnya di universiti, sama ada universiti awam atau swasta. Politeknik merupakan antara IPT yang masih dianggap kelas kedua berbanding universiti. Hakikatnya, politeknik bukanlah sebagaimana yang dianggap oleh sebahagian ibu bapa dan pelajar. Hal ini kerana, bidang pengajian di politeknik lebih menjurus kepada bidang kemahiran teknikal dan vokasional (TVET) yang mendedahkan pelajar dengan kemahiran teknikal supaya menepati piawai pasaran kerjaya industri negara supaya dapat meningkatkan kebolehpasaran graduan selepas mereka berjaya menamatkan pengajian di politeknik. Isu kebolehpasaran graduan sering menjadi perhatian masyarakat disebabkan meningkatnya tahap pengangguran di dalam negara. Bagi menangani isu-isu pengangguran dan kebolehpasaran graduan yang rendah, pelbagai pihak seperti Jabatan Pengajian Politeknik dan Kolej Komuniti (JPPKK) dan industri telah menggembeng tenaga dan usaha dalam memantapkan sistem pendidikan politeknik dan kolej komuniti.

Pendekatan yang digunakan dalam artikel ini ialah mengkaji trend kebolehpasaran mengikut program Diploma Kejuruteraan Elektrik dan Elektronik (DEE), Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi) (DEP), Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan) (DIP) dan Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian) (DNS) dari tahun 2014 sehingga tahun 2018.

1.1 Objektif Kajian

Antara objektif kajian ini adalah untuk:

- Mengenal pasti kadar kebolehpasaran graduan yang bekerja dan menyambung pengajian dalam tempoh enam bulan setelah tamat pengajian sehingga konvokesyen.
- Mengenal pasti kadar kebolehpasaran graduan yang tidak bekerja.
- Mengenalpasti kadar kebolehpasaran graduan yang meyambungkan pengajian atau meningkatkan kemahiran.

1.2 Persoalan Kajian

Persoalan kajian yang dijawab dalam kajian ini ialah:

- Berapakah peratus graduan PKT mengikut jantina bagi tahun 2014 sehingga tahun 2018.
- Berapakah peratus graduan PKT yang bekerja mengikut program bagi tahun 2014 sehingga tahun 2018.
- Berapakah peratus graduan PKT yang belum bekerja mengikut program bagi tahun 2014 sehingga tahun 2018.
- Berapakah peratus graduan PKT yang melanjutkan program mengikut program bagi tahun 2014 sehingga tahun 2018.

1.3 Skop Kajian

Skop kajian ini melibatkan pelajar tahun akhir yang telah menamatkan pengajian di Politeknik Kuala Terengganu, Terengganu yang menyertai kajian ini. Graduan terdiri daripada dua jabatan akademik utama iaitu Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE) dan Jabatan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (JTMK). Graduan daripada JKE terdiri daripada program Diploma Kejuruteraan Elektrik dan Elektronik (DEE) dan Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi) (DEP). Manakala graduan JTMK pula terdiri daripada program Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan) (DIP) dan Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian) (DNS) dari tahun 2014 sehingga tahun 2018.

2. Sorotan Kajian

Lambakan IPTA dan IPTS yang tumbuh bagaikan cendawan selepas hujan telah menyumbang kepada masalah pengangguran di kalangan graduan. Ini kerana jumlah graduan yang berjaya menamatkan pengajian di institusi pengajian adalah jauh lebih tinggi berbanding dengan jumlah kekosongan kerja yang disediakan oleh industri. Menurut Norliana (el. 2016), masalah peningkatan kadar pengangguran di kalangan graduan di Malaysia tahun demi tahun bukan sahaja telah merugikan graduan, keluarga dan institusi pendidikan, malah ia boleh melumpuhkan ekonomi negara kerana modal insan ini tidak dapat diketengahkan dengan jayanya untuk membangunkan negara. Seiring dengan perkembangan era globalisasi dan arus teknologi maklumat yang semakin pesat juga turut menyumbang kepada kekurangan peluang pekerjaan graduan. Hal ini telah menyumbang kepada isu pengangguran di kalangan graduan dan telah meningkatkan kebimbangan dikalangan ibu bapa dan pelajar untuk menyambung pengajian di peringkat yang lebih tinggi. Menurut Menteri Pendidikan Malaysia, Dr Mazlee (Cosmo Online, 2019), beliau menyatakan akan mengambil maklum saranan Bank Negara Malaysia (BNM) untuk mengurangkan ketidakpadanan yang jelas antara permintaan dan bekalan tenaga kerja.

Menurut (Charanjeet (2017), kejayaan serta keberkesanan pelaksanaan sesuatu program pengajian di sesebuah IPTA dapat diukur menggunakan kebolehpasaran graduan melalui milikan kerjaya sejeurus seorang graduan tamat pengajian. Status bekerja dan pekerjaan graduan menjadi jaminan hidup graduan yang telah melalui proses pembangunan modal insan semasa belajar bagi mengisi pelbagai jawatan yang diperlukan untuk pembangunan nasional.

Walaupun ramai yang mengatakan bahawa masalah pengangguran amat membimbangkan di kalangan graduan Malaysia, namun dengan pelbagai usaha telah dilakukan oleh pihak institusi dan kerajaan bagi membantu meningkatkan kebolehpasaran graduan negara di mata masyarakat setempat. Antara usaha yang dilaksanakan adalah menjalinkan usahasama antara institusi dan industri setempat atau institusi yang berkait rapat dengan bidang yang ditawarkan oleh sesebuah institusi. Menurut Datuk Seri Idris Jusoh (BH Online, 2018) menyatakan bahawa graduan latihan teknikal dan pendidikan vokasional (TVET) telah menunjukkan peningkatan kebolehpasaran memberangsangkan bagi graduan Politeknik sebanyak 94.5 peratus pada tahun 2017, berbanding 88.6 peratus pada tahun 2016.

3. Metodologi Kajian

Metodologi kajian ini adalah menggunakan kaedah kuantitatif dengan menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian. Kajian ini telah dijalankan secara atas talian kepada semua graduan Politeknik Kuala Terengganu sebelum konvokesyen. Soal selidik dalam kajian ini merangkumi beberapa bahagian utama, iaitu latar belakang graduan, pengalaman semasa mengikuti pengajian di institusi, keberkesanan sistem pengajaran dan kesediaan diri, melanjutkan pengajian, status terkini graduan seperti bekerja dan belum/tidak bekerja/lain-lain. Kajian ini hanya menganalisis data soalselidik tertutup dengan menggunakan perisian SPSS versi 22.0 secara deskriptif bagi menjawab semua persoalan kajian.

3.1 Limitasi Kajian

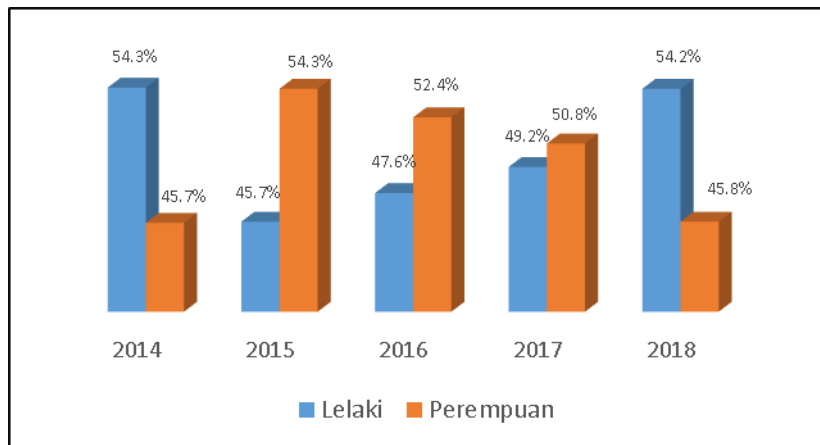
Kajian ini telah membuat limitasi bahawa ia dikaji berdasarkan tempoh responden menamatkan pengajian mereka di Politeknik Kuala Terengganu sehingga mereka menghadiri konvokesyen iaitu dari tahun 2014 sehingga tahun 2018.

4. Dapatan Analisis

Data yang dianalisis dalam kajian ini digunakan untuk mengkaji trend kebolehpasaran graduan dari tahun 2014 sehingga 2018 bagi graduan Politeknik Kuala Terengganu. Kajian ini menggunakan perisian SPSS versi 22.0 untuk menganalisis data kebolehpasaran graduan yang diperolehi melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan TVET (SKPG-TVET). Dapatan hasil kajian ditunjukkan dalam bentuk jadual dan graf.

4.1 Jantina Graduan

Rajah 1 menunjukkan peratus graduan PKT mengikut jantina bagi tahun 2014 sehingga tahun 2018. Hasil analisis mendapati peratusan graduan mengikut jantina lelaki dan perempuan adalah hampir sama bagi setiap tahun iaitu hanya 2.0% secara purata.

Rajah 1 - Peratus graduan mengikut jantina

4.2 Program Graduan

Dalam kajian ini, dua jabatan akademik utama yang terlibat ialah Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE) dan Jabatan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (JTMK). Graduan daripada JKE terdiri daripada program Diploma Kejuruteraan Elektrik dan Elektronik (DEE) dan Diploma Kejuruteraan Elektronik(Komunikasi)(DEP). Manakala graduan JTMK pula terdiri daripada program Diploma Teknologi Maklumat (Pengaturcaraan) (DIP) dan Diploma Teknologi Maklumat (Rangkaian)(DNS).

Jadual 1 menunjukkan trend graduan mengikut program yang ditawarkan di Politeknik Kuala Terengganu.

Jadual 1 - Trend graduan mengikut program

Jabatan	Program	Tahun				
		2014	2015	2016	2017	2018
JKE	DEE	13	0	0	34	63
	DEP	30	41	48	48	34
JTMK	DIP	105	74	70	100	93
	DNS	0	0	0	0	22
Jumlah		148	115	118	182	212

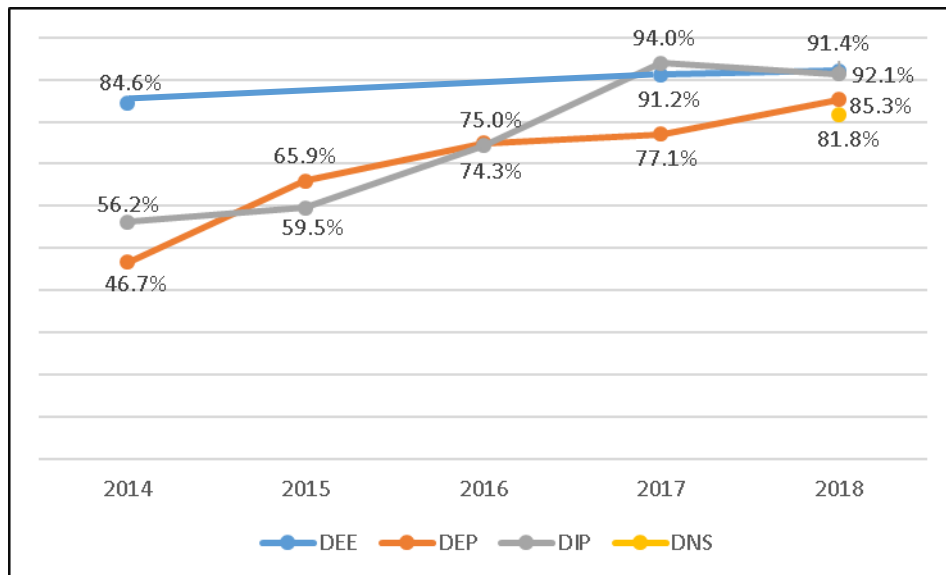
4.3 Status Kebolehpasaran Graduan

Status kebolehpasaran graduan yang dianalisis terbahagi kepada tiga iaitu status bekerja, belum bekerja dan lanjut pengajian. Dapatan analisis bagi setiap bahagian status diterangkan seperti berikut.

4.3.1 Status Bekerja

Rajah 2 menunjukkan trend kebolehpasaran graduan mengikut status bekerja berdasarkan program. Status bekerja ini mengambil kira samada graduan bekerja dalam bidang atau luar bidang, menunggu penempatan dan meningkatkan kemahiran. Dapatan analisis mendapati bahawa berlaku peningkatan peratus kebolehpasaran graduan yang bekerja dari

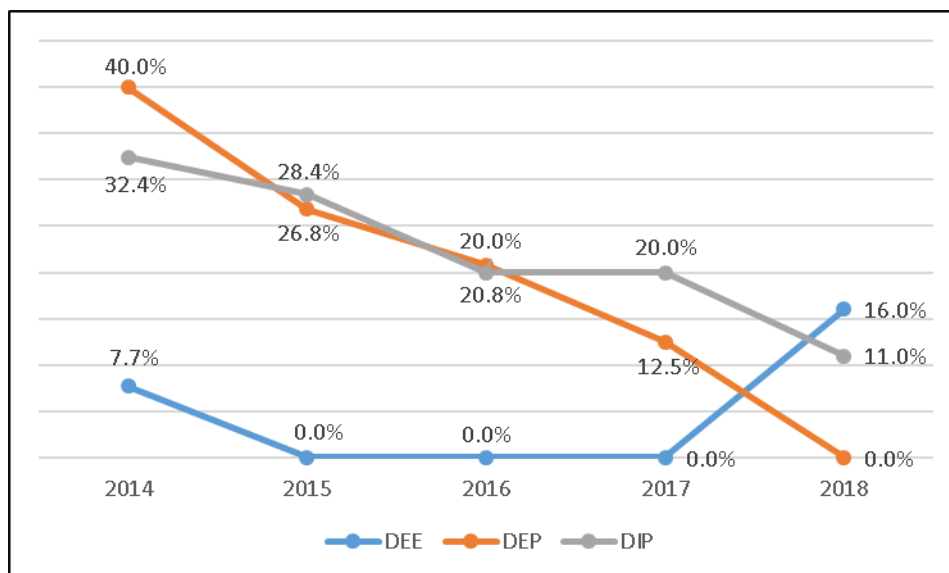
tahun 2014 sehingga tahun 2018. Ini menunjukkan tahap kebolehpasaran graduan PKT adalah tinggi dikalangan majikan.

Rajah 2 - Trend status bekerja graduan mengikut program

4.3.2 Status Belum Bekerja

Rajah 3 menunjukkan trend kebolehpasaran graduan mengikut status belum bekerja berdasarkan program. Dapatan analisis mendapati bahawa berlaku penurunan peratus kebolehpasaran graduan yang belum bekerja dari tahun 2014 sehingga tahun 2018 bagi dua program iaitu bagi DIP dan DEP. Kebolehpasaran graduan DNS PKT adalah tinggi kerana tiada dapatan yang menunjukkan graduan belum bekerja. Manakala bagi program DEE pula menunjukkan peningkatan bagi tahun terakhir kajian.

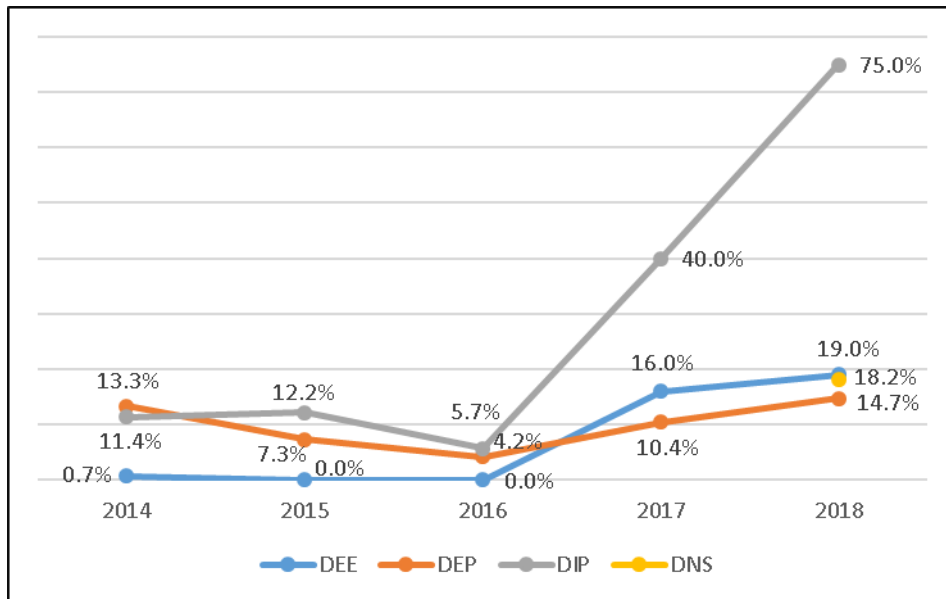
Rajah 3 - Trend status belum bekerja graduan mengikut program

Hasil analisis mendapati terdapat beberapa faktor utama yang telah dikenalpasti yang menyumbang kepada graduan belum bekerja. Antara faktor tersebut adalah seperti berikut:

1. Sedang mencari pekerjaan.
2. Menunggu penempatan melanjutkan pengajian
3. Tanggungjawab terhadap keluarga
4. Kerja yang ditawarkan tidak sesuai

4.3.3 Status Lanjut Pengajian

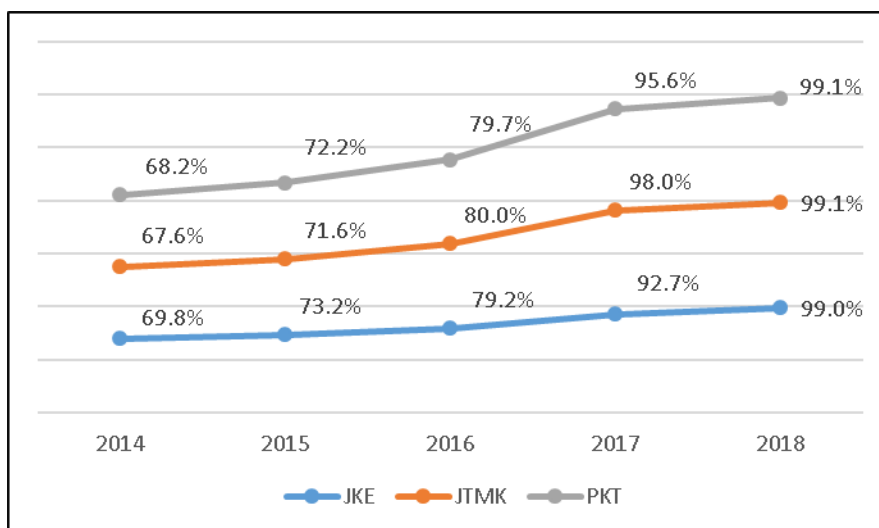
Rajah 4 menunjukkan trend kebolehpasaran graduan mengikut status lanjut pengajian berdasarkan program. Dapatan analisis mendapati bahawa berlaku peningkatan peratus kebolehpasaran graduan yang melanjutkan pengajian dari tahun 2014 sehingga tahun 2018 bagi semua program. Institusi yang menjadi pilihan graduan untuk melanjutkan pengajian termasuklah IPTA dan IPTS seluruh Malaysia.

Rajah 4 - Trend status lanjut pengajian graduan mengikut program

4.4 Kebolehpasaran Graduan PKT

Rajah 5 menunjukkan trend kebolehpasaran graduan PKT dari tahun 2014 sehingga tahun 2018 mengikut jabatan dan pencapaian politeknik. Peratus keseluruhan kebolehpasaran graduan PKT adalah diambilkira yang merangkumi graduan yang bekerja, menunggu penempatan pekerjaan dan melanjutkan pengajian. Dapatan analisis mendapati bahawa berlaku peningkatan peratus kebolehpasaran graduan PKT iaitu dari 68.2% pada tahun 2014 kepada 99.1% pada tahun 2018. Ini menunjukkan bahawa kebolehpasaran graduan PKT adalah sangat memberansangkan. Graduan PKT yang umumnya graduan politeknik Malaysia mempunyai kebolehpasaran yang tinggi. Kebolehpasaran graduan politeknik memang diakui kebolehnya di kalangan masyarakat berdasarkan laporan portal Berita Harian yang bertarikh 20 Februari 2018, di mana bekas Menteri Pendidikan Malaysia, Datuk Seri Idris Jusoh menyatakan bahawa kadar kebolehpasaran graduan politeknik adalah semakin meningkat [1].

Rajah 5 - Trend kebolehpasaran graduan PKT

5. Perbincangan

Kadar kebolehpasaran bagi graduan Politeknik Kuala Terengganu (PKT) mengikut jantina adalah hampir sama bagi tahun 2014 sehingga tahun 2018 berdasarkan perbezaan minimum sebanyak 2.0% secara purata. Kadar kebolehpasaran graduan Politeknik Kuala Terengganu bagi tahun 2014 sehingga tahun 2018 yang secara keseluruhannya seramai 775 orang. Manakala bagi trend graduan yang bekerja berdasarkan program telah menunjukkan trend yang semakin meningkat untuk keseluruhan program di PKT dari tahun 2014 sehingga tahun 2018. Di mana bagi tahun terakhir kajian iaitu tahun 2018, program DEE telah mencapai peratus sehingga 91.4 %, program DEP telah mencapai peratus sehingga 85.3%, program DIP telah mencapai peratus sehingga 92.1% dan program DNS telah mencapai peratus sehingga 81.8%.

Trend kebolehpasaran graduan bagi status belum bekerja berdasarkan program sehingga tahun terakhir kajian telah menunjukkan penurunan bagi program DEP iaitu sehingga 0 %, program DIP mencatatkan hanya 11% graduan yang belum bekerja, manakala bagi program DEE menunjukkan peningkatan sehingga 16%. Manakala tiada graduan yang belum bekerja bagi program DNS. Hasil analisis dikenalpasti yang menyumbang kepada graduan belum bekerja adalah berdasarkan faktor seperti graduan sedang mencari pekerjaan, menunggu untuk melanjutkan pengajian, tanggungjawab graduan terhadap keluarga disamping kerja yang ditawarkan adalah tidak sesuai.

Seterusnya adalah trend kebolehpasaran graduan bagi status lanjut pengajian berdasarkan program sehingga tahun terakhir kajian telah menunjukkan peningkatan sehingga 19% bagi program DEE dan peningkatan sehingga 14.7% bagi program DEP. Manakala trend lanjut pengajian graduan bagi lulusan DIP adalah sehingga 75% bagi tahun 2018 yang menunjukkan peningkatan yang mendadak dari tahun 2017 (40%). Kebanyakan graduan memilih untuk menyambung pengajian termasuklah IPTA dan IPTS seluruh Malaysia dan graduan cenderung memilih menyambung pengajian berkaitan program yang sama semasa di Politeknik. Ini menunjukkan program yang ditawarkan di Politeknik adalah relevan dengan keadaan semasa. Manakala bagi program DNS, 18.2% graduan telah menyambung pengajian ke peringkat yang lebih tinggi.

Antara faktor yang dilihat adalah peningkatan program-program kebolehpasaran yang mula dilaksanakan secara berperingkat bagi memberi nilai tambah kepada graduan yang bakal menempuh ke alam pekerjaan kelak. Program-program yang dijalankan adalah berorientasikan kehendak dan keperluan industri bagi memastikan pelajar yang mengikuti program-program tersebut akan diterima masuk terus ke pekerjaan. Berikut merupakan antara program untuk meningkatkan kadar kebolehpasaran graduan yang telah dijalankan di PKT bagi tahun 2014 sehingga tahun 2018:

- Program Kolaborasi JTMK dengan 2Y Communication (Terengganu),
- Program Kolaborasi JTMK dengan My Softcare (Terengganu)
- Program Kolaborasi JTMK dengan Web Creative Solution (Johor)
- Program Kolaborasi JTMK dengan TD1303 – Hub Digital Terengganu (Terengganu)
- Program Kolaborasi JTMK dengan Marii (Terengganu)
- Program khas JTMK dengan industri iaitu iPerintis
- Program Tunjuk Ajarku Sifu
- Program Kolaborasi JKE dengan Shin EtSu (Terengganu)
- Program Career Day dengan kerjasama Jobs Malaysia dan Jabatan Tenaga Kerja Kementerian Sumber Tenaga yang diadakan hampir setiap tahun.
- Bengkel Rancangan Perniagaan oleh Coach Shahril dari Speed Academics (Terengganu)
- Pitching Session for Business Model Canvas oleh Vintage Sdn Bhd Kuala Terengganu.

Merujuk kepada program-program yang telah dijalankan oleh PKT bagi meningkatkan kebolehpasaran graduan telah membantu graduan mendapatkan ilmu asas untuk merancang perniagaan selepas menamatkan pengajian di Politeknik. Usaha yang berterusan perlu dijalankan melalui pelbagai bentuk program dan majlis serta penerapan nilai-nilai keusahawanan dalam memberi bantuan kepada pelajar Kolej Komuniti Kulim untuk memastikan mereka bekerja atau menyambung pengajian. Penganjuran program atau majlis berkaitan destinasi kerjaya penting bagi memberi maklumat dan meningkatkan kesedaran para pelajar KKKU mengenai destinasi mereka setelah tamat pengajian peringkat diploma di Politeknik Kuala Terengganu (PKT).

6. Kesimpulan

Hasil kajian ke atas graduan Politeknik Kuala Terengganu (PKT) menunjukkan bahawa trend graduan adalah lebih 80% yang boleh mendapat pekerjaan dalam tempoh kurang enam bulan selepas tamat pengajian. Manakala trend graduan melanjutkan pengajian berdasarkan program adalah semakin meningkat. Selain daripada itu, trend graduan yang belum bekerja mengikut program adalah semakin menurun sehingga tahun terakhir kajian. Semua pihak perlu bergabung tenaga dan menyumbangkan usaha yang berterusan supaya dapat mengekalkan dan meningkatkan lagi kadar kebolehpasaran graduan yang bekerja dan melanjutkan pengajian selepas menamatkan pengajian di Politeknik.

Rujukan

Norliana Hashim, Chang Peng Kee & Mat Pauzi Abd Rahman (2016). STOPS: Mengungkap Isu Kebolehpasaran Graduan Di Malaysia. *Jurnal Komunikasi, Malaysian Journal of Communication*, Jilid 32(2), 130-164.

Charanjeet Kaur A/P Amtar Singh (2017). Kebolehpasaran Graduan Kolej Komuniti Kulim: Satu Tinjauan. *College Student Journal*, 43(4): 1333-1336.

Berita Harian Online, 20 Februari 2018, Kadar Kebolehpasaran Graduan Meningkatkan, Retrieved from <https://www.bharian.com.my/berita/pendidikan/2018/02/390649/kadar-kebolehpasaran-graduan-meningkat>

Berita Harian, 23 Mac 2019, Lulusan Politeknik Diperlukan Industri, Retrieved from <https://www.msn.com/en-my/news/national/lulusan-politeknik-diperlukan-industri/ar-BBV7n6p>

Cosmo Online, 28 Mac 2019, KPM Ambil Serius Kebolehpasaran Graduan, Retrieved from <https://www.kosmo.com.my/negara/kpm-ambil-serius-isu-kebolehpasaran-graduan-1.871437>

Kementerian Pendidikan Tinggi (2017). "Kajian Pengesanan Graduan 2017". Putrajaya: Kementerian Pendidikan Malaysia. Print.

Graduan Dan Alam Pekerjaan: Satu Tinjauan Di Kolej Komuniti Negeri Terengganu

Wan Noraida binti Wan Musa ¹, Mat Sukri bin Mamat²

¹Jabatan Akademik dan Pendidikan Berterusan,
Kolej Komuniti Kemaman, Kemaman, 24100, TERENGGANU

²Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi
Politeknik Muadzam Shah, Muadzam Shah, 26700, PAHANG
wannoraida2017@gmail.com

Abstrak: Pendidikan pengajian tinggi sangat memainkan peranan untuk melahirkan graduan bagi memenuhi pasaran tenaga kerja di peringkat global. Latihan kemahiran yang disediakan oleh pihak institusi haruslah sejajar dengan keperluan majikan dan tuntutan pekerjaan. Walaubagaimanapun, kebanyakan graduan IPTA dikatakan tidak memiliki kemahiran kerja yang diperlukan oleh industri dan majikan. Malah limpahan graduan dalam pasaran kerja telah mewujudkan persaingan sengit dalam kalangan mereka untuk mendapat tempat di industri. Ini menyebabkan berlakunya masalah pengangguran, malah ada dalam kalangan graduan ini juga terpaksa akur untuk bekerja diluar bidang mereka. Masalah ini memberi implikasi yang besar terhadap kebolehpasaran graduan. Oleh itu, kajian ini dijalankan untuk meninjau tentang tentang graduan dan alam pekerjaan ini di Kolej Komuniti Negeri Terengganu. Analisis kajian ini berdasarkan borang soalselidik iaitu melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) TVET kebangsaan Tahun 2018 yang melibatkan seramai 431 orang graduan yang Kolej Komuniti Negeri Terengganu iaitu Kolej Komuniti Kemaman, Kolej Komuniti Besut dan Kolej Komuniti Kuala Terengganu. Aspek yang dinilai dalam kajian ini adalah taraf pekerjaan graduan dan kadar graduan yang bekerja dalam bidang atau luar bidang mengikut program pengajian serta faktor-faktor yang menyebabkan graduan belum atau tidak bekerja. Kajian mendapati peratus graduan bekerja dalam sektor kerajaan sangat rendah. Malah masih ramai graduan yang bekerja di luar bidang berbanding dalam bidang. Kebanyakan graduan tidak bekerja kerana memilih untuk melanjutkan pengajian. Justeru itu, pihak kolej komuniti perlu mengambil langkah yang proaktif untuk mengatasi isu alam pekerjaan dalam kalangan graduan kolej komuniti.

1. Pengenalan

Memandangkan dunia kini berhadapan Revolusi Industri 4.0, peranan Pendidikan Teknik dan Latihan Vokasional (TVET) di Malaysia kian mencabar kerana perlu memenuhi permintaan pasaran tenaga mahir. Oleh itu, institusi pengajian tinggi akan sentiasa berusaha untuk melahirkan graduan yang cemerlang serta mampu untuk bersaing di pasaran kerja global. Namun begitu, pertambahan institusi pengajian tinggi awam dan swasta serta bilangan pelajar yang memasuki pusat pengajian tinggi telah meningkatkan lagi persaingan sengit untuk mendapatkan pekerjaan dalam pasaran. Jabatan Perangkaan Malaysia melaporkan pada suku pertama 2019, negara merekodkan seramai 516,600 penganggur. Pada masa sama, seramai 238,286 penganggur termasuk 174,327 siswazah, mendaftar sebagai pencari kerja aktif dengan JobsMalaysia di bawah Jabatan Tenaga Kerja (JTK) Semenanjung (Berita Harian, 7 Julai 2019).

Isu pengangguran bukanlah satu isu yang baru dan ianya telah lama dibahaskan oleh ahli akademik. Menurut (Azah, Farah Liza dan Haryati, 2007), kelemahan dan kekurangan kemahiran yang dimiliki oleh graduan dari sesebuah institusi pengajian itu sendiri merupakan punca utama berlakunya masalah pengangguran. Dikatakan 90 peratus peluang pekerjaan dalam sektor swasta di negara ini tidak dapat dipenuhi oleh graduan kerana kurikulum di institusi pengajian tidak memenuhi kehendak dan tuntutan pasaran kerja (Berita Harian, 29 Ogos 2003). Menurut (Siti Zaleha et al. 2007), banyak dakwaan mengatakan bahawa graduan di Malaysia menganggur kerana tidak memenuhi keperluan industri dari segi kemahiran. Oleh itu, kursus yang ditawarkan oleh IPTA dan IPTS perlulah seiring dengan keperluan pekerjaan.

Kolej Komuniti yang merupakan salah satu institusi pengajian tinggi awam juga berperanan untuk menghasilkan graduan yang berilmu dan berkemahiran tinggi dalam bidang teknikal. Objektif utama penubuhan kolej komuniti ini bersesuaian dengan matlamat kerajaan untuk melahirkan dan memasarkan graduan lepasan pengajian tinggi yang mempunyai tahap kemahiran yang tinggi sejajar dengan keperluan industri pada masa kini. Namun begitu, kolej komuniti juga tidak terlepas daripada isu kebolehpasaran graduan seperti pengangguran, graduan bekerja di luar bidang dan sebagainya.

2. Pernyataan Masalah

Pada zaman era globalisasi ini, seseorang graduan yang menamatkan pengajian di sesebuah pusat pengajian tinggi belum tentu lagi menjamin mereka untuk memperolehi kerjaya berkaitan dengan bidang dan gaji yang setimpal dengan kelulusan. Situasi itu menyebabkan peningkatan jumlah graduan menganggur, selain ramai terpaksa menceburi pekerjaan bukan bidang pengajian dan dibayar gaji atau imbuhan tidak setimpal kelulusan dimiliki (Berita Harian, 7 Julai 2019).

Peningkatan pelbagai institusi pengajian yang tumbuh bagaikan cendawan memberi peluang kepada pelajar untuk menyambung pengajian dalam bidang yang diminati. Namun begitu, sesebuah institusi pengajian itu dianggap kurang berjaya menghasilkan graduan yang sepadan dengan keperluan pasaran kerja jika peningkatan bilangan graduan tidak sejajar dengan peluang pekerjaan yang selaras dengan kelulusan akademik dan bidang pengajian (Berita Harian, 7 Julai 2019). Ini merupakan situasi yang juga dihadapi oleh kolej komuniti sebagai salah sebuah institusi pengajian tinggi awam apabila peningkatan bilangan graduan tidak dapat memenuhi keperluan pasaran pekerjaan. Oleh itu, kajian ini dijalankan untuk meninjau tentang graduan dan alam pekerjaan di Kolej Komuniti Negeri Terengganu.

3. Objektif Kajian

Antara objektif kajian ini adalah :

1. Mengenalpasti taraf pekerjaan graduan Kolej Komuniti Negeri Terengganu mengikut program pengajian.
2. Mengenalpasti kadar graduan yang bekerja dalam bidang atau luar bidang mengikut program pengajian.
3. Mengenalpasti faktor-faktor yang menyebabkan graduan kolej komuniti Negeri Terengganu belum atau tidak bekerja.

4. Kajian Sorotan

Isu pengangguran dalam kalangan graduan sudah lama hangat diperkatakan. Laporan ekonomi Malaysia memaparkan kadar pengangguran di Malaysia pada Januari hingga Ogos tahun 2017 adalah seramai 141,541 orang, manakala graduan sijil kemahiran yang berdaftar di Jabatan Tenaga Kerja melalui JobsMalaysia sebagai pencari kerja yang aktif adalah berjumlah 8,213 orang (Kementerian Kewangan Malaysia, 2018). Keadaan ini amat membimbangkan kerana masalah pengangguran yang terjadi melibatkan golongan graduan dari pelbagai institusi pengajian. Kajian Institut Penyelidikan Pengajian Tinggi Negara (IPPTN) (2003) mendapati kurangnya kemahiran berkomunikasi dalam Bahasa Inggeris (84.6%), bidang kursus kurang sesuai dengan kehendak pasaran (71.5%), tiada pengalaman kerja (66.8%) dan kurang menguasai kemahiran teknologi maklumat dan komunikasi (60.8%) merupakan punca utama graduan gagal mendapat pekerjaan (Ishak, Rahmah, & Robiah, 2008). Manakala (Marlina Ali & Shaharom Noordin, 2006) juga menyokong bahawa kegagalan utama graduan mendapat pekerjaan adalah kerana masalah komunikasi.

Menurut Timbalan Menteri Sumber Manusia iaitu Datuk Abdul Rahman Bakar, penyumbang utama kepada masalah pengangguran dalam kalangan graduan ialah kegagalan memastikan sukatan pelajaran atau kurikulum pendidikan memenuhi apa yang dituntut oleh pasaran kerja (Utusan Malaysia, 18 Mei 2005). Peranan IPTA dan IPTS dalam menyediakan kurikulum dan komponen bidang pengajian didapati tidak selari dengan kehendak industri. Ini menyebabkan para graduan sukar untuk memperolehi pekerjaan yang bersesuaian dengan kemahiran dan kebolehan yang dimiliki serta menjadi seorang pekerja yang kompetens.

Kajian yang dilakukan oleh (Syed Hussain, 2008) melaporkan bahawa 62.3% graduan berkelulusan teknikal tidak mendapat pekerjaan kerana kurang kemahiran employability berbanding kemahiran teknikal. Menurut (Hamidah, Rohailin, Siti Zuraydah, & Rusyda, 2017) pula, kebanyakan majikan pada masa kini lebih mengutamakan kemahiran insaniah seperti keperibadian, ketrampilan, keyakinan diri dan kebolehan berkomunikasi sebagai kriteria pemilihan pengambilan pekerja selain daripada kelayakan akademik. Manakala melalui kajian bersama yang dijalankan di antara Jabatan Pembangunan Kemahiran (JPK) dengan Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) (2011) mendapati bahawa peratusan graduan di Institusi Latihan Kemahiran Awam (ILKA) di Malaysia yang terlibat di dalam pekerjaan yang sepadan dengan bidang latihan adalah rendah. Ini dapat dikukuhkan lagi melalui laporan kaji selidik pengesanan graduan di ILKA di bawah Jabatan Tenaga Manusia (2009) yang menunjukkan bahawa hampir 42% graduan yang mendapat pekerjaan bekerja di luar bidang latihan yang dipelajari. Oleh itu, kajian ini dijalankan untuk meninjau tentang graduan dan alam pekerjaan dalam kalangan graduan Kolej Komuniti Negeri Terengganu.

5. Metodologi

Kajian ini merupakan kajian berbentuk kuantitatif dengan menggunakan soal selidik instrumen kajian yang dibina oleh Bahagian Perhubungan Industri dan Pengkomersilan Jabatan Pengurusan IPT, Kementerian Pendidikan Malaysia. Dalam kajian ini, pengkaji telah menggunakan borang soal selidik melalui Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) TVET kebangsaan kepada 413 orang graduan Kolej Komuniti Negeri Terengganu. Dapatan kajian ini diperolehi daripada borang

soal selidik yang merangkumi soalan-soalan yang telah difokuskan jawapannya. Data dianalisis menggunakan perisian IBM SPSS Versi 23. Data yang diperolehi ditunjukkan dalam bentuk deskriptif (peratus).

5.1 Sampel kajian

Populasi bagi kajian ini adalah para graduan Kolej Komuniti Negeri Terengganu pada tahun 2018. Dalam kajian ini, sampel yang terlibat adalah terdiri daripada graduan Kolej Komuniti Kuala Terengganu (361 orang), Kolej Komuniti Kemaman (25 orang) dan Kolej Komuniti Besut (45 orang)

6. Analisis Data dan Perbincangan

6.1 Analisis Demografi

Jumlah keseluruhan responden yang terlibat dalam kajian ini adalah seramai 431 orang yang melibatkan 304 orang atau 71% orang responden graduan lelaki dan 127 orang atau 29% orang responden graduan perempuan. Senarai bilangan responden mengikut program pengajian ditunjukkan sepertimana dalam Jadual 1.

Jadual 1 - Profile responden

Profil Responden	Graduan (N = 431)	
	Jumlah	%
Jantina		
Lelaki	304	71
Perempuan	127	29
Program Pengajian		
Sijil Asas Jahitan Kreatif (KJK)	18	4
Sijil Fesyen Dan Pakaian (SFP)	64	15
Sijil Servis Kenderaan Ringan (SKR)	93	22
Sijil Pemasangan Elektrik (SPE)	83	19
Sijil Pelukis Pelan Senibina (SPS)	29	7
Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan (STP)	34	8
Sijil Teknologi Senibina (STS)	40	9
Sijil Sistem Komputer Dan Rangkaian (SSK)	25	6
Sijil Animasi 3D (STD)	33	8
Diploma Teknologi Mekanikal (Lukisan Rekabentuk Terbantukan Komputer) (DAD)	12	3

6.2 Taraf Pekerjaan Graduan Kolej Komuniti Negeri Terengganu.

Jadual 2 - Taraf Pekerjaan Graduan Kolej Komuniti Negeri Terengganu Mengikut Program Pengajian

Program	Tarf Pekerjaan										Jumlah
	Berkerja Sendiri/ Freelance		Berkerja Dengan Keluarga		Majikan		Pekerja Kerajaan		Pekerja Swasta (Termasuk NGO)		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
KJK	5	35.7	6	42.9	0	0.0	0	0.0	3	21.4	14
SFP	8	29.6	4	14.8	12	44.4	0	0.0	3	11.1	27
SKR	1	1.3	8	10.1	2	2.5	0	0.0	68	86.1	79
SPE	9	21.4	5	11.9	1	2.4	2	4.8	25	59.5	42
SPS	1	5.3	2	10.5	0	0.0	0	0.0	16	84.2	19
STP	4	22.2	13	72.2	0	0.0	0	0.0	1	5.6	18

STS	1	5.3	3	15.8	0	0.0	0	0.0	15	78.9	19
SSK	1	5.9	0	0.0	3	17.6	1	5.9	12	70.6	17
DAD	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	12	100.0	12
STD	7	29.2	1	4.2	0	0.0	0	0.0	16	66.7	24
JUMLAH	37	13.6	42	15.5	18	6.6	3	1.1	171	63.1	271

Jadual 2 menunjukkan taraf pekerjaan graduan mengikut program pengajian. Hasil dapatan kajian menunjukkan graduan yang bekerja dalam sektor kerajaan sangat rendah dengan jumlah 3 orang atau 1.1%. Didapati hanya graduan dalam bidang Sijil Pemasangan Elektrik (SPE) dan Sijil Sistem Komputer dan Rangkaian (SSK) yang bekerja dalam sektor ini dengan peratus graduan masing-masing sebanyak 4.8% dan 5.9%. Sebaliknya kebanyakan graduan Kolej Komuniti Negeri Terengganu ini bekerja dalam sektor swasta dengan jumlah 171 orang atau 63.1%. Didapati 12 orang atau 100% graduan dalam bidang Diploma Teknologi Mekanikal (Lukisan Rekabentuk Terbantu Komputer) (DAD) bekerja dalam sektor swasta, diikuti graduan Sijil Kenderaan Ringan (SKR) seramai 68 orang atau 86.1% dan graduan Sijil Pelukis Pelan Senibina seramai 16 orang atau 84.2%. Dapatan kajian ini disokong sebagaimana kajian yang dilakukan oleh (Abd. Hair, Izzurazlia, Mohd Yusof, Zaimah, & Lyndon, 2013) yang mendapati pekerja lulusan kolej komuniti paling tinggi bekerja di syarikat swasta tempatan (97.2%) berbanding bekerja di syarikat awam tempatan (1.4%) dan lain-lain syarikat (1.4%) Menurut (Abd. Hair et al, 2007), antara faktor yang mempengaruhi seseorang graduan itu mendapat pekerjaan adalah faktor kemahiran teknikal dan kemahiran employability.

6.3 Graduan Yang Bekerja Dalam Bidang Atau Luar Bidang Mengikut Program Pengajian.

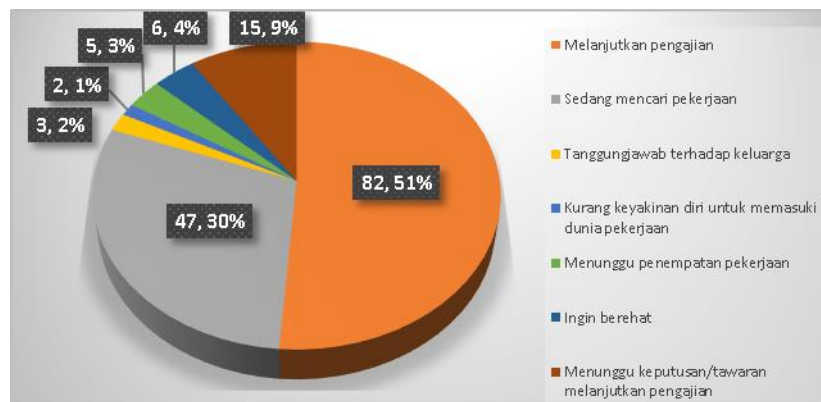
Jadual 3 - Analisis Graduan Yang Bekerja Dalam Bidang Atau Luar Bidang Mengikut Program Pengajian.

PROGRAM	BEKERJA DALAM BIDANG	%	BEKERJA LUAR BIDANG	%	JUMLAH
KJK	8	57	6	43	14
SFP	16	59	11	41	27
SKR	68	86	11	14	79
SPE	20	48	22	52	42
SPS	15	79	4	21	19
STP	7	39	11	61	18
STS	12	63	7	37	19
SSK	7	41	10	59	17
DAD	9	75	3	25	12
STD	6	25	18	75	24
JUMLAH KESELURUHAN	168	62	103	38	271

Jadual 3 menunjukkan analisis graduan yang bekerja dalam bidang atau luar bidang mengikut program pengajian. Sebahagian besar graduan program Sijil Servis Kenderaan Ringan, (SKR), Sijil Pelukis Pelan Senibina (SPS) dan graduan Diploma Teknologi Mekanikal (Lukisan Rekabentuk Terbantu Komputer) (DAD) menyatakan bahawa bidang pengajian yang mereka ikuti adalah berkaitan dengan pekerjaan mereka sekarang iaitu masing-masing sebanyak 86%, 79% dan 75%. Dapatan kajian ini dapat diperkukuhkan lagi dengan kajian yang dilakukan oleh (Abd. Hair et al., 2013) ke atas beberapa orang majikan yang mendapati lulusan kolej komuniti boleh menguasai dan mengaplikasikan bidang pengajian yang mereka ikuti di kolej komuniti dengan dunia pekerjaan mereka. Perkembangan industri automotif pada masa kini pula telah memberi peluang ramai graduan Sijil Servis Kenderaan dapat bekerja dalam bidang. Sepertimana dilaporkan, industri automotif tempatan telah mewujudkan peluang pekerjaan sebanyak 27,175 pekerjaan pada tahun 2017 iaitu meningkat sebanyak 5.1% berbanding tahun sebelumnya (Berita Harian, 21 Januari 2018). Namun begitu, graduan yang masih bekerja luar bidang masih lagi ramai bagi sesetengah program seperti graduan Sijil Animasi 3D (75%), Sijil Teknologi Pembinaan (61%) dan Sijil Sistem Komputer dan Rangkaian (59%). Manakala bilangan graduan dalam bidang elektrik yang bekerja dalam bidang dan luar bidang pula tidak jauh berbeza dengan peratus masing-masing 48% dan 52%. Dapatan kajian ini menyamai kajian yang dilakukan oleh (Zaliza, 2015) yang mendapati bahawa kebanyakkan graduan

dalam bidang ini bekerja dalam bidang yang sepadan dengan bidang pengajian yang diikuti di kolej komuniti.

6.4 Faktor-faktor Yang Menyebabkan Graduan Belum Atau Tidak Bekerja.

Rajah 1 : Faktor-faktor yang menyebabkan graduan belum atau tidak bekerja

Rajah 1 menunjukkan tujuh faktor yang menyebabkan seseorang graduan di Kolej Komuniti Negeri Terengganu belum atau tidak bekerja. Hasil dapatan kajian menunjukkan seramai 82 orang atau 51% graduan melanjutkan pengajian. Manakala 30% atau 47 orang graduan masih mencari pekerjaan dan 9% atau 15 orang graduan pula masih menunggu keputusan / tawaran melanjutkan pengajian. Data ini menunjukkan majoriti graduan kolej komuniti memilih untuk tidak bekerja kerana mereka lebih cenderung untuk melanjutkan pengajian. Banyak kajian yang telah dilakukan terhadap faktor yang mendorong seseorang individu untuk menyambung pengajian ke peringkat yang lebih tinggi. Antaranya faktor pengaruh orang lain seperti dorongan daripada ibu bapa dan saudara-mara dalam memilih tempat pengajian dan lokasi IPT (Joseph, 2011) serta jarak tempat pengajian daripada rumah (Rhys Davies, 2003). Kajian yang dilakukan (Mohd Ridzuan, Khairil, Mohd Radzuan, Azhar, & Lokhman Hakim, 2017) menyatakan bahawa prospek masa depan di mana aspek untuk mendapatkan pekerjaan lebih baik dengan peningkatan kelayakan akademik merupakan faktor utama yang mendorong mereka untuk menyambung pengajian. Walaubagaimanapun, kajian lebih lanjut perlu dilakukan bagi mengenalpasti kecenderungan graduan kolej komuniti memilih untuk melanjutkan pengajian ini.

7. Kesimpulan

Kolej komuniti berupaya untuk melahirkan graduan yang mantap dan kompetens dalam bidang kemahiran. Oleh itu, untuk memastikan institusi ini dapat menghasilkan bilangan graduan yang berkualiti dan memenuhi keperluan industri, maka pihak kolej komuniti haruslah sentiasa peka terhadap perkembangan teknologi semasa supaya kurikulum di kolej komuniti tidak ketinggalan jauh dan bersedia memenuhi keperluan majikan di industri. Proses penambahbaikan kurikulum haruslah dilakukan secara berterusan dengan mengambil kira pandangan daripada pelbagai pihak terutamanya daripada pihak industri berkaitan struktur kurikulum. Disamping itu juga, pihak kolej komuniti perlu sentiasa mengikuti perkembangan dan keperluan industri semasa supaya mereka dapat merancang program yang dapat memenuhi pasaran kerja masa kini. Pendekatan ini perlu dilakukan bagi melahirkan graduan yang berkebolehan dari pelbagai aspek supaya dapat membantu meningkatkan produktiviti kerja seterusnya menyumbang ke arah pembangunan negara.

Rujukan

Abd Hair et. al (2007). Potensi Permintaan Tenaga Kerja Berkemahiran dalam Sektor Perkilangan, Pembinaan dan Perkhidmatan di Malaysia. Laporan Projek. Universiti Kebangsaan Malaysia.

Abd. Hair, A., Izzurazlia, I., Mohd Yusof, H., Zaimah, R., & Lyndon, N. (2013). Kualiti dan Prestasi Kerja Graduan Kolej Komuniti: Penilaian oleh Majikan Bandar. *Akademika*, 83(1), 65–76.

Azah Mohamed, Farah Liza Mohd Isa & Haryati Shafii, (2007). Kemahiran di Kalangan Graduan Sebagai Kriteria Penting Pasaran Tenaga Kerja: Kajian Kes Graduan Fakulti Kejuruteraan, UKM. *Seminar Pendidikan Kejuruteraan dan Alam Bina 2007*.

Berita Harian (2003) Antara Akademik dan Kemahiran. 29 Ogos

Berita Harian (2018) Industri Automotif Sedia 30,000 Pekerja Baharu Tahun Ini. 21 Januari

Berita Harian (2019) Eksklusif : Graduan Siswazah Miskin B40 Sukar Dapat Kerja Setimpal. 7 Julai

Hamidah Norman, Rohailin Zainon, Siti Zuraydah Md Jenil, Rusyda Yahya, (2017). Personaliti Graduan Yang Menjadi Tarikan Organisasi. *Journal of Business Innovation Jurnal Inovasi Perniagaan Volume 2 No. 1 / 2017: 53-61.*

Ishak, Y., Rahmah, I., & Robiah, S. (2008). Graduan dan Alam Pekerjaan: Kes Siswazah UKM (Graduates and : The Case of UKM's Graduates). *Akademika*, 72(1), 3–24.

Joseph, K. M. S. (2011). Post-Secondary Students' Behaviour in the College Choice Decision. *Journal of Marketing Research and Case Studies*, 2011, 1–15. <https://doi.org/10.5171/2011.440964>

Kementerian Kewangan Malaysia. 2018. *Laporan Ekonomi Malaysia 2018.*

Marlina Ali, Shaharon Noordin (2006), Tahap Penguasaan Kemahiran Berfikir Kritis di Kalangan Pelajar Pendidikan Fizik Merentas Jantina, *Buletin Persatuan Pendidikan Sains & Matematik Johor 15 (1).*

Mohd Ridzuan, N., Khairil, M. N., Mohd Radzuan, H., Azhar, A., & Lokhman Hakim, O. (2017). Faktor Pendorong yang Mempengaruhi Keputusan Melanjutkan Pengajian ke Institusi Pengajian Tinggi (IPT) di kalangan Staf Kerajaan dan Swasta (The Motivating Factors that Influence the Decision to Further Study at Insitutes of Higher Learning Compa. *Jurnal Personalia Pelajar*, 20(1), 59–65.

Rhys Davies, 2003, *Dropping Out: A study Of Early Leavers from Higher Education.* Department for education dan skill. Norwich.

Siti Zaleha Omain, Ahmad Jusoh, Low Hock Eng, Norliza Mohd Salleh dan Shafudin Mohd Yatim,(2007). Penentuan Kemahiran yang Bersesuaian Untuk Pelajar Sarjana Muda Pengurusan Teknologi. *Laporan Projek Penyelidikan VOT75101. Research Management Center, UTM.*

Syed Hussain Syed Husman (2005) Meeting The Needs of Employers. *Proceedings of National Seminar "The development of Technology and Technical-Vocational Education and Training in an Era of Globalization: Trend and Issues."*Kuala Lumpur.

Utusan Malaysia. 2010. 32,000 Graduan Masih Menganggur. Kementerian Sumber Manusia Malaysia. 30 Jun.

Zaliza, H. (2015). *Kesepadanan Latihan Terhadap Pekerjaan Dalam Kalangan Graduan Kejuruteraan Elektrik Kolej Komuniti.* (1)

Tinjauan Kadar Pendapatan dalam Kalangan Graduan Kolej Komuniti Gerik

Halizawati Binti Halim¹, Mohd Safirul Bin Md Zin²

^{1,2} Kementerian Pendidikan Malaysia, Bukit Nasah, 33300, Gerik, Perak, MALAYSIA
liza_firul@yahoo.com

Abstrak: Kajian ini adalah satu tinjauan untuk mengetahui kadar pendapatan dalam kalangan graduan kolej komuniti Gerik yang terdiri daripada program Sijil Rekabentuk Fesyen Dan Pakaian, Sijil Aplikasi Perisian Komputer, sijil rekabentuk dan pembuatan perabot, sijil servis kenderaan ringan dan sijil teknologi maklumat. Hasil kajian mendapati bahawa terdapat masalah pengagihan kadar pendapatan yang tidak sekata keatas graduan Kolej Komuniti Gerik. Dalam kajian ini terdapat tiga objektif utama yang di kaji iaitu membandingkan kadar pendapatan bulanan graduan kolej komuniti gerik mengikut jantina, mengenal pasti kadar pendapatan graduan kolej komuniti Gerik bagi setiap sektko industri dan mengetahui hubungkait diantara pendapatan dengan bidang pengajian dan sektor industri graduan kolej Komuniti Gerik. kajian ini berbentuk deskriptif dan menggunakan kaedah tinjauan. kajian ini dijalankan dengan menggunakan borang soal selidik bagi mendapatkan maklumat yang berkaitan dengan kajian. Seramai 163 orang responden telah menjawab soal selidik secara atas talian. Manakala, hanya seramai 134 orang responden sebagai sampel mewakili populasi yang terdiri daripada graduan yang telah menamatkan pengajian di kolej komuniti gerik. Data yang diperolehi pula dianalisis dengan menggunakan perisian statistical packages for the social sciences (perisian spss version 24.0) untuk mendapatkan nilai kekerapan dan peratusan. Hasil kajian menunjukkan bahawa terdapat perbezaan kadar pendapatan diantara graduan lelaki dan graduan wanita dimana graduan lelaki mendapat pendapatan maksimum RM2501-RM3000 berbanding graduan wanita. Manakala bagi kadar pendapatan graduan kolej komuniti Gerik mengikut sektor industri pula, majoriti responden terlibat dalam sektor perdagangan, jual borong & jual runcit, pembaikan kenderaan mendapat kadar pendapatan RM1000 kebawah iaitu sebanyak 21.6% (29) Analisis ini menunjukkan bahawa tiada hubungkait kadar pendapatan antara bidang pengajian dan sektor yang terlibat dikalangan graduan kolej komuniti Gerik. Kajian berjaya membuktikan terdapat hubungan negatif di antara agihan pendapatan dan bidang pengajian graduan dengan sektor yang diceburi

1. Pengenalan

1.1. Pendahuluan

Dalam menuju kearah negara maju berpendapatan tinggi, kerajaan komited menganjukkan sekurang- kurangnya lima lonjakan transformasi TVET. Salah satu lonjakan tersebut ialah berpeluang memiliki pekerjaan dan pendapatan lumayan serta menikmati taraf hidup yang lebih baik. Dalam usaha kerajaan Malaysia ke arah negara berpendapatan tinggi, isu pendapatan perkapita menjadi cabaran besar terhadap modal insan terkini sebagai penjana kepada Wawasan 2020. Justeru, bagi merealisasikan hasrat itu, memiliki modal insan berpengetahuan dan berkemahiran merupakan faktor terpenting bagi Malaysia untuk mentransformasikan ekonominya ke arah mencapai status negara maju berdaya saing dan merencanakan pendapatan menjelang tahun 2020. Pendidikan adalah elemen penting untuk merealisasikan pertumbuhan ekonomi yang mapan. Perbelanjaan ke atas sektor pendidikan dianggap sebagai pelaburan ke atas individu yang bakal memberikan jaminan pulangan dalam bentuk upah. Permulaan Pelaburan dalam pendidikan adalah dari peringkat prasekolah hingga ke peringkat pendidikan tertinggi yang bertujuan meningkatkan kemajuan diri serta memperbaiki status sosioekonomi. Pendapatan adalah ganjaran perkhidmatan dengan sesebuah majikan, orang perseorangan, syarikat atau institusi seperti gaji tahunan, tunggakan gaji, pelbagai elaun dan lain-lain termasuk bonus atau sesuatu yang boleh dikira sebagai pendapatan yang berkaitan. Kadar pulangan pelaburan pendidikan dalam aspek upah pekerja membantu meningkatkan taraf sosio ekonomi individu. Justeru itu, isu agihan pendapatan akan dibincangkan di dalam bab seterusnya.

1.2. Penyataan Masalah

Menurut Jabatan Perangkaan Malaysia (2012), pekerja dalam sektor teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) serta industri perlombongan merupakan penerima upah yang paling tinggi dan sektor pertanian merupakan sektor yang mendapat kadar pendapatan terendah. Menurut Naziatul & Poo Bee Tin (2012), individu yang bekerja di sektor swasta menerima kadar upah yang rendah berbanding sektor kerajaan. Di sektor swasta, masih lagi tiada garis panduan yang jelas mengenai sistem penggredan gaji terutamanya di sesetengah sektor. Justeru itu wujud isu pulangan pendapatan tidak setimpal dengan beban kerja dan jawatan yang dipegang. Walau bagaimanapun, kajian McGuinness (2003) dalam Daria et al. (2010) ke atas pasaran buruh siswazah UK menunjukkan faktor kebolehpasaran siswazah di negara tersebut adalah mengikut pemilihan program pengajian dan jenis kelulusan yang diperolehi. Di samping itu, terdapat juga isu berkenaan jantina iaitu di dapati industri sentiasa membuka peluang dan ruang kepada graduan lelaki berbanding graduan wanita. Ini kerana industri tidak yakin dengan keupayaan (Mohd & Gairzami, 2014), kepakaran dan kebolehan wanita (Anne, Phil, Michale, & Tiffany, 2016) untuk menjelajah industri pekerjaan sejajar dengan perkembangan pasaran semasa. Oleh itu, kajian ini perlu dilaksanakan untuk meninjau kadar pendapatan graduan Kolej Komuniti Gerik berdasarkan sektor industry serta hubung kaitnya dengan bidang pengajian graduan.

1.3 Objektif Kajian

Objektif pengkaji menjalankan penyelidikan ini adalah untuk :

1. Mengenal pasti perbezaan kadar pendapatan graduan kolej komuniti gerik berdasarkan jantina
2. Mengenal pasti kadar pendapatan graduan Kolej Komuniti Gerik berdasarkan sektor industri
3. Mengetahui hubungkait diantara pendapatan dengan bidang pengajian dan sektor industri graduan kolej Komuniti Gerik.

2. Sorotan Kajian

Pendidikan adalah elemen penting untuk merealisasikan pertumbuhan ekonomi yang mampan. Perbelanjaan ke atas sektor pendidikan dianggap sebagai pelaburan ke atas individu yang bakal memberikan jaminan pulangan dalam bentuk upah. Permulaan Pelaburan dalam pendidikan adalah dari peringkat prasekolah hingga ke peringkat pendidikan tertinggi yang bertujuan meningkatkan kemajuan diri serta memperbaiki status sosioekonomi (Nor Effyza Roslan, 2013). Perbelanjaan sektor pendidikan dianggap sebagai pelaburan ke atas individu yang memberikan jaminan pulangan dalam bentuk upah, elaun, bonus dan gaji (Naziatul, Rahmah, & Poo, 2012) dan membantu meningkatkan pendapatan graduan TVET (Psacharopoulos & Patrinos, 2004) malahan melonjakkan sumber kewangan serta meningkatkan pertumbuhan ekonomi negara yang mampan (Becker, 1993). Pendapatan adalah ganjaran perkhidmatan dengan sesebuah majikan, orang perseorangan, syarikat atau institusi seperti gaji tahunan, tunggakan gaji, pelbagai elaun dan lain-lain termasuk bonus atau sesuatu yang boleh dikira sebagai pendapatan yang berkaitan

2.1 Isu agihan pendapatan graduan

Salah satu isu penting dalam pembangunan adalah perbezaan agihan pendapatan. Di Malaysia, agihan pendapatan mengalami trend yang tidak stabil. Menurut Snodgrass 1980; Malaysia, 1991 & 1996) dalam tahun 1956/57 agihan pendapatan lebih seimbang tetapi menuju ke arah lebih tidak seimbang sehingga mencapai ketidakseimbangan yang paling tinggi pada 1976. Antara tahun 1976- 1990, agihan pendapatan menuju ke arah lebih seimbang tetapi selepas 1990, sekali lagi menuju ke arah lebih tidak seimbang.

2.2 Fenomena pengambilan pekerja mengikut jantina di Malaysia

Dalam pasaran buruh itu sendiri agihan pendapatan buruh berlaku antara sektor, pekerjaan dan gender. Dimana industri sentiasa membuka peluang dan ruang kepada graduan lelaki berbanding graduan wanita. Ini kerana industri tidak yakin dengan keupayaan (Mohd & Gairzami, 2014), kepakaran dan kebolehan wanita (Anne, Phil, Michale, & Tiffany, 2016) untuk menjelajah industri pekerjaan sejajar dengan perkembangan pasaran semasa. Sekiranya masih terdapat isu jurang pendapatan antara graduan jantina, maka akan merencatkan usaha ke arah pembangunan ekonomi yang stabil. Fenomena bayaran gaji graduan lelaki lebih dari wanita ini merupakan ciri- ciri diskriminasi terhadap wanita dan menyebabkan wanita memegang pekerjaan dengan bayaran yang rendah (Darity & Mason, 1998). Kajian oleh Denriy & Harmon (2000) di Ireland juga menunjukkan pekerja lelaki dibayar upah yang jauh lebih tinggi daripada lelaki. Menurut kajian Chua (1986) dan Latifah (1998) di Malaysia membuktikan terdapat diskriminasi upah antara gender yang lebih memanfaatkan lelaki dimana pekerja wanita dianggap mempunyai produktiviti yang lebih rendah daripada pekerja lelaki, walaupun mereka mempunyai tahap pendidikan yang sama. Kajian ini akan mengenalpasti perbezaan kadar pendapatan berdasarkan jantina graduan di kalangan Kolej Komuniti Gerik yang memfokuskan kepada kadar pulangan dalam bentuk upah.

Walaupun arus modenisasi melingkari kehidupan sekarang, masalah jurang kadar pendapatan antara jantina masih lagi wujud di negara sedang membangun dan tidak terkecuali juga negara maju.

2.3 Kadar pendapatan bagi sektor-sektor perindustrian di Malaysia

Menurut Ishak Shari et al (1999), jurang perbezaan yang luas antara sektor adalah lebih ketara pada peringkat awal proses pembangunan sesebuah negara. Di Malaysia, penekanan terhadap sektor perindustrian, terutamanya dalam dekad-dekad 1970-an dan 1980-an, telah menyebabkan sektor ini lebih terkehadapan dalam segala aspek dibandingkan dengan sektor-sektor lain. Produktiviti yang lebih tinggi dalam sektor ini menyebabkan agihan pendapatan lebih tinggi. Dengan itu perbezaan upah antara sektor menjadi lebih ketara dan ini selanjutnya memburukkan jurang agihan pendapatan di Malaysia (Ishak Shari et al 1999). Malah dalam sektor industri itu sendiri berlaku perbezaan pendapatan buruh antara kemahiran (Rahmah 2000). Proses perindustrian juga telah meningkatkan peratus guna tenaga sektor ini dan ini selanjutnya boleh memberi kesan negatif terhadap keseimbangan agihan pendapatan.

3. METODOLOGI KAJIAN

Kajian yang dijalankan ini adalah kajian deskriptif yang berbentuk tinjauan dengan menggunakan borang soal selidik sebagai instrument untuk mendapatkan maklumat. Borang soal selidik ini diperolehi daripada instrument kajian pengesanan graduan TVET 2018 daripada Kementerian Pendidikan Malaysia dan ia telah melalui proses pengesahan dan kebolehpercayaan.

Responden ini dipilih menggunakan kaedah persampelan purposive iaitu pemilihan responden dari kalangan graduan yang telah menamatkan pengajian di Kolej Komuniti Gerik, bagi tahun 2017 dan menghadiri konvokesyen pada tahun 2018. Seramai 163 orang responden telah menjawab soal selidik secara atas talian. Manakala, hanya seramai 134 orang responden sebagai sampel mewakili populasi. Populasi kajian ini adalah daripada graduan Kolej Komuniti Gerik daripada jurusan Sijil Rekabentuk Fesyen dan Pakaian, Sijil Aplikasi Perisian Komputer, Sijil Rekabentuk Dan Pembuatan Perabot, Sijil Servis kenderaan Ringan dan Sijil Teknologi Maklumat. Dalam kajian ini, pengkaji akan membincangkan keputusan dan analisa data kajian diperolehi dengan menggunakan *Statistical Package For Social Sciences (SPSS) for Microsoft Windows Release 24.0*. Nilai kekerapan dan peratusan digunakan sebagai panduan bagi menganalisis data. Kaedah analisis tertumpu kepada penggunaan statistic deskriptif yang mengandungi peratusan. Proses pengiraan yang dilakukan akan menghasilkan nilai peratusan bagi satu-satu kumpulan responden bagi satu aspek yang dikaji.

4. Hasil Dapatan dan Perbincangan

Bahagian ini melaporkan keputusan analisis yang telah dijalankan. Dalam menganalisis sesuatu penyelidikan, aspek menganalisis data merupakan suatu yang amat penting dalam mendapatkan hasil dan membuat kesimpulan yang baik dan tepat. Data yang telah diperolehi adalah bagi menjawab ketiga-tiga persoalan yang telah dinyatakan iaitu; adakah terdapat perbezaan kadar pendapatan graduan kolej komuniti Gerik berdasarkan jantina, apakah kadar pendapatan graduan Kolej Komuniti Gerik berdasarkan sektor industri dan adakah terdapat hubungkait di antara pendapatan dengan bidang pengajian dan sektor industri graduan kolej Komuniti Gerik. Persoalan kajian yang dibentuk menjadi panduan untuk melihat sama ada kajian yang dibuat mencapai objektif yang telah ditetapkan. Tiga persoalan dalam kajian ini ialah:

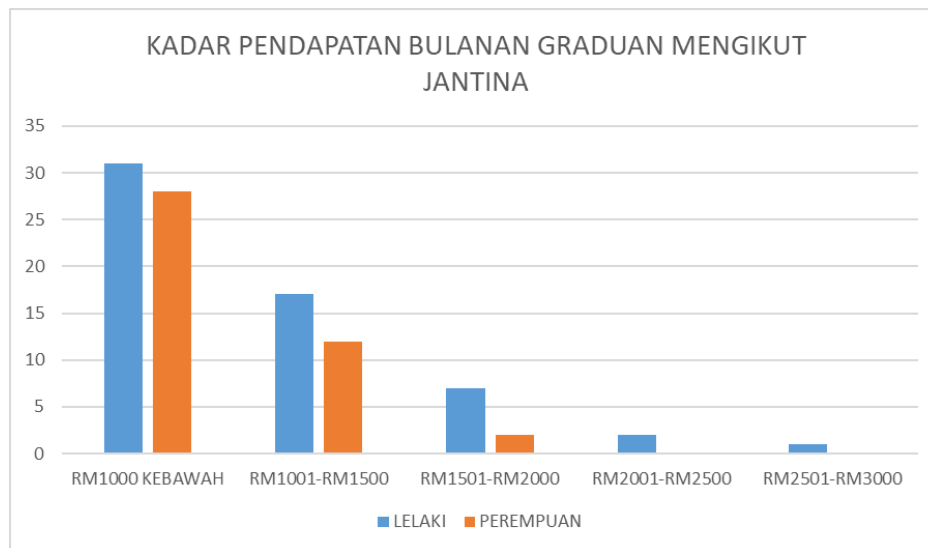
4.1 Hasil Dapatan Persoalan Kajian 1:

Adakah terdapat perbezaan kadar pendapatan graduan kolej komuniti Gerik berdasarkan jantina.

Data yang telah diperolehi telah dinyatakan di dalam Rajah 1. Ia telah menunjukkan kadar pendapatan bulanan graduan Kolej Komuniti Gerik mengikut jantina. Hasil dapatan menunjukkan bahawa responden yang mendapat kadar pendapatan Rm1000 kebawah bagi graduan lelaki adalah 31%(42) manakala graduan perempuan adalah sebanyak 28%(38), ini menunjukkan terdapatnya perbezaan 4% lebih graduan lelaki yang memperolehi kadar pendapatan tersebut. Manakala, untuk pendapatan Rm1001-Rm1500 pula, graduan lelaki sebanyak 17%(23) yang mendahului graduan perempuan 12%(16). Justeru itu, perbezaannya adalah sebanyak 5%. Bagi graduan yang berpendapatan Rm1501-Rm2000 pula, majoriti adalah daripada graduan lelaki iaitu sebanyak 7% (8) dan graduan perempuan adalah sebanyak 2%(3). Perbezaan yang dapat dilihat adalah sebanyak 5%. Hanya graduan lelaki sahaja yang mendapat kadar pendapatan Rm2001- Rm2500 iaitu 2%(3). Begitu juga dengan kadar pendapatan Rm2501-Rm3000, hanya 1%(1) graduan lelaki yang memperolehi kadar pendapatan tersebut.

Analisis ini menunjukkan bahawa graduan lelaki lebih cenderung untuk mendapat kadar pendapatan yang tinggi berbanding graduan perempuan. Ini menggambarkan bahawa wujud jurang upah antara jantina di negara ini. Masalah ini perlu ditangani dengan segera bagi mengelakkan ia menjadi lebih serius. Kenyataan ini turut disokong oleh (Mohd & Gairzami, 2014) iaitu Industri sentiasa membuka ruang dan peluang yang lebih luas kepada graduan lelaki berbanding graduan wanita kerana industri tidak yakin terhadap keupayaan, kepakaran dan kebolehan wanita (Anne, Phil, Michale,

& Tiffany, 2016) untuk menjelajah industri pekerjaan bagi meningkatkan serta mengasahkan lagi ilmu kemahiran sejajar dengan perkembangan pasaran semasa. Masalah ini perlu ditangani dengan segera bagi mengelakkan ia menjadi lebih serius. Kaum wanita perlu diberikan peluang yang sama dengan kaum lelaki dalam pasaran buruh. Sentimen wanita yang kurang produktif ketika bekerja perlu dihapuskan kerana komitmen terhadap tugas adalah perkara utama yang dititikberatkan walaupun mereka sudah berkeluarga. Akses terhadap peluang pekerjaan dan pelbagai kemudahan lain perlu ditingkatkan bagi meningkatkan penglibatan kaum wanita bekerja dan mengurangkan kos lepas bekerja seperti peluang bekerja dari rumah dan penubuhan pusat asuhan kanak-kanak yang lebih banyak dan berkualiti. Kaum wanita juga perlu dibekalkan dengan skala kemahiran yang lebih tinggi setanding dengan kaum lelaki supaya wanita mampu untuk meraih upah yang setara dengan lelaki.

Rajah 1: kadar pendapatan bulanan graduan Kolej Komuniti Gerik mengikut jantina.

4.2 Hasil Dapatan Persoalan Kajian 2:

Berapakah kadar pendapatan graduan Kolej Komuniti Gerik berdasarkan sektor industri

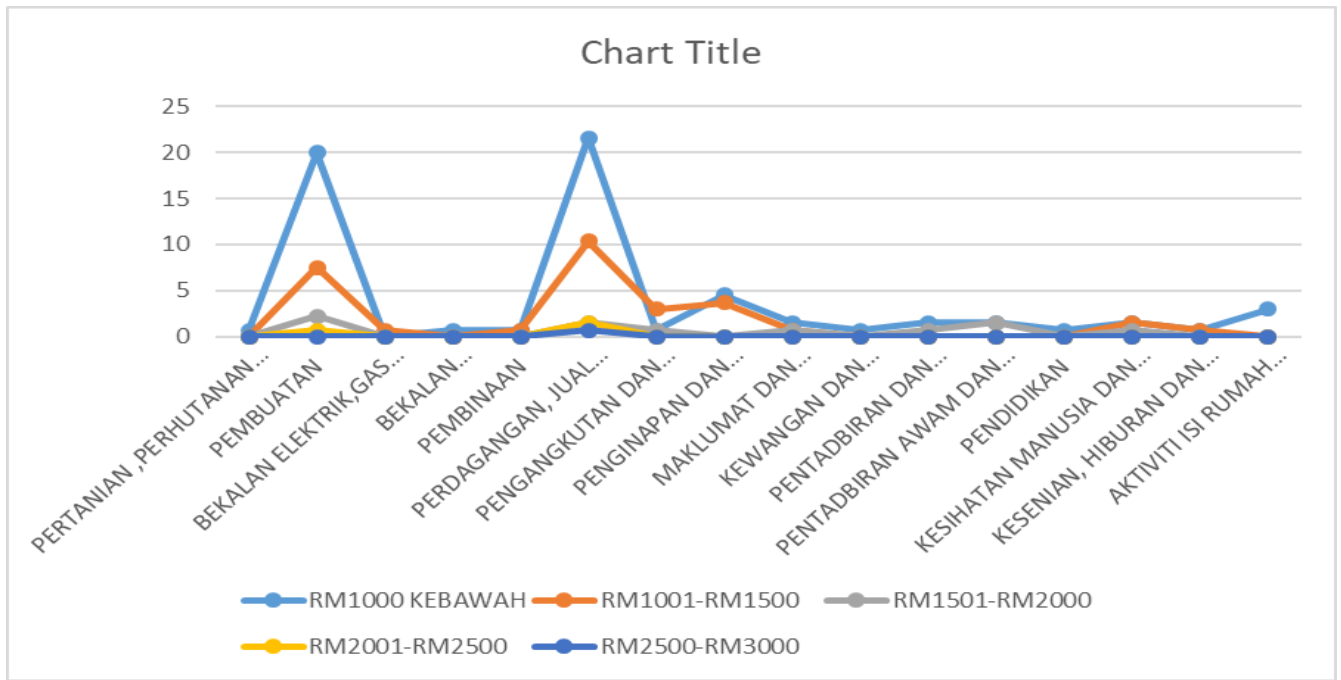
Rajah 2 menunjukkan kadar pendapatan bulanan graduan mengikut sektor industri. Dimana majoriti responden dengan kadar pendapatan RM1000 kebawah terlibat dalam sektor perdagangan, jual borong & jual runcit, pembaikan kenderaan iaitu sebanyak 21.6%(29), pembuatan sebanyak 20%(27), Sektor penginapan dan aktiviti perkhidmatan makanan 4.5%(6), Aktiviti isi rumah sebagai majikan bagi personal domestik 2.5%(4). Manakala sector yang terlibat mendapat 1.5%(2) adalah terdiri daripada sektor maklumat dan komunikasi, sektor pentadbiran dan aktiviti perkhidmatan sokongan, sektor pentadbiran awam dan pertahanan, keselamatan sosial wajib dan sektor kesihatan manusia dan aktiviti kerja social. Sektor yang terlibat dan mendapat mendapat 0.7%(1) terdiri daripada sector pertanian, perhutanan dan perikanan, sektor bekalan air, pembentungan, pengurusan sisa & aktiviti-aktiviti, sector pembinaan, sector pengangkutan dan penyimpanan, sector kewangan dan insurans (aktiviti takaful) dan sector pendidikan.

Untuk kadar pendapatan RM1001-RM1500 majoriti responden terlibat dalam sektor perdagangan, jual borong & jual runcit, pembaikan kenderaan 10.4%(14). Diikuti dengan sektor pembuatan 7.5%(10), sektor penginapan dan aktiviti perkhidmatan makanan 3.7%(5). Manakala 3%(4) untuk sektor pengangkutan dan penyimpanan dan 0.7%(1) terdiri daripada sektor bekalan elektrik, gas, stim & penyaman udara, sektor pembinaan, sektor maklumat dan komunikasi serta sektor kesenian, hiburan dan rekreasi.

Bagi kadar pendapatan RM1501-RM2000 pula, 2.2%(3) terlibat dalam sektor pembuatan, 1.5%(2) terlibat dalam sektor perdagangan, jual borong & jual runcit, pembaikan kenderaan serta sector pentadbiran awam dan pertahanan, keselamatan sosial wajib. Untuk 0.7% (1) Sektor yang terlibat adalah pengangkutan dan penyimpanan, sektor maklumat dan komunikasi, sector pentadbiran dan aktiviti perkhidmatan sokongan serta sektor kesihatan manusia dan aktiviti kerja social. Bagi kadar pendapatan Rm2001-Rm2500, sektor yang terlibat adalah perdagangan, jual borong & jual runcit, pembaikan kenderaan.1.5%(2) dan sektor pembuatan 0.7%(1).

Kadar pendapatan RM2500-RM3000 adalah sebanyak 0.7%(1) didalam sektor perdagangan, jual borong & jual runcit, pembaikan kenderaan. Berdasarkan analisis keseluruhan didapati majoriti responden adalah terlibat dengan sektor perdagangan, jual borong & jual runcit, pembaikan kenderaan iaitu 35,7%(48). Agihan pendapatan tidak seragam ini berlaku kerana Sektor swasta pihak majikan yang tidak menyediakan garis panduan yang jelas mengenai sistem penggredan gaji. Terutamanya di sesetengah sector industri. Justeru itu wujud isu pulangan yang diterima tidak setimpal

dengan beban kerja dan jawatan yang dipegang oleh mereka dan mengamalkan perbezaan pemberian upah terhadap pekerja. Hal ini menyebabkan timbulnya perbezaan sektor industri yang mempengaruhi pulangan pendidikan graduan Kolej Komuniti Gerik. Di samping itu, keupayaan syarikat membayar upah kepada pekerja ditentukan oleh pelbagai faktor seperti umur firma, jenis syarikat sama ada multinasional atau tempatan, Status milikan syarikat sama ada persendirian, perkongsian atau sendirian berhad, kuasa pasaran dan tingkat teknologi (Dong & Zhang, 2008). Keadaan ini akan membezakan upah pekerja yang berada dalam syarikat yang berbeza.

Rajah 2: Kadar pendapatan graduan mengikut sektor industri

4.3 Hasil Dapatan Persoalan Kajian 3:

Adakah terdapat hubungkait di antara pendapatan dengan bidang pengajian dan sektor industri graduan kolej Komuniti Gerik.

Jadual 3 menunjukkan bahawa majoriti graduan Sijil Fesyen Dan Pakaian terlibat dalam sektor pembuatan pakaian iaitu sebanyak 19 orang (14.2%) dengan kadar pendapatan RM1000 kebawah. Manakala untuk graduan Sijil servis kenderaan ringan pula, kebanyakan responden adalah daripada sektor perdagangan, jual borong & jual runcit, pembaikan kenderaan iaitu seramai 21 orang (15.7%) dengan kadar pendapatan. RM1000 kebawah. Manakala graduan Sijil rekaan perabot pula, majoriti terlibat dalam sektor pembuatan perabot iaitu 2 orang (1.5%) dengan kadar pendapatan RM1000 kebawah. Untuk graduan Sijil Teknologi maklumat, majoriti graduan terlibat dalam sektor perdagangan, jual borong & jual runcit, pembaikan kenderaan 6 orang (4.5%) dengan kadar pendapatan RM1001-RM1500 berbanding seKtor maklumat dan komunikasi hanya seorang (0.7%) yang terlibat dalam sektor yang berkaitan bidang bagi graduan Sijil teknologi Maklumat. Keseluruhan analisis ini menunjukkan bahawa tiada hubungkait kadar pendapatan antara bidang pengajian dan sektor yang terlibat dikalangan graduan kolej komuniti Gerik. Kajian berjaya membuktikan terdapat hubungan negatif di antara agihan pendapatan dan bidang pengajian graduan dengan sektor yang diceburi. Dapatan kajian ini turut disokong oleh (Dong & Zhang, 2008) iaitu keupayaan syarikat membayar upah kepada pekerja ditentukan oleh pelbagai faktor seperti umur firma, jenis syarikat sama ada multinasional atau tempatan, Status milikan syarikat sama ada persendirian, perkongsian atau sendirian berhad, kuasa pasaran dan tingkat teknologi. Menurut (Casper, 1998) risiko pekerjaan dan persekitaran kerja adalah berbeza antara berbagai pekerjaan, yang menyebabkan pekerjaan dengan risiko yang tinggi dibayar upah yang lebih tinggi (Casper, 1998). Justeru itu, Keadaan ini akan membezakan upah pekerja yang berada dalam syarikat yang berbeza. Manakala bagi persoalan yang ketiga pula, pada keseluruhannya majoriti responden terlibat dalam sektor ekonomi perdagangan, jual borong & jual runcit, pembaikan kenderaan iaitu sebanyak 48 orang dimana seorang graduan telah mencapai kadar pendapatan rm1000- rm3000 sebulan. Ini berlaku kerana Sektor swasta masih terdapat pihak atau majikan yang tidak menyediakan garis panduan yang jelas mengenai sistem penggredan gaji. Terutamanya di sesetengah sektor. Justeru itu wujud isu pulangan yang diterima tidak setimpal dengan beban kerja dan jawatan yang dipegang oleh mereka dan mengamalkan perbezaan pemberian upah terhadap pekerja. Hal ini menyebabkan timbulnya perbezaan sektor ekonomi yang mempengaruhi pulangan pendidikan graduan Kolej Komuniti Gerik.

b) Kod Kursus			Re_pendapatan bulanan					Total
			RM1000 dan ke bawah	RM1001 - RM1500	RM1501 - RM2000	RM2001 - RM2500	RM2501 - RM3000	
SAP	6. Sektor Ekonomi	Pentadbiran Awam dan Pertahanan; Keselamatan Sosial Wajib	1					1
		Total	1					1
SFP	6. Sektor Ekonomi	Pembuatan	19	2	3			24
		Perdagangan Jual Borong dan Jual Runcit, Pembaikan Kenderaan	2	0	0			2
		Penginapan dan Aktiviti-aktiviti Perkhidmatan Makanan	1	2	0			3
		Maklumat dan Kom unikasi	1	0	0			1
		Pentadbiran Awam dan Pertahanan; Keselamatan Sosial Wajib	1	0	0			1
		Aktiviti Isi Rumah Sebagai Majikan Bagi Personel Domestik Ak	2	0	0			2
		Total	26	4	3			33
SKR	6. Sektor Ekonomi	Pertanian, Perhutanan dan Perikanan	1	0	0	0	0	1
		Pembuatan	3	4	0	0	0	7
		Bekalan Elektrik, Gas, Stim dan Penyaman Udara.	0	1	0	0	0	1
		Pembinaan	0	1	0	0	0	1
		Perdagangan Jual Borong dan Jual Runcit, Pembaikan Kenderaan	21	8	2	1	1	33
		Pengangkutan dan Penyimpanan	1	1	1	0	0	3
		Penginapan dan Aktiviti-aktiviti Perkhidmatan Makanan	2	1	0	0	0	3
		Pentadbiran Awam dan Pertahanan; Keselamatan Sosial Wajib	0	0	2	0	0	2
		Kesihatan Manusia dan Aktiviti Kerja Sosial	0	1	1	0	0	2
		Kesenian, Hiburan dan Rekreasi	0	1	0	0	0	1
		Total	28	18	6	1	1	54
SRP	6. Sektor Ekonomi	Pembuatan	2					2
		Pembinaan	1					1
		Perdagangan Jual Borong dan Jual Runcit, Pembaikan Kenderaan	1					1
		Pendidikan	1					1
		Kesihatan Manusia dan Aktiviti Kerja Sosial	1					1
		Total	6					6
STM	6. Sektor Ekonomi	Pembuatan	3	4	0	1		8
		Bekalan Air, Pem betungan, Pengurusan Sisa dan Aktiviti-aktivi	1	0	0	0		1
		Perdagangan Jual Borong dan Jual Runcit, Pembaikan Kenderaan	5	6	0	1		12
		Pengangkutan dan Penyimpanan	0	3	0	0		3
		Penginapan dan Aktiviti-aktiviti Perkhidmatan Makanan	3	2	0	0		5
		Maklumat dan Kom unikasi	1	1	1	0		3
		Kewangan dan Insurans / Aktiviti Takaful	1	0	0	0		1
		Pentadbiran dan Aktiviti Perkhidmatan Sokongan	2	0	1	0		3
		Kesihatan Manusia dan Aktiviti Kerja Sosial	1	1	0	0		2
		Aktiviti Isi Rumah Sebagai Majikan Bagi Personel Domestik Ak	2	0	0	0		2
		Total	19	17	2	2		40

Jadual 3: Hubungkait diantara pendapatan dengan bidang pengajian dan sektor industri graduan kolej Komuniti Gerik.

5. Kesimpulan

Merujuk kepada analisis data dapat dilihat hasil kajian yang diperolehi menunjukkan bahawa graduan lelaki lebih cenderung untuk mendapat kadar pendapatan yang tinggi berbanding graduan perempuan. Ini menunjukkan bahawa terdapat jurang kadar pendapatan antara jantina bagi graduan Kolej Komuniti Gerik. Manakala program sijil Rekabentuk dan Pembuatan Perabot merupakan majoriti yang mendapat pendapatan minimum iaitu RM501 - RM1000. Manakala menurut dapatan dari analisa Kadar pendapatan graduan mengikut sektor industri pula, sektor perdagangan, jual borong & jual runcit, pembaikan kenderaan menjadi pilihan graduan untuk menceburkan diri dalam dunia pekerjaandengan pendapatan tertinggi RM2500- RM3000. Analisis hubungkait diantara pendapatan dengan bidang pengajian dan sektor industri graduan kolej Komuniti Gerik menunjukkan hubungan negatif kerana meskipun graduan bekerja dalam bidang yang pelajari namun kadar pendapatan masih berada ditahap yang minimum.

Dewasa ini, penglibatan kaum wanita dalam bidang pendidikan semakin meningkat dan keadaan ini boleh digambarkan berdasarkan statistik terkini dari Jabatan Pelajaran dan Jabatan Pengajian Tinggi. Bilangan enrolmen pelajar wanita di institusi pengajian tinggi melebihi pelajar lelaki berdasarkan bidang dan institusi tertentu. Namun begitu, apabila membincangkan isu penglibatan tenaga buruh, secara umumnya penglibatan kaum wanita adalah lebih rendah daripada kaum lelaki. Begitu juga dengan kadar pengangguran dalam kalangan wanita melebihi lelaki secara

keseluruhannya. Sebenarnya terdapat banyak faktor yang menyebabkan perbezaan pendapatan. Mengikut teori modal manusia, jika individu memiliki modal manusia yang sama, maka individu akan menerima bayaran yang sama kerana produktiviti mereka adalah sama. Hal ini kerana modal manusia mempunyai hubungan yang positif dengan produktiviti; oleh itu dalam kes ini sebarang perbezaan dalam perolehan adalah disebabkan oleh diskriminasi (Becker, 1967). Dalam keadaan sebenarnya perbezaan perolehan adalah disebabkan oleh banyak faktor seperti lokasi, gender dan pekerjaan. Sebagai contoh risiko pekerjaan dan persekitaran kerja adalah berbeza antara berbagai pekerjaan, yang menyebabkan pekerjaan dengan risiko yang tinggi dibayar upah yang lebih tinggi (Casper, 1998). Di Malaysia, hampir 30 peratus daripada perbezaan perolehan antara etnik dapat diterangkan oleh perbezaan pencapaian pendidikan (Rahmah, 1988). Perbezaan pendapatan buruh merupakan isu penting dalam pasaran buruh. Perbezaan pendapatan buruh terutamanya dalam kategori pekerjaan yang sama mestilah diminimumkan sekiranya sesebuah ekonomi itu ingin mengoptimalkan penggunaan sumbernya. Begitu juga perbezaan dalam pendapatan buruh antara berbagai kategori pekerjaan mestilah tidak terlalu besar kerana ianya akan meningkatkan jurang agihan pendapatan; bermakna skim bayaran upah dan bentuk-bentuk bayaran yang lain perlu lebih seimbang. Sebagai contoh, perbezaan upah antara berbagai kategori kemahiran terutamanya antara buruh mahir dan separa mahir dengan buruh tidak mahir tidak boleh dibiarkan terlalu jauh. Kerajaan perlu memainkan peranan mengawal skim gaji sektor swasta untuk mengurangkan perbezaan ini. Dalam pada itu usaha mengurangkan jurang pendapatan, perlu mengambil kira aspek produktiviti pekerja. Produktiviti perlu ditingkatkan bagi semua kategori pekerjaan supaya kesemua pihak iaitu pekerja, majikan dan negara sama-sama mendapat manfaat.

6. Cadangan

Kajian berjaya membuktikan terdapat hubungan negatif di antara agihan pendapatan dan pertumbuhan ekonomi di Malaysia dalam jangka panjang. Sekiranya kerajaan ingin mencatat pertumbuhan ekonomi yang konsisten bagi mencapai tahap Negara berpendapatan tinggi, Kerajaan hendaklah antara lain memastikan agihan pendapatan Negara bertambah baik. Selain daripada dapat meningkatkan pertumbuhan ekonomi, agihan pendapatan yang semakin seimbang juga merupakan di antara petunjuk kepada peningkatan kesejahteraan rakyat dan bukti bahawa dasar Negara adalah bersifat inklusif dan hasil kekayaan Negara diagihkan secara saksama. Oleh itu, Kerajaan perlu mengenal pasti dasar-dasar yang boleh meningkatkan tahap agihan pendapatan Negara seperti antaranya dasar yang menyokong perusahaan kecil dan sederhana berbanding perusahaan besar, dasar gaji minimum, dasar pembangunan bercampur di sesuatu kawasan, dasar perumahan mampu milik dan dasar agihan semula pendapatan seperti Amanah Saham Bumiputera (ASB)1 dan kumpulan wang simpanan persaraan yang lebih lestari. Dalam hal ini juga, usaha di pihak Kerajaan semata-mata adalah tidak memadai. Kerajaan, pihak swasta dan badan-badan bukan Kerajaan juga perlulah memainkan peranan untuk mendidik masyarakat supaya lebih celik kewangan dan menjadi pengguna yang bijak supaya usaha-usaha yang dijalankan oleh Kerajaan akan mendatangkan kesan yang optimum dan berterusan. Kerajaan juga perlu memastikan pada setiap masa dan keadaan semua rakyat dalam Negara ini tidak kira bangsa, agama dan status sosialnya mempunyai peluang yang sama dan adil untuk memperbaiki diri dan memenuhi potensi diri sama ada dalam bidang akademik, kemahiran, sukan, perniagaan dan sebagainya bagi membolehkan wujudnya pergerakan sosial dalam masyarakat. Akhir sekali, Kerajaan perlu memastikan golongan yang kurang bernasib baik dan memerlukan pembelaan diberi bantuan, ruang dan peluang yang sewajarnya untuk memajukan diri. Dalam dunia global yang mencabar dan kedudukan Negara sebagai sebuah Negara

Rujukan

- Nor Effyza Roslan. (2013). Pelaksanaan transformasi program pendidikan asas vokasional di sekolah menengah Kementerian Pelajaran Malaysia. *Laporan Projek Sarjana Pendidikan Teknik dan Vokasional, Universiti Tun Hussein Onn Malaysia, 2013.*
- Naziatul Aziah Mohd Radzi., Rahmah Ismail., & Poo, B. T. (2012). Kadar pulangan pendidikan mengikut jantina di Malaysia. *Prosiding Persidangan Kebangsaan Ekonomi Malaysia Ke VII, 1(12), 446-456.*
- Psacharopoulos, G., & Patrinos, A. P. (2004). Returns to investment in education. policy research. Working Paper No. WPS 2881, *Latin America and The Caribbean Region, 2002.*
- Komathi Chellapan jurnal kepimpinan pendidikan | april 2019, bil. 6, isu 2 pendapatan graduan tvet institusi latihan kementerian belia dan sukan malaysia institut kemahiran tinggi belia negara dusun tua kementerian belia dan sukan
Artikel Penuh : <https://www.sinarharian.com.my/article/6853/BERITA/Nasional/Cukup-ke-gaji-minimum-RM1100> © 2018 Hakcipta Terpelihara Kumpulan Karangkruf.
- Anne, D., Phil, L., Michael, C., & Tiffany, H. (2016). The private rate of return to an University Degree in Australia. *Australian Journal of Education, 59(1), 97-112.*
- Rahmah Ismail rahis & Poo Bee Tin Kadar Pulangan Pendidikan Mengikut Jantina di Malaysia *prosiding Persidangan Kebangsaan Ekonomi Malaysia ke VII (PERKEM VII),*

- Krejcie, R.V. dan Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30, 607-610.
- Fraenkel, J. R., & Norman, E. W. (2007). How to design and evaluate research in education. *New York: MC Graw Hill*.
- Rahmah Ismail penentu perbezaan pendapatan buruh mengikut kemahiran dalam industri pembuatm di malaysia *fakulti ekonomi universiti kebangsaan malaysia*
- Bernard, A.B. & Jansen, J.B. (1998). Understanding increasing and de- creasing wage inequality (NBER Working *paper series, May*).
- Darity, Denny, doctoral dissertation, University Microfilms International, Ann Arbor, Michigan, U.S.A. W.A. & Mason, P.L. (1998). *Evidence on discrimination in employment: codes of color, codes of gender*. [http://www.nd.edu/pmason/paper/Dar Mason.html](http://www.nd.edu/pmason/paper/Dar%20Mason.html): 1 - 10.
- Snodgrass, D.R. (1 980). *Income Inequalig and Economic Development in Malaysia*. Kuda Lumpur: Oxford *University Press*.
- Chua Y.Y. (1 986). Wage dzfferentialj. in *Peninsular Mrrlaysia*. Unpublished
- Blau, F.D. (19 98). Trends in the well-being of American women, 1970- 1995. *Journal of Economic Literature*
- Rahmah Ismaila, Zulkifly Osmanb, Syazwani A. Malekc Perbezaan Upah Mengikut Jantina dan Diskriminasi *Majikan dalam Sektor Teknologi Maklumat dan Komunikasi*
- Yusof et al., *International Journal of Environment, Society and Space*, 2013, 1 (1), 43-61 43 Persepsi Pelajar *Prasiswazah Terhadap Program Pembangunan Kebolehpasaran Siswazah: Kes Universiti Sains Malaysia [Usm]*
- Rahmah Ismail. 2000. Perbezaan pendapatan buruh mengikut kemahiran dalam sektor pembuatan di Malaysia. *Kertas kerja yang dibentangkan dalam Bengfal Hasil Penyelidikan Kumpulan Wang Pengajian Pembangunan, 28-29 Oktober, Port Dickson, anjuran Fakulti Ekonomi, UKM*.
- Ishak Shari et al., 1999. Perindustrian dan Agihan Pendapatan di Malaysia. Laporan Akhir Penyelidikan *Kumpulan Wang Pengajian Pembangunan, Bank of Tokyo. Fakulti Ekonomi, UKM*
- Nooriah Yusof et al., 2013 *Jurnal Personalia Pelajar* 16 (2013): 77-92 Persepsi Pelajar Prasiswazah Terhadap *Kebolehpasaran Graduan dan Persaingan dalam Pasaran Pekerjaan (The Perception of Undergraduates' Student Towards the Marketability of Graduate and Competition in the Job Market)*

Status Pendapatan Dalam Kalangan Graduan Kolej Komuniti Malaysia Mengikut Tahap Pendidikan Dan Jantina

Zurani Buang¹

Kolej Komuniti Ledang
KM5, Jalan Paya Mas, 84900 Tangkak, Johor Darul Takzim.
zurani7474@gmail.com

Abstrak: Kolej Komuniti Malaysia adalah salah satu Institusi Latihan Kemahiran Awam (ILKA) di negara ini berperanan penting dalam meneraju asprasi negara menjadi negara maju tahun 2020. Ia memfokuskan terutama untuk membekalkan modal insan dalam kalangan belia berkemahiran, kompeten dan cekap selari dengan kehendak industri. Walau bagaimanapun, faktor pendapatan rendah yang ditawarkan oleh pihak industri menyebabkan bilangan graduan menganggur meningkat. Oleh itu, kajian ini bertujuan mengenalpasti pendapatan minimum yang diterima oleh graduan kolej komuniti, pendapatan dominan yang diterima oleh graduan mengikut tahap pengajian dan pendapatan yang dibayar kepada graduan lelaki dan perempuan. Kajian ini dilaksanakan dengan menggunakan kaedah kuantitatif. Hasil dapatan menunjukkan sebanyak 2.3% graduan Sijil Pemasangan Elektrik menerima pendapatan minimum antara RM1500 – RM2000 sesuai dengan tahap kemahiran yang dimiliki graduan. Manakala pendapatan dominan yang diperolehi graduan mengikut peringkat pengajian sijil dan diploma masing-masing sebanyak 7.3% dan 9.1% pada skala RM 1001-RM1500 dan RM2001-RM2500. Seterusnya, kajian mendapati pendapatan graduan lelaki lebih tinggi dari perempuan dalam semua skala pendapatan kecuali pada skala bawah RM1000. Dapatan kajian ini diharap dapat menjadi panduan dan pendorong ILKA terutama kolej komuniti mengkaji program-program kemahiran yang bersesuaian dengan kehendak industri seterusnya melahirkan modal insan yang kompeten dan dinamik demi meningkatkan ekonomi negara. Juga kepada Kementerian Sumber Manusia (KSM) diharap agar dapat membuat perbincangan kepada pihak industri memberi gaji kepada graduan sepertimana yang telah digariskan dalam Panduan Penetapan Gaji Minimum keluaran KSM.

1. Pengenalan

Salah salah satu cabaran pendidikan masa kini adalah kesediaan insituti memenuhi kehendak industri yang telah bersiap sedia untuk bekerja. Pelan Pendidikan Tinggi Malaysia 2015-2025 yang sedang dilaksanakan membawa perubahan besar dalam pendidikan tinggi. Banyak pencapaian cemerlang pendidikan di negara ini. Walaubagaimanapun revolusi perindustrian akan mnegubah landskap pendidikan era abad ke-21. Berikutan dengan perubahan ini, kementerian pendidikan malaysia menghadapi kebimbangan berkaitan isu kelayakan graduan. Peratusan belia menganggur yang berpendidikan tinggi lebih tinggi dari yang tidak berpendidikan tinggi. Shanmugam (2017) mendapati pada tahun 2015 sebanyak 15.3% daripada 405,000 belia berpendidikan tinggi menganggur. Bagi merealisasikan menjadikan Malaysia membina sebuah negara maju, berdaya saing dan berpendapatan tinggi menjelang 2020, kerajaan telah memperuntukan RM8.8 bilion kepada 545 institusi awam untuk disasrkan sebanyak 60% daripada 1.5 juta pekerjaan baru adalah pekerja mahir TVET menjelang 2020 (Komathi & Husaina Banu, 2019). Kajian empirikal (Nooriah & Zakiyah, 2015; Zaliza & Mohd Safarin, 2014) juga mendapati lebih 90% responden yang diberi keutamaan adalah dari pekerjaan dalam bidang kemahiran yang seiring dengan kehendak industri. Sehubungan dengan itu, kerajaan Malaysia menggalakkan institusi Pendidikan Teknikal dan Latihan Vokasional (TVET) menawarkan program latihan berasaskan keperluan industri semasa agar ia dapat menjamin kebolehpasaran graduan. Kerajaan juga telah memperuntukan sebanyak RM50 juta dalam Belanjawan 2019 bagi meningkatkan kompetensi belia negara.

Penambahbaikan dan pelaburan dalam bidang pendidikan di negara ini adalah bertujuan bagi meningkatkan sosio ekonomi dan meningkatkan kemajuan negara (Komathi & Husaina Banu, 2019 dan Nor Effyza Roslan, 2013). Perbelanjaan dalam bidang pendidikan adalah satu pelaburan individu yang akhirnya akan memberikan pulangan atas apa yang telah dibelanjakan seperti gaji, elaun, bonus serta meningkatkan pendapatan graduan sendiri (Psacharopoulos & Patrinos, 2004). Seterusnya peningkatan pendapatan individu ini akan juga meningkatkan pertumbuhan ekonomi negara menjadi lebih mapan (Backer, 1993). Walaubagaimanapun pelajar perempuan yang menceburi bidang teknikal kurang berbanding pelajar lelaki yang lebih memerlukan kekuatan fizikal dan mental yang lebih mantap (Ahmad,

Norsuhaila, & Sapon, 2011; Lokman, Nurul Qistina, & Mohd, 2009). Kajian ini juga mendapati seramai 53.5% daripada 9871 adalah pelajar lelaki dan bakinya adalah pelajar perempuan.

Kajian ini dilaksanakan adalah untuk meninjau pendapatan yang diperolehi oleh graduan kolej komuniti yang juga merupakan salah satu institusi TVET negara dalam meningkatkan pendapatan individu dan memperbaiki sosio ekonomi keluarga. Kajian ini juga adalah bagi menzahirkan transformasi TVET negara merupakan pilihan laluan terbaik belia untuk mengharungi cabaran era globalisasi.

2. Pernyataan Masalah

Kerajaan telah menyarankan agar institusi kemahiran menawarkan program-program vokasional sebagai salah satu inisiatif untuk menjana pendapatan dan pertumbuhan ekonomi dengan pendapatan tinggi. Ia bagi melahirkan graduan yang bersedia bekerja dengan dibekalkan pelbagai kemahiran sepertimana yang dikehendaki oleh industri. Kerajaan juga menyarankan agar institusi TVET dapat melahirkan graduan sebagai modal insan yang kompeten, proaktif, berkemahiran analitikal, berfikiran kreatif dan inovatif demi menghadapi rintangan globalisasi yang semakin mencabar.

Berdasarkan isu-isu pengangguran belia yang tinggi, kajian ini bertujuan menganalisis pendapatan yang ditawarkan kepada graduan kolej komuniti adalah salah satu institusi TVET negara. Prestasi graduan dalam bekerja dengan pendapatan yang sesuai dengan tahap pendidikan dijangka dapat melonjakkan Malaysia ke tahap sebuah negara maju dan berpendapatan tinggi menjelang tahun 2020.

3. Objektif Kajian

Secara khusus, kajian ini mempunyai tiga (3) objektif utama.

- i. Mengenalpasti pendapatan minimum mengikut program pengajian
- ii. Mengenalpasti pendapatan dominan mengikut skala pendapatan yang diperolehi graduan mengikut peringkat pengajian
- iii. Mengenalpasti pendapatan mengikut jantina graduan

4. Kajian Literatur

Penubuhan Kolej Komuniti yang mula beroperasi sejak 2001 di bawah Kementerian Pendidikan adalah salah satu Institusi Latihan Kemahiran Awam (ILKA) yang menyediakan keperluan latihan dan kemahiran pada semua peringkat dan memberi peluang pendidikan kepada lepasan menengah sebelum ke pasaran tenaga kerja atau melanjutkan pendidikan ke peringkat lebih tinggi. Kolej Komuniti merupakan ILKA yang melaksanakan latihan kemahiran secara formal dan juga pembelajaran sepanjang hayat kepada belia dan komuniti setempat. Ini bagi mengatasi masalah pengangguran dengan menawarkan program-program kemahiran dan latihan vokasional kepada belia yang tidak dapat menyambung pengajian ke universiti-universiti awam bagi membekalkan modal insan dan meningkatkan pendapatan kepada negara. Ini bagi menangani dilema utama negara yang sedang membangun, apabila menghadapi masalah peningkatan graduan yang memiliki pendidikan tinggi tidak dapat memenuhi pasaran kerja (Komathi & Husaina Banu, 2019). Pentingnya perancangan ILKA menyediakan pelan pendidikan berasaskan kemahiran selari dengan penyediaan modal insan dalam kalangan graduan yang serba lengkap dengan pengetahuan, kecekapan dan kemahiran untuk memenuhi pasaran kerja Barnett (2011). Nor Hafizah, Mohd Idham, Julizaerma & Siti Hajjar (2018) juga menyatakan bahawa pengetahuan, kemahiran dan nilai etika adalah elemen terpenting yang diperlukan oleh industri.

Dari tahun 1989 hingga 2007, pendapatan permulaan di sektor swasta meningkat pada kadar 4.6% setahun. Walaubagaimanapun kos pendidikan pula meningkat sebanyak 7.36% setahun. Kenaikan ini adalah lebih tinggi dari kenaikan pendapatan setahun menyebabkan kerajaan perlu mewujudkan panduan gaji minimum untuk graduan baru yang kelihatan tidak mapan dengan peningkatan pinjaman pendidikan mereka Carla, Alan & James (2008). Kajian pasaran Nor Hafizah et al. (2019) mendapati pendapatan pertama bagi graduan peringkat ijazah sarjana muda bermula dari RM1501 hingga RM2500. Ia tidak seiring dengan pekeliling SPP Bil 03/2012 Kaedah Pemberian Anjakan Gaji Berdasarkan Jadual Gaji Minimum-Maksimum dan Panduan Gaji Permulaan (PGP) 160 Pekerjaan Terpilih Berasaskan kemahiran, KSM (2016) iaitu RM1,704.20 hingga RM2084.00 dan RM2270 masing-masing bagi persijilan akademik dalam sektor awam dan kemahiran dalam sektor korporat. Justeru, Jan, Angela Siew, Hock-Eam, Izian & William Yong (2019) telah membuat kajian bagi menganalisis bagaimana prestasi akademik memberi kesan kepada graduan baru segi kedudukan pengagihan pendapatan yang sering diabaikan dalam kajian literatur dan hasil kajian mendapati bahawa prestasi akademik bukan penentu utama sama persijilan dan prestasi akademik seseorang graduan menjamin pekerjaan apabila tamat pengajian.

Walaubagaimanapun, kajian Pamela (2016), mendapati semakin tinggi tahap persijilan maka kadar pendapatan graduan juga semakin tinggi. Tahap kelayakan TVET (sijil tertinggi) adalah penyumbang utama yang memberikan jaminan pulangan dalam bentuk upah, elaun, bonus dan gaji Naziatul, Rahmah, & Poo (2012) dan Nor Hafizah et al (2018). Kesan interaksi antara jantina dan tahap persijilan juga berhubung secara signifikan, di mana graduan lelaki sentiasa diberi keutamaan dalam bidang-bidang kejuruteraan. Kajian Pamela (2016) juga menyokong dapatan kajian

Notosusanto (1994) mendapati terdapat perbezaan pendapatan yang besar antara graduan lelaki dan perempuan dalam sektor pekerjaan. Graduan lelaki sentiasa berusaha dan komited untuk meningkatkan kemahiran diri (Wang & Michael, 2010) serta mempunyai aspirasi tinggi untuk meneroka dan menjelajah industri kemahiran bagi meningkatkan serta mengasahkan lagi ilmu seiring dengan keperluan industri (Rita, Leandro, Naercio, dan Ligia, 2014). Pendapatan graduan perempuan TVET ILKBS lebih rendah berbanding graduan lelaki kerana industri tidak yakin terhadap kepakaran, kebolehan wanita dan keupayaan wanita (Anne, Phil, Michale, dan Tiffany, (2016) dan Naziatul, Rahmah, dan Poo, (2012) dalam sektor pekerjaan yang diceburi. Secara ringkasnya pengkaji-pengkaji ini berpendapat, pendapatan graduan lelaki lebih baik berbanding graduan perempuan.

5. Metodologi Kajian

Kaedah yang digunakan dalam kajian ini adalah tinjauan diskritif dengan menggunakan kaedah kuantitatif. Kajian dijalankan secara *online* yang diselaraskan diperingkat Kementerian Pengajian Tinggi. Pelajar yang akan menghadiri konvokesyen diwajibkan mengisi borang soal selidik tersebut. Sampel kajian adalah graduan konvokesyen pada tahun 2018 dari semua Kolej Komuniti Malaysia. Kajian ini melibatkan 10 program Diploma Kolej Komuniti dan 49 program sijil mengikut bidang yang ditawarkan di Kolej Komuniti Malaysia seperti dalam Jadual 1 dan Jadual 2. Kajian ini melibatkan 9871 orang dari 89 buah kolej komuniti. Pemilihan sampel kajian adalah berdasarkan kesesuaian tajuk dan soalan kajian pada awal perancangan kajian. Kaedah pemilihan sampel kajian adalah berdasarkan kaedah persampelan kebarangkalian iaitu jenis rawak mudah yang seringkali digunakan dalam peninjauan kuantitatif. Lim (2007) menyatakan bahawa kaedah persampelan ini bersifat homogen dalam kalangan ahli populasi. Kaedah persampelan mudah merupakan pilihan terbaik untuk mendapatkan sampel yang mewakili populasi (David, Nor Azizah, Saat, Mohd, Alias & Abdul, 2010). Populasi kajian terdiri daripada 9871 graduan Kolej Komuniti Malaysia tahun 2018, manakala sampel merupakan graduan kolej komuniti Malaysia yang menjawab status pekerjaan masing-masing seramai 7725 orang. Hasil analisis data soalselidik Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) ini, seramai 7725 orang graduan bekerja. Taburan mengikut jantina terdiri dari 4095 orang lelaki dan 3630 orang perempuan. Manson (2002) dan Ritchie & Lewis (2003) menegaskan bahawa pemilihan sampel kajian harus mengeneralisasikan populasi, memenuhi kriteria kehendak soalan serta memberi maklumat dengan tepat dan sahih. Persampelan secara rawak digunakan untuk membolehkan setiap individu mempunyai peluang yang sama untuk dipilih. Dengan erti kata lain, pemilihan responden kajian ini tidak melalui proses pemilihan seperti jantina, pendapatan yang diperolehi serta program yang diikuti oleh graduan semasa belajar di kolej komuniti.

Jadual 1: Senarai Program Pengajian Diploma Mengikut Bidang Yang Ditawarkan Di Kolej Komuniti Malaysia

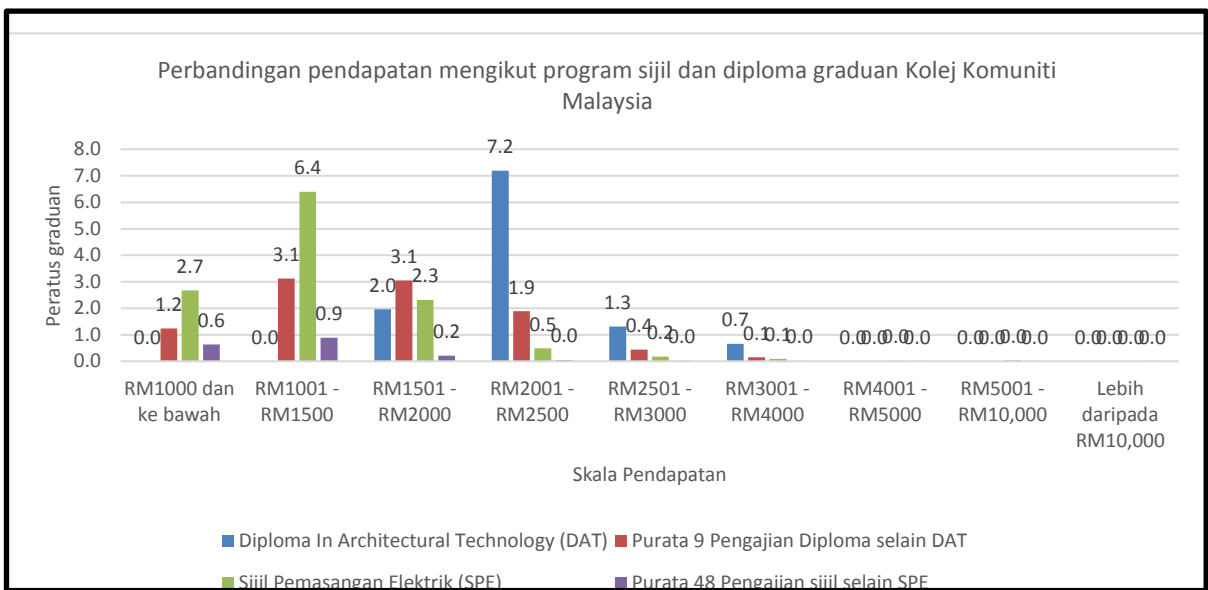
	Program Pengajian Diploma
1	Diploma In Architectural Technology (DAT)
2	Diploma Dandananan Rambut
3	Diploma In Customer Service Management
4	Diploma In Games Art
5	Diploma In Mechanical Technology (Cadd)
6	Diploma In Patisserie
7	Diploma In Security Technology
8	Diploma Teknologi Solar Fotovoltan
9	Diploma Teknologi Telekomunikasi
10	Diploma Terapi Kecantikan

Jadual 2: Senarai Program Pengajian Sijil Mengikut Bidang Yang Ditawarkan Di Kolej Komuniti Malaysia

Program Pengajian Sijil			
1	Sijil Pemasangan Elektrik (SPE)	26	Sijil Pelukis Pelan Senibina
2	Certificate In Culinary Arts Joint Certificate With Taylor's University	27	Sijil Pembuatan Kasut Dan Kraf Kulit
3	Certificate In Food And Beverage Service Joint Certificate With Taylor's University	28	Sijil Pemprosesan Dan Kawalan Mutu Makanan

4	Certificate In Room Division Joint Certificate With Taylor's University	29	Sijil Pengendalian Acara
5	Sijil Agroteknologi	30	Sijil Pengoperasian Perniagaan
6	Sijil Akuakultur	31	Sijil Penyelenggaraan Bangunan
7	Sijil Animasi 2d	32	Sijil Penyelenggaraan Bangunan
8	Sijil Animasi 3d	33	Sijil Penyelenggaraan Industri
9	Sijil Aplikasi Perisian Komputer	34	Sijil Penyelenggaraan Motosikal Berkuasa Tinggi
10	Sijil Asas Jahitan Kreatif	35	Sijil Perakaunan
11	Sijil Asas Kulinari	36	Sijil Rekabentuk Dalaman
12	Sijil Asas Lanskap	37	Sijil Rekabentuk Dan Pembuatan Perabot
13	Sijil Asas Pastrri	38	Sijil Servis Kenderaan Ringan
14	Sijil Asas Pemprosesan Makanan	39	Sijil Sistem Komputer Dan Rangkaian
15	Sijil Dandan Rambut	40	Sijil Sistem Komputer Dan Sokongan
16	Sijil Fesyen Dan Pakaian	41	Sijil Teknologi Elektrik (Pemasangan Dan Perkhidmatan)
17	Sijil Komputer Dan Rangkaian	42	Sijil Teknologi Maklumat
18	Sijil Komputer Dan Sokongan	43	Sijil Teknologi Pembinaan
19	Sijil Kulinari	44	Sijil Teknologi Pembinaan Bangunan
20	Sijil Landskap	45	Sijil Teknologi Pembuatan
21	Sijil Mekanikal Pembuatan	46	Sijil Teknologi Penyejukan Dan Penyamanan Udara
22	Sijil Multimedia Kreatif Pengiklanan	47	Sijil Teknologi Senibina
23	Sijil Operasi Perhotelan	48	Sijil Terapi Kecantikan Dan Spa
24	Sijil Pastrri	49	Sijil Visual Kreatif
25	Sijil Pelancongan Dan Pengembaraan		

6. Dapatan dan Perbincangan Kajian

Rajah 1: Perbandingan peratus kumpulan pendapatan graduan mengikut program pengajian

Jadual 3: Peratusan Pendapatan Graduan Diploma dan Graduan Sijil

	Skala Pendapatan Bulanan									Jumlah
	RM1000 Dan Ke Bawah	RM1001 - RM1500	RM1501 - RM2000	RM2001 - RM2500	RM2501 - RM3000	RM3001 - RM4000	RM4001 - RM5000	RM5001 - RM10,000	Lebih Daripada RM10,000	
Jumlah Graduan Diploma	17	43	45	37	8	3	0	0	0	153
Purata Peratus Graduan Diploma	11.11	28.10	29.41	24.18	5.23	1.96	0.00	0.00	0.00	100.0
Jumlah Graduan Sijil	2520	3711	964	210	88	42	14	17	6	7572
Purata Peratus Graduan Sijil	33.3	49.0	12.7	2.8	1.2	0.6	0.2	0.2	0.1	100.0
Jumlah Graduan Kolej Komuniti	2537	3754	1009	247	96	45	14	17	6	7725

6.1 Mengenalpasti pendapatan minimum mengikut program pengajian

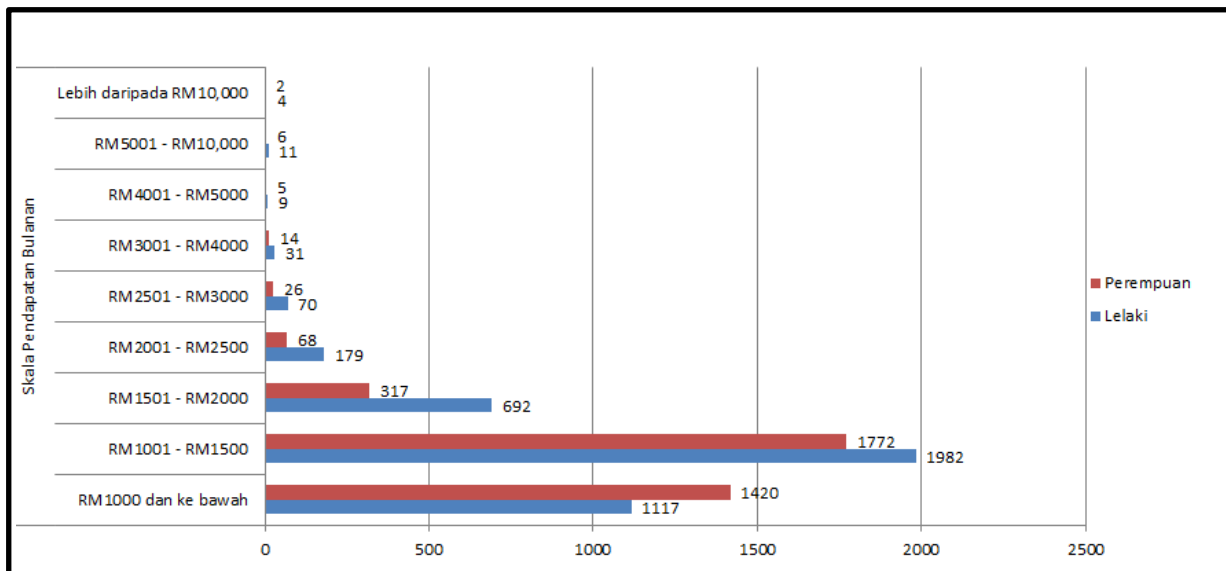
Berdasarkan Rajah 1 di atas, didapati pendapatan minimum yang diperolehi oleh graduan Kolej Komuniti Malaysia program Sijil Pemasangan Elektrik menerima pendapatan minimum antara RM1500 – RM2000 seperti dalam penetapan panduan gaji permulaan iaitu 2.3% dalam tempoh 6 bulan selepas tamat pengajian. Diploma In Architectural Technology menerima pendapatan minimum antara RM2001 - RM2500 sebanyak 7.2%. Manakala program selain daripada yang dinyatakan menerima pendapatan di bawah skala pendapatan minimum. Manakala Jadual 3 mendapati peratus pendapatan minimum graduan di bawah skala minimum yang memiliki diploma adalah 68.62% berbanding graduan sijil sebanyak 82.3%. Dapatan ini menyokong Bharat H, Kanbur R, Mayet N (2010) yang menyatakan bahawa pelanggaran pendapatan minima di SouthAfrica adalah sangat tinggi dengan 45% pekerja dibayar pendapatan di bawah minimum perundangan, sementara kedalaman purata kekurangan ialah 36% upah minimum.

6.2 Mengenalpasti pendapatan dominan mengikut skala pendapatan yang diperolehi graduan mengikut peringkat pengajian

Berdasarkan Rajah 1, di atas juga didapati pendapatan dominan yang diperolehi graduan mengikut peringkat pengajian adalah bagi peringkat sijil, graduan menerima pendapatan pada skala RM1001 - RM1500 sebanyak 7.3%. Manakala peringkat diploma, graduan menerima pendapatan dominan sebanyak 9.1% pada skala RM2001-RM2500. Dapatan kajian ini menunjukkan graduan sijil kolej komuniti dominan menerima pendapatan di bawah aras pendapatan permulaan seperti yang dicadangkan oleh KSM (2016). Manakala graduan diploma yang menerima pendapatan yang dominan selaras dengan cadangan KSM. Kajian ini menyokong kajian Komathi & Husaina Banu (2019) dan Naziatul, Rahmah, & Poo (2012) yang menyatakan peningkatan tahap pendidikan juga dapat meningkatkan kadar pendapatan graduan.

6.3 Mengenalpasti pendapatan mengikut jantina

Berdasarkan Rajah 1 di bawah, didapati bilangan graduan lelaki melebihi graduan perempuan pada semua skala pendapatan. Dapatan kajian ini menyokong kajian Mohd & Gairzami (2016); Anne, Phil, Michale, & Tiffany (2016); Naziatul, Rahmah, & Poo, (2012); Notosusanto, (1994) yang menyatakan industri sentiasa membuka peluang pekerjaan graduan lelaki berbanding graduan perempuan untuk menjelajah industri pekerjaan bagi meningkatkan serta mengesahkan lagi ilmu kemahiran sejajar dengan perkembangan pasaran semasa. Komathi & Husaina Banu (2019) juga mendapati terdapat perbezaan yang signifikan antara graduan lelaki dan perempuan pendapatan berdasarkan bidang pengajian.

Rajah 1: Skala Pendapatan Pendapatan Bulanan Graduan Kolej Komuniti Mengikut Jantina

7. Kesimpulan/ Cadangan

Dapat disimpulkan hasil kajian graduan pelbagai program diploma menerima pendapatan minimum yang lebih tinggi berbanding sijil, di mana hanya graduan sijil kuliner menerima pendapatan minimum yang tinggi berbanding program di kolej komuniti. Dapatan ini menyokong kajian (Naziatul, Rahmah, & Poo, 2012) yang menyatakan tahap pengajian yang tinggi dapat memberi pulangan gaji, elaun dan bonus yang tinggi. (Komathi & Husaina Banu, 2019) juga menyokong peningkatan tahap pendidikan juga dapat meningkatkan kadar pendapatan graduan. Graduan lelaki yang mendapat tawaran pendapatan yang tinggi pada setiap skala pendapatan kecuali pendapatan di bawah RM1000 menunjukkan graduan lelaki lebih diperlukan dan diberi peluang dalam industri berbanding perempuan. Ini dapat membantu menaik taraf sosio ekonomi keluarga yang berpendapatan lebih tinggi. Dapatan kajian ini diharap dapat menjadi panduan dan pendorong ILKA terutama kolej komuniti mengkaji program-program kemahiran yang bersesuaian dengan kehendak industri seterusnya melahirkan modal insan yang kompeten dan dinamik demi meningkatkan ekonomi negara. Juga diharap agar KSM dapat membuat perbincangan kepada pihak industri memberi pendapatan kepada graduan sepertimana yang telah digariskan dalam panduan penetapan gaji minimum keluaran KSM

Rujukan

- Ahmad Esa., Norsuhaila Sapon., & Sapon Ibrahim. (2011). *Kemahiran hands-on pelajar wanita bidang kejuruteraan elektrik di politeknik Malaysia*. Seminar Majlis Dekan-Dekan Pendidikan IPTA, Universiti Putra Malaysia, 2011.
- Anne, D., Phil, L., Michael, C., & Tiffany, H. (2016). The private rate of return to an University Degree in Australia. *Australian Journal of Education*, 59(1), 97-112.
- Barnett, D. (2011). Partnering industry and education for curricular enhancement: a response for greater educational achievement. *Online Journal of Workforce Education and Development*, 5(2), 1-15.
- Becker, G. S., 1993. *Human capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Preference to Education*. 3rd ed. Chicago: University of Chicago Press.
- Bhorat H, Kanbur R, Mayet N (2010). *Minimum wage violation in South Africa*. DPRU, CapeTown
- Carla C., Alan, M. K. & James, F., (2008). Trends in gender, employment, salary, and debt of graduates of US veterinary medical schools and colleges. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, September 15, 2008, Vol. 233, No. 6, Pages 910-917 Diakses dari <https://doi.org/10.2460/javma.233.6.910>
- I Made Wirartha (2019). *Ketidakadilan Jender Yang Dialami Pekerja Perempuan Di Daerah Pariwisata*. Diakses dari <https://docobook.com/ketidakadilan-jender-yang-dialami-pekerja-perempuan-di.html>

- Jan, J. S., Angela Siew H.L., Hock-Eam L., Izian, I. & William Yong, K. E. (2019) Cubicles or corner offices? Effects of academic performance on university graduates' employment likelihood and salary, *Studies in Higher Education*, Diakses dari DOI: [10.1080/03075079.2019.1590689](https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1590689)
- Jabatan Perkhidmatan Awam (2019). SPP Bil.03/2012 Kaedah Pemberian Anjakan Gaji Berdasarkan Jadual Gaji Minimum-Maksimum Diakses dari <http://docs.jpa.gov.my/docs/spp/2012/spp032012.pdf>
- Kementerian Sumber Manusia (2019), Diakses dari https://www.mohr.gov.my/pdf/BUKU_PANDUAN_GAJI_160_PEKERJAAN_BM.pdf
- Komathi, C. & Husaina Banu, K. (2019). Pendapatan Graduan Tvet Institusi Latihan Kementerian Belia Dan Sukan Malaysia
- Lim, C. H. (2007). *Penyelidikan pendidikan pendekatan kuantitatif dan kualitatif*. Selangor: Mc Graw Hill Education.
- Lokman, Nurul Qistin & Mohd Hanafi (2009). Pendidikan Teknik Dan Vokasional Untuk Pelajar Berkeperluan Khas (Vocational Dan Technical Education For Special Needs Students). *Jurnal Pendidik dan Pendidikan, Jil. 24*, 73–87
- Mason, S. E., 2004. Gender Differences in Job Satisfaction. *Journal of Social and Psychology*, Volume 8, pp. 153(2):143-151.
- Naziatul Aziah Mohd Radzi, Rahmah Ismail, Poo Bee Tin (2012). Kadar Pulangan Pendidikan Mengikut Jantina di Malaysia. *Persidangan Kebangsaan Ekonomi Malaysia ke VII (PERKEM VII), Transformasi Ekonomi Dan Sosial Ke Arah Negara Maju, Ipoh, Perak*, 4 – 6 Jun 2012 446 - 456 ISSN: 2231-962X
- Noorhiah, Y., & Zakiah J. (2015). Graduate employability and preparedness: a case study of University of Malaysia Perlis (UNIMAP), Malaysia. *Geografia Online Malaysian Journal of Society and Space*, 11, 129 – 143
- Nor Effyza Roslan, (2013). *Pelaksanaan Transformasi Program Pendidikan Asas Vokasional Di Sekolah Menengah Kementerian Pelajaran Malaysia.*, Tesis Sarjana :Universiti Tun Hussein Onn Malaysia
- Nor Hafizah Mohamed Harith, Mohd Idham Mohd Yusof, Julizaerma Mohamad Khudzari & Siti Hajjar Mohd Amin (2018). Analysis of university-industry collaboration in curriculum development: a case study for the undergraduate programmes of faculty of administrative science and policy studies, Universiti Teknologi MARA. e – Academia Special Issue GraCe.
- Notosusanto, Smit. (1994). "Penghapusan Diskriminasi terhadap Perempuan. Dalam *Kompas*. 12 Agustus.
- Pamela, L. (2016). *Staying-On after Twenty-One: The return to postgraduate education*. Economics Research Paper Series, The University of Sheffield, 2016.
- Psacharopoulos, G. & Patrinos, H.A. (2004). Returns to investment in education: a further update, *Educational Economics*, 12:2, 111-134, DOI: 10.1080/0964529042000239140
- Ritichie, J. , & Lewis, J. (2003). *Qualitative research practice: A guide for social science students and researchers*. London: SAGE Publications Ltd.
- Shanmugam, M. (2017, March 25). Unemployment among graduates needs to be sorted out fast. Star Online. Diakses dari <https://www.thestar.com.my/business/businessnews/2017/03/25/unemployment-among-graduates-needs-to-sortedoutfast/#20wzZiZDTPQUH03e.99>
- Zaliza Hanapi & Mohd Safarin Nordin (2014). Unemployment among Malaysia graduates: graduates' attributes, lecturers' competency and quality of education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 112. 1056 –1063. Diakses dari doi: [10.1016/j.sbspro.2014.01.12691063](https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.12691063)

Hubungan Gaji Terhadap Kerjaya Graduan Bekerja Di Politeknik Tun Syed Nasir Syed Ismail, Pagoh (Ptsn) Bagi Tahun 2018

Rusyidah binti Mat Zin Boestami¹

¹Politeknik Tun Syed Nasir Syed Ismail, Hab Pendidikan Tinggi Pagoh, KM 1, Jalan Panchor, 84600 Pagoh, Muar, Johor Darul Takzim. MALAYSIA
[email:rusyidahzin@gmail.com](mailto:rusyidahzin@gmail.com)

Abstrak : Banyak laporan di media massa yang menyentuh isu kadar gaji dalam kalangan graduan institusi pengajian tinggi (IPT). Rentetan daripada itu, pelbagai usaha telah diambil oleh pihak IPT termasuk Politeknik di Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) untuk menangani masalah yang berpunca daripada kelemahan para graduan untuk mempamerkan tahap kompetensi yang baik setelah berada di alam pekerjaan. Justeru, kajian penulisan bertujuan bagi memberikan pandangan berkaitan dengan kadar gaji graduan lepasan Politeknik Tun Syed Nasir Syed Ismail, Pagoh (PTSN) ini tentang kepentingan pelajar tahun akhir politeknik dalam menempatkan diri dalam bidang kerjaya berdasarkan kemahiran insaniah dan kepentingan majikan dalam memberikan gaji yang selayaknya kepada lepasan graduan PTSN. Pembolehubah yang dikaji adalah gaji graduan yang bekerja dalam bidang dan punca graduan lepasan PTSN mendapat kadar gaji yang rendah. Kajian dijalankan di PTSN, KPM. Sampel kajian adalah seramai 75 orang pelajar konvokesyen selepas setahun bekerja. Instrumen kajian yang digunakan temu bual dan borang soal selidik yang diedarkan secara langsung kepada semua graduan semasa mereka menghadiri majlis konvokesyen di Dewan konvensyen Edu Hab Pagoh, Johor pada bulan Mac 2018. Dalam kajian ini dilakukan secara kuantitatif iaitu item-item di dalam borang soal selidik adalah berbentuk soalan Kajian Pengesanan Graduan TVET 2018 berdasarkan responden. Data analisis menggunakan perisian Statistical Package for Social Sciences (SPSS) versi 16.0 untuk mendapatkan nilai frekuensi dan peratusan. Dapatan menunjukkan jelas kadar gaji graduan lepasan PTSN pada tahun 2018 tertinggi pada kadar RM 1001-RM 1500 sebanyak 59.1% mengikut kod sektor ekonomi, taraf jawatan dan taraf pekerjaan graduan. Bagi peratusan kadar gaji tinggi RM 2001-RM2005 sebanyak 6.1%. Manakala peratusan graduan yang bekerja di tempat latihan industri adalah 24.2% dan peratusan graduan yang bekerja dalam bidang adalah sebanyak 53%. Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa responden yang merupakan pelajar lepasan tahun akhir Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia) dan Diploma Teknologi Makanan PTSN yang telah tamat belajar dan berada di alam pekerjaan tempoh setahun.

1. Pengenalan

Kerajaan memperuntukan jumlah yang besar setiap tahun bagi pembangunan ekonomi dan pendidikan untuk Malaysia. Selain peruntukan kewangan yang telah diperuntukkan, bilangan institusi juga meningkat saban tahun bagi memenuhi kehendak dan keperluan penduduk setempat. Dengan bertambahnya bilangan insituisi dapat membantu memajukan taraf pendidikan masyarakat dan memberikan kesan positif kepada pembangunan taraf ekonomi di suatu tempat. Tambahan pula, dapat membuka peluang yang lebih besar kepada generasi anak-anak setempat bagi menyambung pengajian di institusi peringkat tinggi. Pemilihan bagi menyambung pengajian di politeknik merupakan pilihan utama masa kini untuk pelajar-pelajar lepasan SPM serta lepasan sijil di kolej swasta dan kerajaan. Politeknik di bawah Kementerian Pengajian Tinggi sebagai institusi TVET kini memiliki keunggulan dan keunikan yang tersendiri berdiri gah sama hebat dengan institusi TVET yang lain seperti Institusi Latihan Perindustrian (ILP), Institusi Kemahiran Mara (IKM) dan sebagainya. Namun, bilangan pengangguran graduan juga meningkat menimbulkan tanggapan yang negatif kepada polisi pembangunan pendidikan Negara. Selain itu, bilangan institusi yang semakin banyak kini tidak dapat menampung keperluan graduan kepada tempat pekerjaan dalam Negara. Sektor awam dan swasta tidak dapat berikan tempat yang sewajarnya kepada graduan bekerja pada jawatan yang sepatutnya dalam bidang kerana saingan serta jumlah graduan yang ramai. Selain itu, gaji yang ditawarkan juga menjadi isu penting bagi graduan yang bekerja dalam bidang kerana ramai graduan yang bekerja di luar bidang dan menyambung pengajian di peringkat ijazah bagi membantu mendapatkan jawatan yang lebih baik. Ketidak selarasan gaji graduan ini juga memberikan pandangan negatif kepada graduan yang ingin bekerja dalam bidang kerana tiada di dalam undang-undang pekerjaan Negara yang ketat kepada majikan. Justeru itu, dengan penubuhan Politeknik Tun Syed Nasir Syed Ismail (PTSN) ini dapat membantu meningkatkan taraf hidup dan ekonomi melalui pemberian pendidikan untuk warga pagoh, Johor. PTSN telah

mengeluarkan pelajar graduan pertama pada tahun 2018 dengan seramai 78 orang graduan dan hadir konvokesyen seramai 75 orang responden. Terdiri daripada 17 orang graduan dari Diploma Kejuteraan Proses (Petrokimia) di Jabatan Kejuteraan Petrokimia (JKPK) dan 58 orang graduan dari Diploma Teknologi Makanan di Jabatan Teknologi Kimia dan Makanan (JTKM). Melalui data kajian pengesanan graduan ini, seramai 92% graduan telah berjaya mendapatkan tempat bekerja dipelbagai sektor ekonomi kerajaan dan industri swasta dalam Negara dan 8% graduan melanjutkan pengajian ke peringkat Ijazah di Universiti Awam dalam Negara. Dengan peratusan ini dapat melihat kadar kebolehpasaran graduan PTSN kepada pembangunan Malaysia mengikut kepada keberkesanan peruntukan belanjawan yang telah diberikan mengikut program pendidikan di institusi PTSN.

2. Pengenalan Masalah

Kebolehpasaran merupakan satu konsep yang sukar untuk diukur dan ditakrifkan. Konsep kebolehpasaran terus berkembang selaras dengan perubahan dalam pola pekerjaan dan model sumber manusia. Kebolehpasaran merupakan satu konsep yang agak kabur sedekad yang lalu, namun kini istilah ini telah memainkan peranan penting dalam polisi pasaran buruh di United Kingdom (UK), beberapa negeri di Eropah dan juga di negara yang lain. Konsep kebolehpasaran telah menjadi sasaran utama dalam kebanyakan polisi pasaran buruh dan strategi guna tenaga di kebanyakan negara khususnya berkaitan dengan kebolehpasaran graduan (Nooriah dan Zakiah, 2017). Menurut sumber Berita harian 20 februari 2018 melalui kata bekas Menteri Pendidikan Tinggi, Datuk Seri Idris Jusoh ini kadar purata kebolehpasaran graduan meningkat sebanyak 1.8% kepada 79.1% pada tahun lalu, berbanding 77.3% tahun 2016. Graduan latihan teknikal dan pendidikan vokasional (TVET) turut meningkat dengan graduan Politeknik sebanyak 94% tahun lalu, berbanding 88.6% pada tahun 2016. Tarikh kuat kuasa Perintah Gaji Minimum RM1000 (PGM 2016) mulai 1 Julai 2016 ke atas semua majikan, kata Menteri Sumber Manusia (Berita Harian 2 Mei 2016). Berdasarkan kaji selidik jobstreet.com pada 20 Jun 2016, gaji pemegang diploma adalah sekitar RM1200 hingga RM1800 sebulan namun terdapat 37% pemegang diploma menerima gaji kurang dari RM1200 sebulan iaitu paras lebih rendah dari jangkaan. Dengan ini, ingin melihat kadar gaji minimum yang diberikan oleh sektor industri dan sektor kerajaan dalam negara dengan memberikan gaji mengikut kadar yang sepatutnya kepada graduan PTSN yang bekerja dalam bidang atau luar bidang.

3. Objektif Kajian

1. Mengetahui kadar gaji graduan terhadap kerjaya.
2. Membandingkan kadar gaji graduan yang bekerja dalam bidang dan luar bidang.
3. Mengetahui kadar gaji mengikut ekonomi.
4. Mengetahui punca graduan tidak mencapai gaji yang setaraf.

4. Sorotan Kajian

Pada tahun 2002 atas inisiatif dan penyelarasan Unit Perancang Ekonomi (UPE), Jabatan Perdana Menteri (JPM) dengan kerjasama Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) dan universiti-universiti tempatan di peringkat nasional telah mula menjalankan Kajian Pengesanan Graduan. Kajian ini dijalankan terhadap graduan yang tamat pengajian pada tahun berkenaan (Kuratko & Hodgett 2005). Pada tahun 1969, Penubuhan Politeknik Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) adalah bertujuan untuk melatih bakal pekerja separa profesional bagi menampung keperluan sumber manusia dalam perdagangan, perkhidmatan dan jurusan teknikal. Keunggulan Politeknik Kementerian Pendidikan Malaysia dalam menyediakan pendidikan peringkat sijil dan diploma dalam jurusan tersebut telah terbukti berdasarkan kepada penemuan yang diperolehi melalui projek Kajian Graduan Politeknik Kementerian Pendidikan Malaysia yang mula dijalankan pada Jun 1997 hingga Disember 1999. Pembiayaan peringkat awal kajian ini adalah di bawah Pinjaman Bank Dunia (Loan No. 3571 MA) dengan menggunakan khidmat nasihat perunding IDP Education, Australia dan kepakaran tempatan dan dibantu oleh pegawai-pegawai dari Bahagian Pengesanan Graduan dan Alumni (BPGA) Jabatan Pengajian Politeknik dan Kolej Komuniti dan Tracer Study Counterparts. Tracer Study Counterparts merupakan para pensyarah di setiap Politeknik yang telah dilatih bagi menjalankan kajian pengesanan graduan di Politeknik masing-masing (Laporan kajian pengesanan graduan Politeknik Port Dickson, 2014).

Menurut Mohd Amiru Rafiq pada 3 Mei 2019 dalam Khazanah Research Institute, aliran pendidikan teknik dan vokasional (TVET) bukanlah satu aliran pendidikan yang asing di Malaysia. Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025 telah memberikan penekanan yang khusus mengenai keperluan TVET kepada pasaran buruh dan ekonomi negara. Kerajaan melalui pengumuman Bajet 2019 juga memberi perhatian yang khusus terhadap pemeraksanaan pendidikan TVET. Peruntukan sebanyak RM30 juta telah diumumkan bagi menggalakkan institusi latihan bersaing untuk menawarkan program latihan yang lebih kompetitif dan memenuhi keperluan industri dan RM20 juta untuk meningkatkan kompetensi belia melalui Program Bootcamp berkaitan TVET. Di samping itu, bagi memperkukuh industri TVET di Malaysia, Malaysia Board of Technologists (MBOT) telah ditubuhkan pada 2015 yang berperanan menyediakan latihan dan sukatan pengajaran untuk membolehkan seramai 30,000 juruteknik dan mereka yang terlibat dalam industri berkaitan teknologi diiktiraf sebagai profesional. Inisiatif ini dilihat salah satu cara memartabatkan pendidikan TVET melalui pengiktirafan lebih ramai lagi lepasan TVET sebagai profesional di pasaran buruh. Dengan ini, lepasan sekolah

yang berminat dalam bidang kemahiran dan teknikal, tetapi tidak berpeluang melanjutkan pengajian ke universiti, mereka masih boleh meneruskan cita-cita dengan mengikuti pelbagai pengajian yang ditawarkan di politeknik. Terdapat 33 politeknik di seluruh negara yang menawarkan pelbagai kursus menarik sesuai dengan evolusi teknologi apatah lagi keperluan tenaga mahir semasa menjadikan politeknik antara tumpuan lepasan persekolahan kini. Malah, lulusan politeknik mempunyai peluang yang cerah untuk mendapatkan pekerjaan sama ada dengan sektor industri, jabatan kerajaan, swasta dan agensi berkaitan selain boleh memohon untuk bertugas di luar negara dengan gaji yang lebih lumayan (Nasional, Berita Harian, 5 Jun 2015).

Selain itu, penambahan institusi semakin pesat membangun mengikut kepada polisi pendidikan. Di Johor pusat pendidikan juga semakin bertambah. Menurut Biografi Tun Abdullah Bin Hj Ahmad Badawai pada 30 Julai 2006, koridor ini diumumkan oleh bekas Perdana Menteri Malaysia Dato' Seri Abdullah Ahmad Badawi. Koridor ini telah bertukar nama kepada Wilayah Pembangunan Iskandar (WPI) pada 4 November 2006 bersempena nama Sultan Johor, Almarhum Sultan Iskandar ibni Almarhum Sultan Ismail. Pada 11 April 2008, namanya ditukar lagi menjadi Iskandar Malaysia (Berita harian 11 April 2008). Tempoh pembangunan kawasan ini adalah sehingga tahun 2025 dengan perbelanjaan kos lebih RM47 bilion untuk menjana pertumbuhan ekonomi sebanyak lapan peratus dalam tempoh lima tahun yang pertama. Iskandar Malaysia juga akan menjadi sebuah pusat pertumbuhan yang terbesar di rantau ini. Dengan ini, berdasarkan pelan pembangunannya, dalam tempoh 10 hingga 15 tahun akan datang, kawasan pertumbuhan ekonomi itu dijangka begitu pesat melalui kepelbagaian bidang. Antaranya ialah bidang elektrik dan elektronik, petrokimia dan oleokimia, pemrosesan makanan dan pertanian, perkhidmatan logistik serta pelancongan di samping perubatan dan kesihatan, pendidikan, kewangan serta industri kreatif. Juteru itu, Politeknik Tun Syed Nasir Syed Ismail (PTSN) telah ditubuhkan pada 1 April 2014, merupakan hasrat dan matlamat negara untuk memenuhi Rancangan Malaysia ke-11 di mana rancangan di selatan Malaysia iaitu Wilayah Pembangunan Iskandar (WPI) ini termasuk dalam perancangan Negara RMK-11.

Walaubagaimanapun, dalam membangunkan pendidikan tinggi di Malaysia, kerajaan telah memperuntukan perbelanjaan yang besar setiap tahun. Selain daripada peruntukan kewangan, peningkatan bilangan Institusi Pengajian Tinggi (IPT) juga merupakan satu indikator yang penting kepada usaha menyediakan lebih banyak peluang kepada penduduk untuk mendapatkan pendidikan tinggi. Namun demikian, masalah pengangguran dan kesukaran mendapat pekerjaan dalam kalangan graduan telah menjadi satu isu yang telah menimbulkan tanggapan yang negatif terhadap dasar dan polisi pembangunan pendidikan tinggi di negara ini. Dari segi pembangunan modal insan peningkatan peruntukan kewangan dan bilangan institusi pengajian tinggi ini merupakan satu petunjuk yang positif kerana ianya dapat memberi peluang yang lebih besar kepada penduduk untuk mendapatkan pendidikan tertiar dan seterusnya meningkatkan akumulasi modal manusia dalam negara. Namun demikian, sekiranya peningkatan bilangan graduan tidak disertai dengan peluang pekerjaan yang selaras dengan kelulusan dan bidang pengajian, ianya boleh menimbulkan tanggapan bahawa pendidikan tinggi di sesebuah negara itu kurang berjaya dalam menghasilkan tenaga kerja yang sepadan dengan keperluan pasaran. Ini merupakan dilema yang dihadapi oleh kebanyakan negara membangun termasuk Malaysia apabila peningkatan dalam bilangan pelajar berpendidikan tinggi tidak dapat memenuhi keperluan pasaran pekerjaan. (Nooriah dan Zakiah, 2017).

Persekutuan Majikan Malaysia (MEF) mengatakan penggunaan data kaji selidik oleh Bank Negara Malaysia (BNM) membabitkan gaji permulaan siswazah dan menyesuaikan kepada situasi sebenar telah menimbulkan ketidakharmonian dalam kalangan pekerja dan majikan. Menurut Presiden MEF, Datuk Shamsuddin Bardan analisis BNM mengenai upah sebenar lepasan graduan mungkin berguna untuk penggubalan dasar turut menyebabkan ketidakpercayaan dalam kalangan kedua-dua majikan dan pekerja. Laporan BNM 2018 pada Rabu menyatakan trend gaji permulaan bulanan bagi kebanyakan siswazah semakin mengecil sejak 2010 selepas mengambil kira faktor inflasi, bagaimanapun tinjauan yang dibuat MEF adalah sebaliknya (Hasimi Muhamad, Astro Awani, Diterbitkan pada Mac 29, 2019 16:39 MYT). Manakala, Kementerian Pendidikan (KPM) tidak mempunyai kuasa dalam menentukan gaji permulaan siswazah sebaliknya hanya menyediakan pendidikan yang mampu melahirkan graduan berilmu serta kompetitif bagi pasaran pekerjaan. Menteri, Dr. Maszlee Malik berkata, isu gaji permulaan siswazah yang dilaporkan menurun baru-baru ini perlu diteliti oleh industri yang menyediakan peluang pekerjaan. Dr. Maszlee juga menyatakan KPM akan bekerjasama dengan pelbagai pihak dan agensi untuk melihat isu dengan lebih mendalam untuk diselesaikan segera. Kenyataan itu menyebut beliau mengambil maklum mengenai Laporan Tahunan Bank Negara Malaysia (BNM) 2018 yang dikeluarkan semalam serta laporan media mengenai "Gaji Siswazah Semakin Turun". Menurut laporan media yang memetik Laporan Tahunan BNM itu, gaji permulaan bulanan benar bagi kebanyakan siswazah baharu di Malaysia menurun sejak 2010 selepas mengambil kira faktor inflasi, di mana siswazah baharu yang berkelulusan diploma mendapat gaji benar RM1,376 pada 2018 berbanding RM1,458 pada 2010 (Utusan Online, Diterbitkan pada 30 Mac 2019 7:17 PM).

Tambahan pula, dalam dalam kajian Kementerian Sumber Manusia (KSM) dan agensi Kerajaan berkaitan serta pihak industri berperanan penting dalam menganalisis keperluan tenaga kerja mahir negara seiring dengan era ekonomi berasaskan pengetahuan yang menyaksikan peningkatan permintaan bagi tenaga kerja mahir dalam bidang-bidang tertentu. KSM mendapati kadar gaji yang ditawarkan bagi pekerjaan berasaskan kemahiran kurang setimpal dengan kelayakan yang dimiliki. Menyedari kepentingan memberi nilai kepada kemahiran yang dimiliki oleh bakal pekerja yang memiliki Sijil dan Diploma Kemahiran Malaysia, KSM mengambil inisiatif untuk menerbitkan Panduan Gaji Permulaan

160 Pekerjaan Terpilih Berasaskan Kemahiran, Edisi Pertama (2016). Panduan ini mengandungi 160 tajuk pekerjaan yang mempunyai permintaan tinggi dalam pasaran yang disertakan dengan deskripsi tugas, tahap kemahiran dan gaji pokok permulaan. Di samping itu, ia juga disediakan tanpa mengambil kira faktor-faktor seperti lokasi dan saiz syarikat, jenis industri dan keupayaan kewangan syarikat. Panduan ini juga mengesyorkan supaya lulusan kemahiran yang mempunyai lesen atau sijil kompetensi lain dibayar dengan gaji yang lebih tinggi. Sebelum menerbitkan Panduan ini, KSM telah mengadakan sesi libat urus dengan pihak berkepentingan, termasuklah Persekutuan Majikan-majikan Malaysia (MEF), Kongres Kesatuan Sekerja Malaysia (MTUC), Persekutuan Pekilang-pekilang Malaysia (FMM), Dewan Perniagaan dan Perindustrian Antarabangsa Malaysia (MICCI), Gabungan Dewan Perniagaan dan Perindustrian Cina Malaysia (ACCCIM) dan Persatuan Pengusaha Kecil dan Sederhana Malaysia (Panduan Gaji Permulaan, 2016).

Di dalam buku Panduan Gaji Permulaan 160 Pekerjaan Terpilih Berasaskan Kemahiran, (2016) halaman muka 2 telah menyenaraikan beberapa panduan yang perlu diikuti dan dipatuhi oleh majikan iaitu:

- Disenaraikan 160 tajuk pekerjaan kemahiran yang mempunyai permintaan tinggi di pasaran buruh semasa berserta gaji pokok permulaan mengikut tahap kemahiran. Pemilihan 160 tajuk pekerjaan ini merupakan inisiatif awal KSM dan akan dikemas kini dalam terbitan akan datang.
- Dibangunkan khusus untuk lulusan Sijil dan Diploma Kemahiran Malaysia atau setaraf dengannya.
- Disertakan dengan ringkasan deskripsi tugas yang mana penjelasan terperinci boleh didapati daripada Piawaian Pengelasan Pekerjaan Malaysia (MASCO) yang dibangunkan berasaskan Piawaian Pengelasan Pekerjaan Antarabangsa (International Standard Classification of Occupations - ISCO) dan tahap kemahiran di bawah Standard Kemahiran Pekerjaan Kebangsaan (National Occupational Skills Standard - NOSS).
- Seseengah tajuk pekerjaan melibatkan lebih daripada satu tahap kemahiran.
- Disertakan senarai pekerjaan yang dipersijilkan oleh Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP). Pensijilan ini diberikan kepada individu yang mempunyai kelayakan, pengalaman, kepakaran dan pengetahuan dalam bidang yang diperlukan di bawah Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 (Akta 514) dan Akta Kilang dan Jentera 1967 (Akta 139).

5. Metodologi

Kajian ini adalah berbentuk kuantitatif yang bertujuan untuk menjana maklumat mengenai perkembangan graduan diploma PTSN. Populasi kajian terdiri daripada semua graduan PTSN seramai 75 orang responden dan yang telah menamatkan pengajian pada tahun 2018. Data telah dikumpulkan menggunakan temu bual dan borang soal selidik yang diedarkan secara langsung kepada semua graduan semasa mereka menghadiri majlis konvokesyen di Dewan konvensyen Edu Hab Pagoh, Johor pada bulan Mac 2018. Dalam kajian ini, item-item di dalam borang soal selidik adalah berbentuk soalan Kajian Pengesanan Graduan TVET 2018 berdasarkan responden. Borang soal selidik ini dibahagikan kepada 4 bahagian. Bahagian A mengandungi maklumat berkenaan profil graduan. Bahagian B terdiri daripada soalan-soalan yang bertujuan untuk mendapatkan status pekerjaan dan kadar gaji graduan bersesuaian dengan objektif program ini. Bahagian C pula akan mengandungi soalan-soalan yang berkaitan pendapatan bulanan (termasuk elaun), taraf pekerjaan dan taraf jawatan pekerjaan. Bahagian D ialah soalan-soalan untuk mengenalpasti bilangan kehadiran temu duga sebelum menerima pekerjaan pertama dan peratus menjalani latihan industri atau work-based learning. Semua data yang diperolehi melalui borang soal selidik dikod dan dianalisis secara statistik deskriptif yang terdiri daripada frekuensi dan peratusan.

6. Keputusan Kajian

Jadual 1 : Jenis Diploma Graduan PTSN

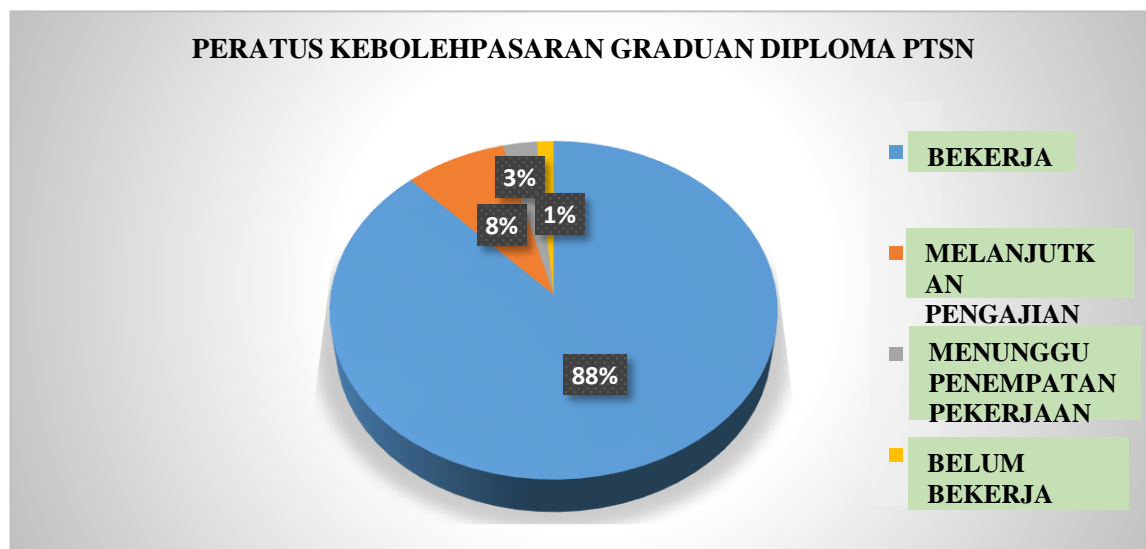
Diploma di PTSN	Bilangan	Peratusan (%)
Diploma Kejuruteraan Proses (Petrokimia)	17	23
Diploma Teknologi Makanan	58	77
Jumlah	75	100

Jadual 2 : Jantina Graduan PTSN

Jantina	Bilangan	Peratusan (%)
Lelaki	13	17.3
Perempuan	62	82.7
Jumlah	75	100.0

Jadual 3 : Taraf Pekerjaan Graduan PTSN

TARAF PEKERJAAN	Bilangan	Peratusan (%)
BERKERJA SENDIRI/ FREELANCE	3	4.5
BERKERJA DENGAN KELUARGA PEKERJA KERAJAAN	6	9.1
PEKERJA SWASTA (TERMASUK NGO)	2	3.0
Jumlah	55	83.3
	66	100.0

Rajah Pi 1 : Peratusan Kebolehpasaran Graduan PTSN

Jadual 4 : Kebolehpasaran Jantina Graduan di PTSN

Status Pekerjaan	Jantina				Jumlah	
	Lelaki		Perempuan		Bilangan	Peratusan (%)
	Bilangan	Peratusan (%)	Bilangan	Peratusan (%)		
Bekerja	11	15	55	73	66	88.0
Melanjutkan Pengajian	1	1	5	7	6	8.0
Menunggu Penempatan Pekerjaan	0	0	2	3	2	3.0
Belum Bekerja	1	1	0	0	1	1.0
Jumlah	13	17	62	83	75	100.0

Jadual 5: Graduan Yang Bekerja Di Syarikat Latihan Industri

Adakah anda bekerja di syarikat yang anda telah menjalani latihan industri?	Bilangan	Peratusan (%)
Ya	16	24.2
Tidak	50	75.8
Jumlah	66	100.0

Jadual 6: Graduan Yang Bekerja Dalam Bidang Yang Sama Dipelajari

Adakah Bekerja dalam bidang yang sama dipelajari?	Bilangan	Peratusan (%)
Ya	35	53.0
Tidak	31	47.0
Jumlah	66	100.0

Jadual 7 : Gaji Graduan Mengikut Jantina PTSN

Pendapatan Bulanan	Jantina				Jumlah
	Lelaki		Perempuan		
	Bilangan	Peratusan (%)	Bilangan	Peratusan (%)	
RM 500 ke bawah	0	0	4	6	4
RM 501- RM 1000	1	1.5	8	12	9
RM1001 - RM1500	5	7.6	34	52	39
RM1501 - RM2000	2	3.0	8	12	10
RM2001 - RM2500	3	4.6	1	2	4
Jumlah	11	16.7	55	83	66

Jadual 8 : Gaji Graduan PTSN Mengikut Kod Sektor Ekonomi

Kod Sektor Ekonomi	Pendapatan Bulanan					Jumlah	Peratusan (%)
	RM 500 ke bawah	RM501 - RM1001	RM1001 - RM1500	RM1501 - RM2000	RM2001 - RM2500		
Pembuatan	1	1	21	6	3	32	48
Perdagangan Jual Borong dan Jual Runcit, Pembaikan Kenderaan	0	2	3	0	0	5	8
Pengangkutan dan Penyimpanan	0	0	1	0	0	1	2
Penginapan dan Aktiviti-aktiviti Perkhidmatan Makanan	0	2	2	1	0	5	8
Maklumat dan Komunikasi	0	0	2	0	0	2	3
Kewangan dan Insurans / Aktiviti Takaful	0	0	1	1	0	2	3
Aktiviti Hartanah	0	0	1	0	0	1	2
Profesional, Aktiviti Sainifik dan Teknikal	0	0	0	1	1	2	3
Pentadbiran dan Aktiviti Perkhidmatan Sokongan	0	1	2	0	0	3	5

Pentadbiran Awam dan Pertahanan; Keselamatan Sosial Wajib	0	0	0	1	0	1	2
Pendidikan	0	0	2	0	0	2	3
Kesihatan Manusia dan Aktiviti Kerja Sosial	0	0	2	0	0	2	3
Aktiviti Perkhidmatan Lain	1	3	2	0	0	6	9
Aktiviti Isi Rumah Sebagai Majikan Bagi Personel Domestik Ak	2	0	0	0	0	2	3
Jumlah	4	9	39	10	4	66	100

Jadual 9: Taraf Pekerjaan Graduan PTSN Mengikut Taraf Jawatan

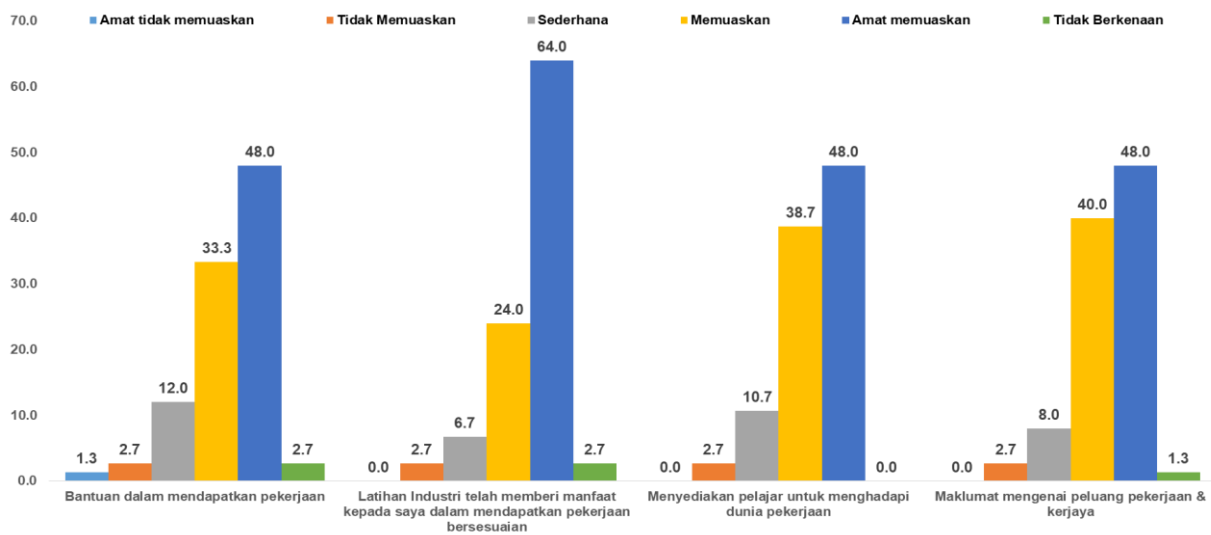
Taraf Pekerjaan	Taraf Jawatan			Jumlah
	Tetap	Kontrak	Sementara	
Pekerja Kerajaan	0	2	0	2
Pekerja Swasta (Termasuk NGO)	32	5	18	55
Jumlah	32	7	18	57

Jadual 10: Pendapatan Bulanan Graduan Mengikut Taraf Pekerjaan

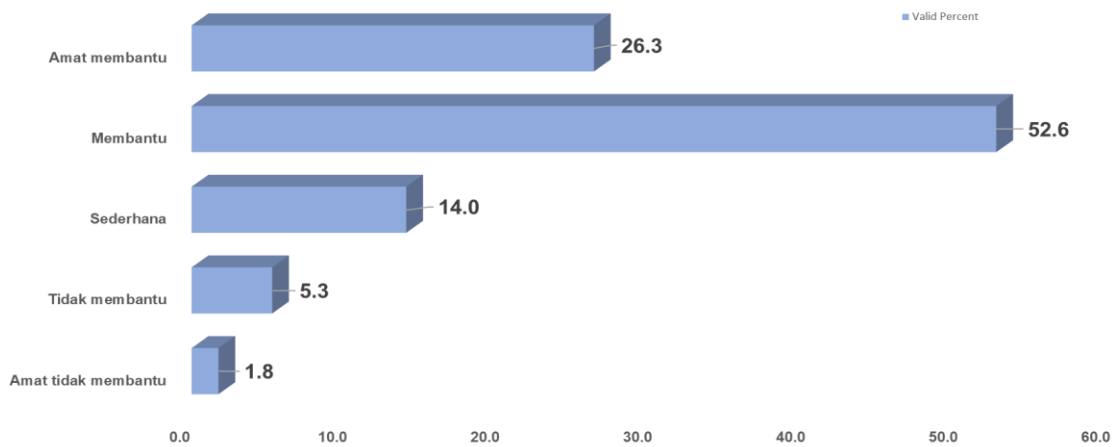
Pendapatan Bulanan	Taraf Pekerjaan anda				Jumlah
	Berkerja Sendiri/ Freelance	Berkerja Dengan Keluarga	Pekerja Kerajaan	Pekerja Swasta (Termasuk Ngo)	
RM 500 ke bawah	1	2	0	1	4
RM 501-RM 1000	1	2	0	6	9
RM 1001 – RM 1500	1	2	1	35	39
RM 1501 – RM 2000	0	0	1	9	10
RM 2001 – RM 2500	0	0	0	4	4
Jumlah	3	6	2	55	66

Jadual 11: Pendapatan Bulanan Mengikut Taraf Jawatan

Pendapatan Bulanan	Taraf Jawatan			Jumlah
	Tetap	Kontrak	Sementara	
RM 500 Ke Bawah	0	0	1	1
RM 501 - RM 1000	2	2	2	6
RM 1001 – RM 1500	21	1	14	36
RM 1501 – RM 2000	7	2	1	10
RM 2001 – RM 2500	2	2	0	4
Jumlah	32	7	18	57

Rajah 2 : Penilaian Graduan PTSN Semasa Mengikuti Latihan Industri, 2018

Rajah 3 : Penilaian Graduan PTSN bagi Program Pengajian Membantu Dalam Pekerjaan Sekarang

7. Perbincangan

Melalui dapatan kajian ini bahawa jelas menunjukkan kadar gaji graduan lepasan PTSN pada tahun 2018 tertinggi pada kadar RM 1001-RM 1500 sebanyak 59.1% mengikut kod sektor ekonomi, taraf jawatan dan taraf pekerjaan graduan. Bagi peratusan kadar gaji tinggi RM 2001-RM2005 sebanyak 6.1%. Manakala peratusan graduan yang bekerja di tempat latihan industri adalah 24.2% dan peratusan graduan yang bekerja dalam bidang adalah sebanyak 53% dan luar bidang 47%. Punca kebolehpasaran dalam kajian Noorah Yusof et al., 2013, menurut Saterfiel dan Maclarty (1995) (dalam Litisha dan Surina, 2010), kebolehpasaran siswazah merujuk kepada kemahiran yang diperlukan oleh siswazah untuk mendapatkan dan mengekalkan pekerjaan melalui pembelajaran kemahiran-kemahiran baru untuk fungsi yang berbeza yang diperlukan oleh majikan atau industri (Koo et al., 2009). Sementara menurut Hillage dan Pollard (1998), kebolehpasaran adalah memiliki keupayaan untuk memperoleh pekerjaan pertama, mengekalkan dan memperoleh pekerjaan baru sekiranya diminta. Harvey (1999) pula mendefinisikan kebolehpasaran siswazah sebagai keupayaan siswazah untuk mempamerkan sifat-sifat yang diperlukan oleh majikan untuk keperluan masa depan organisasi. Kerjaya dan kemahiran kebolehpasaran merangkumi kemahiran dalam pengurusan sumber, komunikasi dan kemahiran interpersonal, kerja berpasukan dan penyelesaian masalah (Zinser, 2003). Menurut definisi yang dikemukakan oleh ESECT (2004), kemahiran kebolehpasaran adalah satu set pencapaian, pemahaman dan sifat peribadi yang menjadikan seseorang individu lebih berpotensi untuk memperoleh pekerjaan dan berjaya dalam pemilihan kerjaya. Pada amnya, kemahiran kebolehpasaran adalah kemahiran yang perlu ada pada pelajar dalam mempersiapkan diri mereka bagi memenuhi keperluan dalam pelbagai pekerjaan dalam pasaran buruh selepas tamat pengajian.

Tambahan pula, dalam kajian Aede Hatib Musta'amal et., 2014, menunjukkan pelajar-pelajar politeknik mempunyai penguasaan yang baik dalam kemahiran komunikasi dan mempunyai keyakinan yang tinggi kerana komunikasi yang berkesan akan menghasilkan motivasi yang berkesan. Kebolehan komunikasi adalah pencapaian manusia yang paling penting kerana kebolehan ini telah membolehkan manusia berhubung diantara satu dengan lain. Berdasarkan kenyataan ini, pekerja yang mempunyai kemahiran komunikasi yang baik juga berkebolehan dalam melakukan pekerjaan mereka terutamanya bagi syarikat-syarikat yang berhubung secara terus dengan pelanggan atau klien mereka. Selain daripada itu, graduan lepasan PTSN juga perlu mampu menyumbang idea dan memberi maklumbalas yang baik ketika berkomunikasi samada di dalam kumpulan mahupun ketika berhadapan dengan pensyarah. Komunikasi yang baik, berkesan dan terbuka akan mewujudkan rasa percaya dan semangat kekitaan dalam kalangan ahli kumpulan. Shamsaadal Sholeh (2004) menyatakan bahawa komunikasi yang baik di kalangan ahli-ahli akan menyebabkan mereka berasa dihargai, dan bekerja dengan lebih berdedikasi. Secara tidak langsung akan menyumbang penyelesaian yang baik terhadap sebarang masalah atau isu-isu yang dan mempunyai berpotensi untuk sama-sama berjaya mencapai matlamat yang ditetapkan. Ini selaras dengan kajian yang dilakukan oleh Harvey dan Green (1994) yang menyatakan bahawa kemahiran berkomunikasi sering kali dilihat oleh majikan sebagai satu indikator penting kepada potensi mencapai kejayaan dalam sesebuah organisasi. Secara keseluruhannya, kemahiran menyelesaikan masalah merupakan aspek yang memperlihatkan keupayaan pelajar untuk berhadapan serta mengatasi halangan-halangan yang datang dengan menggunakan strategi dan penilaian yang tepat dalam menentukan keputusan yang diambil. Kemahiran menyelesaikan masalah perlu ada dalam diri setiap pelajar untuk membentuk jati diri serta menjadikan mereka supaya individu yang lebih cekap dan berkesan (Bjorkland & Pellegrini, 2000). Kesedaran pelajar terhadap kepentingan pemikiran secara kritis dan kemahiran menyelesaikan masalah penting dalam mempersiapkan mereka untuk menyusuri arus modenisasi dan perkembangan teknologi yang membawa pelbagai cabaran di mana tenaga manusia yang cekap, cekal dan boleh berfikir amatlah diperlukan. Pernyataan ini disokong oleh Philips (1997) yang mengatakan tenaga pekerja harus dilengkapi dengan kemahiran-kemahiran berfikir yang membolehkan mereka mempelajari teknologi baru dengan mudah dan dalam jangka masa yang singkat. Justeru itu, punca ini juga memainkan peranan yang amat penting dalam memberikan gaji yang rendah kepada graduan lepasan PTSN dan graduan yang bekerja di luar bidang separuh daripada dalam bidang.

Selain itu, dalam buku Panduan Gaji Permulaan 160 Pekerjaan Terpilih Berasaskan Kemahiran, Edisi Pertama (2016) oleh Kementerian Sumber Manusia (KSM) merupakan satu langkah yang dapat menyokong strategi memperkukuh penjenamaan dan profil TVET seperti yang dinyatakan dalam RMKe-11. Penerbitan ini merupakan satu usaha permulaan KSM untuk mengesyorkan kadar gaji pokok permulaan yang setimpal dengan kemahiran yang dimiliki oleh lulusan Sijil dan Diploma Kemahiran Malaysia. Panduan ini memaparkan gaji pokok permulaan berdasarkan kadar gaji minimum RM1,000.00 mulai 1 Julai 2016. Selain itu, dalam kajian KSM mendapati kadar gaji yang ditawarkan bagi pekerjaan berasaskan kemahiran kurang setimpal dengan kelayakan yang dimiliki. Menyedari kepentingan memberi nilai kepada kemahiran yang dimiliki oleh bakal pekerja yang memiliki Sijil dan Diploma Kemahiran Malaysia, KSM mengambil inisiatif untuk menerbitkan Panduan Gaji Permulaan 160 Pekerjaan Terpilih Berasaskan Kemahiran, Edisi Pertama (2016).

8. Kesimpulan

Secara keseluruhannya dapatlah disimpulkan bahawa graduan lepasan PTSN perlu mempersiapkan diri untuk menempuh alam pekerjaan berdasarkan kemahiran insaniah. Hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa kepercayaan yang diberikan oleh majikan kepada graduan PTSN masih rendah dan perlu diterapkan dengan kaedah pembelajaran yang berkesan yang bukan sahaja menjadikan mereka kompeten dalam menguasai kemahiran teori & teknikal tetapi juga dalam kemahiran insaniah. Secara tidak langsung, hal ini mungkin juga disebabkan penaiktarafan politeknik menjadi salah satu penyumbang kepada keluaran graduan menjadi keperluan tenaga kerja negara. Ini selaras dengan komitmen Politeknik Kementerian Pendidikan Malaysia khususnya Politeknik Sekunder dalam usaha melahirkan graduan yang berinovatif dan kreatif sebagai peneraju industri dan memiliki nilai berkebolehpasaran yang tinggi. Ini sesuai dengan matlamat Kementerian Pendidikan yang mensasarkan matlamat kewujudan Politeknik Sekunder untuk mampu menyumbang kepada pembangunan negara pada masa akan datang menerusi ekonomi melalui usaha melahirkan lebih ramai graduan berkemahiran dalam usaha menjadikan Malaysia sebagai salah sebuah negara berpendapatan tinggi dan graduan untuk bekerja dalam bidang sesuai dengan peruntukan ekonomi yang telah dikeluarkan kepada institusi. Justeru itu, diharapkan hasil dapatan kajian ini diterima baik oleh semua pihak terutama majikan dan bakal pekerja dalam menetapkan gaji pokok permulaan yang sepadan dengan tahap kemahiran yang dimiliki oleh lepasan graduan politeknik.

Rujukan

- Abd. Rahman Abdul Aziz (2000). "Kemahiran Sosial Asas". Utusan Publication & Distributor Sdn. Bhd. Kuala Lumpur.
- Armstrong dan Kleiner (1996). *A Handbook of Management and Leadership : A Guide to Managing for Result*. London: Kogan Page.
- Berita Harian. "Pendidikan : BI, ICT jadi komponen penting sertai kerjaya." Keluaran 12 Februari 2007.
- Berita Harian. "Graduan Kekurangan Kemahiran Insaniah". Keluaran 12 Februari 2006.
- Barone, D. F., Maddux, J. E., & Snyder, C. R. (1997). *Social Cognitive Psychology: History and Current Domains*. New York: Plenum.
- Bjorkland, D.F., & Pellegrini, A. D. (2000). "Child Development and Evolutionary psychology". *Child Development*, 71, 1687-1908.
- Coyle A. (1993). "*Quality Interpersonal Communication—Perception and Reality*". *Manage*, 45:1, 6-7. Ennis, R. H. (1996). "*Critical Thinking*". Upper Saddle River, NJ:Prentice-Hall.
- Goldman, Hasselbring et. Al. 1997; Montague, Wagner & Morgan (2000) "*Journal of Learning Disabilities*," 30(2), 98-208.
- Haslinda, Muhammad Nubli dan Zarina (2005). *Pembangunan Sahsiah Mahasiswa Bersepadu: Konsep Dan Pelaksanaannya Di Kolej Universiti Kejuruteraan*. Kertas kerja yang dibentang di Seminar Kebangsaan Kursus Sokongan Kejuruteraan, Di Hotel Aseania, Langkawi 17-18 Disember 2005.
- Harvey, L. with Green, D., 1994, *Employer Satisfaction*. Birmingham, QHE. Hutchinson, T. & Waters, A. 1986. *English For Specific Purposes: A Learning-Centred Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lange, D.L dan Technicon, P.E. (2000). "*The Identification of The Most Important Non Technical Skills Required by Entry Level Engineering Students When They Assume Employment*." *Journal of Cooperative Education*. 35. 21-32
- Mohamed Rashid. 2005. *The Year 2004 Polytechnic Convocation Survey*. Proceedings of National Seminar The Development of Technology and Technical- Vocational Education and Training in An Era of Globalization: Trend and Issues. Kuala Lumpur
- Mohammad Zaki Kamsah (2004). "*Developing Generic Skills In Classroom Environment: Engineering Students*" *Perspective*." Center for Teaching and Learning: Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Safarin Nordin (2005). "*Tahap Keyakinan Kemahiran Generik Di Kalangan Pelajar Kolej Komuniti*." Seminar Pendidikan Fakulti Pendidikan 2005: Universiti Teknologi Malaysia.

Berita Harian. "Perintah Gaji Minimum". Keluaran 2 Mei 2016.

Berita Harian. Nasional, 5 Jun 2015.

Utusan Online, 30 Mac 2019 7:17 PM

Biografi Tun Abdullah Bin Hj Ahamd Badawai pada 30 Julai 2006

Hasimi Muhamad, Astro Awani , Diterbitkan pada Mac 29, 2019 16:39 MYT

Lee, M. N. N. 2004. *Restructuring higher education in Malaysia*. Monograph Series No:4/2002. Universiti Sains Malaysia: Pusat Pengajian Ilmu Pendidikan.

Malaysia. 2005. Rancangan Malaysia kesembilan 2006 – 2010.

Malaysia. 2010. Rancangan Malaysia kesepuluh 2011 – 2015. Kuala Lumpur: Unit Perancang Ekonomi.

Malaysia. 2011. Perangkaan pengajian tinggi Malaysia 2010. Putrajaya: Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.

Nooriah Yusof (Dr.) Bahagian Geografi Pusat Pengajian Ilmu Kemanusiaan Universiti Sains Malaysia 11800 Minden, Pulau Pinang, Malaysia E-mel: nooriah@usm.my

Zakiyah Jamaluddin (Dr.) Kolej Sastera dan Sains Universiti Utara Malaysia 06010 Sintok, Kedah E-mel: zakiyah@uum.edu.my

Buku *Panduan Gaji Permulaan 160 Pekerjaan Terpilih Berasaskan Kemahiran*, Edisi Pertama (2016) oleh Kementerian Sumber Manusia (KSM)

Kebolehpasaran Graduan Kolej Komuniti Zon Sabah Dalam Bidang Keusahawanan

Mohd Adzwanshah Bin Batide¹

¹Pensyarah

Kolej Komuniti Kota Marudu, Blok B1-2 & C1-6, Jaya Industrial Centre, Kota Marudu, 89108, MALAYSIA
mohd.adzwanshah@gmail.com

Abstrak: Keusahawanan dalam kalangan masyarakat di negara ini sangat tidak asing lagi pada masa kini. Bidang keusahawanan menyumbang kepada sumber pendapatan dan juga pekerjaan serta meningkatkan taraf hidup masyarakat. Kajian ini dijalankan adalah bertujuan untuk mengenalpasti kadar graduan Kolej Komuniti di Zon Sabah bagi tahun 2018 yang memilih untuk menjadi usahawan sebagai kerjaya setelah tamat pengajian. Kajian ini adalah berbentuk deskriptif dan menggunakan kaedah tinjauan. Kajian tinjauan ini dijalankan dengan menggunakan soal selidik bagi mendapatkan maklumat yang berkaitan. Dalam kajian ini, seramai 641 orang graduan Kolej Komuniti Zon Sabah bagi tahun 2018 yang terlibat sebagai responden. Dapatan kajian menunjukkan 15.3% mewakili 83 orang graduan yang memilih untuk menjadi usahawan sebagai kerjaya mereka. Selain itu, faktor utama yang menyebabkan graduan memilih untuk menjadi usahawan ialah ingin berdikari. Disamping itu juga, waktu kerja yang fleksibel dan keinginan untuk mengurus perniagaan keluarga juga merupakan antara faktor graduan memilih untuk menjadi usahawan setelah menamatkan pengajian di Kolej Komuniti.

1. Pengenalan

Saban tahun, institusi pengajian tinggi awam mahupun swasta berupaya melahirkan graduan yang berkualiti tinggi dan memiliki graduan minda kelas pertama selaras dengan pelbagai aspek pengajian yang diterapkan seawal semester pertama. Beberapa program dan aktiviti dengan elemen kemahiran insaniah menjadi teras kepada pembentukan jati diri graduan sebagai benteng pengukuhan dalam diri mereka untuk menghadapi berbagai bentuk cabaran alam kerjaya setelah tamat pengajian kelak. Bagaimanapun, tidak semua graduan yang telah menamatkan pengajian mereka dengan cemerlang berpeluang mendapat tawaran pekerjaan yang menepati bidang pengajian mereka. Hal ini disebabkan persaingan sengit yang perlu mereka lalui disebabkan lambakan graduan yang masing-masing mempunyai bakat dan kebolehan tersendiri menyebabkan ruang serta peluang bagi mengisi kekosongan di pasaran kerjaya semakin kompetitif.

Kementerian Pendidikan Malaysia sebagai sebuah kementerian yang menerajui pendidikan tinggi negara sentiasa berusaha untuk mempertingkatkan dan memajukan hubungan dan gabungan di antara pendidikan dan keusahawanan dan bagi melahirkan pembangunan insan yang kental, berdaya keusahawanan, holistik dan seimbang daripada segi aspek ilmu dan akhlak seperti yang dihasratkan di bawah Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025 (Pendidikan Tinggi). Melalui pendidikan dan keusahawanan, para pelajar diterapkan dan didedahkan kepada budaya dan nilai-nilai keusahawanan yang merupakan satu proses pembelajaran yang dapat membuka ruang dan minda pelajar agar menjadi lebih kreatif, inovatif dan berdaya maju kerana aspek tersebut dapat menjana inovasi, peluang pekerjaan dan pertumbuhan ekonomi yang mapan pada masa hadapan.

Keusahawanan bukanlah dilihat sebagai bidang baru kerana ia telah lama berkembang dengan pesat semenjak akhir tahun 1970-an. Sebelum itu, negara berhadapan dengan pengasingan dalam pemilihan kerjaya mengikut golongan etnik. Pada ketika itu, keusahawanan bukanlah pilihan kerjaya bagi kaum Bumiputera yang merupakan golongan majoriti masyarakat negara ini. Setelah diperkenalkan Dasar Ekonomi Baru (DEB) pada tahun 1970, secara tidak langsung ia telah memberi kesedaran dan peluang kepada masyarakat di negara ini untuk menjadikan bidang keusahawanan sebagai satu kerjaya pilihan. Oleh itu, banyak inisiatif yang telah diperkenalkan untuk menggalakkan keusahawanan kepada golongan Bumiputera. Penekanan oleh kerajaan dalam pembangunan usahawan menjadi lebih ketara dengan penubuhan Kementerian Pembangunan Usahawan pada tahun 1995.

Pada 2 Julai 2018, kerajaan telah mewujudkan semula Kementerian Pembangunan Usahawan (MED) sebagai satu langkah dalam usaha memacu pembangunan keusahawanan negara yang terancang dan bersepadu. Susulan daripada itu, MED terus mengatur langkah dengan penyediaan perancangan yang strategik ke arah mewujudkan ekosistem keusahawanan yang holistik, kondusif dan inklusif bagi menyokong agenda pembangunan sosio-ekonomi negara, seterusnya merealisasikan hasrat untuk menjadikan Malaysia sebuah Negara Keusahawanan. Pelbagai program dan aktiviti yang dianjurkan oleh MED kepada masyarakat sebagai satu usaha dan inisiatif bagi mengukuhkan lagi industri keusahawanan negara.

2. Pernyataan Masalah

Mutakhir ini, isu kebolehpasaran graduan semakin dipandang serius dan kian menjadi topik hangat ekoran daripada peningkatan kadar pengangguran dalam kalangan graduan institusi pengajian tinggi. Statistik Pendidikan Tinggi 2017 menunjukkan kadar graduan daripada institusi pengajian tinggi pada tahun 2017 mencatatkan 20.9% graduan yang belum bekerja. Peningkatan kadar graduan yang belum mendapat pekerjaan akan menyebabkan negara berdepan dengan cabaran pengangguran dalam golongan belia. Berdasarkan Laporan Tinjauan Ekonomi, Kementerian Kewangan Malaysia 2017, belia bumiputera berpendidikan tinggi merekodkan kadar pengangguran tertinggi pada tahun 2017 meliputi 4.6%. Bidang keusahawanan merupakan satu bidang yang terkenal dan telah lama wujud sebagai satu pilihan kerjaya. Majoriti masyarakat menganggap bahawa kerjaya adalah hanya melibatkan pekerjaan makan gaji dan bekerja dengan majikan sahaja. Kerjaya sebagai usahawan tidak melibatkan majikan yang memberi gaji, tetapi mereka bertindak bekerja sendiri dan menjadi majikan kepada dirinya serta turut membuka peluang pekerjaan kepada masyarakat setempat. Hal ini disebabkan graduan sukar untuk mendapatkan pekerjaan disebabkan tawaran pekerjaan yang terhad. Oleh itu, graduan yang masih memilih untuk bekerja makan gaji terpaksa menunggu untuk jangka masa yang panjang dan seterusnya menganggur. Kajian ini dijalankan untuk mengenalpasti kadar graduan Kolej Komuniti di Zon Sabah dan faktor yang mempengaruhi mereka memilih untuk bekerja sendiri.

3. Objektif Kajian

Objektif kajian ini ialah bertujuan untuk:

1. Menenalpasti kadar graduan Kolej Komuniti di Zon Sabah yang memilih untuk menjadi usahawan
2. Menenalpasti faktor yang mempengaruhi graduan Kolej Komuniti di Zon Sabah memilih untuk menjadi usahawan

4. Kajian Literatur

Kebolehpasaran merupakan satu konsep yang kompleks dan mengandungi pelbagai dimensi yang sangat luas (Enah Ali et Al., 2018). Kebolehpasaran boleh ditakrifkan dengan memfokuskan kepada kemahiran dan aspek personal, sikap, tabiat dan tingkah laku, cara komunikasi, kemahiran penyelesaian masalah, kemahiran membuat keputusan serta proses mengurus organisasi. Kebolehpasaran graduan bermaksud seseorang graduan yang bekerja sama ada bekerja dengan majikan, bekerja sendiri atau usahawan, menunggu penempatan pekerjaan dan melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi. Pasaran kerja pada masa kini sangat menuntut graduan untuk bersaing dalam dunia pekerjaan. Hal ini kerana ianya memerlukan mereka mempunyai pelbagai kemahiran untuk memasarkan kebolehan diri dan kelulusan dari segi akademik dan juga kemahiran insaniah. Isu atau masalah kebolehpasaran graduan ini seringkali dikaitkan dengan faktor kompetensi graduan, di mana dikatakan bahawa ramai graduan gagal memenuhi faktor-faktor yang diperlukan oleh para majikan.

Seseorang yang bekerja sendiri adalah individu yang tidak bekerja untuk majikan tertentu yang membayar gaji atau upah yang konsisten. Individu yang bekerja sendiri memiliki perniagaan atau melakukan kerja secara '*freelance*' tanpa perlu patuh pada waktu bekerja yang ditetapkan. Seseorang yang bekerja sendiri ialah seorang yang menjalankan aktiviti keusahawanan dan digelar sebagai usahawan. Menurut statistik Laporan Kajian Pengesanan Graduan 2017 yang dikeluarkan oleh Kementerian Pengajian Tinggi, graduan daripada Kolej Komuniti mencatatkan peratus tertinggi graduan yang bekerja sendiri iaitu 10.0% berbanding daripada institusi pengajian tinggi yang lain.

Usahawan merupakan peneraju ekonomi negara kerana ia memainkan peranan yang sangat penting dalam pembangunan masyarakat dan negara. Abdul Wafi et al., 2017 menyatakan aktiviti keusahawanan dapat membantu dalam meningkatkan sumber ekonomi negara di samping dapat mengurangkan pengangguran dalam kalangan graduan. Berdasarkan kajian Ummi Salwa et Al., 2015 menunjukkan bahawa walaupun graduan bukan daripada bidang perniagaan, mereka mempunyai potensi yang tinggi ke arah aktiviti keusahawanan setelah menamatkan pengajian. Noorizda et Al., 2018 telah menyebut dalam kajiannya bahawa pendidikan keusahawanan amat penting kepada pelajar sewaktu berada di institusi pengajian tinggi lagi sebagai persediaan kepada mereka untuk menempuhi alam pekerjaan kelak dan menjadi usahawan yang berjaya.

5. Metodologi Kajian

Kaedah kajian atau metodologi merupakan aspek penting dalam memastikan objektif serta matlamat kajian dapat dicapai seperti yang telah dirancang. Kajian yang dijalankan ini merupakan kajian kuantitatif yang melibatkan 8 buah Kolej Komuniti di seluruh negeri Sabah. Kajian yang dijalankan ini menggunakan analisis deskriptif seperti kekerapan dan peratusan. Data-data yang diperoleh dalam kajian ini dianalisis secara berkomputer dengan menggunakan perisian *Statistical Packages for the Social Science (SPSS)* versi 23.

5.1 Instrumen Kajian

Instrumen kajian yang digunakan dalam kajian ini ialah soal selidik. Soal selidik ini dijalankan dengan menggunakan Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) secara atas talian di laman sesawang <http://graduan.moe.gov.my/TVET/Default.aspx>. Maklumat asas graduan diperolehi daripada setiap Kolej Komuniti di seluruh negara yang dikumpulkan oleh urusetia SKPG dan seterusnya dimuat naik ke dalam sistem tersebut. SKPG akan menyimpan data graduan di dalam satu pangkalan data khusus. Hanya graduan yang mempunyai maklumat asas sahaja yang boleh mengakses dan menjawab soal selidik tersebut. Lazimnya, sistem ini dibuka sebulan sebelum tarikh konvokesyen dan ditutup selepas sebulan daripada tarikh konvokesyen.

5.2 Responden

[1] **Jadual 1 - Jumlah responden daripada setiap Kolej Komuniti di Zon Sabah bagi tahun 2018.**

1. Institusi	2. Responden
Kolej Komuniti Tawau	196
Kolej Komuniti Lahad Datu	36
Kolej Komuniti Sandakan	57
Kolej Komuniti Semporna	27
Kolej Komuniti Tambunan	136
Kolej Komuniti Beaufort	66
Kolej Komuniti Penampang	97
Kolej Komuniti Kota Marudu	38
Jumlah	653

Dalam kajian ini, responden terdiri daripada graduan-graduan dari Kolej Komuniti di Zon Sabah bagi tahun 2018. Jadual 1 menunjukkan jumlah responden daripada setiap Kolej Komuniti Zon Sabah. Seramai 653 orang responden yang telah memberi maklum balas melalui soal selidik Kajian Pengesanan Graduan 2018 merangkumi seramai 382 orang (58.5%) responden lelaki dan 271 orang (41.5%) adalah responden perempuan.

6. Dapatan Kajian

6.1 Status Pekerjaan Graduan

Jadual 2 - Status graduan Kolej Komuniti Zon Sabah bagi tahun 2018.

3. Status Pekerjaan	4. Frequency	5. Percent	6. Valid Percent	7. Cumulative Percent
Bekerja	541	82.8	82.8	82.8
Melanjutkan Pengajian	104	15.9	15.9	98.8
Menunggu Penempatan Pekerjaan	2	0.3	0.3	99.1
Belum Bekerja	6	0.9	0.9	100.0
Jumlah	653	100.0	100.0	

Jadual 2 menunjukkan peratus graduan yang telah bekerja sebanyak 82.8% iaitu mewakili 541 orang graduan daripada keseluruhan responden 653 orang. Seramai 104 orang graduan yang mewakili 15.9% yang telah melanjutkan pengajian ke peringkat diploma selepas tamat pengajian, manakala 6 orang graduan mewakili 0.9% masih belum bekerja dan 2 orang yang mewakili 0.3% masih menunggu penempatan pekerjaan.

6.2 Taraf Pekerjaan Graduan

Jadual 3 - Taraf pekerjaan graduan Kolej Komuniti Kota Marudu bagi tahun 2018.

8. Taraf Pekerjaan	9. Frequency	10. Percent	11. Valid Percent	12. Cumulative Percent
Bekerja Sendiri/Freelance	76	11.6	14.0	14.0
Majikan	7	1.1	1.3	30.1
Bekerja dengan keluarga	80	12.3	14.8	28.8
Pekerja Kerajaan	12	1.8	2.2	32.3
Pekerja Swasta	366	56.0	67.7	100.0
Jumlah	541	100.0	100.0	

*Usahawan: Bekerja Sendiri/Freelance dan Majikan

Secara keseluruhannya, sebahagian besar daripada graduan Kolej Komuniti di Zon Sabah telah berkerja selepas tamat pengajian. Jadual 3 menunjukkan 83 orang graduan iaitu 15.3% daripada 541 orang yang bekerja memilih untuk menjadi usahawan sebagai kerjaya pilihan mereka.

6.3 Faktor graduan memilih untuk menjadi usahawan

Jadual 4 - Faktor graduan Kolej Komuniti Zon Sabah memilih untuk menjadi usahawan.

13. Faktor	14. Frequency	15. Percent	16. Valid Percent	17. Cumulative Percent
Perniagaan Keluarga	14	2.1	16.9	16.9
Pengaruh Rakan	4	0.6	4.8	21.7
Ingin Berdikari	35	5.4	42.2	63.9
Tidak berminat makan gaji	12	1.8	14.5	78.3
Waktu kerja yang fleksibel	18	2.8	21.7	100.0
Jumlah	83	12.7	100.0	

Jadual 4 menunjukkan 42.2% yang mewakili 35 orang daripada 83 orang graduan memilih untuk bekerja sendiri adalah disebabkan mereka ingin berdikari. Selain itu, faktor waktu kerja yang fleksibel dan mengurus perniagaan keluarga juga merupakan faktor yang mempengaruhi graduan memilih untuk bekerja sendiri. 12 orang yang mewakili 14.5% menyatakan mereka tidak berminat untuk bekerja makan gaji dan selebihnya adalah disebabkan pengaruh daripada rakan mereka.

7. Perbincangan

Isu kebolehpasaran graduan dan pengangguran dalam kalangan graduan bukanlah masalah baru di negara ini. Bilangan graduan yang semakin bertambah menyebabkan berlakunya ketidakseimbangan antara peningkatan jumlah graduan dengan peningkatan jumlah pekerjaan. Hal ini menyebabkan ramai graduan terpaksa membuat pelbagai kerja sampingan untuk menampung diri mereka setelah menamatkan pengajian sementara menunggu kerja tetap. Akan tetapi, sebilangan besar graduan yang tidak menunggu peluang pekerjaan makan gaji, sebaliknya mereka mula menceburi bidang keusahawanan yang mencipta pekerjaan sendiri.

Keusahawanan merupakan aktiviti yang semakin penting seiring dengan hasrat kerajaan dalam memperkasakan bidang Pendidikan Teknikal dan Latihan Vokasional (TVET) agar relevan serta memenuhi kehendak Revolusi Perindustrian 4.0 menjelang abad ke-21 yang menjadi faktor pemacu kepada perubahan dan perkembangan ekonomi negara. Peranan keusahawanan ini sangat membantu dalam perkembangan ekonomi negara kerana ia bukan sahaja meningkatkan kadar per kapita pengeluaran dan pendapatan, malah ia juga melibatkan perubahan kepada struktur perniagaan dan masyarakat. Laporan Kajian Pengesanan Graduan Kolej Komuniti untuk tahun 2018 memperlihatkan 13.9% graduan menjadi usahawan selepas tamat pengajian di Kolej Komuniti berbanding 11.8% bagi tahun 2017. Ini menunjukkan perkembangan yang positif dalam merealisasikan impian negara dalam mempergiatkan lagi bidang keusahawanan dalam kalangan graduan.

Bidang keusahawanan ini dilihat sebagai satu pemangkin yang dapat mengatasi segala masalah berkaitan dengan ekonomi, ketidaksamaan sosial dan peluang pekerjaan. Hampir seluruh negara telah bergiat aktif dalam mempromosikan

bidang keusahawanan ini. Di kebanyakan negara maju, usahawan dalam kalangan wanita semakin mendahului usaha berbanding dengan usahawan lelaki dalam membantu kerajaan untuk mengukuhkan dan membina kekuatan industri kecil dan sederhana (IKS) terutamanya industri desa yang menyumbang ke arah pengurangan kadar kemiskinan. Kebanyakan Industri Kecil dan Sederhana merupakan bahagian utama ekonomi negara tersebut yang mencakupi lebih 98% daripada jumlah perniagaan dan menyumbang lebih 65% kepada pekerjaan serta lebih 50% daripada keluaran domestik negara.

Pembangunan dan promosi IKS sangat membantu dalam mengembangkan inisiatif keusahawanan dan pada masa yang sama ianya dapat mengukuhkan proses merapatkan lagi jurang ekonomi dan sosial. Kewujudan IKS ini telah memberi dan membuka peluang pekerjaan yang sangat luas khususnya kepada golongan penduduk luar bandar yang berpendapatan rendah, menggalakkan pertumbuhan ekonomi dan membantu menjana modal tambahan untuk operasi berskala lebih besar. Pertumbuhan pesat sektor perkilangan memperlihatkan kepentingan dan peranan IKS yang semakin ketara dan menjadi tulang belakang kepada pertumbuhan sektor perkilangan secara amnya.

8. Kesimpulan

Kajian ini telah dijalankan ke atas 653 orang graduan Kolej Komuniti di Zon Sabah yang telah bergraduasi untuk tahun 2018. Kadar kebolehpasaran graduan Kolej Komuniti Zon Sabah ialah 99.1% bagi tahun 2018. Hasil daripada dapatan kajian, seramai 83 orang atau 15.3% daripada graduan tersebut memilih untuk bekerja sebagai usahawan. Faktor yang mendorong graduan memilih untuk menjadi usahawan adalah disebabkan keinginan untuk berdikari selain daripada waktu kerja yang fleksibel serta keinginan untuk mengurus perniagaan keluarga sendiri. Isu pengangguran ini dapat diatasi sekiranya graduan dapat mencipta peluang kerja dan bukan hanya mencari kerja semata-mata setelah bergraduasi.

Rujukan

- Enah Ali, Ridzwan Che' Rus, Mohd Adib Haron, Mohd Azlan Mohammad Hussain (2018). Kebolehpasaran Graduan Pendidikan Teknikal Dan Vokasional: Satu Analisis. *Sains Humanika*. 10:3-3 (2018), 9–15.
- KPT. (2018). Statistik Pendidikan Tinggi 2017. Kaijan Pengesanan Graduan. Putrajaya: Kementerian Pendidikan Tinggi.
- Global report (2017). Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2016/2017. Global Entrepreneurship Research Association (GERA).
- Suraiya Ishak, Ahmad Rafli Che Omar, Fahrudin Mustafa Al Bakri, Lohman Hakim Osman (2018). Amalan pembelajaran dan kesannya terhadap pembentukan pengetahuan serta kemahiran perniagaan dalam kalangan Generasi Z. *Malaysian Journal of Society and Space*. 14 Issue 1 (15-28)
- Kementerian Kewangan Malaysia (2019), Tinjauan Ekonomi 2019. Kuala Lumpur: Percetakan Nasional Malaysia Berhad.
- Hardy Loh Rahim, Noor Faizah Mohd Lajin (2015). Social Entrepreneurship and Graduate Employability. *International Academic Research Journal of Social Science*. 33-40.
- Amier Hafizun Ab Rashid, Datin Sakinah Mupit, Mohamad Afdzam Rahim (2018). Kecenderungan Pelajar terhadap Keusahawanan di Kolej Komuniti Segamat 2. *BITARA International Journal of Civilizational Studies and Human Sciences*. Volume 1, Issue 3, 2018: 031-042.
- KPT. (2015). Pelan Tindakan Keusahawanan Institusi Pendidikan Tinggi: 2016-2010. Putrajaya: Kementerian Pendidikan Tinggi.
- Norliana Hashim, Chang Peng Kee, Mat Pauzi Abd. Rahman. (2016). STOPS: Mengungkai Isu Kebolehpasaran Graduan. *Malaysian Journal of Communication*. Jilid 32 (2) 2016: 139-164.
- Abdul Wafi Abdul Rahman, Yusmady Md Junus, Melor Md Yunus. (2017). Keusahawanan Seni Kulineri: Alternatif Pelajar Diploma Seni Kulineri di Kolej Yayasan Pelajaran Johor dalam Menghadapi Pasaran Terbuka. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities*. Volume 2, Issue 3, (page 27 – 34)
- Ummi Salwa Ahmad Bustamam, Mahazan Abdul Mutalib, Siti Nubailah Mohd Yusof. 2015. Graduate employability through entrepreneurship: A case study at USIM. *Social and Behavioral Sciences*. 211 (1117 – 1121).
- Noorizda Emellia Mohd Aziz, Norazman Harun, Maryam Mohd Esa, Mohd Rafi Yaacob, Anis Amira Ab. Rahman. (2018). Pendidikan Keusahawanan Di Institusi Pengajian Tinggi (IPT) Dalam Melahirkan Usahawan Berjaya Di Malaysia. *Jurnal Inovasi Perniagaan*. Volume 3, No. 1: 73-8

KEMENTERIAN
PENDIDIKAN
MALAYSIA

PROSIDING POLITEKNIK DAN KOLEJ KOMUNITI 2019 KAJIAN PENGESANAN GRADUAN TVET

eISBN 978-967-2243-66-3

BAHAGIAN KOLABORASI INDUSTRI DAN KOMUNITI
JABATAN PENDIDIKAN POLITEKNIK DAN KOLEJ KOMUNITI
Galeria PjH Aras 7 Jalan 4Pw
Persiaran Perdana Presint 4
62100 Putrajaya
Tel: 0388882827 | Faks: 0388885625